NICULAE FRANCULESCU

CU ORICE PREŢ

Mireasa

DE-ACEEAŞI AUTOR :

din tablă — Nuvele
Editura pentru literatură, 1969

Dudul rubiniu — Roman

NICULAE FRÂNCULESCU

Editura Tineretului; 1969

Zestrea Rosanci — Nuvele

Editura Cartea

DE-ACEEAŞI AUTOR :

Românească, 1970

Colţii şacalului — Roman

Editura Albatros, 1975

NICULAE FRÂNCULESCU

Strada miorilor

—

Nuvele

Editura Cartea Românească, 1978

La sud

DE-ACEEAŞI AUTOR :

de Rio Bravo — Roman Editura Albatros, 1980

Văduvele negre

NICULAE FRÂNCULESCU

—

Roman

Editura Cartea Românească, 1981

Gustul amar al

DE-ACEEAŞI AUTOR :

iederei — Roman Editura Militară,

NICULAE FRÂNCULESCU

1982

Aligatorii de oţel — Roman

Editura Cartea

DE-ACEEAŞI AUTOR :

Românească, 1984

Valea vulturilor — Roman

Editura Cartea Românească

NICULAE FRÂNCULESCU

? 1987
/

CU ORICE PREŢ

DE-ACEEAŞI AUTOR :

roman

NICULAE FRÂNCULESCU

EDITURA MIUTARA, BUCUREŞTI, 1988

Coperta : GH. BALTOC

Redactor : D. BADULESCU
Tehnoredactor : D. ANDREI
***Bun** de- tipar : SQ.08.19t3. Apărut 19SS. Colt de tipar : 23,**5.** B 106SS*

H

Tiparul executat **sub** comanda nr. 60 304 **ia** Combinatul poligrafic „Casa Sdnteli[1]* Piaţa ScinieU cr. 1. Bucureşti, Republica Socialistă Xlom&nia

1

Era noapte şi in depărtarea şoselei Înfloreau şi se ofileau muşcatele roşii ale exploziilor, descoperind în cabina autocamionului figura obosită a şoferului şi siluetele ofiţerilor.

Sublocotenentul Adrian Vienescu primise un concediu după doi ani de front. Se ducea la'Bucureşti, de unde urma ~să mai expedieze la unitatea sa de tancuri un impresionant număr de repere, piese strict trebuitoare Divi- l ziei 1 aflate pe aliniamentul de luptă. Apoi avea de zăbovit acasă treizeci de zile.

Mai călătorea cu el locotenentul Harold Reder, dintr-o unitate vecină de tancuri ce făcea parte din Corpul 57 German.

Erau la drum de un timp bunişor. Depăşiseră apa Moldovei şi a Bistriţei, lăsînd în urmă o linie de front nesigură, unde sovieticii trecuseră în apărare la 15 aprilie, stabili- zîndu-şi poziţiile la sud de Botoşani, Rădăuţi şi Suceava, sprijinindu-şi flancul de vest pe Carpaţi, cel din centru pe un aliniam£ht situat la sud de Iaşi, iar flancul de est pe Nistru.

Se zvonea că inamicul va declanşa o nouă ofensivă cu Frontul 2 Ucrainean, urmărind să-şi

•v

dezvolte atacurile spre Cîmpia Română. Concentrarea masivă a forţelor şi mijloa-
celor de luptă ale acestuia era un semn doveditor că lucrurile chiar aşa sc petreceau.

Zilnic, avioanele sovietice de recunoaştere survolau poziţiile inamice, care se ridicau cu febrilitate. Nu lipseau nici incursiunile bombardierelor de asalt care hărţuiau blindatele germane în"rctragere, şi care se concentrau — din dispoziţiile Comandamentului german — dincoace de Car- paţi, pentru a le feri de eventuale încercuiri de mari proporţii.

Iulie era Intr-a doua lui treime, un iulie cald, iar Op- pel-ul cu două diferenţiale gonea moderat pe un drum pe care întilnea rare mijloace de luptă germani trimise pe frontul din Moldova.

Cînd şi cînd apăreau şi dispăreau refugiaţi minaţi de pe la casele lor de stihia războiului. Mai toţi apucaseră drumurile Munteniei, unde sperau să se afle în siguranţă.

Şoferul îşi aprinse o nouă „Plugar”-. în faţa lui farurile licăreau des prin fanta de hîrlie neagră de camuflaj. Atenţiona tot timpul pe cei de pe

şosea că se grăbesc.

Sublocotenentul Vienescu ştia aproape totul despre mersul frontului în răsărit de la un stat-majorist de .la grupul de comandă, care îl ajutase să obţină învoirea mult râvnită.' La 20 iulie, cu trei zile In urmă, mari unităţi ale Frontului 1 Bielorus, în compunerea cărora intra şl Armata 1 Poloneză, pătrunseseră pe teritoriul Poloniei, în acelaşi timp la Raster»burg avusese loc atentatul soldat cu rănirea Fuhrer-ului...

Aici pe şosea, luna valsa de o parte şi de alta a drumului, descoperind pomii încremeniţi în liniştea nopţii, spoin- du-le coroanele cu un fosfor gălbui. Şi locotenentul Ha- rold Reder obţinuse o nesperată învoire, un concediu tot pentru treizeci de zile.

Cei doi ofiţeri se cunoşteau din copilărie, Harold locuise pe aceeaşi stradă cu Adrian, tot pe Pitar Moş, înainte de a se înrola în armata germană şi a deveni un soldat credincios al celui de-al treilea Reich.

la cabina incomodă şi plină de fum, Harold plutea intre iluzie şi realitate, pentru că în adîncurile **amintirilor** sale era angajat într-o luptă

•v

cu o **imita** fa» sovietică de tancuri. După o primă confruntare care durase clteva ore,
germanii s-au retras din faţa unei formaţii cu putere mare de izbire.

Era tot !n vis, pentru că vis însemna acel cer sfîrtecat. de exploziile proiectilelor avioanelor sovietice de asalt ce atacaseră tancurile germane împotmolite în clisa unui sol muiat de aversele care se ţineau lanţ. în acel vis-nevis care se lăţea. întinzîndu-şi pînzele în trecut, luptele continuaţi, rugurile carelor de luptă hrăneau un amurg populat de tenebre, peste care ploua cu găleata, fără să îe poată stinge.

Cadrul era acum altul. Germanii apărau cu tancurile nişte cazemate asaltate de sovietici. Aruncătoarele de flăcări sovietice se apropiau pînă la ambraznri, trimiţînd înăuntru jetul flăcărilor.

Timpul era ostil. înfruntau cu stoicism o ploaie pisă- loagă şi un pâmînt clisos. în pîlniiic cîtorva explozii agonizau servanţii tunurilor anticar neevacuaţi de sanitari. Unul murise îmbrăţişînd ţeava unei mitraliere răsucite de

1

urgia unei lovituri.

Din cîteva fortificaţii dezrădăcinate din temeliile de beton, spre miezul nopţii, încă se mai trăgea cu îndîrjire în asediatori.

Dimineaţă. Ruşii atacară din nou şi armele germane se reînsufleţiră. Lupta se incrîncenă tot mai mult. în adînci- mile bpsite de apărare ale memoriei lui Harold se instala apoi un răgaz de luptă şi, în acea pauză, văzu un german oarecare, un camarad de-al său, încolţit de sete, vîrînd casca de oţel într-o băltoacă în care putrezea un cadavru, de unde bău apă stătută. Şi acest german, în civiiie. fusese uh distins profesor de filozofie, convins de Hitler să părăsească catedra şi să se bată pentru o nefilozofie de tip nazist...

Intăriturile germane erau atacate acum de care de luptă. Asupra cazematelor se abătu grindina proiectilelor unui bombardament devastator. Realitatea nu mai putea fi remodelată ; se retraseră, părăsindu-şi camarazii la greu, alt**fel** riscau să piară cu toţii.

Starea de vis ori de trezie i se voalase.

•v

Culorile confuze ale lumii fantastice **a** războiului se amestecau între ele. Pierduse atît el, cît şi sublocotenentul Vienescu un prieten comun, făcut. In război, un bucureşlean : pe locotenentul Pompei Lconescu. Explodase[1] un proiectil de brand şi ci-' teva schije ii perforaseră abdomenul.

Prietenul său, Vicnescu, coborîse din Skoda cînd Leo- nescu, cu ultimele sale puteri se ridicase în picioare. L-a dus urgent la infirmeria românilor, în plin atac al ruşilor.

Infirmierul nu i-a dat nici o speranţă. Se instalase cangrena. Nu se putea nici opera. I-a făcut totuşi morfină. * Sublocotenentul Vienescu l-a vegheat toată noaptea. Leo- nescu, în delirul său, cînd viaţa încă îi mai pîlpîia ca o flăcăruie, i-a vorbit despre prietena lui, Viorela^ o fată din Bucureşti care locuia prin Parcul Domenii. I-a încredinţat o scrisoare, după ce a sosit la el un nolar. L-a rugat să i-o trimită, ori să i-o ducă, fiind de mare însemnătate pentru ea.

Adrian Vienescu, printr-o coincidenţă, se

1

gîndea lot 1a evenimentele zilelor precedente. Mulţi dintre cei căzuţi în luptă şi neingropaţi începuseră să duhnească. Au săpat mai multe gropi comune, pe locuri mai înalte, ferindu-le de apele riului din apropiere. Au improvizat şi cruci, scrijelind numele eroilor. Totul fără pompă, doar scurta slujbă rutinieră a preotului în kaki.

Vocea mijlocitorului suna fad, ca de obicei, fiind tulburată de huruitul unor Messerschmitt-uri. Mitralierele avioanelor dămpăncau, încolţind inamicii surprinşi dcsco periţi.

Slujba de cult abia se încheiase, cînd artileria antiaeriană sovietică cu tragere rapidă se porni să răpăie, asemeni unor ciocane pneumatice, obligîndu-i pe aviatorii germani să se retragă. Sosiseră şi cîteva MIG-uri cu stele roşii pe fuselaje, dar cerul era gol. Ceilalţi se topiseră în oceanul fără margini al înaltului, într-un amurg cu iz de cocleală, ce nu putea aduce nimic bun a doua zi...

•v

•

In Oppel-ul de 5 tone, primul se trezi sublocotenentul. Afară se lumina indecis. Ziua ce venea, ofiţerul Vienescu ar fi dorit-o să facă parte dintr-un buchet de zile senine, liniştitoare. Oppel-ul rulase la începutul nopţii, apoi garase sub frunzişul protector al unui arbore vecin cu şoseaua...

Trecuseră de aliniamentul fortificat : Focşani, Nămoloasa, Galaţi, aliniament menit — în concepţia strategilor militari — să ţină pe loc armatele inamice, în cazul cînd ar-'fi străpuns liniile de rezistenţă din Moldova, dar acest lucru nu se punea în discuţie, fiind numai o şimplu supoziţie teoretică...

Opriră într-o localitate. Sergentul Viorel Ganţu, şoferul maşinii, după ce alimentă rezervorul trase autocamionul în faţa unui birt, pe uşa căruia ieşea, fără putinţă de confuzie, aburul de pîine atunci scoasă de la cuptor.

In local era pace, răcoare ; numai hîrlia neagră de la fereastră amintea de război. Se găseau la Rîmnicu-Sărat, pe prelungirea şoselei

1

naţionale, la o masă acoperită cu o muşama, pe care erau desenaţi porumbei groteşti ce miroseau a cauciuc.

Mîncară cu poftă ciorbă de burta şi pîinea caldă, pufoasă, coaptă de birtaş din griu nou, ce adunase în ea toată mierea soarelui Bărăganului, amintindu-le tuturor de zilele bune, de pace, cînd, copii fiind, duceau acasă azima caldă, fierbinte chiar, cumpănită de la brutării...

Fură încercaţi de un sentiment de nostalgie cînd auziră hîrîitul unei caterinci în pragul locantei. Flaşneta rîş- nea „Titanic vals". Un peruş bătrînicios şi jerpelit cîriia nisipos pe un leagăn.

Un tînăr se ridică de la masa lui şi primi, după mofturile de rigoare ale păsării, „planeta"'. în acelaşi acord sonor, caterinca, poticnindu-se la fiecare pas, ajunse şi la masa militarilor.

Traseră şi ei cîte un bilet, încercaţi de fireasca emoţie a inspectării viitorului. Harold şi Adrian făcură haz de conţinutul răvaşului : urmau să fie putrezi de bogaţi, trăiau optzeci de ani şi se căsătoreau cu o femeie cu acelei nume

•v

de floare : Crina.

O patrulă militară, comandată de un ofiţer, s-a oprit şi la ei. Glasul locotenentului greu ca plumbul sparse tăcerea care se lăsase subit în local.

Vienescu avea actele în regulă, iar pe german nu l-au legitimat. între timp, stăpînul caterincii ieşi din locantă, bocănind în duşumea cu piciorul dc lemn. Fusese şi el ostaş, erou din războiul trecut, cînd germanii se găsiseră de cealaltă parte a tranşeelor...

Conlinuară masa la „Vadul cocorilor[1]'', aşa suna numele Birtului. Băură vinul zmeuriu, de Focşani, şi, cînd să pornească Oppel-ul, Ganţu constată că maşina avea pană pe faţă.

Şoferul s-a apucat de lucru, asudînd în vestonul de iarnă. -A schimbat roata, lăsînd lingă şanţul şoselei des- lule sudălmi la adresa picilor care jucau lapte-gros la tulpina unui salcîm. După Ganţu, aceştia înţepaseră cauciucul. voind poate să-i facă in ciudă ofiţerului german.

Demarară, alungind un roi de porumbei care ciuguleau de pe miriştea vecină şi care îi însoţi o bucată de drum ca nişte buni amici.

Şoseaua se dezvăluia prietenoasă ca în oricare altă zi de pace. Fiecare pas al soarelui pe cer sporea canicula de afară. In dreapta lor, o pajişte sălbatică, pe care militarii s-ar fi tolănit şi ar fi dormit pină cînd heruvimii ar fi trîmbiţat sfirşitul războiului.

De cînd lupta pe front, sublocotenentul român nu se mai săturase de somn. Sute şi sute de kilometri străbătuse sub 'blindajul fierbinte al tancului, inhalînd fumul de la uleiul ars, gazele eşapamentului, mirosul prafului de puşcă. Toate acestea îi deveniseră obişnuite, inseparabile armei sale de tanchist.

Comanda o Skoda de tonaj mijlociu, înfruntînd cu ea nu o dată tancuri cu performanţe superioare. Pînă la primii **ea** permisiei, scăpase cu viaţă din două blindate şi terminase onorabil destule lupte angajate cu inamicul.

Vienescu era fiul unor oameni modeşti, al dulgherului Tudor şi al Katarinei. Se făcuseră luntre şi punte şi-l ţinuseră în şcoală, in liceu, apoi la Facultatea de mecanică de la Politehnică.-Ieşise inginer, se angajase, apoi fusese luat pe front

Mijlociu de statură, blond, cu pârul des, pieptănat peste cap, avea ochii de o culoare indefinită, mai apropiaţi de căprui, pătrunzători, adumbriţi de sprîncene stufoase, ce-i dădeau un aer de gravitate şi intoleranţă.

Făcuse doi ani şi ceva de front, deşi războiul din răsărit nu se împăcase cu credinţele sale pe care nu le destăi- nuise nimănui. După el, n-ar mai fi fost necesar să se treacă Nistrul. Era conştient că Naţiunile Unite deveneau tot mai puternice. Uriaşa capacitate industrială a Ameri- **di, pusă în slujba**

luptei antihitleriste şl antiimperialiste militare nipone, reduceau la minimum şansele într-o posibilă victorie a Axei. Vienescu era însă militar. îşi iubea ţara şi, asemeni atîtor ofiţeri şi ostaşi, el lupta din ordin în acest război.

Războiul, se mutase de la un timp pe teritoriul ţării. Lucrurile se modificau acum întrucitva. Mu putea prevedea cum vor evolua evenimentele; Jumătăţi de adevăr ori simple zvonuri ajungeau şi la ofiţeri cu privire la tratativele duse de oamenii politici pentru scoaterea ţării din. război

Divizia de tancuri in care comanda o subunitate dăduse lupte grele cu inamicul, împiediându-1 să străpungă aliniamentuL

In glasul asprit al conştiinţei sale tremura dc la un timp o lacrimă nevărsată.

Oppel-Blitz-ul sc trase iar la marginea şoseici. Sergenţii intră în porumbişte. Aceeaşi necesitate o inccrcară şi ofiţerii Zăbovîră puţin, avînd în dreapta lor, cit vedeau cu ochii, întinderea verde-maronie a lanurilor de porumb şi floarea-soarelui.

Rămaseră acolo, odihnindu-se în şanţul şoselei. Sergentul scoase din raniţă sticla Cu vin de Focşani luată de la „Vadul cocorilor". Licoarea avea culoarea zmeurei, a unui fruct în pîrgă şi gustul dulce-amărui ca de pelin..

Plecară. Soarele era tot sus pe cer, luneca pe drumul său implacabil spre apus. In zarea vecină şesului tremurau în arşiţă marginile prăfoase ale unei localităţi, iar între cîmpie şi ei, doi fluturi fastuos coloraţi ţeseau volute într-o alergătură nupţială, presărînd cu praguri drumul lor spre împreunare, tulburaţi de vijelia iscată de camion.

Drumul spre Bucureşti continua fără grabă. Pe cer sc buluceau nori groşi tiviţi cu argint. Pe parbriz apărură primele picături de ploaie. Ştergătoarele îndepărtară apoi de pe geam şerpişoiii lichizi care se alegeau în timpul aversei ce se tot înteţea.

Autocamionul îşi reduse iar viteza. Un tronson din şosea fusese bombardat şi reparat prost. Rulară prudenţi o altă bucată de drum şi continuară să meargă un timp cu viteză mult redusă, din cauza

diferenţialului care se părea că le va face necazuri.

Urmă o porţiune de şosea monotonă. încetaseră să vorbească, fiecare lăsîndu-se purtat de amintiri. Harold Re- der se afla iar pe rîul Moldovei, într-o luncă a afluentu- lui Ruscăi. Peste drum de întăriturile germanilor apărea ici-colo, printre vegetaţie, satul Cristeşti...

Era spre inserare şi ochiul violet al cerului era asaltat de stelele ce-şi cucereau'locul pe firmament. La capătul luncii, cit ţinea rîul, pe linia frontului, se înşirau întăriturile germane ridicate în grabă : cazemate, sîrmă ghimpată, cupoane de şină in X, şanţuri anticar, cîmpuri de mine, toate menite să anihileze puterea dc izbit e în, creştere a ruşilor...

Răsuflarea asfinţitului depărtat şi purpuriu, în acele r.lipe. mirosea a moitrto. Lunca era împestriţată de maci şi flori mici dc cîmp : un covor paşnic ce ospeţea ziua albinele stuparilor.

în dimineaţa aceea fusese un schimb puternic şi prelungit de arme automate. Căzuseră mulţi militari din ambele tabere. Apoi focurile încetaseră. Un răgaz binevenit pentru adunarea, trierea şi acordarea de ajutor celor răniţi, îngroparea morţilor, unde plutonierii-majori erau des solicitaţi.

Tirul iuneiişiiior din cele două armate dădea de lucru brancardierilor. Meseriaşi de elită, dotaţi cu arme.precise, cocoţaţi prin finare ori prin copacii înalţi, scurtau de viaţă tot ce le ieşea în caturi. Primind o misiune de recunoaştere, Harold părăsi tancul pe jumătatp îngropat in umărul luncii, ascuns iscusit de priviri.

Era însoţit de cîţiva ostaşi în misiunea de inspectare a teritoriului inamic. Porniră pe firul apei. folosind denivelările locului, tufărişurile şi răchitele rămase în picioare după duelul de artilerie.

Harold împlinise de curînd 26 dc ani ; era locotenent, avea experienţă bogată de front. După ce-şi terminase liceul, plecase din Bucureşti în Germania să se înroleze în Wehrmacht, asemeni şi altor saşi din România. Herta şi Eric, părinţii lui Harold, îi dăduseră binecuvântarea, fiind mîndri de opţiunea fiului. Fusese avansat locotenent şi

-luptase in citcva unităţi de tancuri. Lucrurile erau ştiut;: în unitatea germană dc blindate ce staţiona pe apa Moldovei...

In amintirile lui Harold de acum, el străbătuse cîmpul de mine în misiunea de recunoaştere orientindu-se după o harta micuţă. Trecuseră apa destul tie crescută printr-un vad, ieşiră dincolo, apoi lâiaseră o spărtură in peretele din sînnă ghimpată.

înaintară pe sub mal. Ajunseră la un gorun izolat în care sc urcă un cercetaş. în Lot acest timp căutau şi notau pe hartă informaţiile trebuitoare, mai ales cu privire la amplasarea şi numărul tancurilor şi al pieselor de artilerie...

A urmat apoi întoarcerea. Apucară prin acelaşi vad. Erau aproape de malul drept al rîului, cind, la o sută şi ceva de metri în aval, se întîlnjră cu o patrulă inamică pornita şi ea în cercetăr i ; trecea şi ea apa Moldovei. Tocmai atunci, răcoarea locului îi smulse lui Walter, unul dintre cercetaşi, un strănut. Inamicul i-a reperat şi, în avantaj poziţional de tir, declanşa focul. Brusc, locul se însufleţi, cinci arme automate sovietice împrăştiarâ plumbi în direcţia patrulei germane.

Au tras şi ei, cu îndîrjire. Gloanţele trasoare se încrucişau în lunca pe cale să ia foc. Şi în acel moment explodă o mină sub bocancul unui neofit.

în micul infern iscat pe moment, militarul sări pur şi simplu în aer. Locul de pînă atunci ce. ascundea faptele petrecute se lumină tot mai puternic, denunţînd protago- £ niştii angajaţi într-o dispută cu două posibile deznodămîn- turi : viaţa orlmoartea.

De peste apa Moldovei — de la inamic — se iscă un foc îndrăcit de automate şi branduri. O Katiuşă bufni, incendiind o brazdă de cer. La rîndu-i, întregul aliniament german se trezise pentru o luptă care nu avea să se înteţească ; furtuna iscată se limită la răfuiala dintre cele două patrule trimise să culeagă informaţii.

Hans Weber, un caporal din formaţia lui Harold, avea artera femurală ruptă de glonţ. Cu el nu se mai putea fac« nimic.

Lui Walter Robb, un turingian, gîtul îi era străpuns în trei locuri : un tighel ca făcut de o

maşină Singer cu pasul mare, poate prea mare. Pe obraz i se întipărise groaza clipei cînd înţelesese că drumul său ireversibil avea o unică destinaţie : eternitatea. Caporalul îşi alesese din infinitatea de măşti pe care moartea le vindea oricui, una -de o grăitoare decepţie.

Mai erau în viaţă Martin Klein şi Harold, ce lichidaseră pe ultimii doi din patrula inamică. Ba nu. Sovieticilor le mai rămăsese unul în viaţă, care se tîrîse pînă la apă şi lunecase în şuvoiul rece, lăsindu-se dus de curent, ferit de gloanţele ce-I mai căutau.

Walter Rqbb se sfîrşea mai iute decît s-ar fi aşteptat. Sîngele îi umezise maicml. Glasul îi scăzuse pînă aproape de anulare.

— Scapi cu viaţă,- Walter, îl încuraja locotenentul, după ce trimise o ultimă rafală spre supravieţuitorul rus. Cii:d că a sosit momentul să părăsim locul.

— Ocupaţi-vă de Hans, el este rănit mai grav decît mine.

— Veţi scăpa amîndoi. Mi-ar trebui însă un garou pentru el.

— Pentru mine e nevoie de un pumn de pămînt. Nu mai am nici o şansă. <^u ce am eu, nici unul n-a mai trăit.

— Ştiu un Feldwebel care a scăpat cu bine după ce sase p’umbi î-ari trecut prin gît.

- — Astea sînt poveşti. Aveţi grijă de Hans. Cu vina iui de la picior nu e bine deloc. Pe acolo îi iese tot sîngele.

— Hans, apasă cit poţi pe rană, îi strigă Harold.

— Carnea e făcută terci, ripostă Hans cu voce slabă.

— Vă scot eu de aici. Haideţi, focurile s-au mai rărit.

Harold îi tirî pe amîndoi, luptîndu-se cu greutatea trupurilor, şi-i adăposti sub o răchită. -Cîteva secunde a să-şi tragă răsuflarea, timp rn care privi cu binoclul peste apâ Moldovei. Supravieţuitorul din patrula ruşilor ■fusese ridicat pe o foaie de cori de un sanitar.

înccrcă un sentiment bizar. Ii părea bine pentru celălalt.' Ar fi putut trage iar în el, dar nu o făcu. De unde ştia că şi ruşii nu-1 văzuseră pe el scoţîndu-i din

zona de luptă pe Hans şi pe Walter. Foate că şi ei îi cruţaseră...

Se lumină aproape brusc, zorii revărsîndu-se reci, spomd cu o ceară rozalie apa Moldovei, spălînd cerul de raJAgfl cenuşie, tofecetiod ţăpetele- flămândr ale gjoan$elor? Ziua crescu apoi pe cer,, lnminînA copios cele dou& anatte aşezate faţă în faţă, ascunse în dosul cortina vegetaţiei de dincolo-de Moldova, alergmd înstr-o goană fără capăt spce cîmpia valahă...

Oppd-ui frînă brusc, f**prind** o turmă, de oi.; imaginea de pe front făcn **Taluri,** spărgiradu-se în mii de cioburi în lumina de afară. Sergentul Ganţu picotise şi el; oboseala H ajunsese şi, cînd oile **îi** ieşiseră în faţă, frîaase brusc, speriat ca de o dihanie.

Venind spre front, o coloană de tunuri tractate de maşini trecură pe lingă ei, urmate de uriaşe tancuri Tieger şi Panther nou-nouţe, care produceau un seism artificial, derutant....

Ţinta -călătoriei lor se apropia ; în ceaţa şesului, care fumega în culori albăstrii, se arătau tot mai desluşit mar halalele Bucureştilor.

Intre ei şi oraş, înclinat puţin spre chindie, soarele aprindea şi stingea frunzişul stejarilor brumării. După- amiaza era molcomă, cu păsări negre, flăminde, ce răscoleau miriştea.

Ocoliră o parte din oraş, pentru a intra prin Mogoşoaia ; pe drumul pe care veniseră, circulaţia era deviata din cauza bombardamentelor.

Se găseau pe Calea Griviţei. Strada arăta sinistru, o groază de locuinţe fuseseră distruse. In ziduri, goluri oarbe, locurile fostelor ferestre ; deasupra pereţilor fără acoperiş, cerul se încenuşa treptat. In rosturile cărămizilor crescuseră fire de iarbă.

Vienescu, Harold şi Ganţu priveau contrariaţi. Despre ceea ee se petrecea acasă, unde-şi părăsiseră familiile, la ei, pe front, ajungeau puţine ştiri. Acum vedeau prima oară adevărata faţă a lucrurilor. Bombardamentele an- glo-americane produceau oraşului serioase avarii.

Capitala arăta ca fără apărare. Unde era artileria

antiaeriană ? Şi aici,, **la curţi** ia valahă,, raidurile aliaţilor îşi atingeau scopurile ca orişiunde în Europa.

— Nu vi sc pare că războiul se află aici, acasă, în drepturile lui, la fel ca pe front ? li se adresă Vienescu, privind o familie alcătuită din tată, mamă şi copil, care scormoneau în moloz. O pisică, singura care nu se arăta afectată, îşi freca blana de piciorul puştiului.

— Acum doi ani, Bucureştiul era plin de viaţă.

— E mai al dracu’ decît pe front, dom’ sublocotenent, opină Ganţu.

— Cum o arăta şi Pitar Moş ? tremură ţigara în mîna lui Adrian.

— Ai tăi parcă sc rcfugiaseră la ţară ? îl încurajă Harold.

— Nu ştiu mai nimic despre ei. S-ar putea ca acasă să nu mai găsesc absolut pe nimeni. Katarinei îi era groază de avioane.

— Bătrînii mei sint la Sibiu, se încuraja Harold. Oricum, pe Brigitte o găsesc sigur acasă. Aşa mi-a răspuns la ultima mea scrisoare. Că veni vorba, ai anunţat-o pe Athena că vii în acest concediu ?

— N-am apucat, Harold. Totul s-a hotărît în cîteva ore.

— Poate ai s-o găseşti măritată. Femeia e ca pisica. Nu poţi emite pretenţii uneia lăsată singură doi ani.

— Iar sîntem abătuţi din drum, schimbă vorba sublocotenentul. Au de furcă, nu glumă cu deblocarea străzilor.

2

Oppel-ul mai străbătu cîteva străzi pentru a ajunge intr-un loc unde şoseaua ‘era liberă. Circulaţia se făcea greu din cauza celor de la Apărarea Pasivă care înlăturau molozul de pe caldarîm. \

Şi, fără ca nimeni să fi avut nevoie de ea, sună o pre- alarmă. Zona nu era deloc prielnică pentru a rămîne pe Ioc. O apucară pe Filantropia şi pătrunseră sub copacii unei străzi din Parcul Domenii. Opriră sub un tei cu co- roana bogată.

— Parcă era mai multă linişte pe front, sergent

Ganţn
— Şi acolo şi aici e cam la fel, domnule sublocotenent,
— Oricum, pe front lupţi cu arme, în general, egale Aici n-ai nici o posibilitate de ripostă. Te uiţi la cer şi-ţi aştepţi bomba, mirii Harold.
— Ce-i cu tine, Harold ? Defetismul se pedepseşte în Wehrmacht. N-ai teamă de autorităţi ? Asta este un semn că nu-ţi mai pasă de ele.
— Acum sînt in România, lasă-mă să uit de Gestapo, Dar, altceva. Ştie cineva de la voi cum va arăta ţara voastră după ce ruşii vă vor cuceri ?
— In primul rînd, nu vom fi cuceriţi. In al doilea, Mo- lotov a promis că nu se amcstecă in ordinea politică şi socială din tară... Harold, eu nu cunosc atîta politică cîtă cunoşti tu. dar tata a fost muncitor, bunul la fel, şi-şi stimau amîndoi ţara. Comuniştii îşi iubesc patria cu ardoare, nu ca burghezii din interes.
— Bine, hai să încheiem. Politica nu e atît de simplă ca s-o înţelegem noi, cei care n-avem destulă experienţă.
— Dacă americanii bombardează aici mereu, mă întorc pe front, Harold.
Apăru un gardian de la Apărarea Pasivă care îi în-drumă pe toţi trei spre un adăpost din apropiere. Era construit pe un teren viran ; un şanţ acoperit, pavat cu seîn- duri, avînd tavanul din şine de cale ferată şi dulapi groşi peste ele ; un val de pămînt ascundea totul.
— Seamănă cu cele ale posturilor dc comandă de pe front, Harold.
— Decît să stăm în aer liber, oricum aici este mai bine.
Curînd se obişnuiră cu întunericul şi identificară un felinar cu o lumină albăstrie atîrnat de tavan. Se aşezară, nimerind în stînga şi în dreapta unei-septuagenare care ţinea într-o mînă icoana unui sfînt, iar în cealaltă bocceaua -u lucruşoarele ei.
Pe banta din faţă, **un** bărbat **ţi o femeie** în

etate păstrau la picioare un sipet şinuit : era acolo desigur agoniseala lor : bani, acte, obiecte cu implicaţie afectivă.

Ajungeau în adăpost sunetul surd al avioanelor, al **canei** bombelor pornite spre obiectivele lovite mortal, trosnetul înfundat al clădirilor lovite ee se prăbuşeau. Şi **soarta** kr putea fi decisă de vreo bombă. Viaţa sau moartea trau improbabile ca şi starea vremii

Frica se întinse ca o molimă : mereu, repetat, ţiuitul bombelor căzînd pe sol; mereu crescător, strecurînd fiorii spaimei în sufletul oamenilor din adăpost. Cădeau proiectile peste Mogoşoaia, Chitila, Griviţa. Foarte rare, poate cele rătăcitej năruiau cînd şi cînd vilele din vecinătate. Cineva din adăpost ceru linişte. Ţipătul unei femei sfîşia timpanele multora.

Şi în acel mic haos, o muzicuţă de gură delira un cântec. Bătrîna dintre Adrian şi Harold gemea : un geamăt presărat de sincope, urmăritor al şuierului bombelor. Nervii probabil că îi vibrau ca ramurile alunului izbit de vijelie.

I$1 îndată unghiile în tunica lui Harold. Locotenentul sânţi nevoia să-şi schimbe locul. Teama molipsitoare se întinse ca o ciumă asupra celor din adăpost

Avioanele se depărtară. Se su.i'ă încetarea alarmei şi părăsiră locul incomod. Urcară în Oppel. Făcură apoi un mîn ocol pentru a intra pe Calea Griviţei, iar încercată-de bombe. Arăta do'olarr. Faldurile înccputc de americani Ia 4 aprilie lăsaseră unr.t-dezastruoase în zonele : Gara de Nord, Basarab, Triaj, Depourile C.F.R., Atelierele C.F.R. Multe hale de lucru *evim* devastate. Muncitorii ceferişti luci’au în şoproane improvizate.

In locurile de muncă ale drumului de fier, rănite serios, se lucra zi şi noapte la repararea materialului rulant.; lipsa muncitorilor de la bancul de lucru echivala cu un act de sabotaj împotriva regimului antonescian.

Maşina rula împiedicată ici-colea de căruţe, de ca-**mioane** cu cai ; multe cărau lucrurile sinidraţilor. Peluza dm fe»ţ» atelierelor C-F.R. fusese rimată de explozii.

Acolo, la 4 aprilie, în jurul prânzului, se adăpostiseră muncitorii. Căzuseră însă peste ei

bombe, oroorlnd o smne- denie de oameni După nenorocire, administraţia na şezuse cu noimile In sin : introdusese în grafic curse de ser- viciu, care Ia prealarmă transportau angajaţii, ca trenuri rapide, în afara oraşului, în cîmp deschis, ferindu-i de bombardamente.

împrejmuirea de la stradă a atelierelor, din ţeavă Gcr- bătoare, scoasă din burta locomotivelor cu aburi, era mai peste tot străpunsă de schije.

în timp ce Oppel-ul se tîra spre Bucureşti, în acea dimineaţă promiţătoare, Harold şi Adrian crezuseră că vor uita de război. Suferiseră însă o amară decepţie. Oraşul părea acum şi el un oarecare sector de front. Schele ce susţineau saci cu nisip înconjurau unde clădiri. Pe terasele înalte ale altora erau cocoţate mitraliere antiaeriene. Vitrinele din sticlă erau peste tot zebrate cu benzi albe de hîrtie. ' •

în jurul oraşului erau amplasate baterii de artilerie antiaeriană ; peste tot indicatoarele Apărării Pasive marcau gurile de intrare în adăposturi betonate ori în şanţuri acoperite cu pămînt, asemeni celui din. care tocmai ieşiseră...

Ştirile care circulau intre front şi cei din ţară nu erau totdeauna concludente, cenzura militară avind grijă sâ suprime tot ceea ce putea însemna nehotărire de a continua războiul. Bucureştenii pindeau la anumite ore vir« furile înalte ale cîtbrva construcţii, de unde se dcclanşa tînguitul sfîşietor al sirenelor.

Lîngă Podul Basarab, un tramvai sărise de pe linie, iar de pe acoperişul acestuia atîma un cal aruncat de suflul unei bombe. Hoitul se umflase înainte ca cci de la Ecarisaj să vină să-l ia.

Imobilele năruite răspîndeau miros de moloz şi la-trină. Văzură destule locuri virane, ascunse privirilor de panouri mari, transformate ocazional în afişiere.

Un imprimat înfăţişa un muncitor cu şapcă. îndemnul cu litere de o şchioapă atrăgea atenţia : „Fii atent ce spui şi faţă de cine spui ! Duşmanii trag peste tot cu urechea ţ[4].

Cinematografele Marna, Marconi, Volta-Buzeşti, Model erau în picioare. Scăpaseră de urgia distrugerilor şi casele de perdiţie de pe Griviţa, Pasajul Nord, strada Cameliei. Pensionarele, fardate

ţipător, măsurau trotuarele, tr^Ln-

■iu-şi clienţii de mînecn. Cîteva. zăbovind pe scăuncle, Işi scriseseră cu cretă preţurile pe talpa pantofilor.

Cotiră pe Buzeşti. Destule mese întinse în faţa restaurantelor te ademeneau. La „Coşna-Cireşoaia“, o femeiuşcă, intr-un costum gorjan, cînta în faţa unui mic taraf. Oppel-ul era garat peste drum.

,,Măi fus, dragă fus, unde dracu te-ai ascuns ?
Fusu ici, fusu colea, fusu-n poală la mata.
Fusu face rotocoale, la Marin între pahare...

Mirosul micilor perpeliţi pe grătar îi determină să treacă strada. Mîncară şi ei cîţiva mititei şi băură cite o halbă de bere Azuga.

— Bine că viaţa îşi continuă cursul, Adrian, oftă Harold. \

— Straşnică oltencuţă, domnilor ofiţeri. Aş răstigni-o cu ţîţele în sus ca pe-o mucenică.

— Poate numai însurîndu-te cu ea, Ganţule, interveni Vienescu.

— De un an n-am mai văzut coapse de femeie. în noaptea asta tocmesc o „păpuşă" şi închiriez o cameră la „Marna". O iau p-aia îndesată, numa’ miez ; v-am arătat-o, avea preţul pe pingeaxia pantofului.

La ..Coşna1' s-au despărţit de Harold Reder care telefona Brigittei, prietena sa, şi-şi dădu întîlnire cu ea. Vienescu fu lăsat în faţa gardului metalic al locuinţei din strada Pitar Moş, iar Ganţu dispăru spre strada Cameliei, după cum spusese la despărţire.

Pitar Moş fusese pînă atunci ferită de bombe. Asta o văzuse din cabina în care călătorise. Poarta era închisă. Îşi închipui că ai săi erau duşi la Cîmpina, unde noul soţ al Katarinei avea o locuifttă.

Din spatele gardului, scheuna Karl. Clinele trecu apoi în stradă, arătîndu-i o efuziune atît de mare, îneît fu gata-gata să-l răstoarne. Cheia nu era la locul ei, motiv pentru care a fost nevoit să sară împrejmuirea. Treaba n-a fost deloc uşoară.

Uşa de la intrare era şi ea încuiată. N-o putea forţa şi nici sparge geamul. Zgomotul ar fi atras atenţia vreunui poliţist şi ar fi trebuit să dea explicaţii care nu foloseau la nimic.

Ocoli clădirea şi ajunse în spate, unde era un balcon jos, în faţa sufrageriei. îl escaladă şi —

minune ! Printr-un oberlicht, izbuti să deschidă o fereastră prin care pătrunse în hol. Cheile de rezervă le găsi la locul lor.

Karl sări şi el în balcon, apoi, ajun^în casă, se tăvăli pe covor, stîrnind norişori de praf. Abia acum înţelese rostul cartofilor dezgropaţi din grădină : bietul animal statornic şi credincios devenise vegetarian I

Lumina funcţiona. Camera sa era aşa cum o lăsase la plecarea pe front. Pe noptieră, poza Athenei. In bucătărie găsi nişte conserve. Adusese şi el aşa ceva în cufăraşu. cazon. Primusul coclise de nefolosinţă. Pe un raft prăfuii
— nişte magiun într-un borcan — făcut de Katarina şi ur. sifon pe jumătate plin. în tigaie mai era şi acum ulei rîn- cezit. Farfuriile murdare erau abandonate în chiuvetă în spălătorul uscat se încuibaseră gîndacii. Katarina pă- răsise probabil locuinţa în mare grabă, la vreo alamn;' aeriană, crezînd că lăsase in urma ei prăpădul.

Cîţiva păianjeni se retrăseseră tactic de la lumină. Cev; de necrezut îi atrase atenţia : într-un colţ al tavanului. (familie de rindunele îşi clădise cuib.

Pe pervazul ochiului de geam, una din păsări fremăta temătoare. La marginea cuibului, alta aştepta parcă semnalul de zbor. Se retrase cu sentimentul că profanase ur sanctuar.

Cobori în subsol, unde construise inainte de a pleea pu front o mică centrală termică. Dacă pistolul nu l-ar fi lăsat sus, ar fi tras în, şobolanii care fojgăiră prin întunecimile locului. Despică o buturugă şi aprinse focul de sut cazanul boilerului, apoi urcă mulţumit de el.

Nu-i mai venea să iasă de sub duşul călduţ, binefăcător, care îi biciuia pielea şi care încetă să curgă cînd abia îndepărtase săpunul de pe el ! Se făcea probabil vreo reparaţie la coloană. Se bărbieri, mai mult pe uscat, stropin- du-şi părul cu Birkenhanvasser, apa lui de colonie din mesteacăn.

Mirosul plăcut îl încredinţa că totul se petrece aievea, că se află cu siguranţă acasă. Se îmbrăcă în haine civile, gîndind 6ă coboare, să dea un telefon Athenei; o anunţase prin cîteva scrisori că urma să

vină în permisie, dai nu primise răspuns.

Înainte de a pleca se mai privi în oglinda ovală. îmbrăcase costumul gris, cămaşa bleu, pantofii maro. Fără chipiu, în haine civile, aproape că nu se mai recunoştea. Dobândise parcă o altă personalitate^ dar nu ştia deocamdată ce să facă cu ea. Obrazul îi era rumenit ; ochii săi căprui- deschis arătau obosiţi, părul ar mai fi trebuit puţin tăiat. Îşi potrivise perciunii şi, totodată, mustaţa mică tăiată *k* la Charles Farrel.

Civilul din oglindă se înstrăinase de ofiţerul Vienescu din Divizia 1 Care de luptă. Se simţea totuşi mai degajat, despovărat de epoleţi, tunică, chipiu, centură şi, mai ales, de cizmele prea strimte...

Athenei nu-i plăcea rigiditatea comportamentului de ofiţer : obligativitatea salutului, sobrietatea mersului pe stradă, a atitudinii în public.

Ajunse în oraş. îşi consultă ceasul f era opt şi jumătate. Afară, noaptea cobtirîse blîndă. Descoperi un telefon agăţat de un zid. Formă numărul Athenei. Nu-i răspunse nimeni. Avea la el şi scrisoarea lui Pompei Leonescu adresată prietenei sale Viorela, ce locuia undeva în zona Arcului de Triumf. Scrisoarea era deschisă, aşa i-o încredinţase Pompei. O curiozitate nelacoul ei îl îndemnă să' despăturească cele cîteva file. .

„Viorela, poate că nici epistola aceasta n-ai s-o citeşti, aşa cum ai procedat şi Cu celelalte. N-am cum să te conving...’[1]

Se opri şi vîrî foile la locul lor. Se simţi scuturat de un tremur ; pătrunsese în tainele sufletului cuiva care nu se mai găsea printre cei vii. Se împrietenise cu Pompei, care era şi el ofiţer de tancuri.

Pe Viorela, Adrian n-o cunoştea. Ştia de la Pompei că absolvise o facultate economică, avea serviciu şi locuia la familia Leonescu. cu mama ei, Ruxandra Marincea, fără să priceapă ce statut aveau acolo.

Avea numărul de telefon al Vioi'elei scris pe plic. Intrase în holul cinematografului „Aro“. Mai înainte privise cîteva poze din filmul acelei săptămînL Juca : **„Os**păţul nebunilor[11], cu Clara Calamai, Valentin Cortese **şi** Amedeo Nazzari. Al doilea film era cu Max Linder : „Şapte ani de ghinion".'

Telefonul se eliberase şi sană la familia Leonescu. Nici aici nu ridică nimeni aparatul din furcă. Se decise iute. Trebuia să se descotorosească de comision.

Se urcă într-un tramvai 20. Bulevardul părea înfăşurat într-un giulgiu de întuneric. Luna abia ieşise din ultimul pătrar ; jumătatea ei din stînga se micşora în fiecare seară. Citi cu greutate numărul casei. Ceva cu 23.

Se găsea în faţa unei vile singuratice, care dormita ' în mijlocul unei grădini. Identifică o sonerie. Sună de cîteva ori. Nimic. Poarta era totuşi deschisă.

Pătrunse în curte. Urcă cîteva trepte. O altă sonerie. O acţionă. Şi acum tot nimic. In stradă. Gîndi să revină altă dată.

Gîndurile îi alergară la Athena. Inima îl trădă. Pulsul îi crescu brusc la gîndul că o va revedea, poate chiar în seara asta. Athena terminase Dreptul şi-şi găsise o slujbă bună la un oficiu juridic al unei instituţii.

înainte de război proiectaseră să se căsătorească, dar, în lipsa lui de aproape doi ani de acasă, singura legătură dintre ei o constituiseră scrisorile. El îi trimitea una pe săptămînă. Ea îi răspundea la o lună o dată. Multe nu ajunseseră la nici unul dintre ei din cauza instabilităţii frontului. De şase luni nu mai ştia nimic despre ea. Poate că trecutul însemna pentru ea o carte parcursă pînă la ultima filă.

După ce americanii cuceriseră Foggia, începuseră bombardarea masivă a oraşelor României şi multe întreprinderi din Capitală se refugiaseră m localităţi depărtate, fără însemnătate pe harta ţării. Bănuise că şi instituţia Athenei era în dispersare, motiv pentru care nu-i mai scrisese.

In aceşti aproape doi ani, Adrian cunoscuse cîteva femei pe unde fusese încartiruit : Vera, Marusia, Lena, Iulia. Atît.Şi totul pe fugă. Pe fiecare se străduise s-o cucerească atît cît îl lăsa timpul. Nimic însă prin presiuni ori violenţă. De fapt, Iulia, dacă se gîndea bine, ea îl cucerise pe el. Mai toate erau văduve, cu bărbaţii ori prietenii decedaţi. Vera dispăruse într-o dimineaţă din aşternutul său, luîndu-

i, pistolul-mitraHeră Bereta şi un săculeţ cu muniţie şi grenade; trecuse la partizanii din pădurea vecină.

Vera era o femeie excepţională cu care se acomodase extraordinar ; il şi îngrijise ca pe propriul ci bărbat, cu un altruism specific slav...

m

Se întoarse acasă. Pe drum, nici ţipenie de'om. Bucu- reştenii furau cîteva ore de somn pînă la miezul nopţii, cînd anglo-americanii îşi făceau apariţia cu regularitate.

De fapl, înainte de a apuca drumul spre casă, se abătuse pe la Athena. Şedea într-o casă de pe strada Braziliei.

A sunat de cîteva ori, dar nu i-a răspuns nimeni. Să-i treacă timpul, s-a plimbat un timp pe străzile din zonă, sperînd că se va întoarce. în cartierul acela, dacă aveai puţină imaginaţie, puteai parcurge planiglobul, intrînd, ieşind şi iar intrînd, fără nici un paşaport, fără vize pe el. dintr-o ţară într-alta...

Se găsea pe şoseaua Ştefan cel Mare. De la cinematograful „Dacia“, părăseau sala ultimii spectatori. S-a mai întors o dată. Athena tot nu era. Resemnat, revenise la „Roata Lumii". Proprietarul restaurantului „Răţoi“ trăgea obloanele. La cafeneaua „Velodrom[11] mai era încă deschis. O „Salvare" ducea poate un agonic la Spitalul Prevederilor Sociale Floreasca. Calea Polonă se spoise cu funinginea nopţii. Cineva spăla un balcon şi apa plescăia pe trotuar.

Timpul trecea repede. Pînă la miezul nopţii mai era. Bătrîne cu nepoţei se îndreptau cu scaune şi boccele spre adăpostul Poştei. Pe Polonă, la începutul ei, doi tineri se sărutau sub un felinar orb. în fine, nedorită, sună pre- alarma.

Adrian îşi aminti de subsolurile solide ale Poştei de lîngă Velodrom. Coborî într-al doilea cat subpămin- tean, adăpostindu-se sub o grindă uriaşă, ce se sprijinea pe un stîlp zdravăn. Din loc în loc, aplice cu lumini albăstrii.

Deosebi un ofiţer german cu o româncă. O fală blondă tunsă scurt, într-un sarafan negru ţesut cu flori şi o bluză albă transparentă, cu siguranţă o

săsoaică...

Cerul se umplu de bombardiere B 24. Caruselul distrugerilor porni instantaneu. Un decor standard, acelaşi pentru europenii căzuţi în stăpînirea germanilor.

Piin apropiere pică o bombă şi subsolul se ondulă, sâltind pe undele seismice ale exploziei. Cînd pămlntul se domoli din mişcare, pătrunse în adăpost mirosul de cloroform, de camfor şi creolină, toate de la farmacia de peste drum, pulverizată cu o bombă de 500 de kilograme.

Ca venit dintr-altă lume, se auzi tînguitul de încetare a alarmei. Vienescu părăsi locul. Ofiţerul german, un maior din Wehrmacht, îl urmă. Aruncă mai întîi o remarcă zeflemitoare la adresa aviatorilor aliaţi, care irosiseră o bombă pe o farmacie inofensivă.

In buncher, germanul îl privise tot timpul de sus, fiind mîndru, pesemne, pentru frumuseţea partenerei sale. Hainele maiorului păreau ca de paradă ; era sigur un învîrtit ajuns în vreo îndeletnicire administrativă, vege- tînd departe de cazemate, de tranşee, de noroaiele frontului.'

Din conversaţia cu fata cu sarafan, ii aflase şi numele : îl chema Paul. Un oarecare Paul. Poate era un german cumsecade, aşa cum era Harold, trimis să supună lumea şi să-i dea un chip nou, după viziunea Fiihrer-ului. Poate că acest Paul era de cu totul altă părere, dar n-avea ce să facă ; era obligat să se supună, măcar în aparenţă.

Cîteva ferestre drapate cu negru **îi defilată** lui Adrian prin faţă asemeni unor sarcofage. Un calcan rămas în picioare după prăbuşirea casei adăpostea în spatele lui o lună ftizică.

Dincolo de Dorobanţi, spre Grădina Icoanei, la un imobil atins de o bombă, cei de la Apărarea Pasivă scormoneau sub dărîmături. Din caldarîmul străpuns apa ţîşnea ca dintr-o fîntînă arteziană. Lua apoi calea rigolei, născînd un pîrîu noptatic ce n-avea să capete vreodată un nume cu care să iasă în lume, în timp ce vîntul călduţ suspina prin frunzişul arborilor...

Trecuse dec» de Romană : Bulevardul Dacia, Grădina Icoanei... Casa părintească ridicată de Tudor, tatăl său, somnola acoperită de misterul şi

aroma florilor văratice.
Se culcă, punîndu-şi la îndemină documentele militare, pistolul, hainele cazone, solda pe doi ani.

Adormi cu un gînd devenit obsesie : s-o caute a doua zi pe Athena, după ce va încărca piesele pentru tancuri şi le va expedia rapid.

«

Dimineaţa s-a consumat repede. Sergentul Ganţu, aşa cum le-a fost înţelegerea, a venit în Pitar Moş la şapte fix. La cinci după-amiază, ultima ladă a fost încărcată în autocamion. Sergentul voia să plece la adăpostul nopţii.

în timpul mesei de seară, Ganţu îi povesti lui Adrian cum îşi petrecuse timpul în noaptea precedentă. închinase o cameră la hotelul „Marna" şi o angajase pe Fifina, o fată nostimă, ca parteneră de dragoste. La propunerea ei, cumpărase două sticle de „Murfatlar Sauvignon", vinul ei preferat. Fata pretinsese un preţ rezonabil, un fel de compensaţie pentru timpul cît a stat cu el în loc să-şi profeseze meseria. Prima parte a nopţii au dansat după muzica postului de radio „Monte Carlo“. Au prins şi cîteva tangouri de la un post românesc, cîntate de Gică Petrescu. La miezul nopţii însă s-a dat alarma aeriană şi au fugit amîndoi la adăpost ; la adăpostul de la „Palatul C.F.R.[U]. Filma a reîntîlnit aici un gradat german, o cunoştinţă recentă, care avea mare trecere la patroană. La încetai ca alarmei s-a dus cu acesta la lupanar. Sergentul a aşteptat-o cu vinul şi postul de radio deschis pînă în zori, dar pe Fifina parcă o înghiţise pămîntul.

S-a dus furios la casa din strada Cameliei. Germanul plecase de mult, dar fata aţipise îmbrăcată. Băuseră coniac franţuzesc Martell care o doborîse. L-a servit cu o cafea amară şi o gustare. Mai mult, i-a restituit toţi banii. EH s-a opus, ea s-a ţinut dîrză şi, din această hirjoană, s-au aruncat amîndoi în pat. La plecare, Fifina n-a pretins nici un leu de la Viorel, explicîndu-i că vrea să facă şi ea un agi de patriotism, ţinînd seama că el pleacă pe front.

Sublocotenentul Vienescu se despărţi de sergent. Transmise sănătate ostaşilor şi gradaţilor din plutonul său şi din companie, asigurîndu-i că va soşi şi el curînd la

unitate. L-a sfătuit pe Ganţu să-şi ţină gura şi să nu relateze nimic din ce se petrece acasă,. în Bucureşti.

Se opri la un telefon şi formă iar numărul Athenei. A ^ răspuns Cleo, mama ei. A dat-o imediat la aparat. S-au înţeles să se vadă şi s-au Intîlnit în oraş.

Timpul a trecut repede şi seara a invitat-o la ,.Ambasador", să cineze. Totul decurgea de parcă nu s-ar fi despărţit nici o zL Athena adusese cu sine acelaşi zîtnbet cald şi tandru. Privirile ei negre, catifelate şi binevoitoare îl deconcertau. îşi scurtase puţin părul, iar tunsoarea o prindea de minune.

A invitat-o la dans. Destule priviri o urmăreau admirativ. în seara aceea Athena era de-a dreptul fermecătoare. Părul ei cînepiu, ochii mari, negri, gura roşie, cărnoasă, mersul ei lejer, vag ondulat, discreta tangare a şoldurilor, toate erau de bun-gust.

Se aflau la masă. Cînd ringul de dans era asaltat de amatorii de foxtrot, un ofiţer german i-a cerut permisiunea s-o invite la dans. L-a refuzat. A îndrăznit şi un civil român. A împărtăşit şi acesta soarta celuilalt. Atmosfera din jurul'lor se încărca cu o doză considerabilă de jenă şi uşoară ostilitate, iriotiv pentru care părăsiră localul.

Marele bulevard era însufleţit la ora aceea la fel ca în oricare zi de pace. Porniră spre Romană, lăsînd în urma lor un vag miros de Chanel 5. De la r„Scala“ şi „Aro“ ieşeau oamenii de la ultimul spectacol. Circulau turisme, biciclete, trăsuri, maşini de piaţă. Felinarele se aprindeau pe rînd, răzbătînd prin hîrtiile negre de camuflaj. Strada era animată deşi ora înaintaş*- mult.

Opriră o trăsură de piaţă şi se înfundară în pernele catifelate ale canapelei Surugiul, un muscal în deplinul înţeles al cuvîntului, primi comanda, o retransmise calului alb, apoi capul îi căzu pe piept şi el continuă să moţăie.

— Eram încredinţată că m-ai dat uitării, Adrian. Nu-mi puteam închipui că eşti atît de statornic.

— Aşa ceva ai înţeles tu din ultimele mele scrisori ?

— Eu mă călăuzesc după dictonul[1]: „Vorbele sînt

rostite pentru a ascunde adevăratele' gînduri". Pentru ce te-ai deosebi tu de ceilalţi ? !

Se auzea numai clămpănitul potcoavelor calului alb pc asfalt şi comenzile rutiniere ale muscalului.

— Adrian, tu ai rămas un sentimental; ţi-ai făurit nişte vise fără suport material. Dragul meu, ce a fost între noi s-a isprăvit. Pentru asta nu ţi-am mai răspuns Ia epistolele tale.

Vorbele Athenei răneau ca nişte junghere.

— Pentru ce nu mi-ai explicat toate astea intr-o scrisoare ?

Pe obrazul ei înflori pentru puţin umbra unei căinţe exagerate.

— Ţi-ar fi dăunat moralului.

— De ce nu mi-ai spus-o în restaurant ?

— Am vrut să petrecem seara în mod plăcut. Arâtai fericit, iar eu mă simţeam la fel de bine. Afară de asta, am vrut să mă verific dacă te mai iubesc.

Şi?

, — Liniştindu-mi propria conştiinţă, constat că ţin la tine ca la un camarad şi nimic mai mult, hai să zic, ca la o rudă depărtată...

— Voiam ca în această permisie să ne căsătorim.

— Chiar dacă aşa ar fi stat lucrurile, tot nu m-aş fi măritat cu tine. Nu mi-ar fi surîs să devin o tinără văduvă de război.

Ajunsei ă la Slaiuia Aviatorilor. Trăsura întoarse, dirijată de un sergent de circulaţie în alb, care purta pe cap o cască tot albă. Muscalul primi adresa unde trebuiau duşi muşteriii.

O lungă perioadă de tăcere se instală în acel întuneric catifelat, asemeni moliciunii canapelei ce mirosea acum a Chanel 5. Trăsura înaintase mult în direcţia casei lui Adrian.

— Am vorbit serios, trebuia să mă duci mai întii pe mine.

— Ai rămas la fel ca înainte. Deformezi înadins realităţile.

— Nu exagerez nimic. între noi nu mai poate fi ceea ce a fost.

— Nu înţelegi cîtă nevoie am de tine, Athena ?

— Iar noapte^ asta îmi inspiră nefericire. Am oroare chior să privesc cerul. Luna se apropie de faza ei de minimă luminozitate, iar eu. ca de fiecare dată,

mă simt dominată de sentimentul unui inevitabil dezastru. Hai să ne întîlnim cînd străluceşte cu jumătatea ei din dreapta, atunci, totdeauna viaţa îmi este prielnică. Mă pot chiar hazarda. *

— Iar amesteci nefericita asta de lună în dragostea noastsă ? !

— N-o pot lăsa deoparte. Am să-ţi explic altădată şi de ce.

Trecură âe poarta lui Adrian. Karl i-a adulmecat şi începu să latre. Calul încetini, întoarse trăsura în stradă, iar defilară prin faţa lui Karl care scheună bucuros, lă- trind apoi ca un apucat...

Au ieşit în bulevard, ţinînd dreapta drumului, depăşiţi de tramvaiele 15 şi 20 ce se îndreptau spre Gară şi Şosea. Intrară pe strada Dorobanţilor. Lăsară în dreapta o statuie, îndreptîndu-se spre ,,Roata Lumii".

La cinema „Volga[4]*, eroii westernurilor americane, desenaţi odinioară în mărime naturală pe frontonul pentru reclame, cedaseră locul lui Hans Moser şi Theo Linden. Noaptea devenise vastă, cu un cer spuzit de aştri ce pulsau în tării.

— Adrian, îl apostrofă ea, ascult ştirile la radio şi mă înfricoşez. Mai avem vreo şansă să ieşim cu bine din război ?

— Ca ofiţer, n-am voie să fiu defetist.

— Atunci spune-mi părerea ta ca om, ca prieten, ca fost iubit.

— Raportul de forţe înclină cu fiecare zi de partea celorlalţi. Depinde acum ce fel de arme secrete au germanii să le arunce în luptă. Dacă americanii îi întrec şi la capitolul acesta, sînt pierduţi.

— Am ascultat recent Radio Londra. Se pare că sovieticii au ocupat Lublinul. în Italia, aliaţii înaintează încet, dar sigur, la fei ca pe tot frontul de vest. începe să-mi fie frică, Adrian.

Ne-am întîlnit ca să discutăm despre război ? !

— Este la ordinea zilei, nu poate fi ocolit.

Intrară pe strada Braziliei. Înaltul se schimbase. Dacă pînă atunci firmamentul era spuzit de aştrii începutului de noapte, acum se acoperise de nori. Intr-im fel, cerul avantaja pe bucureşteni; americanii nu prea veneau cînd nu aveau vizibilitate naturală, ei preferau cerul senin.

Trăsura opri şi Adrian plăti muscalului plimbarea : o sumedenie de bani. Continuară să facă o parte din drum pe jos.

— Noaptea asta este prielnică îndrăgostiţilor, observă el.

— Pe timpurile astea nu mai are nimeni chef de dragoste.

Athena părea că nu este dispusă să abdice de la punctul ei de vedere ; se purta mai departe bizar. J21 înţelese că avea un prieten, dar îi trebuia o confirmare sigură. Era o femeie totală, nu se putea împărţi între doi bărbaţi. Pentru el, Athena era o făptură dragă, intrată în viaţa lui, rătăcindu-se şi căutînd-o cu disperare, o regăsise ; era înstrăinată mult, nu mai semăna cu cea de la început.

— Adrian, nu mi-a fost uşor să mă decid să sfîrşim prietenia. Am .suferit chiar. N-are nici un rost să redeschid o rană care s-a vindecat. Mă săturasem să urmăresc unitatea ta. cu gîndul, să tresar ori de cîte ori suna telefonul, temîndu-mă Ră nu fie Katarina care să-mi comunice groaznica ştire.

— Dacă este să mori, poţi muri în cel mai confortabil pat şi pe timp de pace, sau în oricare împrejurare nefericită fără arme de foc. Hai să ne căsătorim, Athena, alungă-ţi prăpăstiile astea din cap.

— Să se termine războiul. Acum sînt incapabilă să iau vreo hotărîre. Şi în afară de toate, am un iubit.

— De doi ani visez la aceşti? zile pe care să le petrecem împreună. Hai să ne întoarcem la mine, se făcu Adrian că nu aude.

— Am împărtăşi o fericire riscantă, o fericire nesigură.

Casa în care locuia Athena se înălţa rece, mohorîtă.

O clădire cu două nivele, pătrăţoasă. In grădină, boscheţi cu flori movulii şi albe, unul cu trunchiul din crăci ase

menea unor reptile; lemnoase,, contorsionate, stopate în.- tr-un pTan. alcătuit din frunze.

Piersicul era copt. Au zăbovit sub el. Athena a cules două fructe enorme. Muşc ară din ele, regăsind aroma şi parfumul lor inconfundabile.

Sub acel piersic, după ce Athena. şi-a luat bacalaurear- tul, i s-au dăruit. într-o noapte de taină. Atunci fructele erau tot aşa de bine pîrguite ; ei doi, seară de seară, au gustat la nesfîrşit din fructul dulce de început al dragostei.

Numai că în noaptea de faţă pomul asista la o de»r- părţire. Athena părea că uitase complet trecutul. I-a dat mîna să i-o sărute, apoi a răsucit yala în broască. Stabiliseră totuşi ca a doua zisă se caute reciproc.

începu să plouă şi el se grăbi spic staţia cu maşini die piaţă din capătul străzii Roma. Nu se putea dezmetici. N-a găsit însă nici o maşină particulară şi luă un autobuz, care avea traseul prin apropierea străzii Pitar Moş ; oprea la Muzeul Simu.

Pînă după miezul nopţii, dormitorul lui Adrian a fost populat de fantoma Athenei. Ciţiva ţînţari setaşi de sînge îl muşcară de obraz, dar nici o clipă nu s-a gîndit să aprindă lumina şă-i omoare. îşi aminti de scrisoarea locotenentului Pompei Leonescu. Trebuia s-o găsească pe acea Viorela, să scape de comision, să-i spună că. expedir torul este dus dintre cei vii, că-i revine o misiune ingrată Sro anunţe... ,

.

3

S-a ridicat din pat pentru a potrivi scala aparatului de radio pe lungimea postului de peste Canal : Armata
1 Americană lansase operaţia „Cobra de străpungere a poziţiilor germane de ik vest de Saint Lo. Corpul britanic continua ofensiva spre Florenţa. în Germania se decretase mobilizarea generală. Trupele Frontului Leningrad eliberaseră oraşul Narva. în Pacific se duceau lupte grele în insula Guam. din arhipelagul Mariane; O grupare a contraamiralului Hill debarcase în insula Tinian, insula

S
t

de pe care, peste un an şi ceva, avea să decoleze „Enola Gay“ şi să lanseze prima bombă atomică din lume la " Hiroshima...

închise aparatul. Fronturile mergeau destul de prost pentru germani. Războiul început de Reich-ul german adusese numai asuprire, minciună, violenţă, nedreptate oriunde pătrunsese Wehrmacht-ul. Dar care alt război n-a adus aşa ceva ?...

Sublocotenentul Vienescu în vis se găsea într-o sală de cinematograf. în vis fiind, voia să uite, atît cît putea uita, de eşecul suferit cu Athena. Rulau secvenţele jurnalului de actualităţi. Undeva se dădea o luptă între tancuri. Era ceaţă, o ceaţă pe care o cunoscuse şi el. Blindatele pătrunseseră într-un cîmp de mine. El, se făcea că nu mai era în sală, ci într-un tanc. Continua înaintarea, aşa sunase ordinul : să urmărească şi să distrugă inamicul in retragere.

însoţitorii de tancuri se urcaseră pe carapacele de oţel. Pionierii, atit cît puteau cuprinde, degajau minele din- tr-un culoar, pentru înaintare. Terenul era desfundat, şe^ nilele se afundau adine în clisă.

N-a trecut mult timp şi tancul în care lupta Adrian fu incendiat şi începu să fumege... Visul îi sări. Era de fapt la el în pat. Adormi din nou, dar relua aceeaşi secvenţă. Era o noapte fără capăt şi strigoii morţilor neîngropaţi fojgăiau în ceaţă, sub chipurile unor insecte ciudate. Fulgerele exploziilor artileriei pulsau ca nişte lumini nepămîntene în tulbureala asemănătoare ceaiului cu lapte.. Erau în defensivă, susţineau cu foc intens o cazemată germană.

Un infanterist inamic se tîra prin noroi cu un aruncător de flăcări, ţintind să ajungă la ambrazura din care ţîşneau rafalele unei mitraliere grele. Jetul a pătruns înăuntru. Răcnetele ieşite de acolo glăsuiau de drama celor care îşi încheiau viaţa, apoi o linişte sepulcrală se în- stăpîni în redută.

Devreme de tot, sublocotenentul Vienescu s-a dus la depozit, interesîndu-se cum a ajuns transportul cu piese pentru tancuri la destinaţie. Totul decursese bine.

Avea la el un pachet de ţigări „Regale" fără filtru pe carc le-a dat furierului de la centrală. Mai află cu în fijia de luncă din dreapta rîului Moldova nu se petrecuse nimic deosebit. Se făceau, de ambele părţi, pregătiri pentru viitoarele încleştări.

Intră apoi la „Telefoane", într-o cabină, aştcptind legătura cu provincia ; voia să se intereseze de părinţii săi refugiaţi la Cimpina. Pierdu aproape două ore. Poşta din Cîmpina urma să mai trimită un aviz, pentru o viitoare şi posibilă convorbire.

Nu fuseseră găsiţi la domiciliu ; oraşul era bombardat, o parte din locuitori se refugiaseră şi nu exista o hartă a locurilor calamitate pentru a se cunoaşte ce imobile suferiseră.

— Faceţi un drum pînă acolo, concluziona telefonista de la Bucureşti, ori interesaţi-vă do părinţi lă biroul sinistraţilor de acolo. Poate s-au înregistrat să li se dea haine şi locuinţă.

— Chiar atît de tare a fost flagelată localitatea ?

— Nu cunosc nimic sigur. Am făcut numai o presupunere. Dar sîntem în război, domnule ofiţer, asta o cunoaşteţi mai bine decît mine...

A părăsit locul uşor descumpănit. Pe drum şi-a amintit de Athena. Telefonul fixat pe zidul unei frizerii era înecat de fise. A găsit un altul in holul cinematografului „Capitol". I-a răspuns mama ei, Cleo.

— Mi-a spus Athena de tot ce se petrece între voi.

S-a simţit năpădii de un val de jenă. Cleo îl aprecia. Cunoştea acest lucru. Şi nu o dată afirmase că dorea să-i vadă căsătoriţi. Numai eă opţiunea îi aparţinea Athenei.

— Aş vrea să schimb cîteva cuvinte cu ea.

— Cu mare plăcere, Adrian. Numai că n-am cum să ţi-o dau la telefon. Nu este acasă. -

— Revin mai tirziu, dacă nu deranjez prea tare.

— Abia sîmbătă seara poţi vorbi cu ea. Este la Vălenii de Munte. Serviciul său este dus acolo, în dispersare. Războiul ăsta, fir-ar să fie, a împrăştiat atîtea fanTilii. Am să-i spun că ai căutat-o.

Mulţumi şi puse receptorul în furcă. Ii încolţi însă un gînd. Nu-i strica deloc o plimbare pînă la Vălenii de

Munte. Va încerca să reia dialogul cu oa , po^i$_{e}$ $_{0}$ găsea într-o altă dispoziţie sufleteasca.

Iar ii defila prin faţa ochilor chipul lui Pompei P® salteaua de campanie, în acel spital improvo^ casa unui ţăran. ,

A sunat-o pe Viorela şi cineva de la capa.ul firului l-ª interogat cu o voce ca atingerea unei petale de floare delicată.

— De unde ai dumneata numărul acesia ? }

— îl am trecut pc o scrisoare adresată durrmeavoas- tră dc Pompei. .

— Nu vreau să mai şlîu nimic.despre cL

— Locotenentul Leonescu a murit la datori^ domnişoară, îi vorbi rece, protocolar.

A urmat o pauză. Apoi glasul ei păru' $_{\&e}$ mai îmbuneze. . '

— Cine eşti dumneata de rapt şi ce rol jocj j$_{n}$ chestiunea asta ? ' "

— Rolul curierului personal al unui defunct. Am fost camarad de arme cu el. Trebuie să mă despovăraţi de acest comision delicat.

— Chiar dacă a murit, faptul nu **schimbi** $_{deloc}$ decizia mea-,

— Cînd sufletul i-a părăsii trupul a rostit numele dumneavoastră, ridică Adrian uşor vocea, ^faeînd-o chiar solemnă, puţin intrigat de indiferenţa inteplo$_{cu}$t$_{oar}$ei.

— Domnule sublocotenent, eşti trecut prin război şi nu te prinde melodrama. Hai, ce Dumnezeu, să discutăm ' cu picioarele pe pămînt.

Adrian îşi pierdea treptat răbdarea. Nu înţ^\$_{e}g_{ea}$ femeia deloc.

— Nu cunosc ce-a fost între dumneata şi $_{e}$i $_{dar\ at}$i_ tudinea pe care o ai întrece ori.ee limită: Leonescu a murit pentru ţară, să te apere, printre alţu, şi pe tJumneatâ.

— Nu aveam'nevoie să mă apere. De obiceî apăr singură.

Cînd Viorela i-a trîrvtit telefonul în nas, v-$_{a}$ venit s-o înjure. S-a întors acasă, a mîncat ceva, şi-a puj porthartul pe şold, în el **a** vîrît scrisoarea, şi-a fixat **pistolul** ofiţeresc pe locul său şi â apucat uşor indignat drumul spre casa Viorelei.

A luat, un tarmvui 3 făeînd un mic ocol şi, uşor transpirat, intră pe o stradă ce dădea în Banu Manta, cînd după-'amiaza intra în declin.

încă pe lumină, vila cu faţada în calcio-vecchio

arăta destul de bine.. A sunat şi a repetat semnalul. în fine, după un timp, s-a întredeschis o uşă de serviciu. Fu invitat să intre.

— Sînt sublocotenentul Adrian Vienescu. Vin cu seri- ■ soavea aceca.

— Insistenţa dumitale să-mi aduci comisionul îmi pare nolacolul ei. Puteaţi de fapt s-o puneţi la poştă, s-o expediaţi in felul acesta...

A fost „poftit intr-un salonaş: Au luat loc pe două fotolii cu braţele din lemn lustruit. Trecuseră pină acolo prinţ r-un hol îngust, apoi printr-o sufragerie, unde era un recamior. în camera în care se aflau era şi un studio acoperit cu o pocladă ardelenească. Jaluzelele erau trase şi Viorela aprinse un lampadar cu un singur braţ, avînd abajurul din carton cerat intr-o culoare banan. Fata lipsi cîteva momente, timp în care el inspectă locul cu privirile. în spatele său se afla o bibliotecă, cu volumele unor scriitori de renume : Flaubert, TolStoi, Stendhal, Fielding, Goethe, Balzac ; destui autori, majoritatea în franceză...

în faţa lui, o vitrină cu cristale, pe poliţele căreia adăstau sticle cu băuturi străine : whisky, Martini, Cam- pari. Pe jos, un cevor cu fondul tot banan, cu arabescuri, în care i se înfundaseră cizmele. Pe un perete, cel din spatele studioului, o pictură : o casă alburie, cu puţin grej în ea, pe un fond de vegetaţie tot alburie şi un cer fu- ninginos de iarnă. Tabloul era semnat de pictorul Muri- vale. un artist de real talent, pe care îl cunoscuse întîm- plător. Mai era acolo o combină muzicală, cu aparat de î-adio, pick-up cu două difuzoare, o marcă lăspîndită în Europa, germană sau olandeză.

Viorela se întoarse, aducînd pe o tavă două ceşti de cafea şi două cupe mici, în care turnă un rest de coniac Napoleon scurs dintr-o sticlă pîntecoasă. Mai adusese două pahare cu apă minerală.

îmbrăcase între timp o rochie de casă, de o croială impecabilă, cu păuniţe miniaturale, închisă în faţă cu nasturi ovali, sidefaţi. Exala discret un miros de apă do colonie din violete.

Discutară despre timpurile de pace, ocolind subiectul grav al războiului. Viorela răspundea monosilabic, era parca mai atentă -la sonerie oii la

sunetul răsucirii yalei în broască, sau la telefon.

Il servi şi pe el cu un „Camei", dîndu-i să aprindă ţigara de la o brichetă minusculă, lot „Camei[1]. Aromele tutunului şi parfumul ei plăcut cucereau treptat locul. Lumina lampadarului se contopea cu tenta de pe pachetul do ţigări cu cămila bej.

Ofiţerul.o studia pc Viorela. Felul ei prompt şi frontal de a se debarasa de orice convenienţă îl frapase. Avea un chip chiar frumos, mai bine spus feminin, cu o bărbie energică însă, cu o privire ce se voia lot timpul preocupată şi severă. Folosea o voce de tăria a doua spre a treia, deseori îşi pierdea vocea, trebuia să şi-o regăsească, apoi glasul îi devenea catifelat, acordîndu-se perfect cu blîndeţea privirii. Culoarea ochilor ei era derutantă din cauza luminii din cameră. Fuma imitînd pe Marlene Dietrich. pe care o văzuse cu siguranţă în „îngerul albastru*', încercînd să iradieze în jur o feminitate imprevizibilă, un amestec de maliţie spirituală cu gesturi luate dintr-un repertoriu care o prindeau. Sub cristalul măsuţei joase, o poză de mărimea unei cărţi poştale cu vreo cincizeci du disec. cu nişte rotunduri, fundamentau fatalitatea umană, pun!nct sub semnul incertitudinii opţiunea masculină, zădărnicia căutărilor erotice : ,.Tout est li"...

Yăzmdu-i privirile aţintite la poză, ea simţi nevoia să se dezvinovăţească, deşi el nu făcuse absolut nici un fel de remarcă.

— Este a lui Pompei, de fapt aceasta este camera lui.
. A mea este la demisol. I-a trimis enormitatea asta un prieten de la Paris. întotdeauna mi s-a părut dc prost- gust, dar face parte dintre obiectele sale, de care ştie şi doamna Leonescu.

Viorela avea nările uşor evazate, care tresăltau uneori cînd- vorbea. Capotul de casă se dovedea uneoii neîndestulător, descoperindu-i piciorul alb, piinuţ la genunchi. Nasul ci. abia acum observă, revela două temperamente : unul extrew de feminin, altul, aşa cum mai reflectase,

acel temperament de femeie hoiânlă, care ştie precis ce vrea, urmărindu-şi cu osirdie scopurile propuse.

Discutară destul, dar n-a-putut să desprindă,motivele pentru care era atît de pornită împotriva fostului locotenent. Parcursese o parte din scrisoare cit timp el şi-a aruncat privirile pe citeva reviste. Tot Viorela a fest aceea care a întrerupt tăcerea.

— Scrisoarea asta tardivă lămureşte nişte lucruri după ce hotărârea luată de mine a dev< nit irevocabilă. Lui Pompei i-a plăcut totdeauna ficţiunea, avea şi predilecţie pentru vorbele mari şi goalo, deşi era un bărbat cult, tu o educaţie aleasă. I-au plăcut trăiriir- dramatice şi tocmai pentru .asta sfirşitul său a fost pe măsura vieţii lui. Cu asta am spus tot.

— în cazul acesta ştii mai bine ce trebuie să faci.

— S-a comportat, intr-o anumită împrejurare, lamentabil, asemeni unui om dc rînd, unui om mic. care a scăzut sub orice limită a demnităţii, pentru care rn-am decis să mă lipsesc de sprijinul său.'

— Şi nu-.şi recuză atitudinea anterioară faţă de dumneata în scrisoarea adusă de mine ? Fiind singur cu el în faţa morţii, nu s-a căit ?

— Aţi citit-o cumva ?

— Numai primele rînduri, după care am încercat senzaţia unui profanator şi am renunţat. Te rog să mă crezi pe cuvînt.

— Cit mai zăboveşti în Bucureşti, domnule Vienescu ?

— Au trecut pînă acum patru zile. Mai am de stat pînă la o Iurtă dc zile, apoi mă întorc pe front.

— Să mă mai sunaţi. Aş vrea să mai stăm puţin de vorbă...

Cînd sublocotenentul Vienescu părăsi curtea, secera lunii şedea sprijinită de craca unui castan plin cu rod. Duse cu el in închipuire şi nu ştia de ce, chipul Viorelei, chipul unei femei tinere decepţionate.

Era cuprins de o anumită stare contradictorie. Frontui îl oţelise în parte ; devenise un bărbat dur, pentru că altfel n-ar fi putut ocoli de atîtea ori

moartea. Dar se întreba, pentru ce îl alesese Pompei pe el să-i ducă Viorelei comisionul ? Tot la fel de bine l-ar fi putut ruga pe
Harold, ori pe sergentul Ganţu, ori pe alţi, pentru că plecaseră în permisie o jumătate de duzină ? !

Frumuseţea neutră a Viorelei, frumuseţea ei blîndâ uneori, ce nu oferea, dar nici .nu cerea de la nimeni nimic, mai mult, refuza totul, îl impresionase. Obrazul ei nu teribil de frumos îl fascinase, iar acum îl obseda, îl însoţea şi era insoţit de el spre casa din Pitar Moş. Şi încă un lucru îl deconcerta : după ce discutase timp de cîteva ore cu ea, bizarul comportament al Athenei nu-1 mai necăjea.

.înce rcă să-i găsească circumstanţe atenuante, dar. nu pentru a-i face din r.ou loc în sufletul său, **ci mai** mult pentru a o scoale de acolo. Şi totuşi aşa era ? ! Putea fi sigur că dorea **cu** adevărat asta ? !...

•

A doua zi, după-amiază, a încercat sâ obţină ştiri de la Cîmpina. De fapt aflase un număr de telefon, rugînd-o pe centralistă ; urma să sune la o casă apropiată de cea a Katarinei, unde locuia cu noul său soţ.

Adrian era de data asta îmbrăcat civil. Sună, insistă, şi nimeri la nişte bătrîni. Asta n-ar fi fost nimic, numai că insul era un ursuz, un bătrîn acrit de viaţă şi n-a dat nici un amănunt despre casa cu numărul 51, în apropierea căreia căzuse o bombă : nu putea preciza dacă venise pe locuinţa Katarinei ori nu. Individul şedea la 36. Dacă ar fi scos numai capul pe fereastră ar fi putut constata. Individul, un dom’ Negrescu, ori Drăcescu, era atît de refractar, îneît respingea chiar aerul. S-a lăsat păgubaş, pentru a nu recurge la invective...

îl persecuta un gînd : avea nevoia să se convingă de un anumit lucru, care aproape îl persecuta. Cleo i-a dat, la cererea lui insistentă, numărul de telefon al Athenei de Ia Vălenii de Munte.

N-a găsit-o pe ea şi a ‘conversat cu portarul unde se •conexase firul direct al instituţiei în dispersare. Omul era binevoitor, atît de binevoitor, îneît i-a furnizat tot felul de informaţii. Athena lucra la Oficiul

juridic, locuia pe la mijlocul străzii Primulelor, iar timpul liber şi-l petrecea cu inginerul Tomescu Silviu, un salariat important din unitate. Pol tarul, un i'el de şlie-tot. pînă la indiscreţie absolută, a mai lăsai *M* se înţeleagă şi alte lucruri.

— No, domnule dragă, eşl i tălîne-su domnişoarei Athena ? înţeleg, este amu cu domnu injinor Tomescii. Se-ntoarnă abia la noapte de pe undo sîntăru plecaţi. Să deie un telefon acasă ?

— O mai caut cu. încercă să încheie conversaţia.

— Câutaţi-o pe zi. O găsiţi mai lesne. Cind c pauză, mere cu injineru. care n-o pierde din oehi şi ea pe el.

Sublocotenentul lăsase să-i cadă teWonul din mină. Parcă îl izbise pala unui vînt aspru. Simţi nevoia acută să meargă pe jos. O apucă pe Smîrdun. apoi intră la ,,Carul cu bere". Se aşeză la o masă.

Bău acolo de două ori cîtc o sută de coniac. De mîn- 'care nu se atinse. Poate portarul fabula. Şi ee-i venise să se intereseze de Athena, cind ca il prevenise că are pe cineva ? Pe fosta lui prietenă o închisese intr-un mic sipet al inimii şi o lăcătuise acolo.

Şi uite, Athena rupsese lacătul, ieşise afară pentru a-1 tulbura mai departe, pentru a-1 face să sufere.

Dar suferea cu adevărat, ori era numai un acces de egoism, de bărbat care nu vrea să piardă de această manieră, rezervîndu-şi dreptul să decidă momentul ruperii definitive a unei legături care durase ciţiva ani ?

Ieşi în Piaţa Mare, trecu pe lingă Spitalul Colţei, pe lîngă Circul cu cupola din pînză, Creditul Minier, Dalles, „Scala", ,,AroAcademia Comercială, intră pe Cometa, traversă Clopotarii, Şoseaua Bonaparte, intră pe Roma... Dar ce căuta pe Roma ? La cîteva sute de paşi era Brazilia. Simţise nevoia să vorbească cu Cleo, să-i spună ce-a aflat.

Era într-un scaun în faţa doamnei Cteo. Aceasta părea că nu ştie nimic, ori aproape nimic. Acel Tomescu avea cu douăzeci de ani mai mult ca Athena. I-a promis că va avea o discuţie foarte sei'ioasă cu ea, cînd va veni...

Adrian plecă acasă mai uşurat. Parcă asta voise.

Să afle şi Cleo ceea ce ştia el. Din nou se simţi stăpîn pe el, pe voinţa sa, pe hotărirea anterioară de a o da uitării.

Se afla în faţa casei,- dar ezită să deschidă poarta pentru a privi unduirile unui trup tînăr de fată. O pală

(te căldură ii trecu prin'corp. Dorinţa şi nehotărîrea plutiră peste cl.

Mica oază dc seducţii.- şi pace, prezentă la cîţiva paşi de cl, cu genunchii rotunzi şi rumeniţi de soare, pasul egal, negrăbit, uşor furişat,,mişcarea ritmică a spatelui ispitei vii, ochii, neliniştiţi care îl priviră cît ţine o străfulgerare, toate la un loc îi accelerară inima.

Simţi o fluturare nefirească în piept, ca şi cum.s-ar fi găsit in faţa unei. holărîri capitale de care depinde viaţa ori moartea cuiva. Pinâ să se dezmeticească, fala dispăru ca o părere...

Adrian ieşi in bulevard şi opri un Dodge negru, arhaic, asemeni unui dric, care cînd porni se scutură din toate încheieturile. Coborî în faţa cinematografului „Marconi“. Tocmai începea „Volpone" cu Harry Baur şi „Contesa V/alewska“ cu Charles Boyer şi Greta Garbo.

N-a intrat, pentru că venise cu alt gînd aici. Coti spre strada Cameliei. Citeva fele sprijineau zidurile cafenelei. U na ii acostă cu acel aer de intimă profesionali tate. N-avea mai mult de douăzeci de ani.

— îngeraşule, ce eziţi atit ? Dacă ai venit, rc-laxează-le.

Glasul se acorda cu obrazul. Era dogit, ca rostit din- tr-un butoi. Era fardată caraghios. Pe gură avea un fel de seu. Pometii obrajilor arătau ca frecaţi cu băcan : o paiaţă tinără.

— Nu pe dumneata te căutam..

— Eu ţi-am îndestulat sergenţelul, pe Viorel al dumi- tale. Sînt Fifina, domnule ofiţer. Şi în civil vă recunosc.

Ce palpitant ! Fifina avea fler de copoi. Oricum, nu-i trebuia.

— Du-te şi bea ceva să-ţi faci curaj. Eu te aştept, nu merg cu nimeni. Se vede că duci lipsă de os de

femeie. Frontul vă ruinează bărbăţia. Mai vă apucaţi să faceţi şi între voi prostii d-alea.

Coc.ota îl călca pe nervi. îi stăruiau chipul şi corpul acela tînăr pe retină şi în suflet. Dar de unde s-o ia 7 ! Pentru ce n-o urmărise plnă acasă, de ce n-a acostat-o ? Poate era fată cuminte. El dorea numai o aventură...

S-a întors şi a intrat lâ ..Mareonr. pentru Creta Garbo şi Charles Boyer. Minunata Garbo făcuse parte din copilăria sa, Fusesfe îndrăgostit de ea. ca şi de Alice Fave ori Diana Durbin. Se ducea pe atunci la toate filmele lor.

Charles era şi el minunat. L'n Napoleon coleric, intern pesti\'. deloc manierat, care o asalta pur şi simplu pe Maria Walewska, soţia contelui; contele, cc-i drept, mult mai în etate decît ea ; corsicar.ul a cucerit-o şi Walewska i-a dăruit un copil, ducîndu-i-1 apoi să-l vadă în surghiunul său pe insula Sfînta Elena. La Volpone n-a mai staL Sala rămînea tot timpul plină ; se rula non-slop, plecau numai cei care se plictiseau.

A trecui din nou strada şi a intrat la „Marna". A nimerit intr-o pauză, la revistă, li re văzu pe Titi Mihăi- lescu şi Marusica Maximilian. Titi Mihăilescu făcea pe sugarul. Se înghesuise intr-un landou, şi cineva îi dădea să mănince din biberon, probabil o tărie. A rîs şi el. Ceasurile erau douăzeci şi două.

' în jurul miezului nopţii veneau americanii de la Fog- gia ori de aiurea să bombardeze. Pînă atunci, prezumtivele victime se veseleau, se iubeau, trăiau, sfidînd frica, angoasa morţii.

în sulă. viaţa se găsea în drepturile sale, faptul că se rîdea era, în realitate, un blam dat morţii care venea pe sus, decolînd de pe aerodromurile din Italia.

•

Voia să se culce, dar luă cartea de pe noptieră : Napoleon de Emil Ludvvig. Poate pentru asta a intrat să mai vadă o dată filmul. Şi Ludwig detalia multe intimităţi despre Walewska, o înfăţişa ca pe o femeie extraordinară care i-a dat noi energii împăratului : rodul iubirii lor a fost Alexandre Joseph Colonna, fostul ministru — de mai tîrziu — al Afacerilor

Străine sub Napoleon al III-lea.
Citea pagină după pagină. Războiul greu dus de cor- sican în cîmpia rusă, înfrîngerea dezastruoasă, tactica lui Kutuzov, asprimea iernii din stepa rusească, noroaiele, pă- mîntul pîrjolit, înfrîngerea din care nu învăţase mai nimic Hitler...
Orele se apropiau de temeiul nopţii. A stins veioza şi a deschis larg ferestrele. Dincolo de plasele din sînnă cu **(K-hiuii mărunte ce ţineau \n Li departe de el. cerul so împodobise cu safirele n^i55**

Cu o zi înainte se înhlnise cu Viorela. Nu ştia undo o mai cunoscuse. Era încredinţat că o ştia dinainu;. Şi Ia un moment dat avu revelaţia. Viorela semăna cu Maurccn O Sullivan, actriţa de film.
Venise cu o rochie deschisă la culoare, cu flori mici brodate, o rochie croita pe corp. La ampla lumină a zilei era puţin diferită de femeia tinâră care il f>ă:'.du!so' în vecinătatea lampadarului de culoarea bananei.
Era totuşi şatenă, dar de un şaten deschis, la graniţa unde tipul femeii blonde se interferează cu al celei şatene. Ochii ei, cu irişii limpede desenaţi, bâteau in verde. Părul, nisipiu. avea destule fire argintii in el. Purta pintofi albi, cu toc, o poşetă tot albă. Peste lujerul delicat al fitului îşi petrecuse o eşarfă diafană, din voal, în culoarea jadului. îşi arunca, cînd şi cînd, cu gesturi calculate o şuviţă de păv din dreptul ochiului.
Putea fi socotită, în după-amiaza aceea, fermecătoare, de la pantoful alb pînă la ultimul fir de păr nisipiu din cap.
Se părea că nu prea pune preţ pe frumuseţea sa, pe care o întreţinea ca dintr-o obligaţie ; o corvoadă de care j-iici u femeie nu se satură niciodată...
— Despre Pompei nu mai am -ce să discut, domnule Vicnescu. Am socotit necesar să te văd, cum am convenit, să lămurim cîteva lucruri.
Viorela era mîngîiată de soare. In lumina astrului z.ilei, tenul ei era trandafiriu, gura cu buzele palide, nedate cu ruj, îi adăuga un aer distins. Corpul îl avea un- duios, legănîndu-1 atit cît să nu atragă atenţia.

— Doream şi eu să vă reîntilnesc, dar nu în acelaşi cadru impropriu.

— Sună caraghios cum ne adresăm unul altuia. Să ne spunem mai bine pe nume. Asta nu va atrage din partea nici unuia dintre noi vreo obligaţie de vreo altă natură. Ai ceva împotrivă, Adrian ?

— Absolut nimic, Viorela.

— In ce direcţie doreşti să ne plimbăm ?

— Sînt in permisie şi am limp destul la dispoziţie. Decide tu.

— Hai spre Luna-Park. N-am mai fost de mult pe acolo.

— Dacă nu comit vreo indiscreţie, pentru ce ai insistat, să vin îmbrăcat civil ?

— îţi spun mai tîrziu. Vreau mai inlii să închi i-'in un pact amîndoi. M-am învoit să ne vedem, dar te rug -A nu-ţi faci nici un fel de iluzii.

— La ce fel de pact te referi ? !

— Să ne comportăm unul faţă de celălalt ca d.ii camarazi. Numai astfel am acceptat să te văd.

— Nu m-am gîndit nici un moment să-ţi fac cii'ie.

— Voi, bărbaţii, urmăriţi unul şi acelaşi scop. Fac alergie cînd văd cîte unul cum mă dezbracă din priviri.

Amurgul se tîra printre coroanele teilor întilniţi în drum. Au continuat să înainteze spre lacul Herăstrău, însoţiţi de mirosul plăcut al grădinilor vecine ; pe măsură ce se însera, vilele arătau tot mai singuratice, despuiate treptat de personalitatea ce le-o confcră' lumina zilei.

Unele case păreau părăsite ; stăpinii erau plecaţi pe la conace, ori în locuri ferite de stihia bombardamentelor. Lacul era secat, o apă firavă se tîra pe albia fostului rîu Colentina, pfe a.cărui matcă creştea o vegetaţie de baltă...

Au trecut pe insulă, peste un pod înalt de lemn. Au stat un timp destul de lung pe o "bancă fără să schimbe un cuvînt, învăluiţi de acel amurg ce cucerise deplin locurile, dînd pomilor din jur mărimi de fantasme.

Sălciile de pe mal păreau nişte paznici giganţi ai lacului ce dispăruse supt parcă de o gură secetoasă. Purpuriul ultimului soare se arătase după o curbură de jar ce tivea un nor jos. întunericul populă treptat locurile cu fantome, ce se năşteau şi piereau, risipindu-se într-un abur vioriu. Era attta linişte şi pace în jur, îneît Adrian era încredinţat că şe găseşte pe o altă planetă.

— **Trebuie că s-a petrecut ceva grav între tine şi Pompei dacă chiar după moarte îi mai păstrezi o amin- tire neplăcută.** - tarea din glasul

Viorelei însâ «TU puţin forţată, şi lucrul se oBserva.

— Numai in ultimele sale clip< de viată. Pompei şi-a regretat fapta. Dar asta nu-1 poate scuza pentru râul ce mi l-a f ăcut.

— încep să pricep izvorul supărării tale. Pompei, înainte dc a muri. a chemat un notai˙ să autentifice un anume act.

— Gestul său a venit loarte tîrziu.

Obrazul **Viorelei era** crispat, ochii **ii** deveniseră ficşi, reci, tuioşi.

— Adrian, nu ştiu do ce trebuie să redeschid o rana cicatrizată.

— Nu cumva păstrezi de la Pompei o amintire caro te marchează pentru tot restul vieţii, ceva ca o coadă pfc care o cari după tine ?

— înseamnă ca tu cunoşti anumite lucruri dacă te apropii cu atita abilitate dc o taină pe care puţini oameni mi-o cunosc.

— Absolut dcloc. Numai că fac tot felul de presupuneri, mai mult şi mai puţin îndreptăţite, ca să fie şi adevărate.

■— Am amintire de la Pompei un copil.

— Dar asta nu este deloc rău.

— Numai că acest lucru s-a produs împotriva voinţei mele.

— Nu înţeleg absolut nimic. Cum împotriva voinţei tale -? !

— N-aş fi vrut să nui dozgrop acest subiect neplăcut. Mama mea, Ruxandra, a fost şi încă mai este femeie de serviciu la familia Leonescu. Am crcscut in casa lor, iar pe Pompei nu l-am iubit cine ştie ce. Aveam un prieten care m-a respectat. Intr-o vacanţă, cînd nu era nimeni acasă, Pompei m-a siluit. Apoi a uitat de mine. Am rămas însărcinată şi n-a vrut să-şi recunoască copilul. Asta este tot. Acum, în ccasul al doisprezecelea, mi-a trimis un act axitentificat în care se erijează in tatăl lui Sorin...

Timpul avansase spre miezul nopţii. Povestea Viorelei Ka impresionat. N-avea însă cum s-o ajute, nici nu ştia ce sfat să-i dea.

— Dar părinţii lui Pompei, Leoneştii, ce atitudine au
adoptat ?

— Dilemă. Roxana, mama lui Pompei, a încuviinţat viitoarea noastră căsătorie, tatăl său, Alex, nici n-a vrut să audă do aşa ceva.

—■ Şi totuşi locuiţi la ei, în casa lor.

— Da, ni s-a dat o cameră la demisol, cu acces la un duş, tot la demisol, unde ajungem pe scara de seryiciu. Pe tine te-am primit în dormitorul lui Pompei, fiind trimisul său special.

— Nu Ii caustică, te rog.

— Hai să încheiem. A. început să-mi fie frig.

S-au ridicat şi, chiar în ace! moment, mugetul pre-alarmoi i-a ţintuit pe loc. A sunat aproape imediat alarma aeriana.

Ajungeau la ei, tot mai limpezi, bubuiturile tunurilor antiaeriene. Pe cer se aprinseră paraşutele de balizaj.

Un contur al unui dreptunghi luminos, porţocaliu, de-’ limita aria distrugerilor. Urmară paraşutele albe, care, în diurnul îor nesigur, plutitor, scai dară în lumină ţintele. Se- auzi şuierul primelor bombe*, apoi ăl celorlalte, un ade- yâral cobet însoţitor al acestora pfnă la capătul cursei.

Insula părea şi ea inclusă -in perimetrul sortit pieirii. Şedeau unu] lingă celălalt şi se priveau. Viorela era liniştită, cu obrazul relafcat, deşi moartea se afla pretutindeni.

Adrian era puţin agitat, cunosclnd pericolul care ii păştea pe amîndoi. Cerul se aprinse spre Gară, Basarab, Banu-Manta. Copacii înfipţi în malul înalt al lacului păreau câ-şi agăţâseră coroanele de cerul înroşit. Bombele continuau să izbească imobilele, vegetaţia, caldarîmul străzilor.

Frunzişul unei sălcii foşni cosit parcă, iar o cracă retezata de o schijă se albi în locul ghilotinării. Adrian înţelese că Cea-cu-coasa era pe Ungă ei.

O bombă izbi solul la cîţivâ zeci de paşi. Explozia a fost asurzitoare. Adrian se aruncase la, pămînt, Uă.^înd-o pe Viorela după el.

Cunoştea de pe front că bomba care cade pe aproape de tine o auzi fîlfîind. Era prezent mirosul de pucioasă, de colb, de fontă încinsă.

Rochia albă a Viorelei, sulul ei de jad şi pantofii albi sc mînjiseră dc praf si de singo. O schijă o crestase adînc la un braţ şi sîngora. Nu era timp de pierdut. I-a legat braţul cu o batistă mai sus de tăietură...

S-a dat încetarea alarmei. Adrian inspecta rana Viorelei, i-o dezinfecta cu colonie, apoi i-o pansă folosind şi eşarfa ei.

Urcară tulburaţi malul. întimplarea însemna pentru ca o experienţă amică. O conduse acasă, despărţindu-se la poartă. A întrebat-o dacă ii mai putoa fi de folos. Oricum, la prima oară a dimineţii Viorela trebuia să se arate la un dispensar, să-.şi facă o injecţie pentru prevenirea teta- nosului.

La lumina săracă a cerului, chipul ei era palid, răvăşit. Şi -ci avea hainnle murdare. In acel moment, fiecare simţea nevoia să rămină singur cu cl însuşi, cu neliniştile şi speranţele sale.

în drum spre casă s-a gîndit numai la Athena. Paradoxal, ar fi vrut să fie lingă ca, treeîndu-i cu vederea că acel portar insinuase anumite lucruri ; dădea totul pe fantezia sa deformantă.

Conciliant din cale-afară, o justifica iertindu-i toana momentana, faptul că accepta in preajma ei un bărbat tomnatic-spre-iernatic, bărbat care o proteja cu siguranţă pe meleagul unde se dispersase instituţia. Ar fi dorit să se găscască lingă c-a, să-i simtă gura caldă cu acel parfum de fragi de pădure, aşa cum şi-o amintea dinaintea anilor de front...

•

Peste drum dc casa lui, pe Pitar Moş se mistuia rapid, încolăcită de şerpii lacomi ai focului, o locuinţă cu două caturi ; o casă veche, cu planşee susţinute de grinzi de lemn, cu un pod plin cu vechituri, mobile dezperccheate, cărţi... Toată noaptea asistă la agonia imobilului, un rug ce devora totul de sus in jos şi în preajma căruia foştii lo-r catari umblau somnambulici.

Spre dimineaţă, incendiul ajunse la catul de jos. Ardea plafonul parterului. Adrian văzu tavanul făcînd boltă, pî- riind tot mai înfricoşător, burta tavanului crescu, apoi ru- pîndu-se în dreptul cîrligului de care era prinsă o lustră cu multe braţe se prăbuşi într-un nor de jar, de cenuşă şi moloz...

4

A doua zi, cu primul tren, Ad: ; .tn p’rcă Ia Cimpir.a. Işt îmbrăcase uniforma pentru a fi trwtat cu deferenţă **de** autorităţile la care presupunea că se va c’.uco.

Trenul fiind asaltat de refugiaţi ce căutau locuri ferite de stihia bombardierelor americane, rămase la o fereastră ; pe coridor putea fuma nestingherit.

Ii alerga prin cap ideea unei nenorociri ce se putuse petrece cu părinţii săi. îşi simţea inima apăsată de incer-, titudini. Orice era posibil să se fi petrecut. Numai la fata locului va şti exact. Dar pentru anta trebuia să aibă răbdare, să-şi zăvorască neliniştile şi grelele presupuneri care îi încolţiseră în suflet...

Gara Cîmpina apăru cenuşic, dar întreagă, picotind în zăduful prăfos al zilei. Citeva cratere de bombe, astupate prost, erau dovada rănilor locului, şi în ele se adunase apa de ploaie, ca în nişte morminte proaspete ce se afundaseră după primele zile.

Era în faţa imobilului unde se refugiase Katarina. Pe ulucă scria mare, cu păcură : 51. Scîndurile împrejmuirii erau străpunse de schijele unei bombe ce năruise o locuinţă din apropiere. Ferestrele, toate văzute din stradă, fuseseră făcute pulbere. Tencuială faţadei nu arăta mai bine ; era parcă ciupită de vărsat negru.

In curte, luă cheia de la locul ştiut şi intră în casă. Muşte mari, verzui şi păroase se retrăseseră la răcoarea pereţilor să-şi depună muşiţa. Mirosea puternic a oţet şi a castraveţi acriţi. Pe jos, duşumeaua era încă udă, cioburile borcanului erau împrăştiate peste tot. Pe masă găsi un bilet; scrisul stîngaci al Katarinei.

„Sîntem la Perşoiu, la cumnatul Aristică. Katarina

Aduse un geamgiu de înlocui geamurile sparte. MS-, tură toată casa, îndepărtând cioburile, izgoni muştele,' şterse praful do pe lucrurile dc lemn, închise uşa la loc, puse cheia sub piatră, mulţumit de el.

O vecină însoţită de omul ei îl pindc.au dincolo de gard.

. — Sînt băiatul doamnei Kataiina. Ştiu şi unde e

refugiată.

Femeia îşi privi bărbatul, parcă comunicînd telepatic ; acesta încuviinţă din cap, înclinîndu-1 şi ridicîndu-1 ca un cal strîns în zăbală. Ea începu să vorbească deschizînd *o* gură aproape lipsită de dinţi :

— Am bănuit că sînteţi băiatul Katarinei, după cum aţi pus ordine în caaă. Şi noi am văzut, dar ştiţi cum e, nu poţi intra ca străin în casa omului să îndrepţi lucrurile. Ce bună femeie a luat domnul Şoflete. La fel era coana Mieluţa şi coana Fraga, ambele duse la locul lor după voia Alui-dc-Sus. N-avu Şoflete noroc de i'emei cumsecade. Poate Katarina s-o ducă mai mult, că parcă omul ăsta a fost legat dc careva cu gura rea să-i moară femeia în plină putere...

— Cum e în război, domnule ofiţer ? se însufleţi bărbatul.

— Lupte şi iar lupte, iar la sfîrşit alte lupte. Ca pe front.

— Bomba care căzu pe casa lui Urdurică ii sperie pe ai dumitale care-şi luară picioarele la spinare şi p-aci le-a fost drumul.

— Merg «i eu la Perşoiu, spun Katarinei ce-i pe aici.

— Acum să stea locului, să nu mai bată drumurile.

Vorbise femeia. Bărbatul dăduse iar din cap în semn
că aşa e.

I-a părăsit grăbit, altfel nu mai termina cu cei doi yecini ai Katarinei. Aproape de gară i se ivi o ocazie, LIJI autocamion, un Mercedes arhaic. Maşina avea drum spre Tîrgovişte. Fără multe parlamentări se urcă lingă şofer, după care, cu greu, rabla sc urni.

— Cu ce interese la Perşoiu, dom’ sublocotenent ?
: — Mama este refugiată acolo. Merg s-o văd.

— Păreţi crescut la oraş, dom’ ofiţer. Spirea nu se fra- iiereşte. Ce caută mama dumitale la ţară ? E din Perşoiu ? E trăită acolo ?

— Are acolo o rudă, pe unul Arislieă, unde s-a refugiat.

— Ei, aşa mai merge, işi aprinse Spirea o ţigară din ccle cîteva trase din pachetul oierii de Adrian.

Conducătorul maşinii ajunsese la vreo cincizeci de ani. Avea obrazul prelung, nebărbierit, nîirosea a sudoare, a tutun şi benzină. Hainele de pc el erau soioase de uleiurile de la gresaj.

— Nu mi-ai spus cit îmi iei dc drum, domnule Spirea ?

— Aceleaşi parale ca şi la tren.

— Zău dacă ştiu cit face trenul dtHa Cîmpina la Perşoiu.

— Nc-nţelegem noi, dom’ ofiţer. Nu-s ahtiat după bani, că fierul ăsta, oii lurtio dc este, te bagă în ispite grele. __

Fumufiigărilor din cabină era aspirat de curent cu puterea unor foaie ce răsuflau nesătule după aer otrăvit. Discuţia continua.

— Nea Spirea, din cilc înţeleg, eşti stăpînul Merce- des-ului ?

— E proprietatea mea de la roţi pină la plafonul cabinei. Nu ştiu cu cine vorbesc. Eu într-un fel ori altul v-am zis numele.

— Adrian Vienescu, în civilie inginer mecanic, acum tanchist.

— Am mirosit eu că sînteţi om subţire, şi scoţînd o sticlă de o jumătate cu lărie din căptuşeala hainei, în-ghiţi o gură zdravănă.

— Dar nu prea este voie să tragi la măsea, la volan !

— Tescovina asta imi limpezeşte creicrul şi-mi face mina sigură. Am auzit că Ivanilor li se dă băutură înainte de atac.

— Lupt la tancuri, noi avem regim de şoferi. Căldura tunului şi a motorului, fumul ce ajunge la noi, n-au nevoie de tării.

— Frumoasă armă ai ales, dom[1] inginer, mai trase o duşcă Spirea.

— Ia-o mai domol, nea Spirea ! Intrăm în Ploieşti.

— Tescovina asta e de strugure. E sîngele limpezit al Domnului. îmi pătrunde in ochi, dom’ inginer ! Văd oa» menii mai buni, mai de treabă. Eu sînt contra

războiului. După mine aş topi toate armele...

— Bravo, nea Spirea ! Eşti, deci, pacifist convins.

îl studiase în acest tirnp. Spirea avaa un nas neverosimil de h;ng şj roşu, cu bubiţe pe el. Umerii îi căzuseră, haina părei prea lafgă pentru corpul său. Obrazul îl avea acoperit de o barbă căruntă.

— Nu prea ai timp să-ţi îndepărtezi părul de pe fată ? !

— îli-vastă-nv'a mă place aşa. I-am trinţit trei copii, iar dacă pune altul ochii pe ea. i-o dau, însă cu plozi cu tot. Şi nvi-i dc colea ; băieţi-s mari, scoşi din necaz.

— Iţi dâ mina să glumeşti după cc-ai legat-o de mîini şi de picioare. Cm îi convine o asemenea afacere ?

Spirea zîmbea po sub mustaţă. Trecuseră prin Ploieşti şi se apropiau de Dărmăneşti. Opriră. Zburau pe sus avioane şi după zgomot păreau să fie Hurricane ori Spilfi- re-uri engleze. Părăsiră Mercedes-ul, lăsîndu-l după alte cîteva maşini trase pe dreapta şoselei, şi se adăpostiseră într-un lan de floarea soarelui.

Un Hurricane coborî la aproape o sută de metri şi mitralie drumul, acoperind cu foc şi autocamionul lui Spirea. De sus veniră nişte beţişoare în culori indecise, răzleţin- du-se pe sol. .

Avionul luă înălţime şi dispăru. La cîteva sute de metri ardea o maşină. Mercedes-ului ii fusese perforate parbrizul, distribuitorul, radiatorul şi un cauciuc din faţă. Spirea înjură de mama focului pe făptaş şi se apucă să înlăture stricăciunile.

Cînd să demareze, un copil cobori dintr-o căruţă ridică ceva din şanţul drumului. Se auzi o detunătură şi băiatul ţipă ca din gură de şarpe, arătînd mîna sfărîmată. Găsise un toc- rezervor cu exploziv în el, aruncat de sus, din Hurricane.

Căruţa alergă cu el la primul spital să-l ajute !n măsura în care mai putea fi ajutat. Mercedes-ul era de acum la drum spre Tîrgovişte întâmplarea neplăcută cu copilul se depărta în fumuriul şoselei.

— Dar ce avură cu „lebăda “ mea, mîngiie Spirea Mer- cedes-ul, mi-au rănit-o blestemaţii peste tot, dar tot am pus-o pe picioare.

— Dă-mi şi mie o înghiţitură do tescovină. ne« Spirea.

— Aşa te vreau, domnule sublocotenent. Acu’ eşti bărbat sadea.

— E bună râu. vorba dumitale. o lăudă după cc sorbi îndelung.

— De nu mă trăge-ai in şanţ. mă mierleau englezii, dom’ ofiţer. îmi luau ăştia viaţa, lucrul cel mai de preţ ce-1 am pe pămint...

Spirea rostea cuvînlul viată ca un îndrăgostit care pronunţă numele iubitei, ori ca un astmatic care are nevoie acută de aer să poată respira.

— Scot banul de piatră seacă : pentru asta îmi scutur imaginaţia, cum să fac parale. în tinereţea mea am stat ciţiva ani in America. Am făcut acolo de toate. Am fost şi lustruitor de scuipători. Cu cc-ara strins, am venit aici. Mi-am făcut casă, m-am însurat, am avut o prăvălie, am dat pe datorie, mi-am pierdut capitalul şi... mi-a ieşit un neamţ în faţă cu Mercedes-ul ăsta. îl avea plus de inventar. L-am luat pe bani grei, tot ce am mai putut stoarce din vînzarea prăvăliei. Acum este un hîrb, după anii cît lram hingherit. Dar el ne îmbracă, el ne dă să păpăm, el îmi dă tescovina.

— Şi cum de n-ai făcut avere, nea Spirea ? !

— Bogăţia face casă buuă cu zgîrcenia. Eu sînt mînă largă, dar pentru asta Dumnezeu îmi întoarce, mă răsplăteşte, şi-mi ţin copiii la învăţătură, nevasta acasă ; n-o bag la stăpln, să mă tai. A mea e cucoană. N-jire _să ră- mlnă nimic după mine, şi nu iau avere în mormînt.

— Nimeni nu duce cu el bogăţie, numai hainele şl pantofii din picioare.

— Că veni vorba, nu mă împac cu gîndul să putrezesc.

— Nu te-mpaci din considerente estetice ori religioase ? !

— Cum vine vorba asta estetice ?

— Adică te prefaci (Jin nou în pămînt.

— Poate din cauza primei chestiuni. N-aş vrea **ca oa**sele mele să se piardă. Cînd soseşte sorocul „învierii", sufletul meu să dea repede de ele, să

redevin eu, **cel de** faţă, care se îndulceşte cu tescovină.

Figura prelungă a lui Spirea se înroşise. Vorbise mult Şi la colţurile gurii i se adunase o spumă albă. Perora un timp susţinînd că omul este nimic, că viaţa e totuşi aici, pe pâmint, dar că slringea bani să-şi facă o groapă zidită cu cripte, pentru el şi ai săi.

— De unde eşti, nea Spirea ?

— Uite, din Tirgovişte. Stau la doi paşi de Şcoala de cavalerie.

Adrian coborî la Perşoiu. Spirea nu i-a luat un ban. Insistenţele' ofiţerului au fost zadarnice. Spirea avea nasul şi mai roşu.

— Viaţa mea face mai multe parale, dom’ sublocotenent.

— M-ai adus pînă aici, iţi datorez bani. E simplu. Nu ?

— Dacă nu mă trăgeai cu sila în lan, acum n-aveai cui plăti.

Privi lung după Mercedes-ul arhaic cu roţile manşo- r.ate. ce hurduca pe şosea în drum spre Tîrg, unde Spirea grăbea spre ai săi.

•

Sublocotenentul Vidnescu se întoarse de la Perşoiu scara tîrziu. Apoi ieşi în oraş cu gîndul să cineze pe undeva. S-a oprit pe Dorobanţi, la un local. Un cîntăreţ de muzică uşoară i-a făcut destul de plăcută cina din mîn- căruri gustoase şi nopipărale ca preţ. Orchestra, din meseriaşi cu talent şi cultură muzicală, alcătuia un tot agreabil cu tenorul virtuoz, un tînăr brunet, cu o voce daldă, dulce chiar, şi care făcea doamnele văratice-spre-tomnatice să suspine.

A mers pe jos spre locuinţă. O seară plăcută, cu un timp frumos. Era cald şi înserarea limpede te imbia să te plimbi. Se găsea în faţa porţii, dar nu intră, pentru că recunoscuse în fata ce se apropia pe tînăra pe care dorea cu ardoare s-o mai vadă.

Avea şi o predispoziţie specială pentru o aventură de ocazie ; consumase o sticlă cu trei litre de vin alb, iar licoarea bahică îi adăuga curaj. Făcu un gest ca şi cum ar fi intenţionat să-i taie calea. Tînăra, cercetîndu-1 cu coada ochiului, se angajă în mers pe un arc de cerc, tin- zîndă să-l ocolească. Privirile li se

întîlniră însă ; fata

sc opri. Uitătura ci la început vag agresivă, deveni treptat calmă, cu mult albastru in ea.

— Vreau numai să te cunosc, fără nici o intenţie.

— Domnule ofiţer, nu e frumos să acostaţi fetele, dar în fine...

— Nu strică să ştim cine sintem fiecare dintre noi. Sint sublocotenentul Adrian Vienescu. în civilie sint inginer.

— ELI sint Andreea. I.ucrc-z intr-un atelier de croitorie şi-mi termin în aceste zile liceul în particular, ti întinse o mina mică, albă, cu un inel subţire din argint pe degetul inelar.

I-a simţit degetele calde şi vii. Era foarte aproape de el şi mirosea a săpun, a apă proaspătă, a tinereţe. El răs- pîndea miros de vin, de Birkenharwasser şi ţigări RMS.

— Doresc să fim doar camarazi, nişte camarazi apropiaţi. Andreea.

— înţeleg ce urmăriţi, dar am un amic de vîrsla mea pe care ii respect. Acum, după ee ne-am cunoscut, dorcsc să plec. Se poate ?

în castanul vecin fluiera o mierlă : un ţipăt solemn de seară şi care, prin singurătatea şi tristeţea sa, o făcu pe fată să tresară.

— Sînţ atit ide singur, Andreea, în toată casa vieţuiesc cu o familie de rîndunele şi bătrînul meu Karl.

— Aceste cuvinte le spuneţi anume ca să suciţi minţile fetelor ce trec pe strada asta şi pe care 4e pîndiţi ?

Fata zîmbea ; un zîmbet rece, de circumstanţă, deloc încurajator.

— Aţi venit de pe front, din cîte bănuiesc, domnule Adrian ? ! v

— Acum opt ori nouă zile. Ai mei sint duşi în comuna Perşoiu.

— N-aveţi o iubită, vreo prietenă ? V-am văzut sin- gur, singurel.

— Acesta este motivul pentru care ţi-am solicitat pi iei tenia. Singurătatea este pentru om o adevărată calamitate.

Pe obrazul' Andreei se desfăcuse un surîs ea un

trandafir alb.

— Fetele de vîrsta mea îşi doresc un bărbat autentic. Mircea al meu este încă un copil. Dar dacă leg cu dum-
neata o prietenie îl trădez. Afară de asta, nu ştiu să mint, Adrian, îl tutui, şi are sa mă prindă. Uite ce enormităţi rostesc. La lumina zilei n-aş fi avut-curajul să spun aceste lucruri, n-aş vrea să fiu privită cînd vorbesc aşa.

— Asta aşa e. Cînd sîntem pe întuneric ne comportăm mai firesc, în tot ce facem. Pentru asta preferăm noaptea în multe privinţe.

O îndoială mistuitoare o încerca pe Andreea. Totul i se păruse ireal; ar fi vrut să evadeze din această irealitate, dar Adrian era' un bărbat plăcut, iar ea visa să trăiască o aventură adevărată, cu un bărbat adevărat, cu experienţă de viată, un bărbat delicat, să înveţe de la el cîte ceva care să-i folosească pentru mai tîrziu.

— Andreea, hai cu mine în casă. începem să dăm de bănuit.

— Dacă te ascult, am să-ţi las o impresie proastă.

Ii venea ss> ia în braţe, .s-o sărute. Dulcea ei naivitate, proprie vîrstei, se acorda cu dispreţul ei suveran pentru bărbaţii care trădau secretul întâlnirilor erotice.

— Nu intenţionez nimic rău. Bem numai o cafea, atît.

— Să fim serioşi, Adrian.

Luna solemnă iscodea de deasupra străzii, cu o năframă de argint pe ochi. Carapacea de prudenţă a Andreei se topea fără ştirea ei.

— Eşti ciudat şi ambiguu, cum sînt mai ales artiştii.

— Nu fac cu tine actorie, Andreea. Rostesc numai ce simt acum.

Fata era ea însăşi, avînd îndrăzneala spontană a vîrstei. '

— Nu te grăbi, Andrian. Lasă-mă să hotărăsc eu ziua cînd am să vin la tine. Să nu forţăm lucrurile, altfel putem strica totul şi nu vreau.

— Am să te conduc acasă. Este destul de tîrziu şi pe stradă...

— Nu, te rog nu. Mircea mă aşteaptă sigur pe undeva şi nu vreau să te vadă. Pînă acum nu i-am dat

prilejul să spună că sînt uşuratici.
Andreea plecase. Haina cazonă de pe el i se păru mai uşoară. Intră în curte ducînd . cu el chipul tinerfei, un ' chip plăcut,- aproape frumos, blîfid, promiţător, pe care ! parcă îl aşteptase de cînd se ştia...[1]

Era in tron spre Vălenii de Munte. Do And ivea aproape uitase după o noapte de somn, cind euforia de început se diluase **pînă** Ia anulare.

Drumul de la gara din Văleni pînă la locul unde funcţiona instituţia Athenei l-a lacut într-o trăsură. Portarul i-a dat adresa Athenei. Se terminase programul şi nu putea fi decît acasă. A intrat într-o locuinţă cu grădină la stradă.

Nici ţipenie de om. Era cald, un cald nesuferit, ineît şi muştele picoteau prin umbrare. Pătrunse într-un mic antreu. Pe un preş, o pisică galbenă, vărgată, se spăla leneşă, preocupată într-o doară de această îndeletnicire-.

Nu ştia ce să facă. Venise imbrăcat militar. Nici un paznic canin nu-1 anunţase celor de aici, dacă era cu adevărat cineva acasă. Şi-a luat inima in dinţi şi a încercat prima uşă.

Păirunse într-o încăpere .guvernată de semiîntuneric. Deshişi pe rînd mobilele de aici. Privirile i s-au acomodat cu întunericul mai repede decit s-ar fi aşteptat. Pe pat dormea Athena, pe jumătate dezvelită, cu braţul petrecut peste pieptul unui bărbat între două vîrste, care nu putea fi decît Tomescu.

Vienescu duse involuntar mina la tocul unde avea pistolul. Primul impuls al răzbunării a trecut. Era o prostie, mai ales că nu era cu nimic ultragiat. în fond, o privea cu cine se culca, fiind liberă. S-a retras în J»ol, simţindu-şi tîmplele zvîcnind. Pisica era tot acolo, spălîndu-şi csa- laltă ureche.

Totul fusese aievea ; un irevocabil sfîrşit. Athena nu-1 mintise. Avea cu adevărat un iubit. Că era mult mai în vîi stă ca ea, asta era cu totul altă problemă...

Apucă drumul spre gară şi descoperi o locantă. O greacă care îi sporea treptat în corp îl făcu să deşerte pe gît o litră de ţuică. Un localnic intră în local, vînzînd nuci noi.

— **Nuci, hai la nud, de’le noi nud, invita**

locafricul pe consumatori. Ia, conaşule, cinci la franc, i se adresă lai Vienescu.

Cumpătă de cinci Ici. fără să lc numere. Era încredinţat câ in ruptul capului negustorul ambulant nu i-ar fi dat una mai puţin.

A mai comandat ţuică, bînd aproape trei litre şi mîn- cind nucile cu piine, dar ceea cc văzuse era tot atît de adevărat ca şi răsăritul soarelui. Fapta Athenei punea capăt unui vis pe care voise sâ-1 continue.

Katarina, cind fusese la Perşoiu, se arătase încredinţată că Athena avea pe cineva : asta justifica purtarea sa. Prin faptul câ cele două femei nu prea se aveau bine. Adrian n-a luat nici de data asta în serios spusele mamei.

Părăsi circiuma $i se instala întivun părculeţ. pc o bancă umbrită de arbori, fumind cîteva ţigări una după alta. Concretă, nesuferit de reală, trădarea Athenei era limpede ca o axiomă.

Se apropia ora sosirii trenului şi, de dincolo de pâr- culeţ, venea Athena însoţită de Tomescu, ţinînd drumul spre gară. Au fost opriţi de o femeie tinără, probabil.o colegă, care avea de discutat ceva pu Athena.

Din mişcarea buzelor femeilor Adrian înţelese că Athenei i se aducea la cunoştinţă o ştire, care. după aparenţe, o nelinişteа puţin. Fostjp lui iubită era în dificultate.

îşi aprinse iar o ţigară. Sigur i se spusese că fusese căutată, la lucru de un ofiţer, care nu putea fi derit el, Adrian Vienescu, trimis dc portar la adresa unde locuia ea.

Dacă Adrian s-ar fi arătat în acel moment, cu siguranţă că Athena i-ar <i sărit de gît, şi l-ar fi prezentat lui To- mescu şi colegei ei drept logodnic, spulbcrînd astfel bir- fele care circulau pe seama ei şi a bărbatului tomnalic- spre- iernaitic...

Starea euforică provocată dc tărie îl determina pe ofiţer să încerce reflexii ciudate, mergînd pînă la limita extremă unde răul se iartă, în baza unor circumstanţe atenuante, aplicabile femeii pe care nu vrei s-o pierzi, consi- derînd că perfecţiunile

femeii şi ale bărbatului nu se pot găsi decit in picturi şi'Sculpturi, oii în textele elogiative din romane atribuite eroilor apropiaţi sufletului autorului.

Athena părea fericită,'o fericire ce-i transpăroa prin toate fibrele. Uitase repede că cl ar fi putut-o căuta la Văleni. El, Adrian, trebuia totuşi să-i fie recunoscător Athenei. Ea îi îndulcise 'viaţa pe front, ea îi furnizase energii să-şi învirjgă teama de a nu muri rupt în bucăţi ori carbonizai în maşinăria blindată.

Acum, cînd o vedea cu Tomcscu, o nefericire de care s-ar fi lipsit bucuros îl încercuia cu tentaculele ei otrăvitoare;

Tomescu era pînă la urmă un bărbat bine. un exemplar masculin reuşit ; avea un aer de demnitate rigidă, uşor regizată, de fapt era o faţadă iscusit polisată ; un individ rămas în picioare cu zorzoanele tinereţii. Refuza cătuşele date de implacabila scurgere a timpului, de anii împliniţi, furind atît cit putea din tinereţea Athenei.

Vienescu îşi consultă ceasul şi se ridică de pe bancă. Se îndreptă spre gară. Din clipa aceea Athena era definitiv ştearsă din sufletul său, depozitată într-o debara, printre lucrurile vechi care nu-i mai făceau trebuinţă.

Tomescu s-a urcat într-un vagon de clasa înlîia. Adrian a ales vagonul vecin. A scos-capul pe fereastră şi Athena l-a văzut. A venit spre el, îricercind să-i vorbească. El nu auzea absolut nimic.

Privea, de deasupra ci, peronul, clădirile gării şi, dincolo de acestea, dealurile, munţii...

Vocea Athenei nu avea în ea nici un semn al trădării: Dc fapt ea nu-1 trădase. 11 anunţase că are pe cineva. Numai că el crezuse că a glumit.

Dacă Adrian ar fi cercetat privirile ei, ar fi văzut că ele erau limpezi ca cerul primei zile la facerea lumii. El ar fi vrut să-i spună că ştie absolut totul :

„— Am ajuns pînă în dormitorul tău, dar n-am vrut să te deranjez".

N-a rostit însă nici un cuvint. Cc rost ar mai fi avut ? Replica ei ar fi fost sigur brutală şi, poate,

adevărată :

„— Eram alături de viitorul meu soţ, domnul inginer Tomescu".

A întors spatele acelei voci compusă în subconştientul său, acum, la fel ca în celelalte zile de cînd ea i-a spus că totul s-a terminat între ei. Întîmplarea îi făcea silă şi trebuia s-o uite cît mai curlnd, pentru că îşi propusese să trăiască în prezent...

tîaia de Nord se apropia tu repeziciune, Trenul se angajase ix- ace cînd suna prealarma, dai[1] îşi continuă drumul, gai-ind Ut un peron. Nedorită, urmă alarma aeriană cînd oamenii nici nu coborîseră.

Paraşutele de balizaj căzură una după- alta, marcînd perimetrul de distrus. în incinla gării mirosea a necunoscut şi a primejdie cînd o sumedenie de guri de tun înc epură binecunoscutul concert nocturn ; primele bombe se implîntarâ în terasamentele şinelor.

Se iscă vacarmul obişnuit acestor situaţii. Adrian se aruncase la pămînt între o linie şi peron.

O clădire in care pătrunse o bombă se umflă, săltată de puterea exploziei, şi plesni asemeni unui paralelipiped de carton presat, risipindu-se în jur. O altă clădire fu ghilotinată.

Cînd praful de moloz se linişti, într-o stranie secţiune prin construcţie, se iviseră detalii pe care numai machetele le oferă : planşee, zidurile despărţitoare ale apartamentelor, tapete, zugrăveli, mobilier...

Bombardamentul continuă. Ca-ntr-o străfulgerare, Adrian văzu cîţiva pomişori sfîrlccaţi de suflul unei bombe. Covorul proiectilelor aruncate de americani era urmat de moarte şi suferinţă neputincioasă. Un alt val de avioane, alte distrugeri, apoi avioanele pieriră de pe cer...

La încetarea alarmei, sublocotenentul se opri să-şi scuture hainele prăfuite. Apărură echipele de intervenţii de la Apărarea Pasivă şi o grupă sanitară.

O tulumbă de pompieri din partea locului gonea spre un incendiu iscat în incinta gării. Sanitarii aveau de furcă. Victimele erau triate, morţii aşezaţi la rînd, răniţilor dîn- du-li-se primul ajutor sanitar, după care erau încărcaţi în ambulanţele spitalelor. Se auzeau de aici sirenele Salvărilor gonind pe străzi. O faţetă a războiului prezent în Europa şi în lume era din nou actuală în cîmpia valahă...

Adrian traversă incinta gării spre ieşire. Dc mai peste tot se auzea vaierul răniţilor. Pirotehniştii făceau inofensivă o bombă neexplodată. Privi un şir de morţi, fiecare surprins cu masca sa încremenită pe figură. Unui militar venit în permisie îi muriseră nevasta şi copilul care îl aşteptaseră la gară. Urma acum să-i îngroape.

Cîţiva morţi rămăseseră fără capete. Unii n-aveau mani, picioare. Intr-un coş de nuiiele, sanitarii adunau membre răzleţite de trup. Vor trudi să le împerecheze la lumina zilei.

Un bărbat la vîrsta senectuţii găsise piciorul nevestei retezat de la genunchi. Cu el în mînă, implora un felcer să-I ducă cu nevastă cu tot la spital să i-1 coase la loc.

Un. luci u ce impresiona. Mai toţi decedaţii arătau gravi, inabordabili. Unuia i se mai scurgea sînge din nas şi din urechi, dar privirea fixă îi era neiertătoare, ura. parcă întreaga specie umană.

Civilii răposaţi aveau totuşi o anumită particularitate, deosebindu-se de militari. -Aceştia din urmă arătau asemeni morţilor multiplicaţi de maşini, diferind după criterii cantitative, după tipare care excludeau individualitatea şi personalitatea respectivului...

Oamenii arătau ca în toate zilele, păreau insensibili la dramele altora. Lîngă o statuie, din pîlnia unei explozii mai duhnea încă mirosul corditei. Molozul dărîmăturilor blocase o parte din Calea Griviţei.

Drumul spre Pitar Moş. Asfaltul era cald încă, încătu- • şat de o căldură impersonală; o. căldură ce nu cunoştea trădarea ori ataşamentul. Pur şi simplu era cald, faţă de căldura umană, care acum, pe timp de război, se găsea scrisă doar în dicţionare.

Locuinţa ridicată de Tudor era intactă, ocrotită de o magie benefică. Micul ostrov al liniştii, cum i-1 dorise Tudor Katarinei, respira siguranţă. Karl îşi arătă efuziunea destul de zgomotos.

5

Da cînd se întorsese de la Vălenii de Munte, zilele parcă se dilataseră îhtr-un mod straniu, o plictiseală pe cale să devină cronică îl încercuia cu nişte zale greu de rupt. Se gîndea deseori dacă n-ar fi mai nimerit să renunţe la permisie şi să se întoarcă pe front. Şi tuluşi Bucurcştiul încolţit din aer, bombardat continuu, răsuria greu dar răsufla asemeni unui zimbru rănit atacat de corbi ; alerga eu ei în spinare, sc scutura ostenit, ciulind lacul ori riul salvator în care să se scufunde...

Nopţile erau de ficcare dată încărcate de neprevăzut. Tn timpul bombardamentelor cobora în beci, unde venea şi Karl, care mîrîia deseori înlărîtat de fojgăiala şobolanilor. Aşteptau amîndoi sau, desigur, toţi cîţi erau în acel subsol încetarea alarmei.

Dar il mai reţinea ceva în oraş. Poate Andreea. Fata punctuală ca o cometă, ce apărea exact la timpul ei, trecea însoţită de acel Mircea, un puştan nesemnificativ. Ea întorcea totdeauna capul privind grădina ori ztmbinclu-i, atît cit să nu se deconspire, atunci cind era pe afară, parca cerîndu-i **K-o** ierte că nu **e** singură, că prietenul ci **o** ţine încorsetată. Intr-o doară, Mircea încercase să-i înlănţuie talia, dar ea se trase violent.

In seara asta Andreea purta o rochie dintr-un material ieftin, croit peste genunchii rotunzi şi rumeniţi de soare, de sub care se deduceau formele coapselor rotunde şi împlinite.

Avea spatele reliefat atît cît trebuia, şi se mişca 'armonios, decent, neprovocator, în mers. Mijlocul do viespe, sînii rotunzi, egal depărtaţi de stern, erau lăsaţi vi balanseze liberi sub corsaj. Nu trecuse cu mult peste şaptesprezece ani. Avea părul într-o culoare negru-yowa, purtat în două cozi lungi ce-i treceau de scobitura taliei, gura mică, roşie, cărnoasă, bărbia delicată, fruntea rotundă, potrivii de înaltă, nasul armonios construit, toate le cunoştea pe dinafară, începuse

să le compună în memorie.

Mergea lîngă Mircea cu acel mers lejer, negrâbit, înfruntând parcă o adiere de primăvară, în care se împiedica, ca într-o mişcare pulsatorie, învingînd-o la fiecare pas.

Adrian ieşise din curte şi-i urma la distanţă. Tinerii se opriră în faţa unei vitrine de cinema. Andreea îşi ume- •zea cînd şi cînd buzele, împrospătindu-le culoarea roşie şi frăgezimea petalei de trandafir.

A intrat după ei la film. Adrian s-a aşezat în spatele lor. Cînd şi cînd Andreea întorcea discret capul, trimi- ţîndu-i sărutări din priviri, nişte pumnale moi care ii încingeau imaginaţia...

A rulat jurnalul de război, apoi imediat primul film. Fata era alît de aproape in faţa lui, incit, dacă ar fi vrut ar fi putut s-o atingă. Se stăpini greu. Viermele dorinţei îşi făcu treptat loc în sufletul său. El o dorea şi nu încerca nici un sentiment de vinovăţie. Se considera definitiv dezlegat de Athena, iar acest Mircea îi era complet indiferent.

In sală se făcu lumină. Tinarul era la bufet ââ-i cumpere ceva Andreci. Adrian se aplecă peste scaunul fetei. Ea îi dădu mina pe care el depuse un sărut. Nici n-ar mai i'i fost nevoie de cuvinte.

— .Puţjtoaico, sint pe punctul să mă îndrăgostesc de tine.

— Bărbaţii ea tine sînt mai .practici"'nu-şi iroscsc timpul.

— Hotărăştc-le. cînd ne vedem. Tc aştept la mine.

— Bine că ai revenit cu picioarele pe pămînt.

— Am început să simt nevoia să te văd. Stau zilnic "la fereastră.

— Ai nevoie de o femeie, nu de mine. Sînt atîtea libere.

— îmi placi foarte mult.

— Iţi fac o vizită. Promite-mi că n-ai să te atingi de. mine.

— Nu vreati să te mint. Dacă ai fi în locul meu, ce-ai face ? Nu ştiu ce se poate întîmpla cînd vom fi

numai noi doi.

Surprinzîndu-i vorbind, Mircea a apucat-o violent de braţ. trăgînd-o după el, la cîteva rînduri de scaune mai în faţă. în toi acest timp, între tineri avu loc un schimb violent de cuvinte.

Adrian era cît pe-aci să şe ridice, să se ducă la acest puştan şi să-i tragă cîteva palme pentru grosolănia lui faţă de Andreea.

Părăsi sala pe întuneric, zăbovind în faţa vitrinei cinematografului cu fotografiile filmului din programul viitor. Au ieşit şi tinerii după ce s-a sfîrşit spectacolul.

Andreea era sigură că va Ii aşteptată şi, in învălmăşeala accca do trupuri, i-a atins braţul ca din întimplare, ba chiar l-a prins dc mină.

Traversară şoseaua Ştefan cel Mare, Adrian la ciţiva paşi după cei doi. Parcurse trotuarul Căii Dorobanţilor, continuă pe bulevardul Radu Beller. Ajunse la o stradă ce cobora în pantă dulce. Citi tabliţa indicatoare : Serg. Velicu Duma. Era un nume de militar, poate un erou căzut la datorie.

A reţinut locul unde cei doi parcă s-au mistuit. Grăbi pasul şi ajunse la o curte, cu un rînd de case pe o parte. Privi peste uluca împrejmuirii.

In urma lor tocmai se închidea uşa unei marchize a unei case joase, sigur din paiantă. VLVZU fîntina cu găleată cu lanţ şi cu ghizd din beton, fără manivelă, grădina cu araci sprijinind roşii coapte, lujerele cîtorva porumbi, regina nopţii şi un gutui cu crăcile împovărate de trude. Pe ulucă, un 34.

Dacă ar fi putut, ar fi adormit, dar n-avea chemare pentru somn. Gîndurile îl colindau la faptele serii, la Andreea...

Trecuseră zece zile de la sosirea lui în permisie. Venise de pe front cu gîndul să sc căsătorească cu Athena, dar totul se sfîrşise între ei. Scrisoarea lui Pompei i-a revelat-o pe Viorela. Se întîlnise cu ea în noaptea cînd fusese rănită. A înccrcat s-o revadă, dai- a fost refuzat de cîteva ori.

Ca o fatalitate, urma să plece pe front.

Renunţă să se mai înfurie împotriva neputinţei de a modifica ceva. Făcuse mai înainte un duş, lăsase jetul încropit să-i biciu- iască pielea. îşi îmbrăcă halatul flauşat dc baie, apoi, cu un pahar de coniac în faţă, aprinzîndu-şi o ţigară, se simţi mai bine.

Dădu diurnul aparatului de radio — un ,.Ilmenau— Stern—Sonneberg“ — să asculte ştirile de pe fronturile de luptă...

Trecuseră citeva zile de la 25 iulie şi comandant al Grupului dc armate germane Ucraina Sud fusese numit generalul Fricssner, cai c îl înlocuise pe generalul Schor-
ner. Se cunoştea în cercurile militare că FYiessner raportase la Berlin că la Bucureşti se petrece desigur ceva ; înlocuirea unor comandanţi superiori rom.'irii de pe frflnt îi păţea suspectă. Friessner făcuse o deplasare la Bucureşti, unde se întîlnise cu baronul von Killinger, ambasadorul Reich-ului la Bucureşti, cu Erik Hansen, şeful Misiunii militare germane, şi cu Alfrcd Gerstenberg, comandantul Misiunii militare a aerului.

— Se mai pcrate conta pe guvernul român ? l-a,întrebat Friessner pe von Killinger.

Ambasadorul nu era pregătit să răspundă la întrebare, într-o discuţie concisă, unde ambiguităţile erau cu desă- vîrşire excluse,

— Mareşalul Antonescu aro în spatele lui întreaga armată.

— In cazul unei crize de guvern in România, v-aţi gindit ce măsuri trebuiesc luate pentru a ţine frontul pe loc ? insistă Friessner.

— întrucit nu se aşteaptă o criză de guvern la Bucureşti, nu m-am gîndit la aşa ceva. Dacă se va întîmpla, o să acţionăm la timp.

— Domnule general, cu o baterie de antiaeriană lichidăm orice lovitură de stat la Bucureşti, minimaliza gravitatea situaţiei Gerstenberg’

Numai că Friessner nu s-a mulţumit cu concluziile hi- peroptimiste ale alor săi, şi-i

comunică Fiihrer-ului părerea sa, în total dezacord cu a celorlalţi, solkiiîndu-i comanda tuturer trupelor germane aflate pe teritoriul. României.

La nui multe sute d(e kilometri de Bucureşti; Adolf Hitler, Cancelarul Reich-ului, aştepta un oaspete care se lăsase greu înduplecat să vină pînă la el la invitaţiile sale repetate.

Fuhrer-ul se plimba prin biroul său cu mîinile la spate ; era ursuz şi furios. Devenise conştient că numşi o minune mai putea salva Germania de la dezastru.

- Acum trecea în revistă armele secrete pe care le va arunca în luptă : avionul supersonic, bombele sburătoare, disensiunile aşteptate să răbufnească între aliaţi. Avea însă nevoie de timp, de un răgaz.

Fără stoparea aliaţilor peste tot pe unde se bătea cu oi, nu se putea discuta despre o viitoare ofensivă generală germană...

L-a invitat pe mareşalul Ion Antoncscu' conducătorul statului român, la Wolfsschauze. Raportul lui Freiess- ner îl alarmase pur şi simplu pe Fiihrer.

Fuhrer-ul, încă marcat de evenimentul care putea să-l coste viaţa, începu să-i relateze mareşalului amănunte jisupra acelui atentat, cum urma să-i pedepsească pe conjuraţi, dind pe seama divinităţii faptul că rămăsese în viaţă, alegîncfu-se — tot un semn al ceralui — numai cu ~ o rană la mînă ; această Providenţă îl va ajuta să strivească şi coaliţia iudeo-masono-bolşevică...

în timp ce perora, străbatea imensul salon, freeîndu-şi cotul rănit. Avea obrazul tras, palid. Ochii vii îi **erau** mistuiţi de fanatism. O pauză teatrală, zăbovi în faţa lui Blondi. cîinele său, apoi admiră o pictură.

începu să vorbească pepede, îmbătîndu-se cu propriile cuvinte. Vocea lui creştea şi scădea după

un registru straniu, tuşea după un nou tic, şi acesta adoptat de curînd, se îneca, ţipa, alteori abia şoptea. Lipsindu-i microfoanele şi amplificatoarele mînuite de tehnicieni iscusiţi, din glasul lui de zile mari nu mai rămăsese aproape nimfe ; o voce cavernoasă ieşită ca diotr-un butoi.
Erau de faţă delegaţia românilor şi obişnuiţii casei.
Vocea iui Hitler era lipsită de vigoare ; complexul cars îl avea ori de cîte ori se găsea faţă în faţă cu mareşalul român il încerca şi acum. Pentru asta era furios, da:ˉ ăsta era el, Hitler.

— Vreau să cunosc. România va urma Germanii pînă la capăt ? Se aud tot felul de vorbe...

Hitler se oprise in dreptul lui Antonescu. Acesta îl privea. Fiihrer-ul arăta rău. încărunţit mult, adus dc spinare. încerca să surprindă privirea aliatului român, să citească în ea scopurile sale, dar Antonescu era impenetrabil. Privirea sa de oţel era opacă.

întrebarea excludea totuşi din subtext orice sentimentalism şi In cabinet plutea o ameninţare surdă, care sporea cu fiecare clipă.

— Aş duri mai întii să cunosc care sint intenţiile Comandamentului german privitoare la aripa de sud a frontului sovieto-german ? Dacă trupele germane nu voi[1] putea să tină frontul pe linia existentă, România nu se poate angaja să meargă mai departe. Apoi, este Germania capabilă să pună într-un timp scurt capăt ofensivei aliaţilor pe toate fronturile-? Şi la urmă, ce intenţionează să facă Germania în cazul cînd Turcia va declara libere strîmto- rile pentru flota aliată, sau va pune la dispoziţia aliaţilor aerodromurile sale ?

în timp ce vorbea, vina de pe fruntea mareşalului pulsa în ritmul cordului. Nici mai mult nici mai puţin de 65 bătăi pe minut. Terminase de formulat întrebările şi-şi trscu calm, fără grabă mîna prin părul său rar, mîngiindu-şi creştetul capului.

Fermitatea românului nu avea darul să placă. întrebările acestuia erau însă limpezi, numai câ Hitler nu avea răspunsuri la fel de concise. Trebuia să ocolească adevărul, să joace iar rolul falitului asaltat de creditori, carc dă impresia că este putred de bogat.

Avea nevoie ca de aer de trupele, de petrolul şi mîn- carea României, pentiu viitoarele încleştări cu ruşii.

îşi îndreptă spatele tot mai girbovit. Deveni apoi brusc furios, se albi in obraz, ochii roşii de nesomn se tulburară.

îl privea pe furiş băn'uindu-1 că ar cocheta cu ruşii şi anglo-americanii asupra condiţiilor unui armistiţiu.

— Excelenţa-voastră a pus prea multe întrebări. Eu vă întreb încă o dată, mergeţi ori nu mergeţi pînă la capăt alături de Germania ? în fond, aceasta ar fi esenţa ataşamentului dumitale ca aliat al Germaniei.

— Dacă frontul din, Moldova cade, iar ruşii vor presa asupra Bucureştilor, nu-mi pol asuma nici o răspundere. Cum ;u- trebui sa interpretez retragerea diviziilor blindate germane din Moldova ? O slăbire a interesului Germaniei faţă de

România ?

— A fost nevoie de aceste divizii în altă parte, preciza Hitler. Germania nu va abandona însă niciodată România. ,

— Cum anume îşi închipuie domnul ministru al Afacerilor Străine al Reich-ului sfîrşitul acestui război ? i se auzi glasul ministrului de externe român.

— Mai întîi Germania va face ordine în aer, se însufleţi von Ribbentrop. apoi va aplica ruşilor lovituri decisive. Anglo-americanilor li se vor provoca în Bretani.; ţi in Franţa pierderi de asemenea proporţii, îneît războiul să nu li se mai pară o bună afacere...

6

Ion Antonescu se întorcea acasă. înţelesese că germanii priveau cu scepticism evoluţia frontului în sectorul de sud. Se găsea în avion şi se uita afară prin hublou la nemărginirea cîmpiei. îşi aminti de scrisoarea ce i-o trimisese Hitler la începutul anului 1942. Era în 11 ori 12 februarie. Sosise la el de curînd maiorul german Engel, aghiotantul Fuhrer-ului. îi adusese în dar un „Mercedes- Bentz“, un turism blindat. Maşina venise însoţită de o scrisoare ; semăna cu un cec în alb pe care trebuia să-l onoreze : „...am absolută nevoie să mă ajutaţi. Sînt îneîn- tat pentru politica progermană pe care o desfăşuraţi şi vă asigur de sprijinul fără rezerve al Berlinului, în calitatea de conducător al Statului. Eu îmi dau seama că actualul stat român îşi datoreşte existenţa, şi prin urmare viitorul, numai personalităţii excelenţei-voastre. Sînt fericit astăzi cînd mă gîndesc la clipa care, în trecut, sub impresia primei întîlniri cu excelenţa-voastră, m-a determinat să orientez politica externă germană faţă de România după excelenţa-voastră. Această hotărire a fost — ca atîtea altele din viaţa mea —

irevocabilă şi va rămîne irevocabilă pentru totdeauna. Justeţea acestei atitudini a fost confirmată de evoluţia evenimentelor din trecut...“ îşi amintea textul pe de rost ; acel scris era viu, nu-1 putea uita uşor.

Peste înfrîngerea din faţa Moscovei, Hitler a trccut extrem de uşor, considerind-o ca pe o încetare temporară £ ofensivei germane, determinată de iarna grea, iarnă care făcuse inutilizabilă tehnica germană, retragerea nemţilor prezentînd-o ca pe o operaţie impusă de necesitatea scurtării liniei frontului, ce-i permisese să scoată un număr mare de unităţi militat'', in -.cipul refacerii acestora, pentru ofensiva germană de primăvară.

„Mi-am dat acordul ca armata română să participe Ia campania militară din vara lui 1942 — îşi spuse mareşalul. Susţin şi acum că am luat o decizie logică..îşi inventam faptele, hotărîrile, opţiunile din ultimii ani cînd se împovărase cu greaua şi riscanta misiune de a conduce România în viitoarea fără precedent a evenimentelor din lume.

„...a urmat un acord cu guvernul german, ce însemnase promovarea unei politici economice în strînsă colaborare cu Reich-ul. Asta a facilitat pătrunderea, la început; a capitalului german pe porţile României, şi crearea de condiţii pentru subordonarea economică a ţării în interesul germanilor..."

îşi aminti de vizita sa în Reich. îl străbătu o undă de jenă. Noiembrie 1940. Patosul, grandilocvenţa folosite atunci nu i se potriveau, dar nu se putea fără ele. înţelesese acum că Axa este sortită pierzaniei, dar atunci era puternică. România trebuia să-şi păstreze fiinţa naţională. Şi alte părţi din teritoriul său erau rîvnite de vecini.

„Sînt gata să lupt cu arma in mină împreună cu puterile Axei.“

Pe atunci Italia era în război cu Grecia. Pe plajele Greciei sosise Corpul expediţionar englez.

în primăvara lui 1941 diviziile germane au

trecut Dunărea. Iugoslaviei i s-a cerut să adopte o atitudine fermă şi definitivă faţă de Axă. Guvernul Drag Cvetkovic a aderat la Pactul Tripartit. Două zile mai tîrziu a fost răsturnat de generalul Duşan Simovic. Furie cumplită la Berlin. Asmuţirea Italiei, Ungariei, Bulgariei împotriva Iugoslaviei, promiţîndu-li-se tuturor avantaje teritoriale: Italiei — litoralul Adriaticii, Ungariei — Bănatul sîrbcsc, Bulgariei — Macedonia. Antonescu nu a acceptat să :a parte la acest tîrg nebunesc.

Temîndu-se că românilor din Banatul sîrbesc li s-ai aplica acelaşi regim ca celor din partea de nord a Transilvaniei şi-a rezervat dreptul să intervină în favoarea românilor dacă drepturile lor vor fi încălcate de trupele ocupante. S-a mai explicat că România nu ridică nici un fel de pretenţii teritoriale faţă dc Iugoslavia, cu care In- treţinea din totdeauna legături de prietenie, dar. dacâ trupele ungare vor pătrunde în pavtea iugoslavă a Banatului. atunci va da ordin armatei române să le izgonească. Pentru a evita complicaţiile, Hitler a pus Banatul sîrbesc sub administraţie germană.

A acceptat, după îndelungate convorbiri telefonice, să-l viziteze din nou pe Fiihrer. Reich-ul pregătea aventura capitală în răsărit. între Fiihrer şi Molotov, La 12—13 noiembrie 1940, au apărut dezacorduri de neconciliat.

..în calitatea mea de Fiihrer al poporului german şi Comandant s-uprem al Wehrmaeht-ului, am luat toate măsurile — folosise el o voce patetică — pentru a nu exista surprize care ar compromite viitorul Reich-ului şi al statelor aliate...

Hitler afirmase că, in acest război, Wehrmacht-ul avea să fie echipat cu cel mai bun armament care a existat vreodată în istorie. Obţinerea victoriei era sigură.

„Nu exista o altă cale atunci. A trebuit să intru îr. război. Hitler mi-a propus să iau comanda supremă a trupelor române şi germane care vor acţiona pe teritoriul Basarabiei. Am acceptat Comandamentul suprem, făgăduind să fac tot ce

pot pentru a-mi îndeplini atribuţiile". Orice au spus alţii atunci, şi au fost mulţi, foarte mulţi chiar dintre cci apropiaţi lui care considerau că era o prostie să intre în războ\ alături de Germania, el işi păstra convingerile iniţiale şi acum.

Se uită iar prin sticla hubloului. Obrazul i se împurpurase. Vinişoarele roşii st făcuseră şi mai vizibile. Ochii îi rămăseseră tot în culoarea oţelului.

Amintirile se ţineau lanţ. Războiul din răsărit. 22 iunie 1941. în aripa frontului comandată de el s-a trecui la ofensivă pe 2 iulie cu tot ce avea mai bun armata română la ora aceea. S-a ajuns la Nistru. Hitler i-a cerut la 27 iulie sa lupte şi dincolo de Nistru. L-a ascultat. L.:t 6 august, la Bordicev, întîlnirea sa cu Fuhrer-ul. Acesta i-a conferit „Crucea de Cavaler" şi „Crucea de fier“ clasa I şi a Il-a. La insistenţele lui Hitler i-a promis că va ordona armatei rămase să continue operaţiile în zona Odessei. I.a 16 octombrie, cînd sovieticii au evacuat Odessa, pentru români războiul era sfîrşit. A adus în ţară aproape toată armata, pâsirind in răsărit Corpul dc munte şi două divizii de cavalerie.

A urmat apoi starea de război dintre România, Marca Britanic şi U.S.A. şi celelalte ţări aliate. Au sporit şi dificultăţile ţării cu Berlinul. S-au încordat relaţiile economice dintre ţări. S-a opus tot timpul tendinţei germanilor de a achiziţiona mărfurile din România la preţuri derizorii. Guvernul român s-a ţinut dîrz, impunînd Berlinului să achite atît mărfurile, cit şi să acopere hîrtia de bancă emisă pentru plata trupelor de ocupaţie germană din România, totul în aur. Unii conducători ai Reich-ului anticipară statutul viitor al ţării : România urma să devină
o ţară agrară. Goring declară că România va deveni un debuşeu al produselor industriale ale Reich-ului...

Acceptase să meargă la o altă convorbire cu Fuhrer-ul. Avionul în care se aflâ mareşalul român aterizase cu bine. Un cortcgiu de maşini. La

aeroport a venit însuşi Hitler, Fuhrer-ul avea o zi bună. Arborase figura sa radioasă şi în tot timpul cît au durat solemnităţile dc primire, Hitler a folosit iscusit, asemeni marilor artişti, o gamă interesantă de atitudini, zîmbete, toate studiate, alegîndu-şi poziţii prielnicc aparatului foto...

Au mers în aceeaşi limuzină ; tot un Mcrcedes-Bentz, tot blindat. Convorbirea din sala de lucri^. Un scurt raport al gazdei asupra evoluţiei situaţiei politice şi militare pe plan mondial, cît şi mersul operaţiilor militare din răsărit ; totul tratat din punct de vedere german. Metamorfoza suferită de Fuhrer era uluitoare. Vocea lui nu mai semăna cu cea de afară cînd îl primise la aeroport. Era vocea unui om obosit şi îmbătrînit timpuriu, a unui bărbat cu obrajii căzuţi, dai* cu privirea încă vie, care frigea, o privire crudă, vicleană. încerca sa argumenteze înfrângerile din faţa Moscovei. Motiva, minţind, aşa cum numai un om politic fără seupule o poate face. atunci cînd totul este pierdut :

„Am avut piedici imprevizibile cu o iarnă timpurie. In prezent, greutăţile au fost depăşite şi tactica rusească de infiltrare şi stînjenire a aducerii rezervelor a fost curmată. A eşuat speranţa Angliei şi a Rusiei de a impune trupelor germane o retragere napoleoniană. Pe mari sectoare ale frontului, armata germană c stăpînă absolută şi în alte locuri se pregăteşte să închidă cercul în care 6e află trupele ruseşti. în linii generale, trupele germane au ocupat poziţiile dinainte stabilite pe linia scurtată a frontului. “

Hitler se sculase în picioare. Părea îmbătat de tot ce spunea.

— Ce intenţionează să întreprindă în răsărit excelenţa-voastră ?

— Mai întîi, cît ne va permite iarna, să dăm de pe acum lovituri grele ruşilor ; iar după topirea zăpezilor şi uscarea solului, să trecem la ofensivă. Este vorba de zdrobirea şi dezarmarea ultimelor unităţi ruseşti...

„Hitler este un fanatic învederat ! în armata Kaiseru- lui n-a fost decît caporal, iar acum îşi

arogă calităţi dc superstrateg, nelăsînd ofiţerii de carieră să conducă armatele în luptele decisive, privîndu-le de aporthl specialiştilor. Fascinaţia maladivă avută asupra maselor de acest bărbat şters ca persoană, exercitată odinioară prin dialogul direct de la tribună cu cei din săli ori din aer liber, electrizarea acestora, exaltarea lor pînă aproape de paroxism tinde acum să se anuleze. Personalitatea sa e6te crunt lovită de înfrîngerile ce se ţin lanţ pe toate fronturile...“

în sală, îşi aminti, intrase secretarul lui Hitler. Adusese o telegramă. Totul era regizat. Singapore căzuse în mina japonezilor.

— Vă dau o yeste, poate îmbucurătoare, poate tristă,

[1] şi Hitler înmînă misiva mareşalului. A căzut Singapore.

Acesta o citi repede. Nu-şi descoperi adevăratele sentimente.

— Japonezii profită de o şansă unică în felul ei.

Discutară apoi despre eforturile viitoare ale României în campania din primăvara lui 1942, dar şi despre nişte garanţii de care avea nevoie pentru a se putea angaja mai departe în război.

îl preocupa acum altceva : atrocităţile autorităţilor horthyste din teritoriul transilvan ocupat, scrisoarea guvernului român în care se arătau suferinţele românilor din partea de ţară răpită de Ungaria ; horthyştii, chiar în prezenţa germanilor, persecutau, împilau, umileau pe românii de acolo, gonindu-i din oraşe şi din sale, expul- zîndu-i sau obligîndu-i să se .exileze. Mareşalul nu era adeptul acestor practici. Ştia totodată că opoziţia puternică a Partidului Comunist Român faţă de politica dusă în alianţă cu Axa se amplifică şi cuprinde întregul popor. Pi'in Decretul-lege din 6 februarie 1941, interzisese orice constituire de organizaţii politice neautorizate de stat, interzisese printr-un alt decret-lege orice acţiuni politice de orice natură.

„Am făcut totuşi bine — se gîndi — că n-am distrus rezerva politică a ţării : principalilor lideri ai PNŢ-ului şi ai- PNL-ului, atît de la centru, cît şi

de la judeţe, le-am acordat o anumită libertate de acţiune. Le-am înlesnit chiar să păstreze legături cu guvernele Angliei şi Ame- ricii. N-am permis Gestfipo-ului să acţioneze împotriva acestora. Mai mult, am corespondat personal cu reprezentanţii aşa-ziselor partide istorice, m-am întîlnit cu ei atît la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, cît şi in alte locuri. Le-am permis să adopte un ton ferm, antigerman şi le-am garantat imunitatea.

Am simţit şi simt tot mai puternică vigoarea in luptă a comuniştilor. Informaţiile mele arală că comuniştii, deşi sînt scoşi în afara legii şi-au menţinut structura organizatorică. au celule de partid în întreprinderile mari industriale. Au creat legături şi în unităţile militare din Bucureşti, Craiova, Timişoara, Constanţa, editează ziare, sînt vreo douăzeci în toată ţara. Acum au o platformă dc luptă şi vor să ridice masele la luptă împotriva prefacerii României — zic ei — într-o anexă a imperialismului german.

Venit în ţară simţea opoziţia puternică a unor cadre superioare din armată, şi ostilitatea unor ofiţeri faţă de ducerea mai departe a războiului. Ofiţerii superiori care îl sprijiniseră pînă atunci, cînd ii înlăturase pe legionari de la conducerea ţării, acum îi făceau greutăţi. Il înlocuise pe generalul Iacobici, care ii făcuse un lung raport documentat asupra aventurii de a trimite alte trupe in răsărit. Nu putuse tolera acest act de indisciplină ; şef al Marelui Stat Major fusese numit generalul Ilie Şte- flea... Continua să aibă impresia câ el a avut dreptate şi nu cei care i s-au opus şi i se opuneau uneori cu îndîrjire...

Adrian se sculă in toiul nopţii şi privi bolla misterioasă a cerului cc se sprijinea pe curbura pămîntului ca un ceaun. Luna creştea cu zgîrconie pe cer. „Răpirea din Serai", acel covor atîrnat pe zidul de deasupra patului in care o surprinsese pe Athena cu Tomescu, îi stăruia în memorie. Acum luna de aici, din Pitar Moş, era spînzurată de calcanul locuinţei surpate de incendiu. Prin golul ferestrelor. asemeni unor orbite dezolante, venea de dincolo o lumină înşelătoare, cu ape negre în

ea, in care licăreau cioburile de sticlă din moloz.

Reveni în pat şi privi tavanul pe carc cînd şi cînd lunecau luminile tramvaielor de serviciu de pe marele bulevard. Treptat pluti între somn şi trezie ; Tudor, tatăl său, se găsea în locuinţa veche, unde se născuse el, Adrian, Era o casă din paiantă, joasă, cu tencuiala roasă pinâ la pervazul ferestrei de către Karl, cîinele curţii.

Tudor avea chipul palid, supt de nesomn şi boalS. Ochelarii, la care unul dintre braţe era din sfoară, pe carc şi-o petrecea peste lobul urcchii, îi avea pe nas. Tudor îşi luase aerul lui de mucenic, menit să-l scape de cicăleala Katarinei : venise puţin făcut, lăsase în schimb destui bani pe tejgheaua bodegii pe unde se opăcea. Şedea abătut pe marginea patului de fier, pe a cărui tăblie îneremcnisc un' serafim din bronz, un serafim carc trîmbiţa un spectacol ce avea loc în cor.

Adrian revăzu cufărul spetezuit cu şipci, care ţinea loc de şifonier, maşina din tuci cu trei ochiuri şi cuptor, burlanele burduşite, date cu funingine îndoită cu oţet, masa cu tăblia cu o groază de crestături făcute de el, Adrian ; erau nişte şanţuri in lemnul teiului imitînd liniilţ» şi ma- cazele tramvaielor, ce-1 colindau pe Adrian la gări de că- lători şi triaje de mărfuri unde erau şi depouri. Alteori Adrian trecea prin staţii mari, înfricoşătoare, cum văzuse una intr-o zi, tot mic fiind, dus de Tudor, să o cunoască şi să nu o uite, şi în care sc visa să fie, uitînd deseori să bage lingura în ciorba de cartofi, ori să-şi facă temele, şi de unde Katarina îl îndepărta cînd avea cocă dc întins pentru tăiţei. ori îi călca uniforma de străjer, sau şorţul
i>. pi* şi funda care întotdeauna ii atirna pleoştită la un
coit-

Peste drum era locuinţa unor călugăriţe unde Adrian •/a dus de Katarina să-l vadă pe Iisus. cînd abia născut, gîngurind in iesle, ca oricare alt rod al omului, un prunc cu un obra'/ maturizat, cum bine îi

stătea unui trimis al înaltului, cînd răstignit pe cruce, un bărbat matur, cu ua obraz- blînd. iertător de mintuitor. Şi într-un caz şi in celălalt. acel Ciistos era din gips ori din lemn, cu o culoare nefirească a cărnii, o carne rozalic, roasă'prin multe locuri, datorită călugăriţelor excesiv de materne şi care ii **spă**lau cu leşie, şi veneraţie, să înlăture de pe cl urmele **să**rutărilor credincioşilor.

Adrian o urma pe Katarina fără entuziasm, ţînind în mină mănunchiul alcătuit din crengi tinere de salcie şi flori de liliac. Se opriră de data asta în uşă. îndoindu-şi genunchii în faţa supremului sacrificiu al celui care turnase temeliile dogmei creştine.

In ziua aceea, cl şi Katarina trecuseră Pitar Moş-ul, **înapoi la** ei, întimpinaţi de Karl, ce *ser* gudură ca de **fiecare** dată, gata-gata să-l răstoarne. Uşa camerei era dată la perete şi Tudor, învăluit în mirosul mahorcii şi al băuturi, dormea. Lucra la o bina, iar banii agonisiţi ii investea şi in vin ; umplea de la o vinărie damigeana de **rinei** litri, din care bea cu parcimonie, răsfoind ziare **Vechi,** răscoapte **de** soare, pînă cînd punea geană pe geană.

Nu mai făcuse baie de un an de zile, pe gît şi pe pi- •• ii*are i se aşternuse un strat gros de colb şi praf de rumeguş. care, după cum zicea el. ti pria. Erika, pisica, favorita Katarinci, pîndea ghemuită, cu capul vîrît sub pat. coada mişeîndu-i-se spasmodic, puiul de şoarece neinspi- rat, care împins de foame şi fiorul aventurii părăsea vizuina fără încuviinţarea vigilentei Ruth, şoarecele-mamă, veterana locuinţei, care puia de mai multe ori pe an, fiiivd păstrată în viată de Erika tocmai ca să-i asigure raţiile de uarne pe care i le furniza...

Anii alergaseră în galop.

Tudor şi Adrian erau în casă, ochii şcolarului ii întîl- niră pe ai pisicii, care ronţăia un şoarec, lovindu-şi coada c!e scindura podelei ; Ruth de sub duşumea suferea, ştiind **cu** familia i se micşorase cu încă un membru ; din ochiul şoarecului-mamă se prelingea o lacrimă care uda o floare închipuită. Tudor in schimb cugeta. Afară nu mai era vară. nu mai era cald. era în schimb o iarnă afurisită, cu

zăpadă murdară in curte şi pe străzi, cu o gheată vicleană pc trotuare, cu streşini apăsate de ţurţuri grei şi instabili. Maşina din tuci cu trei ochiuri era încinsă, iar pe ochiul mare Katarina fierbea boabe de porumb.' Adrian venise de la liceu, işi făcuse temele pe patul în care abîa mai încăpea, unde dormea îndeosebi pe o parte, pat din dulapi de brad sprijiniţi pe capre, acoperiţi cu o pătură roasă, cazonă, fără desen pe ea, mirosind a levănţică, iar sub această pătură se afla nelipsita Iui blăniţă de miel...

îşi făcuse decHecţiilg şi zăbovea pe scăunelul meşterit de Tudor. Katarina lucra „cu ziua la o cucoană scăpătată, unde spăla şi de unde aducea mîncare în cutii de conserve. în acest fel mai acoperea' şi ea din golul nevoilor. De la un timp mîncau pe unde puteau. Planşeta de întins foi pentru tăiţei era şi ea crestată cu acele linii inchipxrite de circulaţie,'şi pe care însuşi Tudor călătorea cu vîrful unui briceag bont, descoperind pămînturi noi. mirifice locuri neştiute încă de om, munţi cu prăpăstii, cu început dar fără sfîrşit. fluvii fără maluri, cu şerpi zburători, păduri virgine cu libărci hidoase, flori carnivore, oceane cu insule atunci ivite din valurile ce mugeau : toate ii creau o stare de beatitudine...

Numai că Tudor părăsise falsa efemera lencire şi lucra de zor, folosind masa in loc de tejghea. Adusese în circă blăni de brad şi de fag, cuşaci groşi ca o mînă, topise cleiul de oase într-o cratiţă, cleiul dăduse în foc, spur- cînd plita pe care prăjeau piinea. Cumpărase cuie felurite, furnir din mahon, fieruri iuţi pentru ţicling. îşi ascu- ţise sculele, le dăduse la gresie, le luase aţa, plimbîndu-le gura pe o piatră dulce la atingere, ascunsă de Adrian care rătăcea sculele lui Tudor printre ale sale. Adrian îl urmărea cum taie lemnul la format, cum _îl aducea la grosime. geluindu-1. rindeluindu-1, tăindu-1 uluc şi Iamb. şmirgheluindu-1, făcîndu-i faţă asemeni sticlo», lipindu-i furnirul din mahon. pe care la fel il lua la

ticling şi-l şmirgheluia. Katarina dintr-un ungher al său, unde împletea, iscodea la lucrul lui Tudor cu ochi nedumeriţi.

Nu pricepea ce anume putea ieşi din ce meşterea Tu- dor. Parcă şifonier închipuia omul ei, dar putea fi şi altceva. Cind şi cînd. Tudor îşi scotea ochelarii, ştergîndu-i de sudoare cu o catifea, mai bine zis limpezea una din lentile. Cealaltă, din dreptul ochiului de stielă, avea permanent un abur zoios, care-i ascundea globul sîngeriu. Lutul de pe gîtul său se muiase ; un pîrîiaş şerpuia în jos, croind în crusta de pămînt o albie subţire...

Tudor era emoţionat; băiţuise furnirul ce arăta ca un geam lipit peste scindurile strinse în chingi şi pene din lemn, împreunate în cuie fără floare, ori în uluc şi Iamb.

Ce vedea Adrian era uluitor. Se născuse un perete. Uitase de examen. Un perete cu o faţetă nobilă pe afară şi una albă. geluită şi ea, pe cealaltă parte. Scîndurilt îşi pierduseră identitatea de la început, se aliniaseră disciplinat sub furnir, in ursita stabilită de Tudor, care-şi petrecea după ureche firul de rochiţji-rîndunicii crescut :nir-o zbircitură a gitului, pe care îl aştepta să înflorească. Adrian era fascinat de panoul ce căpătase chip seducător.

Katarina nu îndrăznea să-l iscodească, ştiindu-1 zăpăcit şi iute la mînie, pentru că, isprăvind banii, bea acum borş din borcanul burduhănos, cu o cană de jumătate de litru, îndepărtînd huştiul şi floarea de deasupra cu vasul de tablă.

în capul Katarinei dospeau felurite gînduri. Dacă pentru casă era obiectul închipuit de Tudor, era foarte bine. Dacă de vînzare era. vreo comandă pentru vreun muşteriu, cum nu mai lucrase pînă atunci, şi aşa era bine. Dacă un garderob meşterea omul ei, atunci îi vor întră în casă o groază de parale. Deşi nu folosise scule pe potriva mobi- ii“i. cu priceperea şi sudoarea lui uite că dădea viaţă unui lucru folositor, mai bine decît tîmplarii de lux.

Ei nu-i ridicase încă locuinţă din cărămidă cu temeiul din piatră, aşa cum îi promisese cînd se

însoţiseră ; nu ajunsese să-i facă, pentru că paralele HU le-au prisosit, iar dacă le-a rămas ceva, atunci Tudor Ie-a aruncat pe fiit. Cînd avea ce munci. Tudor era la largul său, împie- dieîndu-se de cîrciumile presărate în drumul lui spre casă. ca nişte pieze-rele, aici, în oraşul lui Vodă unde veniseră de prin Timişoara, după ce România se făcuse rotundă şi mare, şi unde aveau rude. Intra prin bodegi

să spele praful înghiţit la binale. Şi alegea locuri ieftine, uncie pe grătare cu cărbuni se frigeau : mici. patricieni, vi ubioare ; locuri sfinţite de lucrători de tot felul, aduşi acolo de nevoia de a trăi, răsplătindu-se pentru greul muncii ou care cîştigau banii, cu braţele lor vrednice, pentru că ţineau pe umerii lor temeliile Bucureştilor..

Tudor muncea la şifonier şi bea borş, un borş excelent, preparat de Katarina, din care vindea şi vecinilor, atunci cînd le prisosea, uitînd să le mai ceara şi bani...

Adrian era cît p-aci să calce coada Erikăi. Pisica se găsea într-o încordare maximă. îl pasionau vînătorile. Uită chiar de Tudor, de faptul că i se răcise cleiul cînd Katarina deschisese uşa ca să toarne lăturile de la vase în strachina lui Karl şi pătrunsese înăuntru un val dc frig.

Tudor înjură gerul ostil. Coada Erikăi înţepenise, simţurile felinei erau încordate. Un chiţcăit disperat, rîcîituri, zvircolituri. scîncete neajutorate, toate venite de sub pat. Puiul de şoarece, ud de emoţie, sc tîrî spre gîtul vizuinii în care se lăsă să cadă. Dincolo, sub duşumea, şoarecii îl sărbătoreau pe cel-care-se-întorsese ; trimful amînării dezastrului...

Imaginile se'diluară, iar Adrian îşi descoperi dulcele liman al somnului, acolo unde era numai pace şi unde substantivul război fusese şters şi din dicţionare şi unde o colonie de fete nurlii se îmbăia într-o mare de culoarea mărgeanului şi unde albi pescăruşi teşeau din flori mici do pădure năframe cu care le înfăşurau cînd ieşeau din apă.

Venise o duminică. Adrian cobori in subsol şi. aprinse focul la boiler, privit din multe ascunzători de ochi rotunzi şi roşii, cu siguranţă strănepoţii lui Ruth, care invadaseră casa do cărămidă...

Lăsă un timp duşul sâ-i biciuiască pielea. Sc îmbrăcă Sn civil şi ieşi în oraş cu gîndul s-o întîlnească pe Viorela. A luat un tramvai 20 pină la Şosea. Arcul de Triumf. Mai departe o alee cu un drum de pămînt şi altul de nisip, pe caro tropăiau un pag şi o roaibă, puriind în şei două tinere doamne. Patrupedele bine hrănite îşi dădeau parca

importanţă în trapul domol impus de stăpîne.
(’rivi el. ca atîţta pietoni. la relaxarea avuţilor, proprie secolului trecut, acum devenita un moft al unor oameni pentru care istoria batea pasul pe loc.

A patrulat cîtva tinvp prin faţa locuinţei Viorelei. Parca să nu fie acasă. Să sune ori să nu sune ? O chestionase !n teloion cum i se vindecă rana. Era pe însănătoşite. Ce altceva puica să mai inventeze, ce alt motiv de conversaţie ?

Ar fi vrut s-o întîlnească. Viorela avea serviciu, iar restul timpului o interesa cum şi-l petrecea. Un sentiment pe care nu-1 putea defini îi îndreptase paşii aici. Mai avea pregătită o întrebare : făcuse ser antitetanic ? Ori, s-a prezentat la vreun chirurg să-i prindă rana în copci, ca după tămăduire să nu rămînă o cicatrice dizgraţioasă ? Şi dacă ii rămîne, ce îl priveşte pe el ? 1, ar fi putut răspunde Viorela. Uite că îl privea, de vreme ce. în loc să citească romanul început, să-şi consume timpul pînă la miezul nopţii, aşleptînd alarma aeriană, măsura trotuarul Viorelei.

Pînă la urmă a sunat, a repetat semnalul, dar n-a răspuns nimeni. Pe drumul de întoarcere s-a oprit la un restaurant. A apucat-o apoi spre Grădina Icoanei. Pe strada lui...

La maici era o slujbă, un cor de copii înălţa rugăciuni; vocile subţiri, cu un registru înalt, păreau nepămîntene, descliizîndu-li-se drumurile spre eterul infinit...

O altă zi. Ia el acasă. Începu din nou să citească din *Război şi pace :* „Ziua dc 25 august, după cum spun istoricii săi, Napoleon şi-a petrecut-o toată călare, cercetînd terenul, studiind planurile care-i erau prezentate de mareşali şi dînd personal ordine generalilor. Linia iniţială a dispozitivului armatelor ruseşti, situată..."

Parcă sunase soneria. întrerupse lectura. Ţîrîitul se auzi mai limpede. Se găsea în nişte chiloţi negri de sport, îtfi luă repede pe el halatul de casă, în picioare papucii ş> se duse să vadă cine este. Era tocmai cine se aştepta mai puţin sâ fie : Andreea.

La ,,Scala", la cinematograf, cînd Mircea era dus la dulciuri, îi promisese că-1 va vizii a. Crezuse că folosise un truc, un expedient comun.

A poftit-o să intre. Arăta puţin emoţionată. A hiat loc într-un fotoliu, trâgindu-şi peste genunchii rotunzi rochia croită economicos. Privirile lui insistente o tulburară — aşa cum se observa pe chipul ei şi mai ales din glas.

— O surpriză mai plăcută, ca asta nici că puteai să-mi faci.

— N-am să pot rămine la tine mai mult de o oră.

— Cu ce să te servesc : dulceaţă, cafea, vin. coniac ?

— Nimic din toate astea. Am irosi timpul cu nimicuri.

Adrian tresări. în raţionamentul Andreei se petrecuse
ceva. Arăta decisă să facă un pas hotărît spre el, numai că vocea ei era gituită de emoţie, slabă ca scoasă atunci de sub-un teasc.

— Este prea multă lumină la tine. Din stradă, dacă cineva s-ar uita atent, ar vedea lotul. Pentru ce mai ţii jaluzelele astea ?

Adrian se aşeză jos, lingă fotoliul ei, mingiindu-i genunchii.

— Nu poţi face dragoste pe lumină ? !

— Nu vorbi de aşa ceva. La aşa ceva nu trebuie să te referi atît de simplist, sfinta apropiere între un bărbat şi o femeie este o taină sacră, nu un lucru care să se comenteze, aş putea să spun că e asemeni ifhui fulger orbitor care acoperă cu lumină toi re se petrece cînd un bărbat se iubeşte cu o femeie...

Andreea n-a plecat după o oră, aşa cum spusese. Rămase peste noapte la el. **Părinţii** o ştiau într-o excursie, de unde urma să se întoarcă a doua zi. Felul ei de a face dragoste — de început — era plin de o îndrăzneală copilărească. Andreea avea totuşi citeva săptămîni sub optsprezece ani, fiind stăpinită de curajul şi entuziasmul vîr- stei. Noaptea înclina spre a doua parte a ei. Englezii nu

veniseră. Şedeau unul lingă celălalt învăluiţi de blînda i'ăcoare ce treeea prin sita plasei puse la fereastră.

— Ai vrut numai să fiu a ta. Tu nu mă iubeşti. Adrian.

— Tu un poţi înţelege cită nevoie am avut de line.
.

— Aveai nevoie de o femeie, nu în special de mine, de o lată.

— Ce săracă ar fi imaginaţia omului, dacă lucrurile ar fi totdeauna ceea ce par. Am rostit, este adevărat, că am avut nevoie de tine, dar asta nu se referea numai la împlinirea trupească dintre noi.

— Nu eşti convingător. Am fost a ta, acum nu mai prezint nici un interes, cunoşti totul despre mine. Urmează rutina, plictisul obişnuinţei, dacă vom continua, acel marasm care ucide dragostea,

— Andreea, dragostea are în ea ceva necurat, dar şi ceva sfint.

[1]— Asta in cazul cind nu este făcută dintr-un anumit interes.

— Dragostea presupune iubire, ar trebui să excludă răul, numai că fiecare dintre noi, oamenii, purtăm în noi şi Binele şi Răul.

— Oricum, sentimentele care m-au împins în patul tău au fost generate de binele din mine. N-ăş putea face nimic sub imperiul, răului, mai ales că este pentru prima oară ; i-am pus şi coarne prietenului meu. Acum îmi pare rău.

— Atunci nu înţeleg pentru ce ai făcut acest lucru ?

— Pentru că mă- obseda chipul tău. Venind la tine, speram să-ţi pot sparge imaginea, să nu mă mai urmărească din toate colţurile sufletului.

— Ai spus foarte frumos toate astea. Dar este şi adevărat ?

— Este. Cred că tu de mîine nici n-ai să mă mai cunoşti.

— Andreea, rămîi la mine cît mai stau în permisie.

Clarul de lună inundase încăperea. Andreea era o femeie ascultătoare ; dovedea aceeaşi supunere ancestrală a femeilor orientale. Se găsea în faţa

oglinzii, privindu-şi trupul gol învăluit în lumina aceea fantomatică, cu argint în ea.

— Aş vrea ca viitorul meu soţ să-ţi semene întru toate.

Neascunsa ei inocenţă, tandreţa cu caic il sătuli, po gură, pe piept, pe obraz, se completau într-un tot plăcut, odihnitor, recreant.

Acest ideal al său, legarea vieţii ei de un bărbat ca el, ii şezuse la pîndă în suflet. Se lipi de el. Era atît de aproape, nevinovat de aproape, generoasă, supusă : întindea numai mîna şi o lua. Se simţea totuşi răspunzător în faţa preceptelor sale de morală. Considera că el o ademenise, trezindu-i curiozitatea feminină, proprie virstei. Drumul ei spre serviciu şi acasă trecea implacabil prin faţa porţii lui. Acest simţ al vinovăţiei crescuse în sinea lui. Vădita bucurie, pentru trofeul cîştigat : noaptea ce o petreceau împreună, se diluase foarte mult. Andreea în-, trerupsc din nou tăcerea.

-v- Adrian, dacă pleci pe front am să te pierd.

O altă linişte sc înstăpîni, o linişte atît de adevărată, incit s-ar fi putut auzi foşnetul vegetaţiei de pe ccalaTtă emisferă a pămîntului.

— Războiul este un abator uman, e o urîţenie monstruoasă.

Era dominată de teamă, o teamă căreia nu-i descoperea izvoarele. Dacă ar fi putut, ar fi oprit în loc curgerea timpului, să nu se mai sfîrşească zilele permisiei lui Adrian ; vraja care o lega de el să nu se spulbere.

— Nu mai vreau să pleci pe front, nu trebuie să mori, vreau să rămîi aici. să fii al me-u, să rămînem împreună iot restul vieţii.

Se exaltase şi in exaltarea ei era sinceră. Crea ce spunea venea din adîncurile fiinţei sale. Ineditul acestei intimităţi, euforia iscată de această intimitate erau la Iovul lor. ca şi astrele de pe cer.

— Andreea, destinul nu se poate negocia. Fiecare sinii in datori cu o moarte. Mai devreme ori mai tîrziu. Moartea te găseşte oriunde te-ai ascunde.

— Dacă rămîi acasă, destinul ne va fi prielnic

amîn- djrora.

— Asta ar presupune răzvrătire, dezertare din annată. Am pierdut destui camarazi. De cite ori am asistat la lăsarea unuia în groapă, am inccrcat un sentiment de vinovăţie. Eu îi supravieţuisem. Fascinaţia morţii, pe care c simţim /cind este lingă noi, răzbate dincolo de zona conştiinţei. Cînd se depărtează, ai revelaţia noului-născut, care reîncepe un nou ciclu de viaţă.

— Nimeni n-a venit să povestească cc-a simţit cînd a murit.

— De cîteva ori era să trec în nefiinţă, dai- de fiecare dată am ratat, ca pe o lovitură de penalti trasă prost, rs- mînînd în viaţă fără nici un merit deosebit. Am pierdut camarazi mai dotaţi decît mine dintre cei trimişi de mareşal în război. Este adevărat că nu ne-a spus nimeni să murim, numai că morţii sînt prevăzuţi de la început în strategia luptelor, procentual, iar moartea îşi selecţionează aceşti copii după reguli bizare, străpungîndu-i cu fontă încinsă, prefăcîndu-i în fum şi cenuşă, ori coborîndu-i pe fundul oceanelor.

Andreea asculta, păstrînd pe obraz un zîmbet cuminte», înţelegător, misterios in parte, în lumina Opalescentă a camerei lui Adrian.

— Nimic nu se poate prevedea pentru eternitate, deoarece imprevizibilul poate răsturna totul ; alcătuirea unei existenţe în doi are nevoie de multe ingrediente cu care vin partenerii. Cînd acestea strică ansamblul, totul merge prost, eşuează în neînţelegere.

— Cu alte cuvinte, sîntem total nepotriviţi, Adrian.

— Tu ai spus asta. Eu nu mi-am făcut un plan pe o durată atît de mare cum ţi l-ai făcut tu. între mine şi tine stă frontuL Andreea.

O mîngîia. Andreea fusese la ştrand, unde-şi rumenise pu lea. Indubitabil, corpul său frumos ârămea cearşaful, contururile sale erau fierbinţi ca însuşi jarul sfînt din eare plămădită...

Au trecut în acest fel citova zile. Andreea venea

ziir,ic la el. In drumul ei spre casă se oprea, întîrziind mult după înserat. Timpul zbura iute. I-a făcut cadou o trusă străini •le manichiură, un săpun, un parfum scump, toate franţuzeşti, din Franţa ocupată de germani. Andreea le-a primit greu, le considera un fel de plată pentru timpul petrec.4 eu el ; un preludiu al apropiatei lor despărţiri.

Timpul pentru seara asta avansase, purpuriul asfinţitului se ştersese de mult de pe ramurile unui pom ornamental cu flori lila.

— Adrian, spune-mi sincer, te-ai săturat de mine ?!

— Dimpotrivă. Cu fiecare zi sînt tot mai îndrăgostii de tine.

— Minţi de îngheaţă apele, idr eu n-am să mai pot ră- mîne supărată prea mult timp cu Mircea. Mama mă ia mereu la rost pe unde întîrzii.

— Este în drepturile ei. Fiecare părinte vrea binele copilului.

— Ştie că sînt cu Flory, o colegă cu care învăţ pentru bacalaureat. Noroc că Flory n-are telefon, altfel m-ar prinde cu minciuna.

Se înnorase. O ploaie subţiratică cădea grăbită ca oricare ploaie la începutul lui august. Amurgul avea mult liliachiu în el şi aşa, saturat de culoare, se tolănea prin vegetaţia grădinii.

— N-ai să te superi prea tare dacă n-am să mai vin un timp pe la tine ! Trebuie să ne dăm seama dacă ne lipsim unul celuilalt.

— Ai să-mi lipseşti negreşit Andreea.

— Telefonul meu de la atelier îl ai. Mai sună-mă şi tu. Mă împac cu Mircea. să pot scăpa de cicăleala mamei. Mai trec eu pe la tine. Adrian, să nu facem o tragedie din despărţirea noastră. Alţii s-au iubit mai mult decît noi şi pînă la urmă s-au resemnat.

Andreea plecase tîrziu după miezul nopţii. Trupul ei rumenit de soare, mirosul părului său pe care îl asemuia cu al florilor sălbatice de cîmpie. parfumul ei delicat de nu-mă-uita au stăruit mult timp in dormitor...

•

August înainta spre jumătatea iui. Zilele cîte mai avea de zăbovit Adrian in Bucureşti se împuţinau. Bombardamentele parcă se mai răriseră. La două-trei nopţi, anglo- americanii apăreau şi dispăreau de pe cer, lăsînd în urma lor morţi, invalizi, oameni fără adăpost, văduve, orfani, argumente dureroase cu care grăbeau pe mareşal să se împace cu ideea unei capitulări necondiţionate, capitulare fluturată

de aliaţi la Stockholm, la Ankara, Cairo, Madrid şi pe unde diferiţi emisari sondau implicaţiile ieşirii României din război.

Andreea nu mai venea la el. Era altfel decît fetele cunoscute. 0 sunase la atelier, dar nu voise să vorbească cu el. Fata îl preocupa.

— Hotărîrea mea să sfîrşim este irevocabilă, Adrian.

— De unde graba asta ? Abia am început să ne cunoaştem.

— Tocmai pentru asta. Nu vreau să sufăr prea mult. Cu fiecare zi mă îndrăgostesc tot mai tare de tine.

— Aceasta este un lucru foarte bun.

/ — Ştii că nu trebuie lăsat să apară între noi plictisul obişnuinţei, marasmul nesuferit care ucide dragostea.

— Nu mă împac cu gîndul că am să te pierd, Andreea.

— Acesta este egoism. Şi tu spuneai că eşti un bărbat generos. Adrian, hai să revenim cu picioarele pe pămint. Tu eşti ofiţer, eşti inginer, ai mei sînt muncitori. După război n-ai să te mai uiţi la mine, ai să-ţi cauţi o fată de rangul tău, să aibă dotă.

Nici ea nu credea ce spune. Terminase liceul, era tî- nără, frumoasă, ştia ce vrea.

Ziua aceea fusese duminică şi ea venise de dimineaţă la Adrian. Motivase acasă că se duce cu Flory într-o excursie. Numai că Mircea se înfăţişase 1a Flory. aflase adevărul, dar nu spusese alor ei nimic.

— Nu înţeleg pentru ce trebuie să discutăm despre despărţire.

— Orice lucru are un început şi un sfirşit.

— Ce spui este o glumă izbutită. Pentru ce ne-am despărţi ? !

— Nu mai vreau să-mi bat joc de Mircea. El ştie de noi şi totuşi n-a povestit mamei absolut nimic. Il apreciez pentru asta.

— De vreme ce nu te căsătoreşti cu el, nu-i mai da importanţă.

— Mama insistă să mă mărit cu el înainte de a

pleca militar, dar eu te-aş prefera pe tine. Adrian, de sute de 01L

— Nu sint un soţ confortabil. Mai mult, nu m-am gin- dit la aşa ceva. Mi-ar trebui un timp mai mare să reflectez.

—■ Atunci ma căsătoresc cli Mitcea şi n-ai sâ mă mai vezi.

— Eu am considerat legătura noastră ca pe un simplu, divertisment.

— O femeie nu iese' niciodată ciştigată dintr-o asemenea legătură. Voi, bărbaţii, puţin vă sinchisiţi ce se în- tîmplă apoi cu noi.

— Numai că te-ai iubit şi cu Mircea îl ai pe el mai departe.

— Scuză-mă, Adrian, dar cu el n-am făcut niciodată nimic.

— Bine, dar atunci... Cine a fost primul tău bărbat?

— Cum, nu bănuieşti?! N-ai mai avut nici o fată ?,

— Sincer să-ţi spun, nu. Am presupus că aşa trebuie sâ fie.

— Adrian, am crezut că eşti un bărbat adevărat, cu experienţă, şi tu n-ai priceput nimic din ce s-a petrecut atunci între noi.

— Să-ţi spun drept, relaţiile mele de acest fel au constat din întîlniri cu o femeie mai mare ca mine, eluda el răspunsul. Ce ai să-i spui lui Mircea cînd va afla că nu eşti ceea ce s-ar fi aşteptat ?

— Adevărul. Că am fost a ta. Te-am ales sâ fii primul meu bărbat, deoarece m-am îndrăgostii de line.

— L-am privit cu atenţie pe Mircea al Iau. Şi el va deveni un bărbat bine. Se va maturiza mrmd, ai să vezi...

— Nu ştiu cum va fi, dar tu m-ai făcut să cunosc prima oară fiorul dragostei. Mă simt alrasă spre tine aşa cum o gîză este fascinată de o floare adevărată si nu de una din hirtic.

— Andreea, la un bărbat să ţii, dar să nu-ţi faci din el un idol; iar din dragoste sâ nu faci idolatrie. încearcă să fii raţională.

— Nu te aprob, pentru că eu port dragostea

pentru tine în creier, n-o port îi> singe. In dragoste sînt o raţională, dragă Adrian.

— **Atunci nu înţeleg pentru ce nu doreşti să continuăm ?!!**

— Pentru că nu intenţionezi să le căsătoreşti cu mine. Tu vei pleca în război, iar ai mei mă vor mărita sigur cu Mircea. înţelegi ?

f.4

— Ammă căsătoria asta pînă revin de ra front.

— Cine poate cunoaşte cu ce gînduri te vei întoarce din război? Şi cît va mai dura războitil?! Ai să mai cunoşti şi alte femei.

O clepsidră nevăzută cernea nisipul despărţirii lor. Şe- zuseră de vorbă avînd între ei măsuţa joasă şi rotundă. Nici nu l-a lăsat s-o sărute.

Andreea plecă în zori. Adrian a urcat-o într-o maşină de piaţă care a dus-o pînă în strada Velicu Dumea. Avea la ea cărţile după care ar fi trebuit să înveţe pentru baea- l.nureat.

Reveni acasă intenţionînd să doarmă cîteva ore, dar n-a putut aţipi, pentru câ s-a gindit numai la Andreea, îl impresionase. Poate chiar asta intenţionase şi izbutise, îi plăcuse tot ceea ce făcuse pentru el în acele zile cînd îl vizitase : îi gătise, îi spălase, călcase, îi întărise nasturii, toate îndeplinite dintr-un instinct feminin.

Cînd cerul se lumina, Adrian, nemulţumit de el, de slăbiciunea sa, se sculă şi bău cîteva înghiţitmi de rom.

Afară lătra Karl. Cu siguranţă că îl necăjeau vrăbiile care îi asediau strachina cu mîncare. Karl îi amintea de tinereţea lor, de o iarnă geroasă, cînd fereastra din Pitar- Moş era pictată cu flori de gheaţă. Cîinele avea cataractă la unul din ochi, dintr-o lovitură primită cu mulţi ani în urmă. Devenise greoi, cu tendinţe de obezitate. Rămăsese zelos în manifestarea ataşamentului pentru stăpmi şi pentru casa pe care o veghea.

în iama aceea, uşa se lipise de toc : o glazură ca de zahăr candel provenită de la aburii răsuflării. Erika pîn- doa ultimul şoricel al Ruthei. Pisica fătase do curînd, pisoii crescuseră, sugînd-o pînă la vlăguire ; primea hrană puţină, iar puii şoarecelui-mamă îi completaseră hrana.

Tudor continua lucrul la şifonier, grijuliu cu al doilea fir de rochiţa-rîndunicii. Unica lor odaie se' îngusta pe măsură ce şifonierul căpăta chip. Katariana se ducea rar la spălat, banii li se împuţinaseră ; aveau numai pentru pîine, gaz şi pîsatul fiert în tuci.

Ochiul cu proteză al lui Tudor. se tulburase mai

tare, pojghiţa aceea albă, lipicioasă, se îngroşase, dar chipul **>i** <-ra luminat de o bucurie"interioară greu de desluşit.

• Pereţii furniruiţi fuseseră hăituiţi si lustruiţi eu schol- lack. îi îmbucase, pe toţi patru, în soclul de fag, şi el lăcuit, fixîndu-1 în cepuri. Urcat pe masă, verifica perpendicularitatea şi verticalitatea operei sale. Uşile se deschideau scîrţîind, în auz, suportabil, din balamale. Îşi potrivi ochiul de sticlă în apele lustrului, înfăşurînd în jurul frunţii firele rochiţei-rîndunicii, care îşi continuau ciclul firesc, vegetativ.

Katarina era mulţumită. Erika, în schimb, îşi vedea tot mai restrîns terenul de joacă al puilor ce crescuseră, ajungînd cît ghemele de lină, din care Katarina ar fi putut croşeta o mînecă la flanelul lui Adrian... Asta nu-1 privea însâ pe Tudor ; el luera fără răgaz.

Iarna se prelungea. Lipsindu-i banii, a topit nişte zinc şi plumb într-un ceaun, la un foc din crăci uscate de zarzăr. Le-a turnat într-o formă şi l-a vîndut unui instalator.. Adrian era la liceu, avea examen, venea seara tîrziu. Cu banii. Tudor a cumpărat cartofi şi pîine pentru cîteva zile.

O după-amiază înzăpezită. Tudor aduse de la un văr de-al său, într-unul din buzunarele lui fără fund, preţ de un kilogram de fasole uscată ; în mînă ţinea. într-o ţiplă, o scrumbie de Dunăre, afumată, cu lapţi. Pe sania făcută din seindură negeluită căra o buturugă. Se luptă apoi cu ea şi o răpuse, abia cind obrocul înserării aşter- nea peste grădină funingine. Stivui bucăţile lîngă gura maşinii cu trei ochiuri. La para focului, Katarina prepară iahnia de fasole cu leuştean.

Şifonierul urma să fie gata curînd. ti bătu broaştele, îi fixă poliţele, sertarele, suporturile pentru cravate şi umeraşe. Din banii luaţi după vinderea lui, Tudor urma să-i aducă în casă Katarinei tot ce-i lipsea. Chiar şi lemnele cu care să dezmorţească odaia, să nu mai încremenească apa în căldare în timpul nopţilor geroase.

A venit dezgheţul. Tudor zorea la şifonier pînă în toiul nopţii. îl vedea urcat pe masă, canonindu-

se să fixeze capacul dulapului, care ieşea mereu din cepuri, forţat de lemnul ce lucra din cauza umidităţii mari din atmosferă...

Se desprimăvăra : ploile cădeau piezişe şi repezi. Lemnul cînd sc usca, cînd se umezea. Pereţii cînd se adunau,
cînd se despreunau. Ce aâtăzi se îndrepta, miine se strîmba ; un adevărat coşmar.

N-a putut să-l vîndă. Descurajat, învins temporar de vremea neprielnică, îşi părăsi lucrul, aşteptînd zilele blînde, cînd lemnul se îndupleca să se lase domesticit in tiparele geometriei impuse de meşter.

I-a făcut provizoriu un loc, unde şezuseră nişte troacc, învelindu-1 cu ziare. Ploile s-au lungit însă pînă în vară, iar vara secetoasă a uscat lemnul de a crăpat, scălîmbăin- du-1 de nu se mai îmbucau uşile.

Katarina urmărea cu o justificată spaimă cum de sub ziare se băşica furnirul, apoi plesnea ea un şorici prost tăbăcit.

Tudor singur cunoştea ce se petrece sub foile ziarelor cu crime pasionale, cereri în căsătorie şi ştiri externe, pe care le recitise de mai multe ori.

Deseori adormea ţeapăn în picioare, citind, cu ochelarii la ochi. Katarina, ajutată de Adrian, îl mişca ca pe o statuie de gips, încoace şi încolo, deplasînrîu-1 spre pat, unde-1 răsturnau ; un veritabil butuc, avînd grijă să nu se vatăme firele de rochiţa-rîndunieii, pe care le înfăşurau de aripile îngerului de bronz, cocoţat în vîrful tăbliei celei mari a patului...

Ziua trecuse ca şi cum nici n-ar fi fost. Adrian se culcase aşteptînd zadarnic ca Andreea să-i apară în prag, aşa cum dorea.

L-a sculat din somn un bombardament năprasnic. Spre Gară cerul se roşise de flăcările şerpuite ce lingeau norii de fum. Artileria antiaeriană rămăsese tot ineficace ; virulenţa atacului o întrecuse pe a celui anterior. Cerul era brăzdat de rîuri drepte de lumină, care se pierdeau spre îndepărtate galaxii. Rareori străluminau în blindajele su- perfortăreţelor.

Karl — rămas în curte — lătra la cer, de unde

presimţea că vine răul. de la un duşman misterios pe care n-avea de unde să-l apuce şi să-l culce la pămînt.

Intrase în pivniţă, şezînd pe un scăunel rămas de la Tudor. Sus. deasupra, văzduhul vuia, aerul se clătina spintecat de bombele în cădere şi de plesniturile artileriei.

Găsise un manifest pe stradă ; un manifest editat de comunişti. Ştia conţinutul pe dinafară. „A sosit momen

t ul decisiv şi pentru poporul român. Prezenta trupelor germane şi continuarea războiului hitlerisl voi condiice la ruinarea ţării. Singurul drum dc salvare este alungarea nemţilor din ţară şi încheierea păcii...“

•

Aria distrugerilor cuprindea şi zona în care locuiau Andreea şi Athena. Viorela, mai puţin. Un ciudat presentiment l-a scos din casă pe Adrian. A apucat-o mai intii spre strada Braziliei, dintr-o raţiune subiecţi v-afectivâ. Dacă Athena s-ar fi găsit 1a greu, i-ar fi sărit intr-aju- lor. La ea, insă, totul era bine. Fereastra camerei sale <-ra deschisă, iar pe semiobscurul interiorului sc decupa bustul voinic al cuiva, ce aducea pînă la identificare cu Tomescu. Pentru puţin i s-a chircit inima, dar numai t» secundă...

Strada Andreei era teafâră, nevătămată. Căzuse (- bombă într-o curte la cîteva numere mai departe ; in locul asediat de bălării, fără locatari, bomba se îngropase în pămînt, fără să explodeze. Fusese dezamorsată şi copiii îi dădeau tîrcoale ca unui balaur răpus.

Pe Şoseau Kiseleff, dincolo de Arcul de Triumf; cot! pe Sandu Aldea, scurtă drumul, apucînd pe o stradelă, şi ajunse pe aicea Viorelei.

De la începutul intrării toiul i se păru nebulos. Nu, tiu se putea ! Casa în care locuia Viorela fusese atinsa dt bombă şi o echipă de la Apărare:! Pasivă degaja Uolua- rul. Cîţiva lucrători de la U.C.B. neutralizau un hidrant ci inundase rigola. Viorela nicăieri.

Plecă şi se întoarse seara. Luna apăruse pe cer, proaspăt ieşită din primul pătrar. La lumina ei, in creştere, vila Leoneştilor arăta jalnic.

în alee se înşiruiau felurile obiecte salvate de sub dă- rimături ; printre ele, cîteva din camera Viorelei. Din clădire rămăseseră numai zidurile, de pe care acoperişul fusese smuls şi aruncat într-o grădină.

Sosi un autocamion cu lucrători care urcară luci urile pe platformă. Erau cu ei Leoneştii, de care Adrian s-a ferit să se apropie.

Peste drum de sinistru, de vila de acolo, nu mai era teafăr Tiici un geam. întreaga faţadă fusese împroşcată de schije. Trecu dincolo, ascultindu-^i sunetele paşilor, egali. începu să discute cu o femeie, să se intereseze de soarta Viorelei. Vecina era în doliu. O cunoştea bine pe Viorela. Numai că avea mort in casă. Abia atunci observă Adrian sleagul şi prapurul de la poartă.

Era o poveste încilcită, cum sfîrşisc unchiul ei Pante- lică. Venise la Bucureşti cu.treburi f?i bombardamentul ii surprinsese în curte ; o schijă îl răpusese. Cînd s-a dat încetarea alarmei, Vişana îl găsise pe Pantelică mort, cu faţa în jos. Capul îl avea aproape despărţit de trup. Telegrafiase neamurilor să vină şi să-l Îngroape în cimitirul din sat.

— Dc la casa de peste drum, reluă Vişana fii-ui povestirii. ni s-a tras tot necazu’. Dumneata eşti intelectual şi pricepi. Omu’ meu Stavre e concentrat, noi stăm la subsol, după puterea pungii. Primesc ceva parale de pe concentrarea asta a lui. Păzeşte un pod, parcă l-ar fura careva. Şi acu’ muri Pantelică. om în putere. Eu n-am bani cu de să-l duc la locul lui...

— De Viorela ce mai ştiţi ?

— E dusă la ţară. Da’ mai inainte să plece s-a tocmit să doarmă la mine, pînă îşi află altă gazdă. Şi-a cărat cîteva lucruşoare scăpate de prăpăd. E fată cinstită şi n-are să-n.şirc bărbaţi pe aici, în lipsa mea.

S-a întors a doua zi. Ruinele locuinţci Leoneştilor îl atrăgeau poale şi unde spera s-o întîlnească pe Viorela. A intrat din nou în vorbă cu recenta gazdă a Viorelei. Pul in mai inainte se urnise căruţa cu Pantelică şi cu doi oameni. care-1 duceau undeva prin Vlaşca.

Inspecta ruinele străbătînd locurile unde odinioară fuseseră încăperi. Careva scosese prizele, cremonele, parchetul. saltarele, duşurile, chiuvetele din casa avariată...

Cind să părăsească locul, cîţiva tuciurii tocmai se apucaseră să demonteze o sobă de teracotă rămasă

într-o stare cît decît mai bună. Nu se putu stăpîni şi dintr-un reflex de revoltă îi luă la zor :

— Cine v-a dat voie să luaţi de aici teracota ?

— Cădeau pereţii pe ea şi o zobea. Aşa o scăparăm dă prăpăd.

— Ar fi trebuit să cereţi mai înlîi voie proprietarului casei.

— Dom' ofiţer, casele în care locuirăm fură date la pămint. Ne facem altele, aşa cum putem, cu bani puţini, că rid rumânii de noi că stăm iarnă-vară în bordeie. Dar cine sîntăreţi ?

— Sînt stăpînul casei acesteia.

— Apăi, dom' locotenentu Pompei se prăpădi în război.

— Asta de unde aţi mai aflat-o ?!

— Păi domnu' inginer Leonescu era muşteriu' nostru. Le spoiam cazanele de aramă. Aflarăm de la coana Vişana de nenorocirea boierilor.

— Dar de domnişoara Viorela care locuia aici ce ştiţi ?

— Dă unde să cunoaştem noi ? Noi stăm in Groapă, pă Ghiţă Manolescu, un' ne ridicăm două odăi din chirpici pentru la iarnă.

Adrian plecă, lăsîndu-i pe balaoacheşi în plata Domnului...

Venind spre Pitar Moş, Vienescu intilni un fost dulgher cu care lucrase Tudor la Atelierele C.F.R. L-a poftit în casă. îi cerea un fierăstrău împrumut din cele folosite de tatăl său. Dulgherul Vasile Potopu cunoştea o seamă de lucruri ; era tobă de politică. Aflase că se constituise o coaliţie naţional-democrată la iniţiativa comuniştilor şi cu în coaliţia asta intraseră şi partidele istorice PNŢ-ul si PNL-ul. Se vedea cit dc colo că sursa iui de informare avea rădăcini pe undeva unde activau în adîncă ilegalitate comuniştii. Coaliţia, după el, îşi propunea să acţioncze pentru împlinirea măsurilor politice menite să scoată România din război şi să se încheie armistiţiu cu Naţiunile Unite, eliberarea teritoriului naţional de sub jugul de ocupaţie şi realipirea bucăţii din Transilvania smulsă ţării prin

Dictatul de la Viena. Urma alungarea cotropitorilor. România avea să restabilească raporturile tradiţionale cu foştii aliaţi şi prieteni. în sfîrşit, se punea problema reaşezării instituţiilor democratice la temeliile vieţii politiei' a statului român...

Dacă ar fi deschis aparatul de radio, ar fi aflat că, în Franţa, diviziile 2 şi 5 blindate franceze ocupaseră oraşele Alencon şi Sees. Germanii ordonaseră retragerea ur- gintă a llupelor la est de fluviul Dives. în Pacific, trupele aliate slăpineau muntele Santa Rosa, ocupaseră de- : ailiv insula Guam, unde amiralul Nimitz îşi instalase un **P>JSI** de comandă. Scoase manifestul şi-l parcurse din nou. Era totul foarte limpede. Textul era incitant ; comuniştii puneau ceva la cale...

8

în seara acelei zile. Adrian a avut un musafir, pe Harold Reder. Fusese la părinţii săi, care se refugiaseră la Sibiu, primise un comision pentru rudele rămase în Bucureşti şi urma, înainte de plecare, să-i mai viziteze. îl convinsese, în mare parte, pe tatăl său. Era hotărît să dezerteze, salvîndu-şi în acest fel viaţa. în cazul că va ii condamnat în contumacie de autorităţile militare ale Wehrmacht-ului, la sfirşitul războiului, care cu siguranţă va fi pierdut de Reich, va fi reabilitat.

Adusese de acasă o pîine ardelenească, o sticlă de pă- lincă, o bucată de porc afumat şi o traistă cu nuci.

Reder îmbrăcase halatul de casă al lui Adrian. Erau la masa joasă, la care în urmă cu citeva nopţi şezuse cu Andreea.

Comunicatul de la radio cu ştiri de pe front se terminase de mult. Reder şi Adrian mai desfăcuseră şi o sticlă cu bere Luther scoasă de la răcitor. Trecuse de miezul nopţii şi se părea că bucureştenii vor avea linişte.

— Rămîn la hotărîrea mea, Adrian. Nu mă mai

întorc pe front.

Ştirea pluti pe lîngă urechea lui Adrian, incoloră, lipsită de o motivaţie plauzibilă. El tot nu credea că Harold sc decisese să treacă graniţa, apucînd drumul spre o ţară neutră.

— Ai să renunţi pînă la sfîrşit la ideea asta.

— Ar însemna să-mi ghilotinez singura şansă de a supravieţui,

— Te va prinde Uestapp-ul şi te va împuşca. Ca prizonier, îţi mai rămîne- speranţa ca la sfîrşitul războiului să ajungi acasă la tine.

— Nu-mi suride ideea să trăiesc în dosul sîrmelor ghimpate. Mă voi stabili în America de Sud, dacă Europa, prin absurd, va deveni nazistă.

— Te atrage emisfera australă a planetei ? N-ai idei rele, Harold.

— M-am săturat de război. Am luptat nenumăraţi ani în falnica armată germană. Acum vreau să mă odihnesc. M-am lăsat tîrît de un val şi acum sînt gata să mă încc, dacă nu urc repede pe uscat.

— Nu pricep, cum vei ajunge în America de Sud ?!

— Ruşii vor fi aici ; pornesc curînd ofensiva. Cînd ai mei se vor retrage, părăsesc ţara cu acte false, ca civil. Poate plec chiar mai înainte.

— Pe Brigitte cui o laşi ? Include-o şi pe ea în planul tău. ,

. — Am fost cu ea la Sibiu. Am discutat şi cu ai mei despre aceste lucruri, dar se lasâ greu înduplecaţi. Chiar Brigitte ţine mult la părinţii săi. Dar tu. Adrian, ce-ai de gînd ? Hai cu mine în America.

, — N-am chemare pentru aventură. Şi nu-mi părăsesc ţara la greu.

— N-ai nici o şansă de supravieţuire. Vei fi sigur carne de tun.

— Asta aşa e. Spune-mi, cum vei izbuti să pleci aşa departe ?

— Actele le voi face pe numele unui elveţian. Il cunosc. Stă la Lausanne. îi ştiu strada şi numărul. Pentru început mă duc la el. De acolo este floare la ureche sâ ajung în Argentina ori Brazilia.

— Deşi eşti un vizionar, te. admir˙. Visul tău este

însă voluptos. Mă rog pentru tine să poposeşti cu bine la celălalt capăt al lumii.

Harold sărase un săculeţ strîns la gură cu o baici ă din cu făraşul de lemn vopsit în gri-verzuiul cazon. Il desfăcu şi-l răsturnă pe tăblia mesei. Avea, legate cu elasticuri. pachete modeste cu bancnote în lire italiene, lire sterline, ftanei francezi, elveţieni, dolari, mărci germane, pesetas, pi-sos, drahme, şilingi. In alt săculeţ adunase vreo junia '.ale do kilogram dc aur, două uncii de platină, moaca felurite din argint.

— Cu ce ai aici, te stabileşti negreşit în America. Ia-c insă şi pe Brigitte cu tine. Şi cînd te-ai gîndit s-o porneşti din loc ?

— Mai am cîteva lucruri dc aranjat. Carlo mi-a promis actcle pentru vineri. Ar mai fi trei zile. Cit desprt Brigitte, nu forţez nota, las lucrurile să decurgă în voia lor.

— Pînă la graniţa helvetă ai să te loveşti nas în nas numai cu compatrioţii tăi. Cu ci să n-ai încurcături..

In cameră se instalase o linişte apăsătoare. Harold vorbea ca intr-o transă hipnotică. Nimic nu-1 mai putea abate în ce-l privea, de pe drumul său. Era holărît să părăsească armata germană. Cicatricea sa de pe obraz era şi . mai evidentă. Harold o considera un semn de distincţie, după cum strămoşii săi teutoni socoteau urmele unei lovituri de sabie, pe faţă ori pe corp, un fel de decoraţie primită pentru un act de eroism.

Mintea lui Adrian se îriipîclise. Părăsiseră de citva timp berea şi beau iar palincă. Cu ochii minţii, privea li dezastrul de neocolit profetizat de Harold. Vru sâ se ridice, dar genunchii îi deveniseră moi ca de cîrpă. Mai simţise senzaţia aceasta o dată, cînd un proiectil de marc calibru izbise în plin turela tancului în care se afla. Pt atunci era iarnă şi tăcerea zăpezii parcă înghiţise orict urmă de viaţă. Povara albă, un alb orbilor, îl învăluise atunci ca un giulgiu...

•

De fapt nu se mai găsea în cameră cu Harold.

Celălalt se dusese să se culce, atunci cind venise Brigitte să-l ia.

El se trintise pe pat, şi nu mai ştia precis dacă visa ori era treaz. Era desigur vis, pentru că tunul anticar inamic scoase o jerbă de foc, dar bubuitura nu se auzi.

Cînd se trezi, privi cadi'anul fosforescent. Era trei noaptea. Veni la fereastră. Dincolo, casa distrusă de americani. La locul ei pentru ora aceea din noapte, luna se

împlinea treptat. Peste opt zile si jumătate intra în ultimul ei pătrar, cind partea ei luminoasă se găsea in stingă.

încă zece zile de stat acasă. Andreea fugise din viaţa sa. Pe Viorela nu ştia de unde s-o ia. Athena dispăruse complet şi ea; se abţinea, evita să treacă pe strada ei, de teamă ca la fereastră să nu-1 zărească iar pe inginerul Tomescu, logodnicul... Se gîndi că ar trebui să se ducă vreo cîteva zile la Perşoiu, la Katarina...

•

Anglo-americanii n-au venit să bombardeze. Karl a lătrat de cîteva ori. Lui Adrian i s-a părut că aude zgomote la poartă, năzărindu-i-se că s-ar fi putut ca cei de la Gestapo să-l caute pe Harold. Nu era nimeni.

Pentru că nu izbutise să adoarmă, îşi reaminti de nişte întîmplări petrecute în casa veche. De fapt, nu-şi aminti deloc. Le trăia efectiv. întunericul călduţ şi somnoros al grădinii era vag tulburat de mîrîitul agresiv âl lui Karl. Zăpuşeala zilei intirzia prin camera de unde dispăruse şifonierul.

Tudor se sculă din pat, călcă tiptil să nu-i trezească pe-ai casei şi ieşi coborînd cele trei trepte în curte. Traversă grădina şi ajunse la şifonierul acoperit cu carton gudronat. Obrazul îl avea înţepenit pe partea dreaptă : fusese atins de o pareză. Sufletul îi era ros de un sentiment HP dezastru ; şifonierul însemnase viaţa sa, idealul său rîvnit, capodopera meşteşugului său de dulgher.

Acum putrezea în grădină, lipit de gardul vecinului. Pe rafturi, Katarina aşezase cratiţe şi farfurii ; îl folosea ca pe un dulap de vară, fiindu-i la îndemînă lîngă masa pusă sub viţa-de-vie unde mincau. Tudor crăpă uşa şi privi înăuntru. Cealaltă fusese pusă pe foc în iarna trecută. Se lăsă sâ cadă într-un scaun. Acelaşi gind îi sfredelea creierul : cum putea sau ce trebuia să facă să-l termine...

Frunzişul respira blînd, exalînd un parfum dulce de salcîm în floare. Katarina făcuse de cîteva ori clătite din floarea copacului. Mai erau cîteva pe o farfurie în dulap. Le mîncă cu aerul său de om

absent, împletind in trei firele de rochiţa-rîndunicii şi răsucindu-le în jurul frunţii, cum obişnuia ; îşi închipui coroniţa de premiu pe cart niciodată n-o simţise nimbîndu-i munca. Ziua, albinele îi intrau lui Tudor pe sub şalul cu care îşi acoperea fruntea, şal cu care ferea plantele de lucrătorii din atelierul de dulgheiie de la C.F.R. unde era angajat.

Tudor se .războia, în ultimul timp. cu cîtcva vrăbii agresive, care îndesau paie, fulgi, păr, crăci subţiri dai moarte, in rafturile dulapului; durîndu-şi acolo cuiburi.

,.Lasă-le în plata Domnului, îl povăţuia Katarina. Gar- derobul este destul şi pentru noi, şi pentru păsări. îl împărţim pe din două".

Tudor zîmbi unei mulţumiri ce-i trecuse prin coşul pieptului. Nimeni nu cunoştea secretul său. îşi apropie privirea de peretele şifonierului. Văzu. cu toată potrivni- cia întunericului, galeriile săpate în lemn de insecte şi rumeguşul ce se aduna lîngă soclu. El se legase de vietăţile carc-i rodeau munca. Le aprecia truda, perseverenţa, tenacitatea.

Se stîrnise vîntul, un vînt aducător de ploaie. în în- luncricul jilav care sporea, cîntări din priviri iuţeala cu care se deplasau insectele înşiruite pe trei rînduri ca tăl- paşii plutoanelor militare.

Viaţa colcăia în şifonier. Dădu cu ochii de viţa-de-vie din care făcea vin, pe care îl bea de Crăciun şi de Paşte, bucurîndu-se de zilele rînduite de cultul ortodox, cît şi de cele ale cultului catolic.

Reveni în casă cînd zorile picurau trandafiri galbeni şi rozalii peste salcîm. Katarina dormea. Şi în somn exala aceeaşi bunăvoinţă şi neschimbată toleranţă, pentru în- demînarea lui în meserie, aşa cum puţini dulgheri de la atelierele de reparat vagoane din Triaj o aveau, ateliere unde lucra de ani buni, fără mare tragere de inimă, sub comanda meşterilor.

Adormi, avînd grijă de mănunchiul de fire de rochiţa- rîndunicii, petrecîndu-1 cu grijă şi afccţiune paternă pe după aripile îngerului din bronz, ca în fiecare noapte, te- mindu-se să nu-1 strivească în timpul somnului său agitat, mai ales acum. Floarea fecundată de albine rodea, producîndu-i acele gidilături plăcute şi fierbinţi, iar

rădăcinile i se înfipseseră adînc în pielea grumazului...

Harnici înt-ă r.u pit-case. Sc comporta ciudat, parcă nici in Adrian nu mai aven destulă încredere. Dispărea nepre- v;'i/cui. y.icîndu-i că iese să-şi cum pere* ziare şi reviste, şi iutiizia cu orele, intoi cindu-se cătrănit şi, deocamdată, ta, a acte, explicmdu-i că incâ nu erau gata.

Harold înnopta la Adrian. Dimineaţa băură cafeaua; ‘.ui ersaiz dubios, un surogat de fabricaţie germană. îi[1] spuse de data asta că se ducea să se vadă cu Carlo. Spera să pună mina pe acte. il costase o groază de bani şi încă nu avea nimic sigur.

La începutul după-amiezii. Adrian porni spre locuinţa Viorelei. Lumea de pe stradă era rară. în drumul său în- tîlni echipe de la Apărarea Pasivă degajind trotuarele de moloz.

Se îmbrăcase în hainele de ofiţer, pentru că în ele avea tu totul altă prestanţă. Era ora cind Viorela ar fi trebuit să vină de la birou. Şi adevărat : o zări ieşind din curtea unde locuia coana Vişana şi unde sfirşise unchiul Pan- telică.

L-a zărit şi Viorela. Obrazui i se lumină o clipă, destul ca Adrian să se simtă încurajat.

— Mi-a spus coana Vişana că s-a interesat de mine un ofiţer. M-am gîndit imediat la tine. Altcineva n-avea cine să mă caute.

— Să ştii că am venit pentru că simţeam nevoia să te văd. şi am dat cu ochii de nenorocirea care s-a abătut asupra Leoneştilor şi asupra ta.

în faţa ruinei aştepta un turism. Cîţiva oameni sti- vuiau cărămida recuperată. Uşile, cercevelele. tocurile erau adăpostite sub un şopron, parchetul teafăr se re- ciştiga de asemenea.

— Leoneştii vor să-şi reconstruiască locuinţa pe acelaşi loc.

— Intri şi tu in vederile lor ? Mă refeream li mama ta.

— Lucrurile sînt ceva mai complicate. Discutăm altă dată.

Leoneştii părăsiră locul într-un Ford cu patru

locuri- 1-au zirnbit şters Viorelei. Pe Adrian l-au măsurat numai cu o privire. Roxana Leonescu avea la pălărioara de doliu, o voaletă, tot neagră.

— Să ştii c^ am găsit plicul cu corespondenţa lui Pom- piliu. Fusese aruncat afară din casă de suflu, i-1 restitui Adrian scoţîndu-1 din porthart.

— Pentru mine scrisorile astea nu mai au nici o semnificaţie. Am să le ard.

— Te superi prea tare dacă le-am citit ?

— Rău ai făcut. Este ca şi cum ai privi dintr-un loc tainic o femeie care se dezbracă.

— Oricum, gestul de pe urmă al lui Pompei îl iartă de păcate în faţa ta şi a Cerului. Ţi-a recunoscut copilul, dîndu-i numele şi dreptul la moştenirea Leoneştilor. Cred că şi-a răscumpărat greşeala.

— Asta le-ar conveni părinţilor lui. Scrisoarea asta trebuie distrusă, ei nu trebuie să afle de ea.

— Eu în locul tău le-aş da copilul şi aş avea braţele libere.

— Ce uşor îţi vine să vorbeşti ! Pune-te în locul meu, ca mamă.

— Eu analizez lucrurile sub latura lor practică.

— Discuţia asta nu-mi convine deloc, hai să vorbiir despre altceva. Subiectul este strict de intimitate personală şi nu te priveşte.

— Aşa gîndeam şi eu. Unde te-ai stabilit, rămîi la coana Vişana ?

— Trebuie, să-mi găsesc o cameră mobilată. M-arc săturat să locuiesc tot prin subsoluri. îmi trebuie ceva mai ca lumea. Sînt înscrisă la Oficiul sinistraţilor. Aştept să-mi dea haine şi locuinţă.

— Unde erai cînd a căzut bomba pe casă ?

— Dormeam. Am simţit cum se înalţă acoperişul, parcă mă înălţăm şi eu o dată cu el. Zidurile se ondulau, s-a aprins lustra, apoi s-a stins, lăsînd în loc lumina stelelor de pe cer. Atunci am înţeles că am scăpat ca prin- tr-o minune cu viaţă şi că rămăsesfem în stradă.

'— Nu-ţi face griji atîta timp cît ai prieteni de nădejde.

— Adrian, era atîta fum şi praf deasupra mea, încit mi-am pierdut respiraţia. Cînd m-am trezit,

coana Vişana îmi freca tîmplele cu oţet. M-am sculat în capul oaselor.

Eram întreagă. In mina coanei Vişana ardea o lampă cu petrol. Zicea că am stat peste două ore leşinată. Eu nu-mi dădeam seama că trecuse atita timp....

•

Au luat o maşină de piaţă care i-a dus pină la „Bordei"-. Ar fi putut alege şi un alt loc. dar Viorela a insistat să meargă acolo. Au ales un vin alb, un Pinot-gris semi-dul-' ceag. de culoarea aurului. Pe terasă nu era lume multă şi de unde se găseau puteau vedea lacul crescut în ultimele, zile. Cei de la antiaeriană înţeleseseră că radarul avioane- x lor nu avea nevoie de luciul vizibil al lacului, considerat un reper indubitabil care marca vizual începutul Bucureştilor. Radiolocatoarele identificau pînă la detalii întreaga urbe a lui Bucur.

Se retraseră apoi pe insuliţa unde fuseseră surprinşi de bombardament. îşi aprinseră ţigări, eliberînd fumul în- . tr-un aer cald şi înmiresmat de un lan vecin de trandafiri.

— Doresc foarte mult să ne apropiem sufletele, demară curajos Adrian. M-am săturat de atîta singurătate.

— La ce ne-ar folosi ? Tu mai ai cîteva zile şi pleci pe front.

— Mi-ar conveni să existe între noi o prietenie trainică, atîţ.

Viorela işi irecu degetele lungi prin păr, nişte degete mîngîioase. Privirea sa deschisă era atrăgătoare, iar pe obraz i se întipărise un aer vag defensiv, aşa cum ii stă bine oricărei fete prudente.

— Adrian, fericirea trebuie pîndită şi înşfăcată. Numai că eu nu sînt în stare să aduc fericire cuiva, pentru asta stau mereu în defensivă, sub carapacea mea de rezervă,- fabricată special pentru străini. Detest complicaţiile inutile, mai ales cu militari pe timp de război.

— îţi promit că am să mă întorc, n-am să rămîn pe acolo.

— Şi. înainte de a pleca, intenţionezi să te culci cu mine.

în gîndurile sale tainice, Adrian asta-intenţiona. Sentimentul nevoii de dragoste, al apropierii de

Viorela, pusese stăpînire pe el din noaptea cînd trecuseră amîndoi pe lingă moarte. Se îndrăgostise de o femeie greu de cucerit. Andreea nu izbutise să i-o scoată din suflet. îl devora dorinţa de a o vedea, de a se găsi lîngă ea. Acum, cînd şedeau unul lîngă celălalt, cînd îi simţea parfumul, acelaşi ca şi rîndul trecut, recunoştea că de fapt o iubea ; dai[1] cum putea să i-o dovedească, cum putea să-i trezească încrederea în sentimentele lui ?

Trădarea Athenei şi dezertarea Andreei îl apropiaseră şi mai mult de ea. Faptul că Viorela îl ţinea departe, mă- rindu-i curiozitatea, dorinţa chiar, îl determina să se ambiţioneze s-o cucerească. El nu s-ar fi grăbit deloc, dar timpul de zăbovit acasă era înfiorător de redus.

— Viorela, dacă accepţi, ne putem căsători.

Rostise totul simplu, onest, fără emfază, aşa cum îi
şedea bine unui bărbat serios; Viorela rămase mută. îl privea cu ochii ei catifelaţi, încercînd să-i pătrundă cuvintele.

— Mă uimeşte ambiţia ta.

Glasul ei era limpede,-lucid, uşor acid, perfect stăpî- nit, el nu brusca, era chiar civilizat, dar ferm.

— Iţi traumatizezi sufletul mai mult decît este nevoie. Nu-ţi pierde definitiv încrederea în bărbaţi şi în oameni. Nu toţi sînt la fel, nu sînt multiplicaţi de aceeaşi maşină.

— Nu ml se potriveşte darul autoamăgirii. N-am cum să-mi perfecţionez curajul, să încerc o nouă experienţă cu un alt bărbat. Am fost înşelată de Pompei, care numai în
. faţa morţii s-a comportat ca un om. Asta înseamnă că abia atunci m-a recunoscut şi pe mine, fata slujnicei de- la subsol ; deşi aveam şi eu o licenţă, eram tot fata servitoarei

— Interesant ! Din ce spui, rezultă că tu ai ţinut la Pompei.

— Nu pot spune că nu mi-a stăpînit inima un timp. Pompei era un bărbat distins, inteligent, care ştia să se facă agreabil. Am copilărit de fapt împreună şi am făcut tot felul de năzdrăvănii. Totul

s-a dus acum. Din capitolul Pompei a rămas numai Sorin, pe care Leoneştii vor să mi-1 ia chiar prin judecată.

— Viorela, dar un flirt spiritual poţi accepta îhlxe noi ?

— Nu înţelegi nimic. Eu sînt ca un sol pietros. Tu vii după o decepţie, eu după alta. Sintem amîndoi deziluzionaţi. Ce ar putea ieşi din toate astea ? ! Te-am văzut pe stradă cu o copilă, era ceva fără sare şi piper. Ce, n-a putut s-o substituie în inima ta pe Athena ? !

O clipă el rămase fără glas. Pe obraz îi alunecă o umbră de jenă. Deci îl văzuse cu Andreea. Trebuia să repare ceva.

— N-a durat decît cîteva zile întreaga poveste.

Il considera ori nu un fustangiu ? S-ă speriat şi el cît de degajat, lipsit de orice remuşcare rostise „întreaga poveste".

— De fapt nu mă priveşte absolut nimic din viaţa ta.

— înţelege-mă, fata aceea n-a însemnat aproape nimic pentru mine. Aveam nevoie de cineva. Eram imediat uupă eşecul cu Athena.

— Fata aceea n-are nume ? Chiar atît de puţin preţ pui pe o fată ?

— O cheamă Andreea, un nume nesemnificativ.

— Nu-mi place cum vorbeşti despre o „fostă“ prie- li hă. care ţi-a dat poate tot ceea ce a avut ea mai buq şi pe car.e acum o renegi. Spune, cu Andreea ai căutat să ştergi imaginea Athenei din sufletul tău ?

— N-a fost chiar aşa, îşi reveni el. Andreea mi-a plăcut. Ea m-a abandonat, s-a întors la puştiul ei, pe care îl părăsise diplomatic.

— înseamnă că ai decepţionat-o.

— încetează, Viorela. Fata simţea numai nevoia unei aventuri cu un bărbat adevărat, cum susţinea. Satisfăcîn- du-şi curiozitatea, a dispărut. N-am avut argumente s-o înduplec să mai rămînă cu mine.

— Cum de te-o fi descoperit pe tine în postura cobaiului ? ! Poate unde te pricepi să ticluieşti fraze dulcege, înşelătoare, care zăpăcesc femeile slabe de înger, gîsclili- ţde. Apucă-te de scrie un ghid pentru sedus fetele tinere.

îl cuprinse o mare oboseală. Drumul spre inima Vio- i-'loi era sinuos ; nu avansase de fapt nici un pas. Pesimismul greu de ocolit se lidică iar la aceeaşi temperatură Discreţia cu care îşi învăluise sentimentele faţă de Athen; şi Andreea fusese denudată brutal şi abil de Viorela. Eşe oul demersului de a-i cîştiga încrederea îl făcu ursuz.

• '

Adrian se trezise după o noapte calmă, învăluitoare Se ridică şi privi afară cerul, care adăpostea o lună o se rotunjea cu lumină tot mai mult, numărînd zilele.

Harold încă nu plecase. Numitul Carlo nu-i aduses» hîrtiile. Brigitte petrecea tot timpul cu el, trecuseră d< cîteva ori şi pe la Adrian. începuse să-i surîdă şi ei idees do a-1 urma, şi avansaseră propunerea lui Carlo.

Adrian continua să trăiască în umbra Viorelei, aştep- tînd să dobîndească rolul pe care îl dorea. Pînă una-alti se mulţumea numai cu acela de simplu camarad. Se mîn- gîia însă cu nădejdea că, pînă la sfîrşit, Viorela se va îndupleca să-i accepte prietenia în toate sensurile, aşa curr i-o propusese.

Se reîntîlnise cu totul întîmplător cu Andreea. Tînărt fată îi vorbise cu duioşia unei prietene de demult, cart îşi amintea cu plăcere de el. Parcă trecuseră cîţiva ani Limbajul ei nu mai semăna cu acel jargon al iubirii, ca ir. zilele cît şezuseră împreună. Devenise convenţional, dar aducea puţin cu cel al fostelor trăiri erotice romantice, uşor forţat.

La despărţire se arătase detaşată de tot ce fusese intre ei ; îl cunoscuse, şi de fapt asta intenţionase, să cunoască un bărbat adevărat, iar după ce-şi satisfăcuse capriciul, redevenise cea dinainte, se eliberase de fard şi ruj, de aceste artificii înşelătoare, folosite în încercarea de a forţa maturizarea, pentru a comprima timpul, a-1 înfrînge cu orice preţ, subordonîndu-1 dobîndirii temporare a unui bărbat dintr-o generaţie care nu era a ei.

Atunci, la sfîrşit, s-a ridicat pe vîrfuri şi l-a sărutat. Era poate o promisiune, o reangajare ca

într-un viitor mai mult sau mau puţin îndepărtat să reînnoade ceea ce fusese între ei. Ori folosise un gest de tandră şiretenie, aşa cum fiecare femeie face atunci cînd are vreun interes...

în trenul său special. Conducătorul statului român st 'ndrepta spre front. Ambasadorii de la Stockholm şi An.- tara "hu-i aduseseră nici o ştire optimistă privind un armistiţiu separat. Era hotărit să scoată ţara din război şi pentru asta îl va anunţa pe Fiihrer...

Depărtările albastre din dreapta trenului erau pătate de fuioare străvezii de nori ce lunecau asemeni unor pirogi. în stînga sa, Carpaţii meridionali, dincolo de culmile ior, Transilvania, din care fusese, smulsă o bucată de pă- mînt, urmare a actului arbitrar de la Viena. După dictat. Hitler împinsese Wehrmacht-ul în România.

Înfrîngerea germanilor la Stalingrad îl costase scump şi pe el, mai bine zis poporul român. Germanii nu-i lăsaseră pe români să iasă din încercuire. Mai mult. folosiseră unităţile românilor ca unităţi de sacrificiu, pentru astuparea breşelor. Marele Stat Major român nu şezuse nici el cu braţele încrucişate ~ evacuase treptat o mare parte dintre militarii români dincolo de Nistru, cu trenuri sanitare ori cu alte mijloace. Indignat îi scrisese mareşalului Meinstein o scrisoare din care rezulta că germanii nu-şi respectaseră promisiunea de a furniza trupelor • române tancuri şi tunuri anticar, reamintindu-i că el îi atenţionase pe germani că ruşii vor prefera să atace în cele două sectoare, fiind locul de pătrundere ideal pentru dezvoltarea unei viitoare ofensive.

Tot în această perioadă evadase din Germania Horia Sima, căpetenia legionarilor. Mareşalul protestase la Berlin. Hitler i-a dat asigurări, totul fusese un accident. în cele din urmă. Sima a fost prins şi adus îndărăt din Italia la reşedinţa forţată... Apoi altele : regele Mihai, manevrat de oamenii Palatului, a început să apară pe arena politică a ţării. Copilul — cum îl eticheta mareşalul — vorbise, răspunzînd nunţiului apostolic Andrea Cassaulo.

decanul Corpului Diplomatic, fără să-i ceară lui permisiunea, despre voinţa de pace a poporului român. Cuvintele lui Mihai incintau la un fel de revoltă ; dovedeau opoziţia Palatului împotriva sa, conducătorul statului. Regele — după părerea mareşalului — îşi cam luase nasul la purtare. Ii răsunau limpede în minte spusele lui Mihai, spuse care îl răneau prin conciziunea fiecărui cuvînt :

,,Ne-aţi împărtăşit. Excelenţă, speranţa într-un an mai bun, într-un an care ne-ar aduce sfîrşitul acestui război fără precedent în istorie, care pustieşte omenirea şi ameninţă cu prăbuşirea valorilor sale morale şi materiale. Unesc urările mele celor exprimate de Excelenţa-Voastră şi ţin s-o asigur că niciodată o dorinţă nu mi-a fost mai vie decît aceea ce o am de a vedea din nou pacea şi armonia revenind printre oameni... o pace întemeiată pe justiţie, libertate şi concordie

Cînd el părăsise sala tronului rumegînd gîndul unei răfuieli cumplite cu regele şi cercurile Palatului, a fost sunat de Killinger. Acesta protestase. I-a explicat că alocuţiunea regelui nu exprima voinţa guvernului. A trebuit să dea o dezminţire. De sfîntul Ion, ziua sa, a mai şters cîte ceva din impresia lăsată de cuvintele regelui.

.....să fiţi siguri că nu voi ceda lupta începută decît atunci cînd se va trece peste trupul meu...“

Peisajul era schimbător. Şoseaua laterală era încărcată cu refugiaţi. Se apropia de front. Mareşalul se mai întîlnise cu Hitler lă Salzburg în aprilie 1943. Se urcase în maşina blindată trimisă la aeroport. Primăvara îşi făcea loc pretutindeni. Prin grădini, liliacul spuzise în alb şi lila. Un decor tămăduitor al grijilor şi veştilor proaste ce se ţineau lanţ. Ori de cîte ori venise în Germania, atunci cînd îşi făcuse timp, fusese primit cu onorurile unui conducător de ţară de mare importanţă.

Automobilul ajunse la castelul KlesSheim din Salzburg. la Cartierul general, unde Fiihrer-ul trăia în fastul unui prinţ feudal. Reşedinţa îi apăru

misterioasă şi pustie la ora aceea. Mestecenii solitari somnolau în ceaţa vegetaţiei. Se vorbea prin Germania că aici, cînd venea Hitler, şi păsările locului se trezeau la **o** altă oră decît suratele din vecinătăţi. Hitler cu întregul lui stat major l-au primit imediat. Totul era pregătit pentru începerea convorbirilor româno-germane.

— V-am rugat să veniţi la Salzburg pentru un motiv special, şi mă bucur că în fine v-aţi găsit timpul necesar să faceţi deplasarea, îşi presă Hitler părul în cărarea marginală, privindu-se în luciul mesei. După convingerea mea, nu există decît două posibilităţi pentru sfîrşitul acestui război : fie o victorie a Axei, fie nimicirea ei totală. De aceea va trebui să ne pregătim pentru o luptă' pînă la ultimele noastre resurse.

Hitler vorbea pe un ton dc parcă ar fi fost în discuţie sfîrşitul lumii. Desigur, el avea în vedere nazismul, care atunci era grav rănit şi care trebuia salvat, indiferent cu ce sacrificii şi ale qUi.

— împărtăşesc şi cu aceeaşi părere, vorbi apatic mareşalul.

. — Am aici un dosar : „Mihai AntonescuAcesta pretinde că, la convorbirile germano-române din ianuarie, atît eu, cît şi Goring ne-am fi manifestat teama dc ruşi. Că ne-am arătat înclinaţi spre o pace de compromis, re- nunţîhd la ideea de a domina Europa...

— Este o scornire a duşmanilor alianţei dintre România şi Germania. Garantez pentru onestitatea lui.

— Mai sînt dovezi că în "România s-ar duce două politici : politica Curţii Regale, ce vrea să scoată ţara din război, şi politica mareşalului, care vrea să rămînă credincios Axei. Mihai Antonescu înclină spre politica Palatului.

— Vă asigur, v-am mai spus, pentru probitatea acestuia.

— Excelenţă, nu poţi face omletă fără să spargi ouă, rînji Fiihrer-ul, deschizînd un dosar pe care scria mare : „Madrid”. Apoi continuă : Ambasadorul dumitale de la Madrid a declarat că dacă n-aţi fi o ţarâ ocupată de germani. aţi face o

pace separată cu aliaţii.

— Altă manevră a răuvoitorilor, pentru a sădi discordia între noi. Nu cred absolut nimic pînă nu cercetez cazul personal.

— Se creează în acest fel — continuă Fuhrer-ul netulburat — impresia legitimă că Germania s-ar ascunde în spatele României şi ar tatona prin aceasta condiţiile unei păci cu duşmanii ei.

— Am să întreprind în cele două cazuri o cercctare riguroasă. Dacă ambasadorul Dimitrescu va fi găsit vinovat, va suporta consecinţele. Curtea Regală nu are nici o influenţă asupra guvernului şi nu găseşte ecou în rîndul maselor. Opoziţia politică, îndeosebi cea a lui Maniu, nu contează. El n-ar fi riscat să ducă tratative, el cunoaşte precis, asemeni şi altor oameni politici, că şi-ar pierde libertatea...

Hitler a cerut ca 100 000 de evrei să fie strămutaţi in Crimeea, să lucreze la mine. Mareşalul i-a cerut garanţii că nu li se va intîmplâ nimic, că nu vor fi asasinaţi, deşi ştia că nu va trimite pe nimeni acolo ; frontul se apropia vertiginos de peninsulă...

. Antonescu nu putea să nu se gîndească şi la faptul că Hitler era informat asupra dialogurilor sale neîntrerupte cu liderii fostelor partide istorice. îşi aminti de ultima scrisoare trimisă lui Brătianu. Recunoştea că el, mareşalul, îşi cam ieşise din fire.

„...afirmaţi că vorbiţi azi în numele opiniei publico şi al armatei — aţi uitat însă că şi la 6 septembrie 1940, şi în timpul' nebuniei legionare, şi în ianuarie 1941, pe cînd eu mă zbăteam singur să potolesc strada, să salvez dinastia, să redresez armata, să dau pîine şi adăpost refugiaţilor, să scap burghezia şi elitele de furia străzii, fiindcă şl partidele dumneavoastră, sub o formă sau alta, aduseseră ţara unde o găsisem, să încerc să conving pe toţi, de la americani la germani, că România îndeplineşte şi o funcţie europeană şi, în consecinţă,' prăbuşirea şi catastrofa ei va păgubi şi altora, dumneavoastră, domnule Brătianu, împreună cu domnul Maniu şi cu toţi aceia, apropiaţi şi îndepărtaţi, care astăzi vă înconjoară şi care reprezintă pentru dumneavoastră, dar nu şi

pentru ţară, sentimentul public şi care, cu toate că ştiu şi ei, ştiţi şi dumneavoastră Şi ştim cu toţii, se dezbrăcaseră de curînd de uniforma de consilieri regali, de aceea a frontului renaşterii calamităţilor româneşti, stăteau^ascunşi şi trecînd strada cu teamă, se furişau noaptea din'casă în casă pentru a afla ce mai este nou şi a vă găsi loc de scăpare. Astăzi, cînd pericolul a trecut, cînd viaţa vă este asigurată, cînd credeţi că tot ce vă pliveşte s-a uitat şi nu mai aveţi răspundere de dat, cind hambarele sînt pline, cînd finanţele sînt înfloritoare, cînd încasările sint excedentare, cînd ordinea în şcoală, în biserică, în spirite şi în administraţie este pusă, dar nu în orice împrejurare asigurată, cînd căile ferate şi şoselele au fost înmulţite şi îmbunătăţite, cind potenţialul economic a fost ridicat, cînd armata este înarmată, încadrată, instruită, disciplinată şi echipată cum n-a fost niciodată, cînd credeţi că vă puteţi sprijini pe puteri străine, pentru a lua cu domnii Angeleşti, Costineşti, Mihai Popovici. Boilă, Dobreşti puterea în contra sentimentului marii majorităţi a ţării şi a armatei, restaurînd, după ce furtuna a trecut, dictatura dumneavoastră economică şi politică, exercitînd puterea făţiş şi ocult, dictînd în interior şi luînd-o de la capăt cu jaful şi dezmăţul democratic, ridicaţi capetele, daţi sfaturi, vă prezentaţi ca salvatorii de mîine, fără să vă daţi seama că prin acţiunea dumneavoastră slăbiţi acţiunea mea. creaţi suspiciuni aliaţilor noştri şi în ţară o atmosferă de defetism antemergător altor stări catastrofale şi mai grave, pe care veţi încerca şi pe acelea să le aruncaţi în spinarea altora, după cum încercaţi să vă spălaţi pe mîini de catastrofa din 1940, aruncînd-o în spinarea regelui Carol şi a domnului Tă- tărăscu...“

Mareşalul reveni apoi la ce se petrecea atunci, în palatul Klessheim. Hitler ii etichetase pe români îndoielnici. Nu putea sâ-i dea dreptate în mod public şi nici în vreo discuţie particulară. Hitler arăta ca orice idealist deziluzionat. Şi un asemenea om este foarte periculos...

Privea iar noaptea de afară, o noapte mai vastă decît altele. Pe cer licăreau nişte stele asemeni unor mărgăritare sidefii. îşi căută şi el steaua, aşa cum făcea şi în copilărie. Trebuia să fie pe undeva în constelaţia „Leul", aşezată în fruntea asti'alei. Crezuse că steaua aceea care. văzută printr-o - lunetă astronomică, pulsa mai tare este a lui şi-i dădea asigurarea să-şi continue destinul. Dăduse loyitura de stat. Devenise conducătorul statului. Vanitatea sa fusese satisfăcută. Luase pe el şi cămaşa verde. Nu se putuse altfel. O îmbrăcase şi regele. Se fotografia- seră împreună. Crezuse, totuşi, că'va reuşi să şi-i subordoneze, să-i facă susţinătorii ordinii sale. Fanatismul acestora în îndeplinirea răzbunărilor — împotriva oamenilor politici cu care avuseseră ei inconveniente — dus pînă ir\ pînzele albe. rasismul, şovinismul, jafurile, asasinarea lui N. Iorga în noiembrie 1940 şi a altora, toate aceste trasaturi, şi teama că nu sc vor opri doar la atît l-au determinat să se scuture de nedoritii turbulenţi. Pe mulţi dintre cei care au scăpat cu viaţă i-a trimis în linia întîi, iar căpeteniile lor s-au refugiat în Reich-ul hitlerist, acolo dc unde îşi trăgeau izvoarele...

Reveni din nou la discuţiile permanente ce le avea cu foştii lideri politici ai aşa-ziselor partide istorice. Aceştia îi cereau insistent sâ retragă trupele ce se mai găseau pe front. Era tot la jumătatea lui 1943, după Stalingrad. Numiţii lideri ignorau însă pericolul grav care s-ar fi născut atunci pentru ţară şi mai ales pentru armată. Le reamintise că o parte din trupele române se aflau încă la 1 000 de kilometri de ţară, că liniile de comunicaţii se aflau in mîi- nile germanilor. I-a invitat pe Maniu şi Brătianu să mediteze asupra situaţiei şi să răspundă singuri la întrebarea : „Ce s-ar întîmpla cu bravii noştri soldaţi şi ofiţeri dacă conducerea statului le-ar ordona să se întoarcă în ţară ?“ După părerea mareşalului, tot materialul de război al armatei române ar fi fost pierdut, iar marea majoritate a militarilor români ar fi căzut sub gloanţele germanilor. Totodată, o asemenea

hotărîre ar fi atras după şine ocuparea României de către Wehrmacht, cu toate Consecinţele de rigoare. Mareşalul îşi auzi apoi vocea. Geamul se răcise şi un abur fin voală imaginea grădinii surprinsă de noapte :

„...Germania are nevoie de petrolul şi griul nostru. Astăzi vin domnii Clodius şi Neubacher, negociază cu noi şi primesc condiţiile noastre. Mîine ne vor lua şi petrolul, şi griul aşa cum le-au luat de peste tot, fără să dea nimic, iar tot ce producem pe ogoare şi în industrii va fi luat tot de ei. Aurul va fi ridicat, bogăţiile, armamentul, tineretul ele asemenea... Iată perspectiva aducerii armatei în ţară 4cum... Poate greşesc, dacă aveţi - aceste credinţe — îşi aminti de textul scrisorii trimise lui C.I.C. Brătianu — şi dacă puteţi salva miraculos neamul făcînd ce-mi cereţi, fără nici o garanţie serioasă, poftiţi, treceţi la conducere. Vă previn însă că în această ţară mai sînt şi alţii care nu au trecutul dumneavoastră plin de greşeli şi păcate, care au servit şi servesc ţara cu conştiinţă, care au ajuns în situaţii de mare răspundere, ureînd nu prin moşteniri de nume şi de avere ori prin trageri de sfori politice. Au şi ei dreptul să fie întrebaţi şi datoria să se pronunţe. O ţară şi viitorul ei nu pot fi compromise fiindcă doi domni se intitulează şefii unor partide inexistente, condamnate şi spulberate de opinia publică şi pentru că aceşti domni au în jurul lor alţi ciţiva, care umblă după putere pentru a exploata ţara, nu pentru a o servi".

Să fi fost ăsta adevărul ? Ii plăcea să creadă că da. Dacă lui Maniu şi Brătianu ştia să le răspundă, ii era toi mai greu să se gîndească la ce o să facă atunci cînd îl voi întreba aceia pe care nu i-a întrebat niciodată. Iar aceia erau aşa de mulţi îneît preferă să nu se mai gîndească...

Antonescu era insă conştient că acţiunile tot mai numeroase şi mai energice ale maselor, conduse de P.C.R., conjugate cu activitatea protestatară a liderilor partidelor burgheze, care

demonstrau cit de nepopulară devenise politica alături de Axă, întărindu-i şi mai mult convingerea câ puterile occidentale şi sovieticii trebuiau mai departe contactaţi pentru scoaterea României din război...

•

Mareşalul se întorcea de pe front. Sub el, munţii împăduriţi, cîmpii purtind pe umeri holde bogate. Văzuse concentrările de forţe ale sovieticilor, văzuse şi blindatele germane tot mai împuţinate...

Pentru a stăvili ofensiva sovietică mareşalul era conştient că ar fi trebuit să facă o mobilizare generală şi să ocupe fortificaţiile din zona Focşani-Nămoloasa-Galaţl. Acest sistem defensiv puternic organizat îi putea opri pe atacatori, în speranţa obţinerii unui armistiţiu şi a unei păci separate cu aliaţii, în condiţii care să avantajeze în conjunctura prezentă.

încă mai spera să găsească o soluţie care să-i justifice măcar şi în parte hotărîrile luate în cei aproape patru ani de guvernare discreţionară.

10

ţ

Intr-o altă etapă a vieţii, într-o anumită noapte, Adrian ieşise în grădină fugind de cîţiva ţînţări agresivi Era acolo, sub zarzăr, un şezlong pe care se întinse, inspL- rînd aerul curat al curţii.

Afară era răcoare, o răcoare îmbălsămată de respiraţia florilor. Karl veghea liniştea curţii, suferise şi el de căldura prelungită tîrziu, pînă aproape de miezul nopţii.

Tudor se adăpostise sub viţa-de-vie, lîngă garderob. Lipise urechea de perete şi asculta numai el ştia ce, într-o toană care se repeta des.

îl văzuse jupuind furnirul de pe şcîndură. Asta o fă- cuse în timpul zilei, pentru a urmări mai bine îndeletnicirea carilor înmulţiţi, după el, în ultimul timp, îridt întrecea orice închipuire. Totul -creştea fn progresie geometrică, greu de strunit. învăţase regulile creşterii progresiei de la Adrian. N-a fost deloc simplu pentru Adrian să-l lumineze pe Tudor, să-i explice cum venea cu şirurile, cu raţiile. Tudor, tot mai cenuşiu şi mai retras de oameni, umbla zi şi noapte cu turbanul pe cap, să nu stîmească rîsul celor care-i vedeau volbura din jurul frunţii.

Şifonierul se cocîrja, -se' împuţina pe măsură ce rumeguşul adunat îriţr-o ladă sporea cu fiecare zi. Mai în fiecare zi, dulgherul ridica în braţe şifonierul, să-i preţu- iască greutatea. Acum făcu acelaşi lucru. I se păru că nj mai are nici o masă. îl săltă de parcă era un fulg, parei nu mai rămăsese nici pic de lemn din cel pus la început; totul fusese tocat de carii din cele două neamuri ce se tot războiau între ele. îl readuse grijuliu pe pămînt, dar picioarele dulapului se făcură praf, de parcă nici n-ar ii fost, iar pereţii scîrţiiră înfundat, gata-gata să se despre- une, neliniştind, vrăbiile, cele cîteva perechi, care îţi fă- &au acolo cuib în fiecare an. Katarina, de la un limp, nu-1 mai folosea ca dulap pentru vase, pentru că nu

mai suporta greutăţi.

Asediul carilor era năprasnic ; insectele nu mai puteau fi izgonite de pe farfurii şi tacîmuri. O luptă surdă, tenace se dădea între cari şi vrăbii.

Ajungea la urechile lui Tudor vuietul vieţii unei metropole surprinse în existenţa de noapte. Dulapul se de- multiplicase. Galeriile şi grotele tunelizau lemnul în toate direcţiile ; drumuri alambicate se încrucişau între ele, insectele mişunau în labirint, zorite de interese, conform legilor speciei.

Un marş. Trompetele clătinau aerul unei străzi. O defilare a viţarilor ori a făgarilor. după vreo victorie a unora asupra celorlalţi. In lemnul înnobilat de munca sa se dădeau lupte aprige la scara minusculelor insecte.

Spre dimineaţă, pe la 4, se făcu o linişte stranie. întreaga viaţă înlemni în .coloniile insectelor, cînd din străfundurile pămîntului răzbătură la suprafaţă huruituri prevestitoare de nenorociri, ca şi cum uriaşe steiuri de piatră s-ar fi frecat între ele. Lui Tudor i se păru că are ameţeală şi se sprijini de uluca vecinului. Karl scoase un urlet prelung, înfricoşat de gemetele străfundurilor. Vrăbiile suspinară în somn, înfoindu-se să apere la nevoie cu trupurile lor progeniturile de sub ele, Erika şi Ruth, amîndouă pe prispă, erau înconjurate de puii lor.

Era cutremur. Pămîntul deveni parcă gelatinos, luă forma unui val şi, pe această zbîrcitură care se multiplică, venind una după alta. arborii, oamenii, gardurile, gîndu- rile lor suiau şi coborau, cu tot ce mai era, ca nişte dopuri de plută pe o mare furtunoasă. Lumina lunii se intensifică subit, insectele reîncepură hîrjoana dintre ele, aşa cum şi pe planetă se duceau războaie, după cum gri-verzuiul Wehrmacht-ului se revărsase ca o maree brună, întinzîndu-se ţrînă la Pirinei, Mediterana, Marea Neagră. Recent, conaţionalii Katarinei aruncaseră butoaie cu benzină asupr^ Beigr^ului şi-i dăduseră foc, pentru motivul iugoslavii jiu doreau sâ cînte în strună naţional-socia- . Jismului, pastrîncfu-şi vechile amiciţii faţă de aliaţii Oc-cidentali.

Lupta dintre insecte sporea in intensitate. Urmări înaintarea unora, retragerea altora. Dar'din lupta li>r se aduna la piciorul soclului rumeguşul, carnea

şi sîngc*le lemnului.

Totuşi, în şifonierul devorat insectele vieţuiau mai departe, creşteau, se înmulţeau, sfîrşeau decent, onorabil, fără pompă, după regulile speciei. Rumeguşul se- aduna lingă ceea ce fusese pînă atunci rodul muncii lui Tudor, trecînd printr-o clepsidră imaginară, o măsură a scurgerii vieţii in timp, perfectă şi infinită, dus de un rîu straniu şi etern, fără început şi sfîrşit, măcinînd opera lui, năru- ind-o în sine, asemeni şi omului, care uitat de moarte, se micşorează cu trecerea timpului...

Se mai petrecea un lucru care îl puse pe ginduri. Carii de un soi apucară drumul casei din paiantă, urcînd peretele coşcovit şi intrind prin crăpături tainice la lemnul de rezistenţă, părăsind dulapul unde fuseseră dovediţi de carii de celălalt soi, fortificîndu-se acolo, prevenind invazia viţarilor, a celor care juraseră moarte făgarilor.

Tudor ştia aproape totul despre făgari şi viţari. In masa lemnului, asemeni nesfîrşitelor intinderi ale pămîntului, vieţuiau ca şi oamenii. Şi pe conducătorii acestor insecte instinctele primitive nu-i fereau de drame. Era predominantă ideea de cuceriri, de distrugere a rivalilor, de a triumfa împotriva celor slabi...

Numai că din luptele dintre viţari şi făgari, dulapul, cununa muncii, hărniciei şi priceperii sale, fusese devorat - iar acum casa din paiantă, dacă încăierarea dintre insecte va continua acolo, va cădea pradă acelei încleştări oarbe.

Trebuia să facă ceva. Numai că împotriva insectelor nu avea remediu şi în închipuire i se prefigură o altă locuinţă cu briiele din piatră, ridicată din materiale fără moarte, să înfrunte timpul şi carii...

Dimineaţa următoare a fost închisă, cu un cer îngust tapetat de nori. Maldăre fumegoase de vapori se tîrau apărînd de niciunde, pentru a se pierde spre un orizont meschin.

Noaptea fusese calmă, anglo-americanii nu veniseră, pentru care Adrian se culcase cu ferestrele larg deschise, lâsînd parfumul nocturn al trandafirilor şi al petuniilor să se statornicească în

dormitor.

Harold, în sfîrşit, plecase. Primise actele de la Carlo. Pentru Brigitte urma să i le trimită la Sibiu, unde $e duseseră amîndoi să obţină binecuvîntarea părinţilor, a capilor famiilor Reder şi Elpertr

Timpul se lăsa devorat cu repeziciune, iar la sfîrşitul programului Adrian se înfiinţase peste drum de intrarea- în întreprinderea Viorelei, aşa cum se înţeleseseră, venind cu cîteva minute mai devreme.

Era aproape patru după-amiază cînd ca a ieşit pe poartă. Arăta puţin obosită ; cearcăne palide îi înconju- - rau ochii. Deşi nu se fardase, era frumoasă. Se îmbrăcase ' la fel ca in ajun. îşi salvase probabil puţine obiecte de îmbrăcăminte ; majoritatea rămăseseră sub molozul dâiîmă- turilor.

Luară tramvaiul 12, care-i duse pînă la Piaţa Mare. Apoi făcură drumul pe jos pînă pe Bulevardul Elisabeta. Intrară în „Gambrinus".

în localul plin de fum erau militari români şi germ;'ni. civili de tot felul, aşezaţi la mese ori stînd în picioare. O pereche de tineri care tocmai se ridica le cedă masa. Comandară bere şi crenvurşti.

- Viorela îl cunoscuse pe Harold Reder in casă la Adrian. Nu ştia însă nimic de intenţiile acestuia şi ale Brigittei. Din una în alta ajunseră să discute despre prietenul său, ocolind adevărul.

— Harold a obţinut o prelungire a permisiei cu încă o sâptămînă.

— Nu înţeleg pentru ce nu găseşti şi tu ceva să mai rămîi acasă ?

— Dacă aş şti că doreşti lucrul acesta cu seriozitate, aş face-o.

— M-am gîndit numai la interesele tale.

— Pentru tine nu eşti chiar deloc' interesată sâ mai zăbovesc ?

Viorela nu răspunse. Păstra pe chip aceeaşi expresie neutră părînd că ascunde un total dezinteres. îşi aprinse

o ţigară cu un gest grăbii *ce putea fi interpretat ca o semnificativă emoţie.

— Aş fi fericit dacă te-ar cunoaşte şi mama. Kataiina sint sigur câ te va îndrăgi. Totul este să găseşti mijloacele s-o cîştigi.

Felul în care Adrian spusese toate acestea nu convinsese. Rostise cuvintele cu destulă stîngăcie, chiar reţinere şi ezitare. Viorela bănuia că semnificaţia propunerii lui, cea convenabilă propriilor sale concepţii, privitoare la introducerea ei în familia lui Adrian, acum cînd ea nu luase o decizie privitor la un posibil act marital, nu pir- lea fi decît una singură. Ca să obţină mai repede ccva, Adrian forţa cursul firesc al prieteniei lor ; o dorea pur şi simplu numai ca femeie şi acest lucru nu-i convenea.

Era motivaţia ei hrănită de permanenta suspiciune, erezînd că apropierea lui Adrian de ea era dictată numai de somaţii biologice şi nu afective...

— De ce oare toţi bărbaţii uimăresc unul şi acelaşi lucru ? ! o spuse slab, obosită parcă de repetarea propoziţiei de foarte multe ori.

întrebarca-răspuns a Viorelei îl deconcerta, trebuin- du-i un timp bunişor să deslușească starea ei psihică, să poată replica în consecinţă.

— Mai înainte de un bărbat, ţi-ar trebui să consulţi un psihiatru. Eşti terorizată de o obsesie : reaua-credinţă. pe care o confunzi chiar cu bunele intenţii.

Privirea ei se schimbă brusc. Lui i se păru că citeşte în ea o rugăminte decentă, de a nu comenta izvoarele neîncrederii sale în bărbaţi, pe care şi le dorea acoperite de o tapiserie prăfuită, izvoare hrănite de o experienţă care o decepţionase, determinînd-o să stea mereu la pîndă în faţa fiecărui subiect masculin, considerat — acum apriori — un potenţial escroc sentimental. încerca să privească prin el şi dincolo de el, să-i denudeze falsele sentimente, aşa cum le eticheta ea, scopul definitiv al fiecărui bărbat fiind mereu acelaşi — de a-i lua corpul în stăpî- nire ca pe oricare altă sursă de plăceri.

Cînd soarele cădea pe toboganul depărtat al orizontului, părăsiră localul. Intrară în Cişmigiu. La capătul aleii principale, în halatul lui alb, CIL părul lung şi nins că de ultimele zăpezi, astronomul amator

îmbia pe cei insaţiaţi să străbată cu gîndul nemărginirile spaţiului, să ajungă cu închipuirea pe lună, ori pe Venus, în lumi închipuite, lumi de treabă ce le împăca toate opţiunile...

Potecile erau calde şi pietrişul mărunt le scrîşnea sub încălţări. Fotograful ambulant îşi pliase burduful aparatului, ascunzîndu-1 sub husă. eliberind fotografiile v unui soldat pozat lîngă o bihoreancă ; era un învirtit, rămas acasă ca ordonanţă la vreun ofiţer scăpat de front.

Răspunse la salutul cîtorva ostaşi şi gradaţi ce se ridicară de pe bănci la trecerea lui şi a Viorelei ; politeţea cazonă îl indispunea, fragmentîndu-i gîndurile, fluxul ver- fcal cu care îi explica fetei că o iubeşte, că s-a îndrăgostit sincer de ea. »

— Te simţi măgulit văzînd importanţa ce ţi se acordă. Disciplina voastră militară n-aV fi posibilă fără un sîm- , bure de despotism.

:— Regulamentele- militare, chiar legile, conţin în ele porunci, fără de care disciplina, fie şi liber consimţită, nu poate stăvili anarhia.

Ocoliră lacul în înserarea albăstrie, defilînd pe sub felinare oarbe, din care scăpărau raze ftizice de lumină ; priviră lebedele pe lac. s

—*■ Mîine ori poimîine plec pentru cîteva zile la ţară, la o mătuşă.

— Dacă m-ai invita, te-aş însoţi.

. — Nu te gîndeşti că mi-ai crea « situaţie specială în faţa alor mei ? !

— Aş putea fi logodnicul tău. ori colegul tău, un militar oarecare, aflat într-o permisie, care îţi ţine companie două-trei zile.

— Simplifici prea mult lucrurile. Este vorba de reputaţia mea. Ce impresie işi va face mătuşa'Cândra de mine?!

Se priviră în lumina palidă a felinarului în jurul căruia roiau ţînţarii, adevărată burniţă de acid azotic ce pişcă epiderma acolo unde te atingea.

Intr-o margine a lacului cînta o fanfară : era de fapt muzica unui gramofon : Johann Strauss delecta trecătorii cu valsul nemuritor.

Sunetele talgerelor pluteau senine, roverberindu-şi ecourile de trunchiurile somnolente ale copacilor, îndul-
cind şederea celor de la mese, care sorbeau după

preferinţe : bere Azuga, Bragadiru, Luther, fie blondă, fie brună, lîngă o zahana bogată, numai Dumnezeu ştia cum o procurase proprietarul locantei.

Au zăbovit la o masă un timp destul de lung, apoi au pornit-o spre Ştirbei Vodă, fără grabă. Umblau pe alei ţinîndu-se de mină. Ca ofiţer îi era interzis să ia o femeie de braţ dar tocmai pentru că făptuia ceva împotriva regulamentului îl stăpînea o dulce emoţie. Starea lui euforică crescu, nu mai simţise demult atîta încîntare.

■ Se întoarseră şi închinară, deşi era destul de tîrziu, o barcă. înconjurară cu ea lacul. Colindară mediul artificial, mărginit de sălcii şi arbori,care sprijineau pe umeri zeci de decenii. Lopăta Adrian, precaut cînd împlînta vîslele în apa extrem de scăzută. Pentru el totul devenise mirific, în jurul lui era numai poezie şi vis. El şi Viorela lunecau în barcă sub un cer limpede, cu astrul nopţii răcorit de adierea brizei lacului.

Astrul îşi reflecta iluzoriu chipul în adîncimile ca inexistente ale lacului, descoperea şi lebedele albe ; nişte stranii arătări, la fel ca şi chipul tainic şi încleştat al Viorelei, ce părea acoperit cu o străveche mască faraonică.

Adrian trase sub o-salcie şi se mută lîngă ea. Barca mai pluti sub impulsul inerţiei, ascunzîndu-se sub pletele ce atingeau apa şi se lipi de taluzul din piatră.

— îmi dai'voie să te sărut, Viorela ? ~

Nu i-a dat nici un răspuns. El i-a petrecut braţul pe după umeri. Ea şi-a îndreptat obrazul spre el; un obraz neutru. Stînd aşa, se consumă pentru el o eternitate de desfătare ori de desperare.

Viorela s-a tras într-o parte, lăsînd între ea şi el o perdea foşnitoare din plete de salcie.

Adrian a încercat să le îndepărteze, ca să o strîngă în braţe, dar ea s-a opus, apoi spatele ei începu brusc să.tresalte şi într-un licăr de lumină văzu cum i se prelinse pe obraz un firişor din cîteva lacrimi. Ceea ce se întîmpla n-avea darul să-l mulţumească.

— Te rog să mă ierţi, deşi nu înţeleg cu ce te-am supărat.

— Du-mă aCasă, te rog, Adrian.

La debarcader nu mai era nimeni. Grădina dc vară rămăsese pustie. Au legat barca de o dană şi au defilat prin faţa unor felinare oarbe spre ieşirea din grădină, fără să ştie exact unde se găsesc. Pe neaşteptate se dădu alarma aeriană, de undeva, de sus, cobora o paraşută luminoasă.

Ajunseră în Ştirbei Vodă. Oamenii fugeau de prin case, mulţi dintre ei îmbrăcaţi sumar. Unii luau drumul grădinii Cişmigiu. Alţii rămăseseră prin curţi, ascunzîn- du-se sub pomi.

In lumina ce înflorise în apa lacului se vedeau paraşute ce coborau desenînd dreptunghiul pierzaniei. Intrară pc Luigi Cazzavillan, ieşiră pe Nuferilor, spre Cîmpineanu Cercul Militar, alergară spre Poşta Centrală.

Se feriseră s-o apuce spre Gară. Auziră vag huruitul puzderiei de bombe ce buşeau peste Gară, Cotroceni,. Triaj, Griviţa. Cîteva dintre ele deviară şi se împlîntară în Cişmigiu...

' •

A condus-o la locuinţa doamnei Vişana. Numai că poarta era ferecată. Nu lăsase cheia la locul ei. El a sărit peste gard, a căutat-o. crezînd că a căzut pe jos, apoi a-a îndreptat spre intrarea de serviciu. Nici aici nu a descoperit însă ceea ce căuta, pentru a intra în casă.

Aflǎ însă un bilet vîrît la îmbinarea uşii cu tocul. Vio- reja era înştiinţată de Vişana că se dustsc ia neamurile lui Pantelică pentru cîteva zile. Adrian se întoarse cu misiva şi sări gardul la loc.

— Te rog să mă conduci la un hotel. Nu pot înnopta în drum.

Străzile erau stăpînite de o pace relativă. Oamenii dormeau şi ei liniştiţi. Anglo-americanii îşi făcuseră numărul. Pînă a doua zi, fiecare era propriul său stăpîn.

S-au dus mai întii la hotel „Splendid". Era plin ochi cu germani. Au fost îndreptaţi la .,Ambasadorapoi la „Union", la ,,Marna". Peste tot, camcrele erau ocupate ori reţinute. Pe Griviţa, la un alt hotel, fetele cu tarif o priveau ca pe o concurentă.

— Viorela, nu ştiu pentru ce nu vrei să dormi la mine ?

— Eram sigură că pînă la urmă tot aici vom ajunge

— Nu eu am generat această situaţie.

— Mă găsesc într-o postură teribil de încurcată. N-ara nici pijama. Dacă era mai devreme, intram la „Lafayette“. ori la Vulturul de Mare"'şi-mi cumpăram ceva în care si pot dormi. Dacă-mi promiţi să te porţi ca un bărbat de onoare, rămîn- noaptea asta la tine, altfel mă culc pe «• bancă pe „Elisabeta“ ori pe ,.Carol“.

— De ce tocmai pe ..Elisabeta" ori pe I.Carol" ? Sînl bănci şi pe Splai !

— Pe cele două dinainte sînt mai mulţi gardieni.

— îţi promit că n-am sâ fac absolut nimic fără voia ta...

•

Karl îşi arătă efuziunea faţă de cei doi cit timp Viorela se află dincolo de gard ; cînd trecu hotarul, începu s-o mîriie. Deveni apoi conciliant, după ce Adrian îl sudui neamical.

In casă şi in spatele hirtiei negre de camuflaj, aprinseră luminile în toate camerele. Karl îi însoţise, luîndu-şi. porţia de mîncare. Se mai învîrti puţin pe lîngă ei, apoi îi părăsi.

—. îmi place locuinţa ta. Mi-ar surîde o asemenea casă. Este simplă, caldă, prietenoasă, fără zorzoane inutile.

— Tot ce vezi este rodul muncii lui Tudor şi al Katarinei.

— Ar trebui să-mi arăţi unde dorm. E tîrziu şi miine devreme plec la birou.

— Pînă una-alta aprind focul la boiler. în acest timp fă tu o inspecţie prin cămară. Pe mine m-a răzbit foamea^

Viorela trecu prin bucătărie, fără să conturbe rîndu- nelele. Din ce găsi acolo pregăti o cină binevenită. Descoperise conserve cazone cu came, roşii, ouă, salată verde, cartofi. Mai întîi făcură cîte un duş meritat, apoi, la masa aşternută de Adrian în sufragerie, setfviră cina. .

Rămaseră pe loc la o parolă în faţa unui pahar de bere rece, păstrată la răcitor. Amîndoi Smbrăcaseră halate de casă.

— Dacă vrei, îţi poţi aduce aici lucrurile. Iţi golesc camera mea. Crede-mă, te vei simţi bine. N-ai nici un

motiv să nu te simţi.

— Mîine, pe lumină, am să reflectez la propunerea ta.

Viorela era şi ea atît de aproape de el — cum şezuse
Andreea cu cîteva zile în urmă — încît, cu o aparentă lipsă de premeditare, ar fi putut s-o cuprindă în braţe. în fond, fusese iubita lui Pompei, iar scrupulele ei erau cu siguranţă improvizate, forţate, ba. gîndindu-se bine, anacronice.

— Nu vreau să te supăr, dar ai reflectat serios dacă îţi foloseşte abstinenţa pe care ţi-o impui ?

— Grijile astea lasă-mi-le mie. nu-ţi mai împovăra inutil capul cu ele.

Tonul din vocea ei pendula între brutalitate şi indulgenţă.

— Adrian, răspunde-mi sincer, eşti atît de flămînd să faci dragoste, ori mă doreşti atît de mult ?

Privi obrazul bărbatului, tot mai palid, atins de perplexitatea neaşteptatei întrebări.

— Dacă aş fi terorizat de nevoia de a face neapărat dragoste, aş tocmi o femeie uşoară de pe Griviţa, răspunse vag agresiv. Eu pe tine te doresc, Viorela. Nu ştiu ce este greu de priceput.

— Atunci aşteaptă să-mi stabilesc un tarif.

— N-am băut destulă bere ca să nu-mi mai pot cîntări cum se cuvine vorbele ; bătu apoi în retragere. Te rog să mă scuzi. Qrîcum. cu tine. recunosc, este dificil de conversat.

Inflexiunile plăcute ale vocii Viorelei, sînii care i se ghiceau de sub halatul de casă, mirosul violetelor ce-1 exala, toate stimulau apetitul erotic pe care Adrian şi-l strunea greu.

Pe acelaşi fotoliu şezuse Andreea. De pe el o lua în braţe şi'o aşeza pe pat, acolo unde ea îşi biruia sfiiciunea, devenind treptat numai dorinţă.

O remtîlnise acum pe . Viorela, dar se gîndea la Andreea. îl mai obsedau şi acum chipul, gura, zîmbetul, glasul catifelat, sînii ei ce refuzau sutienul şi se transpăreau prin subţirimea bluzei.

Viorela era rece, distantă ; deşi atît de aproape de el, era totuşi dusă departe cu gîndurile, cu sufletul, şi chiar cu întreaga fiinţă.

— Viorela, te rog mult, dacă mă înfrînez, să nu mă consideri un fraier ori un papă-lapte.

Tachinărîle ei luară sfîrşit. Vocea îi deveni tandră, mîngîioasă, lipsită de orice urmă de sarcasm. Şuviţa de păr care-i cădea peste un ochi o îndepărta cînd şi cînd cu un gest care' o prindea d[e] minune.

— Ai rămas un bărbat de bună condiţie, deşi pe front te. puteai abrutiza. Nu ştiu în definitiv ce să fac. Sînt dezorientată.

Viorela se ridicase. Avea în picioare nişte papuci de-ai Athenei, puţin fistichii, cu toc argintat, rămaşi la el, de care dăduse între timp. Străbătea sufrageria încoace şi încolo, mergînd fără un scop anume.

— Vreau să obosesc puţin, pentru a dormi pînă în zori.

— Atît de mult mi-am dorit să stau cu tine în casa asta, încît acum, cînd am izbutit, totul mi se pare ireal, nu mă pot fixa în acest adevăr, poate din cauza pactului dintre noi.

— Regreţi cumva legămîntul făcut ?

Zîmbetul de satisfacţie ce i se instalase pe obraz îl stin- jenea. Dar şi el o deruta. Părea un bărbat ales, care se strunea riguros.

Conversaţia cu el tindea să devină măruntă, asemănătoare celei care se consuma în casa Leonescu, cînd se întreţinea cu stăpîna casei ori cu Silviu Leonescu. Nu avea pentru ce să nu se încreadă în promisiunea lui. Dorinţa lui somnola poate în spatele barierei convenienţelor impuse de angajamentul său, peste care se părea că nu va trece decît cu dezlegarea ei.

— Noaptea asta, sigur, n-au să mai vină „Văduvele negre".

— De unde ai mai scos denumirea asta ?

— Aşa li se spune în Europa bombardierelor engleze care vin pe întuneric şi distrug oraşele germane şi negermane. Cunosc denumirea asta de la Leoneşti.

— La cît să te trezesc ?

— Am uitat că eşti în permisie. La şase şi jumătate.

— Iţi doresc somn uşor. Poţi lăsa neincuită uşa între noi.

— Cînd este bombardament, unde te adăposteşti ?

— De cele mai multe ori în subsol. Adăpostul cel mai sigur este la Poşta mare, dar sînt minute bune să poţi ajunge acolo. Ce bei dimineaţa : ceai, lapte, ceai cu lapte, cacao ? *

— Prefer ceai cu lapte. Aşa m-am învăţat la Leofieşti. Dar nu te deranja. Cumpăr ceva de la „Rochus“ în drum spre birou. . *

— Pot să-ţi pregătesc o omletă. Ştiu să fac omletă în **riăcări.** Am învăţat povestea asta dintr-un film cu Jea- nette Mac-Donald, cred că în „Văduva veselă“ ori în ,,San Francisco", oraşul păcatelor.

— Mă supun obiceiurilor casei. Noapte bună, prietene.

Adrian nu mai ştia unde se găseşte, pentru că încăperea era luminată, iar Viorela, aplecată asupra lui, îl-scutura să-l trezească.

— Domnule ofiţer, s-a dat deşteptarea şi dumneata dormi ? !

Adrian sări din pat, destul de jenat. Nu ştia cît este ceasul şi-şi propusese de cu seară să fie o gazdă excelentă. Orele trecuseră, de şase şi treizeci. In sufragerie,-masa era pusă. Ea se îmbrăcase. Numai el lipsea de la gustarea de dimineaţă.

— Ţi-am făcut ouă, ochiuri româneşti, aşa cum mi-ai spus că-ţi prepară şi mama ta. Avem cafea cu lapte. Pîinea ţi-am prăjit-o. N-am găsit margarina. Am nişte magiun de prune. Este excelent.

— Sînt uluit de cum te-ai descurcat. înseamnă că te-ai dus la lapte, l-ai fiert. Te-ai comportat ca o zînă ori ca o vrăjitoare.

— Hai să-i zicem ca o soră bună. Nu-mi convine să fiu altceva.

— Iar eu m-am dovedit uri neajutorat. îmi propusesem să Iac toate astea. De ce nu m-ai sculat pe mine atunci cînd te-ai trezit ?.

— Prin serviciul făcut vream să mă achit pentru că m-ai găzduit...

Adrian n-a mai spus nimic. Au mîncat în tăcere. Viorela era gala de plecare. El i-a pregătit un pacheţel.

- — îţi poţi aduce lucrurile aici după-amiază, dacă vrei.

— Ţii atît de mult să-ţi devin chiriaşă ?

— Intenţionez să stai ca amfitrioană. Aceasta este dorinţa mea cea mai fierbinte.

— Şi după ce se va sfîrşi războiul, ai să uiţi de toate astea.

— După aceea, urmează să avem o discuţie de la suflet la suflet, să ne clarificăm opiniile, adeziunile, afecţiunile. Dar între acum şi atunci mai pot fi luni, ori ani. Nimeni nu poate şti.

— N-ai întrebat-o însă pe mama ta ce părere are de toate astea.

— Facem un drum la Perşoiu şi-i explicăm cum stau lucrurile.

". — Trebuie să mă treci la poliţie, în cartea de imobil.

— Eşti sinistrată şi formele se întocmesc repede.

Viorela era în pragul uşii. Adrian era lîngă ea, îi luase
mîna într-a lui, i-o sărutase, dar ea încă mai zăbovea.»

— Ar mai fi mama şi Sorin, copilul meu. Ei unde vor locui ?

— Este loc pentru toţi. Viorela, vin să te iau de la birou.

— Bine. Dăm o raită prin magazine să tîrguiesc cîte ceva.

11

Puii rîndunelelor creşteau văzind cu ochii, lecţiile de zbor aproape se încheiaseră, bătrînii îşi clădiseră un alt cuib, la cîteva lăţimi de palmă de primul, şi se aşezaseră acolo.

Trecuseră două zile de cînd Viorela se mutase la el. Ezita să intre în bucătărie, ca să nu tulbure păsările din deprinderile lor. Privea eu explicabilă emoţie acele vietăţi muiate în alb şi negru, care săgetau aerul, străbăjtînd golul ferestrei spre libertatea

spaţiului vecin.

Viorela îşi mobilase camera cu lucrurile aduse de la Leoneşti, majoritatea cunoscute de Adrian. Plănuise să plece a doua zi la ţară, la Cândra, unde spera să-i găsească pe Ruxandra şi pe Sorin, ll invitase pe Adrian pentru cîteva zile, după care urmau să se ducă la Perşoiu, s-o cunoască pe Katarina.

îşi luase deci o săptămînă de concediu, iar cinci, zile avea să legpetreacă alături de Adrian. Pînă atunci, în prima parte a zilei s-au dus la cinema, la un matineu. Au optat pentru „Trianon“. într-o pauză vizitară bufetul cu dulciuri şi răcoritoare. în galantar : prăjituri, limonadă, trufe cu gust îndoielnic, ciocolată cu iz de săpun. în sală, Erminio Macario, un comic fad, italian, ce debita gaguri insipide, avea să-i(plictisească în filmul ..Aer de ţară“. Singură Alida Vali îndulci timpul spectatorilor. în filmul „Lanţuri invizibile*. Caracterul ei feminin, contradictoriu, orchestrat cu o sensibilitate dramatică, proprie marilor actriţe, salva spectacolul.

Au luat cîte o gustare la „Tic-Tac1'. Erau acolo adunaţi o groază de oameni distinşi şi femei elegante. La o masă, convivi cam la cincizeci de ani, impecabil îmbrăcaţi, fu- mînd ţigări scumpe, discutau zgomotos pe teme literare, total absenţi la cei din jur...

Au părăsit restaurantul, amesteeîndu-se în furnicarul de oameni. Pe Bulevardul Elisabeta. într-un loc. o patrulă militară legitima ostaşii.

Sub umbrela unei cofetării de pe strada Carol. Căldura asfaltului fusese ostoită cu apă. Comandară îngheţată din vanilie şi fistic.

Mîncară fără grabă din cupe enorme, argintate. Timpul curgea lin, abstractizînd o lume înconjurătoare cu fericirile şi nefericirile ei.

Viorela îşi aprinse un „Camei" cu bricheta ei minusculă avînd o cămila pe ea. folosind gesturi devenite cu siguranţă un tic. Un aparat de radio transmitea muzică uşoară germană şi austriacă...

— Cum ai reacţiona, Viorela, dacă te-aş cere în căsătorie în modul cel mai serios ? îşi privi el vîrful ţigării ce ardea strîmb.

— Subiectul l-am consumat de mult. Chiar'atît de săracă avem imaginaţia îneît am epuizat de discutat

lucruii mai serioase ? !

— Te împiedică faptul că plec pe front ?

— Nu. nu asta.

— Atunci, dacă accepţi să ne căsătorim, dezertez şi mâ ascund pînă se sfîrşeşte războiul. In acest fel am să scap cu viaţă, glumi el.

— Mi-ai furniza o mostră gratuită de inconştienţă, grefată pe o dublă eroare : căsătoria, apoi dezertarea. Nici una nu ţi se potriveşte.

Perspicacitatea ei nu putea fi tăgăduită. Adrian fu nevoit să bată în retragere.

'— Desigur că mă comport ca un naiv. Subiectele mele anahoretice n-au substanţă, nu incită la meditaţie, nu conving, implicit nu te impresionează.

— Căsătoria şi dezertarea, domnule ofiţer, sînt fapte divergente, deci opozabile. Aş deveni o mireasă cu soţul incriminat de legile aspre ale Codului penal militar. Spune. Adrian, merit un asemenea tratament ?

— Nu la asta m-am referit. Am spus şi eu ceva ca să ştii că sînt capabil de orice, numai să-ţi dovedesc cît de mult ţin la tine. Te rog să ai încredere în sinceritatea mea. ■

— Poate că războiul se va sfirşi curînd. încep să se întrevadă învingătorii din ceea ce se petrece în lume. Dar ce-i cu noi, iar discutăm despre război ?

Porniră pe jos. Fără să priceapă de ce. Viorela îl rugă să-i vorbească despre Athena. I-a făcut voia, deşi nu-i făcea mare plăcere. Era împotriva unui principiu de-al său, să-i povesteşti unei femei despre o alta. Nu putea nici s-o laude, nici s-o bîrfească. Trebuia spus ceva plat, liniar, chiar ambigu, să lipsească pe cît posibil conciziunea. Era adeptul dictonului „Lauda adusă trecutului vestejeşte prezentul" .

— Athena, la început, a fost o minunată camaradă, o bună parteneră, însă a copleşit-o singurătatea. Acest ,,însă“ era o găselniţă fericită. Crea conflicte imaginare. în scrisorile ei, tot atîtea izvoare de discordie menite să rupă prietenia noastră, toate, „însă", erau. reacţiile acelei singurătăţi şi nicidecum reflectarea relaţiilor ei cu Tomescu.

— Curios, deşi îndrăgostit de ea, ai putut-o studia...

Se aflau în cartierul Cotroceni, unde vegetaţia se înveşmântase în culori vesperale, exalînd aromele serii. Treceau pe străzi asemănătoare, cu vile şi

grădini ca trase la indigo ; fiinţele omeneşti păreau şi ele toate la fel, lunecau fără identităţi, aduceau cu nişte crochiuri ; trupuri şi suflete pe un pasaj rulant.

în Grădina Botanică. Aproape de ora închiderii. Faptul câ era ofiţer l-a hotărît pe portar să-i lase să intre. Privirâ florile, arborii, ca fârâ să le vadă. Se opriră să citească ciieva înscrisuri latineşti ale plantelor şi tălmăcirile în română.

Ajunseră la seră. Prin peretele de sticlă admirară vegetaţia tropicală : portocalul înflorit, bananierul, un rodiu -cc aduna atunci in granatele în pirgă aromă şi dulceaţă. Un mandarin îl aduse pe Adrian intr-o iarnă de ajun de Crăciun. O vilă îl atrăgea pe atunci cu puterea mirajului. Acolo locuia un colonel pensionar, care, în fiecare ân, deschidea larg poarta şi înfereca paznicul canin. Cobora la sfîr.şitul urării, împărţindu-le mere, nuci, covrigi şi cîte o mandarină. Niciodată n-a adus fructa acasă. O mînca. împărţind-o în felioare, mai întii miezul dulce şi parfumat, sfirşind cu maja. Ajunul dt- Crăciun era pentru el de neuitat. Vitrinele magazinelor se împodobeau cu Moş Crăciuni, cu fulgi de vată. Galantarele se umpleau cu tot ce era mai frumos, mai de preţ în oraş : blănuri, mătăsuri, bijuterii, pielărie, stofe, cosmeticuri, torturi enorme, figurine uriaşe din ciocolată, fructe exotice, coloniale rarisime.

—Sera asta mă transferă întotdeauna într-o lume exotică, se extazie Adrian. Aş vrea ca toată viaţa să trăiesc alături de tine într-o pădure tropicală. Ori, dacă s-ar putea să ne găsim pe o altă planetă.

—Adrian, eşti un sentimental. Nu ştiu cum ai scăpat viu din război. Oamenii asemeni ţie mor după primele ore de luptă.

La război este cu totul altceva. Acum nu am arma în mînă. Sînl! cu tine, şi prezenţa ta mă împinge spre romantism. Omul pi'in esenţa , lui este dominat de raţiune, asta îl deosebeşte de animale. în război am învăţat să mă feresc, să nu mor inutil, dar nici să iau viaţa cuiva cînd nu este nevoie. Acum, acasă, mi-am reproiectat sufletul pe modelele civilului, ale omului paşnic, poftim : ale unui bărbat îndrăgostit.

— Asta ar fi ca şi cum te-ai reinventa ; dar şi după

destui ani de pace vei fi marcat de duritatea războiului.

— Greşeşti capital, Viorela. Omul are o capacitate uluitoare de readaptare.

în începutul de noapte care îşi întindea tentaculele violacee peste grădină, arborii păreau bătuţi în topaze, apoi se încenuşară, învăluiţi de umbrele care sporeau în jurul lor.

Părăsiră locul. La poartă, la ieşire, Viorela întilni o colegă. Şi aceasta vizitase grădina, însoţită de un tip între două vîrste, din administraţia uzinei. Schimbară cîteva amabilităţi confuze. A fost prezentat şi Adrian. însoţitorul fetei îi arătă o cordialitate artificială. Tipul avea parcată o limuzină, un Ford aproape nou, cu patru locuri, în care îşi invită amica. Ei doi porniră pe jos pînă la Cotroceni, la pod, de unde luară un tramvai spre Piaţa Mare.

în drum spre casă cumpărară şuncă şi mezeluri asortate de la „Rochus“, din apropierea străzii Regale. Cerul, la începuturile nopţii, era zgîrcit. Parcurseseră străzile parcă muiate în catran.

Intrară pe Pitar Moş. In casa in care locuiau ai lui Harold Reder era întuneric ; nici o rază cît de palidă de lumină nu indica să fie cineva acolo. Părinţii lui erau tot la Sibiu.

Pe acel trotuar, Harold Reder, cînd era mic, se juca şo- fînd un automobil-jucărie, în forma unei limuzine de curse, primit din Germania anilor 1920. Pe el, Adrian, foarte rar îl lăsa să pedaleze şi să alerge prin dreptul maicilor, de la un capăt la altul al străzii, spre Grădina Icoanei. Karl s-a gudurat pe lîngă Viorela ca pe lîngă o viitoare stăpînă.

Mai mult încurcată de Adrian, pregăti cina, cu un Karl neliniştit ce adulmecase căzăturile de mezeluri luate pentru el, din care se înfruptă hăpăind ; începu apoi să Se în- vîrtească, să adulmece pavajul, aerul din jur, iar hîrtia s-o întorqă pe faţa cealaltă, să scheaune, să se înalţe cu picioarele pe pantalonii lui Adrian. Sfertul de kilogram de rămăşiţe din lebăr, şuncă, parizer, cracauer, tobă, felurite salamuri, pentru Karl fusese un mizilic.

Se găseau în camera Viorelei. Cu adevărat, aranjamentul interiorului îi crea falsa impresie că se află dincolo, la Leoneşti. Fotoliile joase, confortabile, cu braţele din lemn lustruit, măsuţa dreptunghiulară, cu un cristal pe ea, iar sub cristal

aceeaşi poză, aceeaşi carte poştală şi textul : *Tout est là,* erau la locul lor.

Pentru că Viorela se arătă curioasă, Adrian începu să-i povestească din copilăria lui, episoade din viaţă. Imaginile întîmplărilor defilau prin cameră. Firul epic o cuibări pc .Viorela în fosta casă de paiantă, care fusese nimicită în împrejurări ciudate de cari .

Katarina era dusă pe undeva, la spălat. Tudor lucra numai in tura de noapte. Parcă auzea şi acum gemetele casei din paiantă clătinată de Crivăţ după ce carii se încuibaseră în lemnăria de rezistenţă. Tavanul se scofîlcise peste nişte pereţi tot mai burduşiţi, tot mai secătuiţi de vlagă.

Garderobul agoniza şi el în grădină, împlinindu-şi sfîrşitul. Abia dacă mai întrecea înălţimea coteţului credinciosului Karl.

Era o noapte oarecare ce se apropia de miezul ei. Adrian se sculase să se ducă afară. Mai întîi privirile somnoroase îi poposiră pe duşumeaua, unde o zări pe Ruth. şoarecele- femeie, şi pe Erika dormind întinse alături una de cealaltă, împins de silă şi de o reacţie vagă de apărare voi s-o lovească pe Ruth.

Transformarea care avu loc l-a împietrit. Şoarecele- mamă, care îndestulase ani de zile stomacul Erikăi, crescu incredibil. Metamorfoza era uluitoare. Ruth parcursese milioanele de ani pe care, un specimen din grupa mamiferelor, poate morganucodon-ul, îl făcuse să ajungă la o formă apropiată hominidului; aducea cu o femelă înaltă de un metru şi ceva, atît cît se înălţaseră şi hominizii care cutreierau savanele.

Nu mai avea coadă, botul i se scurtase, se ridicase într-o poziţie verticală, obrazul se eliberase de păr, fruntea o avea puţin teşită, abdomenul i se răsfrinsese, atîrna puţin, urmare a zecilor de rînduri de pui fătaţi pînă atunci.

Erika era înspăimîntată, retrăgîndu-se din faţa ciudatei arătări. Ruth, cu fosta ei coadă, o cravaşă pe pisică. Erika, biata de ea, încerca să se apere, se irîfoiase, pufnea, strănuta, scuipa, îşi arăta colţii. Totul era în zadar ; pe spinarea ei se adînceau loviturile lui Ruth ca nişte brazde. In sfîrşit, pisica fu lăsată să iasă în curte.

Terorizată de frica ce-i populase fiecare părticică a corpului, lipăi apa din strachina lui Karl. apoi trecu

strada în goană, mai-maî s-o lovească o maşină, refug.iindu-se la Gipsy, ibovnicul ei, care vieţuia pe atunci în imobilul distrus de americani.

Apoi Ruth, involuă. deveni iar şoarecele-mamă. refu- ' giindu-se în vizuina de sub duşumea. Adrian ieşi afară.

• Cerul, aducător de ploaie, clipea duşmănos, vopsit în verdele viperei. Adrian privea, atras irezistibil de garde- robul care îl fascina.

Un glob luminos, emanat din ce rămăsese din dulapul de odinioară, creştea asemeni stelei în perioada ei de ex- pansie, apoi se înălţă, alungindu-se, lumina lui deveni orbitoare, pentru a se stinge brusc.

Auzi apoi zgomotul ţărînii căzute pe pămint, pe locul unde şezuse dulapul. Din el nu mai rămăsese absolut nimic.

Adrian se urni ducîndu-se sub viţă. Pămîntul frigea ca un jar. La picioarele sale văzu o pulbere fină provenită din lemn, carii şi larvele acestora.

Incursiunea Viorelei în acel timp şi spaţiu s-a încheiat. Timpul se comprimă. Viorela şi-l închipui acum student, ajutînd la ridicarea casei din cărămidă, pe Tudor şi Katarina, după planul desenat cu creion chimic muiat în gură de Tudor.

Şi, în acest timp, casa de paiantă murea lent. roasă de cari, cu mădularele rupte, prăfuite : ţipetele ei de neputinţă, agonia prelungită, toate o înfricoşau, suferea sincer, aţît cît poate suferi o fiinţă pentru un obiect destinat pieirii.

Viorela se culcase iar Adrian se retrase în camera lui, unde ascultă la radio ştirile transmise de pe fronturi. Germanii pierdeau peste tot iniţiativa în luptă. în sudul Franţei se declanşase operaţia „Anvil-Dragon“, executată de Armata 7 Americană, comandată de generalul Pach. sprijinită de puternice forţe maritime şi aeriene: realizase capete de pod la Saint-Tropez. la Saint-Rachel şi Saint- Maxim. Urmase o muzică plăcută interpretată do Bing

Crosby. Se apropia miezul nopţii, bariera pinâ la care se prezentau anglo-americanii. Dincolo de ea. se putea dormi în siguranţă.

îşi aminti că primise un telefon de la Harold. îl chemase cu un aviz la poştă. Erau şanse şi pentru Brigitte.

Comută scala pe un post german. Peste tot armata germană înfrîfLgea inamicul ori se replia, scurta linia frontului, pentru a-şi spori densitatea de oameni şi materiale de luptă. Informa insă ascultătorii că în aripa de sud a frontului sovieto-german, în zona României s-au observat mari concentrări de forţe motomccanizate şi de aviaţie sovietice...

12

Sună prealarma. Bătu la uşa Viorelei, o trezi şi cobo- rhă în subsol. Puţin după aceea ţiui alarma. Prin ochiul

— ferestrei ce unea pivniţa cu lumea de afară, vedeau o parte din cer muiat parcă într-o culoare de chihlimbar.

Tunurile antiaeriene îşi diegeau glasurile. O paraşută luminoasă, undeva, deasupra Grădinii Icoanei, cădca fără
fast.

Afara instalase parca o dimineaţă galbenă, iar zorii muiaţi în şofran tremurau ca zgîlţiiţi de febră galbenă peste curbura pămîntului.

In acel atac de noapte s-au aruncat puţine bombe, ca intr-un bombardament rutinier, cînd cheful adversarului s-a diluat, dar apăruse pe cer, aşa, să nu fie uitat.

Cînd o trezise pe Viorela, aceasta a dat o altă interpretare faptului că i^a deschis uşa. S-a ridicat din aşternut jumătate alarmată, jumătate

adormită. Ripostase :

— Atît de iute îţi calci promisiunea, Adrian ? ! îşi descoperi o voce parcă indignată, parcă resemnată.

— Hai iute în subsol. Vin americanii ! Ia pe tine halatul. Jos e răcoare !

— Te rog să mă scuzi. Rămîn aici. Dacă ar cădea o bt'mbă. tot n-am avea ce face.

— Tu ascultă-mă pe mine ! Am mai multă experienţă...

Şedeau pe două scăunele. Mirosul de guzgani, de antracit, de cocs, şi de butoi devenise ceva specific subsolului. In rest, era bine. Vuietul superfortăreţelor zburătoare creştea şi scădea, conform unor reguli ale acusticii, amestecîn- du-se cu cel al bombelor aruncate din înălţimi, reverbe- rîndu-se în pereţii subsolului.

Adăpostul format din acel beci care avea deasupra două plăci de beton, groase fiecare de cîte cincisprezece centimetri, cu fier în ele — îi proteja oarecum împotriva unor bombe incendiare de calibru mare şi împotriva schijelor mari, nu şi împotriva bombelor, fie ele chiar de cincizeci de kilograme, care, venite de la şapte ori zece kilometri, i-ar fi înmormîntat acolo fără doar şi poate.

Se găseau de fapt în fostul atelier al lui Tudor, unde pe o panoplie se afla o sumedenie de scule : patenţi, chei franceze, randaline, şurubelniţe, rindele, burghie, fierăstraie, ciocane, cleşti.

Prin apropiere căzură bombe, pentru că simţiră mişea- rea qndulatorie a solului : adăpostul cobora şi se ridica purtat parcă de un val uriaş.

Viorela nu arăta că i-ar fi frică. Mai trecuse prin ceva similar şi atunci viaţa îi atîrnase de un capăt de aţă. Lui Adrian îi parvenise spre lectură o broşurică cu felul cum trebuie să se comporte cetăţenii în condiţiile bombarda- mentului. Era editată de un centru de documentare.

Vuitul devie o'paraşută luminoasă care, în cădere, se apropia de Pitar Moş, de locuinţa lui Adrian ; intensitatea luminii crescu, încît beciul începu să se contureze, descoperind pe strănepoţii lui Ruth, care se neliniştiră, fojgăind prin unghere, dispărînd în galeriile lor de subpămînt.

O bombă căreia abia i-au auzit şuierul, fîlfîi numai asemeni bătăii de aripă a unei păsări gigantice şi explodă aproape. Adăpostul lor, nesigur, cu întreaga casă se curbă, urmînd legile naturii într-un tangaj periculos : păreau că se găsesc cu o corabie pe o mare furtunoasă.

Cei doi trăiră peripeţiile a doi oameni agăţaţi de o geamandură în plin ocean, săltaţi de valuri pe cale de domolire. Dintr-un instinct de conservare, Viorela se cuibări la pieptul lui Adrian. Explozia apropiată aduse în subsol un adevărat curcubeu din alb, portocaliu, verde, violet colo- rînd strada, copacii, casa maicilor din care Christ se transferase parcă într-un alt timp şi într-un alt spaţiu, pe o altă planetă...

Apoi seismul trecu. Karl începu să urle. Acum schelălăia, rîcîind la fereastră să fie lăsat în beci. Plînsul cîine- lui avea în el ceva jalnic, semăna cu strigătul de ajutor al unei fiinţe umane aflate la aman. Cîinelui îi era frică.

Şi el, Adrian, ca om, trăise stări tensionale în tanc, urmare a izbirii cuirasei de proiectile duşmane, marcat de neputinţa de a-şi schimba soarta.

In tăcerea instalată, după căderea bombei, cei doi auziră chiţcăiturile şobolanilor, care adulmecaseră îndepărtarea primejdiei.

— S-a dat încetarea alarmei. Erau acum în sufragerie. Strada Pitar Moş era luminată de rugul unui imobil înalt. Calcanul rămas în picioare de la locuinţa bombardată şe năruise.

Acele orbite hidoase prin care luna, în peregrinarea ci, îşi arătase de cîteva ori

chipul, nu mai existau. O alee era plină de oameni scoşi afară de primejdie. Se duseră şi ei la locuinţa lovită năprasnic.

Cei de la Apărarea Pasivă alcătuiseră un cordon, în interiorul căruia pompierii lucrau de zor. In mijlocul drumului aterizase un landou în care scîncea un prunc. Plînsul sugarului, apoi gînguritul lui sfidau nenorocirea.

Părinţii s&i muriseră , Se auzea câ mai scăpaseră bunicul şi o pisică siameză. Amîndoi, ascunşi într-un dulap, cînd se năruise casa, alunecaseră cu şifonierul pe taluzul dărîmăturilor.

Supravieţuitorul îşi luă în braţe nepotul, de care îl despărţeau două generaţii. Landoul, deocamdată, era singurul adăpost al micuţului. Un copac cu coaja carbonizată îşi păstra coroana verde.

Trupurile unor nenorociţi omorîţi de suflu şi dărîmă- turi erau acoperite cu ziarele zilei, care încă mai preamăreau armata germană, socotită mai departe invincibilă.

Se aştepta camionul care să ducă victimele la morgă, unde urmau să fie identificate, apoi cei fără familii erau îngropaţi pe cheltuiala primăriei. Spectacolul nu era vesel, avea în el acea tragedie pe care oamenii o trăiau diferit, cu stări sufleteşti contradictorii.

S-au întors în casă cu sufletele grele. O cucuvea prevestea nenorociri într-un pom peste drum de imobilul năruit definitiv. Orale avansau spre trei dimineaţa, cînd aviatorii americani făceau poate cîte un duş la Foggia, continuîndu-şi jocurile de pocher mecanic întrerupte pentru raidul de la Bucureşti; de fapt, o atenţionare severă a guvernului României...

Viorela ceru un calmant. Adrian nu avea aşa ceva, dar îi făcu un ceai de tei. înainte de a adormi, bău şi el unul. Era cît se poate de pornit împotriva acelora care ordonau bombardarea populaţiei paşnice. Numai că atît englezii, cît şi germanii se învinuiau reciproc de acte piratereşti.

Auzise despre discursurile lui W. Churchill şi Hitler ; se acuzau de încălcarea convenţiilor internaţionale ce protejau populaţiile civile, şi care interziceau bombardarea locuinţelor acestora. Atît unii, cît şi ceilalţi nesocoteau aceste înţelegeri scrise, lovind zi şi noapte oraşele, casele cetăţenilor, generînd panică în rîndul celor de acasă.

Incursiunile „Liberatoarelor" împotriva cetăţenilor paşnici din România se amplificaseră, îmbrăcaseră formele unor represalii, somînd pe guvernanţi să se grăbească, să accepte capitularea fără condiţii impusă de aliaţi...

Se trezi iar în strigătul sirenei unei ambulanţe. Posibil ca cei de lâ A.P. mai scoseseră un rănit d» sub dărî- mături. Plînsul unei asemenea sirene îi rămăsese întipărit în memorie mult timp, ani, după ce un tramvai îi retezase picioarele lui Tudor, mai jos puţin de genunchi, cînd căzuse de pe scara vagonului sub roţi. Adrian călătorea cu el, venise într-o permisie.

I-au amputat cioturile rămase, lăsîndu-i articulaţiile genunchilor. După ieşirea din spital, Tudor şi-a meşterit singur două proteze din lemn, izbutind să meargă după eforturi uriaşe. La producerea accidentului, casa era ridicată la roşu şi tencuită în interior.

Mînat de un gînd ce nu-i dăduse pace nici zi, nici noapte, folosind acele proteze în loc de picioare, Tudor a executat singur toată lemnăria ; ferestre şi uşi şi, ajutat de Katarina, a fixat-o în zidărie.

Rosăturile de-la picioarele amputate s-au transformat In răni ce s-au infectat, apoi picioarele i s-au cangrenat. Tudor a refuzat să se ducă la' doctor. S-a închis în subsol, acolo unde-şi făcuse atelierul, şi ji-a mai ieşit.

Cînd n-a mai dat nici un semn de viaţă,»au spart uşa, dar Tudor nu era. L-au găsit mort în grădină. Sfîrşise în picioare, ascuns de viţă, pe locul unde se dezagregase şifonierul.

După-amiaza în care se săvîrşise Tudor fusese fierbinte, albită de puful păpădiilor. Adrian nu se mai gîndi la ea, ascultînd respiraţia uşoară a Viorelei.

Oamenii de. pe afară nu se liniştiseră. Cînd şi cînd trecea în mare goană cîte o Salvare, un semn supraasigura- tor că în subsolul blocului erau oameni vii. Adrian stră- puse cu gîndul un alt văl de amintiri. Tudor era întins pe două mese în coşciugul meşterit din timp şi păstrat în atelier. Odihnea sigur pe el, în sufrageria nevăruită încă, din casa nouă, ce mirosea a tencuială reavănă.

Pe lîngă defunct se adunaseră rudele lui şi ale Kata- rinei, vecini, călugăriţe de peste drum, dulgheri de la Căile Ferate, să-l privegheze pe omul care nu făcuse rău nimănui, săritor pentru toţi, care n-a fost ajutat de nimeni.

Călugăriţele îl jeleau pe Iisus răstignit şi aduseseră flori şi crengi verzi de salcie de la picioarele martirului, aşezîndu-le pe coşciug, în dreptul pantofilor negri, cumpăraţi de Katarina de la ..Taica Lazăr", legaţi acum cu un băier ascuns sub pînza albă...

Preotul citi din cartea de rugăciuni, în faţa unui Tudor important, cu obrazul înţepenit într-o atitudine care îl prindea. Flăcările luminărilor pîlpîiau în adierea curţii..;

Tudor îşi împlinise idealul: ridicase casa durabilă promisă Katarinei, spălîndu-şi eşecul suferit cu gardero- bul. Voise să moară pentru că isprăvise lucrul mult visat.

In proteze găsiseră sticlă pisată şi colb adunat de pe drum. Avusese puterea să sfîrşească cu viaţa şi faptul, cunoscut de toţi cei de faţă, îi adăuga o incontestabilă măreţie.

Căpătase o nouă dimensiune spirituală. Imaginea lui de toate zilele de pînă atunci, urmă o altă traiectorie. Do- bîndise o nouă identitate, proiectată într-un timp viitor ; el nu ceruse pentru el nimic şi lăsase celorlalţi o casă solidă, salvindu-i din aceea de chirpici, care, urmînd acelaşi implacabil destin, ca şi garderobul, se dezagrega lent, fără putinţa de a se modifica ceva... /

Erau la ţară la Viorela, în satul Prunaru, nu departe de apa Ialomiţei. Plecaseră în dup^-amiaza zilei ce urmase nopţii bombardamentului. Dimineaţa, însoţind amîndoi o colegă de-a ei, vizitaseră mai multe cimitire, căutînd-o pe mătuşa acesteia, omorîtă într-un adăpost. Morţii rămîneau două zile afară, în curtea cimitirului, pentru a fi identificaţi de rude.

Defilară prin faţa a sumedenie de cadavre, trăgîndu-le de pe cap ziarul ori fîşia de pînză, batista, ori bucata de carton, pînă o găsiră.

Au recunoscuţ-o după rochie şi după semnul pe care îl avea la picior. Viorela şi-a părăsit colega care a rămas să îndeplinească formalităţile impuse de primărie pentru îngropăciune.

Pînă la Tîrgovişte au mers cu trenul, apoi au luat o căruţă cu doi cai, aproape de o răscruce cu o biserică. Străbătură de acolo

mai bine de o jumătate de sat, pînă la mătuşa Viorelei.

Cândra, că aşa se numea sora Ruxandrei, mama Viorelei, era o femeie între două vîrste. Avea vorba iote, uneori înecată de un astm netratat la timp. Era vioaie, / veselă, o gazdă bună, asemeni bărbatului ei, Aureliu. Era [1] o femeie foarte vrednică. îngrijea în bătătură păsări, porc. Ajutîndu-şi soţul, cultivau peticul de grădină. In tinereţe, acesta fusese meşter de binale. Şi acum mai era chemat să lucreze, mai ales pe acoperişuri înalte, cînd trebuia bătută astereala pe acoperişurile lăcaşurilor de cult, apoi ţigla ori tabla. Dar în timpul liber ajuta preotului din sat la-eficierea slujbelor, fiind un dascăl destoinic. Avea o voce plăcut timbrată, puternică, cunoştea pe dinafară textele şi litaniile ce trebuiau cîntate. Au fost găzduiţi într-o odaie situată la stradă, unde-şi duseră micile lor valize, trecînd prin două încăperi, peste preşuri din cîrpe, ţesute la războaie de casă, ferindu-le cu evlavie să
nu le murdărească. Pe ziduri aveau tot felul de ştergare şi pe ele farfurii ornamentale.

Un sfînt Nicolae, o pictură naivă pe sticlă, un sfînt cu ochii apoşi, cu aura galbenă în jurul capului, privea tot timpul crunt, cu o grimasă neizbutită a meşterului care îl zămislise, urmărindu-te oriunde te-ai fi aflat în casă, aproape convingîndu-te să-i pui o năframă pe ochi pentru a scăpa de uitătura lui omniprezentă şi indiscretă.

» în apropierea camerei lor era o cămară cu de toate : un butoiaş de vin, neînceput, o damigeană cu ţuică din zarzăre, altă de vişinată, borcane cu carne de porc sacrificat la ultimul Ignat, conserve făcute în casă, toate parcă te îmbiau la ospăţ.

Rudele păreau încîntate de Adrian. Era

ofiţer, In armată timpul trece şi aurul iporeşte pe epolet ; adică tocmai bun pentru nepoată, un bărbat „ca la carte". Cândra era o femeie cu vederi largi. Viorela avea un copil, era nemăritată, sublocotenentul — nelnsurat, aşa că mirarea mătuşii a depăşit orice margine cînd cei doi şi-au rostuit lucrurile în odăi vecine...

Grădina cultivată de Aureliu arăta ca un mic Eden ; semănaseră toate zarzavaturile trebuitoare unei gospodării ; n-aveau pentru ce să se ducă la piaţă.

Au dormit, aşa cum a vrut Viorela, în odăi separate, despărţite de o uşă cu geamuri, spre nedumerirea suspicioasei mătuşi, nemulţumită de tratamentul aplicat oaspetelui. Era încredinţată că i se ascunde ceva. Izmenelile nepoatei nu-i conveneau şi avea să i-o zică. Să pui mîna pe un ofiţer cu aur pe epolet şi să faci pe mironosiţa ; asta era prea de tot.

A doua zi, îmbrăcaţi în costume de plajă, s-au dus lâ gîrlă. Şi-au aşternut un macat sub o salcie, dar în aşa fel încît jumătate să fie la umbră jumătate la soare, mişcînd cuvertura după schimbarea astrului zilei pe cer. Viorela şi-a luat cu ea de la Bucureşti *Misterele Parisului* de Eugene Sue, din care citi cîteva zeci de pagini. v

Plivirile lui Adrian urmăriră un timp textul. Faptul câ nu stăpînea bine limba franceză, ca în ultimii ani de liceu, a nemulţumea. Parcurse cîteva rîndurî de pe o pagină : „Apres son entretien avec Chourineur, Rodolphe resta quelques moments preoccupe, pensif. Fleur-de- Marie, n'osant interrompre Ie silence de son compagnon...*

A trebuit să revină de două ori pentru a

traduce textul inteligibil. Cândra era lîngă ei. Adusese roşii, pîine calda scoasă de la ţest, un castravete despicat în patru, sărat, o bucată de brînză de oi. Toate într-un ştergar. Le aşezi pe macatul Viorelei şi plecă zorită de treburi, la fel de tăcută cum şi venise.

In ştergar erau şi o farfurie, două furculiţe şi un cuţit. Viorela prelua îndatoririle gazdei. începu să spună lucruri plăcute despre Cândra, pe care o iubea parcă mai mult decît pe Ruxandra, propria mamă.

Ele două, Cândra şi Ruxandra, erau fetele Sulfinei. Dar Cândra era făcută cu Pătru, un plugar, şi acesta meşter de binale ; Ruxandra era copilul din flori al lui Linu, băiatul hangiului Mafiei...

Veniră de la plajă. Se spălară la cişmea. Sfîrşiră iute de mîncat, iar la umbra viei, la o cafeluţă pregătită de Viorela, din cea adusă de la „Iuliu Meinl“, din Bucureşti, se aşezară la o parolă, lucru tocmai pe placul gazdei, căreia îi erau neclare destule lucruri.

— Bine te-ai gîndit, Vioraş, să vii aci în conced. E frumos rău acu pe la noi. E timpu’ cînd fierbem în cazan ţuica de zarzăre.

— Erau bombardamente mai în fiecare noapte.

— Dă-le, necuratului. In Prunaru n-a sunat cu „mă- găoaia" niciodată. Ce morţii să zobească aici ? Casele noastre le dai jos cu umăru’.

— D-asta ne-am gîndit sâ poposim cîteva zile la dumneata.

— Se alese prafu de casa Leoneştilor la care slugărea Ruxandra.

— Trecui pe acolo, susţinu Aureliu, şi n-a rămas neam din ea, toată-i zobită.

— Să dai turtă popii că scăpaşi cu zile d-acolo. Semn ceresc, Vioraş. Să ţii şi tu măcar o zi pe săptămînă post, că-ţi ajută.

Viorela apucase să-i povestească Cândrei ce se petrecuse la Bucureşti. De fapt şi Aureliu trecuse pe la serviciu la o zi-două după nenorocire, aflase cite ceva şi, gonit de treburi, se întorsese cu tot ce aflase la Prunaru.

— Abia venisem de la Scoarţa, unde e copilu' dus cu mama. Şi, ca un făcut, în noaptea aceea a căzut bomba In curte, lingă casă.

— E surpată rău, aprecle şi Aureliu. Acoperişul a fost săltat şi dus peste pomi, de parcă acolo se afla de cînd e lumea. Ce, mi te pui cu puterea bombei ! Te face una cu pămîntu' de te nimereşte, Vioraş.

Viorela o stima pe Cândra şi pentru faptul că aceasta a crescut-o pînă ce Ruxandra s-a angajat în casa Leoneş- tilor. Tatăl ei o părăsise pe Ruxandra şi plecase în America. Se angajase acolo lucrător la „Ford", făcuse ceva avere, o chemase şi pe Ruxandra să vină la el cu Viorela, dar nevasta lui n-a voit. A muncit aşa cum a putut şi şi-a dat fata la şcoala primară, apoi la liceu şi la Academia Comercială. Totul din munca sa de slujnică ; din banii puşi deoparte, a îmbrăcat-o, i-a cumpărat cărţi, caiete, i-a plătit taxele şcolare, fără să se plîngă nimănui că nu are ori să ceară vreun ajutor de la cineva. Numai Cândrei îi . spunea necazurile, iar aceasta din puţinul pe care-1 avea
o ajuta şi pe ea, atunci cînd putea.

— Şi domnu' sublocotenent Adrian îţi e prieten ori îţi e bărbat ?

Cândra mai pusese întrebarea asta, dar Viorela, diplomatic, ocolise răspunsul, însă mătuşa ei reveni pentru a treia oară.

;— Am condus-o aici, să n-o las singură pe drum. Ea mi-a cerut să stau cîteva zile, pînă îmi consum permisia, apoi mă întorc pe front.

■— înţelesei că o găzduiţi pe Vioraş. Asta
• cum s-o mai înţeleg ?
— Locuim tot aşa. Eu intr-o cameră, ea in cealaltă.
w— Voi trăiţi împreună, dar lui Vioraş îi e frică de
Ruxandra.
■— Este aşa cum v-am relatat, doamnă Cândra, vorbi solemn Adrian.
— Şi dă ce graba asta să vă duceţi ? Şi aici e casă <fe oameni.
— V-am explicat că îmi expiră permisia. Plec îndărăt pe front.
Figura Cândrei se posomori. Ii plăcea Adrian şi se potrivea foarte bine cu nepoata ei. Semănau amîndoi ca frate cu soră ; motiv să considere că sînt predestinaţi să se împreune cu popă şi la primărie. Adrian era prezentabil şi peste toate arăta să fie un bărbat serios. Ca să schimbe puţin discuţia, care trena, aduse vorba de Pompei. '
— Adrian i-a fost camarad de arme, a luptat la tancuri, cu Pompei.
— Ce mi-a fost şi cu omu ăsta, îl căină Cândra. Răposă dă tînăr, dă n-a ştiut nici el ce e viaţa. S-a dus dă parcă nici n-a existat.
— Viaţa e un fir dă aţă, îi dădu dreptate Aureliu ,o întinzi mai mult decît trebuie şi, gata, s-a rupt. Aşa cu Pompei al Leoneştilor.
— Mamă Cândro, hai să nu mai vorbim de ce-a fost.
— Nu v-ar strica cîteva zile de odihnă, dacă n-aţi fost dus nicăieri. îl îmbie Aureliu pe Adrian. Pentru front aveţi timp destul.
— Aş rămîne, dar este singur acasă Karl, clinele curţii. Nu i-am lăsat nimic de mîncare şi nici în grija cuiva nu l-am dat.
— O ! se minună Aureliu. Şi nu găseşte el dă mîncare ?
— Asta e un pretext nefondat, îl dezorientă afirmaţia Viorelei. Unchiule, poate are alte

motive. Poate este aşteptat de vreo fată.

— Dacă aceasta este părerea ta sinceră, atunci rămîn aici două zile, se hotărî Adrian, privind figura liniştită, fără expresie, a Viorelei, care inventase un asemenea argument ca să-l convingă să stea.

— Uite ce bine îi pare lui Aureliu. Mai are şi el cu cine schimba o vorbă. O să mai yorbiţi şi dumneavoastră de război, o să puneţi ţara la cale. Noi, femeile, avem de vorbit destule.

Se găseau în grădina Cândrei. Trecuseră două zile. Adrian se dusese de la un capăt la celălalt al ei, însoţin- du-1 pe Aureliu.

Acesta îi explicase că pămîntul nisipos al locului fusese tot timpul îmbogăţit cu îngrăşămînt natural, de la oi, de la vaci.

Aureliu era priceput şi harnic în acelaşi timp. Pe fiecare palmă de sol cultiva cîte ceva ; totul era astfel pus acolo ca sâ poată fi văzut de soare şi udat cu apă trasă din fîntînă cu o pompă şi adusă la fiecare vrej cu o ţeavă din care porneau ramificaţii la parcelele cultivate, astfel îneît apa să nu se irosească, să fie întrebuinţată cu folos, să înlesnească planta să se dezvolte, să se coacă...

Poposiră sub un nuc respectabil, a cărui coroană umbrea trei ogrăzi. Numai că aşa fusese dat : partea cea mai întinsă din acoperămlntul vegetal cădea deasupra curţii celor doi. Se aşezară pe o bancă, sub umbra rece şi odihnitoare a pomului.

— Rămîi, Adrian, la noi pînă la sfîrşitul permisiei. Te întorci cu Vioraş în Bucureşti, îi propuse Aureliu, apoi plecă lăsîndu-i pe amîndoi acolo, simţind că îi stînjeneşte.

— Am abuzat prea mult de bunăvoinţa alor tăi. Apoi, serios, m-am gîndit totuşi la Karl. Ce-o face cîinele acasă singur, singurel ?

— Pretextul acesta este neverosimil. Caută altceva. Adrian. L-ai găsit singur şi, din cîte mi-ai spus, n-a murit de foame. A avut parcă grijă, din cîte ziceai, un vecin.

13

— Da. dar nu i-am anunţat că plec, să se intereseze de el.

— Se descurcă el. Dezgroapă rădâcinoase şi le mă-nîncă. Singur mi-ai spus că l-ai văzut rozînd cartofi şi ţe- lină. Dacă te aşteaptă o femeie, atunci este cu totul altceva.

— Ce părere îşi face Cândra. că dormim separaţi ? Ce zice de mine ?

— **In** Pitar Moş **nu** stăm tot aşa ? !

— Din stradă nu se vede că ocupăm camere separate.

— Crezi că mătuşa despică firul în patru ca tine ? Uite, la noapte am să mut patul la tine. dar nu te las să te atingi de mine.

— Te-ai apucat să scrii un tratat de sexologie alegîn- du-mă pe mine ca subiect ? Să ştii că nu mă aranjează postura asta.

— Nu fi copil.

— Nu mi-ar plăcea să mă considere Cândra un papâ- lapte.

— N-ai nici o grijă. Să fim serioşi, Adrian. Vrei să te întorci la Bucureşti pentru cineva. In acest caz nu te reţin. Cândra însă, e liberă să creadă ce vrea. Hai să evităm o asemenea situaţie.

•

După-amiaza s-au dus la piaţă. Erau pe pătură, sub acel prun tînăr c« fructele coaptţ, timpurii ţi dulci din care Adrian mînca pa săturate. Viorela citea cu pasiune din *Misterele Parisului.*

Adriân o văzu cufundată In lectură şi se aplecă asupra ei, aărutlnd-o ; o pornire necontrolată.

— Ce se petrece cu tine, Adrian ? îl fixă cu privirea.

In ochii ei se citea jenă şi uimire, parei ţi o vagă milă.

— Un gest necugetat. Nu ştiu ce-a fost, te rog să treci peste slăbiciunea mea de moment.

Pe obrazul ei, o paloare nefirească fu

urmată la puţin timp de o'roşeaţă feciorelnică. Adrian, apropiindu-se mult de ea, cînd o sărutase pe gît, îi atinsese sînii şi coapsele ; întîrziase puţin pe cupa sinului stîng.

— Nu este bine cum procedezi! şi îşi trase fusta peste costum, apoi îşi îmbrăcă bluza. Ai devenit agresiv.

A plecat inainte, lăsîndu-1 să strîngă pledul. Intrară unul după celălalt în sat. Adrian zăbovi pub un corcoduş negru, unde işi umplu cu fructe pălărioară albă de soare.

Pînă la gospodăria Cândrei erau cîteva sute de paşi. De după ulucile înalte, ochii curioşi ai sătencelor îi urmăreau.

Multe muieri îşi închipuiau că ofiţerul era tatăl copilului, tatăl adevărat. Ştirea morţii lui Pompei ajunsese şi aici, în Prunaru. Altele credeau altfel. Că locotenentul Lee seu o lăsase grea pe Viorela, iar acum, cînd nici nu se răcise bine celălalt, nepoata Cândrei aducea în casa mătuşii bărbat străin, de la care se va alege sigur cu un n3U plod. Pină la urmă, ce naşte din pisică şoareci mă- nincă, pentru că şi Sulfina tot aşa o făcuse pe Ruxandra...

Se ajunseră unul pe celălalt.

— Mai insişti atît de mult sâ pleci ?

Folosise o voce blîndă, lipsită de 'sarcasm. Cu trecerea timpului el se îndrăgostea tot mai mult de Viorela. Nu izbutise s-o convingă că o iubeşte cu adevărat, că nu urmărea o aventură ieftină şi că dorea să se căsătorească **cu** ea. **Începuse** să se comporte în preajma ei astfel, îneît să fie agreabil, aborda atitudini şi gesturi circumscrise într-un perimetru comportamental pe de-a-ntregul pe placul Viorelei ; fără să-şi dea seama, prin toate astea, îşi remodela personalitatea...

Seara a trecut pe nesimţite. Aureliu era un bărbat şi jumătate. Luptase în primul război mondial împotriva germanilor. Luptele cu aceştia fuseseră grele de la început pînă la sfîrşit. Fusese rănit şi dus prizonier într-un lagăr de la sud de

Dunăre. Evadase. Apoi se bătuse din nou cu germanii comandaţi de mareşalul Mackensen. Aureliu n-avea de unde o cunoaşte, dar presa vremii consemnase faptul dă acest comandant de oştiri, Mackensen, sărutase prima oară mîna împăratului Wilhelm al Il-lea, Lntroducînd moda sărutării de către ofiţerii germani a mîinii unui bărbat de către alţi bărbaţi, fie că era el Kaiser.

Cei doi vorbiră despre recoltă, despre război.

— Germanii cumpără cereale multe, direct, de la producători, ocolind întreprinderile de profil ce sînt controlate de guvernul român.

— Au nevoie, nea Aurele. Armata germană este învăţată să mănînce bine. Dacă nu este hrănită, nu luptă. Soldatul german are nevoie şi de confort, spre deosebire de ostaşul român, învăţat să primească puţin şi să dea maximum. Te-ai întrebat vreodată pentru ce un ofiţer român primeşte o soldă de cîteva ori mai mică decît un ofiţer german ? Că statul român, pentru cîteva zeci de mii de germani ce staţionează în România, cheltuieşte cît pentru jumătate din armata română ? !

— Se aude că guvernul german nu prea sendearan3 să plătească ce cară de la noi, ar vrea să ia totul fără bani Ce ştii de asta ?

— Mereu se duc tratative cu ei. Mareşalul Ie-a pretins să-şi achite datoria în aur, pentru că şi moneda lor este supusă inflaţiei.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa. Am o întrebare. E adevărat ce se aude că sînt aduşi în ţară soldaţii noştri teferi, slăbindu-se frontul ?

— De unde lupt eu, au venit acasă militari sănătoşi. Mulţi militari se întorc pentru refacere, pentru recuperare. Vin treizeci de zOe, cum am venit şi eu.

— Dacă este aşa. înseamnă că avem o armată puternică în ţară.

— Eu cu Viorela mergem în casă dacă voi aţi dat-o pe politică.

Rămase afară cu Aureliu. sorbind în prize mici zâr- zărică ; era parfumată, limpede, cu aromă de corcoduşă coaptă.

— Ce părere ai, domnule ofiţer, pierd germanii războiul ?

Urmă o pauză seurtă. Adrian era puţin încurcai de întrebare.

— Ce să zic, ca ofiţer, nu trebuie să iiu defetist, dar aşa amu se prezintă raportul de forţe, pare că-1 cam pierd.

— Aşa e ; ruşii au devenit atît de puternici ?

— Nu au devenit ei atît de puternici pe cît au slăbit germanii. N-au mai putut să-şi refacă pierderile uriaşe înregistrate pînă acum...

— Bănuiam şi eu. Americanii îi pisează cu bombardamentele, că le-au pus la pămînt industria de război şi transporturile pentru front...

— Ar mai fi ceva. Armata germană este comandată acum direct de Hitler. El ia dscizii, se pare, în baza unor situaţii eronate servite de generali, care n-au totdeauna curajul să-i aducă Ia cunoştinţă dezastrul de pe front, să-i furnizeze cifrele reale ale pierderilor. Ştirile proaste îl conduc, se aude, în pragul nebuniei. Şi atunci toţi îl minţi cît pot.

— Asta poate să ducă armata germană la dezastru ? ?

— Hitler, după cum am aflat de la ofiţerii germani, nu mai dă voie trupelor să se retragă, ordonîndu-le să se bată pînă la distrugere.

— După părerea mea, face asta ca să-i întîrzie pe aliaţi să ocupe Germania. Nici eu nu-i agreez pe nemţi. Am luptat contra lor numai cu arma goală în mînă, fără muniţie. Fug nemţii de baionetă *ca* de dracu !

— Nea Aureliu, atunci era altceva. Ce mai faci dacă tu ai în mînă o puşcă şi duşmanul vine în

tanc ? Ori coboară asupra ta în picaj, cu un avion de asalt ? Eşti pierdut. Războiul de acum înlătură bătaia bărbătească, foloseşte maşinării cu forţă mare de distrugere. Acum e un război al maşinilor...

Gazda îşi controlă cadranul ceasornicului. Chipul i se înnourase.

— Hai în casă, domnule sublocotenent, am pus destul ţara la cale. Am o arătare de radio pitită sub rufe, şi văd că eşti om de încredere. Englezii ăştia mint de-ngheaţă apele. Hai să vedem cc mai zic, îi făcu lui Adrian cu ochiul.

— Ce fel de vecini ai, nea Aurele ?

— Sînt oameni tăcuţi. Mai vine la mine un tovarăş din tîrg cu care lucrez la binale. El strînge Ajutorul Roşu. Ştii ce-i acela ?

Un Philips arhaic, cu trei lungimi de undă, apăru de sub nişte albituri. Conectă aparatul minuscul la curent şi la o antenă. Ochiul magic se însufleţi, statornicindu-se apoi bruiajul anemic*, un zgomot dc fond, ca ţi cum ciyiva ' bondari se hîrjoneau în odaie.

— Cum vă aveţi cu jandarmii ?

— E după aici. Nu ne face necazuri. Iar germanii se duseră unde a înţărcat dracu...

Loviturile de gong răsunară, înecîndu-se în pereţii de chirpici. Viorela şi Cândra, înţelegînd despre ce este vorba, se apropiară în vîrfurile picioarelor, de parcă ar fi întîrziat la o vecernie.

„In Franţa se generalizează ofensiva aliată spre Sena. tn sudul Franţei, Corpul 6 American se îndreaptă spre A.ix-en-Provence. Divizia 1 Franceză vizează oraşele Tou- lon şi Marsilia. Statul-major FFI, din tle-de-France, Şi Confederaţia Generală a Muncii au ordonat declanşarea insurecţiei la Paris. Feldmareşalul von Kliige, fiind chemat la Berlin, bănuit că a făcut parte din conjuraţia împotriva lui Hitler, s-a sinucis. In lagărul de la Buchen- wald a fost ucis Ernst Thălmann, preşedintele Partidului Comunist German...“

•

Era a treia, ori a patra zi şi o duminică cobora din văzduh pentru a-i aminti lui Adrian că mai avea puţin şi trebuia sâ fie în Bucureşti.

Urma să se prezinte la Comandament să-şi ia foaia de drum şi să se întoarcă pe front. Prin văzduh, puful colilii; de păpădie împiclise grădina, drumul spre lac şi mica peluză de iarbă.

Erau la plajă, Viorela intrase în apă şi se întorsese la mal. A stat puţin să se zvînte, apoi s-a aşezat pe iarbă, ferindu-se să nu ude cuvertura.

Adrian s-a rostogolit şi a ajuns lîngă ea. Mîinile lor s-au atins. Ea nu şi-a tras-o pe a ei. I-a cuprins palma micuţă intr-a lui şi au zăbovit aşa, un timp îndelung...

— Viorela, nu încetez nici o clipă să te iubesc.

— Rosteşti mereu acest lucru, parcă temîndu-te să nu-1 uiţi.

Au tăcut. El s-a sprijinit într-un cot. 1^ privit îndelung obrazul îmbăiat de soare.

— Cînd ai să ajungi pe front ai să mă uiţi definitiv.

— Asta n-ai de unde să ştii.

Adrian se apropiase de obrazul ei, ar fi dorit s-o sărute apoi s-o ţină în braţe, doar atît, s-o ţină în braţe.

Ea înţelesese ce urmărea el, dar era incapabilă să facă vreun gest, să se depărteze, să-l respingă.

— Lasă-mă să te sărut, Viorela. Prin asta nu facem nici un păcat.

Ea n-a răspuns. Şi-a întors numai obrazul spre el şi l-a privit.

— Dacă vei auzi de mine că am murit, ai. să ai re- muşcări ?

Erau tulburaţi. Vocea lui caldă vibra, era emoţionat.

— Te comporţi ca o fiinţă slabă, îneît pari un adolescent fără experienţă.

In acel moment nutrea pentru el putină milă pe care şi-o ascunse. Ii înflori pe obraz o grimasă de amărăciune; Adrian se pripea, îşi

pierduse răbdarea.

13

— Pe bucata asta de plajă, acum, sînt numai bărbat, iar tu, orice crezi că eşti, ori vrei să fii, nu reprezinţi dedt una dintre urmaşele Evei. Distanţa artificială pe care o menţii între noi este anacronică, pentru că nefirească este concepţia ta de viaţă, dacă ai cu adevărat o asemenea concepţie.

Viorela, fără ca Adrian să insiste, ii relată pe scurt povestea Sulfinei, mama Ruxandrei, părăsită şi ea de bărbatul ei. Păţania Viorelei cu Pompei era cunoscută şi nu. mai era nimic de adăugat.

Recunoştea că fusese poate traumatizată ; destinul asemănător al femeilor din trei generaţii o marcase pe Viorela. In sufletul lui exista un conflict între mlndria sa de bărbat, respins continuu de Viorela, şi spiritul său sportiv de a nu abandona lupta pentru a o cuceri, a o convinge că o iubeşte, dar, ca oricare alt bărbat, nu putea să nu-i spună ce simte, ce doreşte, chiar dacă asta îl punea în situaţii neplăcuta

— Adrian, după acest pas ce are să mai urmeze ?

— Al doilea pas. al treilea...

— Şi cînd te vei plictisi, îmi vei întoarce spatele, vei găsi o altă femeie.

— Uite, ceea ce-mi spui acum, îmi dă prilejul să reflectez.

— Şi după ce te vei gîndi bine, -te vei retrage diplo-; matic, nu ?

' — Am nevoie totuşi de o repliere, să-mi pot aduna gîndurile.

Viorelei i se aprinse în priviri o seînteie de triumf.

— Din cele ce spui înţeleg că vrei să ne oprim aici.

— Are sens să mai continuăm o discuţie

care nu duce nicăieri ? Răminem prieteni, camarazi, iar pentru ce crezi că urmăresc o să-mi caut o parteneră de dragoste, iar pe tine am să te respect.

Spiritele lor acum alergau pe drumuri paralele, tinzînd ipotetic să se întâlnească urmare a legilor matematice la infinit; numai că această întilnire nu putea să aibă loc vreodată, ei se înstrăinau încă de pe acum...

Obrazul lui căpătase trăsături aspre, imobile. Pe al ei se citea umbra unei tristeţi şovăitoare. O tristeţe care îî adăuga un aer de distincţie.

ti plăcea modul de exteriorizare al lui Adrian, îi plăcea el întreg, atunci cînd ataca frontal, cind şovâia ori se retrăgea diplomatic, ori cînd, cuprins de o inexplicabilă timiditate, arăta dezorientat.

— Cît crezi că am putea coabita, Adrian ?

— Ca soţ şi soţie, ori ca iubiţi ?

— Ca iubiţi. Mi se pare mai firesc astfel. Şi ţi s-ar potrivi.

— Iar anticipezi un mod de viaţă ce s-ar interpune între noi, fără să ţii seama de ce gîndesc eu. Eu te vreau In primul rind ca soţie.

— Răspunde-mi cît ai coabita cu mine, poftim ! ca soţie ?

— Să-ţi răspund, toată viaţa ? Ai- suna fals, ca într-o melodramă. Nici unul dintre noi nu cunoaşte acum In ce fel se va transforma în timp, la care dintre noi va apare mai întîi plictisul şi rînd ar simţi nevoia unei înnoiri. Merită însă să fim împreună cît mai mult.

Intre ei se instală o altă tăcere, şi mai lungă.

— Dar chiar dacă am ajunge la căsătorie, eu nu renunţ la ideea că trebuie să mă cucereşti mai întîi, după ce ţi-am opus cea mai tenace rezistenţă. Nu-mi place să fiu victima propriei mele slăbiciuni. Am greşit o dată în viaţă, a doua oară ştiu să mă feresc.

Tonul ei era rece, hrănit de o vădită insatisfacţie. Privirile lui se răciră asemeni timpului de afară, entuziasmul

i se stinse treptat.

13

Un vălmăşag de nori încenuşă momentan ziua, lumina ce mai ajungea la ei se ofilise. Faţa lucie a lacului se ridâ urmare a unui vînticel ce atunci se născu din senin.

Viorela se ridică şi-şi pieptănă părul cu gesturi repezi, nervoase. Adrian mai intră puţin în apă, la margine, privind dincolo de ostrov, acolo unde firul principal al riu-

lui se grăbea spre umbrele tainice statornicite printre răchitele ce populau valea...

•

Pe aleea de piatră, îngustă, ce se pierdea la capătul grădinii, umbrele lor, în drumul făcut spre nuc, îi precedau tot mai lungi, mai nefireşti. Sub peticul de cer tot mai colorat, prin coclaurile fînarelor liliecii urzeau scufii noilor născuţi dintr-o lină imaterială, tunsă de pe oi încă nenăscute.

Silueta Viorelei se decupa albă, înaltă, subţire, pe fundalul de catifea neagră a grădinii. O cuprinse pe după umeri, înţelegînd dorinţa ei de a fi protejată împotriva răcorii.

Paşii lor egali parcurseră silenţios aleea înspre umbrarul unde mîncau ziua. Se opriră într-un loc. Nici ei nu ştiau pentru ce. Adrian o ţinea mai departe cu braţul pe după umeri. O întoarse cu **faţa** la el. Ea se lăsă. O sărută. Apoi ea şi-a aplecat fruntea încinsă pe umărul lui.

Ceea ce se petrecea cu ea era o dulce nebunie. Buzele ei moi se contopiseră din nou cu ale lui. Viorela se înălţă şi-l sărută din nou. Ar fi rămas aşa înlănţuiţi o vecie, pînă cînd vestitorii dimineţii ar fi trimbiţat naşterea zorilor, spărgînd noaptea în cioburi. Vraja însă se rupse **cînd** glasul Viorelei îl aduse treptat la realitate.

— Te bucuri că ai triumfat atît de uşor, Adrian ? Tainele sărutului, ale îmbrăţişării s-au risipit. Pînă la împlinirea scopului tău nu mai este decît un pas.

Viorela se văzu alături de el pe o scenă enormă, inundată cu alb, în faţa unei săli de spectacol, arhiplină, cu spectatori decent îmbrăcaţi. Aceştia, gravi, nefiresc de gravi, o priveau mustrători. Ei doi erau materiali, erau acolo. Nu se mai putea aijula nimic decît făcînd călătoria în timp înapoi, trecînd de momentul cînd s-au oprit şi buzele ei se contopiseră cu ale lui, într-un sărut voluntar, fără ca el să i-1 fi cerut. Totul fusese o trăire sinceră, cuvintele ei limpezi erau ceea ce crezuse că trebuie spus în acea clipă de abdicare.

— Văd că te bucuri că ai triumfat ? j

— Acum te iubesc şi mai mult, Viorela. Să ai

încredere în ce-ţi zic...

Se desprinseră unul din braţele celuilalt. Parcurgeau din nou aleea îngustă, urmărind şi urmăriţi de umbrele lor ce creşteau şi scădeau după cum se depărtau ori se apropiau de lumina puternică a unei lămpi agăţate sub căpriorul porumbarului.

J ' Adrian n-avea motive să fie pe deplin fericit. Peste cîteva zile pleca pe front, deşi va mai zăbovi puţin In Bucureşti. Frontul însemna necunoscutul, haosul, abatorul uman în care era din nou azvîrlit.

Se va prezenta la regiment. îşi va lua tancul în primire, va lupta, va simţi din nou greutatea nevăzută a carapacei de oţel, avînd inima chircită în piept ori de cîte ori un proiectil atinge cuirasa.

Mai întîrzie la marginea hotarului de vrajă a visului. Era atît de aproape de el dragostea, şi mai înainte de orice nevoia de iubire, încît il cuprinse o iraţională senzaţie de uşurare cind ascultă cuvintele Viorelei, dovada capitulării ei treptate.

— După ce am să-ţi aparţin şi plictisit de mine mă vei epuiza în imaginaţia ta, atunci cînd n-am să mai prezint acelaşi interes ca acum, vei dori o schimbare. Te rog să nu mă minţi, să-mi spui din timp acest lucru.

Il încercau emoţii contradictorii. Presupunerile ei, intoleranţa, absurda neîncredere in soliditatea convingerilor lui rămăseseră intacte.

— Sper să fim în stare să păstrăm aceleaşi impresii intime unul pentru celălalt un număr cît mai mare de ani. Eu aşa întrevăd viitorul.

— Am să tălmăcesc în versiunea mea cele rostite de tine. Adică să ne găsim în centpul visului cît mai mult posibil, şi, deşi ştim că visăm, gg refuzăm să ne trezim,, iar peste ani nenumăraţi, cînd totul se va destrăma implacabil să eşuăm fiecare pe banchiza sa.

In sinea lui, Adrian credea că Viorela are pe cineva. Umbra acelui bărbat se interpunea mereu între el şi ea. Nu era departe de adevăr. Acel bărbat exista : era un coleg de-al Viorelei care o asalta zilnic şi căruia nu-i dădea nici o speranţă.

— Nu-ţi cer absolut nimic în plus, Viorela. Ne

oprim' la aceste sărutări. Dacă mă întorc din război, şi te găsesc liberă, reluăm totul de unde am rămas astă-seară.

Cuvintele lui erau ciudate. Aşa le considera ea, nelalocul lor. Presiunea pe care el o condusese, cu abilitate, pînă aproape dincolo de limita răbdării sale, acum o curma neprevăzut, chiar puţin brutal. Rostise totul pe un ton sever, hotărît să-şi ţină cuvîntuL

— Nu m-am înşelat, Adrian. Cecul în alb te suprasa- tisface. Probabil că m-ai şi fişat, trecîndu-mă la lucruri perimate...

— Imaginaţia ta este în mîinile tale, n-o lăsa să o ia razna. Hai să aşteptăm prima zi de pace, apoi reluăm dialogul.

— Majoritatea bărbaţilor îşi dau cuvîntul că respectă femeile, dar şi-l încalcă. De fapt şi tu ai adoptat aceeaşi atitudine. Te priveşte ce fad şi ce nu. De fapt, nici eu nu eram ferm decisă să încep ceva serios cu tine. A^a că nid unul dintre noi n-a pierdut prea mult...

•

Figurile lui Aureliu şi Cândrei deveniseră grave. Adrian, şi el de faţă, arborase o mină serioasă. Din cele auzite mai înainte la radio, n-aveau nid un motiv să se fericească. „Pe frontul de răsărit, în aripa sa de sud. sovieticii au dezlănţuit o ofensivă de mari proporţii, anga- jînd cuca 90 de divizii, şase corpuri de tancuri şi moto- mecanizate, două armate aeriene, însumînd un milion de oameni, 1 400 tancuri, 16 000 de tunuri şi aruncătoare de mine şi 1 750 de avioane. Ruşii au creat breşe adind în dispozitivul Grupului de armate «Ucraina de Sud», comandat de generalul Friessner."

Aparatul de radio îşi încheiase emisiunea. O explicabilă stare de agitaţie îi cuprinse. Sovieticii acumulaseră importante forţe umane şi materiale şi trecuseră la atac. Adrian, îşi consultă ceasuL Puţin peste orele 10 noaptea:

— Poate s-au suspendat concediile şi permisiile, zise el, mîine dimineaţă plec la Bucureşti.

Adrian nu dormea. Se ridică şi deschise fereastra, lă- sînd să pătrundă în încăpere parfumul de noapte al petuniilor. Se va stabiliza oare frontul pe linia fortificată de care se tot vorbea ? întăriturile de acolo se înmulţiseră, se modernizaseră, se dotaseră cu arme redutabile de foc, cu cîmpuri de mine ; cazematele erau dispuse in adincime pe cîţiva kilometri şi dotate cu armament pentru a face faţă oricărei situaţii.

Dar dacă ruşii lansau un desant aerian în spatele fortificaţiilor, aşa cum se petrecuseră lucrurile pe „Zidul Atlanticului", unde americanii au cucerit cazematele atacîn- du-le de pe uscat ? Japonezii îşi şăpaseră cazemate în adîncul solului din coral ori tuf vulcanic, dispunîndu-le pe mai multe etaje în adîncime. Toate au fost cucerite pînă la sfîrşit. Oriunde în lume, în războiul modern, fortificaţiile întîrziau o armată, desigur că n-o puteau înfringe, dar o obligau să-şi încetinească ritmul ofensivei, o întîr- ziau, şi în timpul ăsta se puteau întîmpla multe!..

„Ne-am retras pe teritoriul ţării, trebuie să-l apărăm cu dinţii. Vom părăsi, mai mult ca sigur, pe germani. Războiul lor nu ne-a privit de fapt niciodată. încă de la început s-a vădit nesinceritatea lor faţă de noi. La sfîrşitul unui asemenea război, cîştigat de germani, la masa tratativelor, dacă ar fi existat o asemenea masă, ar fi putut trece Fiihrer-ul lor peste atitudinea fermă, peste poziţiile răspicate, peste intoleranţa delegaţiilor noastre faţă de ceea ce li s-a cerut ? Vor uita germanii că n-au putut înfeuda —România intereselor războiului lor pe cît ar fi vrut, că România a pretins de atîtea ori şi a primit plata în aur pentru achitarea datoriilor Reich-ului ocazionate de livrările de petrol şi de grîne ? Vor putea trece peste refuzul nostru de a deporta evreii, aşa cum i s-a cerut în dese rînduri mareşalului, şi felul cum aceştia au fost trataţi îţi ţară la noi faţă de restul Europei ? Că li s-a în- lesnit să ajungă în ţară la ei, chiar în aceste tondiţii de război, luîndu-se atitudine faţă de şicanele ce li s-au făcut pe drum, cînd traversau

peninsula Balcanică spre porturile Mării Egee ? înlăturarea legionarilor de la putere şi tot ce s-a întîmplat apoi cu această organizaţie susţinută şi finanţată de nazişti, toate astea ar putea să le uite Fuhrer-ul Reich-ului german ? !“

Adrian nu izbutise încă să adoarmă. Tot felul de gîn- duri îi treceau prin cap.

„Mîine plec la Bucureşti. Dacă ruşii rup frontul, Bucureştii pot intra îrt zona de operaţii. Hitler a introdus tactica pămîntului pîrjolit; lupta pînă la ultimul cartuş, pînă la ultima casă, Ultima palmă de pămînt. Va deveni şi Bucu- reştiul o a doua Varşovie ? Iar fac presupuneri fără rost“...

Zorii şovăitori {rupeau de sub pleoapele mahmure ale nopţii, împroşcînd pomii cu mărgele rubinii. Lumina, apoi, scăpată peste bordurile orizontului, revelă fuioarele de hori rlnduite în terase, incendiindu-le cu flăcări cu pară anemică, catifelate : în satul Prunaru se năştea o nouă zi, parcă mai aparte decît toate celelalte de pînă atunci...

14

Sovieticii rupseseră frontul, declanşînd ofensiva. Liniile de apărare germane fuseseră date peste cap şi se întrezărea un dezastru de proporţii. Cel care poruncea armatei române, mareşalul, voi să vadă la faţa locului cum' se petrec lucrurile. Se gîndi că era foarte importantă o convorbire cu generalul Friessner, comandantul grupului de armate germane „Ucraina de Sud"[1], pentru a stabili ma- surile militare care se impuneau pe moment, ca şi cele pentru perioada imediat următoare. Aşadar, zbura cu avionul la Slănicul Moldovei, unde Friessner îşi instalase Cartierul general. Mareşalul era furios, pentru că ceruse în mod repetat Fiihrer-ului blindate şi artilerie anticar şi nu primise nimic.
*

Mareşalul avusese convorbiri cu Hitler între 23 —24 martie, tot la Castelul Klessheim, în prezenţa

secretarului acestuia, Paul Schmidt. Fuhrer-ul începuse atunci prin a lăuda fortificaţiile de pe Coasta Atlanticului, unde, afirma el, soldaţii Europei comandaţi de Rommel stăteau de pază, făcînd imposibilă o debarcare aliată. Discutaseră şi despre Ungaria, ocupată militar de Wehrmacht.

— Dacă va fi necesar, n-am să mă dau înapoi să ian măsuri foarte dure cu orice ţară, pentru ca orice primejdie pentru ducerea împreună a războiului să fie înlăturată fără menajamente.

Motivaţia ocupării militare a acestei ţări sunase, din gura Fiihrer-ului, ca un avertisment. Hitler cunoştea aproape totul despre activitatea lui Ştirbey la Cairo, despre tratativele acestuia cu anglo-americanii.

— După atitudinea neloială a guvernului ungar, şi cum România şi nici Ungaria nu şi-au însuşit vreodată arbitrajul de la Viena, iar Italia este desprinsă de Axă, Germania consideră oportun să nu mai figureze ca semnatară a Arbitrajului. Rog pe excelenţa-voastră să nu amintească faţă de nimeni această declaraţie. Am s-o fac public la momentul potrivit.

Caducitatea Dictatului îl mulţumea pe mareşal. îl stă- pînea totuşi un amestec de îndoială şi neîncredere. Sensibilităţii naţionale a românilor, tot mai aprinsă în ultimul timp, urma să i se dea satisfacţie. Ţara întreagă asistase neputincioasă la atrocităţile săvîrşite în partea ei de nord- vest sub privirile germanilor.

A doua zi, la 24 martie, Hitler şi Antonescu s-au în- tîlnit din nou. Hitler a prezentat **sinteza** unei analize militare cu idei originale, concepută **după** tratatul lui Moltke. **Începu** să peroreze în faţa generalilor, vorbind cu emfază, gesticulînd şi arătînd tot felul de **semne** grafice ce însemnau armate, mari unităţi şi unităţi germane dispuse conform unor concepţii strategice la care ajunsese după îndelungi nopţi de nesomn şi de veghe.

Cei de faţă îl ascultau arborind diferite măşti. Printre aceştia se aflau : Keitel, Goring, Antonescu, Ilie Şteflea, Jodl, Joachim von Ribbentrop, Karl Donitz, Heusinger. In cîte o pauză se auzea căscatul

cîinelui Blondi, care se plictisea nebăgat în seamă de nimeni. Hitler îşi privea interlocutorii, căutînd să pătrundă gîndurile fiecăruia.

‘ — înaintarea ruşilor, concluzionă el, nu poate fi oprita decît prin forţa armelor. Pentru terminarea războiului nu există decît o luptă totală, cumplit de dură, orice altă speranţă deşartă slăbeşte rezistenţa naţiunii.

— Pentru a lupta eficient, ar fi nevoie ca armata română să-şi refacă potenţialul militar cel puţin la nivelul anului 1941.

Gazda se prefăcu surdă la afirmaţia precisă a mareşalului.

— Germania va înfiinţa numeroase unităţi militare noi şi va dota armata cu armament ultramodern, promise el triumfător.

— Victoria este asigurată în acest fel, *mein Fiihrer,* sări Jodl.

— Ambele măsuri îşi vor dovedi eficacitatea primăvara asta şi la începutul verii, cînd Germania va relua iniţiativa. Domnule mareşal Antonescu, vom duce împreună o luptă generală pînă la victoria finală.

— Noi solicităm totuşi două condiţii preliminare.

— O ascult pe excelenţa-voastră, se trase Hitler de o ureche care il frigea, semn că ceva nu este în ordine.

— Prima ar fi de natură politică : asigurarea frontierei de vest împotriva ungurilor. A doua ar fi militară : înzestrarea urgentă a armatei române cu tancuri, tunuri anticar şi artilerie antiaeriană.

Ochii Fuhrer-ului se închiseră, apoi se deschiseră brusc, tulburi.

— Condiţia politică este pe cale de realizare, datontă ocupării Ungariei de către Wehrmacht. Pentru îndeplinirea condiţiei militare, am şi dat instrucţiuni şefului de stat major.

Numai că atmosfera, şi aşa încordată, era pe cale să se încingă şi mai rău prin intervenţia lui von Ribbentrop, care susţinea că se află în posesia unor dovezi că românii ar fi stabilit contacte cu ruşii şi cu Occidentul pentru scoaterea României

din război.

La replica mareşalului că şi germanii ar fi stabilit, la rîndul lor, asemenea contacte cu adversarii Germaniei, Ribbentrop negă total

— Aceste luări de contacte sînt periculoase, deoarece dau englezilor ideea că românii doresc pacea.

— Am să cercetez cu toată rigoarea această situaţie, promise mareşalul cu seriozitate, şi voi lua măsurile cuvenite...

Antonescu simţi nevoia să se uite prin hublou, să vadâ unde şe află. Pămîntul nu se zărea, el găsindu-se deasupra plafonului de nori. în jurul său, în dreapta, nici un avioa. Aparatul era înarmat şi în caz de nevoie ar fi luptat. Plecase însă în mare secret, aşa cum obişnuia în ultimul timp. Puteau apărea surprize şi să se trezească cu o întreagă escadrilă inamică...

La întilnirea din martie, raporturile româno-germane nu se clarificaseră, dar evitase ocuparea României de către Wehrmacht. Hitler se arătase hotărît să continue războiul pînă la sfîrşit. Desolidarizarea lui de Dictatul de la Viena era lipsită de efecte practice. La un viitor tratat de pace, Reich-ul fiind înfrîn£ cine ar mai fi întrebat pe foştii săi conducători ce părere au despre injusteţaa Dictatului ?

Negocierile cu aliaţii nu progresau deloc. I-a chemat la el pe Alexandru Cretzianu şi Frederic Nanu, ambasadorii trimişi lâ Ankara şi la Stockholm. Discutase cu ei deschis, voind să se facă bine înţeles, cînd le-a cerut să tatoneze condiţiile unui armistiţiu cu aliaţii, cu Anglia, Statele Unite şi Uniunea Sovietică.

— Puteţi spune celor interesaţi că eu l-am informat pe Hitler că nu va fi tras nici un glonte asupra trupelor britanice şi americane, în cazul cînd acestea îşi vor face apariţia în România.

— Ankara şi Istanbulul gem de spioni germani, l-a avertizat Cretzianu pe mareşal.

— Acţionaţi cu multă prudenţă şi mult tact..'.'

Spre sfîrşitul lui septembrie 1943 şi în lunile următoare, raporturile româno-germane

cunoscuseră momente de încordare extremă. La 30 septembrie, ziarul *Informaţia zilei* a publicat celebrul pamflet „Baroane“, semnat de Tudor Arghezi. A urmat internarea poetului în lagăr, După opinia autorităţilor, articolul ar fi atacat morala publică. Germanii şi-au sporit şi mai mult neîncrederea în Mihai Antonescu, ce era şi ministru al Propagandei şl dirija cenzura...

Antonescu primise o scrisoare de la Hitler, redactată în termeni aproape de ultimatum ; situaţia trupelor germane era precară:

„...situaţia Grupului de Armate «Sud» s-a înrăutăţit în mod îngrijorător, Germania încercînd prin încleştarea tuturor forţelor sale să sfărîme valul bolşevic care se abate asupra Europei de Est. Solicit o .contribuţie masivă a J României, fiind nevoie ca fiecare unitate militară românească să fie pusă la dispoziţia frontului..."

Mareşalul i-a răspuns Fiihrer-ului abia după trei săptămîni :

„România nu dispune de trupe suficient înarmate şi instruite pentru a putea fi trimise pe front. Materialul de război livrat de Germania armatei române, în baza convenţiilor de iarnă, este insuficient şi de slabă calitate".

In sfîrşit, ca urmare a crizei de ostaşi germani pe front, Hitler a dat ordin să fie redus personalul auxiliar al Wehrmacht-ului de pe teritoriul României...

Numai că von Killinger se neliniştea tot mai mult. Şi-a înaintat părerile personale într-o scrisoare adresată lui von Ribbentrop :

„...In România situaţia se ascute. O dală cu apropierea ruşilor se vădeşte că România încearcă să se apropie tot mai mult de Anglia şi America. Avem convingerea că mareşalul nu a participat la aceste încercări. In ultimul moment însă am devenit bănuitor, fiindcă este imposibil ca ceea ce se petrece în ţară să rămînă necunoscut mareşalului. Consider că, dacă se reuşeşte să se stabilizeze frontul rusesc, atunci cu siguranţă situaţia se va îmbunătăţi. Dacă nu, trebuie să ne aşteptăm la dificultăti în România. Nu cred că există vreun pericol acut şi că ne-am afla în România în faţa unor evenimente ca acelea intervenite în Italia Atît timp cît frontul din răsărit ţine, în Român·a nu vor interveni complicaţii serioase..."

Antonescu avea textul comun al Conferinţei de la Teheran, dactilografiat. Il citise de mai multe vori şi simţi şi acum nevoia să-l mai parcurgă. Uriaşa energie ce radia din conţinut îl cutremura.

„Noi vom căuta cooperarea şi participarea activă a tuturor statelor mari şi mici, ale căror

popoare s-au consacrat cu inima şi cu gîndirea lor — asemeni popoarelor noastre — nimicirii tiraniei şi sclaviei, asupririi şi intoleranţei. Noi vom saluta intrarea lor — atunci cînd vor dori să intre — în familia Naţiunilor Democratice ale lumii

Nici o forţă din lume nu poate să ne împiedice să distrugem armatele germane pe uscat, submarinele lor pe mări şi uzinele lor de război prin bombardamente. Ofensiva noastră va fi necruţătoare şi crescîndă. încheind consfătuirile noastre prieteneşti, noi aşteptăm cu încredere ziua cînd toate popoarele lumii vor putea trăi liber, ne-atinse de tiranie şi în concordanţă cu diferitele lor tendinţe şi propriile lor conştiinţe. Noi am venit aici cu speranţă şi hotărîre. Noi plecăm de aici prieteni în faptă, în spirit şi in ţel.

Roosevelt, Churchill, Stalin."

Mareşalul aţipise. Se făcea că se găseşte la el în cabinetul de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, din Piaţa Victoriei. Aghiotantul intrase interesîndu-se de un lucru extrem de important. I s-a făcut legătură telefonică cu Ankara, apoi cu Stockholmul. Vorbi mai întîi cu Cretzianu. Voia să cunoască cum au avansat tratativele cu anglo- americanii. Apoi vorbi cu Stockholmul, cu amabasadorul NanU. Aici tratativele mergeau mai binţ. Sovieticii erau dispuşi să încheie armistiţiul cu România^ Se întrezărea posibilitatea ca armata română să participe la războiul contra hitlerismului şi horthysmului. Oricum, el îl vă anunţa pe Hitler că-1 va părăsi, pentru â nu transforma pămîntul ţării într-un teatru de război...

învăţase textul pamfletului pe dinafară. De fapt, Mihai Antonescu, ministrul său de externe şi de propagandă nu era străin de conţinutul pamfletului şi de publicarea acestuia.

„...Uită-te, mă, la mine ! Baroane ! Să ne desfacem hîrtiile amindoi, eu zapisul şi hrisoavele mele scrise pe cojoc, şi tu zdrenţele tale. Scrie pe ale tale Radu ? Nu scrie !... Scrie Ştefan ! Nu scrie !... Scrie Mihai, scrie Vlad, scrie Matei ? Nu !... Păi ce scrie pe cîrpele tale ? Degetele şterse de sînge ?

Mi-a ieşit o floare-n grădină, ca o pasăre rotată,

cu miezul de aur. Ai prihănit-o. Ţi-ai pus labele pe ea şi s-a uscat...“

Huruitul avionului îl trezi. Aterizase. Ajunse în uşa avionului. Sub el se afla scara care îl va duce pe teren solid. Ca militar, cavalerist, cel mai bine se simţea pe cal ori cu pămîntul sub picioare...

Se găsea undeva prin apropierea frontului. Din depărtări ajungea la el canonada deprimantă a tunurilor. O litanie din mii de guri de foc care se abătuse cu fontă încinsă asupra liniilor de luptă germane şi române...

15

I-a trezit Cândra. Discutaseră mult după miezul nopţii şi abia spre dimineaţă adormiseră. La zece, cînd soarele începuse sâ frigă pe cer, erau gata de plecare. Adrian insistase să treacă puţin, nu mai mult de o oră-două, şi pe la Katarina, să-şi ia de la ea rămas bun, s-o prezinte cu acest prilej şi pe Viorela. Satul unde se găsea mama lui era la mai puţin de zece kilometri de'Prunaru.

Aureliu încă din zori era dus la cîmp să cosească lucernă. Binaua se închisese şi aştepta ca antreprenorul să-l cheme la treabă de cum va lua în antrepriză vreo nouă lucrare de construcţii.

Cândra nu i-a lăsat să plece cu mîna goală. Intr-o pannrniţă încăpătoare le-a dat ouă in mălai. Intr-alta, le-a pus brînză, came prăjită în untură, pîine coaptă de ţară, urdă dulce, două sticle de must care pişcă la limbă, înfundate cu dopuri din cocean de porumb, săpun de casă, un borcan cu magiun de prune...

De la poarta Cândrei s-au urcat într-o căruţă cu un cal, atelajele fiind proprietatea dascălului Procopie ; acesta s-a oferit să-i ducă‘în Perşoiu, pentru că interesul său tot într-acolo ducea.

Drumul de ţară umbrit de pomi era colindat de rumegătoare ce traversau şoseaua de la un şanţ la celălalt. Copiii le suduiau, să le îndepărteze, dar

animalele îşi vedeau indiferente de treaba lor. Un băieţaş scosese din traistă colţul de mămăligă şi ruptura de brînză din care muşca lacom, minţindu-şi foamea pînă la înnoptat, cînd se întorcea cu vitele...

Katarina era în poartă. Noul soţ era la Tîrgovişte şi-l -aştepta, fiind dus să cumpere petrol pentru lampă, sare şi chibrituri.

Coborî cu ei şi dascălul Procopie, om cu frica de Dumnezeu şi c-un nas roşu, borcănat.

Erau în curte de puţină vreme. Katarina se dumirise că Adrian de fapt îi prezenta pe viitoarea ei noră. Era sincer emoţionată. De la prima vedere, nu se putea spune că femeile erau moarte una după alta. dar nu-şi manifestau nici un fel de antipatie. Se studiau numai, fiecare încer- cînd să-i intre în voie celeilalte.

Katarina aşternu pentru masă ; copiii se grăbeau şi sparse o sumă de ouă în tigaie peste bucăţelele de costiţă perpelită, tăiată mărunt. Viorela prepară repede o salată din roşii, castraveţi şi ardei gras, acrind-o cu oţet de vin. La urmă, Katarina aduse must preţ de doi litri, un must care pişcă la limbă, ţinut pe ciment, la rece, în cămară.

Cu mîna care îi tremura, Katarina turnă în ceşti de pă- mînt ţuică de zarzăre. Pe a ei o dădu de duşcă. Procopie se postase în fruntea mesei apropiindu-şi zărzărica. Umplea ceaşca pînă la marginea de sus şi o deşertă de cîteva ori pe hăul gîtului.

In timp ce mîncau, Katarina se dădu la vorbă cu Viorela, doar-doar să afle cît mai multe de la ea, pentru că de la băiatul ei, cînd era vorba de vreo femeie, trebuia să-i tragă vorbele din gură cu cleştele...

Erau gata de drum. Katarina plînse ; copilul ei pleca pe front şi auzise de la primar, de la preot, de la notar, că luptele se-ndreptau spre inima ţării. Puterea nemţilor se năruise, asemeni unui morman de pietriş ce cădea pe ta- luz...

Le-a dat la drum o găină tăiată, jumulită la iuţeală. Intr-o plasă din sfoară, cu ochiuri mici, le-

a pus roşii mirosind a vrej, un săculeţ cu nuci noi şi o damigeană de must.

Pe Viorela a strîns-o la piept. Se deprinsese cu gîndul că lumea se întorsese cu dosul în sus, că tinerii probau mai întîi somierele, apoi se înfăţişau la ofiţerul stării civile. Poate că, de, nici aşa nu era rău : mai întîi să cunoşti cum te nimereşti cu omul ori muierea în cauză, că pe din-afară n-ai nici o dovadă de cum te potriveşti, de este vorba de vreo „nepotrivire de caracter".

— Viorelo, mamă, Adrian al meu este băiat de treabă. E tăcut ca Tudor şi îndemînatic ca mine şi pe deasupra învăţă şi carte de e tobă de învăţătură. Nioi n-am ştiut că cresc băiat. Şedea ziulica întreagă şi colinda cu vîrful briceagului prin nişte şanţuri de pe tăblia mesei. Să nu-i pătezi obrazul cu necinste cît o fi dus printre străini. Să te păstrezi mîndră, Viorelo. Bărbaţii, mamă, caută numai să-ţi ridice poalele cămeşii, i-o spuse în şoaptă. Ajung acolo, apoi te arată cu deştul. Lasă că s-o îndura Al-de-Sus să scape cu viaţă şi să se întoarcă întreg. Ţin pentru asta toate posturile date mie de părintele Capră din Perşoiu.

— Mamă, se apropie Adrian de ele, cît sînt eu pe front, Viorela are să stea la noi. Locuinţa ei a fost lovită de *o* bombă.

— Aşa se şi cade, maică. Locul femeii e între temeliile casci bărbatului. De ar fi trăit dragul de Tudor să vadă şi el ce femeie ai ales ! Treceţi, mamă, mai întîi pe la popă, înainte de plecare, să vă legaţi in faţa Cerului. Că asta are să vă ajute pe amîndoi.

Obrazul Viorelei se îmbujoră, ceea ce făcu o impresie bună Katarinei. Viorela, după ea, avea o purtare îndoielnică, de vreme ce, fără să-şi pună pirostriile pe cap, colinda prin sate cu Adrian şi dormea cu el fără să fie cununaţi.

Credeau şi ea şi Procopie că era amanta lui Adrian. Misteriosul, necontenitul şi subteranul fluviu al sexualităţii crescuse în lume, stimulat de improbabilitatea vieţii în condiţiile ravagiilor războiului.

Oamenii, din cîte observase şi ea, simţeau

nevoie de dragoste, aventurîndu-se în legături ciudate, uitînd de Dumnezeu, de obiceiul pămîntului, încâlcind oprelişti date de Sus... ■*
•

Se găseau în faţa ghişeului casei de bilete din gara Tîrgului. Bagajele le rezemaseră de un perete. Civilii îl priveau pe Adrian cu un incontestabil respect, poate pentru tresa de sublocotenent pusă pe epolet. Un afiş scris cu chimic, relativ descifrabil, anunţa călătorii pentru Bucureşti că urmau să ia un alt tren, care folosea o rută ocolită. Totul se petrecea din motive de forţă majoră.

Intre timp mai sosiră cîţiva permisionari, ca şi el, printre care un căpitan. Cel cu trei trese de aur pe epolet deveni centrul atenţiei, spre mulţumirea Viorelei, care pur şi simplu se arăta stînjenită ori de cîte ori Adrian saluta în dreapta şi în stingă. Il luă pe Adrian de la rînd şi ieşiră pe peron. Pînă la vînzarea biletelor mai era timp destul.

Bagajele îl încurcau pe ofiţer atît de mult, îneît îi venea să le arunce, deşi tot ce aveau la ei le era folositor. Li se făcu sete şi traseră cîteva înghiţituri de must.

De la un timp, un trup voinic, al cuiva, se aşeză în faţa luminii. Era un civil. Privirile lui Adrian se ridicară, suind de pe pantofii tălpuiţi cu cauciuc de anvelopă de maşină pe pantalonii burlăniţi, de o culoare nedefinită, apoi pe haina şleampătă, pătată cu ulei, cămaşa cadrilată.

Mai sus aproape că nici nu mai era necesar să se uite. Nu putea fi decît Spirea, proprietarul Mercedes-ului arhaic, al „Lebedei", cum îl botezase.

îşi continuă ascensiunea, depăşindu-i pieptul îmblănit şl nodul lui Adam, obrazul palid, prelung, păros pînă sub pomeţii obrajilor. Ajunse la ochi, dar purta ochelari fumurii. Pe cap avea şapca lui ancestrală, cu cozorocul frînt.

— Ce-ţi puseşi ochelarii ăştia, nea Spirea ? Cît pe^aci să mi te mai cunosc. Ce-i cu dumneata aici ?

— Ce mică e lumea, domnule sublocotenent !

Ofiţerul se sculă în picioare. Dădură mina. I-a

prezentat-o şi pe Viorela. Eţa logodnica sa.

• — Ce vînt te-aduce prin gară, nea Spirea ?

— Muşteriii, domnule sublocotenent. „Lebăda" e trasă în faţa gării. Aflai de trenul ăla care ocoleşte şi dădui o fugă pînă aici. Dacă aveţi drum spre „Oraşul lui Vodă", sînteţi oamenii mei.

— Ce condiţii de călătorie ne oferi, nea Spirea ?

— Platforma este ocupată, aproape toată, cu nişte troace. M-a tocmit un sinistrat să i le duc la Bucureşti.

Nu mai ştiut ce să cred. Unii fug de Bucureşti, alţii aleargă spre el. Lume nebună, zău aşa.

— Viorela, îţi surîde o călătorie cu „Lebăda" lui nea Spirea ?

— Se pare că n-am de ales. Oricum avem acelaşi drum.

Luară bagajele şi ieşiră din gară, urmaţi de cîţiva ostaşi.

— Ce bine îmi pare că te-am întîlnit, domnule ofiţer.

— Să ştii că i-am povestit Viorelei de dumneata. Uite că mai ai muşterii, nea Spirea. Parcă te văd că ne înghesui pe platformă.

In faţa Mercedes-ului, de trei tone, mai aşteptau şapte-opt militari; printre el, căpitanul şi un locotenent, picat chiar atuncL

— Nea Spirea, am încurcat-o, după cupi arată gradele.

— Căpitanul e băiat subţire, l-am văzut eu. Are să-i cedeze locul din cabină domnişoarei Viorela. Locotenentul n-are să facă nazuri.

— Şi dacă îţi rechiziţionează maşina ? Iţi dă marfa jos şi urcă ostaşii In ea si-i ducă la unităţile lor militare !

— N-are ordin de rechiziţionare la el. O să ne înţelegem...

Mai aveau cîţiva kilometri pînă la Crevedia ! Drumul era bun, arhaicul Mercedes se tîra cu aproape cincizeci de kilometri pe oră, scuturîndu-se din încheieturi.

Lîngă Spirea călătoreau Viorela şi Adrian.

Căpitanul, cum se aşteptase Spirea, ceruse să stea pe platformă. Se aşezaseră cum putuseră mai bine printre lucruri, conform unei ierarhii căreia nimeni nu i s-a împotrivit.

Spirea trăgea deseori cîte un gît din tescovina scoasă din căptuşeala hainei; ţinea volanul numai cu o mînă, cârmind astfel maşina şi ferind găurile din şosea. Man- şoanele aplicate roţilor formau un ritm nou al hurdu- cărilor, altul decît cel ştiut de Adrian.

— Ce-ai făcut la roţi, nea Spirea ? Acum bat altfel de cum ştiam.

— Să fiu al naibii ! Ai stofă de specialist auto. Aşa e. Le-am mutat în cruce, să mă dezvăţ de felul cum scuturau. Mă lua somnul aşa.

— Cumpără-ţi şi dumneata anvelope noi. Maşina ar merge lin.

— Vrei să adorm cu volanul în mînă ? Şoseaua te toropeşte cînd mai tragi o gură de tărie. Meserie grea condusul, domnule sublocotenent. Apoi n-am bani. De unde să procur anvelope noi. De la vreun neamţ din Wehr- macht. dacă are plus de inventar ? Şi de vinde să-l iau pe neamţul ăsta ?!

— S-ar putea ca ocazia să-ţi pice mai repede de- cît crezi.

— Am auzit că ruşii au spart frontul în Moldova.' E adevărat ?

— Din nenorocire, situaţia pare că este foarte gravă.'

— Dacă ruşii ne ocupă ţara, ăştia au să facă şi la noi colhoz. ′

— Avem rege. avem oameni politici. Afară de asta,' Molotov. ministrul lor dc Externe, a ţinut o cuvîntare, declarind că guvernul sovictic nu se amestecă în ordinea internă din România. Ei pătrund în ţară la noi pentru a dezarma pe germani.

— N-au decît să facă pod aerian şi să debarce în Ungaria. Aici, în România, îi dezarmăm noi p6 germani. Parcă am fi copii,

— Acum şi dumneata... Ei ţintesc Berlinul. Prin Polonia e drumul cel mai sigur. Spune sincer, ţi-e frică să nu-ti ia ruşii Mercedes-ul ?

Spirea fu cuprins subit de o stranie euforie, infuzio- nată de tescovină. în el răbufnise omul care se zbătea cu viaţa, truditorul.

— Poate, de ce să te mint. „Lebăda" este cea care îmi hrăneşte copiii, nevasta şi pe mine. Fără ea sînt ca fără mîini. Am mai avut un Ford, tot o rablă; „Un cîine mocs". Numai de rable am parte. Dar ele fac parte din viaţa mea ; ele dau măsura existenţei mele. Dacă intru în fabrică, la rind cu toată lume& am şă devin o fracţiune dintr-un întreg. Am şă exeCut ce-mi spune meşterul. Am să mă sting pe picioare, mă voi sfîrşi lent, domnule sublocotenent...

Viorela nu asculta. Ea nu avea nici păreri. Neutralitatea ei îi plăcuse lui Spirea. Acesta opri maşina şi fixă pe parbriz ştergătoarele. Le mişcă cu mina să pornească, apoi despiedică frîna...

începu să plouă,,o'ploaie timidă la început, care apoi se transformă într-o adevărată aversă. Bătaia violentă în tabla cabinei îi aminti lui Spirea de călătorii de pe platformă.

Trase maşina sub un castan sălbatic, înfipt într-un mal al satului în care abia intrase.

Porniră cînd timpul se îmblînzi. Din asfalt urca în atmosferă respiraţia caldă a pămîntului sub forma unor vapori alburii. Mercedes-ul hurduca aritmie, scuturăturile se îndeseau, provocate de lăsăturile drumului, tot mai greu de ocolit de un Spirea parcă jurat să le golească mai pe toate de apa de ploaie adunată acolo.

Norii se risipeau sleiţi de vlagă, şterşi de pe cer de un vînt cuminte ; se descoperea treptat o pată albastră a înaltului care se tot mărea pe măsură ce se apropiau de Capitală.

In Mogoşoaia plouase puţin. **Intrecură** un autobuz de călători de pe cursa Mogoşoaia-Bucureşti, ticsit de turişti ce vizitaseră Palatul şi împrejurimile.

Trecură pe sub podul de pe Griviţa, o punte modestă ce acoperea şoseaua îngustată acolo, de fapt un coridor nesigur, lunecos, construit riin 7gîrcer.ic.

Spirea văzu un agent de circulaţie şi ascunse la repezeală sticla în căptuşeala hainei. Atent la

condus, depăşi ruinele cîtorva clădiri care la venirea lui Adrian de pe front erau case zdravene.

Adrian constată că aria ruinelor se mărea treptat. Dezastrul din jur era o dovadă că americanii îndeplineau cu precizie hotărîrile celor „Trei Mari“ luate la Teheran. Numai că acolo fusese vorba de germani, de maşina lor de război.

Pe Calea Griviţei nu existau armate, nici obiective militare ori fabrici de armament germane. Este adevărat că paralel cu strada erau liniile căii ferate, pe care aviatorii iankei doreau să le pustiască şi din cauza impreciziei covorului de bombe erau năruite atîtea avuţii modeste şi sacrificate victime omeneşti.

Pitar Moş era aşa cum o lăsase. La Şcoala de maici era animaţie. Poate sc înălţa vreo rugăciune unui sfînt catolic. Glasuri ca de serafimi ajungeau la Spirea, care, tulburat, îşi făcu pe furiş semnul crucii.

Clienţii fuseseră debarcaţi la Gara de Nord, aşa cum vruseseră. Hîrîind astmatic, „Lebăda[11] trase lingă trotuar. Karl se gudura de dinapoia grilajului de fier, ascunzînd o căţea scundă, pripăşită, parcă de forma unui burlan, care îi privea stingheră, cu un început de peladă.

L-au invitat pe Spirea la masă. Viorela încălzi carnea friptă şi scoasă din untură. Mai tăie pe o farfurie brînză, pe alta roşii, ceapă verde. Paharele erau pline cu ţuica din zarzăre trasă de două ori.

Stăpînul „Lebedei" se urni apoi greu ; trebuia să ducă nişte lucruri prin Giuleşti ; de acolo, lua la întoarcere un refugiat pentru Curtea de Argeş, cu întreaga lui familie.

Rămaseră singuri. In bucătărie, pe pervazul ober- licht-ului, rîndunelele vegheau puii crescuţi mărişori, care încă cerşeau mîncarea. Păsările rămaseră pe locurile lor, fără să mai zboare ca altă dată...

Adrian era decis să meargă a doua zi la garnizoană, să se întoarcă, cît mai curînd, la unitate.

— Mîine mă îmbarc în tren şi dus am fost. Direcţia, frontul...

Ochii căprui deschişi ai Viorelei aveau în ei o blîn- deţe usturătoare. Se ridică şi lipsi puţin timp. Se dusese în bucătărie să facă o cafea. îşi aprinsese o a treia - ţigară, semn că era puţin nervoasă. Se întoarse, parcă ceva mai calmă, cu un zîmbet uşor ironic.

— înţeleg că te-ai pregătit sufleteşte să cazi la datorie.

— Subiectul acesta a fost consumat în discu-, ţiile noastre.

— Atît de puţin însemn eu pentru tine, Adrian ?

— Niciodată n-am făcut o asemenea afirmaţie.

— Atunci, pentru ce după ce m-ai cunoscut, te grăbeşti să mă părăseşti ? Să mori inutil ? !

— În război ;. nimeni nu este ferit de moarte. **Pe** front, însă, mori atunci cînd te aştepţi mai puţin. Moar-tea apare sub forma unei schije, a unui glonţ, ori a suflului năprasnic. Sînt atîtea variante, Viorela...

Ofiţerul rostea vorbele ca un automat.

— Ferindu-te să mori în mod absurd, vei fi sigur folositor viitoarei Românii ce se va ridica după război.'La acest lucru te-ai gîndit ?

— Nimeni nu ştie deocamdată cum va arăta viitoarea Românie. .

După ce-şi sorbi ultima picătură de coniac, rămase în fotoliul din camera Viorelei. Ea lipsise, făcuse un duş, se schimbase. Peste «ămaşa de noapte îşi luase un capot mătăsos. Se opri în faţa oglinzii, unde se pieptănă, cu mişcări tandre, mîngîioase.

— Viorela, vrei să dormim ca la Prunaru, în aceeaşi cameră ?

•—Nu sîntem acolo. Ai uitat ce-ai hotărît ?.! Erai speriat de consecinţele ce decurg dintr-o viaţă în doi în afara matrimoniuluL

«— M-am răzgîndit. Uite, îmi asum absolut orice risc.

— în faţa acestei afirmaţii, capitulez. Ştiu că-ţi vei ţine cuvîntul. *

— Pompei, tot într-o asemenea situaţie a făcut aceeaşi promisiune ?

— Regretînd în ultima clipă şi asumîndu-şi răspunderea, pe Pompei l-am iertat.

— Ar trebui să evităm de aici încolo orice discuţie despre el.

— Du-te la tine, Adrian. Este mai bine aşa Faptul că ai pomenit numele lui mi-a stricat tot cheful. Astă- seară nu se va petreee nimic între noi.

Cînd prima geană a dimineţii a pătruns . în cameră, Adrian o privi pe Viorela prin ţesătura perdelei O văzu cum se ridic^ din pat, apropiindu-se de oglindă şi cerce- tîndu-şi obrazul. Nici ea nu-şi uzase întreg concediul pe care voise să-l

ţjetreacă împreună. El mai ţinu cîteva clipe ochii închişi, dorind să nu alunge chipul ei din ultimul său vis, cînd ea îşi ascundea mereu obrazul pe care se întipărise acea sanctitate pe care numai dragostea i-o conferă unfi femei. Adormi pentru a doua oară. îl trezi fluierul samovarului în care fierbea apa.

Se dusese dimineaţa devreme la garnizoană. Ar fi trebuit ca a doua zi, 23 august, sau cel mai tîrziu pe 24 august, să plece la unitate.

Ofiţerul cu care a discutat i-a controlat documentele, le-a puricat chiar, apoi i le restitui. Totul era în regulă. In spatele căpitanului se găsea o hartă împănată cu ste- guleţe albastre şi roşii care marcau evoluţia situaţiei pe front. Intre Adrian şi căpitan se legă o discuţie, ofiţerul de aici se arăta destul de binevoitor.

— Unde era unitatea dumitale la data plecării de pe front ? - '

— Pe rîul Moldova, la nord-vest de Roman.

— Se pare că v-aţi păstrat aliniamentul. Ruşii forţează în direcţia sud-est, spre Birlad, paiâlel cu apa -Şiretului.

— Deci mai pot întîrzia acasă pîfiă mîine, eventual poLmîine -? !

— Este dreptul dumneavoastră. N-ani primii nici un ordin de suprimare a învoirilor. Staţi liniştit pînă consumaţi concediul întreg. Pentru orice eventualitate, lă- • saţi-mi adresa exactă. Dacă intervine ceva, trimit un curier să vă anunţe. Aţi fost rănit. Aveţi o decoraţie. Cu ce ocazie aţi primit distincţia ?

— La forţarea rlului... ^

— Bine, domnule sublocotenent. Puteţi pleca. Vă dăm de ştire dacă intervine ceva. Pînă atunci, distracţie plăcută ! O salută apoi pe Viorela.

— Am onoarea, domnule căpitan. Am înţeles. O întrebare totuşi. Cum vedeţi evoluţia frontului ?

— Bucură-te de odihnă, domnule sublocotenent. Petrece-o aşa cum crezi că-ţi este mai de folos şi lasă-le altora acum grija frontului.

A părăsit locul cu sufletul încărcat de nesiguranţă. Viorelei ii mai rămăsese şi ei puţin

din concediu. Îşi controlă buzunarul în care avea partea de soldă necheltuită.

16

Erau într-un 15. La Universitate, tramvaiul ocoli statuia lui Brăitanu. Bucureştiul, la suprafaţă, arăta calm,

asemeni unei. ape liniştite care săpa în adîncuri. Pietonii arătau veseli, de parcă războiul s-ar fi dus la mii de kilometri distanţă...

Avea toate motivele să se simtă bine. îşi reaminti de un restaurant în care fusese deseori cu Harold. Era pe la Şosea. Un loc unde se mînca bine şi se asculta muzică. Cînta un tenor cu o voce de napolitan : un anume Ginno Orlando. Era doritor să-l reîntîlnească.

Cinematografele rulau non-stop. Pretutindeni, în preludiu, jurnale de război şi în toate, invincibila armată germană biruia, înainta, zdrobea, rădea totul din cale, deşi în realitate, se replia, scurta frontul pentru a-şi spori densitatea în oameni şi mijloace de luptă.

Tramvaiul mergea şi privi afară prin geamul străveziu printre afişele lipite pe eL La „Scala" juca un film german. La „Aro“, un altul italian. îşi consultă ceasornicul. Coborîră la Romană. Piaţa încăpuse pe mîinile unui furnicar de oameni. Se întoarseră acasă pe jos, voiau să se schimbe apoi să meargă la restaurant.

Bătrînul şi credinciosul Karl era asediat de căţeluşa- burlan ce-1 deranja în tabieturile după-amiezei. I se încurca printre picioare şi-l muşca de ureche, acolo unde îl ajungea. Vaga agresivitate, partenera lui Karl o irosea cu un cîine fără.apetit...

Voi să-şi prepare ceva de mîncare^ dar se răzgîndi. Era recomandabil să se ducă flămînd, să-şi facă plinul la restaurant, din preparatele unei bucătării bine cunoscute în diferite cercuri.

Intrară în restaurant. Chiar de la uşă mai multe perechi de ochi se aţintiră asupra lor mai ales asupra Viorelei. Prietena sa purta o rochie decoltată, etalîndu-şi umerii rotunzi şi spatele rumenit de soare. Părul lung şi-l adunase într-un coc, subliniind gîtul său frumos; aducea şi mai uimitor cu Maureen O’Sullivan, şi poate tocmai asta era încă mai frapant.

îşi dăduseră întîinire aici un număr

impresionant de militari germani, şi pe mesele libere tronau cartonaşele cu „Rezervat". Se vorbea în şoaptă, ca într-un conclav- conspirativ. Orele avansau spre şapte seara. O pendulă

îftî

166

anunţa consumatorii prin lovituri de gong clipa cînd orchestra îşi începea repertoriul.

Fură interpelaţi de un chelner slab, osos, înalt, între două vîrste. Ţinuta, expresia condescendentă a feţei nu erau în concordanţă cu motivele invocate penti'u a-i scula de la masă.

— Locurile sînt păstrate pentru grade superioare germane. Alegeţi-vă altă masă, le zîmbi glacial : un ultimatum de fapt.

Adrian alesese două locuri protejate de o pată de umbră, întorcind cartonaşul provocator cu faţa în jos. Brusc, îşi ieşi din fire.

— Domnule, uiţi că te găseşti la Bucureşti şi nu la Berlin ori în vreun oraş ocupat de armata germană în Europa ? "

— Vă rog să vă conformaţi, domnule ofiţer. Este o zi...

— Nu e nici o zi ! Şi nu vreau să mă conformez. Din contră.

Viorela sc instalase pe un scaun, pe care i-1 oferise Adrian şi inspecta impasibilă lista cu meniuri.

— Cînd vor veni gradele dumitale germane, am să mă explic cu ele. Te scutesc pe dumneata...

— Localul a fost închiriat astă-scară dev,,Misiunea Militară Germană". Putem face însă o excepţie pentru dumneavoastră. Poate că nu sc vor ocupa toate mesele şi n-o să fiţi deranjat.

— Dar de cînd aliatul german rechiziţionează restaurantele ? !

— De la un timp, ofiţerii germani au devenit nervoşi şi nu ne place să avem incidente cu ei, ridică chelnerul cartonaşul ostil.

— Vezi că poţi reveni la sentimente mai bune ?

— Ce doresc să servească doamna şi domnul ? Vă pot oferi înainte un rom, ori un coniac bavarez ; avem şi ceva thuringian, o mastică

cehoslovacă, un Burbon, o votcă... ----

— Ştii ceva, dă-ne mai bine o ţuică de Argeş, dar să fie bătrînă, apoi ne prepari nişte şuncă fiartă în vin roşu, după aceea un pui cu ciuperci..}

— Adrian, hai să ne încredinţăm gustului şi priceperii domnului chelner. Are mai multă experienţă în alegerea unui meniu.

— N-am nimic de obiectat. Oricum, văd că mai toate sînt în limba germană.

— Pentru că multe mîncăruri sînt specifice bucătăriei germane.

— N-are importanţă. Le găsiţi corespondenţe care să sune frumos şi în limba noastră. Totul este s-o faceţi cu tragere de inimă.

— Pecuniar, qred că nu aveţi probleme, domnule ? La noi totul costă între scump şi enorm. Avem aproape toate specialităţile de frunte ce se consumă acum. Respectăm topul culinar european.

— Cum te numeşti dumneata, îl întrebă pe neaşteptate Adrian.

— Emerich Storch, domnule.

— Nu-ţi face griji în privinţa asta, domnule Storch. Cunosc preţurile. Am mai călcat pe aici cu Harold Reder.

— Oh, *jawohl, jawohl!* îl cunosc bine, pe Herr Leu- tenant Reder. Era clientul nostru. Şedea la masa de colo, arătă Emeric un loc retras. Venea cu domnişoara Brigitte Elpert...

Emerich. Storch şedea lîngă ei cu lista de bucate deschisă.

— Mai întîi v-aş propune sâ luaţi o purţie de heringi umpluţi cu ciuperci, o supă de legume pasată, cu cru- toane, urmate de pui împănat cu trufe, o salată asortată de fructe, îngheţată cafe glace.

— Adă-ne- o tămiioasă românească. Aveţi vinul, Herr Storch ?

— Sînteţi cît se poate de inspirat ! Este un vin excepţional. Mai delicat ca orice vin : mosselian, thuringian ori şuabian...

Trecuseră mai bine de douâ ore de cînd se găseau în restaurant. Herr Storch era un maestru în selectarea meniului ; se prezentă peste orice

aşteptări Aveau impresia câ se găsesc în cele mai bune zile de pace. Tămîioasa râmâtiească l-a bine-dispus pe îneît începu să-i compună versuri Viorelei, şi încă unele reuşite.

— Ce*se petrece cu tine ? O adevărată surpriză si constat că ai înclinaţii spre poezie. Dacă ai fi perseverat, inştruindu-te şi muncind neobosit, cu talentul pe care se pare că îl ai, ai fi putut să publici, să te faci cunoscut,

— Nu este vorba despre aşa ceva. Cred că tămîioasa asta are în substanţa ei versuri gata distilate, cu rime, cu ritm, iar eu le rînduiesc numai, dau cuvintelor un sens, uii mesaj să ajungă la tine. Tu, în chipul unui critic literar onest, dacă ai chef, apreciază efortul meu, talentul 6ri antitalentul meu, rîzi de platitudinile pe care le ' rostesc.

— Dacă aduceam un caiet cu mine, aş fi stenografiat tot ce spui. Ai recitat cîteva versuri minunate, calde, ce m-au înfiorat...

. — Nu uita să treci şi faptul că, de dimineaţă, cînd te-ai trezit, erai asemeni[1] trandafirului înrourat ce se desface mîngîiat de zorile prefirate prin plasa contra ţînţarilor.

— Nu lega, rogu-te, poezia de-lucruri prozaice. Plasa contra ţînţarilor nu se acordă cu trandafir, rouă, mîn- gîiere. Şi Pompei mi-a închinat cîteva poezii, dar el s-a ferit să facă asemenea asocieri.

— De ce aduci acum umbra lui Pompei între noi ?

— Câ să te trezesc la reeditate. Sînt conştientă câ, după ce-ţi vei culege fructul rîvnit, vei uita să compui rime, să-mi mai închini versuri.

— Pornirea mea spre tine este dragoste adevărată. Ea nu are nevoie de versuri, de rime pentru a fi dovedită. Totul este ca tu să crezi ce-ţi spun. Dragostea nu are nevoie de cuvinte pentru a fi crezută. Are nevoie de fapte. Judecă-mă după fapte, Viorela.

— Deviem, Adrian. Să revenim la poezia ta rostită să-ţi paveze calea spre împlinirea acelui act pe care îl doreşti desigur, cu ardoare. Sînt sigură că ai reprezentarea forţei unui vers închinat unei făpturi sensibile, şi-l foloseşti ca pe o escrocherie

sentimentală.

— N-am reprezentarea puterii versului rostit în seara asta, ori altă dată, nu m-am gîndit niciodată la fplosirea lui ca mijloc de seducţie.

— Adrian, tremur numai la gîndul că mi-ar puica fi din nou înşelată încrederea, acum, cînd abia mi-am vindecat sufletul.

— Viorela să-ţi spun un secret. Compun versuri, acum cînd sînt in concediu, să uit că sîntem în război...

Viorela îşi aprinse o altă ţigară. Mîinile îi tremurau. Spuse'le lui Adrian o tulburaseră- Fuma cu pasiune, să-şi oslo iască surescitarea. Simţea necesitatea să adune în suflet amintirile ce o legau de Adrian, pe cele plăcute şi neplăcute, confruntările dintre ei, cc anume îi apropia şi ce îi despărţea, sâ poată înţelege mai bine pentru ce ideile, sentimentele, nevoia unuia de celălalt convergeau pînă la un punct, apoi divergeau ca respinse de forţe ne- - cunoscute şi ostile...

Intre ei se aşternu tăcerea. Adrian putea fi socotit un bărbat delicat, poate mai delicat decît s-ar fi cerut unui ofiţer pe timp de război. Raţionamentul său era sofisticat pe alocuri. Personalitatea lui — ultragiată de maşina fără suflet ce sc numea războiul.

— Viorela, ştii ce cred eu, în faţa morţii este greu să-ţi probezi personalitatea. Mai ales pe front. în armată, oamenii sînt înmatriculaţi, repartizaţi pe grupe, plutoane, companii, regimente, în formaţii militare de instrucţie şi de luptă, instruiţi să fie disciplinaţi, să se jertfească în. ' războaiele regilor şi ale guvernanţilor, justificate de juriştii lor. Militarilor nu le este permis să descifreze dedesubturile conflictelor, ei numai duc la îndeplinire ordinele ; cui ostaşilor se subordonează eului exterior al superiorilor, unele dintre acestea din urmă nejustificat de dure, dar croite să le asigure primilor supravieţuirea. Şi eu, sublocotenentul Adrian Vienescu, recunosc că m-am transformat într-o maşină strict trebuitoare războiului.

— Te rog fă plata, Adrian. Vreau să ies la aer curat.

A achitat o notă cu o valoare cutremurătoare, unui
Emeric uşor mirat de bacşişul lăsat pe farfurioară,

bacşiş situat la ştacheta pe care numai Harold Reder o atingea cînd venea cu Brigitte.

Tăiară o parte din oraş, trecură pe lîngă „Otetele- şanu“ şi „Cercul Militar". Viorela voia să vadă un film Intrară la „Capitol", conduşi de plasatoare. Filmul
„Suflete în ceaţă", începuse. Michele Morgan, Jean Gi- bin, Pierre Brasseur, Michel Simon defilară pe pîrcă concentrîndu-le la maximum atenţia. Michele Morgan îşi etala silueta zveltă şi bereta băieţească pusă ştrengăreşte pe cap. Le plăcea expresivitatea ieşită din comun a ochilor ei, verva jocului, care o situau printre primele stele de cinema ale Franţei.

La jurnalul de război, care urma să se reia, n-au mai stat şi au părăsit sala. Ieşiră pe la „Cercul Militar'[1]. Ajunseră la Pomul-cu-vrăbii, la Bavaria, apoi Carlton colţ cu Regală. Mai bine zis, la locul viran unde fusese odinioară blocul Carlton. Mai departe, Muzeul Simu, dincolo de muzeu, Academia Comercială. Parcurseră străzile Co- meta, Roma. Apucară pe prelungirea Dorobanţilor, lăsînd în stingă lor „Cîmpul lui Momand'*. Ieşiră la Şosea, pe lîngă Arcul de Triumf. Zăboviră puţin în faţa plăcilor comemorative cu inscripţiile de pe faţadă ce evocau eroismul ostaşilor români în războiul de reîntregire a neamului.

Intrară în parc şi îl traversară cînd umbrele vegetaţiei se culcuşeau prin locuri tainice. Ajunseră la insula unde Viorela fusese rănită la bombardament şi ocupară aceeaşi bancă lovită de schije. Cîteva clipe de tăcere. Adrian întrerupse liniştea.

— Viorela. prin felul tău complicat de a te purta, insensibilă tot timpul la intenţia mea de a-ţi dovedi dragostea, aduci cu o zeitate cioplită în marmură rece, uitată în colţul unei săli de expoziţie.

— Încetează, Adrian ! Nu sînt pregătită să-ţi opun rezistenţă, dacă mă copleşeşti cu atîtea metafore.

— Dar te-am zugrăvit fără să mă depărtez de realitate.

— Hai să facem un pact, dar te rog să te ţii de

cuvînt.

— îmi propui un pact tocmai acum cînd în lume} toate pactele sînt călcate în picioare, cînd nimeni nu mai ţine seama de le. I:

— Nu glumi. Uite ce te rog. Pînă pleci pe front, să. discutăm ca doi camarazi, excluzînd cuvintele mari luatş poate din cărţi.

— Ar fi trebuit să-mi faci un glosar de cuvintş „periculoase"...

— Exclude-le pentru început pe toate care răscolesc in sufletul unei fete dragostea, fericirea, toate substantivele care trebuie să rămînă ferecate în dicţionare...

— Viorela, dacă n-ai să-ţi păstrezi încrederea în oameni. să-i vezi buni, de treaba, eliberaţi de răul din ei, ai să-ţi chinui sufletul fără rost. Aminteşte-ţi că fiecare om nu are în el numai BINE, după cum nu are numai RAU. Totul este ca tu să cultivi binele din cei 'dragi ţie şi să barezi drumul răului.

— Te rog să încetezi. Părerea despre oameni, despre bărbaţi, formată pe baza unei experienţe unice, personale, n-am să mi-o schimb cu una-cu două.

— Vezi, ăsta e defectul tău ! Nu vrei să accepţi şi altă părere.

— Să sfîrşim discuţia, Adrian. Eu nu vreau să-mi complic viaţa. Mi-e de ajuns o experienţă. Ai un fel de a mă zăpăci. Te rog să mă laşi. Am un copil şi vreau să-l cresc, să mă ocup de el. Continuăm discuţia cind te întorci din război.

— Înseamnă că tu respingi aprioric orice gînd, sentiment. gest venite de la un bărbat, din motive egoiste închizin<Ju-£e sub o carapace construită deliberat din suspiciune.

— Poate şi asta. Prea te grăbeşti. Tu vrei'să mă convingi in cîteva zile de dragostea ta? Lui Pompei i-au trebuit ani întregi

— Spuneai că te-a* violat, că totul a fost împotriva voinţei tale.

— Lucrurile n-au stat tocmai aşa. Eu îl iubeam atuncî cînd m-a forţat sa fiu a lui. Fără voia mea, n-ar fi putut face nimic.

— Viorela, eşti nedreaptă cu amîndoi. mai ales

cu mine.

— Iartă-mă, Adrian, dar multe dintre cuvintele tale îmi străpung cuirasa şi-mi vine tot mai greu sâ mă apăr. Sînt doar o biată femeie.

Erau acasă, în Pitar Moş. Karl şi prietena sa, după ce strada se linişteau, se retrăgeau pe locul unde se dezagre

gase dulapul lui Tudor, se giugiuleau prin lanul de rochiţa rindunicii, tulburînd vrăbiile ce suspinau în somn. Cînd cei doi au intrat în turte, li £-au încurcat printre picioare, mai-mai să nu-i lase să înainteze pe aleea îngustă din dale de ciment, prin rosturile cărora creştea turta-popii, o iarbă sîrmoasă care rodea vara tîrziu, cunoscută bine de Karl, care întins pe burtă, recolta pîini- şoarele vegetale rotunde, lipsindu-se în zilele respective de mîncarea Katarinei.

Adrian nici nu observase că Viorela adunase oasele de la masă şi, învelindu-le în cîteva şerveţele le pusese în poşetă.

Karl a prins din zbor un os, iar . pe celălalt a pus scurt, laba, mîrîind agresiv către partenera lui.

Se dezbrăcară şi făcură cîte un duş, cu o apă încropită, după care Viorela prepară cafele pentru amîndoi, deşi ora era destul de tîrzie. Atît de tulburaţi erau amîndoi, îneît aproape că nici nu le păsa că :

„în Moldova şi Basarabia, armatele Frontului 2 Ucrainean au' realizat o spărtură adîncă de 6 kilometri şi largă de 120 kilometri. Ruşii au ajuns la nord de Vaslui şi la nord-vest de Huşi. în Franţa, generalul Eisenhower a aprobat ca la Paris ââ. intre Divifcia 2 blindată Franceză, comandată de generalul Leclerc. Insurecţia din Paris continuă tot mai incisivă. Se dau lupte grele. în cartierul Latin, în Cite, la Pantheon, în Piaţa Republicii, la Şcoala Militară, în Piaţa Operei şi în alte zone ale capitalei franceze. Pe frontul italian, Corpul 2 Polonez din Armata 6 Britanică a ocupat partea sudică a rîului Metaure, ajungînd la Adriaticâ...'[1]

• — Situaţia este şi mai gravă pe frontul nostru. Mîine trec iar pe la garnizoană şi la comandament. ,

— Pentru ce te agiţi atît ? ! Ar trebui să stai liniştit. 'Mai ai o zi-două de permisie şi tu...

— Oamenii mei din pluton, mă vor socoti un învîrtit.

— Nu ştiu cîţi camarazi de-ai tăi ar fi avut acest complex.

— Viorela, cum să-ţi explic, echipajul unui tanc este un tot, dacă vrei, asemeni unei fiinţe ori altfel spus, o echipă bine sudată. Acelaşi lucru se petrece şi cu plutonul ; o echipă ceva mai mare, dar tot o entitate.

— Şi dc soarta celorlalte plutoane, companii, nu te priveşte ?

— Nu în aceeaşi măsură. Ne comportăm ca o echipă la sport. Celelalte plutoane, companii sînt alte echipe, cu care ne-am întrecut la instrucţie, la manevre. Cei din- tr-un pluton, din aceeaşi formaţie de sport, ne cunoaştem foarte bine calităţile şi scăderile, ne suplinim, ne ajutăm reciproc. Fiecare tanc este o părticică a acestei echipe, compania este un ţesut al organismului întreg care este regimentul. Atunci cind un tanc din pluton este avariat, organismul întreg este rănit, suferă, singerează...

— Aş dori să merg la culcare.

— Am crezut că te interesează.

— Este foarte interesant ce zici, dar mor de somn. Noaptea trecută am discutat aproape pînă dimineaţa. Ies Pe stradă cu cearcăne la ochi şi n-am motive speciale să se creadă altceva despre mine. Hai să ne culcăm, Adrian. Sper că americanii să ne fi părăsit de tot.

— Aşa se pare. Poate se gîndesc că avem destule răni de vindecat. Un oraş distrus îşi pierde însemnătatea strategică, politică, economică.

— Să lăsăm războiul, Adrian. Să discutăm despre dragoste. Subiectul esfe totuşi mai tonic. Cite femei ai cunoscut pînă la mine ?

— Eu femeile le îngrop în suflet, conferindu-le o anu- niită sanctitate. Este ultimul luci u care l-a= facc să le aduc la suprafaţă.

— N-am pretins să le rosteşti numele. Vorbeşte-mi de ele în general. Te înţeleg foarte bine şi-ţi admir respectul pentru ce-a fost, să-l ţii lăcătuit, să nu-1 readuci în actualitate.

— Ai putea tu să-mi spui cîte ceva despre prietenii tăi.

— Ce ştiu eu, ştii şi tu ; Pompei, pe care l-ai cunoscut Personal, şi colegul meu de la birou, Vlad

Cristea, despre care **n-am** ce discuta.

— Aş vrea să-mi spui cîte ceva despre acest coleg.

— Subiectul acesta mă indispune groaznic. Hai să în**cheiem...**

— Atunci pentru ce l-ai evocat ? Tu nu aminteşti despre lucruri neesenţiale. Nutreşti vreun sentiment pentru el?

— Tipul este neimportant. Nu se comportă ca tine, deşi cînd e lîngă mine şi discut cu el cîştigă enorm, are uij fel de a te capta, dar n-a reuşit să mă convingă că ţine la mine.

— Văd însă că ţi-ai irosit o groază de timp să-l studiezi.

— Lasă-1 încolo. Adrian. Nu merită să ne pierdem timpul cu el. Aş vrea să-ţi spun un lucru pe care te rog să-l reţii. Tu eşti singurul bărbat cunoscut pînă acum care mă face tot timpul să vibrez. Şi acum noapte bună şi să nu uzezi de sinceritatea mea.

Adrian se strecură sub cearşaf cu un sentiment de imensă satisfacţie. Spusele Viorelei îi dăduseră speranţe pentru viitor...

17

In după-amiaza zilei de 22 august, în jurul orei 17, avionul mareşalului ateriză la Băneasa ; cînd s-a întors de pe front, îl aşteptau Mercedes-ul său blindat şi o maşină cu cei din escortă.

Trecu în goană pe Şoseaua Kiseleff, apoi automobilul opri în faţa Preşedinţiei. Mareşalul era negru de supărare. Situaţia pe teatrul de luptă din Moldova se deteriorase şi mai tare.

Era aşteptat de fostul lider şi ministru Ion Mihalache, care cerea să fie primit imediat. Discuţia a decurs aşa cum nu-i suridea mareşalului; Mihalache venise inar- mat cu aceleaşi propuneri : încheierea urgentă a armisti-ţiului cu Naţiunile Unite. In insistenţa acestuia se simţea de la o poştă mina lui Maniu şi a lui Brătianu. Dintr-un instinct de conservare şi mai puţin din convingere, simţi nevoia să stăvilească iniţiativele rivalilor săi.

— Domnule Mihalache, am să fac armistiţiu cînd am să vreau eu şi în condiţiile care îmi convin mie, n-am să mă las manevrat de nimeni.

Apoi, în gînd : „Oamenii ăştia politici sînt leşinaţi să preia puterea. Dar n-am să le ofer satisfacţia să ies din

m
1
<0

război cu coada între picioare, iar ei să pozeze în salvatorii tării, să-şi împartă fotoliile ministeriale, să reînceapă jungla şi mascarada guvernării in folosul profiturilor personale, dar în detrimentul ţării..."

*— Rămîn în scaun — continuă tare — pînă voi preda tara pe mînâ unui guvern civil, dar, deocamdată, mai aşteptaţi.

„Vor reînvia — o spuse tot pentru el — tradiţiile guvernărilor profesioniştilor, iar aceşti lupi flămînzi, cu ideea fixă să-şi umple buzunarele cu banii din tezaurul ţării, vor susţine mereu că tot ce întreprind este în numele, patriei, al-poporului, al strămoşilor, al tradiţiilor strămoşeşti, folosind aceeaşi peltea patriotardă, la înde- mîna oricărui partid alcătuit din oameni politici de carieră...''

— Pînă atunci, sînt hotărît să lupt mai departe, n-am să fac armistiţiu. Astea sînt ultimele mele cuvinte ! şi îl conceaie cu un gest al miinii...

Ion Mihalache părăsi decepţionat cabinetul. îl cunoştea pe mareşal ; ştia că este coleric, momentul audienţei fusese prost ales. Mareşalul venise de pe front, ce văzuse acolo il înăsprise...

Alte 'preocupări : organele de Siguranţă îi dăduseră recent un *ziir* apărut în conspirativitate. România liberă din 10 august 1944. Textul ii era proaspăt în memorie : >,Partidele de opoziţie — reprezentind poporul românesc, în întregul lui — au căzut de acord asupra politicii externe pe care ţara trebuie s-o urmeze... Guvernul Antonescu merge cu nemţii pînă la fundul dezastrului. Blocul partidelor trebuie deci să lupte peste capul guvernului, împotriva guvernului, adresîndu-se direct naţiei şi chemînd-o la rezistenţă şi luptă.".

•

Lătratul lui Karl l-a sculat din somn de cîteva ori pe Adrian, trimiţindu-1 la fereastră. De fiecare dată, luna, formată din argint şi întuneric, cernea o pulbere de staniol peste frurtzişul fremătător al pomilor. Acolo, în dosul lor, în casa maicilor, cu ferestrele cernite de camuflaj, era tot pace. •

Rămăsese marcat de- zilele copilăriei sale cînd mergea, însoţind-o pe Katarina, să se închinc acelui Crist din gips, ori din lemn. Ştia atunci că vint Paştele. Tot atunci Tudor îl lua cu el şi-i cumpăra haine purtate şi ghete, tot purtate, de la „Păduchele dc aur“, o prăvălie de vechituri din zona Dudeştiloi ...

Dar dimineaţa se născuse, şi Viocela l-a anunţat câ are de făcut un drum pînă la birou, propunîndu-i s-o însoţească ; invitaţia i-a făcut plăcere. Se urcară in tramvaiul 12, din Piaţa Mare.

Ziua era frumoasă, cu un cer înalt în pieptul căruia lumina un soare fierbinte. La restaurantul „Leul şi ctr- natul" se. stropise trotuarul. Se ocupascră şi cîteva mese iar dintr-un castron ieşeau aburi de la ciorba de burtă.

Traversară mica piaţă, pe lîngă „Fintîna Zodiacului" intrară apoi în Parcul Carol. Aleea principală era plină de copii. Aici, un civil cu obrazul prosper se imortaliza intr-o viitoare fotografie cu o sătmăreancă.

îşi abătură paşii pe la ,.Arenele romane". Apoi-poposiră puţin la Fintîna „George Gr. Cantacuzino“. ridicau de primarul Bucureştilor din anii 1870. Viorela Lşi consultă ceasul. Trebuiau să ajungă la Oficiul dt Aprovizionare

S-au înţeles ca Adrian s-o aştepte pe o bancă din. parc, aproape de intrare...

El se aşeză pe lemnul de pe Care soai ele plecase şi citi din *Gazeta sporturilor.* Urmărise, în zilele permisie*, comentariile unui cronicar sportiv referitoare la campionatul cluburilor bucureştene. Jucau între ele : Sportul Studenţesc, Juventus, Olimpia. Viforul Dacia. Vulturul de Mare, Unirea Tricolor, Mociorniţa : echipe puternice, unele cantonate în dispersare. în afara Bucureştiulul Deşi război, o sumedenie de spectatori veneau pe arenele Venus, Unirea, Velodrom. ITB. ANEF, Regie.

Viorela s-a întors mai curind decît s-ar fi aşteptat cu sacoşele pline : făină, ulei, fasole uscată, măsline, brînză, peşte conservat, toate cumpărate de la Oficiul de Aprovizionare al uzinei unde era membră cotizantă.

Urcară într-un 17, apoi de la Mitropolie prinseră un 15 pînă la **„Aro",** unde coborîră pe un trotuar cald şi curat. Pitar Moş. Pavajul străzii parcă fierbea de căldura instalată la acea oră. Karl şi cîinele-burlan dădură ocol neliniştiţi bagajelor Viorelei.

In cutia de scrisori găsiră o carte poştală militară. Adrian fu cuprins de nerăbdare. Citi rapid mesajul scris în termeni imperativi. Era chemat „urgent" la Comandament, fără nici un alt comentariu, deşi cu o zi în urmă i se spusese să stea liniştit. „Urgent" nu însemna deloc bine. Nu era însă precizată ora de prezentare. Probabil o scăpare, a furierului.

Prînziră frugal şi destupară o sticlă de vin. Ofiţerul mînca îngîndurat. Mai avea puţin de zăbovit acasă. Va pleca sigur pe front. Nu făcuse nici un pas spre inima femeii. Pe Athena o pierduse. Andreea apăruse şi dispăruse asemeni unei comete, lăsînd în urmă un siaj de amintiri plăcute : imaginea trupului ei frumos şi tînăr, glasul inconfundabil, mirosul de măr al săpunului simţit în păr, pe umerii goi, pe obraz, amintirea sărutului ei care frigea, naivitatea de a cere permanentizarea tinereţii...

Viorela se ascundea în spatele unei carapace de prudenţă, o cuirasă dintr-un material greu de răzbit. O privea, gîndindu-se că va locui în casa lui.

Cînd se va întoarce din război, dacă se va mai întoarce, spera s-o găsească aici, convieţuind în armonie cu Katarina.

Viorela, în schimb, admira o pînză prinsă într-o cadră de lemn înfăţişînd un ciobănel însoţit de un ciine, mînind cîteva oi. Era o pînză în ulei a unui anonim, pe care Tudor u preţuia, pentru ca ciobănelul era chiar el, mai bine zis capul său, ataşat corpului ciobanului, un cap luat din- tr-o fotografie şi colorat de un amator...

— Ce se petrece cu tine, Viorela ?

— Reflectam că aduci întrucîtva cu păstorul. Ştii, sări ea la altceva, îmi placi ca bărbat. Exerciţi cred o oarecare fascinaţie asupra femeilor.. Este totuşi ceva care mă împiedică să fac acel pas. Amîndoi ne purtăm uneori nefiresc. Nu vrem să ne dezvăluim, abia lăsăm să se întrevadă cîte ceva din ceea ce gîndim, ori simţim. Sîntem caraghioşi.

— Eu sînt încredinţat că acel Vlad Cristea te reţine, colegul tău. Eu mai curînd pe acesta l-am simţit că se interpune mereu între noi.

Discuţia mai contiguă un timp pe terţa asta, apoi lincezi.

Adrian îşi controlă cu migală micul geamantan pe care avea să-l ia cu el. Apoi inspecta casa. căutînd ceva, un anume lucru pe care nu-1 găsea. Zăbovi un timp in faţa bibliotecii. Mîngîie cîteva cârti în faţa cărora zăbovi. Luă ***Fraţii Karaviazov*** şi deschise tomul la o pagină oarecare. Citi un pasaj : „Şi. smulgîndu-se din braţele lui, dădu perdeaua la o parte şi fugi. Mitea o urmă beat de fe- ricire...“

Scoase un alt volum de teatru. Shakespeare. Poposi cu privirile pe o pagină oarecare :

O. cruntă noapte am trecut atitea ;
Vedenii hîde, vise-nspâimîntate.
Incit, pe legea mea de bun creştin.
N-aş vrea să trec o altă noapte-asemeni
De-ar fi un veac de aur să-mî plătesc —:
Atît de greu de groază-a fost răstimpul.

Îşi reaminti un sfîrşit de an, cind luase premiul trei şi la care recitase o poezie. Avea opt ani, pentru că dădu cu ochii de ghetutele sale purtate atunci; ghetuţe tălpuite de Tudor. Le primise de la şcoală. Un fel de ajutor. Era considerat pe atunci copil sărac.

N-avusese răbdare şi le-a încălţat de la şcoală. Pe talpă, o marcă obscură. In nici un caz „Dermata" ori „Mo- ciorniţa“.

Afară era lapoviţă. A ajuns acasă cu tălpile desprinse de branţuri. Erau probabil, din vreun lot pentru încălţat copii morţi şi se rătăciseră printre cele pe care le purtau copiii vii.

Tudor pingelise apoi ghetele, aşa cum se pricepuse, pentru că feţele şi meşina dinăuntru meritau* efortul.

Pe raftul lor, dintotdeauna, se găseau cărţile din clasa întîi. Abecedarul, aritmetica... O tăbliţă din grafit, un mic burete deshidratat, de-o culoare bejulie. Le mîngîie cu afecţiune. Ele însemnaseră prima lumină, întîiele cuvinte silabisite apoi scrise, învăţate. Apoi cărţile lui de premiu ; un premiu trei, unicul.

învăţase la o şcoală cu grădină, cu vişini, cireşi, caişi, pomi fructiferi, care îşi aplecau, ademenindu- i pe el şi pe alţii, crengile, peste terenul lor de

joacă.

Directoarea, minunata.doamă Begu. Dar la imaginea directoarei se asocia acel băţ c> alun, de carc puţinii abonaţi spuneau că ustura nu glumă. O profesoară cu privirea maternă, cu răbdare îngerească, i-a învăţat pe toţi materiile clasei a doua.

Intr-a treia i-a predat dascălul Bujoreanu, un bărbat tînăr, de treabă, care se împrietenise cu ei, şi pentru care învăţau de plăcere.

Spre deosebire de ceilalţi, părintele Bocăneţ preda lecţiile în sutană, fiind un intolerant. De pe catedră era nelipsit un băţ respectabil gros ca degetul inelar.

Pradă unui tic, scuipa fire imaginare de tutun, atingând deseori şcolarul pedepsit, aşezat în genunchi în faţa catedrei. Era un fervent dascăl, mai ales pentru religie.

Cînta alături de ei la începutul şi sfîrşitul lecţiilor „Toţi cu inima curată“, cu o punctualitate de metronom, psal- , modiind cu vocea sa de bariton, ţrnînd mîinile împreunate, în semn de rugă, suspectînd codeala ori chiulul unora...

Se întoarse puţin înapoi. Cu un an. La o anumită şezătoare recitase o poezie, pe care i-o dăduse lui directoarea. Desigur, Katarina se plânsese profesoarei de faptul că Tudor venea deseori afumat de la bodegă.

Declamase poezia moralizatoare. Fusese un triumf, plouase cu aplauze. De fapt era o critică, o atenţionare pentru cei care întreceau măsura la băutură...

Se scutură de amintiri. Era la el acasă, mi la şcoală, şi nu avea opt ani. Viorela îl urmărea cu privirea, îi respecta reculegerea, ferindu-se să-i tulbure amintirile.

îi făcu loc în cufăraş — printre rufăria de acolo — micuţului aparat de radio. ..Ilmenau[11], Rîndui apoi gloanţele în încărcătorul pistolului. îl încătărămă, şi agăţă tocul de gaica centironului.

De la Grădina Icoanei luară o maşină de piaţă. Viorela ţinuse să-l însoţească. Nu după mult, se găseau in faţa unei clădiri reci, austere, păzită de un şoîd^t.

Coborîră. De serviciu gra un ofiţer cu obrazul spin,’ cu buzele cignotice, cu o privire rece. Ii

cercetă prdinul de serviciu şi fcartea poştală.

— Aşteptaţi o clipă, domnule sublocotenent.

Clipa a durat cîteva bune minute de tensiune. Qfiţerul se întoarse ţinînd în mînă un dreptunghi de hîrtie scris la teleimprimator.

— Din raţiuni superioare, toate trimiterile pe front
&-au anulat. Rămîneţi în Garnizoana Bucureşti, la o unitate de infanterie.

Nu era nimic de comentat. Salută scurt şi părăsi biroul. Afară îl aştepta Viorela. Avea cîteva ore răgaz. Cotiră pe o arteră circulată.

Totul arăta ca în oricare altă zi de pace deplină. în spatele acestui calm uleios se simţea parcă răsuflarea curenţilor de mari înălţimi, ce hrăneau o nelinişte dramatică, încă nevăzută, dar prezentă pretutindeni.

— Bănuieşti ce se ascunde în revocarea trimiterii mele pe front ? Se petrece ceva care îmi scapă.

— N-aş putea preciza, nedescurcîndu-mă nici cit line. Simt totuşi în barometrul meu o''nevăzută presiune pe care n-o pot localiza, o aprehensiune cu izvoare greu de precizat.

Ieşiră într-o piaţetă curată, stropită de fruţin timp, mirosind a piatră caldă şi a soare. Timp avea berechet să ajungă la regiment. I se fixase ora nouăsprezece.

Galantarul unei bijuterii de pe Smârdan ii atrase privirile lui Adrian. Intrară înăunt-ru şi, cu toate împotrivirile Viorelei, îi probă un inel din aur. cu montură de platină şi un topaz de forma unui năsturaş. Ea se ridică pe virt'uri şi-l ^sărută, cu chipul palpitindu-i de emo~ie.

— O amintire de la mine. Te rog să nu dai nici o importanţă gestului şi nici celui care ţi l-a oferit. Să uiţi totul, asemânind bijuteria cu o pereche de papuci uşori de casă.

Porniră amîndoi pe jos. într-o plimbare ca fără ţintă. Mîinile lor se atingeau în mers, inima ei vibra, totuşi, caldă, emoţionată. (

Adrian o impresionase. Nimeni nu-i dăruise încă un inel atît de frumos şi de scump, iar el îşi lăsase la bijutier aproape toţi banii ce-i mai avea cu aceeaşi degajată bună dispoziţie.

Deşi Adrian îi spusese deseori că vrea sâ se însoare cu ea, nu-1 crezuse. îl cîntărise cu aceeaşi măsură ca pe orice militar in" tranzit, un om intre

viaţă şi nefiinţă, respin- glnd orice idee de permanentizare, chiar sufletească, a
-unei angajări faţă de el.

Acum înţelegea poate totalul lui dezinteres. Inelul fiind poate o amuletă care să-i poarte noroc şi să-i amintească de el...

Viorela se opri. Se găseau în faţa hoţelului „Victoria".

— Adrian închiriază o cameră. Vreau să petrecem aici timpul cît ţi-a mai rămas de zăbovit.

— Bine, dar nu înţeleg ?...

— De vreme ce tu nu ai nici o iniţiativă !

— Nu pricep atunci ce se întîmplă cu concepţiile tale, pe care le-am preţuit totuşi, deşi mi-au fost total inconvenabile ?

— Le-am abrogat pentru după-amiaza asta şi numai pentru tine...,

• '

Mai aveau o oră pînă la minutul fatidic cînd trebuia să intre pe poarta regimentului. Veniseră din nou în Grădina Botanică. Se plimbau ţinîndu-se de braţ, alegind drumuri ocolitoare, defilînd fără să vadă mai nimic din plantele exotice, copacii înmatriculaţi, cifraţi, catalogaţi, amîndoi avînd gîndurile înmănuncheate, fixate la acelaşi lucru : acum în sfîrşit îşi aparţineau. Fiecare regreta că ainîna- seră atît de mult.

Trecură pe lîngă bustul în bronz al lui Dimitrie Gre- cescu. Pe o plăcuţă se puteau citi o seama de amănunte. Ei n-au vădit nici un interes că cel turnat în bronz fusese botanist, medic şi profesor. Iar creaţia artistică era a sculptorului Dumitru Bîrlad.

Ce-i priveau pe ei toate astea ? ! Ei simţeau nevoia să-şi ia rămas bun de la tot ce era acolo. Nu vedeau şi nici nu auzeau nimic în afară de ei, şi poate nici pe ei.

Intre el şi ea era prezentă tot timpul acea lumină sfîntă a dragostei, o pînză albă, imaterială, persistentă, orbitoare, căre-i despărţea de restul lumii.

^uară loc pe o bancă în faţa lacului artificial

inundat de trestii. Orăcăitul broaştelor se constituia şi el într-un zvon pulsatoriu. O chemare pentru nuntit. Nu vedeau nici zborul foşnitor al libelulelor prin aburul lacustru ; nişţe năluci transparente. Vocea Viorelei trecu prin pînza.de lumină care îi separa de lumea vecină :

— Adrian, războiul Ie îngrijorează îndeosebi pe femei. Se pare că ele suferă pe multiple planuri atunci cînd îşi pierd soţii, iubiţii, fraţii, rudele, sufletele lor fiind mai sensibil traumatizate decît ale bărbaţilor.

— Ce urmăreşti de fapt ? o suspectă el.

— Mă gîndeam că trupul celui mort este îngropat departe de ţară, nu intră in proprietatea rudelor. Cultul morţilor nu este în drepturile sale.

— Discuţia aşta mi se pare complet nelalocul ei. Hai să revenim la lucruri mai vesele, Viorela. Ai să rămîi la noi. Cind mă întorc, te găsesc acasă ca pe o soţie iubitoare.

— Şi dacă nu te mai întorci ?

— Ai să locuieşti ca fata Katarinei pînă la sfiişit. Totdeauna marna şi-a dorit să aibă şi o fată.

— Am să stau pînă imi găsesc o gazdă care să-mi convină.

— înnourezi inutil despărţirea noastră. Nu-ţi place mama ?

— Nu i-am găsit nici un cusur, dar nu mă agreează ea pe mine.

— Asta de unde ai mai scos-o ?

— Noi, femeile, avem al şaselea simţ.

— Am convenit cu mama sâ locuieşti în camera mea. **Iţi** place ?

— Katarina nu ştie însă că am un copil din flori,

— Ar fi trebuit să-i spun, dar n-a fost timp. Am să-i scriu, voi lămuri eu totul cu ea. Fii fără grijă.

— Şi dacă, în timp ce tu eşti plecat, mă căsătoresc ?

— Găseşti tu o explicaţie plauzibilă pentru mama, aşa ca să nu lezezi pe nimeni. Dai[1] nu cred că vei face greşeala, aşa cum te cunosc.

— Pentru orice găseşti cîte o replică izbutită. Numai că eu n-am să pot locui mult la voi.

Ruxandra îmi aduce copilul. Atunci totul are să-i displacă mamei tale. Eu însă o înţeleg mai bine ca oricine.

— Este destul loc şi pentru ei. Am să-i explic mamei intr-o scrisoare toate variantele posibile ale şederii tale la noi.

— Să nu faci lucrul ăsta ! Nu ştiu cum vor decurge evenimentele. Lasă-mă pe mine să lămuresc pe măsură ce apare ceva nou.

. — Şi dacă cineva îi va spune Katarinei adevărul despre copil, că este al lui Pompei ? Dacă Leoneştii află adresa ta şi te vizitează ? N-ar fi mai bine să-i spui mamei , că eşte fiul meu ?

— Faci tu toate astea pentru mine ?

— Nu-mi pare nimic deosebit.. Fii liniştită, totul va ieşi bine.

— îţi mulţumesc, Adrian. Eşti un băiat înţelegător, dar . nu pot accepta altruismul tău. Am să-i povestesc mamei • tale adevărul şi, în funcţie de reacţiile ei, voi proceda în consecinţă. Mi se pare mai leal aşa. Te-ai purtat corect cu mine şi nu vreau să abuzez de'bunătatea ta...

In dimineaţa zilei de 23 august, este convocată la Sna- gov o şedinţă restrînsă a Consiliului de Miniştri. Aicf s-a hotărît retragerea armatei pe linia Carpaţii Răsăriteni- Focşarfi-Nănrroloasa-Galaţi-Dunărea Maritimă, precum şi -'evacuarea guvernului şi a instituţiilor principale...

în după-amiaza zilei de 23 august, mareşalul şi vice- prim-ministrul Mihai Antonescu au fost invitaţi la Palatul Regal. La orele 15 şi 25 de minute, maşina neagră a lui Ică opri la scara principală a aripii Kretzulesm Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, scund, oacheş, în ţinuta de rigoare, coborî afişînd un zîmbet palid, vag-jovial, de om cvasiînţelegător. Era totuşi abătut, uşor speriat, dar forţa un şurîş de funcţionar altruist, Care ar fi vrut să facă mai mult, dar era peste tot îngrădit...

Regele, sfătuit de oamenii săi apropiaţi de la Curte, se hotărîse să acţioneze'. Chipul monarhului din după-amiaza ace£a aducea, cît de cît, cu cel de pe monedele de metal de
• 50 şi 100 de lei.

El voise să stea de vorbă cu mareşalul. Ică venise cu misiunea să-l informeze pe rege asupra discuţiilor purtate de ftiâreşăl cu Karl Clodius, despre măsurile luate de Consiliul de Miniştri ţinut de dimineaţă.

La orele 16 şi 12 minute intrară pe poarta

Palatului trei maşini: mareşalul se găsea în Mercedes-ul blindat.

La intrare, se pare câ s-a împiedicat de covor, fiind gata să cadă. S-a redresat. Privi pe rînd figurile pe care le întîlnea. Majoritatea celor chestionaţi, pînă a ajung* la rege, i-au servit ştiri liniştitoare ; greu de tras o con» cluzie.

„Toţi trişează. Cu siguranţă că unii ştiu că se pune ceva la cale. Dar ce ? Oricum, abia aştept să-i servesc regelui o lecţie de autoritate. Ultima lecţie;.."

Mareşalul avea ştire despre Declaraţia din 20 iunie 1944 a semnatarilor Blocului Naţional Democratic şi de adeziunea Palatului la încheierea unui armistiţiu cu Naţiunile Unite, ieşirea României din Axă, eliberarea ţării de ocupaţia germană, alăturarea ei Naţiunilor Unite...

Regele îl pofti pe mareşal să ia loc. Acesta se aşeză lîngă generalul Sănătescu. Se descoperise şi-şi trecea degetele prin părul rar şi umed de transpiraţie. Vîna de pe frunte îi pulsa repede. Mihai se aşezase în faţa lui, îmbrăcat într-o bluză largă şi cu nişte pantaloni de casă burlăniţi. Hainele regelui contrastau flagrant cu uniforma impecabilă a mareşalului şi cu aceea a lui Mihai Antonescu.

— Ştiu că frontul în Moldova a fost spart. Ce măsuri aţi luat ?

— Inamicul a înaintat, o înaintare normală, prevăzută de mine. Intr-o zi-două va fi stopat, apoi vom contraataca viguros.

— Situaţia e critică şi ar trebui să cereţi armistiţiu.

Mareşalul îşi ieşi teatral, din fire. Urzelile mareşalului
Curţii, Ioan Mocioni-Stîrcea, la Palat ieşeau pregnant în evidenţă şi de data asta.

— Cer armistiţiu în condiţiile pe care le voi considera eu acceptabile.

— E prea tirziu să ne mai tîrguim. Situaţia de pe front e grea.

— Vreau garanţii, iar dacă nu mi se dau, voi continua lupta.

•— Trebuie să cereţi armistiţiu imediat.

Vocea lui Mihai era strangulată. Rolul asumat nu prea
i se potrivea. Mareşalul voia să iasă bine din

ultimul său act jucat la Palat. Tonul regelui era de nesuportat. Ii po-, runcea ceea ce are de făcut.

— Ştiu eu cînd să aleg momentul să cer armistiţiu.

— Dacă nu acceptaţi, se roşi brusc regele în obraz, ar ti preferabil să vă dati demisia. Da. Să vă daţi demisia.

— Nu cumva credeţi că voi da ţara pe mina unui copil ?

Pentru el. regele era încă un copil, care, sensibil şi emotiv, cuprins de trac, se bilbiia uneori. Il considera pe rege insuficient de pregătit să conducă ţara.

Mareşalul îl privea pe rege. îl privea pe Mihai Aftto- nescu, care in momentul dc faţă îi inspira compasiune ; era palid şi-l conjura din priviri să-şi păstreze calmul, era şi el la curent cu urzelile de la Palat, cu gîndul de a fi înlăturaţi amîndoi de la putere...

Apoi, nişle imagini i se perindau prin faţa ochilor cu iuţeala fulgerului. Generalul Rădescu. Acesta condamnase într-o scrisoare deschisă ofensa lui von Killinger adresată patrioţilor români şi po care il internase într-un lagăr la protestul ambasadorului Reich-ului.

„...nu poale fi ticălos patriotul român care. cu inima sîngerîndă din pricina nenorocirilor care i-au copleşit ţara, încearcă să-şi exprime gîndul asupra ceea ce crede el că ar fi bine de făcut spic a fi înlăturate o parte cel puţin din suferinţă. Ticălos este, domnule ministru, streinul căruia, neconvenindu-i atitudinea patriotului, profită de si- tuaţiunea privilegiată ce o deţine şi nesocotind cea mai elementară îndatorire ce îi impune ospitalitatea de ce se bucură nu se mulţumeşte să-i smulgă pîinea de la gură spre a-şi potoli foamea, dar îl şi mai acoperă cu injurii şi ameninţări, încercînd astfel să-l înfricoşeze şi să facă să amuţească glasul care grăieşte..."

— Regret că nu vreţi să faceţi ce vă cer, 'rosti palid Mihai /

— Nu-mi voi schimba planurile : continui războiul.

— In acest caz, mă văd silit să ţin seama- de voinţa poporului meu şi de a lua măsuri pentru a scoate ţara din război, pentru a o salva de la dezastru. Am hotărît să cereţi chiar astăzi armistiţiu, iar dacă refuzaţi, vă ordon să demisionaţi chiar acum.

Timpul parcă se dilatase. Suveranul se ridică în picioare şi rosti cît se poate de ferm :

— Dacă acesta vă e răspunsul, atunci sînteţi destituit.

Lucrurile se precipitară apoi. In sală pătrunse o grupă militară care il somă pe mareşal să o urmeze.

Încercă să protesteze, să facă uz de ierarhia gradului său.

Mihai Antonescu se albise la obraz. I-a făcut mareşalului semn să nu se opună, apoi Antoneştii, cei doi, au fost tnchişi într-o încăpere din Palat.

Cîţiva ostaşi şi un subofiţer, executînd porunca regelui, dădură curs unui plan îndelung dezbătut de reprezentanţii Partidului Comunist Român şi reprezentanţii Palatului. Prima etapă se înfăptuise. Apoi, sub pretextul ţifterii unui Consiliu de Coroană, regele a dispus să fie chemaţi la Palat şi reţinuţi: generalul Constantin Pantazi, ministrul Apărării Naţionale, ministrul de Interne, generalul Constantin (Piky) Vasiliu, colonelul Elefterescu, prefectul Poliţiei Capitalei...

Sublocotenentul Vienescu a intrat pe poarta regimentului cu puţin înainte de a se primi consemnul „Pajura" de la Comandamentul Militar al Capitalei. După ce s-a prezentat la comandantul regimentului, a fost trimis la batalion. I s-a dat comanda unui pluton.

Intră în dormitorul plutonului său ; o ordine aproape perfectă. In acel moment, goarna regimentului sună adunarea. îşi consultă cadranul ceasului de la mină şi alergă şi el pe platou...

Era după-amiaza, tîrziu. Companiile se aliniaseră în faţa comandanţilor şi se dădea raportul. Dădu şi el raportul comandantului de companie, locotenentului Ţeo- dorescu...

O comunicare importantă; Comandamentul Militar al Capitalei transmitea consemnul „Stejar — Extremă urgenţă". Trupele române intrau imediat în dispozitivul de luptă.

Pe obrajii tuturor se citea gravitatea clipei. Se dublă paza, se, distribui muniţia...

Ştirile despre arestarea mareşalului au ajuns la statul- major al Misiunii Armate Germane de uscat. Acesta i-a comunicat lui von Killinger că s-a întîmplat ceva cu cei doi Antoneşti, Ambasadorul Reich-ulifi, ManTied von Kil- linger, însoţit de consilierul Stelzer, s-a prezentat la rege. Mihai i-a informat că guvernul Antonescu a fost demis şi s-a constituit un nou guvern, sub preşedinţia generalului Sănătescu. Regele i-a cerut să comunice Berlinului că România a hotărît să iasă din război şi doreşte ca trupele germane să părăsească în linişte teritoriul ţării.

Von Killinger, stăpînit de furia neputinţei, bătu cu pumnul în masă ; insistă ca Antoneştii să fie imediat eliberaţi, ameninţînd, că, în caz contrar, „România va fi transformată într-o baltă de sînge“.

Atitudinea reprezentantului Reich-ului, menită să-l intimideze pe suveran, nu-şi făcu efectul. După plecarea oaspeţilor belicoşi, o dubă cu cîţiva luptători de la Formaţiunile Patriotice gară în faţa unei uşi a Palatului. Cei doi Antoneşti fură îmbarcaţi şi transportaţi la o casă conspirativă, asigurîndu-li-se paza corespunzătoare de către activişti ai Partidului Comunist Român...

Silblocotenentul Adrian Vienescu, la fel ca şi alţi ofiţeri. stăteau în incinta regimentului, în faţa pavilionului în care se' află adjutantura. De unde se găsea, vedea aprinse luminile Bucureştilor ca in zilele de pace ; o baie de lumină înlăturase obrocul hîrtiei negre de camuflaj... Apoi se adunară pe lîngă aparatul de radio. Ascultară „Hora Unirii" şi toţi simţiră furnicături în inimă. Glasul suveranului — cules de pe o placă — îi ţinu un timp cu inimile încleştate de emoţie :

„...Români, în ceasul cel mai greu al istoriei noastre, am socotit, în deplină înţelegere cu poporul meu, că nu este decit o singură cale pentru salvarea ţării de o catastrofă totală ;

ieşirea noastră din alianţă cu puterile Axei şi imediata încetare a războiului cu Naţiunile Unite... România a acceptat armistiţiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie şi Statele Unite ale Americii... Poporul nostru înţelege să fie singur stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre liber luate şi care nu atinge drepturile nimănui este un duşman al neamului nostru..."

Chipurile ofiţerilor erau grave, solemne.

In vreme ce la Bucureşti evenimentele se precipitau, la reşedinţa lui, Hitler se găsea în dormitor după un sfîrşil de zi agitat. Fiihrerul se odihnea în buncăr, la etajul inferior, format din optsprezece camere. Venise la Berlii pentru că trebuia să se găsească în nucleul fierbinte *a* evenimentelor. înainte de culcare se plimbase prin cameră să admire picturile italiene în faţa cărora zăbovea atini uneori de extaz. Cu aproape două ore înainte îşi luase pilulele pentru somn şi digestie, îmbrăcase pijamaua şi a privise îndelung în oglindă. Obrazul şi-l descoperi supt dc frămîntări, palid, pătat de ficatul suferind. Umerii feţei erau pămîntii, mustaţa tunsă scurt, despicată deasupra buzei de sus se împestriţase de firele cărunte. Verifică exactitatea cărării, purtată pe o parte. Trebuia să arate şi în somn ca în fotografiile agăţate în toate sălile, birourile, cazărmile, pe faţadele clădirilor, în bivuacuri, în lăptării, gogoşerii. Simţise iar teribila durere de cap ostoită dt bromură.

In sala de conferinţe, lungă de aproape douăzeci de metri, tapisată cu mătase portocalie şi mobilată cu un confort deosebit, aerul avea prospeţimea celui din grădina castelului Kleissheim.

Mesajul de la Bucureşti, despre răsturnarea politică şi militară a României, fusese trecut în jurnalul telefonic. Erau in sală Joachim von Ribbentrop, generalul Heusin- ger, şeful adjunct al Statului-major, Wilhelm Keitel, şeful înaltului Comandament al avmatei germane, Tlans Fritzsche, redactorul-şef al DNB-ului, convocaţi de Fuhrer pentru orele cinci dimineaţă. Aflaseră ştirea zguduitoare ce afecta întreaga peninsulă

balcanică. înţeleseră că trebuie să se ia rapid o hotărîre. Nu îndrăznea nimeni să-l trezească pe Fiihrer. Nu i se putea tulbura somnul, mai ales pentru o,ştire proastă. _A sosit şi Goebbels, chemat de Keitel şi de^Bormann, veniţi între timp. Luaseră loc în jurul mesei de conferinţe, aşfeptind apariţia-lui Hitler. Fuhrer-ul simţea de la un timp nevoia să-i vadă tot timpul aproape, să-şi sporească curajul pe care-1 pierdea treptat în acest război devenit dur, în care înfrîngerile se ţi-noau lanţ. Cu cincisprezece minute înainte de ora cinci sc ivi amiralul Karl Donitz.

La cinci apăru Hitler, cu obrazul puhav, cu părul pieptănat ireproşabil, cu ochii ce nu mai erau apoşi — cum îi avusese seara tîrziu cînd se despărţise de ei — ci vioi mulţumită medicamentelor şi injecţiilor tonice. In gură mai păstra un rest al pilulei pe bază de stricnină şi atropină, preparată conform reţetei doctorului Morell.

Ridică mîna ca răspuns la salut. In cealaltă ţinea ochelarii cu rama de baga. îşi privi oamenii atent : şi aici, în cel mai intim anturaj, se putea strecura trădarea, laşitatea. corupţia. Văzu SS-iştii înarmaţi şi se linişti.

I s-a raportat pe scurt, despre situaţia din România. A cerut amănunte. In tot acest timp, figura i-a rămas imobilă. Brusc însă, obrazul îi deveni stacojiu, ochii i se dilatară, maxilarele i se încleştară, reliefindu-i oasele feţei. Cu paşi ca de automat se plimbă în faţa planiglobului.

Cu mîna dreaptă îşi frecă cotul sting care îl durea încă de pe timpul rănii căpătate la atentatul de la Ras- tenburg.

■ Făcu nişte gesturi ca de magician, ca şi cum ar fi anulat tot ce se afla pe teritoriul României. Atinse nişte simboluri ce semnificau mari unităţi germane staţionate în Bulgaria şi Serbia şi le transferă în zona Bucureştilor. Părea mulţumit.

Îşi privi colaboratorii apropiaţi cu acel licăr in ochi cu care îi vrăjise ani de-a -rîndul. Din nou vigoarea îi înlănţuise corpul, se simţi bine, era sigur că va birui. încerca să desprindă de pe figurile alor săi puterea de trăsnet a deciziei pe

care o luase el, Adolf Hitler, în acel moment de răscruce a războiului. Nu văzu nimic. îşi bombă *pieptul, parcă s-ar fi găsit în faţa aparatelor de filmat care i-ar fi imortalizat figura ca în timpurile bune.

Călcînd pe covor cu pas măsurat, Hitler ordonă măsurile ce urmau a fi întreprinse imediat.

Se retrase apoi în apartamentul său, urmat de dinele alsacian, Blondi. Voia să se convingă dacă tratatele de strategie şi tactică militară îi îndreptăţeau hotărîrea. O rugă pe Eva Braun să-i ceară secretarului său volumele respective.

Se retrase în biroul său particular cu cele trei tomuri. Deschise mai intîi cartea lui Moltke, apoi pe cele ale lui Schlieffen şi Clausewitz şi se afundă în lectură...

•

Lupta cu germanii adăpostiţi în sat continua înteţită. Schimbul de focuri dura de un timp, fumul exploziilor păta aerul. Gloanţele — asemeni unei ploi repezi de vară — cerneau locurile, răspîndind mirosul de putred şi de moarte.-

Infanteriştii comandaţi de Vienescu atacaseră dispozitivul german, iar acum se găseau în adăposturi individuale, camuflate cu crăci de salcie.

Era un răgaz de luptă şi Vienescu îşi încărcă arma, ascultînd păcănitul gloanţelor în magazie. Luptele din ultimele zile se ţinuseră lanţ, îl obosiseră, irosise o mare cantitate de energie fizică şi nervoasă.

Acum, în cele cîteva clipe de relaxare, deschise buzunarul tunicii şi scoase o ţigară. Degetele întîlniră din nou fotografia Viorelei. Zîmbetul ei narcotizant, de pe fotografie, traversa timpul şi spaţiul, zăbovind în groapa sa de luptă. . ^

Se despărţise de ea şi sărise în pliri^război cu germanii. O clipă de neatenţie şi, gata, viaţa i se putea curma într-un adăpost individual. Respingea un asemenea gînd, mai mult, îl ignora, aşa cum majoritatea tinerilor ignoră faptul că viaţa esţe finită, că are un capăt al ei, şi speră, cred cu încăpăţînare că în ce-i priveşte pe ei, viaţa va fi eternă. ^

îşi aprinse o altă ţigară. Cortinele mişcătoare ale amintirilor il aduseră îndărăt cu două sau trei zile, cîftd unitatea la care a fost trimis a primit ordin să ocupe un dispozitiv de luptă. S-a deplasat la obiectivul ce trebuia cucerit. Patruzeci şi opt de ore încheiate luptase cu germanii ce se agăţau de clădirile în care îşi avuseseră sediile ori fuseseră cazaţi.

In dimineaţa zilei de 25 august a fost zdrobită rezistenţa de la Şcoala Superioară de Război. Pe 26 august, unitatea lui Adrian luptase în parcurile Filipescu şi Bonaparte. în acelaşi timp, armata înfrînsese rezistenţa nemţilor ce se întăriseră în hotelurile Grand, Princiar, Societatea Schne-

A

ker. O grupare inamică încercase să pătrundă în Bucureşti, dar a fost capturată...

Ra-ta-ta-ul unei arme autorpate îl curmă gîndurile. Ridică privirea, atît cît să nu ofere o tintă sigură vreunui lunetist inamic. O mitralieră vrăjmaşă trăgea din spatele unei magazii năruite...

Intre timp. satul se populase cu foşnete yşoare. Adrian privi prin răritura tufei sale mimetice. Nu era chip să le ridici. „Ţara nimănui[11] era bîntuită de plumbi.

Focul concentrat al armelor duşmane, pitite prin pă- tule îi împiedica pe români sâ înainteze. Pe un aliniament retras de luptă creşteau şi scădeau limbile dc foc ale tunurilor. Aerul tremura întruna înjunghiat de proiectilele ce colindau chiaune pe traseele lor.

Intr-un tîrziu, tunurile nu se mai auziră. în locul lor, grohăiau brandurile; gheizere murdare din-pămint, pucioasă. fum şi vegetaţie dizlocată se-nâlţau antrenate dc explozii.

Apoi ziua se mohori. pe chipul ei fumuriu, incendiat prirt multe locuri, călătorea moartea ce cosea cu furie ne- stingherită.

Pentru eliberarea aşezării, infanteriştii români fuseseră sprijiniţi de două tancuri, care. după încheierea luptelor de la Bucureşti, au fost trimise in nord.

Blindatele, două Skode. comandai p rip Vîpnpşcu, au fost lovite de tunurile anticar

inamice. Tancul pe care luptase Adrian avea Şenila ruptă şi se aştepta sosirea transportoarelor blindate cu cei de la grupş tehnică.

Dar mai aveau de zăbovit. Pînă una-alta. lanchiştii luptau iar ca infanterişti. Sublocotenentul comanda o companie alcătuită din ostaşi cu diferite specialităţi.

încleştarea în acest colţ de ţară nu era deloc uşoară. Inamicul se agăţa cu disperare de fiecare casă, de fiecare gard, de fiecare palmă de pămînt.

Un răgaz de linişte. Adrian nu dormise aproape deloc din noaptea de 23 august. Numai lupte pînă acum. Discursul regelui apăruse şi în presă. îl păstra în buzunarul tunicii.

Cuvîntarea avea în ea întreaga sensibilitate românească, transpusă irv-cuvinte, ie întocmitorii ei :

„...Ordon armatei şi chem poporul să lupte prin orice mijloace şi cu orice sacrificii... Oricine s-ar împotrivi ho- tărîrii noastre liber luate şi care nu atinge drepturile nimănui este un duşman al neamului nostru. Toţi cetâţfenil să se strîngă în jurul tronului şi al guvernului pentru salvarea patriei... Români, dictatura a luat sfîrşit şi cu ea .încetează toate asupririle. Noul guvern înseamnă începutul unei ere noi, în care drepturile şi libertăţile cetăţenilor sînt garantate şi vor fi respectate.

Alături de armatele aliate şi cu ajutorul lor, mobili- ZÎnd toate forţele naţiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Vîena, pentru eliberarea pămîn- tului Transilvaniei noastre de sub ocupaţie străină...

Cu deplină încredere în viitorul neamului românesc, să păşim hotărîţi pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei Românii libere, puternice şi fericite..."

Acalmia dintre beligeranţi se spulberase şi se declanşă un iad de explozii, de fum cu miros de pucioasă. Din am- ♦bele tabere căzură oameni ale căror suflete rămaseră să pribegească printre mărăcinii din „ţara nimănui*, apoi o altă linişte rău-prevestitoare dilată nefiresc ziua, de se putea auzi şi ticăitul cosmic al timpului.

Şi din nou mirosul greu al pulberei negre colindă uliţele satului, greu încercat, exploăile proiectilelor ambelor tabere produseră răni adinei în dispozitive. Automatele declanşaseră adevărate sambe ale morţii, minuitorii lor vînîndu-se reciproc...

Altă pau£ă părelnică. Din nou explozii de brand şi din nou tăcere. Vienescu îşi aprinse o nouă ţigară, stînd chincit pe fundul gropii. Podelele mişcătoare ale timpului îl conduseră în ziua de 24 august, la drumul.făcut de plutonul său la locul unde intervenea să dezarmeze germanii aciuaţi' într-o clădire. Lupta se terminase şi ocupară un alt dispozitiv de bătaie. Intr-un repaus ajunse şi la plutonul lui un ziar, *România liberă,* care-şi cîştigase cu sînge dreptul de a se naşte ; un ziar editat şi tipărit pînă atunci în ilegalitate. Se impunea o nouă dimensiune a nevoii im-
-perative de a cîntări faptele. Urma să se desfăşoare o luptă nemiloasă împotriva hitleriştilor, care se cramponau, la ordinul lui fluier, să nu părăsească ţara.

,.în ciocnirea inevitabilă cu forţele hitleriste — se spunea in ziar — Partidul Comunist din România cheamă muncitorimea, ţărănimea, intelectualii şi pe toţi cetăţenii României la luptă fără cruţare cu toate armele, împotriva duşmanului de moarte al poporului român, pentru asigu-, rarea viitorului său...ᴦ'

Gîndurile îi săriră la altceva ; la Viorela, la cele cîteva ore petrecute cu ea înaintea zilei insurecţiei. Subiectul acesta îl atrăgea.

Avusese cu ea o întîlnire şi el întîrziase. Ea îi zîmbise nemustrător, îi acceptase motivaţiile. Amurgul din seara aceea fusese ca la carte, cu stele de zi ce-şi desenau siluetele albe, pulsatorii, pe noua haină a înserării. Se întîlni- seră la „Lupoaica Romei“ ; o găsise descifrînd iniţialele : S.P.Q.R. — Senatus Populusque Romanus *. Comentară opera anonimului etrusc, despre Lupa Capitolina; simbolul Romei. Evitau amîndoi să se refere la sentimentele unuia faţă de celălalt, ancorîndu-se în mitologie, referin- du-se la Remus

* Senatul şi poporul roman (lat.).

şi Romulus, la lupoaică, la regele uzurpator, apoi la Rem şi Rom cînd crescuseră. La trasarea* graniţelor Romei cu fierul plugului, la încălcarea acesteia în glumă de către Rem, lupta dintre ei, moartea mitică a lui Rem...

Părăsiră lupoaica şi făcură o plimbare plăcută ajun- gînd la Monumentul Aviatorilor. Viorela era exasperant de informată şi ţinea ca la întîlnirea lor să etaleze acea doză dc erudiţie proprie oamenilor cai e merg tu ochii deschişi, mari, pe lîngă fapte şi locuri ale istoriei. Adrian trebui să-şi depoziteze în memorie numele sculptorilor : Lidia Kotzebue şi Iosif Fekete care făcuseră monumentul din bronz, cu figuri alegorice personificînd aviatorii căzuţi in luptă şi cu acel Icar cu aripile larg deschise, părînd gata să zboare. Citi numele celor care îşi frînseseră aripile, între anii 1912 şi 1939, în numele unui crez, acela de a sfida înălţimile şi a le cuceri pentru oameni...

Se găseau pe lacul Herăstrău, sub cerul negru de catifea. Superfortăreţele aliaţilor veniseră la ora obişnuită. S-au tras instinctiv sub bradul complice, sub care mai stătuseră, vag luminaţi de paraşutele ce pluteau asemeni unor corăbii aprinse ce eşuau spre pămînt.

Viorela privea cerul, odihnindu-se în curbura braţului său.

Pe irişii catifelaţi ai ochilor ei lunecau bombardierele americane ; ea încropise o rugăciune creştină, cu un context precis, în care şi Adrian era, de data asta, circumscris : să supravieţuiască acelui bombardament.

Viorela era tot mai atrăgătoare şi mai misterioasă, deşi nu ascundea, dar nici nu revela ceva. Dădea numai impresia că promite totul, fără să dea nimic în acelaşi timp. îl privea ; atît. îl privea, fragmentîndu-1 într-o succesiune de imagini. Fiecare dintre aceste fragmente era expediat să escaladeze un munte enorm înveşmîntat cu pini şi cu stînci, cu pante abrupte, unde în vîrful lui se găsea Viorela care picta lumea, cu tente sumare, alcătuite dintr-o pastă densă, redînd viaţa dincolo de aparenţe, din culori sumbre, cu o imaginaţie magistrală...

Momentele de vrajă dispărură, totul reveni la

normal. Lumea se reîncarnă in ceea ce fusese, cu pinii din jur, cu lacul vecin, cu malul argilos căptuşit cu gazon ; un mal în pantă, cu banca cu încrustaţii pe ea, cu ei doi care pînă atunci nu făcuseră nici un progres unul spre celălalt...

Din locul său de veghe, sublocotenentul Vienescu descoperi un ochitor german cocoţat într-un fînar. O undă nouă de emoţie îl trecu şi transpiră. Şi celălalt îl cerceta prin lunetă. Pata galbenă de pe retina lui Adrian era sigur unită printr-o linie dreaptă cu a germanului.

Glonţul celuilalt veni înaintea ecoului, înfigîndu-se în buza adăpostului său. Din nou mirosul de criptă trecuse pe lîngă el. Firul lichid de sudoare de pe spate se îngroşă şi-l simţi coborind spre centură.

Lîngă el se afla sergentul Theodor Mocanu, un refugiat din partea de nord a Transilvaniei ; era înalt, blond, slab, cu vocea joasă, domoală, şi mersul negrăbit. Acasă, în Maramureş, lucrase dogărie, alături de tatăl lui şi de un frate. Fusese expulzat din comună de către autorităţile horthyste o dată cu un mare număr de români. în Bucureşti, trăsese la un unchi. Aici muncise dulgherie. Recrutase, făcuse instrucţie, apoi fusese trimis la o unitate de blindate. Şi el fusese vărsat la regimentul în care lupta Vienescu. Ofiţerul îi era comandant direct şi n-avea pentru ce să se plîngă. Din contră...

Un nou glonte izbi pămîntul la cîteva palme de unde se găsea Adrian. Lunetistul îi pusese gind rău. Ar fi fost
o adevărată nebunie să se ridice. Mai mult ca sigur că cel din fînar îl pîndea. Hitleristul îşi crestase poate pe un glonţ tresa lui ori pe cea a sergentului Mocanu...

Nu voia să-şi rişte inutil viaţa, pentru că sinuciderea nu i se potrivea ; registrul curajului său, al eroismului, chiar al datoriei, şchiopăta ; acea cătare de deasupra negurii ţevii îl teroriza.

In grpapa sa, sergentul Mocanu îşi răsuci o nouă ţigară. Ofiţerul îşi aprinsese şi el una. De fapt, el îi aruncase lui Mocanu ţigara. Groapa sergentului era la cîţiva paşi. Legase foiţa şi tutunul laolaltă cu o pietricică, într-o bucăţică de ziar, aruncîndu-le cu precizie în adăpostul acestuia. Nu era prima oară cînd făcea acest lucru...

Intre timp, vacarmul luptei îmbrăcă straie noi. Luptele colorară în movuliu crepusculul şi aşa murdar de fumul incendiilor, crepuscul din care picurau, în depărtarea cîm- piei, asemeni unor lacrimi întunecoase, bombe incendiare, peste un sat eliberat de români..

Lui Vienescu i se făcuse cald; de sub casca de metal H şiroia sudoarea pe obraz. Avea privirea aţintită pe cer, pe un cer pătat de fum ce se ştergea treptat.

Personalitatea lui şi chiar cutezanţa i se diluau ; nu mai era cel care comanda plutonului de tancuri, ori echipajului său, sigur pe el, pe ordinele sale. El era acum vînatui, era pîndit şă se arate pentru a fi lichidat.

Timpul nu şedea pe loc, iar peste sat noaptea se oploşea ca o caracatiţă sătulă, ieşită dintr-un puţ cu cerneală indigo. Vienescu contempla un felinar aprins de stăpînul unei gospodării în care se aflau germani.

Ochiul galben, ca de bufniţă, devenise un reper pentru orice ghiulea care ar fi năruit însă agoniseala omului, care îl atîrnase intenţionat de sagiac, numai să fie localizat inamicul şi bombardat.

Alte gînduri ieşeau la suprafaţă din imensul

rezervor al amintirilor. Zilele fierbinţi ale începutului revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimpe- rialistă.

In cîteva zile, revoluţia de eliberare se generalizase în întreaga ţară. Conform împuternicirii date de Hitler generalului Gerstenberg, acesta trebuia sâ înăbuşe insurecţia din Bucureşti, apoi să formeze un guvern filogerman. A ordonat bombardarea Capitalei care a ţinut două zile.

Şi în Vest germanii aveau necazuri. Cu două zile înainte, Divizia 2 Blindată franceză intrase in Paris. Generalul Dietrich von Choltitz, comandantul german al Marelui Paris, s-a predat generalului Lederc şi colonelului Rol- Tanguy, gest pentru care familia sa din Germania devenea prizoniera Fiihrer-ului. Englezii trecuseră Sena cu diviziile 15, la sud de Rouen. In sudul Franţei, americanii ocupaseră oraşul Avignon. Ca urmare a insurecţiei romanilor, trupele germane din Grecia şi zona Mării Egee se retrăgeau. Guvernul finlandez ceruse guvernului sovietic să accepte începerea unpr noi negocieri în vederea încheierii armistiţiului, iar guvernul ungar, într-o şedinţă extraordinară. decisese continuarea războiului alături de Germania nazistă...

9

Noaptea fusese caldă şi umedă, cu brazde luminoase ce Inspec^u văzduhul r’easupra luptătorilor căutînd avioanele, călătorind în eter cu viteze înspăimîntătoare. Cînd şi cînd luminau gospodăriile satului. Vuietul disoerat al sirenelor, şuierul proiectilelor spre ţinte, exploziile, toate adunate într-un şuvoi sonor se consumau pierind spre capătul cîmpiei...

Pentru veghea asta, cînd lui Vienescu îi era imposibil să doarmă, amintirile despre Viorela deveneau un fel de drog, un anestezic, ce-1 transfera într-alt timp, într-o altă dimensiune, proprii unor clipe plăcute. Era prima seară după ce se mutase la el. El şedea în fotoliul cu braţele din lemn lustruit, în faţa mesei joase, dreptunghiulare, acoperită cu cristal, pe care erau

cele două ceşti cu cafea şi păhărelele cu coniac. îl ademenea cu o bunăvoinţă derutantă, cu care încercă să-l 'sufoce. Refula o îmbiere, uneori ostentativă pe care şi-o retrăgea cînd el, părăsindu-.şi prudenţa excesivă, venea în intîmpinarea ei...

Aici, însă pe front, spre amiază, presiunea românilor crescu şi germanii se repliară pe alte poziţii, de unde începură o luptă de întirziere, obligîndu-i să-şi sape adăposturi individuale, să treacă în apărare. Fixară mai departe inamicul pe aliniamentul său de repliere...

In acest fel mai trecură destule ore. Din spatele perdelei de stejari, care proteja satul dinspre nord-vest, ziua alerga zăludă, cu trandafiri în păr de culoarea sîngelui pe uliţa pîndită de pericole. Adrian îşi mascase adăpostul individual cu mărăciniş şi cu crengi verzi, în timp ce lune- tiştii germani mai lichidaseră cîţiva ostaşi români.

Atît el cît şi sergentul Mocanu se găseau în cătările duşmanului. Ştiau acest lucru şi între degetele sergentului tremura ultima parte a unei ţigări aprinse, răsucite in ziar.

Mocanu trecea iar printr-un moment greu. Se ştia pîn- dit, dar nu aflase unde era locul pîndarului cu glonţul in ţeavă. Nevastă-sa Maria îl dorea reîntors acasă din război. îl voia şi întreg, aşa cum a plecat...

Se cunoscuseră de tineri şi aveau un copil împreună. Familia ci — din stirpea lui Kelemen, gospodari onorabili, dar puţin habotnici — avea casa la cîteva lungimi de prăjină de a lor. Sentimentele tinerilor se maturizaseră, apoi se iubiseră, se luaseră, înfruntînd prejudecăţile bătrînilor. Cînd au intrat horthyştii la ei, Maria a fost şi ea declarată indezirabilă. Theodor a luat-o cu el la Bucureşti, îngroşînd rîndurile celor peste două sute de mii de români cărora Hitler le refuzase întoarcerea acasă, la cererea mareşalului Antonescu. după OF* ocupase militar Transilvania de Nord...

Vienescu localizase din nou pe lunetistul

german care-1 pîndea. încercă să-i joace o festă, punîndu-şi casca în ţeava puştii şi ridicînd-o atît cît era nevoie. Germanul n-a reacţionat. Poate n-a sesizat mişcarea.

Plouase mai înainte şi groapa se muiase. Bocancii i se năclăiseră într-un glod mocirlos. Apoi cerul se spălă de nori pe o mare suprafaţă, iar ciotul de lună, ivit atunci pe cer, făcea să-i lucească ţeava puştii, casca de oţel şi tresele de ofiţer...

Se declanşă instantaneu un infern sonor din gloanţe şi proiectile de brand, făcînd să tresalte începutul de noapte, reanimînd umbrele militarilor care se înfruntau...

Cîteva ore de pace, un fel de armistiţiu nedeclarat, le îngăduiră militarilor ambelor tabere să-şi adune morţii şi să-şi îngrijească rănirii. Morţii au fost coborîţi apoi în gropile comune, săpate adînc într-un pămînt argilos. Răniţii luară drumul furgoahelor sanitare şi al spitalelor militare de campanie...

Deşi bintuită parcă de strigoii celor căzuţi, noaptea era totuşi suportabilă. Vienescu ieşise din groapă. O dată cu cina servită la miezul nopţii de popotari, căpătară cîteva înghiţituri de rom şi raţia de ţigări...

Mîncaseră şi zăboveau la taclale la adăpostul unui zid, rămas drept în picioare ; îl foloseau ca pe un scut, păs- trînd însă în mîini armele cu glonţul vîrît pe ţeavă.

— Este unul care vrea să vă ia mirul, dom’ sublocotenent.

— Il pasc şi eu, caporal Pavel. îl ştiu. Stă cocoţat în- tr-un coşar.

, — Aveţi luneta la armă. Miruiţi-1 cînd vă intră în călare.

— Asta şi vreau. Voi feriţi-vă capetele, că nu-i de glumă...

Pacea nopţii intrase în drepturile ei. Zidul constituia un adăpost sigur, militarii ieşiţi din dispozitiv îşi aşter- nuseră foile de cort pentru odihnă la poalele lui. Vienescu rămase şi el afară peste noapte. Poziţia fiind preluată de altă companie, scăpase astfel pentru cîteva ore de

adăpostul individual mocirlit, cu miros de urină...

Primul somn, un somn iepuresc, îl colindă pe ofiţer acasă, în grădina din Pitar Moş ; Viorela, cu flori albe de pădure împletite în păr, plutea prin aer într-un zbor lin spre imobilul năruit de bombă.

.— Te aştept, te aştep, aşte, aş... ii vorbea peste umăr, părăsind în urma ei un parfum inconfundabil de Chipre...

în zilele pînă la plecarea lui pe front, relaţiile dintre ei fuseseră guvernate de o înţelegere senină ; zilele cînd veniseră de la Prunaru şi Perşoiu şi zăboviseră în Bucureşti. Visul era paradoxal, pentru că atunci Viorela se arătase realistă, precaută, parcimonioasă, în tot ceea ce afirmase ; nu pomenise nici un cuvînt despre Pompei, nici despre Vlad...

Aici, în noaptea de faţă,, sergentul Mocanu rămăsese de pază. îşi găsise un reazem şi, cu mîna sprijinită de pis- totul-mitralieră, moţăia, aflîndu-se între somn şi trezie.

La un moment dat, un zgomot venit din direcţia germanilor îl făcu să-şi ascută auzul. Se ridică cu simţurile încordate.

In aer plutea primejdia. Nu era prima oară cînd inamicul se infiltra în liniile românilor, surprinzînd în somn cîte un ostaş pe care îl înjunghia.

Zgomotul se repetă. Nu trebuia să se pripească. Sergentul se lipi de perete. O pietricică, apoi alta, călcate de un bocanc cazon, trădâ prezenţa cuiva.

In fine, umbra unui militar cu cască model german apăru, lungindu-se peste camarazii adormiţi. Din locul unde se găsea, sergentul era ferit de privirile celuilalt.

Era sigur un militar german rătăcit de ai săi, ori vreun maniac plecat să ucidă. Ii văzu lucind în mînă pumnalul. Distanţa dintre vrăjmaş şi cel mai apropiat camarad de-al său era de doi metri.

Mocanu îşi trase uşurel baioneta din teacă. Duşmanul era tot mai vizibil. Sergentul arcui braţul, adunîndu-şi în fel toată puterea. Il destinse violent, proiectînd fierul ucigaş în trupul duşmanului. Un pîrîit de cartilagii străpunse şi celălalt se prăbuşi horcăind.

Zgomotul alarmă camarazii, trezindu-i din somn. Se ridică şi sublocotenentul Vienescu. I se raportă despre ce fusese vorba. Pavel scoase cîteva obiecte din buzunarele rănitului.

Era un Felwebei, un oarecare Rudi Weltzer. Nu sc mai putea face nimic pentru el.

Obrazul i se întuneca treptat, un obraz pe care se imprimase surpriza izbiturii violente, durerea instantanee simţită.

Mai mult ca sigur că era un concentrat Militarul, fără voie, se comportase ca un sinucigaş. In nici un caz nu arăta să fie vreun candidat la eroism.

Adrian îl privi. Cel dispărut îşi dobîndise odihna iresponsabilă a morţii. Nu avea nimic în plus ori nimic în minus faţă de confraţii săi ucişi. îşi cucerise acea egalitate pe care numai moartea o dă oamenilor.

Neamţul isprăvise misterios, dar într-un mod cu totul inconştient descoperise adevărul

fundamental de care nimeni nu scapă : sfîrşitul...

19

Vienescu aţipise în adăpost Învăluit de o tăcere relativă, tăcere spulberată de o detunătură. Vreun deget apăsase involuntar trăgaciul.

Instantaneu, fulgere de toate mărimile inundară cîm- pia. Grohăiturile detunăturilor de brand se ţinură lanţ, întrecute de explozia unui butoi cu benzină ce proiectă pe cer pata unui înger cu un obraz decăzut, alungat din Paradis.

Vacarmul sonor continua. Dîrele trasoarelor liniară noaptea cu dungi portocalii. Brandurile şi tunurile măriră cadenţa. Proiectilele se spărgeau aiurea, pe unde nimereau.

Un proiectil de brand explodă aproape de groapa Iui Pleşoi, luminînd obrazul prelung şi ciupit de vărsat al împrospătătorului din echipajul tancului în care luptase cîteva ore sub comanda lui Vienescu.

Lunetiştii germani nu se odihneau nici ei, vînînd tot ce se descoperea in cătarea puştilor. Un glonţ vufăi la cîteva degete de buza gropii lui Vienescu, trezindu-1 din somn.

Ceva se petrecuse. Probabil vînătorul său avusese o halucinaţie. Se scutură de mahmureală, atenţionîndu-i pe Mocanu şi Pleşoi să se ferească. Inamicii lor erau treji...

Pe Dumitru Pleşoi îl încercă nevoia acută să iasă afară,
ll apucase iar pîntecăraia şi nu mai putea amîna. îşi desfăcu brăcinarul, se chinei şi- se uşură cum putu, încercând apoi un sentiment de tihnă. Mai sorbi încă o înghiţitură de rom, să-şi dreagă burta. Cu trei-patru zile în urmă împlinise 25 de anL

La încorporare fusese trecut la o unitate de tancuri. Venea dintr-un sat de ţărani pricepuţi in cultivarea legumelor, din Băleni. Roşcovan la. chip, cu părul creţ şi sîr- mos, puţin spre roşu, Pleşoi era potrivit de stat, voinic, lat în umeri. Ochii vag bulbucaţi, nasul mare şi o cicatrice în pometul obrazului, Q făceau inconfundabil. Lucrase cot Îs cot cu tatăl său ţi alţi patru fraţi mai mari pînă cînd aceştia, unul după altul, au fost chemaţi la cătănie şi tri>

nişi să lupte în război. Pentru fiecare dintre fraţii săi, îaveta, mama lor, ieşise la ulucă, strigată de Stavre, fac- orul poştal, care îi înmînase cartea îndoliată bătută la naşină. El, Aurică Pleşoi, crescuse odată cu Lenuţa, fata vecinului dinspre şosea : cu cîtva timp înainte de a fi ncorporat, se furişaseră pe cărarea vecină rîului Ialomiţa i, într-o tăvălitură de iarbă crudă şi flori mărunte de împ, încercaseră fiorul începutului.

Aici însă, în marginea satului năruit pe jumătate, sal- i'ia alburie se unduia verde şi aromată ca în oricare altă
i de pace. Albine alertate zumzăiau inspectînd potirele lorilor, dar muşte dezgustătoare, pline de muşiţă, dădeau ;rcoale plutonierului neamţ mort, ce luase culoarea pă- tnîntului, umflîndu-se clipă de clipă...

Pleşoi mestecă la nesfîrşit un biscuit cazon ce refuza să-i alunece pe gît. Mocanu îşi potrivi pe pîine o felie de şuncă împănată, tăind-o în bucăţi mărunte, mîncîn- du-le în silă în vecinătatea neamţului răpus de el.

Pe deasupra gropilor de luptă se stîrnise un vînt călduţ ce aducea miros de latrină şi de zăcători pline ochi cu borhot...

Pentru scurtă vreme se instală o pace înşelătoare. Profitînd de răgaz, Vienescu ieşi din adăpost şi se rezemă de zidul care îl masca. Orice sunet suspect, altul decît cele venite de la ai lui, îl obliga să ia arma în mînă, gata s-o
Luiuaw>9^u...

•

Răgazul de luptă se prelungea. Aşteptau să le vină intr-ajutor tancurile, pentru a grăbi sfîrşitul bătăliei. Pîn- deau şi un transportor blindat cu specialişti care să le repare carul de luptă, dar mari speranţe nu-şi puneau în grupa tehnică ; aceştia aveau de furcă, nu glumă, cu blindatele vechi, recondiţionate şi aduse pe front să sporească puterea de izbire a infanteriştilor...

Intr-o pauză de luptă Adrian observă la cîţiva paşi de el prezenţa vieţii. Vrăbiile se scăldau în

ţărînă. Altele pîndeau gîndăcei paşnici, omniprezenţi, „vaca-domnului“, ce urcau şi coborau, împerechindu-se, pe scoarţa copacului.

De la ploaia ce căzuse în urmă cu cîteva ore, o rimă prost inspirată, depărtindu-se mai mult decît ar fi trebuit de locul ei de baştină, se perpelea pe pămîntul zvîn- tat, care n-o mai primea. O scăpă de suferinţă un pui de vrabie lacom şi întreprinzător, înghiţînd-o în reprize.

In ziua care a urmat, zorii despuiau noaptea de vălurile cenuşii, albind coapsele dimineţii, spălîndu-le tu o spumă trandafirie.

Sublocotenentul localiză iar lunetistul german care î] vîna. Simţi că îşi pierde respiraţia. Prea aducea totul a fapt ieşit din comun.

Inamicul îşi proteja luneta cu palma, apărîndu-şi privirea de soare. Se ivise o nesperată şansă. Adrian îl luă pe inamic la ochi, încredinţat că n-are să-l rateze ; celălalt a tras însă mai iute, dar moartea l-a ocolit şi de data asta pe ofiţer.

Atît de puternic era sentimentul de ură pe care îl simţea pentru rivalul său încît se înspăimîntă cînd înţelese. Apelă din nou la o ramură de salcie, repetînd un vechi şiretlic, îşi momi adversarul.

Alt glonţ al celuilalt porni spre el lunecînd pe casca de oţel. Deci asta era. Vrăjmaşul, din cauza soarelui se afla în dificultate.

— S-ar putea ca Dumnezeu să fie de prin partea locului, mormăi Adrian.

La cîţiva paşi de ofiţer, un alt membru al echipajului din tancul său, caporalul Grosu Silvică, trăgător la puşca- mitralierâ, uitase că este în vizorul lunetistului german. Se ridicase să-şi potrivească tufa mimetică.

Izbitura plumbului l-a aruncat pe spate, apoi ceve cald i-a năvălit în gură. Urmară clipe de groază, dc deznădejde. Picioarele i se înmuiară. Ar fi dorit să strige, să ceară ajutor de la ofiţer. Horcăi. Atît numai. Chemarea răsunase în

subconştientul său şi se depozită acolo. Plumbul îi străbătuse gîtul, distrugîndu-i un centru nervos. Se stinse în tăcere.

Vasile Roşea era numai soldat, dar era tfn mecanic- conductor priceput, bun luptător, cu aptitudini războinice ca ale unui infanterist. Văzuse sfîrşitul lui Grosu şi mînia îi spori, pentru cîteva secunde, dorinţa unei răzbunări imediate.

R'dicînd capul deasupra adăpostului zări o uniformă verzuie în gura finaruluL Fixă, pripindu-se, arma in direcţia aceea, ochi, înălţîndu-se atît cît nu trebuia.

Celălalt nu l-a iertat; i-a trimis un glonţ în cap; plumbul pătrunzîndu-i pe la rădăcina nasului A simţit probabil izbitura de ciocan a proiectilului între ochi ; de fapt, explozia propriului creier.

Sublocotenentul a înţeles ce se petrecuse lîngă el. S-ar fi cerut să se răzbune, dar nu se grăbea să acţioneze. Mai înainte de toate trebuia să-şi stăpînească nervii Lunetistul îl aştepta cu răbdare pe el, orice greşeală îi putea fi fatală. Lupte va mai avea el destule, dar acum pendula între nevoia de a-şi descărca ura împotriva celuilalt şi prudenţă.

Divina indiferenţă, poate chiar exagerata nepăsare în faţa pericolului de moarte în care se afla, îl determinau totuşi să nu se pripească.

Pulsul îl avea grăbit. Trebuia să lase să se scurgă cîteva minute Din lupta dintre el şi celălalt, avea să cîştige cu siguranţă cel care se domina, care nu ceda nervilor...

Ziua se înălţa pe cer, luînd poate cu ea şi răsuflarea
- proaspătă a tanchiştilor morţi puţin mai înainte. Prin faţa adăpostului ofiţerului un val de linişte îşi făcu loc de care se agăţă un timp, pentru că îi făcu bine ; liniştea aceea avea în ea pace, înţelegere, relaxare, speranţa de a trăi...

Era din nou stăpîn pe el şi recurse la acelaşi şiretlic, sprijinind casca metalică într-o margine a gropii Cînd celălalt perforă oţelul căştii, îi potrivi cu repeziciune ca- tarea armei în piept şi trase...

Dar glonţul nu-i făcu nici un rău inamicului. I

se păru apoi câ insul şi-a pierdut minţile. 11 văzu zgîriindu-şi ceva pe patul carabinei, o linie.

Vienescu ochi din nou, ţinîndu-şi o secundă răsuflarea. Eliberă glonţul. Germanul, lovit în stern, se frînse de mijloc, făcu o tumbă şi căzu fărîmînd o treaptă de la scara ce suia la fin ar...

In fîşia sa de luptă au mai fost doborîţi doi lunetişti inamici. Ultimul işi prinse în palme capul însîngerat. Vienescu şi Mocanu le veniseră de petrecanie la amîndoi

Din formaţia comandată de ofiţer muriseră cam o treime din ostaşi : el, sublocotenentul Vienescu, rămăsese în viaţă fără să aibă nişte merite deosebite.

Privea Feldwebelul tăiat de Mocanu, care se înnegrise, şi încerca o senzaţie de vomă. îi spuse lui Pleşoi să-i acopere obrazul cu un ziar, să nu-1 mai vadă. Fără cap, cu mîinile pe lîngă corp, cu balta de sînge închegat ce făcuse muşiţă, cu cizmele cazone de la care lipsea o potcoavă, cel răpus devenise mai puţin incomod.

Echilibrul de forţe se răsturnă în favoarea romanilor, cînd, în fine, le săriră intr-ajutor două blindate şi un autoturt.

Au luat cu asalt locurile întărite ale germanilor, obli- gîndu-i să se retragă şi să părăsească cele cîteva tunuri anticar.

Apoi unitatea de infanterie germană, sub presiunea continuă a tancurilor şi infanteriştilor transformaţi în desant, bătu în retragere şi părăsi satul.

Luptele mai continuară. Acoperit de Pleşoi şi Mocanu, Vienescu pătrunse în ograda primarului, unde se încuibaseră germanii. S-a tras asupra lor şi fu nevoit să de- zamorsese două grenade, să le expedieze celor dinăuntru.

Pătrunseră apoi în locuinţă. Un soldat inamic agoniza ciuruit de schije. O altă uşă sări în lături, şi rafala pisto- lului-mitralieră făcu linişte. Mai aruncă o grenadă în ultima dintre odăi, de unde ajunseră la ei blesteme şi vaiete.

Un ostaş român care încercase să ia lupta pe cont propriu, venind de afară şi escaladînd tocul unei ferestre, a fost fulgerat de o armă...

Ieşiră din subsol trei tineri- imberbi, toţi cam la optsprezece ani, din HitlerjugencL Aruncară armele şi ridicară mîinile.

Ofiţerului îi mai era rezervată o surpriză. în bedul din care ieşiseră tinerii, doi hitlerişti ţineau sub ameninţarea armelor cîţiva săteni. I-au convins să se predea, ne- existînd altă alternativă.

în marea lui majoritate, inamicul se retrăsese în direcţia pădurii vecine, spre care porniră cîteva

plutoane de infanterişti şi blindatele. Din trupa de urmărire făcea parte şi Vienescu. însoţit de cei doi tanchişti.

Rafalele armelor, explozia proiectilelor de brand se auziră o parte din noapte, cît timp au durat operaţiile de curăţire a pădurii...

O altă pauză de luptă. Era dimineaţă, ostaşii, subofiţerii şi ofiţerii mîncaseră ce avea fiecare prin raniţă. Mulţi îşi aprinseseră ţigări. Dulcea otravă a nicotinei le mai alunga somnul şi neodihna din ultimele zile, cînd fiecare dormise cum apucase în adăposturi.

Un ziar trecu pe la militari din mînă în mînă ; un ziar apărut în acele zile, adus la postul de comandă. Adrian Vienescu parcurse un text incitant, care izbutise să-l captiveze :

„...de acum înainte înţelegem să fim stăpîni pe destinele noastre. Hotărîrea denunţării tratatelor de alianţă cu puterile Axei şi încetarea stării de război cu Naţiunile Unite sînt expresia voinţei întregului popor român... Ţara întreagă doreşte pacea. Dar voinţa de pace a României nu înseamnă nici dezarmare, nici teamă. Orice piedică pusă în drumul înfăptuirii năzuinţelor spre pace şi libertate ale poporului român va dezlănţui o luptă fără milă şi fără cruţare din partea tuturor forţelor armate şi populare... “

Se trînti cu spatele în iarbă, retrăind secvenţa unei lupte din noaptea ce trecuse. Se afla în pădure. Încercase din nnu fiorul pericolului cind, foarte aproape de el, explodaseră nişte grenade şi cînd flăcările exploziilor agă- ţaseră parcă de obrajii oamenilor săi nişte măşti de răz- boinci arhaici.

N-au mai primit nici un ordin de luptă deocamdată. Germanii părăsiseră Valea Prahovei, îmbareîndu-se în autocamioane. Un sfert dintre cei scăpaţi cu viaţă erau răniţi.

Apucaseră un drum ce urca la o trecătoare, care i-ar fi scos dincolo de Carpaţi, drum conAlerat sigur, pentru că ocolea şoselele

circulate aflate în stăpînirea românilor.

N-au ajuns niciodată dincolo, în Transilvania, fiind capturaţi de avangărzile Armatei a 4-a Română ce se îndreptau spre Transilvania. Printre germanii capturaţi se aflau şi cei care comandaseră atacurile trupelor germane asupra Bucureştilor...

Sublocotenentul Vienescu a revenit acasă după cîteva săptămîni. Luptase în Transilvania într-un tanc, dar blindata fusese avariata, iar el rănit destul de serios la un braţ.

Trecuse printr-un spital, i se scosese fragmentul de fier din muşchi şi primise cîteva săptămîni de concediu pentru refacere ; trebuia să meargă însă la pansat, rana supura şi se închidea destul de greu.

Părăsise deci unitatea de infanterie, care urma să intre în componenţa unei divizii ce acţiona în. zona Mureşului.

Venise la el, fără să anunţe pe nimeni, pentru că nici el nu ştiuse cînd va fi trimis la Bucureşti, să fie spitalizat. Katarina, după toate aparenţele, nu era în Bucureşti. Viorela era dusă la serviciu, era singură, nici un semn câ s-ar fi mutat la ea Ruxandra, mama ei, şi nici copilul...

Karl nu arăta deloc ca un cîine care ar răbda de foame. Cîinele-burlan plecase, ori nu era prin apropiere. Apăruse în schimb fata Erikăi, pisica fugită de acasă în noaptea cînd Ruth suferise acea stranie metamorfoză, crescînd enorm, luînd înfăţişarea unui magot, şi cînd o cravaşase nemilos. Rîndunele ieşiseră din ţară, în voiajul lor anual, sezonier...

I-a telefonat Viorelei, spunîdu-i că a sosit într-o permisie, că o va întîlni, dacă nu are nimic de obiectat, pe banca unde mai aşteptase şi altă dată, în Parcul Carol.

Afară era un cald plăcut de septembrie. Gutuii erau îngreuiaţi de rod, crăcile lor aplecîndu-se îmbătate de parfumul fructelor.

Apăru Viorela. S-a bucurat, aşa i s-a părut, cînd l-a văzut că a sosit acasă. Numai că venise însoţită de colegul ei, de Vlad Cristea.

Individul nu i-a plăcut din capul locului: era înalt, slab, cam spelb, cu privirea aprinsă, părea măcinat de un foc interior. S-a aplecat şi i-a sărutat mîna Viorelei. I-a spus, fără să-i pese de el, de Adrian, că o ascultă şi se retrage pentru că l-a rugat ea, spunîndu-i că a doua zi vor avea o amplă explicaţie.

O rugă să nu întîrzie prea mult cu Adrian. Se depărtă pe una dintre alei măsurîndu-1 pe ofiţer cu o privire de sus.

Viorela s-a arătat puţin stingherită, apoi l-a scuzat pe Vlad Cristea, făcîndu-1 zăpăcit şi excentric, dar avea o groază de calităţi care îi anulează gesturile necontrolate. Se obişnuise cu el. Ce era important: tipul îi era Viorelei complet indiferent....

Adrian a despovărat-o de sacoşa în care tîrguise cîte ceva de la Oficiul de Aprovizionare şi porniră spre ieşirea din parc.

Nu se putuse reţine să nu comenteze cît de bine o prindeau fusta albă, pe talie, şi bluza cu flori mici, roşii, la fel ciorapul croşetat, atunci lansat de modă, un ciorap fără dungă, pantoful decupat, alb, cu tocul înalt, ce înţepa asfaltul.

-V-

Trecură pe lîngă Fîntîna cu Zodiacuri, apoi inspectară vitrinele cu fotografii dintr-un film american ce rula la grădina cinematografului „Odeon". Adrian îl văzuse înainte de război, un film cu Spencer Tracy : „Căpitanii cu- rajoşi“. Spectacolul începea după căderea întunericului.

' Era destul de aşteptat. Renunţară, gîndindu-se să-l vizioneze la o altă oră.

Porniră pe jos, în dorinţa de a se răcori cu o bere. S-au hotărît pentru „Gambrinus“. Abia au găsit o masă. Germanii dispăruseră din restaurant, apăruseră în schimb sovieticii şi cîţiva militari englezi. Au zăbovit un timp, apoi părăsiră bine dispuşi locanta.

Merseră un timp, surprinzînd neschimbat eternul du- te-vino al oraşului, deşi războiul se purta tot pe teritoriul ţării, iar germanii şi maghiarii încercau să rupă frontul la Defileul

Mureşului, folosind numeroasele blindate ale unei divizii...

Rănile războiului, mai ales cele recente moştenite de la germani, se vedeau la tot pasul. Fuseseră lovite' de vendeta vandalică ordonată de Hitler : Palatul Regal, Ate- teneul Român, Teatrul Naţional, Opera Română, Teatrul Comedia, Fundaţiile Regale... înşiruirea putea continua, germanii nu făcuseră economie de bombe...

Restaurantul „Trocadero" fusese şi el izbit Acum era în reconstrucţie, spre satisfacţia obişnuiţilor locului. Au

ajuns în Pitar Moş încă pe lumină, eliberîndu-se de sa- coşa incomodă.

— De ce ţi-^a spus Vlad Cristea să nu întîrzii cu mine ?

— Nu cunoa^U; că locuiesc la tine. Adrian. Te rog schimbă discuţia. Nu-mi face deloc plăcere să vorbesc despre el. Vream să-ţi spun că nu mi-aş fi închipuit câ sînt atît de răzbunători conaţionalii lui Harold. Din ce spuneai tu, Harold este un băiat de treabă.

— Germanii sînt oameni de treabă. Defectul lor este că se înflăcărează repede. Sînt tare incomozi ca adversari, oriunde îi întâlneşti.

Adrian aflase că se semnase Convenţia de armistiţiu, şi anume, în ziua de 13 septembrie 1944, orele 5. de cătrţ mareşalul Uniunii Sovietice, Rodion Malinovski, împuternicit de guvernele Uniunii Sovietice, al Marii Britanii şi al Statelor Unite ale Americii, şi cei patru delegaţi ro« mini : Lucreţiu Pătrăşcanu, generalul Dumitru Dămă-ceanu, Barbu Ştirbey şi Ghiţă Pop. In Convenţia de armistiţiu se preciza că de la 24 august ora 4. a-m. România a încetat cu totul operaţiile militare împotriva Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, pe toate teatrele de război, a ieşit din războiul împotriva Naţiunilor Unite, a rupt relaţiile cu Germania şi sateliţii ei, a intrat în război şi duce războiul de partea puterilor aliate împotriva Germaniei şi Ungariei, cu scopul de a restaura independenţa şi suveranitatea României. Era prevăzută obligaţia pentru statul român de a pune la dispoziţia frontului 12 divizii de infanterie, inclusiv forţe navale şi aeriene. România, poporul român şi guvernul român, principalele partide din ţară, hotărîseră să îndeplinească condiţiile armistiţiului cu o scrupuloasă lealitate şi sinceritate, declara Lucreţiu Pătrăşcanu într-un interviu acordat lui Duncan Hopper, de la Reuter.

Cît timp Adrian a făcut o inspecţie sumară în casă, căutîndu-şi şi pregătindu-şi îmbrăcămintea de civil, Viorela s-a ocupat de cină. Citi apoi scrisoarea Kaţarinei trimisă Viorelei. Mama lui nu se grăbea să vină acasă, Katarina îl sfătuia pe Adrian, despre care ştia că se va întoarce, aşa cum

îi scrisese, dintr-un spital zonal militar, să aibă grijă de Karl şi de Erika. U[11113] apară şi ea în cîteva zile.

\

Dădu drumul aparatului de radio. Prinse un post german. Se părea că germanii şi ungurii contraatacau în Transilvania şi obţineau chiar succese.

„...Armata 2 Maghiară, întărită cu mari unităţi germane, a atacat Armata 4 Română aflată în curs de afluire pe dispozitivul operativ din Podişul Transilvaniei, pe direcţiile Cluj—Alba-Iulia şi Tîrgu-Mureş—Tîrnăveni. S-au dat lupte grele pentru^ ocuparea Defileului Mureşului..."

Găsiră într-o damigeană tulburel adus din Perşoiu, pe care Viorela nu-1 luase în seamă. Din vorbă în vorbă ajunseră la Vlad Cristea. Acesta, deşi respins, se ţinea scai de Viorela, asaltînd-o pînă la exasperare. Insul folosea o tenacitate dezarmantă şi o perseverenţă morbidă. Uza de tot felul de pretexte să-i stea în preajmă. Era insensibil la afronturile ei, luîndu-le pe toate în glumă.

— Numai tu îl poţi descuraja, Viorela.

— Ce n-aş da să izbutesc. Tipul este de o impertinenţă nemaiîntîlnită. Zău, crede-mă, nu mai ştiu cum să procedez.

— Voi n-aveţi un stăpîn ? Plînge-te şefului tău.

— Acesta face haz de situaţie. Vlad fiind neînsurat, iar eu de asemenea, liberă, apreciază că ar trebui -să ne căsătorim, el se oferă să ne fie naş.

— Transferă-te atunci la o altă instituţie.

— Crezi că, dacă vrea, nu mă găseşte şi acolo ?

— **Dă-1 pe mîna Politiei, apără-t^ şi ?«?L !**

— Dar el nu încalcă legea. Nu este violent, nu mă insultă.

— Poate şi tu îi dai ocazia să creadă că ar avea vreo şansă.

— Pardon. Mă port cît se poate de corect.

— La tine în birou se ştie că ai un copil ?

— Bineînţeles că nu. Pentru ce să fi trîmbiţat ?!

— Spune-i acest lucru adoratorului tău, să-l

descurajezi.

— Află că într-o zi, exasperîndu-mă la culme,, i-am spus adevărul. Ce crezi ? Nu l-a impresionat deloc ! Tot este mai bine să plec de acolo. Nu văd altă soluţie ca să scap de el.

— Individul ştie unde locuieşti ?

— M-a însoţit pînă în Pitar Moş.

— L-au văzut vecinii, maicilc ? se temu o rlinŞ Adrian.

— Cred că da. Mă urmăreşte pînă intru în curie.

— I-ai dat într-un fel speranţe, dacă se ţine ca umbra după tine.

— Poţi bănui ce doreşti, dar individul nu e întreg la minte.

— Dacă îl văd că te mai inoportunează, am să-l pocnesc.

— Faci cum doreşti, dar n-ar trebui să te cobori la mintea lui. I-am spus că sîntem căsătoriţi, nelegitim, ca să termin odată cu el. In felul acesta speram să mă slăbească. Parcă mai tare s-a aprins.

— Am să-i certific, dacă îl mai văd, că ne căsătorim curînd. îi voi spune că avem copilul împreună. Cu asta l-am terminat.

— N-are să te asculte. I-am povestit tot ce a fost între mine şi Pompei, atunci cînd nu bănuiam cum vor evolua relaţiile noastre.

— Pentru ce era nevoie să-i divulgi aceste secrcte ?

— Am sperat că-1 îndepărtez. Individul însă este complet insensibil.

— Acestui Vlad îi lipsesc sigur cîteva doage de la cap.

— Vlad este diplomat. M-a ameninţat că are răbdare pînă cînd — între noi — va apare plictisul inerent, cînd legătura noastră va trena...

— Cunoscîndu-mi sentimentele, cred că insul va muri pînă atunci de bătrîneţe.

Rămasă singură Viorela trase perdeaua de voal. Hîr- tia de camuflaj fusese scoasă de la ferestre. în acel moment, luna arginta obrazul Christului cioplit în lemn şi răstignit pe cruce, opera lui

Tudor, o copie a Christului , maicilor^privit îndelung de el cînd venea la călugăriţe să le desfunde chiuvetele ori să le repare încuietorile la uşL

Christul îi amintea Viorelei de Sulfina, bunica ei, ocrotită de Vasile, bătrînul care o crescuse, pentru că în pod, în odaia ei, era şi acolo un Christ pe hîrtie colorată, răstignit şi împuns în coastă de un soldat roman.

Vasile se tocmise argat şi din simbrie o creştea pe Sulfina, fetiţa găsită la o troiţă pe cînd avea cîteva luni.

Vremea se stricase şi un vînt stîmit de iele umfla acoperişul hanului care gemea ca strins de un pumn uriaş. Un fulger taie cerul ocolului luminîndu-1 cu o săgeată albă, imaterială.

Argatul aprinse mahorca răsucită în hîrtie de ziar şi trase în piept un fum zdravăn. Geamul se aburise şi-l şterse cu dosul mînecii.

Era duminică, ziua lui de odihnă. Jupînul i-o nesocotise întotdeauna, pentru că de fiecare dată mai era cîte ceva de făcut în han.

In prăvălie zăboveau muşterii ; după călcătură, erau ţărani veniţi de la tîrg cu parale frumoase luate pe juncanii vînduţi acolo.

Vru să coboare, dar îşi mută gîndul o vreme. Oamenii pălăvrăgeau cu jupînul de faţă, iar Sulfina le înşira măsurile de tărie pe masă.

O căruţă venită dinspre Crevedia străbătea cocoaşa podinei avînd pe capră ţărani cu căciuli de mieL înfundate pe frunte, semn că se răcise afară şi vîntul tăia la obraz.

A doua zi, Vasile îşi rînduise să doboare salcîmul, să-l împartă cu joagărul, apoi să despice lemnul în părţi potrivite să încapă în vatra sobei de cărămidă din han...

Vasile părăsise rădăcina scării, încrucişîndu-şi paşii cu Maftei. Jupînul era băut bine şi-i duhni în obraz a drojdie.

— Să buşumezi caii spre ziuă, Vasile. Mîine în zori mă reped la Buftea. Să fie. şi sania gata pentru cazul c-ar da afară alba.

Ştia ce treburi avea Maftei în Buftea, dar

ţinea pentru el. Negurile serii îi şopocăiau în fereastră ; în han se duse glonţ la lampă şi o însufleţi. Trecu în curte şi aprinse felinarul de lîngă stănoagă. Dădu ocol hanului, străbătînd curtea învăluită de pîda murdară a nopţii ce se îndesea. Vîntul grebla norii de pe cer, alungîndu-i spre Dunăre. Avusese un an afurisit.

Se betegise la piciorul bolnav şi urca destul de greu scara. Patul era plin cu stelniţe şi nu le dovedea, parcă mai tare puiau.

Norii se adunaseră la loc, aşa că şi luna dispăru un timp mărişor. Felinarul din faţa prispei părea că-şi dă duhul. Se ridică pe un scaun şi-l întremă. Da stănoagă erau legaţi cîţiva cai...

Venea sigur iarna ■ prii» aer, mirosul albei tîrcolea locurile. Niciodată n-o găsea pe plac. Tot iarnă fusese cînd i-a sfîşiat boaşa schija unei grenade la asaltul unei redute otomane. Iarnă a fost şi după aia, cînd, parcă venită de la Talpa-Iadului, l-a lovit damblaua de i s-a uscat treptat piciorul, de n-a mai fost bun la lucratul pămîntului.

Pentru asta s-a tocmit argat la MafteL Trase un gît din rachiul ardelenesc primit de la un tîrgoveţ şi pitit sub laviţă. Oftă...

Sulfina nu trecuse de şaisprezece ani dar era bine împlinită la trup. De cînd se ridicase puţin, îi luase multe dintre corvezi, înlesnindu-l. Floarea — jumătatea jupînului — nu prea se îndemna la treabă, fiind suferindă. Avea ceva la inimă, o vînă pe gît aşa de tare i se zbătea că într-o zi, pe cînd dormea, pisicai s-a repezit s-o muşte de acolo, crezînd că stă să iasă vreun şoarece. Ea numai potrivea gustul mîncărilor, împărţea carnea în bucăţi, ţinea cheile de la cămară, unde numai ea intra.

Greul muncii cădea pe umerii Sulfinei şi ai lui Vasile, că pentru asta aveau masă, casă şi simbrie...

Iar .clincăi clopoţelul. Intrară alţi cîţiva muşterii. Le ieşeau aburi din gură, semn că se răcise şi mai tare afară. Vasile, după ce se mai învîrtise prin han, urcă scara ţinîndu-se greu de

balustradă, uşurîndu-şi piciorul beteag.

Ajunse la el dangătul bisericii de la şosea. Vecernia se isprăvise, aşa că numai vreun împieliţat de copil trăgea de funia clopotului mare al bisericii.

Mai era puţin pînă la Crăciun şi trebuia să facă rost, cu bani, se înţelege, de covrigi şi nuci, pentru colindători. Mere adunase el, din merii din ocol, şi le înşirase prin pod să miroasă locul frumos şi să ţină pînă la Florii.

Toate astea le plătea din punga sa, pentru că jupînul nu se amesteca, îl lăsa să se descurce cum poate, iar el nu se putea lipsi de datinile din copilăria lui, obiceiul trebuia dus mai departe.

Uneori chema prichindeii In pod şi laolaltă cu ei şi cu Sulfina cîntau colindele. Se mai gîndea că unii copii erau nevoiaşi, cu părinţi fără dare de mînă, copii de ţărani cu pămînt puţin, ori fără pămînt deloc.

Astora le împărţea mai mulţi covrigi, nuci şi mere, să lie primite de sufletele bunei şi bunului său, care îl crescuseră, pentru că mama şi tatăl său se săvîrşiseră puţin după ce l-au avut pe el, cînd s-a prăbuşit peste amîndoi un copac trăsnit.

Auzi ca prin ceaţă glasul cocoşesc al lui Linu, fiul lui Maftei.

— Trezeşte-1 pe Vasile, am o vorbă cu el. Şi ce te aprinseşi aşa, Sulfino, că n-ai văzut umbra unui tigru ?!

Jos, în han, fata se cutremură cînd îşi simţi atins mijlocul. îi ţinea mereu calea şi nu găsea vorbe potrivite să-l alunge. De, era feciorul lui Maftei. A alergat pe prispă să-i treacă din spaimă. Nici de rîndu' ăsta n-avea să-l pîrască Floarei; ea fiind puţin surdă, trebuia să-i strige la ureche.

îşi aminti sfaturile lui Vasile, repetate des, mai ales de cînd se mărise. Să nu-i lase pe bărbaţi să-i ciupească pieptul, să n-o strîngă în braţe, să-i opărească, de are apă clocotită la îndemînă. Că toate cele omeneşti se fac la timpul lor şi nu e bine să le zoreşti. Să încerci salteaua, dar mai întîi să treci cu bărbatul pe la biserică şi la primărie, să fii în rîndul lumii.

Numai că Linu, băiatul jupînului, nu era străin. El se putea numi neam de-al lor chiar mai mult. Din banii agonisiţi, din simbrie, ea îşi va face un rost în viaţă, cum- părîndu-şi pămînt şi o pereche de boi, să se[s] poată lua după lege şi credinţă cu un om...

Ea mamă şi tată nu avea. îl ştia numai pe Vasile de cînd începuse să cunoască. El îi fusese şi mamă, şi tată, frate şi soră...

Sulfina voia să urce scările, cînd în faţa lui Linu şi a lui Maftei apăru Vasile. Jupînul se cam făcuse, îi turuia un lucru spus pînă atunci de cîteva ori, dar bătrînul nu prea asculta.

— Bagă de seamă, Vasile, să nu se uroaie salcîmul peste ulucă, că vedem ce n-am mai văzut. Prinde bine funiile de crăcile groase. O fi el ciolpan, dar mai are putere să te zobească sub eL..

•

Ca de fiecare dată, Vasile îşi împiedicase uşa, care, scălîmbăiată fiind, nu se împlinea în toc. El acu era de fapt treaz, că somnul se depărta tot mai mult de el.

I se păru că prinde cu auzul paşii cuiva, nişte paşi cu călcătura uşoară, furişaţi spre hotarul depărtat al coridorului, unde-şi avea Sulfina odaia. Mintea îi frigea de teamă pentru bruma de bani dosiţi la loc tăinuit.

„De n-ar fi hoţii !" i se învălmăşiră negre gîndurile în cap. îi trecură fiori de gheaţă prin lungul spinării. Banii lui agonisiţi îi păstra într-o cutie de tablă, fostă cîndva de tutun, ferecată cu lacăt unguresc şi ascunsă în golul unde fusese Q cărămidă lîngă sagiacul podului.

Iarăşi se opinti uşa în toc. împieliţatul de vînt îşi freca pulpana de zidul lung al hanului. Un vîrtej de aer, îmbibat cu zăpada ce se pornise afară, şfichiui oblonul ferestrei.

Afară, în ger, mestecenii se unduiau gemînd din toate mădularele, arcuindu-se tot mai rău sub umărul rece al viforniţei.

Ieşi în pod şi ajunse la tainiţă. Scoase cutia de acolo. Lăcăţelul era neatins. în lumina zăpezii ce

albea fereastra, vîrî cheiţa în broască şi desferecă comoara. Banii — împachetaţi aşa cum îi ştia...

Din nou, acelaşi picior de om, ori de Ucigă-l-Toaca, apăsă podeaua. Părul rar îi era ud de sudoare ; se ridică greu, abia găsindu-şi echilibrul de care se lipsise cît timp şezuse chincit la înălţimea sagiacului...

Viorela se opri la acest stop-cadru. Totul se tulbură apoi, imaginea se împîcli, înălţîndu-se peste marele bulevard, pierzîndu-se spre o margine a oraşului de unde se ajungea sigur la Crevedia...

•

Aşa cum le fusese înţelegerea, Adrian a venit s-o ia pe Viorela de la serviciu. Nu s-a mai aşezat pe banca din Parcul Carol, ci s-a amestecat printre pietonii care aşteptau tramvaiul. După un timp începură să iasă muncitorii şi funcţionarii de la fabrica unde lucra.

Era zi de simbrie şi o groază de neveste îşi pîndeau bărbaţii, să le scurteze drumurile, ferindu-i de bodegile presărate pînă acasă. Staţia se umplea şi se golea de călătorii S.T.B.-ului.

Viorela ieşi în stradă însoţită de Vlad Cristea ; individul îl călca pe nervi. Adrian se "feri să fie văzut, deşi ar fi putut să se "arate. Poat£ se gîndise că Viorela, ne- descoperindu-1 la locul unde erau înţeleşi să vină, va pleca cu Vlad, iar el îi va urmări.

Ea a rămas hotărîtă pe loc, discutînd vehement cu bărbatul acela. Colegul se dezlipi greu, de parcă ar fi fost bătut în cuie, uitîndu-se mereu îndărăt, motiv pentru Adrian să profite de o împrejurare favorabilă, ca să se arate, de parcă atunci coborîse din tramvai.

— Credeam, că ai uitat de întîlnire, tocmai voiam să plec.

' Se simţea puţin stînjenit pentru neîncrederea sa. Demnitatea lui era pusă in joc; roşi ca un licean. Totuşi bravă:

— In felul tău de a fi există destule zigzaguri^ Viorela. .

— Ce vrei să insinuezi ?

— Ai ezitat între a te duce cu Vlad şi a. mă

aştepta pe mine...

Plecară, apucînd pe drumul ce ducea la una din intrările parcului. Viorela se pomi pe un ris provocat de neîntemeiata suspiciune a lui.

— O femeie cînd vrea să înşele, are o multitudine de prilejuri pe care şi le construieşte. Nu trebuie să iasă de la birou însoţită de cel cu care are de gînd să se culce. Hai să fim rezonabili.

Trăia un moment de amară tristeţe. Suferea sincer, începuse să ţină Ia Adrian, iar Vlad o tracasa tot mai mult, nu putea să scape de eL Numai că Adrian avea îndoieli asupra loialităţii ei. In fine, nu vedea cum i-ar putea proba că ii este credincioasă pînă în pinzele albe, şi nici nu era convinsă că este obligată să o facă. Intrară In parc şi începură să coboare treptele.

Se plimbară pe aleile umbroase şi discutară tot felul de lucruri ; părerile ei despre viaţă, despre prietenie, erau toate oneste, totul dovedea că se putea conta pe ea.

Se păstră tot timpul veselă. Avea umor, ştia să selecteze lucrurile serioase de cele neesenţiale, catalogîn- du-le riguros, după criterii interesante, singulare... .

— Iartă-mă, Viorela, dar îmi este Imposibil să mă împac cu gîndul că aş putea să te împart cu cineva. Cred că dorinţa asta a mea este dictată de afecţiune. Asta înseamnă la mine dragoste.

— Poate însemna şi egoism. Adrian, hai să consultăm mai întîi viitorul. Dacă este încărcat cu tot felul de incertitudini ?!

— Nu încerca să mă introduci într-un domeniu transcendental. După mine, soarta şi-o construieşte fiecare om, cărămidă cu cărămidă. Ea exclude fatalitatea, neprevăzutul...

— Altceva, Adrian. Ai să te plictiseşti repede lîngă mine. Sînt o femeie neinteresantă. Sînt nesociabilă, irascibilă, obositoare...

— Nu te mai ponegri atît. Am trecut de două ori pe Ungă moarte, am biruit-o, aşa că am destulă putere să suport toanele tăie. N-am să mă plictisesc lîngă tine. Eu sînt adeptul trăirilor intense. Citeam undeva că fiinţele omeneşti trăiesc cu adevărat" numai atunci cînd ating cea

mai înaltă tensiune a potenţialului lor...

. — Adrian, faptul că ai supravieţuit pînă acum în război, dovedeşte că ai fost ajutat de noroc. Ar trebui să profiţi, să-ţi trăieşti viaţa din plin. Să nu ţi-o închizi lingă una ca mine.

— A fost şi hazard, dar, deşi nu mă pot lăuda cu asta, mi-am însuşit meseria supravieţuirii. Am ucis eu înainte de a fi ucis. Dar acesta pot spune că este lucrul cel mai odios de care se poate crampona un reprezentant al făpturilor raţionale. Şi totuşi, imperativul fiecărui 06**taş** este acela de a-şi suprima adversarul.

Erau aproape de Piaţa Victoriei. Intenţionaseră să se plihibe, apoi să cineze la „Bufet". Trebuiră însă să se oprească. Dinspre Bonaparte venea un şir lung de prizonieri germani. Aşa cum arătau, n-aveau darul să entuziasmeze pe nimeni : nebărbieriţi, cu hainele soioase, împovăraţi de raniţe, valize, foi de cort, mantale,'sad cu.tot felul de lucruri.

Mergeau fără să păstreze cadenţa, vegheaţi de ostaşi înarmaţi. Germanii deveniseră nişte simpli oameni debarasaţi de orgolii, de aroganţa de odinioară, se despodo- biseră de morga prusacă impusă de regulamente, de a poza în superoameni de tip hitlerist...

Civilii, ce se găseau acolo, fără să pregete, începură să le împartă prizonierilor din ,ce aveau asupra lor : bani, ţigări, mîncare.

Adrian nu se putu nici el stăpîni. Scoase pachetul de ţigări şi-l dădu celui mai apropiat prizonier. Parcă îl vedea printre captivi pe Harold Reder, bunul său prieten. Ochii alungiţi ai Viorelei creionaţi decent, vădeau cît este de intrigată. Izbucni :

— Nu împărtăşesc altruismul acesta ostentativ. Mi se pare o comedie a umanitarismului. Fariseism. Germanii ăştia au fost şi mai sînt duşmanii noştri. Ar trebui să ne comportăm cu ei ca atare, nu să-i îndopăm cu ţigări şi cu mîncare. Totul aduce a spectacol de operetă. Ţie îţi place ce se petrece în stradă ?

— Tu n-ai de unde să cunoşti ce simte un

militar dezarmat şi înfrînt. Ce crede el despre soarta lui, ce se petrece cu el, dacă-şi va mai revedea vreodată pe ai săi şi altele. Viaţa îri prizonierat nu e pension...

— Exagerezi şi complici lucrurile’ mai mult decît e necesar. Prizonierii aceştia îşi urmează destinul. Dc cînu au început războiul, pentru mulţi moartea sau viaţa au devenit simple întîmplări, pe care un om pe front ori cît ar voi nu le poate ocoli ori întîrzia. în fond, aceştia sînt nişte hitlerişti care au scăldat Europa într-o baie de sînge. După mine, fiecare dintre ei îşi merită soarta.

— Nu ştiu ce este astăzi cu tine. Tu n-ai suflet rău, dar cred că vrei să pari interesantă. Joci un rol care nu te prinde.

— Nu joc nici un rol. Spun ce-mi trece prin cap şi ce simt acum...

Atenţia le-a fost atrasă de o tînără femeie cu un copil în braţe, un copil care scîncea. Tînăra privea atentă prizonierii, parcă doritoare să afle pe cineva. La un moment dat, obrazul i se însufleţi.

Trecînd printre rînduri, se opri în faţa unui militai din Wehrmacht. Germanul rămase şi el nemişcat, împin apoi încolo şi încoace de cei din spate. Ieşi din rînr) r. femeia, di cărei ochi înotau în lacrimi.

Femeia plîngea de-a binelea. Adusese copilul să-ţi vadă tatăl, înaintea acestei lungi călătorii în prizonicral Copilul îl recunoscu. Obrăjorul i se destinse şi un zîni- bet larg, ca un trandafir, ii înflori pe faţă.

Ostaşii de pază n-au intervenit. înţeleseseră că asistat la un crîmpei de viaţă important şi lăsară lucrurile h voia lor.

Germanul porni cu copilul în braţe, avînd tînăra femeie lîngă el. Merseră aşa un timp. în sufletele celor doi dăinuia o emoţie caldă, crispată, voalată de incertitudinea viitorului ce-i aştepta.

— Te aştept oricît, Rudi. N-am să mă mărit cu nimeni. îţi cresc copilul. Ai să vii şi tu curînd.

Războiul sţ va termina repede.

— Am să-ţi scriu prin CruceaRoşie.

Totul decurgea decent. Suferinţa ei, dacă sufletul ii era încercat de suferinţă, era stăpînită de puterea cu cart se înarmase pentru întîlnirea cu Rudi.

Femeia a rămas pe loc* Ochii i se uscară. în jurul ei, o mulţime de pietoni. încerca să potolească plînsul copi- lului, care pornise cînd Rudi l-a trecut din nou în braţele ei ; cu o batistă mică făcea semne prizonierului..,

Adrian s-a uitat un timp după tînărul care, în timpul petrecut la Bucureşti la vreo baterie de artilerie antiaeriană, cunoscuse o fată, se iubiseră, aşa cum se pot iubi doi tineri din orice parte a lumii, iar rodul acelei prietenii urma să-şi aştepte tatăl plecat departe...

Adrian şi Viorela o apucară pe Kiseleff. Mai văzură un timp femeia, apoi se estompă şi se pierdu printre trecători...

La începutul şoselei, pe drumul de nisip, doi călăreţi, un bărbat şi o tînără doamnă, struneau caii la trap mărunt. Pentru aceştia, deşi era război, timpul parcă încremenise, era numai pace şi tihnă ; perechea cu stare se relaxa la adăpostul armelor mînuite de flăcăii ce luptau să izgonească inamicul de pe pămîntul Transilvaniei...

Se întorceau de la restaurant: lumina rumenă a toamnei topea o parte a apusului de deasupra copacilor ce mărgineau Şoseaua şi vîrfurile caselor de pe Banu Manta.

Mergeau tăcuţi unul lîngă celălalt, fiecare gindindu-se la altceva. Prietenia cu Adrian venise într-un moment cînd Viorela îşi pierdea treptat încrederea în bărbaţi De aceea nu îndrăznea să se lase prea mult antrenată. Îşi explica legătura cu. Adrian'mai ales dintr-o necesitate şi atracţie fizică, mai puţin datorită afinităţilor spirituale.

Plimbarea pe jos le-a făcut bine amîndurora. Trecură pe lîngă Şcoala de maici. Luminiţa aprinsă la călugăriţe dovedea că maica de serviciu era la post, citind şi recitind rugăciunile sfinţilor, cărora le încredinţa tainele sufletului, obţinînd puterea să biruie singurătatea...

Erau în pragul camerei Viorelei. Fata îl rugă ceva neprevăzut :

— Te rog, ia de pe perete tabloul lui Tudor. Parcă mă înfăşoară ca un giulgiu. Găseşte-i un alt loc. Mi-e imposibil sâ-1 suport în vecinătatea mea.

O măsură atent cu privirea. Nu-i plăcea ceea ce-i ceruse, dar îi va face voia. Glasul ei nu trăda ostilitate. Chipu-i frumos, provocator, radia o pasiune ce-1 învăluia, îi umplea sufletul, deşi îl contrariase cererea de a îndepărta tabloul.

— Dacă ţii atît He mult, am să-l aşez undeva în debara.

— Faci tu asta numai pentru că te rog eu mult ?

— Poate că astfel am să te conving că te iubesc.

— Mă îndoiesc că mă iubeşti, de vreme ce mă respecţi atît de mult. Nu mai insişti ca înainte, mă eviţi, poate pentru că eu sînt atît de sucită. Uneori nici eu nu mâ înţeleg. Uneori şi mie îmi par stranie.

— Viorela, cînd faci dragoste cu unul cu mai puţină experienţă ca tine, te cuprinde un fior plăcut că împărtăşeşti din experienţa ta celuilalt, conducîndu-1 pe drumul pe care uneori se nasc marile pasiuni.

— Te referi la ce ţi-am spus atunci la hotel, că nu eşti **deloc** interesant, şi acum mi-o plăteşti. Nu ierţi niciodată nimic.

— Eşti o femeie care excelează prin ignorarea voită a partenerului, coborîndu-1 cu ştire într-o stare de inferioritate.

— Dar de ce nu mai inaişti, aşa cum făceai mai înainte ?

— Pentru că vreau mai întîi să te merit, apoi s& te doresc mult, mult de tot, să te adun în suflet picături cu picătură...

— Asta înseamnă că vor trece ani şi ani pînă cînd... Dar ce faci ? Nu ştiam că eşti chiar atît de decis. Ce faci, domnule sublocotenent L. îmi rupi ciorapii- Ei, uite.., ~

21

Ceaţa cu care începuse ziua persista în orăşel, se crampona de urbe, învăluind casele, grădinile, drumurile într-o pîclă asemeni unui ceai cu lapte. Sporită şi de fumăraia locomotivelor de manevră ce într-un du-te-vino neobosit tractau la rampa de descărcare vagoane-platformă care gemeau sub greutatea tancurilor.

Era şi ger, un ger de crăpau ouăle de corb. Crăeile pomilor şi stîlpii de lemn pentru curent păreau muiate în zahăr candel. Decorul alb, imaculat, învelea totul într-o hermină : promoroaca se Întinsese ca o glazură rece, ce scrîşnea sub bocancii cazoni ai tanchiştilor...

Din orăşelul Semiky, din Cehoslovacia, unde debarcau tancurile românilor, şi pînă la Hron, unde se afla linia frontului, erau pe puţin douăzeci de kilometri. Debarcarea blindatelor decurgea conform prevederilor. Monştrii de ©ţei, vopsiţi în straiele iernii, coborau unul după altul panta rampei, aliniindu-se apoi pe plutoane, companii...

Adrian plecase la unitate după cîteva săptămîni de la sosirea lui în Bucureşti. Unitatea lui a luptat pînă la Dunăre, pe străzile Budapestei, cucerind de Ia hitlerişti şi horthyşti case şi străzi. în ziua cînd a ajuns la Dunăre, **ei,** Mocanu şi Pleşoi au fost trimişi în ţară. şi înrolaţi în Regimentul 2 Care de luptă; i s-a dat o subunitate, iar

echipajul tancului a fost completat cu un radiotelegrafist 51 un mecanic-conductor...

Noaptea trecea greu şi începuse să fulguiască tot mai tare, înmuind gerul, care-şi făcuse loc în oraş. Rulau spre punctul de concentrare al mijloacelor de luptă străpungînd perdele de zăpadă. Amprentele şenilelor se ştergeau iute după ce tancul se depărta ; omătul alb şi pur se refăcea cu tenacitate...

Vienescu asistase, asemeni tuturor comandanţilor de plutoane, la debarcarea tancurilor, avînd grijă ca mijloacele de luptă să ajungă repede şi fără incidente la locul de concentrare...

Luă parte cu emoţie la coborîrea Skodei sale pe rampa din lemn, o maşină cîrpăcită ce supravieţuise luptelor din răsărit şi care acum revenea la locul de obîrşie ca să contribuie la dezrobirea pămîntului natal.

Tancul fusese lovit de mai multe ori, chiar perforat, incendiat, dar îi era dat să trăiască. Cîteva echipaje sfîrşi- seră în pîntecul de fier al „bătrînei doamne", dar asta nu împieta asupra moralului actualului echipaj al Skodei, gata să intre în luptă.

Pentru început, tanchiştii fură încartiruiţi în nişte ba- racamente unde popotarii le serviră hrană rece. Mulţi reuşiră să fure cîteva ore de somn, binevenite după oboseala zilelor de drum cu trenul.

Sublocotenentul Vienescu încercă şi el să se odihnească pe o saltea de paie, culcîndu-se echipat, aşa cum se găsea.

N-a fost însă chip să pună geană pe geană ; se ridică pe marginea somierei şi-şi aprinse o ţigară, savurîndu-i gustul şi mirosul altfel decît în vagonul de marfă în care călătorise.

Din păcate, godinul din baracă era rece, burlan nu avea ; îl luaseră germanii în retragere, un fel de şicană pentru urmăritori, şi-l striviseră sub roata unui autocamion.

Uşa încăperii, smulsă din ţîţîni, fusese pusă pe

foc, ca şi cercevelele ferestrelor. Patul lui Vienescu era aşezat într-un loc cît se poate de neprielnic, bîntuit de curent, dar, oricum, era mai bine decît afară, sub cerul liber. Căldura trupurilor şi răsuflările lor şi fumul ţigărilor îndulcea[1]" oarecum răceala care stăpînea în încăpere.

Se declanşă concertul de sforăituri care îl necăjea pe Vienescu mai tare decît sunetul inconfundabil al Rostogolirii roţilor peste şinele căii ferate, pe tot timpul cît durase călătoria cu trenul, izbirea tampoanelor unele într-altele, patinarea repetată a locomotivei Pacific, la demarări, trasă îndărăt de marea greutate a armamentului ce împovăra platformele.

Vedea şi acum uriaşa garnitură care ducea numai o parte din blindatele Regimentului 2 Care de luptă, format la început din 131 de tancuri şi autotunuri, de fapt efectivul unei brigăzi.

Numai că o parte din tancuri urma să fie preluată de sovietici, fără echipaje, pentru a întări puterea lor de izbire ; 41 de maşini de luptă erau deci ataşate unei unităţi de infanterie. Restul urma să se concentreze lîngă localitatea Ruzavice.

Sublocotenentul picotea, dar în acel somn-nesomn se găsea tot în tren şi se apropia o gară. Tampoanele se îndesară, comprimînd arcurile, trenul se adună în faţă, apoi se opri pe un peron îndepărtat. Le-a deschis uşa un mar- mitier.

Foile de corturi aşternute pe podea se ridicau la colţuri din pricina curentului. S-au înşirat la uşă cu gamelele şi au primit cîte un polonic de ceai fierbinte, pîine cazonă, rece, sfărîmicioasă, slănină sărată, conserve de fasole, marmeladă, în raţii pentru cîteva zile, pînă la o nouă haltă. Au coborît cîţiva şi-au procurat ţigări pentru toţi...

Reluă apoi visul de la capăt, o secvenţă dintr-o rolă mereu aceeaşi : pornirea, apropierea de gară, oprirea, oblonul dat la o parte, marmitierpl, şirul, ceaiul, polonicul, pîi- nea, slănina...

Era la el în pat, dar se găsea într-alt vis. Zăboveau într-o gară. Frontul se apropiase mult,

intraseră în Cehoslovacia. De pe cîteva platforme se descoperiră mitraliere antiaeriene, pentru a înfrunta inamicul aerian. Pe cer se măreau cîteva avioane germane. Alarma a rămas fără urmări ; garnitura plecă netulburată, continuîndu-şi călătoria...

Vedea prin fereastra de aerisire prizonieri germani şl unguri, în şiruri nesfîrşite, mărşăluind spre est, numai spre est. Printre ei, mulţi războinici de elită, învederaţi luptători pentru idealurile celui de-al treilea Beich. Acum se tîrau apatici, fără cadenţă, la fel ca cei din Piaţa Victoriei, la Bucureşti.

Unii aşteptau într-o gară, stlnd pe jos, să fie îmbarcaţi în trenurile de marfă. Erau neraşi, obosiţi, murdari, **ia** haine ponosite. Erau poate printre ei unii care aduseseră acasă trofee din ţările cucerite în stil fulger, nazist, dintre cei consideraţi, mulţi ani, în lume, de neînvins.

Prin şanţurile de pe marginea şoselelor zăceau aruncate felurite arme, ca într-un arsenal de fier vechi.

Sublocotenentul visa mai departe. Era în vagonul cu miros de fin, de sudoare şi efecte cazone Numai că bara- camentul în care se găsea se zgîlţîi din încheieturi; pe drumul din vecinătate treceau autocamioane militare grel^ remorcîrad piese de artilerie cu tragere lungă, muniţie, rampe pentru rachete, Katiuşa, cisterne cu combustibili, manutanţa.

N-a mai fost chip să adoarmă pînă spre dimineaţă din cauza trmrurului magaziei în care erau adăpostiţi.

•

Timpul era posac. Ningea fără contenire, vătuind pă- mîntul cu omăt. Casele se albiseră pe acoperişuri, păreau pudrate cu o făină albă. Acelaşi alb îmbrăca parcurile, gulera muchia zidurilor, învelea crăcile copacilor, albea grădinile, reliefa turelele tancurilor. Şi deodată goarna regimentului sună deşteptarea. Dimineaţa la începutul ei...

Intr-o iuţeală greu de imaginat'S-A făcut înviorarea, echiparea, raportul de dimineaţă, îmbarcarea în tancuri Micul dejun urma să se ia în timpul marşului..

Ninsoarea parcă mai slăbise şi compania lui Vienescu era la dnan de un timp. Se îndreptau spre Ruzavice. Chepengurile erau ridicate şi aerul aspru al lui februarie pătrundea în tanc.

Adrian şedea în turelă, "bătut de vîntul tăios ce sufla dinspre Tatra Mare. Repeta comenzile comandantului companiei cu glas tare.

Marşul continua. De unde ajunsese, frontul se animase şi mai mult, pâmmtul şi cerul, acolo unde se înfrăţeau, duruiau de parcă ar fi încăput într-un malaxor care le mS

cina. Trîmhe chihlimbarii de fum pătau norii joşi care nu prevesteau nimic bun..

Spre prinz au ajuns în zona de concentrare a forţelor şî mijloacelor de luptă, dar aveau de aşteptat .destul pînă sosea ultimul tanc.

In zilele următoare începu instrucţia de luptă, sinra- Iînd situaţii concrete, cît mai apropiate de reaîitqte. Ofiţerii şi gradaţii efectuau suplimentar aplicaţii pe hartă, reconstituind viitoarele trasee sau situaţii posibile; trecerea apelor prin vaduri, pe pontoane, pe podurile existente, întregi, care puteau-suporta greutatea blindatelor, escaladarea cotelor înalte de teren.

Gerul nu eeda şi, în aerul rece ca lama de brici, tan- chiştii simulau variante de bătaie în cooperare cu infanteriştii sovietici, alături de care urmau de fapt să forţeze liniile de rezistenţă germane. Aveau de luptat cu un inamic dur, călit11a şcoala războiului-fulger, înarmat pînă îţi dinţi, cunoscător al tuturor locurilor.

In timpul pauzelor de instrucţie, echipele mobile de dapanare revizuiau tancurile înlăturînd defecţiunile şi prevenind pe cît posibil altele ce puteau apărea în următoarea cUrsă pe terenuri nesigure, potrivnice...

In anumite răgazuri citeau revistele, scrisorile sosite de acasă. Mulţi primeau pachete. Treptat, se restabiliseră legăturile tanehiştilor cu lumea civilă, harnică^ tenace, înrolată într-ua front al activităţii paşniee' ce susţinea eforturile celor de atei.

In ziare puteau citi ştiri despre eroismul armadelor române şi sovietice ; se emuiterau oraşele eliberate. Se făceau cojnentarii despre felul cum erau primiţi eliberatorii rwnâni în Ungaria şi Cehoslovacia, se releva ataşamentul populaţiei eliberate de sub nazişti, jertfele de sînge ate românilor trimişi să lupte departe de ţară pentru cauza onestă a Naţiunilor Unite, pentru înfrîngerea fascismului în lume.

Adrian purta Ia el aparatul de radio german, adaptat de către Chiriae la instalaţia electrică a tancului cu care prindea posturile de radio cu o claritate uluitoare.

De dota asta victoriile obţinute de ostaşii Naţiunilo- Unite. în care erau şi ei înrolaţi, erau şi ale lor. bucurii'» dar şi insatisfacţiile acestora le trăiau cu intensitate. Ştirile ascultate erau de la un capăt la celălalt optimiste.

„Trupele Naţiunilor Unite înaintează peste tot, spre inima Reich-ului; zilele Germaniei hitleriste sînt numărate. Aliaţii n-au renunţat la clauza capitulării necondiţionate privitor la germani şi japonezi. în partea de nord a continentului, sovieticii declanşează o mare ofensivă spre Marea Baltică. în vest, americanii au cucerit oraşul Koln. Pe frontul italian, trimişii Americii suie pantele munţilor Acidola, Madonna di Brasa şi della Croce. Armata 8-a Britanică a eliberat localitatea Torre di Primaro...“

Semnalul declanşării ofensivei peste Hron era iminent. Apele rîurilor Cehoslovaciei începuseră să se dezgheţe, crescuseră în mătcile lor, terenul era desfundat, iar tancurile grele manevrau anevoie pe aceste terenuri...

Intr-un răgaz, Mocanu Theodor şi Augustin Moraru îşi îngrijeau cu dragoste paternă armamentul şi instalaţia dc propulsie mecanică a blindatei, avînd grijă să înlăture din faşă cele mai mici defecţiuni, care le-ar fi'putut face surprize in timpul luptelor ce urmau. Mecanic-conductor era Augustin Moraru, în civilie şofer-mecanic. Bătea la 28 de ani şi lucrase într-un atelier de automecanică la Timişoara. Tatăl lui Moraru venise în Banat din Braşov, în tinereţea lui, se căsătorise acolo, şi n-ar mai fi putut să-l urnească nimeni.

Moraru era de statuia mijlocie, bine legat, cu păr negru, bogat, pieptănat peste cap. Ochii, de asemenea negri, vioi, erau adumbriţi de nişte sprîncene unite la rădăcina nasului. Considerat unul dintre cei mai destoinici şoferi- conductori ai regimentului, se pricepea ca nimeni altul la manevrarea tancului pe orice fel de teren, oricît de accidentat ar fi fost, şi pe orice intemperii. Întîmplarea a făcut să ajungă în echipajul lui Vienescu...

Prin aer pluteau rele prevestiri sub forma unor nori cu chipuri hîde, duşi de vînt peste Hron şi Ruzavice, adău- gîndu-se gemetelor surde venite din rărunchii lichizi ai pămîntuluL

Echipajul tancului lui Vienescu se găsea în repaus şe- aînd pe foaia de cort la palavre. Povestea anecdote şi re» cordul îl deţinea soldatul Chiriae, un constănţean, după unul din părinţi, grec la origine. Brunet, sprîncenat, cu fruntea dreaptă, cu gura subţire, ochii mari, nasul frumos arcuit, era în civilie radiotelegrafist. Juca şi fotbal la El- pis din Constanţa. Terminase anecdota cu o poantă ha- zoasă. Rîdeau copios, mai ales Aurică Pleşoi.

Pămîntul se zbicise bine şi pe trunchiul copacilor sute de gîze scoase de soare suiau şi coborau, atrase de lumină şi de blinda căldură pe cale de statornicire.

Scurtă vreme tabăra tanehiştilor se află în alarmă. Au primit vizita cîtorva Dornier-uri ce-au trecut razant pe deasupra lor fără să deschidă focul. De parcă nişte musafiri sosiţi pe nepusă masă deodată sînt inoportuni şi se retrag, cu sau fără scuze de rigoare.

Avioanele dispărură înghiţite în fumuriul depărtat al cerului de dincolo de Hron, unde zarea se clătina ameţită de fum şi de bubuituri năprasnice.

Germanii ripostau ferm, spulberînd chiar şi orice speranţă de escaladare a viului intr-o zonă unde apa făcea o buciă spre vest şi unde ridicaseră o sumedenie de întă- rituri.

Tanchiştii români ştiau că rolul lor în luptele ce armau începea cu sprijinirea Armatei 7 de Gardă sovietică. în aplicaţiile tactice, s-a insistat asupra rolului tanehiştilor români ca forţă de şoc pe direcţia loviturilor principale, ca deschizători ai infanteriştilor pentru izbirea, încercuirea şi distrugerea inamicului, înainte ca acesta să se poată replia, ori retrage spre vest.

Se concentrau treptat tot mai multe mijloace de luptă necesare traversării apei, late pe alocuri, cu

maluri abrupte. Apăruseră mai înainte pontonierii, pontoane, cabluri, cupoane de drumuri din lemn. Semnele indicau că ziua marii încercări se apropie ; momentul pentru stabilirea capetelor de pc>d peste Hron, unde nici germanii nu şedeau cu braţele încrucişate, aducînd tot timpul întăriri şi consolidîn- du-şi poziţiile...

Urmase o după-amiază mai calmă, ce încheiase o zi grea de instrucţie : tanchiştii luaseră cu' asalt o cotă de pe un mamelon al solului, cu pantă înclinată, ca simpli infanterişti, folosind pistoalele-mitralieră, grenade oarbe ;

cînd a, unseră sus, în vîrf, zdrenţuiră— la ordin — manechine umplute cu paie, simulind o luptă pe viaţă şi pe moarte cu un inamic îndărătnic...

Echipajul Skodei sublocotenentului Vienescu a fost învoit pentru odihnă toată durata după-amiezei, urcnînd să se prezinte seara la apel. Au plecat cu toţii, In afară de ‘ Chiriae, la Ruzavfee, afifnd că există nişte locante cu băuturi slab alcoolizate şi unde se mînca un fel de paslram ă numai bună cu bere.

Chiriae rămase în tabără lîngă ralul pomeran, un cal

- pripăşit pe lingă tanchişti, venit de niciunde, cu însemnele unui regiment german arse cu dangaua pe crupa voinică. Calului îi plăceau biscuiţii canoni, iar Chiriae îi dădea să mănînce imul cîte unul.

Era un cal voinic, bine ţesălat şi buşumat, înalt, cu o coamă bogată. Ţinea coada uşor ridicată, formind o buclă elegantă, apoi o lâsa să alunece ca pe un tobogan imaginar, arcuit, desenînd un „S“ cu două aroe inegale.

Cei din Skoda lui Vienescu îl botezaseră Joseph-pome- ranul. Patrupedul a adoptat repede numele, şi dădea semne de supunere la apelativul folosit.

L-au călărit cu rîndul, făcînd rost de o şa care nu prea Be potrivea cu spatele robust al calului. După cîteva ziîe, mai toţi îşi ungeau r-u pomadă preparată in Ruzaviee interiorul coapselor pentru a-şi vindeca rosăturile.

Pornise şi Chiriae în plimbare, după ce plecase ultimul din servanţii lui TX-31 — Skoda lui Vienescu. Strinse şaua în chingi, îi dădu cîţiva biscuiţi lui Joseph şi ieşi călare în afara împrejmuirii din siimă într-un trap lent, egal, un trap valsat.

După cîteva minute de asemenea mersi cu un tangaj periculos, Chiriae începu şn simtă cum ti urcă în gît ciorba de vană cu tăiţai, pe care o ferecă cu mari eforturi sub nodul lui Adam.

n
%

lnccrcă să-l strunească, dar animalul nu-şi Ieşea din pas, parcă era în manej, executînd un număr de dres-uiă.

Chiriae *ălta în şa dar nu sa putea sincroniza defel cu mişcările ondulatorii ale calului, fiind tot timpul tn contratimp, sporind treptat iritarea coapselor, încă nevindecate.

Abia aştepta să apară primele case din Ruzavice, apoi să ajungă la locanta unde îl aşteptau camarazii de pe bătrina Skodă.

Drumul însă parcă nu se mai sfîrşea. Şi răsfăţatul Joseph îl ducea, în acelaşi săltat greu de suportat, zgudu- indu-i toate măruntaiele, tşi simţea şi sîngele cum suie şi coboară, ca un lichid într-un tub.

Poziţia soarelui se schimbase şi ea. Dădu totul pe seama ameţelii. Mai văzuse el un cal mergind astfel cînd era copil la un circ care îşi întinsese cupola în Constanţa. Calul, un mustang negru, se rotea în manejul arenei, în acordurile muzicii, mimînd dansuri lente, vreo patru ori cinci la număr, aplaudat frenetic de constănţeni...

Şi ca un făcut, casele din Ruzavice se topiseră în ceaţa zării, într-un relief modificat şi el. Nu era lucru curat cu Joseph. A încercat să-l oprească. A izbutit.

A pornit -din nou, dar şi-a ales tot acelaşi pas, ba puţin mai iute. Ii venea să sară de pe cal, dar pierduse o groază de timp şi voia să mai prindă o oră-două lîngă camarazi, să se distreze un pic, după o săptămină ostenitoare de instrucţie.

Drumul cotea. Ieşise din şosea, la o răscruce unde se afla o tăbliţă indicatoare şi intrase pe un drum de ţară. Desluşi în limba locului numele unui orăşel cu totul altul decît Ruzavice.

După toate probabilităţile, acolo scria Vildavice. Cum de rătăcise diurnul, nu-şi putea închipui. Indicatorul era scris citeţ, şi în limba germană, pentru orientarea de pînă atunci a celor din Wehrmacht.

Urmase direcţia pe care o mai folosise de cîteva ori spre Ruzavice. Ii trecu prin minte dacă nu

cumva vreun drac de copil se jucase şi rotise indicatorul, făcîndu-1 să apuce altă direcţie...

îşi făcu cîteva calcule, îl opri pe Joseph, căutînd un punct d« reper pentru a tăia drumul şl a ajunge totuşi la Ruzavice, ori In cel mai rău caz la Veradice, dar să se întoarcă pe lumină în locul de dispersare al regimentului.

Calea pe care se găsea părea să cotească în direcţia primului oraş în care voia să ajungă. O urmă şi atinse curînd acel cot; Joseph îşi alesese acum un alt mers, care îl ameţea şi mai tare.

Şi, totuşi, după ce calul dădu colţul, nedumerirea lui Chiriac nu se risipi, pentru că urmă imediat altă buclă a drumului, apoi alta, parcă imitînd mersul legănat al pomeranului...

Se auziră împuşcături nu prea departe de el. Iar apăru un cot, ceva mai larg. Joseph se nelinişti şi începu să fornăie.

Tanchistul privi soarele care se apropia de amurg. Peste o oră şi ceva avea să se întunece. Un nou cot, scurt, numai bun să fii atacat prin surprindere, un răchitiş şi în acea clipă auzi nechezat de cal.

Dar nu Joseph era autorul. Un altul. Rînchezase şi po- meranul, un fel de răspuns. Auzi tropotul celuilalt. Joseph încetase să mai valseze, potrivindu-şi trapul obişnuit.

Drumul parcă se curma, întrerupt de o vegetaţie atunci înmugurită, dintr-un desiş de răchite, o adevărată perdea.

Trecuse locul acela frunzos şi surpriza a fost năucitoare. A amuţit, pentru că în ruptul capului nu s-ar fi aşteptat la aşa ceva.

în faţa lui, se afla un soldat din Wehrmacht, înarmat, călare tot pe un pomeran. Şi el, şi celălalt ridicară spontan iminile într-un gest de supunere, cum că fiecare se considera prizonierul celuilalt.

Germanul călare, era şi el tînăr, nu atingea douăzeci de ani, se ţinea greu în şa.

O dată surpriza trecută îşi înfipseră mîinile în pis- toalele-mitralieră atîrnate pe piept. Nici unul nu făcu uz de armă. Se priveau. -Atît. Şi în priviri

nu aveau nimic duşmănos... '

Era primul german în came şi oase cu care se confrunta direct Chiriac. Dacă pomeranul său" ar fi fost dresat să meargă îndărăt, l-ar fi îndemnat s-o facă, să se retragă, să nu-1 mai vadă pe celălalt.

Germanul trăia cu siguranţă aceleaşi sentimente de insecuritate. Dar cum de putuse trece prin liniile sovieticilor? Cum-necum, uite că trecuse şi se trezise cu el pe cap.

— Nu tragi în mine, eu nu tragi în tine. Eu pleci îndărăt, tu pleci la tine. Tu eşti la ai tăi, eu trebuie să străbaţi printre ruşi la ai mei, îl ului străinul, vorbindu-i într-o română acceptabilă.

— Este tare complicat să treci iar printre ruşi. Apoi ai şi Hronul. Uite, te iau prizonier şi-ţi faci un culcuş cald într-un lagăr.

— Ţie îţi este de glumă. Eu ai avut misiune aici. Trebuie să raportez ce-ai făcut. Plec să dai raportul, apoi eu te întorci la tine.

„Nu eşti deloc fraier, Fritz ! Mă iei de ciocirlan ! Omul e simpatic pînă la urmă şi sîntem amîndoi în aceeaşi situaţie. Numai că el a intrat în liniile noastre. Dar nu înseamnă că sînt laş dacă nu-mi risc inutil viaţa. Nici cu un neamţ în plus, nici cu unul în minus, Reich-ul nu cîştigă acest război. Ce încurcătura dracului !...“

— Eu te retragi. Tu eşti militar de cuvînt şi nu te iei după mine, ori să tragi pe la spate. Este un treabă sportiv, ^ ca între tineri.

Uluitor. Pomeranul său. tot alb, geamăn parcă cu Jo- seph, începu să se depărteze de-a-ndăratelea, pas cu pas ; era desigur un cal dresat care putea fi strunit din frîu. Dispăru lent după un răchitiş alburiu...

Chiriae, nestăpînindu-şi un impuls, deşi se înţelesese cu cercetaşul german să se retragă amîndoi, îşi smulse arma de la piept şi, izbind cu tocurile bocancilor în burta lui Joseph, îl împoldi s-o ia la trap.

N-a fost însă chip să-l urnească. L-a rugat, apoi i-a dat un bisouit, la izbit iar, dar nu l-a putut îndupleca. Chiriae sări din şa şi alergă în ciuda

rosăturilor dintre coapse...

Trecu de cot, dar pe celălalt parcă îl înghiţiseră apele Hronului. Auzi un schimb de rafale de pistol-mitralieră, apoi armele amuţiră.

Sigur, germanul care o rupea binişor româneşte se în- tîlnise cu ruşii. Aceştia nu se purtaseră cu el cu mănuşi. Vru să se întoarcă, dar auzi, sacadat, potcoavele lui Joseph. Sunetul lor surd, clămpănitul inconfundabil îl trădau, venea singur spre el, întru salvarea sa...

La început s^ bucură ; se va întoarce pe lumină la unitate. Nu mai era timp să se ducă la locanta unde petreceau camarazii lui.

Joseph trecu pe lîngă el la pas, apoi iuţi mersul şi pomi la trap. Calul înnebunise. Il strigă. Alergă după el. Joseph iuţi şi mai tare trapul. îşi spori şi el iuţeala, atit cit putea, dar distanţa dintre Chiriac şi cal se tot mărea. Drumul cobora spre Hron. Vocea lui se înălţă, apoi scăzu, tot mai răguşită. Joseph era cînd lăudat, cînd blestemat, cînd implorat, să stea locului...

Văzu siluetele verzui ale sovieticilor, „balalaicile" accs- tora ţintindu-1 pe Joseph. Ii venea să le strige aliaţilor să nu tragă, că este Joseph al său, mascota tanchiştilor, de sub comanda sublocotenentului Vienescu.

Dar calul părăsise ^poteca ce cobora la Hron, copitele lui nu mai rupeau faţa moale a pămîntuluL Joseph se înălţă într-o plutire lină, trecu apa Hronului, pătrunzînd în liniile germane, urmărit şt de privirile uimite ale sovieticilor din linia avansată de luptă...

22

Se apropia ziua cînd Regimentul 2 Care de luptă avea să se apropie de Hron, în zona de concentrare de lîngă Ve- radice, unde urma să se instaleze în viitorul cap de pod.

Sovieticii începuseră să tatoneze malul drept al

Hronului, bombardîndu-1 rutinier, simulînd traversări în cîteva locuri ale rîului...

Dimineaţa care a venit părea mai blîndă ca toate celelalte. Sunetul imperativ al goarnei i-a scos mai devreme ca de obicei pe tanchişti din barăci şi din corturi. . '

A urmat raportul de rigoare. Comandantul regimentului făcu o ultimă verificare a stării de pregătire a efectivului înaintea încleştării cu inamicul, Încleştare ce putea avea loc din clipă în clipă.

Comandantul îşi cunoştea oamenii. Mulţi dintre ostaşi Şi ofiţeri luptaseră pentru dezarmarea hitleriştIlor din Capitală. Alţii se bătuseră pentru eliberarea Văii Prahovei, alţii la forţarea Someşului. Blindatele ce supravieţuiserâ luptelor din ţară cu germanii fuseseră readuse la o stare bună de folosinţă...

Au fost inspectate tancurile, Butctunurile, maşinile blindate de recunoaştere, transportoarele blindate. Se raportară date asupra muniţiei, carburantului, grupei tehnice de reparaţii.

Totul decurgea bine. Tanchiştii înlemniseră in formaţie, privind departe, în zare, străpungînd vălurile timpului încă nenăscut. La începutul luptelor pe chipurile miHtarSor se putea citi dîrzenie, curaj, abnegaţie, devotament, disci- plină —calităţi morale trebuitoare pentru adjudecarea victoriei. Mulţi aveau prinse pe tunici medalii şi însemnele tributului de sînge; dovezi ale unui apropiat trecut de luptă, demn, ostăşesc.

Colonelul văzu cîteva „Bărbăţie şi credinţă'[1] cu spadă clasa a II-a şi „Virtutea militară* clasa a Ii-a. Simţi nevoia să rostească cîteva vorbe la începutul unui drum greu, pentru mulţi un drum fără întoarcere. Ceru fiecăruia să-şi facă datoria ostăşească, să-şi respecte jurăxrfintul, să dovedească tenacitate, spirit de sacrificiu, măiestrie in luptă.

Sentimentul plenar al datoriei ostăşeşti era prezent. Avea ştire de iscusinţa tanehiştilor dovedită la instruire. Roadele urmau să se împlinească pe un pămîrit depărtat de ţară, într-o

luptă justă, închinată unei cauze drepte, pentru eliberarea poporului frate cehoslwvac, aşa cum, pînă la rîul Ypoîi, ostaşii români o făcuseră pentru «liberarea pămîntului Ungariei ocupate de hitlerişti.

S-a dat ordinul de rupere a rîndurilor şi tanchiştii au refăcut acoperămîntul mimetic, schimbînd, şi amplasarea blindatelor. Monştrii din oţel *e înveşmîntaseră în culorile primăverii, acel kaki închis, folositor mimetismului, adesea salvator a nenumărate vieţi omeneşti...

Sublocotenentul Vienescu sa întinsese pe salteaua de paie în care începuseră să fcrjgăie stelniţele trezite după iernat.

Se învelise cu mantaua, foia groasă de cort o aşternuse pe pat, pentru a pune o barieră între ei şi nesuferitele lighioane.

Era noapte bine, în jurul său sforăiturile creşteau şl srădeau în intensitate după reguli ciudate. Ochii minţii
U desprinseră din cadrul frust în care se găsea,, ducîndu-1 intr-alt loc, unde era vară, iar Katarina şi Tudor erau duşi la o serbare.

Atunci se trezise în toiul nopţii. Apropiindu-şi ochii de cadranul ceasului deşteptător, desluşi mai întîi cele trei majuscule negre — ,,C.F.R.“, apoi limbile muiate în fosfor de Tudor, pe care le asemui cu doi şerpişori verzui, marcînd tipsia lumii, rotindu-se şi împărţind-o în noapte şi zi, în dimineaţă şi seară, în timp de şcoală, de odihnă, de joacă.

Pe scurt, era două noaptea. Două noaptea fusese şi în ultilnul film văzut la „Aro“ cu Boris Karlof. Filmul se numea : „Fiul lui Frankenstein.“ Un cuţit îi trecu prin inimă, pentru că personajul de vis rău, de care vorbea ziua, ca de orice lucru banal, îl îngrozea după lăsarea întunericului ; acum se găsea într-un colţ al camerei.

Din clipa aceea n-a mai fost capabil să- se gîndească la altceva, decît la imboldul să se afle afară. S-a strecurat printre gratiile de la fereastră.

A respirat uşurat, pentru că deasupra lui avea cerul nemărginit, un spaţiu ce se întindea la dreapta, la stînga, înaintea şi înapoia sa şi care putea fi extins, dînd la o parte clădirife de pe Pitar Moş, apoi pe celelalte, pînă la infinit. A§a, Frankenstein nu mai umplea locul restrîns al cămăruţa. în care şedea el ; aici nu mai era atît de înfricoşător în comparaţie cu distanţele proteguitoare.

Ieşi la poartă, urmat de Karl şi Erika. Nu mai era nici singur. Karl era o putere, era prietenul său, deşi acel Frankenstein sugrumase în film un cîine gigantic, de cîteva ori ifiai mare decît Karl, ca pe un pisoi

în stradă. La maici era lumină, iar maica de gardă la post,. îi vedea silueta, mai bine zis profilul. Capul cu gît şi umeri ii cădeau peste cartea de rugăciuni, dedicate sigur sfîntului Anton.

fiu trebuia să-l vadă maica de pază. O cunoştea pe Katarina, care era obişnuită acolo, le ajuta adesea pe maici la curăţenie, mai ales în preajma sărbătorilor, şi primea de la ele mîncare, lapte, chiar bani

Maica a ieşit în prag, apoi s-a întors să moţăie pe carte. Adrian s-a ferit de ea ca de foc. L-ar fi recunoscut şi l-ar fi spus KatarineL

A alergat desculţ şi în cămaşa de noapte pînă la linia tramvaiului. La ora aceea nu trecea nici unul. S-a întors apoi în curte urmat de Karl şi de Erika.

L-ar fi luat în casă pe Karl, dar acesta n-ar fi trecui nici mort printre gratii. Deci, înăuntru rămăsese Fran- kenstein. S-a hotărît să se urce în vişinul turcesc, copt, şi la care ziua n-avea acces din cauza lui Tudor.

A rămas în pom, păzit de Karl care mînca şi el din ce-i scăpa lui din mînă. Adrian se ospătă pînă n-a mai putut respira. Deasupra oraşului tocmai se iveau zorile. În prima geană de lumină Frankenstein îşi pierdu puterea, mitul i se destrămă ; Adrian trecu la loc printre gratii, lăsîndu-i afară pe Erika şi pe Karl...

Mulţi ani după aceea Katarina şi Tudor nu şi-au

putut explica Ce cale apucaseră vişinele. Au dat-o pe seama unor înaripate ciudate, păsările mîncaseră o sumedenie de fructe şi lepădaseră sîmburii, pe care îi descoperiseră prin iarbă. /

Cum pasărea este socotită o părticică din Dumnezeu, Katarina a crezut, după ce s-a sfătuit cu maicile de peste drum, că i se arătase un „semn". Şi ca semnul să se împlinească, nu trebuie să-l tulburi, aşa că s-a mulţumit să tacă, ferindu-se, se înţelege, să cerceteze dacă şi alte pricini mai ajutaseră la dispariţia vişinelor...

A doua zi sublocotenentul se găsea înconjurat de echipajul tancului, şi de aproape întregul său pluton într-o locantă din Veradice, unde mai băuseră o bere slovacă cum numai la fabrica Azuga se făcea în ţară.

Ii invitase el pe toţi, chiar dacă îşi lăsa acolo întreaga soldă. In felul acesta ostaşii se legau şi mai foult între ei, spiritul de echipă sporea, iar rezultatele la instrucţia pregătitoare a luptelor erau şi mai bune.

Da cînd cu fantastica lui aventură, radiotelegrafistul Chiriae era subiectul general al discuţiilor din pluton, din companie şi chiar din batalion.

încercase să povestesacă faptele aşa cum se petrecuseră, adevărul-adevărat, dar nimeni nu-i da crezare. Cine ar fi putut accepta că pomeranul trecuse Hronul în zbor ? :

A apucat destule zile proaste după ce-şi deschisese sufletul, devenise oaia neagră a plutanuiuL

Unii socoteau că i s-a tulburat mintea. Se vorbea chiar să fie trimis în urma frontului, pentru a fi tămăduit intr-un spital zonal.

Salvarea i-a venit de unde nici nu se aştepta. In Vera- dice se afla şi unitatea din care făceau parte ostaşii sovietici ce deschiseseră focul asupra germanului infiltrat în liniile- lor. Trei dintre ei răspîndiseră aceeaşi poveste ciudată, cu

traversarea pomeranului în zbor a rîului Hron.

Intrucît comentariile în jurul întîmplării tindeau să ia proporţii, doi ofiţeri, ingineri electronişti, consultindu-se îndelung eu comandanţii de companii, au explicat tanehi^-tilor că povestea cu ealul pomeran. era un secret militai'.

Joseph nu fusese de fapt cal, ci un aparat de zbor construit aidoma cailor pomerani folosiţi de armata germană, cu aparatură sofisticată de înregistrat şi fotografiat trimis în liniile germane pentru a aduna informaţii...

Berea era acidulată, iar tejghetarul, cu o dexteritate de profesionist, umplea duzina de halbe, îneît nu lipsea, şi nici în, plus nu erţt, un milimetru de lichid măcar, de parcă măsura totul cu şublerul...

Şi, în atmosfera îmbietoare a locului, chipurile tan- chişuior păreau parcă muiate într-o apă liliachie. Băieţilor li s-a făcut foame. Li s-au adus aperitive aşezate cu dificultate printre sticlele şi paharele de pe mese.

La recomandarea proprietarului locantei, Vienescu comandă pentru fiecare a porţie de tăiţei cu varză şi găluşte cu brînză de vaci, foarte nimerite pentru *vecere,* cum numise cina lor îh graiul locului.

Chiriae a luat povestea de la început. Asculta a doua oară şi birtaşul. -Stăpinnl locantei era euforic. Auzise de ui- tîmplare, iar pe radiotelegrafist îl socotea un tip extraordinar, un electronist de primă mînă, dacă a putut să programeze animalul să zboare peste Hron, dineolo, la germani, să culeagă informaţii.

Fără să-i'pese mai dădu de la el, în **gest** de preţuire, un **rînd de** tăiţei cu **varză** la **toată lumea** şi un **rînd** de bere. Un tanehist citi o listă de bucate în slovacă şi vru 'kă guste şi alte feluri de mîncare. I se mai asociară şi alţi cîţiva.

Birtaşul le-a făcut poftele, el retrăgîndu-se lîngă

Chiriac şi rugîndu-1 să ia povestea de la început, tot des- cusîndu-1 privitor la programul calului. El, birtaşul, făcuse
0 şcoală de electrotehnică, citise mult şi avea dincolo de raftul cu băuturi un mic atelier cu tot felul de aparate de radio desfăcute ; lucra, i-o spuse foarte conspirativ, numai lui Chiriac, la o invenţie, ceva pentru captarea semnalelor din cosmos, semnale provenite de la planeta Ve~ nu3, zicea el, care, urma să probeze, era locuită...

La un moftient dat, lui Aurică Pleşoi îi scăpară nişte bani mărunţi pe jos. Se aplecă să-i caute, dar nu-i găsi pe toţi.

Intrigat, se uită pe dedesubt şi Teofil Chiriac. Acestuia
1 se păru că altcineva decît Pleşoi i-a atins moletiera. Mîn- gîierea catifelată, parcă insinuantă se repetă.

Hangiul se aplecase şi el. Puţin alarmat, 'Chiriac privi din nou. Hangiul nu mai era, rămase in schimb sub masă o pisică, care patrula printre picioarele tanchiştilor.

O prinse şi o ridică în poală. Pisica era mare, tărcată, cu un aer foarte caraghios, poate unde îi lipsea o ureche. O puse jos, iar pisica porni iar să colinde freeîndu-şi blana şi lustruind moletierele tanchiştilor, zăbovind ici-colo, unde descoperea cîte o bucăţică de costiţă.

Birtaşul, în excesul său de zel, le-a adus suplimentar iahnie de fasole cu costiţă şi murături. Birtaşul Pepicek, un bărbat şi jumătate, se apropiase de români, avea şi el un văr prin Bucureşti, legător de cărţi, Anton Mahacek, şi îi întrebase de cîteva'ori pe bucureşteni dacă au auzit de vărul său, mirîndu-se că nu le este cunoscut, pentru că juca fotbal într-o echipă înscrisă în campionat şi cînta în corul Tipografiei C.F.R.

Berea devenise tot mai gustoasă, ostaşii îi apreciau ■roma. Uitaseră de păţania lui Chiriac şi discutau despre evenimentele zilei. Pepicek, birtaşul, ca orice slovac pa- fe-iot, avea îngropate o puşcă şi muniţie la rădăcina unui pom.

încerca si se facă înţeles, cum că, la nevoie, lj

se va ataşa lor, tanchiştilor, şi va lupta cu arma în raînă alături de ei.

Pe seama acestei decizii mai dădu un rînd, care, -de fapt, avea să fie achitat tot de sublocotenent. Avusese o mică emoţie : germanii traversaseră în cîteva locuri Hro- nul, dar fusesşră respinşi, producîndu-li-se mari pierderi.

în locantă, fumul parcă se mai îndesise. Se rîdea, se încheiau pariuri, în două locuri se juca copeică, într-alt loc unii se hlizeau cu gura pînă la urechi; aveau leaţii cărţi de joc cu femei goale...

Orele înaintaseră şi sfe ordonă retragerea. Se sculară cu regretul că petrecerea s-a sfîrşit. Erau şi ameţiţi de bere, dar şi de voia-bună ce sălăşluise în bună vecinătate la masă, îngreunaţi de porţiile uriaşe de tăiţei cu varză şi fasole cu costiţă. Un tanchist scăpă un vînt năprasnic ce alungă pisica fără ureche sub tejghea, unde în noaptea aceea a şi fătat...

•

In amurgul cît mai rămăsese se încheie ziua, a început forţarea Hronului. Atacau înspre apus, iar aerul spurcat da explozii şi fum aducea cu o draperie murdară.

Pe fundalul acelui cerf apăru mai întîi un Tigru regal, o matahală de 52 de tone; producînd celor de pe malul sting al Hronului o adevărată surpriză. Vienescu abia avu răgazul să vadă ţeava hidoasă îndreptată spre el şi-i comandă lui Moraru să sporească viteza...

Lupta dura de cîteva ore. Infanteriştii sovietici se agăţau rV ma!u! vestic al Hronului, neizbutind să se fixeze bine acolo.

între timp tancurile românilor trebuiau să neutralizeze mitralierele şi armele automate germane care-i opreau pe infanterişti să lărgească, atît cît se cerea la început, capul de pod.

Cînd încleştarea era în toi, apărură ca din pămînt tancuri germane Pantera.

Mulţumită unei manevre rapide, dar şi inspirate a lui Moraru, un proiectil german „mîngîie" numai blindajul lateral al Skodei. Placa groasă a tancului se ondulă, dar nu cedă la impact.

Un seism local cuprinse carul de luptă ; undele ca frecvenţa şi amplitudinea izbiturii trecură prin metal, prin craniile şi mădularele tanchiştilor, asemeni celor care străbat pămîntul în timpul seismelor.

Un obuz expediat de la tunurile anticar străbătu blindajul tancului german, explodînd înăuntru. Fumul gros şi unsuros ce ieşi prin spărtură dovedea că acolo nu mai este viaţă. Vienescu se scutură de oroare...

întunericul a curmat tentativa de sporire a capului de pod, iar coloşii din oţel au rămas pe poziţiile ocupate, in aşteptare.

Aurică Pleşoi şi Mocanu verificară starea armamentului de la bord, apoi îşi aşternură pentru odihnă.

Noaptea n-avea cum să treacă, deoarece pentru Pleşoi n-a fost nici o noapte. Era o zi plină ce se derula grăbită, aşa cum i se întîmplase şi în tanc, în timpul luptei, cînd negura ţevii tancului german scăpărase de atîtea ori, iar obuzele loviseră blindajul lateral, sub unghiuri neepericu- loase pentru Skodă ; mulţumită manevrelor îndemînatice ale lui Augustin Moraru, scăpase neatinsă...

Dar în visul său, într-o altă secvenţă de viaţă soarele înclinase spre asfinţit poate mai mult decît le-ar fi trebuit lor, şi el cu Lenuţa se ridicară de pe tăvălitură de lîngă apa Ialomiţei.

Roşeaţa din obraz o făcea mai frumoasă. în păru-i auriu se mai zbenguiau raze de soare. Era la cîţiva paşi înaintea lui. Deşi nu-i folosea, se aprindea tot văzîndu-i mişcarea egală în mers a spatelui sub fusta strimtă orăşenească şi simţindu-i mirosul busuiocului din păr. O ajunse.

Ii prinse obrazul în mîini, sărutîndu-i gura cărnoasă, rqzalie, ce-i dezvelea în acel surîs, atît cît trebuia, dinţii mărunţi şi albi, ca nişte perle mici, iscusit şlefuite.

Lenuţa mergea desculţă, voind să simtă mîngîierea colbului sub talpă. îşi ferea piciorul de la gleznă la genunchi, să nu i-1 rumenească arşiţa, trăgînd pe el jambiere din ciorap gros, cum obişnuiau femeile fudule din partea locului.

Tot în vis. Alt stop-cadru. Pleşoi era la tun, cu obuzul vlrît în culasă. închizătorul se defectase. Era coşmarul cu care deseori se confrunta în somn. Proiectilul străbătu blindajul Skodei. Explozia. Totul se preschimbă în alb, apoi în roşu, în portocaliu. Lumina se recompuse, deveni iar de un alb orbitor, şi acel alb violent i se statornici definitiv sub pleoape cînd, escaladînd turela* sperase să-fi salveze viaţa...

Aceeaşi lumină se instalase acum afară. Venea o dimineaţă nesigură, cu miros de moarte...

Pauză de încetare a lucrului la întreprinderea unde lucra Viorela, la vremea prînzului, puţin peste orele treisprezece. Soneriile de prin ateliere zornăiră un timp, anun- ţînd muncitorii că se isprăvise programul schimbului de dimineaţă.

Salariaţii începură să coboare, adunîndu-se în locurile unde oamenii desemnaţi citeau un Apel-Chemare apărut în ziarele de dimineaţă.

Afară, în stradă, se. formă apoi o coloană din salariaţii uzinei. Apărură pancarte cu lozinci şi portretele unor conducători politici, reprezentanţi ai muncitorilor, ţăranilor şi intelectualilor.

Luna februarie fusese plină de evenimente. In ţară, în multe locuri, ţăranii trecuseră la înfăptuirea reformei agrare pe cale revoluţionară. Pămlnt aşteptau şi soldaţii ce luptau împotriva germanilor. Generalul Râdescu, in şedinţa Consiliului de Miniştri, îşi exprimase nemulţumirea faţă de grăbirea reformei agrare. A urmat adunarea de la ,,Aro", unde generalul Rădescu a proferat ameninţări ; era ziua de 16 februarie, o zi ceţoasă şi relativ rece. Sala cinematografului era arhiplină ; o mare parte dintre cei veniţi au rămas în stradă, ascultînd discursul la megafoane.

„In situaţia pe care o' am, mă voi opune cu toate puterile. Daci este necesar să ajungem la război civil, ca în Grecia, îl voi face, domnilor, oricare ar fi rezultatul..."

A urmat riposta hotărîtă **a** muncitorilor.

„...Nu vrem să fim tîrîţi în prăpastia războiului civil — a replicat un muncitor. Vom împiedica prin toate mijloacele de a’ se transforma lupta din interior în război civil...*

Frontul Naţional Democratic a protestat apoi energic, urmare la desfiinţarea de către Rădescu, îa înţelegere cu regele Mihai, a trei subsecretariate de stat, din care unul era condus de un comunist, considerînd că decrelul-lege contrasemnat de Rădescu era un act dictatorial^ şi a-a dezis de acest act S-a cerut demisia lui Nicolae Rădescu şi a miniştrilor naţional-ţărănişti şi naţional-liberalL Primul ministru însă n-a demisionat.

Era 21 februarie 1945. Au urmat manifestaţii organizate de comunişti, care au cerut regelui să aprobe forma:'ea unui guvern F.N.D.

Cam aşa se petreceau lucrurile în ţară în timp ce armata sîngera pe frontul antihitlerist, continuînd lupta, după eliberarea teritoriului României, alături de sovietici, pe pămintul Ungariei şi al Cehoslovaciei. In. aceste zile, Regimentul *1* Care de luptă se afla în faţa Hronului, pre- gătindu-se să intre în luptă alături de Armata 7 de Gardă sovietică...

Coloana în care se găsea Viorela a parcurs strada CuţituI-de-Argint, Rahova, a ieşit pe Splai, Operetă, Victoriei, tăind Bulevardul Elisabeta, pînă la statuia singuratică a lui Carol I ce domina piaţa Palatului RegaL' In coloana uriaşă ce coborise Dealul Fîlaretului, care mai întii se adur.ase în piaţa gării, erau muncitori ceferişti din gara Filaret, muncitori de la Fabrica de chibrituri, Monetăria Naţională, Tipografia C.F.R., Phenix, Stela, Fabrica de butoaie etc...

Piaţa era plină de lume ; oamenii veniţi, la apelul F.N.D. cereau regelui să aprobe primenirea guvernului...

După înlăturarea dictaturii antonesciene, oamenii ră- suflaseră uşuraţi. Incheiaseră o etapă istorică, în care patria sîngerase, dar ţara, poporul, depăşiseră greul, păs- trîndu-şi intactă fiinţa naţională.

La scara planetei, omenirea întreagă parcurgea şi ea secolul XX, un secol sîngeros, corupt, zgomotos. Se simţea pretutindeni în lume nevoia imperioasă a unei înnoiri, a unei resurecţii, naşterea unei lumi mai bune, mai generoase, în care viaţa, demnitatea omului să fie respectate, Inegalităţile frapante dintre oameni, dintre naţiuni, să dispară, să nu mai fie unii prea bogaţi şi alţii prea săraci; guvernele- să se facă peste tot exponentele intereselor alegătorilor, să se aşeze în slujba celor care le-au pus la climă...

Aceleaşi sentimente le încercau foarte mulţi oameni Numai câ, din HMiril» Prefecturii Poliţiei şi ale Ministerului de Interne s-au tras focuri de armă în demonstranţi. Au căzut cetăţeni veniţi aici pentru că aşa le-a dictat conştiinţa şi care ceruseră primenirea guvernului, înlăturarea acelora care se opuneau cursului istoriei acestor locuri, cum se prefigura ea atunci.

Atentatorii trăseseră din locuri tăinuite, dispărînd fără să fie pedepsiţi. Mulţimea s-a retras pe străzi lăturalnice, iar după încetarea împuşcăturilor a revenit în Piaţa Palatului. De pe tribune improvizate şi pe platforma unui autocamion, au vorbit cadre de conducere ale P.C.R.-ului şi P.S.D.-ului...

Consiliul Naţional al F.D.P. şi-a exprimat public protestul împotriva atacării demonstranţilor. Miniştrii F.D.P, printr-un memoriu adresat regelui, au condamnat cu tărie acţiunile întreprinse de elementele reacţionare patronate de generalul Nicolae Rădescu.

In numele P.C.R., Lucreţiu PătrăşCanu spunea : „Noi am plecat săjiemonstrăm paşnic, dar am fost întîmpinaţi cu focuri de'armă. Sîntem provocaţi. îndemnul nostru : fiecare din noi să se considere de astăzi înainte un soldat, pentru ca să înfăptuim cu forţa noastră, a maselor populare, adevăratul guvern al F.D.P. “

S-a cerut demiterea imediată a guvernului. Membrii Academiei Române şi cîţiva profesori universitari, printre care Mihail Sadoveanu. C.I. Parhon, Traiar. Săvulescu, Simion Stoilov, dr. N. Hortolomei, dr. N. Gh. Lupu şi alţii, au trimis o telegramă regelui cu referiri la evenimentele petrecute în Piaţa Palatului la 24 februarie. „Considerăm că atare acţiuni de reprimare a liberei exprimări a voinţei naţionale, determinarea conflictelor interne de natură a duce la război civil sînt incompatibile cu interesele naţionale şi cu un regim de adevărată democraţie... “

In şedinţa Consiliului Naţional al F.D.P. s-a decis să se ţină mai departe în Bucureşti şi în oraşele de reşedinţă a judeţelor întruniri şi demonstraţii, iar la sate să se intensifice acţiunile de preluare a pămînturilor de către ţărani...

La 28 februarie, generalul Nicolae Rădescu a demisionat, regele a încercat să impună cîteva euverne convenabile cercurilor Palatului. In acest sens a cerut sprijin misiunilor diplomatice ale S.U.A. şi Angliei. În locul unei soluţii concise, a primit un răspuns echivoc, cum relatează biograful regelui Mihai, Artur Gould Lee :

„Dacă nu-ţi parvine de la noi, pînă la orele şase seara, nici un mesaj — i-au încredinţat regelui o parolă — atunci formează un guvern sub preşedinţia doctorului Petru Groza, aşa cum vi se cere, numai lista guvernului să fie echilibrată. “

Regele a aşteptat în zadar, dar n-a primit nici o ştire. La ora şase devenise[1] limpede pentru consilierii săi intimi că trebuia să se supună cererilor formulate de F.N.D.

Au urmat alte manifestări. Piaţa Mare devenise o tribună a celor adunaţi aici şi care cereau regelui să aprobe cabinetul F.N.D.

Viorela se găsea deci alături de salariaţii uzinei unde lucra. Era 6 martie. Venise şi ca dînd urmare apelului citit în *Scînteia.*

„Cetăţeni ! Veniţi la marea întrunire populară de azi, 6 martie orele 2 d.m., în Piaţa Naţiunii, să manifestaţi pentru salvarea ţării prin instalarea guvernului Petru Groza“.

Suflarea oamenilor aştepta răspunsul regelui privitor la aprobarea listei unui guvern F.N.D. Sub presiunea valului revoluţionar, regele aprobă lista propusă de dr. Petru Groza. Vestea a fost adusă mulţimii de către Lotar Rădă- ceanu.

Imensa adunare a izbucnit în- urale ; o dezlănţuire de bucurie nemărginită încununa lupta eroică a poporului. Adunarea populară organizată de F.N.D. pentru a impune noul guvern s-a transformat într-o manifestare de bucurie pentru victoria obţinută.

S-a trimis şi o moţiune a adunării : „... Noi, opt sute de mii de cetăţeni din Bucureşti şi plugari din judeţele Ilfov, Ialomiţa, Vlaşca şi Teleorman, reprezentînd toate categoriile sociale, pcecum şi exponente autentice ale armatei, ofiţeri şi soldaţi, întruniţi astăzi, 6 martie 1945, în marea adunare cetăţenească — se spunea în moţiunea adoptată — salutăm instalarea guvernului Groza, guvern
de concentrare democratică, şi ne angajăm să-l sprijinim din toate puterile noastre, pentru stirpirea fascismului şi refacerea ţării...".

Manifestaţia se încheiase şi imensa mulţime de oameni s-a îndreptat spre Piaţa Palatului şi Piaţa Victoriei, unde au avut loc impresionante manifestaţii de simpatie faţă de noul guvern...

Viorela a fost condusă, aşa cum se petreceau lucrurile de la un timp, pînă aproape de casă. Vlad Cristea accelera presiunile asupra ei, cu fiecare zi o asedia mai tare ; găsea prilejul să fie în preajma ei.

— Ţi-am spus şi-ţi repet, nu vreau să fiu prietenă cu tine. îl aştept pe Adrian să se întoarcă de pe front Ce este greu de priceput ?

Vlad Cristea fusese promovat de curînd şef de birou.

— Dacă nu-mi dai pace şi te mai ţii după mine, plec din uzină.

— Nu înţeleg de ce nu-ţi cunoşti interesele. De ce nu eşti realistă ? Dacă vrei, ne putem căsători imediat.

Vlad Cristea era totuşi un bărbat plăcut, dar pe

Viorela o interesa numai faptul că prezenţa acestuia, deseori, îi întreţinea buna-dispoziţie. Tăcerea ei calculată neutraliza asaltul vorbelor lui spumoase. Suferinţele ei speciale, cauzate de atitudinea Katarinei faţă de Ruxandra şi de copil, aproape ostilă, constituiau puntea pe care ar fi putut-o folosi Vlad în drumul ce ducea la inima ei.

— Pentru ce nu vrei să înţelegi că-mi eşti tare dragă ?

— Este o problemă care nu mă interesează.

— Timpul are să te convingă că am spus numai adevărul

— Orice ai spune nu-mi produce nici o emoţie. Din contră...

Viorela era copleşită de singurătate. Adrian o hrănea cînd şi cînd cu cîte o scrisoare. Multe dintre ele ea nu le primise, fiind ascunse de Katarina. Copilul lui Pompei era sîmburele nemulţumirii. Visase altceva pentru băiatul ei.

Motivaţiile lui Adrian, nu se ştie prin care împrejurare, nu ajunseseră la Katarina. Viorela se plînsese Rux andrei

şi Cândrei, dar acestea na i-aa dat nici an sfat practic. Aurelia rămăsese la ţară, lângă pogonul său de pămînt. Evenimentele din ţară, confiscarea moşiilor il făceau să spere că va primi în. viitor şi el un pogon-două, pentru a se pune puţin pe picioare.

Viorela se hotărise să plece din Pitar Moş, să-şi caute o locuinţă, unde să-i aducă pe Ruxandra şi pe copiL Nu se girvdise deloc că în felul ăsta îi dădea apă la moară Katarinei, iar Vlad găsea un motiv în plus să se ţină scai după ea.

— Cred că pînă acum nici un bărbat nu te-a iubit atît de mult.

— Dragostea ta mă sperie, Vlad. Insistenţele tale sint nefireşti. Aptă, eu sînt plină de defecte.

— Te iubesc, dacă vrei să cunoşti, In special pentru imperfecţiunile tale

— Adrian ar fi spus toate astea mult mai frumos decît tine.

Simţea sporindu-i aprehensiunea pe măsură ce se apropia de locuinţa Katarinei.

— Te rog să te opreşti. Nu vreau să am discuţii cu Katarina. '

Erau pe Pitar Moş. La poartă, zări silueta Katarinei. Şedea de vorbă cu o mairă Era prea tîrzin. 11 văzuse desigur şi pe Vlad.

* — Nu ştiu pentru ce tii atît de mult să-mi faci netrai. Eşti un om îngrozitor ! Am să plec la altă întreprindere.

Vlad s-a oprit. Viorela mai făcuse cîţiva paşi buni. A salutat cele două femei şi »-a strecurat pe lingă eie in curte.

— Viorela, mamă, o reţinu Katarina. Mă mir cum de nu nimereşti singură drumul acasă şi ai nevoie de coadă după tine...

— Ara fost la manifestaţie şi colegul meu a ţinut să mă conducă. Sint tot felul de oameni pe stradă la ora
asta.

— Degeaba vrei s-o dregi, mamă. Te văd vecinii şi-ţi ies vorbe. Şi maica Clara te-a văzut cu înşubăitul şi şap- caliul ăsta. Să-şi caute femei libere. Tu ai un copil şi-l aştepţi pe Adrian în casa lui părintească.

Şi-au pus masa, mîncară amîndouă cina în muţenie, apoi Viorela se duse în camera ei. Vâzu o modificare care o nemulţumi. Portretul lui Adrian dispăruse de pe zid şi reapăruse Tudor, cu volbura învîrtită în jurul frunţii, dînd iar un aer de cavou încăperii

Viorela se sculă să privească oblonul ferestrei în care bâtea zăpada. Dar ferestrele casei din Pitar Moş nu aveau obloane. Şi afară se desprimăvăra. Şi nu ea era la fereastră, ci bunica ei, Sulfina...

Numai că Vasile se sculase cu greu de pe laviţă şi se dusese la ochiul de geam, din cîte îşi amintea din povestea Ruxandrei, care la rîndul ei îşi aducea aminte din ce auzise de la Sulfina.

Pe bătrîn îl necăjeau gemetele podinei sub călcătura cuiva. Revenise la pat, dar se ridică din

nou. Scoase de sub pătură piciorul beteag, cel sfrijit, cu carnea stafidită pe el, apoi pe cel zdravăn. Legă nojiţele de izmene, trase' iţarii, desprinse bîta din cui, se pipăi de cuţit şi trase zăvorul.

Aplecat de spinare, înfruntă curentul podului care îi umflă pieptii cămăşii. Şarpanta hanului, apăsată de zăpadă, gemea ca o muiere în dureri !

Coridorul, aşa cum îl ştia, şi acum era pustiu. Un mieunat, ca sios de împieliţalul, ii împletici iimba IIT gură într-un semn al crucii pe care nu-1 prea brodea.

— Pisica Floarei e în călduri, bat-o norocul. I s-a făcut de mîrtan. Iar îi înec puii în găleata spurcată de lături, şi-mi încarc sufletu’ de păcate, scuipă Vasile cu **Bilă** in bezna podului.

Reveni pe laviţă, înfundîndu-şi greu capul în căpătiiul tare. I se păru iar că geme careva prin apropiere. Parcă era cînd oftat, cînd gemut, dar un gemut fără durere în el, mai mult, cu bucurie. îşi aminti că îl mai auzise, fără să vrea, la coana Floarea, cînd dăduse peste ea cu jupînul dezveliţi pe un pat...

— Să aibă fierbinţeală fata ? îi năzări brusc lui Vasile.

, Iar se ridică din pat ; îi era tot mai frig. Ajunsese în faţa odăii Sulfinei ; uşa era împiedicată pe dinăuntru.

Aşa mai gemuse fata cînd suferise de friguri, cînd era mică, puţin după ce o culesese de lîngă troiţă. Mirosea o sulcină şi florile galbene, presărate de'careva pe scutecele ei, le mai avea şi acum ; se uscaseră între filele cărţii de rugăciuni.

— Tu gemi, Sulfinico ? Ai fierbinţeli ?

Urmară cîteva clipe de tăcere ; o linişte stelară.

— Nu ţi-e bine, fata taichii ?

— Te aud, nene. Dar pentru ce măsori podul în loc să dormi ?

— Mă treziră nişte gemete. Le-oi fi scos tu în somn.’

— O fi poduL nene. Geme totdeauna cînd e vînt.

— Aşa e. Zici că are îi» el suflet de om...

Vasile s-a împăcat. Tîrşindu-şi piciorul lovit de

dambla, trecu la el, strecurîndu-se sub velinţe, aşteptat de stelni- ţele flămînde... *s*

Lampa mai era caldă. O stinsese Sulfina cu puţin înainte, suflînd în coşul sticlei. Ultimii muşterii, doi ţărani tineri, neînsuraţi, îi căutaseră vorbă, ieşind greu din han, mai-mai s-o ciupească de ţîţă, sub privirile aprinse ale lui Linu, băiatul hangiului.

Vasile despicase cîteva buture neînvăţate cu toporul. Dăduse şi omătul din faţa uşii grajdului, de la privată şi de la intrarea în han. Ieşea cam la oră o dată, şi la fiecare rîneală găsea destulă aşternută.

Sulfina şezuse toată seara ca pe jăratic. Linu, ajuns la vremea cătăniei, îi şoptise să-l aştepte că vine negreşit. Deunăzi, Vasile ii prinsese zgomotul încălţărilor pe podină ; fusese cît p-aci să-i dovedească.

Ii era ruşine de bătrîn, care o credea cinstită şi o ferea de flăcăii ce intrau în han, şi cînd colo... Numai că Linu îi căzuse cu drag. Pe el deschisese ochii, .iar fructul dragostei era miere curată.

In prima noapte i s-a împotrivit şi Linu numai a dormit lîngă ea, iar cînd s-a trezit, la primul cîntat al cocoşilor, parcă nici usturoi n-a mîncat şi nici gura nu i-a mirosit. I-a poruncit să nu ducă vorba asta la Maftei şi Floarea,.şi nici Vasile să nu afle. Linu a dat vina pe tulburelul înăsprit, băut fără măsură...

Cînd ai lui Linu şi cu Vasile erau duşi la o vecernie, băiatul hangiului a dat fuga în pod. A luat-o mai Întîi cu binişor ui, i-a sărutat - mîinile, picioarele, obrazul, gura, ridicÎTidu-i poalele rochiei şi atingîndu-i cu degetele un loc neatins decît de Vasile cînd era mică şi o îmbăia.

S-a luptat cu Linu cît i-a stat în puteri, l-a zgîriat, el i-a sfîşiat cămaşa şi a dezgolit-o la ţîţe. Ea luptmdu-se mai departe, el a lovit-o peste obraz, ameţind-o. Fetia i-a rămas fără apărare.

Linu era bărbat în puterea cuvântului, amîpase armata de Cîteva ori, fusese încurcat cu cîteva femei pînă atunci, eu una dintre ele trăise peste

un an, părăsind-o pentru
o vădană.

Nopţile următoare n-a mai venit la ea, nici prin circiumă n-a mai luat-o în seamă. Linu i-a povestit totul lui Maftei la un păhărel de ţuică, iar jupînul s-a aşezat de atunci cu mizeriile pe Vasile.

Numai, că noaptea, uitînd de tot ce se petrecea ziua,-' după ce bea alături de Maftei jumătatea de vin roşu, linu dipărea în pod la Sulfina, pândind să se culce Vasile, di să fie dus cu treburi prin sat, trimis de Maftei sau' de Floarea. Cu două zile în urmă, Sulfina simţise miş- cîndu-i ceva în pîntec; aducea cu fluturarea de aripă a un oi pasări mici de pădure.

I-a spus lui Linu, Acesta s-a înfuriat S-a răstit la ea că nu I s-a plâns cînd nu i-a venit sorocul la vremea lui. Relaţiile dintre Sulfimca şi Linu se înăspriră.

— M-oi înşela, Linule, o întoarse ea, cînd îl văzu pămlntiu în obraz. Mi-o fi bolborosit lintea în maţe, n-D lua şi tu în serios.

La cîteva nopţi după aceea uitară amîndei de spaima trasă. Timpul se mai înseninase şi Vîntul cald topea pe rînd ultimele zăpesi Pisica Flearei fătase, şi Vasile înecase puii în găleata cu laturi, aşa cum făcea de fiecare dată, la porunca lui Maftei

Era un întuneric aproape deplin în odaia Sulfdnei, numai prin ochiul de geam al lucarnei lima muiată în vitriol eădea pe umerii şi spatele lui Linu ; suspinele uşoare ale feaaeii ea urmau ritmul erotic erau înghiţite de icnelile lemnăriei podului In care se opintea cînd şi cînd vîntul locului

Nu mai trebuia să ardă lemne în godin. Venise primăvara bine şi pomii erau în floare. Pe din afară, hanul „La trei mesteceni* îşi albise obrajii cu var. In casă, sus, b el în pod, bolea Vasile. De cîteva zile bea numai apă, ca un cîine rupt de lupi.

Fără voia sa dăduse peste Linu în patul' Sulfinei. Fusese un întuneric afurisit şi crezuse că-i un străin. Avea un lemn de alun la el, ca pe mînă de gros, şi-l altoise in lungul spinării.

Bărbatul voinic icnise din rărunchi,
- sărise din aşternut, frînt Intr-o parte, dar îşi revenise iute şi, luîndu-i bîta, pînă să se dezmeticească Vasile, Linu o potrivi pe şira bătrînului, lovindu-1 pe unde apuca.

Vasile şi-a pierdut cunoştinţa la ultima lovitură. Luat la rost de Sulfina, Linu o izbi şi pe ea de o prăvăli pe laviţă. Dăduse cu palma lui grea şi nu-şi controlasejnăsura. I-a aruncat vorbe grele în obraz, că s-ar fi înţeles cu Vasile să dea peste ei, să-l forţeze s-o ia de nevastă, ori să-i stoarcă bani lui taică-său ori, mai rău, să aibă probe de purtat prin judecăţi.

— Bine, cbnaş Linule, n-aveai atîtea muieri date la bărbat, ce-ţi trebui oopila asta ? ! Nu te-ar mai răbda Dumnezeu!

Linu părăsise odaia Sulfinei, iar Vasile, mai mult tîrîndu-se pe podelele podului, ajunse la el şi împiedică uşa pe dinăuntru.*

Nu mai era de zăbovit la jupîn Maftei. Dar pe ce drumuri să apuce ? Dacă Sulfina ar fi fost muiere în toată puterea cuvîntului, s-ar fi dus la oraş şi şi-ar fi găsit d« lucru îatr-e fabrică. La oraş este mai lesne să te împreuni cu un om ; sînt destui care nu pun mare preţ pe fetie ; aici la sat toată lumea aşteaptă cămaşa miresei să aibă xaetiv de cleveteală pe Mama însurăţeilor.

Auzi zgomote pe coridor fi despiedică uşa. Intră Sulfina ; îi aducea fiertură într-o oală de pămînt şi o bucată de mămăligă pe un fund de lemn. Obrazul copilei era picnit de milă...

Se trezi în lătrăturile lui Karl. Limbile deşteptătorului arătau cinci şi un sfert. La şase şi jumătate, viorela ponta ’işa la ceasul de pontaj. Uitase să tragă storurile la fe- ■eastră şi încăperea primise prima îmbrăţişare de lumină i zilei. Se spălă, îşi învioră obrazul, se îmbrăcă şi îşi luă)oşeta. Era la uşa de la intrare.

— Nu mănînci nimic, Viorela ? ! îi atinse mîna Ka- arina. ’

— îmi cumpăr ceva pe drum.

— Mîncarea se strică pe cimentul cămării şi tu pleci 'lămîndă.

— Cînd o să-mi fie foame, am să cer să-mj, daţi.

— Ii scriu lui Adrian că respingi tot ce iese din mîna nea. Mănînci în oraş cine ştie cu cine şi mai cine.

— Mă grăbesc, doamnă Katarina, se desprinse de ea Viorela, lăsînd-o fără răspuns pe prima treaptă a scării.

Karl şi Erika o conduseră pînă la graniţa curţii. O apucă spre linia lui 16. Peste drum, maicile împărţeau lapte cîtorva nevoiaşi, deşertîndu-le polonicul în ce avea liecare, şi dind şi cîte un sfert de franzelă. Karl trecu şi el strada şi lipăi laptele dintr-o lăsătură a. asfaltului, cum tăcea în fiecare dimineaţă.

Un cerşetor care era la rînd îl îndepărta cu cîrja, să-i Iacă loc şi Erikăi, ce se milogea fără să apuce şi ea. Karl mai găsi un loc unde se adunase puţî.n lapte şi se apucă să cureţe mica adîncitură de lichid, lingîndu-şi botul cărunt, mîriind la Erika...

23

Unitatea sublocotenentului Vienescu ocupă poziţii de luptă la mai puţin de cinci sute de rnetri de Hron. Deplasarea s-a făcut pe întuneric, iar locul ales era împădurit, ferit de privirile aviatorilor.

Blindatele aşteptau sub frunzişul proteguitor, nu prea departe de Veradice, ordinul de intrare în luptă. Diviziile de infanterie sovietică începuseră, încă din zori, forţarea Hronului, într-un loc unde rîul avea aproape cincizeci de metri ; apa venise mare după ploile din ajun.

Germanii se apărau furibund. Tancuri Tigru şi Panthera, postate în locuri fixe, fuseseră transformate în veritabile citadele, dînd mult de furcă sovieticilor. Românii urmau, aşa cum ştiau bine, să

însoţească armata sovietică de gardă, dincolo de capetele de pod pe cale să fie constituite.

încercările din ajun, cît şi cele din zilele precedente fuseseră infructuoase. Atacurile erau acum mult mai bine pregătite ; se ţinea seama de experienţa acumulată pînă atunci.

Se hotărîse ca blindatele românilor să aştepte întunericul şi numai atunci să intre în capul de pod, gata creat; trebuia evitată, pe cît posibil aviaţia germană de asalt şi tunurile anticar.

Regimentul de tancuri se împărţise în două. Un batalion coopera cu Divizia 93 Infanterie, iar celălalt cu Divizia 375 Infanterie.

Capul de pod, instalat pe malul de vest al apei, era precar. Oricînd putea fi lichidat. Se dădeau lupte grele spre a-1 păstra. Infanteriştii erau cînd respinşi, cînd se fixau de teren, pentru a-i împinge pe germani pe amplasamentele lor anterioare.

Pe la sfîrşitul zilei fură trimise două automobile blindate româneşti de recunoaştere, pentru a stabili dacă podul improvizat de sovietici peste Hron putea fi folosit.

• Păreau că există şanse să fie trecut cu lucrări minime de consolidare, lucrări începute aproape imediat.

In primele ore ale nopţii, tancurile plutonului comandat de sublocotenentul Vienescu intrară în capul de pod, însoţite de infanterişti. Ofensiva fu ordonată imediat după revărsatul zorilor ce aveau să vină.

Atacul era în plină desfăşurare. înaintau greu, împiedicaţi de şanţurile anticar, de reţelele de^sirmă ghimpată, de cîmpurile de mine...

Abia spre amiază terenul fusese curăţat în parte de mine, însă rezistenţa nemţilor deveni furibundă Infanteriştii sovietici aveau mult de furcă ; păcănitul agasant al mitralierelor grele, grohăitul greţos al brandurilor, piu- piu-ul metalic al armelor de infanterie, şuierul de năpîrcâ al proiectilelor, pe toate tonurile, deveniseră o mică apo- calipsă ce se tot prelungea...

Odată lăsat întunericul, şi lupta a slăbit din intensitate. Se cîştigase puţin teren. A doua zi,

ofensiva a fost luată de la capăt Sovieticii perseverau tn vînarea tunurilor anticar. Se angajă o luptă oarbă cu citeva tancuri germane Îngropate în luncă. Le-au sărit într-ajutor avioanele de asalt sovietice care, zburând la rasul copacilor, le izbiră de moarte.

La amiază, capul de pod sporise, penniţînd introducerea de noi forte. Se născuse o fisură largă, prin care pătrunseseră tancurile românilor. Printre acpţtea, Skoda lui Vienescu şi alte două blindate din plutonul său.

Primiră ordin de la comandantul companiei să reducă la tăcere două tunuri antiaeriene inamice care, acţionînd acum ca tunuri de cîmp, le dădeau mult de furcă-atacanţilor.

Vienescu îşi făcu rapid un plan de bătaie, pe care îl transmise subordonaţilor. Terenul denivelat era acoperit în parte de o vegetaţie pipernicită şi de arbori rari.

Folosind cu iscusinţă denivelările solului şi obstace- lele întllnite, puteau să se apropie foarte aproape de inamic, neoferindu-i suficientă vizibilitate pentru tir susţinut

Timpul începu *si* alerge cu paşi uriaşi. Ajunseseră în raza de bătaie a tunurilor antiaeriene şi servanţii deschiseră focul asupra tancurilor. Pisiectilele muşcau solul tot mai aproape de blindate.

Uima apoi o nouă porţiune de teren, unde tancurile aveau o acoperire naturală, pe care urmau s-o străbată fără a fi în pericol. Dar pînă atunci mai era. Echipajul Skodei se găsea în plină acţiune. Parcă luptau de cînd e lumea.

Un proiectil inamic izbi carapacea de oţeL Pielea se încreţi pe trupurils servanţilor. Vocile tanchiştilor deveniseră nefireşti.. Doar glasul lui Chiriac părea mai... terestru, atunci cînd repeta ordinele comandantului. Ofiţerul luase tn grija sa cercetarea terenului şi folosirea mitralierei. Uitaseră de zilele frumoase cînd zăboviseră la Veradice, de păţania lui Teofil Chiriac, cu calul pomeran. „ Totul acum se destrăma, risipindu-se în rezervorul memoriei...

Cîţiva copaci ascundeau bine inamicul, într-o porţiune a terenului In care ajunseseră parcurgînd zona unde tancurile nu puteau fi văzute de tunarii germani.

începu un urcuş dificil, pentru ca blindatele să ajungă la cota tunurilor. Viteza era redusă, şleaul care ducee la o localitate apropiată fiind folosii de căruţe şi autovehicule.

Inamicul începu să se arate. Aveau de înfruntat trei tunuri pe jumătate ascunse în dosul unor măşti trainice din saci cu nisip. Unghiul rampei şi vegetaţia răzleaţă alterau şi ele mult vizibilitatea.'

Sublocotenentul Vienescu ordonă schimbarea direcţiei de înaintare. Lumina din tanc scăzuse de la un timp, feţele celor din echipaj căpătaseră parcă alte identităţi.

Moraru AuguStin îşi dovedea eu prisosinţă calităţile de şofer-conductor experimentat, manevrînd rapid pe traseele optime, adudnd tancul în poziţii care să-i ofere inamicului unghiuri precare de ochit.

Drumul urca acum aproape pieptiş. Ofiţerul renunţase la cel iniţial, pentru că străbătea o distanţă apreciabilă fără acoperire naturală suficientă. Suiau un şleau iat de buşteni ca scos în cale de providenţă.

Aviaţia română **de** recunoaştere semnalase drumul, **daT** harta dată lor, la plecare,' abia îl denumea. Tancul şi auto- tunul, care acţionau împreună cu Skoda lai Vienescu, apucaseră pe un drum ocolitor, pentru înyâlukta inamicului prin flancul stîng.

Augustin ieşi cu blindata la cîteva sute de metri depărtare de vrăjmaş. De data asta inamicul se arătă în eîm- pul periscopului. Vienescu văzu şi două mitraliere în vecinătatea tunurilor. în acelaşi timp apărură tancul plutonierului Fluşcă şi aulatunul lui Sirianu.

Nu era nici o clipă de zăbovit, Skoda îşi continuă drumul, trecind printre doi copaci, o strîmtoare periculoasă, pe care o lăsă în urmă, zgîlţîind arborii din rădăcini.

Skoda deschise focuL Urmară salturi repezi cu opriri scurte pentru foc. Tunurile germane răspunseră prompt.

După cîteva schimburi de proiectile, un .tun german fu l«vit în plin. Se iscă puţină panică la inamic, curmată de şuierul obuzelor ce continuă şi mai îndrăcit.

Skoda cîştiga tot timpul teren. Opririle dese, expedierea obuzelor, continuarea drumului sub un unghi care să ofere o suprafaţă cît mai mică de ochire^ sincopele şi revenirile motorului la schimbările bruşte de turaţii, tanga—
rile repetate, toate creau celor din tanc aceeaşi senzaţie care o au navigatorii pe o mare furtunoasă.

Primul tun inamic se vedea tot mai bine. Apoi şi al doilea tun, cu servanţi cu tot. în sfîrşit, trei Oppel-uri de remorcare, în vecinătatea tunurilor, staţionau în pante favorabile cuplării...

Adrian manevră declanşatorul mitralierei şi spicele gloanţelor împroşcară unul dintre Oppel-uri, incendiindu-i rezervorul de benzină. Altă derută în tabăra inamicului, de care profită Vienescu. încă o maşină de remorcare fuK aprinsă.

Augustin mapevră cu abilitate, urcă alţi cîţiva metri şi dobîndi înălţime. Două obuze, unul după celălalt, fură expediate în direcţia românilor. Din fericire, scăpară cu obrazul curat. N-au mai apucat să trimită un alt obuz pentru că Vienescu mitralie servanţii.

Una dintre gurile de foc inamică rămasă pe poziţie se angajase în luptă cu autotunul lui Sirianu. Drumurile proiectilelor trimise unul în celălalt alcătuiau o reţea nevăzută de linii ce se.năşteau şi sucombau instantaneu.

Un obuz izbi în plin autotunul. Cuirasa i se sparse şi muniţia explodă aruncînd blindata în aer. Prima celulă din organismul viu, plutonul lui Vienescu, pieri ca şi cum nici n-ar fi fost. O căldură molcomă, cu miros de ulei, se răspîndi în jurul autotunului.

Ultimul tun inamic abondonă lupta. Un subofiţer şi cîţiva servanţi ieşiră din poziţie cu

mîinile ridicate. Nu? mai că românilor le-a fost dat să trăiască o surpriză. Dintr-un Oppel săriră cîţiva nemţi, care se repeziră la piesa de artilerie abandonată de camarazii lor şi, cu o iuţeală uluitoare, expediară un proiectil care lovi tangent Skoda lui Vienescu.

ţTotul fusese fulgerător. Mocanu rămăsese cu mîna împietrită pe închizătorul tunului în care Pleşoi vîrîse proiectilul.

— înainte ! tună metalic glasul lui Vienescu.

„înainte... nainte... inte!...“ repetară ecourile ce se
amplificau de pereţii de oţel.

— Treceţi peste tun ! urmă neclintită comanda.

„Treceţi peste-tun '.... peste tun... tun !...“ se reverberară ecourile de carcasă.

La inamic se instală deruta. Glasul mitralierei fusese auzit de nemţi, un glas rece, tăios, fierbinte la izbitură, cînd gloanţele îi împroşcară. Skoda mai recepţionă un proiectil.

Lovitura frontală o stopă aproape, parcă primise un pumn năprasnic în plin obraz, apoi cutia de viteze îşi reluă rişnit'ul nisipos. In încăperea din oţel începu să miroasă a fier ars.

Luîndu-şi avînt, Skoda răsturnă tunul, îngropînd în pămînt mitraliera care se reînsufleţise o dată cu piesa de artilerie.

Un servant care scăpase de glonţ a fost prins sub şenile şi strivit. Vienescu a întors capul să nu mai vadă spectacolul dezgustător de la cîţiva paşi de el...

•

In capul de pod recent creat intrară tancurile întregului batalion. Cum inamicul se retrăsese, companiile de blindate primiră ordinul să-l urmărească, nepermiţîndu-i să se fixeze şi nici să se dezlipească. Şi celălalt batalion al regimentului avea un ordin asemănător.

In această situaţie, înaintarea tancurilor româneşti continua pe două direcţii de învăluire, urmărindu-se prinderea germanilor în cleşte.

Acoperişurile caselor din ţiglă ale oraşului Milavcek vopseau o parte din cer în cărămiziu.

Turlele mai înalte ale cîtorva clădiri tremurau în aerul cald al zilei. Aşa cum se putea observa din tancuri, germanii ridicaseră din timp întăriturL

Plutonul lui Vienescu, din care lipsea autotunul lui Si- rianu, după ce se alimentă la rîndul său cu carburant şi cu muniţie, ocupă o poziţie centrală pe direcţia de atac. Batalioanele de tancuri, cele două, se regrupaseră, lup-, tau acum pe o singură direcţie de izbire.

Infanteriştii care forţaseră Hronul fuseseră trecuţi în linia a doua, pentru refacere, locul lor fiind preluat de Divizia 141 Infanterie sovietică.

Oraşul Milavcek începu să se arate cu o sumedenie de detalii, cu copacii săi înalţi, şi turlele ascuţite şi arămii, decupate pe un cer murdărit -de fura.

La început tancurile primiră ordinul să încercui ascl aşezarea, apoi să pătrundă pe cîteva direcţii convergente de atac, sâ împartă inamicul în grupări mai lesne de lichidat.

Pentru început, artileria sovietică dezlănţui un baraj de foc, o grindină încinsă ce preschimbă terenul din faţa urbei într-un peisaj lunar, slăbind considerabil eficacitatea întăriturilor germane ridicate pe cîteva semicercuri de apărare.

Sosi ordinul de înaintare. Cooperau cu alte două plutoane de tancuri şi se desfăşurau pentru atac, lâsind spaţii între blindate, spaţii acoperite de autotunuri cu foc. Mijloacele de luptă erau însoţite de infanterişti sovietici: formaţii tactice eficiente în încleştarea cu inamicul...

Privirile lui Vienescu ccrcctau locurile unde erau ascunse punctele de foc ale nemţilor. Perforase apărătoarea unui tun anticar german, ucrgîndu-i servanţii. Un faust- patron împărtăşi soarta tunului. Un tanc românesc fu şi el incendiat. Tanchiştii coborîră şi, adăpostiţi in spatele altor blindate, luptară ca infanteriştii.

Străpunseră linia inamică. O mitralieră germană fu sfărîmată de un tanc românesc. Alt tunar fu zdrobit de o şenilă. Ca aievea, i se păru lui Augustin că din ţarină ie ridică trupul unui bărbat tînăr, fără uniformă, un trup alb de om pur,

îmbăiat în sînge şi ţărînă, înălţîndu-se spre un nor jbs care îl învălui ca un giulgiu...

Atacul continuă. Tancurile plutonului ofiţerului Vienescu fixară inamicul pe o nouă cotă. Lupta poziţională mai dură un timp, atît cît le-a trebuit infanteriştilor sovietici ca să dezlănţuie un atac fulgerător din flanc. Schema tactică izbutise. Nemţii au fast daţi îndărăt. Tane»- rila mai înaintară a distanţă bunişoară şi-i încolţiră pe nemţi Intre două focuri. Lupta deveni dramatică, fiecare cuib de rezistenţă fu redus la tăcere. Cădeau oameni din ambele tabere...

O mare parte dintre cei încercuiţi, izbutiră să se salveze printr-un ieşind, prin care, cu autocamioane şi motociclete. se retraseră rapid, părăsind o cantitate mare dfc armament şi muniţie...

înserarea intîrzia ca un făcut să mai vină, o înserare aşteptată pentru ca vălurile ei răcoroase să se aştearnă peste obrajii ostaşilor încinşi de febra luptei...

Localitatea a fost cucerită a două zi după lupte grele, germanii dezarmaţi, iar locuitorii începură să iasă din ascunzători, vădind o explicabilă prudenţă. Şi în jurul Skodei lui Vienescu se adunară cîţiva localnici. Slovacul Honza, a cărui locuinţă fusese năruită de un proiectil, îşi degajase intrarea într-un subsol unde locuia cu ajutorul tanchiştilor se împrietenise cu echipajul blindatei.

Pe lîrigă Honza se mai strînseseră şi alţii, care furnizau militarilor români ştiri importante privitoare' la locurile pe unde se mai găseau ascunşi germanii în oraş...

în primele ore ale nopţii se făcură reviziile tancurilor, aprovizionarea cu muniţie şi carburant. în noaptea aceea popotarii serviră hrană caldă ; evenimentul s-ar fi cerut stropit cu puţină băuturică. Tot Honza i-a scos din încurcătură. S-a făcut luntre şi punte şi, trecînd pe la cîteva cîr-ciumi, s-a întors cu cinci damigene cu vin.

Plutonul lui Vienescu se încartirui în parcul umbros din vecinătatea unei şcoli, sub ai cărui copaci se odihniră şi blindatele.

Servanţii bătrînei Skode aveau iar sub picioare teren solid. Vienescu, însoţit de Mocanu, Augustin. Pleşoi şi Chiriac, urcară treptele şcolii dinspre curte şi ajunseră la un culoar luminat. Era cu ei şi Honza. Adrian sesiză exis-' tenţa şi aici a mirosului creolinei, ca şi în şcoala unde învăţase el. Era o curăţenie exemplară ; podelele claselor erau date cu bradolină. Spre capătul coridorului era mai multă lumină, şi printr-o uşă deschisă, răzbăteau mirosuri de tinctură de iod. de camfor şi gemete de oameni suferinzi.

Honza i-a prevenit că geimanii amenajaseră în şcoală o infirmerie, un mic spital de fapt, pentru răniţii netransportabili. Aşa şedeau lucrurile, aveau să se convingă imediat.

In sala de sport, în faţa căreia ajunseseră, fuseseră j instalate gaturi de campanie şi cîteva mese pe care doctorul, plecat acum, operase răniţii. Totul era luminos, curat, alb ; spiritul de ordine german era prezent.

Localul amenajat în spital arăta destul de confortabil în comparaţie cu spitalele de campanie adăpostite în spaţii improvizate, prin magazii, baraci, hambare, unde cei î cu răni grave se odihneau pe paie pînă cînd erau duşi, după operaţie, în locuinţe rechiziţionate anume. în fine, j răniţii de aici erau ceva mai norocoşi decît alţii...

în prima sală în care intrară, pe un perete, atîma şui portretul în culori al Fiihrer-ului. Sub el spînzura un steag german. Mai era acolo, pe undeva, şi o cruce roşie, simbolul spitalului. Vienescu ordonă despodobirea zidului de steag şi portret. Ordinul "fu executat de Pleşoi, eare lăsă numai însemnul spitalicesc.

Vienescu urmărea să-şi odihnească plutonul peste noapte într-un spaţiu acoperit. Noaptea era rece şi vîn- toasă. încropi în acest sens un dialog cu Fcldwebel-ul în halat, cadru sanitar după aparenţe. Foloâ germana, cunoştinţele sale de germană, dai’ primi şi ajutoriîl lui Honza

- care tălmăci improvizat.

— Vreau să-mi incărtiruiesc plutonul îrt sala de festivităţi, am neVoie de pături şi saltele, cu împrumut pentru o noapte. Mîine dimineaţă le primeşti îndărăt, la număr.

— Aici este spital, nu hotel. Căutaţi alt ioc de dormit !

Nu se arăta deloc ospitalier neamţul.

— Credeam că se poate discuta cu dumneata omeneşte.

— Nu este îngăduită o cazarmă lîngă o infirmerie.
S pericol de a-mi contamina bolnavii. Este interzis de ' legile sanitare.

— Ăsta e nebun de-a binelea, se necăji Honza, vor- bindu-i în româneşte lui Vienescu. Ar trebui să schimbi foaia cu el.

— Pleşoi, individul ne crede nişte papă-lapte, zimbi verde Moraru.

— Domnule sublocotenent, îşi alipi călcîiele Pleşoi. Ştiu cîteva vorbe de dulce în germană, lăsaţi-mă să le exersez cu bâiatu’.

— Hai să-i dăm şansa să se dezmeticească, îl refuză Vienescu. Spune, se adresă din nou plutonierului, ne dai ceva pe care să dormim şi să ne învelim ? Trebuie să-mi odihnesc oamenii.

— Voi, tanchiştii români întreceţi mult măsura.

Augustin pricepea şi el puţină germană şi îi sări ţandăra.

— Dom’ sublocotenent, daţi-ni-1 pe mînă.
Omu’ ia peste picior.

— Potoliţi-vă, băieţi ! Ce grad ai în armată, infirmier ? se prefăcu Vienescu neştiutor asupra treptei ierarhice militare a neamţului.

— Tunica e în faţa voastră. N-aţi învăţat pînă acum gradele din armata germană ? Am luptat împreună trei ani şi ceva. x

— Lasă dumneata ce-a fost, îi vorbi calm Vienescu. înţeleg grija dumitale pentru bolnavi, dar conformea- ză-te dorinţei noastre. Care este numele dumitale ?

— Sint Feldwebel Rudi Muller, şeful acestui spital german ! şi îşi alipi călcîiele bocancilor într-un ţac perfect,

— Uite ce este, *Herr* Feldwebel, adu-ne pături şi sal-, tele imediat !

— Nu primesc ordine de la un ofiţer inamic. Sînt cadru medical, apărat de convenţia de la Haga.

— Feldwebel Muller, te declar prizonierul meu '!

— Legile de umanitate vă dictează să-mi lăsaţi libertatea pentru a-mi îngriji răniţii. Apoi, şcoala este ocupată cu spitalul meu.

— Feldwebel Miiller. pe frontul de răsărit ai fost ?

— Am fost, ce legătură are cu ce discutăm acum 7 |

— Generalul Keltel a scos prizonierul rus de sub jurisdicţia Convenţiilor de la Haga. Acum, aici, pot şi eu să decid ce regim îţi aplic. Hai să isprăvim, *Herr* Muller. Uite, îţi dau cîţiva băieţi să te ajute, să aducă in sală cele trebuitoare pentru odihnă.

— Eu înţeleg că n-am altă ieşire şi cedez. Nu mă pot împotrivi la atitea arme. Faceţi ce vreţi cu şcoala asta.

înainte de a se culca, sublocotenentul inspectă

micul
• spital. Erau circa douăzeci şi opt de răniţi, majoritatea netransportabili. |n timp ce vorbise cu infirmierul, gemetele se curmară puţin pentru ca apoi suferinţa să nu mai poată fi stăpînită, oamenii se lăsau pradâ nevoii de a-şi despovăra trupul şi sufletul de durere.

Pleşoi şi Chiriae primiră ordin să se ducă pînă la fur- gonul sanitar sovietic, de unde aduseră pansamente, morfină, sulfamidă şi tinctură de iod, toate solicitate de infirmier. ,

Sublocotenentul Vienescu se întinse pe o saltea care mirosea a cloroform. îşi concentra voinţa să adoarmă. **I-ra** fost greu, foarte greu. Ar fi voit să tragă deasupra lui întunericul, să-l folosească ca o cuvertură.

,, Mirosul creolinei îi reamintea de şcqala unde urmase clasele primare, de sala de şezători, o sală parcă geamănă cu aceasta, cu aceleaşi scaune pe care le aşezau pînă în apropierea scenei", o scenă pe care recitase poezii de atîtea ori, 'ori cîntase în corul dirijat de profesorul de muzică Dogaru.

Adrian nu luase nici un premiu întîi; nici o asemenea coroniţă nu i-a înconjurat fruntea. Tudor, atît cît se pricepuse, socotea că premiile nu erau totdeauna răsplata exactă a muncii

îşi reaminti de cărţile de şcoală pe care Katarina i lo cumpăra toamna, înainte de începerea şcolii Şi i le îmbrăca în hirtie albastră, lipindu-le etichete cu chenar, pe care el, Adrian le completa cu cerneală.

Zîmbi unui gînd ce-i revărsă o vreme nostalgia copilăriei în suflet. De cum primea cărţile Adrian le citea pe nerăsuflate. Apoi revenea la cărţile împrumutate de la Harold, ori cumpărate de pe la anticari, din economiile provenite din banii primiţi de Katarina pentru gustarea de la şcoală.

Revăzu în vis, pentru că în vis se găsea bătrînul invalid ce poposea în faţa şcolii cu un căruţ, unde pe o tavă avea piftele de cartofi pudrate cu zahăr, păstrate calde în acea tavă sub care erau cărbuni aprinşi. Fumul ieşea pe micul horn şi acum.

Cîinele invalidului şedea la cîţiva paşi, urmărind copiii care mîncau, aşteptînd cu

demnitate bucăţica de chiftea pe care o scutura de praf înainte de a o înghiţi...

Promovase totdeauna cam pe la sfîrşitul primei treimi din totalul elevilor. Cît despre premianţi, din' toţi cei care avuseseră pe cap coroniţa, numai cîţiva terminaseră cîte o facultate. Majoritatea deveniseră funcţionari obscuri, eşuaţi prin cîte un birou pardosit cu praf.

O anumită zi, tocmai acum cînd n-avea nevoie de ea, se instalase în această sală tot de serbări dintr-un oraş cehoslovac. Avea de recitat o poezie; nu-şi mai amintea autorul, pentru că, pe timpul cînd învăţase primele clase primare, învăţătorul nu insista totdeauna să rosteşti şi numele poetului.

La şezătoare veniseră sumedenie de părinţi. Printre ei Katarina şi Tudor, - instalaţi în primele bănci. Adrian era într-a doua, clasa unde învăţătoare era directoarea. Poezia sa cu mesaj fusese aleasă de directoare. Un mesaj civic, care nu făcea nimănui rău,-nici chiar lui Tudor.

îi spusesem lui Marin, ia mai lasă sticla-n pace,
Tot gil-gil nu-ţi vezi, sărace, nasul roşu de pelin?
El la mine, ce zici, drace ? Şi-ncepu pe drum să joace.

Morala era cusută cu aţă albă. O aluzie la cei care întreceau măsura. Tudor rîdea, pentru că Adrian rostea cu nevinovăţia lui de copil ceea ce Katarina îi spunea mai în fiecare seară cînd venea afumat.

Adrian se afla în scenă, stînjenit de luminile rampei, de acele beculeţe care îi pătrundeau în miezul creierului şi pe care n-avea cum să le îndepărteze, iar în spatele acelor luminiţe se aflau Tudor şi Katarina.

L-am găsit intr-un spital. Marine, tu aici, dar ce-i cu tine
7 !! Şi aştept răspuns şi stau.
Singe el scuipind în fine ; Toţi acei ce minte n-au,
Pat ca mine...!

Au izbucnit aplauze. Multe din femeile prezente erau răzbunate. Mai tare băteau din palme bărbaţii care se simţeau cu musca pe căciulă. Unele neveste evitau privirile bărbaţilor, adesea crunte, bănuind că au fost aduşi anume să asculte poezia...

Ii sări somnuL Ce-i trebuise lui acest vis ! Se

găsea într-o şcoală primară dintr-un orăşel slovac recent eliberat, de unde soldaţii Reich-ului fuseseră alungaţi, dar în graba retragerii îşi lăsaseră Fuhrer-ul şi drapelul spîn- zuraţi pe un perete. Apoi, în micul ostrov de pace statornicită în orăşel, în sala în care poate de asemenea se organizau serbări cu părinţii, Adrian se cufundă în apele blinde ale somnului, alungind din memorie războiul.

Poposi intr-o recrcaţie mare, la şcoală, aşteptînd după doi colegi, să cumpere piftele de cartofi rumenite, pudrate cu zahăr farin, fierbinţi, intr-o lună de iarnă. Simţi dogoarea cărbunilor aprinşi ce ardeau molcom sub tavă. Ciinele negustorului ambulant, un cline potrivit ca mărime aştepta ca de fiecare dată bucăţica dfe piftea. Apăru un sergent de stradă şi negustorul şonticăindu-şi piciorul de lemn dispăru în vifornită urmat de cîinele care privea cînd şi cînd îndărăt...

24

Se apropiau de rîul Zitava. Drumul era rău, desfundat ; fuseseră obligaţi să atingă, cote înalte ale terenului, fâcînd deplasări manevriere grele, pentru învăluirea şi întoarcerea vrăjmaşului..

în două atacuri de noapte rupseseră apărarea inamicului, apoi respinseseră din mişcare contraatacurile furibunde ale acestuia.

Skoda comandată de Vienescu cobora şi urca panta înclinată şi sinuoasă ; Teofil Chiriae avea aceeaşi senzaţie de rău de mare pe care o încercase de mai multe ori în largul portului Constanţa.

Aveau ca obiocliv forţarea NitreL numai că pînă la acest rîu mai aveau de trecut şi Zitava, pe malul căreia se găsiră curînd.

După un bombardament necruţător, combinat, artilerie şi tancuri, blindatele trecură dincolo de apă, într-o conlucrare ireproşabilă cu pontonierii şi infanteriştii sovietici. Cucerîră orăşelul Jitkaty. înfringînd unităţile germane adăpostite în spatele întăriturilor.

A. doua linie de apărare germană n-a mai putut fi cucerită. în ziua aceea : românii şi sovieticii fură obligaţi să se oprească pe aliniamentul atins şi să treacă în apărare în vederea declanşării atacului...
A doua zi dimineaţă, in zori, reluară lupta cu un Ar năprasnic de obuziere şi branduri. Proiectilele muşcau cu

sete din **aliniamentul** inamic întărit. în tot cursul după-amiezii s-au dat în continuare lupte grele. Artileria «ntitanc a ţinut blindatele la respect o bună bucată de timp. Nici infanteriştii n-au putut să se apropie prea mult' de întărituri; germanii, avînd flancurile protejate, se cramponau de poziţii...

S-a hotărit ca tancurile să sprijine infanteriştii sovietici în-atac, păstrând sub foc concentrat punctele germane întărite. Unul cîte unul cuiburile de foc inamice au fost distruse. Apoi, sub un foc acoperitor, declanşat de auto- tunmi, plutonul lui Vienescu pomi...

Avea misiunea să fixeze vrăjmaşul pe direcţia lui de atac, iar alte două plutoane să-l învăluie din mers.

Manevra a izbutit. Lipsiţi-de aportul artileriei anticar, germanii bătură în retrăgea Cuiburile lor de mitraliera fură depăşite de tancuri şi căzură pe rînd pradă autotu- nurilor şi abililor infanterişti sovietici...

După ce primiră datele de la cercetarea mobila a Regimentului 2 Care de lupta, tancurile românilor pătrunseră în noul cap de pod creat de sovietici. Spre dimineaţă, cînd ceruj abia se spărsese într-o margine şi pe cînd zorile se revărsau în implacabila şi m alin a la lor că\ătorie, valea luă brusc foc.

Artileria germanilor începuse prima. încercînd. prin- tr-o contrapregătire puternică,' să lichideze capul de pod de- pe malul drept al Nitrei. Skoda lui Vienescu intră în luptă alături de întregul pluton. Vîntul aromat al semănăturilor alunga ceaţa clorotică, la adăpostul căreia se pripăşiseră germanii care-şi ridicaseră întărituri la iuţeala...

-După focul de tatonare, se dezlănţui un adevărat iad. Glasuri ascuţite şi repezi de automate 6e întretâiau cu clănţănitul mitralierelor şi al brandurilor, cu păcănitul rit- mat al autotunurilor.

Concertul devenise, nesuferit şi pentni că obişnuiţi cu aşa ceva. Nici o gură de foc nu irosea muniţia. Exista dorinţa obsesivă de a ucide, de a distruge mijlocul inamic de luptă, într-un cuvînt să producă avarii şi pierderi de vieţi omeneşti cît mai mari

' Lupta creştea in intensitate. Priveliştea era grandioasă. încleştarea avea loc pe o întindere de cîmpie ce se desfăşura armonios în toate planurile depărtărilor. Fuiorul obuzelor colinda bezmetic de la unii la ceilalţi. Chi- riac privea prin vizor, minunîndu-se de coloritul exploziv a doi fluturi pictaţi fastidios de natură ce se alergau prin faţa ferăstruicii într-un ritual de cununie diurnă...

Tăcerea instalată o vreme fu sfîşiată de huruitul tancurilor care, susţinute de artilerie, dezlănţuiseră un atac rapid şi incisiv.

Vienescu continua înaintarea, avînd grijă să nu se desprindă prea mult de grosul trupelor. Depăşise un cuib de mitralieră, apoi înlătură din luptă un tun anticar.

Nemărturisita groază de moarte sălăşluia în sufletul fiecărui militar. Teofil Chiriae uitase cu totul de fluturi; cîmpul de luptă devenise tot mai cenuşiu, un cenuşiu combinat dintr-o infinitate de semitonuri, apoi cenuşiul acela se ridică în eter.

Tancul urca o pantă abruptă, cu pămînt argilos care se lipea de şenile ; traversau un deal cu o înălţime apreciabilă, acoperit ici-colo cu stînci şi brazi semeţi, deal presărat cu case solitare, drapate în vegetaţie.

Cobcrîră un drum povîrnit, trecînd pe lîngă zidul crăpat al unei construcţii. "

Germanii se retrăgeau pe noi poziţii, dezlipindu-se treptat de atacanţi şi apărîndu-se cu o ariergardă abilă, cu misiunea de ă întîrzia urmăritorii, cu care angaja lupte violente, pentru ca în acest timp cît mai mulţi militari să poată ieşi din punga ce tot se îngusta.

Sosi noaptea. Trebuiau să treacă dincolo de deal, apoi sâ pătrundă într-o strungă, să cadă germanilor în spate. Două plutoane de tancuri primiră ordin să escaladeze masivul muntos din dreapta trecătorii, printre care şi cel comandat de

Vienescu.

Urma să fie folosită o cale cercetată în timpul zilei de patrula mobilă de recunoaştere a românilor. Inamicul trebuia prins între două focuri, al românilor şi al sovieticilor, care asaltau curmătura la începutul ei dinspre est.

în misiunea respectivă, li s-au alăturat şi două transportoare blindate date de batalion.

Drumul forestier era abrupt şi desfundat, aproape im-» practicabil, dîndu-le mult de furcă. Au fost nevoiţi să improvizeze punţi de trecere peste porţiuni de teren prăbuşite, folosind buşteni şi cabluri..'.

Dimineaţa porniră pe panta ce cobora destul de abrupt, la fel ca la urcare, de la cota 1300 de metri, prin- tr-o vale împădurită. Soarele se ridicase bine pe cer, lumina astrului deveni tot mai puternică, repartizînd culorile de negru şi alb, alteori de cafeniu şi, violet pe siluetele pinilor şi ale stejarilor...

Cînd lupta în trecătoare era în toi, tancurile căzură în spatele vrăjmaşului, tăindii-i retragerea. Germanii luptară pînă la ultimul om, pînă la ultimul cartuş, ca şi cum, pentru ei, atunci ar fi început războiul, întîrziind cît s-a putut înaintarea românilor şi sovieticilor...

•

în faptul serii ajunseră în faţa unui orăşel. Localita^ tea aducea cu un tablou pictat în violaceu. Desenul şi culoarea erau obţinute dintr-o multitudine de tonuri, din tente aplicate prin tuşe mărunte, suprapuse. Soarele, ostenit de alergătura de pe cer, căzuse după un clin al orizontului. Conform semnelor ce li se arătau, germanii se ambiţionau să nu cedeze oraşul. Scoseseră pietrele din pavaj şi ridicaseră cu ele baricade. întinseseră şi reţele din sîrmă ghimpată. în locuri greu de reperat amplasaseră tunuri anticar şi faust-patron-uri.

Ar fi fost de preferat să se fi aşteptat zorile, pentru că _două autotunuri care încercaseră să pătrundă fuseseră rapid incendiate.

Deşi văzduhul nu era prea sigur, cîteva avioane

româneşti de vînătoare şi bombardament atacară inamicul mitraliind şi aruncînd bombe de calibru redus, producind apărătorilor pierderi însemnate...

Ordinul sunase limpede : pînă dimineaţa orăşelul trebuie cucerit. A doua zi urma să se pregătească traversarea Vahului, o apă lată de aproape o sută de metri, trecerea neputîndu-se face decît pe pontoane şi, cu siguranţă, sub focul aviatorilor şi artileriştilor germani.

Numai că aviatorii români aruncară peste aşezare paraşute luminoase, aducînd aici o dimineaţă timpurie, IE

limpezimea căreia atacanţii puteau localiza inamicul. Casele şi arborii căpătară înfăţişări de fantasme.

Infanteriştii sovietici deschiseseră de citva timp foctfî, 1 făcînd salturi repezi şi scurte, sub acoperirea blindatelor i şi armelor automate. într-un avînt greu de stopat, pătrunseră pe străzile oraşului. Escaladară garduri, cuce- 3 riră poduri de case, trecură ca pisicile pe şarpante repezi, j intrară în subsoluri, scoţînd din coclauri abia accesibile un inamic încăpăţînat, jurat *să* nu cedeze, să nu piardă şi care, totuşi, treptat-treptat înţelegînd că nu mai are de ales, părăsea terenul...

Tancurile şi autotunurile intrară şi ele în localitate, lichidînd cuiburile de mitraliere inamice ori tunurile anticar, luptînd pas la pas cu sovieticii.

A doua zi, bătălia a continuat şi mai aprinsă. Sovieticii şi românii cîştigau teren anevoie, învingînd şi respin- gînd un adversar încă puternic, dîrz, curajos, abil, ce se bătea cu disperare, ce nu se ferea de moarte, uneori căutîr.d-o. Tanchiştii, mulţi dintre ei, luptară în numeroase situaţii şi ca infanterişti...

în după-amiaza celei de-a doua zile, dupăiCe în prima ei parte germanii îşi intensificaseră contraatacurile cişti- gînd şi ceva teren, trebuiră pînă la sfîrşit să cedeze şi să se retragă.

La adăpostul blindatelor, infanteriştii şi geniştii sovietici se infiltrau pînă la locurile inamice întărite. Vîr- furile înaintate ale tanehiştilor ^ şi infanteriştilor atinseră ultimele case ale orăşelului. în faţă, cît vedeau cu ochii, urma o vale împădurită şi-de dincolo de ea, ajungea pînă». la ei răsuflarea răcoritoare a Vahului....

Veni o altă noapte. Oraşul era iar luminat de sus, iar siluetele militarilor ce se pîndeau într-o luptă surdă, perseverentă, neiertătoare, jucau contorsionate pe faţadele clădirilor, pe garduri, crescînd ori scăzînd, scurtîndu-se ori alungindu-se, alcătuind un joc halucinant de lumini şi umbre care, nu se ştie prin ce efect al apei morţii, se reflectau în pînzele cerului, la orizont, deasupra

apei Vahului...

O casă, în care germanii se fortificaseră, astfel că sovieticii nu puteau pătrunde, fu supusă loviturilor unui tun. După primele proiectile, practic, la acel număr al
străzii nu mai exista nici un imobil. Rămăsese în schimb un morman de dărîmături cu miros de canal, de sub care. cînd şi cînd, răzbăteau înjurături într-un argou cazon.

Skoda Tx-31 se rifui cu inamicul ascuns într-o altă clădire. Mocanu trăsese, la ordin, trei obuze. La ultimul, întreaga construcţie se ridică, ca înălţată de o mînă uriaşă, apoi locuinţa se umflă, luă forma neregulată a unui poloboc cu cercurile plesnite şi crăpă în punctul culminant al ascensiunii, apoi se dezagregă, împărţindu-se şi revenind la «ol, împroşcînd în jur cu moloz şi pulbere (te nisip...

Blindata lui Vienescu se găsea pe strada Solanek, luminată de un tanc românesc care ardea. N-ar fi trebuit să zăbovească pe acolo, pentru că la numai cîteva secunde după ce au fost descoperiţi, porni spre ei o flacără albăstrie ca o coadă luminoasă de cometă.

întunericul oblăduitor i-a ajutat însă. O a doua lovitură se îndreptă spre Skodă, dar şi de data asta vrăjmaş şui a ratat ţinta.

Un al treilea proiectil n-a mai sosit, deşi tanchiştii fiu aveau nici un merit. Rafala unei arme automate trasă ddntr-o lucarnă, după cum au observat ulterior, redusese inamicul la tăcere.

In sfîrşit,'luminară cu farul tancului locul de unâ& plecaseră proiectilele şi descoperiră doi nemţi atîmînd peste un zid acund, prăbuşit, alături de ţeava antitane.

Punctele germane de rezistentă au fost cucerite unul după altul. OraşUl intră în mîinile eliberatorilor...

•

împuşcăturile încetaseră in Orăşel, şi se instalase o linişte de parcă niciodată nu se trăsese cu arma pe acofe* Locuitorii, şi ei greu încercaţi,

începură să iasă de prin ascunzători. Trăiseră zile şi nopţi de coşmar, aşteptînd clipă de clipă să fie alungaţi naziştii...

Militarii germani care supravieţuiseră, printre care numeroşi şi uşor răniţi, părăsiseră strada principală păziţi de infanteriştii sovietici, cu destinaţia gara apropiată, unde urmau să fie triaţi. Morţii erau adunaţi pe trotuare, aşteptindu-se maşinile mortuare...

La ora amiezii, tanchiştii erau încolonaţi in faţa unei marmite din care marmitierul, un carelian, le deşerta în. gamele caşa îndulcită cu zahăr şi piine cazonă.

— Haraşo, haraşo, tavarăş offizier ! răsturnă el polonicul vîrfuit cu arpacaşul fiert şi îndulcit, în gamela ofiţerului Vienescu.

Carelianul era asistat de un sergent-major rus, cu o figură aspră, care scotea dintr-un sac coltucul de pîine, vigilent să nu ia careva de două ori, pentru că avea porţiile socotite riguros.

— *Hitler kaput, Reich kaput,* scoase un altul un salam din sin, pe care îl rupse în două, dîndu-1 românilor. Tanchist român *haraşo !*

— Ce zice Ivan ? îl descusu Chiriae pe Augustin.
! — Nu ştii pînă acum ce înseamnă *haraşo* şi fcaput ? ' *!*

— Cunosc, dar vroiam să te aud. De astă-noapte n-ai mai scos o vorbă. Credeam că ţi-au luat graiul şi auzul zgomotele din tanc.

Se aşezară pe marginea unui trotuar şi mîncau caşa. La cîţiva paşi mai încolo, morţii încă mai zăboveau în aşteptarea camionului. Pe obrazul unui german, Vienescu citea parcă întreaga desnădejde a militarului înfrînt. Murise cu ochii deschişi, doi ochi apoşi, privind fix spre un nicăieri...

Terminară de mîncat şi-şi spălară gamelele la un hidrant lăsat deschis. Echipajul Skodei Tx-31 gusta aroma unei ţigări pp acelaşi trotuar eliberat între timp de morţi. Totul arăta altfel, parcă nicicînd nu existaseră cadavre la cîţiva paşi de ei.

O tînără, însoţită de o alta, a întins spre tanchişti un bucheţel de toporaşi. Prinja avea ochii mari, căprui. Vienescu le-a zîmbit, mulţumindu-le,

folosind cele cîteva cuvinte germane ştiute.

— *Danke schon, Frăulein.*

— *Bitte schon, Herr Kamerad Ojfizier.*

— Cînd părăsiţi oraşul ? li se adxesă într-o română aproape exactă aceea care tăcuse, pleeîndu-şi privirea.

— De ce n-aţi vorbit în româneşte de la început ? !

— Am vrut să vă fac o surpriză plăcută. Cred că am izbutit...

— De unde ştiţi româneşte atît de bine ?

Chiriac, Augustin, Pleşoi şi Mocanu, văzîndu-şi comandantul discUtînd cu cele două tinere, se abţinură fii glumească.

— Am locuit în nord, în Bucovina. Tata este bucovinean. mama austriacă. Războiul ne-a prins la nişte rude

— Cum vă numiţi ?

— Eu sînt Franka, prietena mea se numeşte Zuska. Sîntem verişoare de gradul doi. Ne înţelegem foarte bine.

— Zuska este germană, vorbeşte bine nemţeşte dir cîte înţeleg. .

— Este cehă, din Praga. Acum stă la mine. Au prins-c luptele aici. Acum nu mai poate ajunge acasă. Voi cînc porniţi după germani ?

— Pentru ce graba asta ?

— Să se poată duce Zuska acasă. Nu ştie nimic despre ai săi. Ultimele zile au fost un coşmar. Nu pricepeait cine este învingător şi cine este învins.

— Cred că te bucuri că am ieşit noi biruitori ? !

— Bineînţeles, spuse Franka şi îşi schimbă greutatea pe celălalt picior. Ne-am săturat de germani. Abia aşteptam să fie goniţi.

— Dar germanii sînt bărbaţi manieraţi, chipeşi, interesanţi !

— Nu glumiţi cu mine. Ne-am săturat de ei, ca stă- pîni. Afară de asta, de cînd ne-au ocupat ţara, ne-au rechiziţionat casele, atelajele, au luat aproape toaţă mînca- rea din oraş să-şi hrănească soldaţii, iar noi şedeam ore întregi pe la cozi să cumpărăm pe cartele pîine şi marmeladă. Pe deasupra, erau aroganţi, mergeau pe stradă ţan-

ţoşi ca păunii.
— Cîţi ani ai, Franka ?
Fata roşi. întrebarea părea că nu-i face plăcere,
— La toamnă împlinesc şaptesprezece ani.
Echipajul Skodei s-a retras discret. Discuţia avansa,
devenise amicală, ofiţerul lor părăsise tonul cazon, modula altfel cuvintele, privirea îi lucea, avea în ea Un fel de vino-ncoa’.
— Eşti domnişoară în toată puterea cuvîntului !
— Abia aşteaptă să devină majoră, chicoti Zuska.
.— Va sosi şi ziua aceea. Pînă atunci terminaţi-vâ şcoala, învăţaţi bine, să vă faceţi o carieră, le spuse el serios. -

■

Pe lîngă ei trecu camionul mortuar ce adunase pe cei căzuţi în luptă de pe o altă stradă. Copitele cailor clămpăneau parcă un ritm dureros.

— Caii nu prea par mulţumiţi de misiunea ce le-a fost încredinţată.

— La ce te referi, Franka ? fu surprins de observaţia fetei.

— Au în priviri o infinita tristeţe. Rar tare nenorociţi.

— Animalele de povară au de obicei o asemenea privire.

— Da. dar pe mine m-au impresionat.
— Urmezi la liceu, Franka ?
— Sînt în ultima clasă.
— Şi verişoara ta, Zuska ?

■— Tot îh ultima, vorbi Zuska pentru ea Eu învăţ la real.

Ii răspunsese in germană, Franka traducîndu-i întrebarea lui Adrian. Zuska era puţin încurcată, toată discuţia o purta vară-sa.

— Uite, pentru că în tanc florile voastre s-ar ofili, vi le restitui. Voi ştiţi să le îngrijiţi mai bine ca noi.

— *Le-am cules pentru voi. Şinteţi cei care aţi luptat pe strada Solanek. unde locuim. V-am recunoscut după iniţialele tancului. -

— Deci. aşa ! Sîntem cunoştinţe mai vechi.

— Mi-a fost teamă pentru voi. Din adăpostul

nostru am văzut lupta. Ştiam de militarii germani care vă pîn- deau. Aţi avut noroc cu bunicul, care a tras în ei. .

— Mi-ar face plăcere să-l cunosc, Franka.

— Este la primărie cu alţi oameni din oraş. Vor să prindă pe cei care au colaborat cu germanii în aceşti ani Şi au făcut atîta râu oamenilor,

— Atunci să-i mulţumeşti bunicului din partea noastră.

— Tu cum te numeşti ?

— Sublocotenent Adrian Vienescu.

— Numele tău mic este evocat în cartea de istorie.

— Eu n-am nici un merit. Tatăl meu mi l-a ales.

— Eşti din Bucur eşti ?

— Ai ghicit.

— Dacă ajung vreodată la tine în oraş, am să te caut,

— Bucureştiul este mare. N-are să-ţi fie tocmai uşor.

— Am să întreb la cazarma de tancuri cine a fost In tancul Tx-31.

— Ar fi o cale. Ar mai trebui să mă întorc şi viu din acest război.

— Dacă păstrezi toporaşii, ei au să te ferească de iTioarte.

— Bine, aşa am să fac.

— Eşti căsătorit, Adrian ?

— Nu. Dar pentru ce trebuie să ştii ?

— Ai desigur iubită...

— M-am înţeles cu o fată să mă aştepte. Nu crezi că întrebările tale au depăşit un anumit prag ?

— Dacă pînă ajung eu în Bucureşti, tu te căsătoreşti cu ea, am să aflu şi nu te mai caut. Soţia ta poate să fie geloasă. Nu-mi plac dramele.

— Termină-ţi mai întîi şcoala. Uite adresa mea din Bucureşti. Să-mi scrii după ce ţi-ai luat bacalaureatul Sper să aibă cine să-ţi răspundă.

Fetele il părăsiră. Echipajul asistase mut la discuţie. Cind s-a apropiat de comandant, nici unul n-avea privirea insinuantă. Adrian s-a ferit să facă

vreun comentariu. Era'şi el puţin contrariat de felul cum decursese convers saţia cu Franka.

Urmat de tanchişti se deplasă la capătul străzii So- lanek. Fetele înaintaseră mult. Franka şi Zuska păreau tare departe şi mici. Le văzură intrînd într-o casă, la apropierea tancului românesc avariat grav, de care se apropia un transportor blindat.

Fetele s-au mai întors o dată. Apăru din direcţia opusă un bărbat înalt, drept, în etate. Probabil bunicul, cel care trăsese in servanţii faust-patronului. Le-au făcut toţi trei semne cu mîna, după ce fetele schimbară cîteva cuvinte însufleţite cu el. Tanchiştii au răspuns în acelaşi mod. Apoi s-au întors la Skoda lor...

îşi întinseră foile de cort pe trotuar, ca să fure cîteva ore de somn. Ziua trecuse repede. Restabiliseră starea iniţială de pregătire a mijlocului lor de luptă.

Mai trecură pe strada Solanek. dar fetele nici pe la fereastră nu s-au mai arătat. îşi pctrecură timpul refâ- eîndu-şi, pe cît era posibil, înfăţişarea, s-au bărbierit pe rînd în oglinda lui Mocanu, s-au spălat la o cişmea, şi-au periat hainele, mai-mai să le lustruiască, iar la sfîrşit. după lăsarea întunericului au luat masa de seară apoi s-au pregătit de odihnă.

Afară era călduţ, aerul era îmbălsămat de mirosul florilor timpurii de liliac. în acel aer lanchişlii îşi răcoreau obrajii supţi de neodihnă şi luptă.

Intr-un pom, ciripitul drăgăstos şi gureş al unei familii de vrăbii amintea oamenilor trintiţi pe jos că viata îşi urma cursul. Cînd şi cînd, piuitul puilor ce suspinau în somn părea să exprime mulţumiri celor de pe foile de cort, pentru liniştea lor acum asigurată de tknchiştii de la care ajungea la cuib mirosul pulberei negre, al fumului şi al unsorii.

25

însoţit de echipajul său, străbătu Maximilianstrasse, venind dinspre Alter Botanicher Garten, pentru a le face pe plac servanţilor care insistaseră pentru o mică plimbare.

în faţă li se deschidea, sobru Maximilianbruke. Trecură peste pod şi ajunseră în Max-Weber-Platz, de unde, apu- cînd-o la dreapta, în imediata apropiere a Kirchenstrasse, se afla berăria.

Zgomotul şi fumul de ţigară se amestecau cu mirosul efectelor cazone, cu cel de alcool, şi de apă de colonie ieftină, şi toate i-au întîmpinat de la intrare.

Abia s-au aşezat şi de masa lor s-au apropiat două tinere, obişnuite ale localului. Locotenentul Reder se făcu că nu le observă. Martin Junker, ochitorul-trăgător, şi Feldwebel-ul Konrad Marssel în schimb intrară în vorbă cu ele, oferindu-le cîte un scaun.

Harold se prefăcu mai departe indiferent. Discuţia n-a durat prea mult şi cocotele îi părăsiră. Chelnerul aduse un al doilea rînd de bere tanchiştilor, care tot nu căzuseră la o înţelegere asupra a ceea ce aveau să mănînce.

Berea era cam apoasă, sigur fusese înmulţită de barman pentru a putea servi mai mulţi clienţi în momentele respective de criză.

Fumau şi beau bere într-un spaţiu tot mai saturat de aburii băuturilor şi de fumul ţigărilor. Barul era înţesat cu militari.

Profesioniste drăguţe intrau şi părăseau localul însoţite de amatorii cu care se înţeleseseră asupra preţului, după ce băuseră cocoţate pe scaunele înalte, rotative, alături de clienţi prezumtivi.

Chelnerul, chemat de Reder, se postase în spatele lui; părea că nu va părăsi locul fără să ia comanda.

— Doriţi o gustare la bere, ori să vâ servesc prînzul ?

— Să fie ceva cald preparat la iuţeală, opină Harold. Sîntem grăbiţi *Herr* chelner.

— Vă fac la iuţeală cîrnaţi bavarezi, friptură de porc sau mincare bavareză cu varză dulce. Vâ pot prepara şi ceva austriac, de pe meleagurile Fuhrer-ului nostru drag : un şniţel vienez, o salată de peşte ?...

— Aveţi atîtea bunătăţi, că mi se face rău, surise rece Harold. Nu văd pe nici o masă ceva din tot ce-aţi înşirat aici !

— *Herr Leutenant,* noi apreciem şi sprijinim uniforma militară, trupele noastre de elită. „SS“-ul, după părerea patronului, şi mai ales voi, tanchiştii, veţi cîştiga războiul. Fulgerele voastre îi vor topi pe toţi inamicii.

— Am auzit ce bunătăţi aveţi pe aici, lasă-ne să ne hotărîm.

— Mă chemaţi. N-avem pentru oricine asemenea preparate. Carnea o dăm numai celor mai buni fii ai Reich- ului. în primul rînd militarilor de pe front. Ei due greul războiului.

— Ce zici, *Herr Feldwebel,* chelnerul ăsta pare un mare patriot. Se vede după consideraţia ce o

poartă uniformei noastre.

— Să nu ne arate numai o falsă simpatie, iar în realitate să aibă o părere contrarie, hrănită de alte credinţe, *Herr Leutenant.*

— Aştia sint cei mai periculoşi, *Herr Feldwebel.*

— Aşa e. *Herr Leutenant.* Pe ăştia n-ai de unde să-I apuci, dar. mai devreme ori mai tîrziu, tot se demască şi atunci...

— Hai să hotărim ce mîncăm. Ce părere ai, caporal Schmidt ?

Friederich Schmidt era originar din Koln, era meea- nic-auto de meserie. Bătea la 27 de ani. Fusese încorporat, instruit şi făcuse campania din Polonia, apoi în Franţa şi Iugoslavia. Luptase aproape trei luni cu americanii şi canadienii, începînd cu încleştările de pe „Zidul Atlanticului'[1] şi după aceca îl transferaseră de la Wehr- macht la divizia de blindate ,,SS" Totenkopf. Fusese ră- nit. spitalizat, se vindecase, acum făcea parte din echipajul lui Harold Reder. Era insurat cu Agathe Einholtz, o farmacistă din Dessau, cunoscută într-o permisie. Agathe urma să aducă pe lume un copil. La ultima permisie petrecuse cu ea două săptămîni într-un sat, feriţi de bombardamentele de noapte ale anglo-americanilor. S-au întors rapid în Dessau, Agathe fiind rechemată la serviciu. Acum, cu degetul muiat în bere, Schmidt scria iniţiala ,.A'\ de la Agathe.

— Ceva rapid, *Herr Leutenant.* Un cîmat cu varză călită ar fi ceva nemaipomenit. Varza dulce nu-mi place, cliiar dacă ne aflăm în patria bavarezilor.

—Dacă Schmidt recomandă cîrnatul, mâ înscriu şi - eu. îşi dădu adeziunea Konrad Marssel, care părpa indiferent la ce i sc va pune pe masă.

Feldwebel-ul- Marssel ajunsese la treizeci şi ceva de ani. Luptase pe mai toate fronturile. Era thuringian. Credea în Germania Mare, în geniul lui Hitler. Intrase în N.S.D.A.P., apoi în „S.S.". Avea două fetiţe, pe Margit şi pe Eva. Soţia sa, Inge, o bună germană, gospodină, femeie de treabă, harnică, credincioasă, lucra ca vînză- toare într-o papetărie.

— Soldat Alfred Junker, ce vrei să mănînci ? îl

chesr- tionă Harold.

—Dacă şi Herr *Feldwebel* îi face cheful lui Schmidt, trec şi eu de partea majorităţii. Tot cîrnat, domnule locotenent Harold,

Chelnerul aduse comanda, fâcînd cu greu loc farfuriilor pe tăblia mesei, înghesuind paharele de bere, urîn- du-le tradiţionalul: *„Mahlzeit*

Uniforma neagră a tanchiştilor, cei doi „SS", ca nişte fulgere, atrăsese atenţia. Mulţi îi priveau uşor ironic. La început, cînd victoriile Germaniei se ţineau lanţ, uniforma asta era socotită o culme a eleganţei masculine şi
o imbrăcaserâ chiar şi germani distinşi, unu din familii bune, După înfrîngerile de pe front, uniforma brună st depreciase, prestigiul ei scăzuse enorm. Dar, din lipsă de arieni pur-sînge, fuseseră îmbrăcaţi şi aşa-risele „corcituri", care nu mai erau prototipurile de mîine ale populaţiei germane, sup'eroamenii...

Erau în berărie indivizi care priveau admirativ şi încrezători pe tanchiştii diviziilor blindate „SS". Aflaseră, cine ştie de unde, că aveau în dotare ultimul prototip de tanc : Tigrul regal de tonaj foarte greu, căruia nici Boozuka americană — se zvonise — nu-i putea străpunge platoşele de oţel.

— Mai luăm un rînd, domnilor camarazi ? îi consultă Reder. -

Chiar şi Alfred Junker, cunoscut câ riu-i'plăcea berea
— băutura tradiţională germană — se alătură întregului echipaj.

— Este răcoritoare, deşi nu aduce cu berea băută în grădină, în vecinătatea unui liliac înflorit, face totuşi bine la cîmatul ăsta puţin cam sărat.

Alfred Junker ajunsese la 26 de ani. De cind fusese incorporat într-un divizion de tancuri şi pînă în ziua aceea, sfîrşitul lunii martie 1945, luptase tot timpul, cu mici întreruperi. Făcuse parte din *Afrikakorps,* la fel ca şi Harold. Ajunsese în Răsărit, tot alături de acesta. Unitatea i-a fost retrasă în Germania pentru refacere şi soarta de-cisese să-l reîmilnească pe Harold. Acum făcea parte din echipajul lui. Junker era îndrăgostit de Gerda, recepţio- nera unui hojel din Miinchen. O

cunoştea dinainte, pe cînd Gerda era încă o fetiţă. La ultima permisie observase că fata înflorise. O ceruse de soţie. Părinţii ei s-au opus şi atunci s-au logodit în taină. Cele două fulgere de pe petliţe o înfricoşaseră pe mama Gerdei, iar tancul li se părea a fi un sarcofag pe şenile...

Urmau sâ achite nota şi Harold chemă chelnerul. Consumaţia era calculată şi plăti din soldă cu bancnote nou- nouţe, recent emise de Reichbank. I-a lăsat un rest mare celui care le servise bunătăţile.

La ieşire s-au înţeles ca, după trei ore, să se reîntîl- nească la podul Ludwigbriike. Nu se admiteau întîrzieri.

Harold se despărţi de echipajul său, din care lipsea radiotelegrafistul Franz GrCindstein. Ochise el mai de mult un bar de zi populat cu fete frumoase, nu departe de Biumenstrasse. Intră şi comandă un coniac franţuzesc.

I s-a servit băutura dintr-o sticlă dosită sub tejghea : o captură, cu siguranţă.

După nici cinci minute, se apropie de el o fată subţire la corp, fardată ţipător, cu mult bordo pe pometi, cu sinii mari şi şoldurile subţiri. In timp ce se urca pe scaunul înalt al barului, îşi aprinse o ţigară lungă cu un gest imitat de la vreo stea de cinema.

— Vă place acelaşi coniac ca şi mie. *Herr Leutenant.*

— Este o simplă întîmplare, *Frăulein* ?...

— Lizzy, *Herr?...*

— Harold Reder, este numele meu trecut în acte. Dumneata ?

— Lizzy este numele meu pentru acest bar.

— Dar în afara acestui loc ? Cum te numeşti de fapt ?

— Gertrude. Dar să lăsăm prezentăriLe, nu mă mai descoase. Fiecaie poale inşira o poveste cît de cît credibilă. Venisem să te întreb dacă vrei să facem puţină dragoste ?

— Pentru ce altceva aş fi intrat aici ?

— Nu fi -răutăcios, Harold. Ce v-aţi face voi, militarii. fără noi ? Şi, de altfel, nu pări deloc o victimă ino- c-jiită. Nu barul acesta te duce la pierzanie, ci moravurile de aici.

— începi să devii Interesantă, Gertrude. Eşti- angâ- j ala localului ?'

— Nu. Sînt flotantă. Vin numai incidental, ca şi acum.

— Mai există si alte modalităţi, mai onorabile

de a-ţi ciştiga existenţa ?

— Pe ce lume trăieşti, omule ? Oamenii ocupaţi şi cu bani n-au timp de irosii cucerind o femeie. Eu sînt gata cucerită. Ofiţerii, cum eşti tu, n-au timp de pierdut. Pricepi ?

— Nu-ţi priesc. se vede, programul şi munca într-o fabrică. ’

— Facem prea multă teorie. Mai bine comandă-mi nn coniac» "

/Hatold se .conformă. Femeia aducea înti ucitva cu Bri- gitte Elpert. O lăsase în Rontânia, pentru că nu-i sosiseră actele.

— Pentru ce bem ? ridică paharul femeia.

. — Că ne-am cunoscut, pentru tine şi pentru viaţă !

Sorbiră amîndoi pînă la sfîrşit lichidul auriu, privin- du -se în ochi. Harold mai comandă. Gertrude era plăcută şi pe deasupra isteaţă.

— Unde locuieşti ? o întrebă Harold în uşa barului.

— La zece minute de mers pe jos. Am însă abonament la un hotel pentru o cameră. Nu este cine ştie ce. dar acum, cind atîtea locuinţe sînt distruse de bombardamente...

Gertrude nu părea să fie prea cunoscută, ori miin- chenezii erau nişte oameni discreţi. Mergeau unul lîngă celălalt. Era o fată citită ; terminase chiar liceul. Logodnicul şi-l pierduse în luptele cu partizanii lui Tito, în Herţ^govina. Nu părea prea afectată.

Intrară într-un hotel de mîna a treia, cu geamurile lipite cu benzi de hîrtie. La recepţie, Gertrude primi o cheie de un tip arhaic, cu tăbliţă pe care era ştanţat un număr. Recepţionerul îi ceru lui Harold chiria pentru o zi, făcîndu-1 atent că este vorba numai de o oră. Ii soli- . cită şi legitimaţia.

— Vă înregistrăm numai, nu vă reţinem actul. Mulţi ofiţeri se îmbată, fac gălăgie, şi-i deranjează pe cei luaţi în pensiune.

— Drept cine mă iei, domnule portar ?

— Acum au intrat în ,,SS“ şi germani de la periferia Reich-ului.

— Măsoară-ţi cuvintele ! Tot ce spui se întoarce

împotriva dumitale. Iţi fac onoare că intru în şandramaua asta.

Portarul se intimidă. Era un om în yîrstă, un german de modă veche şi nu prea îi avea la inimă, este adevărat, pe .,SS“-işti.

Gertrude urca uşurel scara de lemn. O urmă fără tragere de inimă. Treptele scîrţîiau agasant. Ajunseră la o uşă şi fata răsuci cheia în broască. Intrară. încăperea era modestă, cu podea de scîndură vopsită In cafeniu. Pereţii, tapetaţi cu un model cu sturzi. Patul din metal, avea ci tăblie înaltă pe care şedea cocoţat un teuton în armură. Somiera, deasupra cu o saltea afînată în care dispăreai aproape, nu-1 îmbia mai deloc. Pe un scaun, un lighean de porţelan şi o cană înaltă cu mori de vînt şi fete olandeze în port tradiţional. Cana era plină cu apă dc culoare rozalie, care trăsnea • hipermanganat de potasiu. Pe masă, într-o sticlă pîntecoasă, zice-se cu apă bună de băut, lui Harold i se păru că vede mormoloci. Lîngă sticlă, un patefon englezesc, cu binecunoscuta emblemă a discului — cîinele (are ascultă goarna unui gramafon şi alături, textul cu majuscule: „His Master’s Voice“-

Fata puse pe taler placa aşezată la îndemînă. Ar fi trebuit să ia poziţie de drepţi, sâ salute şi sâ cînte şi el: ‚Jlorst-WesseT‘. Harold a săltat braţul patefonului, oprind rotirea discului.

— Din ăştia-mi eşti, domnule ofiţer „SS* ? ! Devii interesant.

— Altă placă nu ai ? Nu este locul pentru imn.

— Bine. bine. Nu te ştiam atît de conformist. Asta sper că îţi va conveni, şi scoase din şifonier alt disc, învelit în ţiplă.

După primele acorduri, Harold tresări plăcut surprins. Văzuse filmul în Africa, ori în Italia, nu-şi mai amintea unde. Era vorba de „Serenada din Valea SoareluiParcă îi avea în faţă pe Sonja Henie şi John Payne. Da, era sigili[1] acum. îl vizionase la Bucureşti, într-o permisie, cu Adrian Vienescu, înainte ca acesta sâ plece pe front. Gertrude fredona un vers, de care îşi aminti şi el foarte bine.

— *„Spune, hamal, unde e Chattanooga Ch.oo-Choo*[a]*...*

Locotenentul se relaxa. Se simţea chiar bine. Un bine

i

de unde.începea nesiguranţa. îşi descheie tunica la nas- tnn. Privirile sale căpătaseră un luciu ciudat.

— Deci aşa, *Herr Offizier* „SS" ? ! Iţi place muzica americană ? !

' — Gertrude, nu facem aici politică. Ora asta a şi zburat...

Harold se simţea bine pentru că îşi amintise de Bri- gitte. Şi de ce tocmai acum ? Pentru că în după-amiaza aceea a mers cu el acasă şi s-au iubit. Era prima dată. Şi acest hicru nu se putea uita uşor. A ţinut să-i cumpere flori Hannei, mamei sale, care era dusă la o vecernie la Sfîntul Iosif, la catedrală.

Aduse acul din nou la începutul unei spire. Gertrude aştepta îmbrăcată, aşa cum venise. Şedea pe pat, puţin intrigată.

— De ce nu preiei- iniţiativa ? îl soma aproape.

— Dacă ai să te dezbraci, am s-o preiau. Aşa, cum ? !

— Dar nu-i timp de aşa ceva. în orice clipă poate suna prealarma. Adăpostul cel mai sigur este la douăzeci de minute de aicL

— O româncă nu m-ar trata astfel. Şi acolo sînt bombardamente.

— Harold, au trecut treizeci de minute. Fii rezonabil.

«— Scoate-ţi măcar sutienul.

— Of, *mein* Gott i De unde ai luat apucăturile astea ? Izbuti să-şi scoată la iveală sînii. Să nu-i atingi. îmi alăptez copilul...

Totul se terminase. Ce căuta Gertrude aici cînd avea un copil de ţîţă ? ! Ce făceau autorităţile de nu o ajutau ? Tatăl copilului murise în luptă cu partizanii. Gertrude era ariană curată, ar fi trebuit ajutată. Ori ea e fier rău ? Dar ce-1 interesau pe el toate astea ? Irosise oişte bani, dar ăsta JIU era un motiv să disece firul In patru.

— Tatăl său este tot munchenez, ori mai bine 2is a fost. -

:— De ce n-aţi folosit anticoncepţionale ?

— Harold, te prefaci, ori uiţi că folosirea acestora constituie un atentat împotriva Reich-ului ? ! Rudolf era un blond veritabil, un arian curat...

—■ Hai să ne îmbrăcăm şi să liberăm camera.

— Uite ce e, ai început să-mi placi. Ne vedem la bar pe la miezul nopţii. Ori, mai bine, ne întîlnim direct aici.
Cu banii pe care mi i-ai dat, petrecem toata noaptea, daca n-are să fie bombardament. Dar, spune-mi, eşti german de aici, ori de pe unde ? Ai un accent aparte.

— Sînt de la periferia Reich-ului. Din grupul etnic german din România. Acolo m-am născut şi am crescut.

— Ciudat. De români se aud lucruri bune. Balcanicii sînt de pe acum singurii bărbaţi pe care te mai poţi bizui.

— N-am să pot veni la noapte. Unitatea mea pleacă mîine pe front.

— Atunci, aşteaptă. Cobor să plătesc pentru două ore. O bună germană nu-1 lasă să plece pe un ofiţer de tancuri care are complexe, mai ales că eu le-am provocat. Eşti un tip cerebral şi ai nevoie de timp.

— Gertrude, lăsăm lucrul acesta pentru după război. Sînt aşteptat de oamenii mei...

•

Tanchiştii de pe blindata SS-250, de sub comanda lui Harold Reder, s-au întîlnit cum fuseseră înţeleşi la podul Ludwigbruke. Harold a sosit în ultima clipă, din cauza Gertrudei. Reuşise pînă la urmă să-l determine să rămînă. Apoi, tot ea, i-a comandat o maşină de piaţă şi l-a condus pînă la locul întîlnirii. Harold a oprit maşina în faţa unei cofetării, de unde a ieşit cu o cutie uriaşă cu bomboane de ciocolată, cumpărată la suprapreţ ; era o marfă adusă pe sub mină din Elveţia.

O bătrînică vindea narcise în uşa cofetăriei; i-a luat toate florile din coşul femeii. S-au sărutat la coborîrea din taxi în faţa unui echipaj ameţit de frumuseţea Gertrudei, pe care o şi considerau logodnica lui Harold. Marssel putea jura că ofiţerul se căsătorise atunci, plătind taxa de urgenţă necesară, atît de trainice şi durabile păreau relaţiile dintre cei doi...

Gertrude a plecat repede cu aceeaşi maşină

cu «are venise. Harold aflase şi pentru ce se grăbea ea de data asta : trebuia să-şi alăpteze copilul. Şi aşa intîrziase mai bine de o oră...

Echipajul tancului o apucă pe Innere Wiener-Strasse, apoi pe o scurtătură din Rosenheimerstrasse. La cîţiva paşi de ei se afla staţia de autobuz.

Sosi maşina care îi ducea aproape de poarta cazărmii. Ajunseră la unitatea de tancuri înainte de ora, mai bine zis de minutul fatal.

Camarazii din dormitor se distrau : jucau dame, şah, table, pocher, deşi jocurile de noroc erau ca şi interzise.

Harold ar fi putut să se ducă la popotă să mânînce, dar n-avea nici un chef. Simţea nevoia să se gîndească la Gertrude, la corpul ei alb, subţirel, la' sînii rotunzi de care nu se atinsese, la toate aceste amănunte care îi alungaseră toate complexele...

26

Ofiţerii din camera in care locuia Harold dormeau tun, în afara celor care jucau cărţi într-un colţ. Sublocotenenţii Weber Krausse şi Kurt Hoffmann fuseseră şi ei în oraş, băuseră zdravăn, aerul în jurul lor era viciat de aburii alcoolului...

Tot treaz era şi locotenentul Peter Fiissel, dar şi el arăta obosit. Patul lui Harold se afla aproape de uşă, aşa că el a fost cel care a auzit bătăile discrete şi s-a dus să deschidă.

Era caporalul Griindstein care îi aducea sticla de coniac pe care i-o dăduse în păstrare. Radiotelegrafistul se duse să se odihnească, iar el trase Q gură zdravănă de tărie, să se ajute să doarmă neîntors.

îl simpatiza pe Griindstein, caporalul cu pistrui cafenii, ce se evidenţiau şi mai tare pe figura lui veşnic palidă. Avea vreo 22—23 de ani şi era un radiotelegrafist excelent. Franz era fiul unui negustoraş din Torgau. Cum arăta cu părul blond-roşcovan, tuns scurt, cu cărare marginală, mai curînd firav decît atlet, cum s-ar fi cerut unui arian, cu ochelarii de vedere cu multe dioptrii, ascun- zîndu-se în spatele lentilelor, cu felul său de a despica firul în zece, neînsuşindu-şi nimic ca exact pînă nu demonstra raţional perfecţiunea noţiunii, atrăsese atenţia cuiva de la contrainformaţii, care — deşi el Harold îl luase pe garanţie — îi explorase riguros arborele ge-

nealogic. Numai câ Franz fusese găsit „curat'' pînă la a treia generaţie. Peter Fiissel adormi şi el ca un buştean. Krausse şi Hoffmann renunţaseră şi ei la joc şi, vîrîn- du-şi capetele sub pături, începură să sforăie supărător.

Harold se trezise cînd ofiţerii stinseseră lumina şi deschiseseră ferestrele drapate cu hârtie neagră. Grindurile îi zburau cînd la femeia de care se despărţise, cînd la plecarea regimentului său pe front, regiment ce făcea parte din compunerea unei divizii de blindate .,SS".

Dar altceva îl obseda. încercase să, evadeze din Europa nazificată, să dezerteze din Wehrmacht, pentru a pleca în Brazilia ori Argentina.

Se dusese la părinţii lui, refugiaţi la Sibiu, să-şi ia rămas bun. De fapt, zăbovise aşteptînd paşaportul Bri- gittei. Petrecuse trei zile minunate alături de ea şi ai săi.

' Urma să mai aştepte o zi-două. Discutase cu Carlo prin telefon. Părinţii n-aii fost de acord cu el. Despărţirea de Hanna — mama lui — a fost cea mai grea. Pentru ea şi pentru tatăl său era, de fapt, un trădător.

— Harold, acum ţi-ai găsit să părăseşti Germania, cînd e la greu ? Ce fel dp german eşti tu ? ! Dacă vom continua să luptăm, duşmanii noştri vor stima mai mult Germania, îi vor acorda mai mult respect decît dacă ne închinăm lor, dacă trădăm ţara de unde am venit aici, dacă o vindem.

— Mă consider jumătate român. Şi românii au ieşit din război.

— Cred că n-ai de gînd sâ intri in armata română, să tragi în ai tăi. Dacă faci asta, te omor cu mîna mea ! se aprinse Eric.

— Fii liniştit. Pur şi simplu părăsesc Europa.

— Ai în vine sînge german. Uiţi că străbunicii tăi au colonizat pămînturile de aici în numele Germaniei ? ! De ce părăseşti acest pâmînt ?

— Nu împărtăşesc vederile celui de-al.Hl-lea Reich.

— Reich-ul nu este Gemiania, fiule î Nici eu nu-1 iubesc pe Fvihrer.

— Reich-ul a început războiul şi vâd că Germania trebuie să-l sfîrşească, să salveze ce mai

este de salvat.

— Asta aşa este, ii dădu dreptate Eric. Germania' şi-a luat pe umeri trecutul, prezentul şi viitorul ei. Ea nu mai are nevoie de Hitler, care a însîngerat-o, *dar* trebuie să iasă demn din război. Hitlerismul este mort acum, dar Germania viitoare abia se plămădeşte, iar voi, tinerii de azi, veţi fi viitorul ei...

— Astea trebuia sâ i le spuneţi lui Hitler, nu mie.

— Fiule, Germania are nevoie de o pace onorabilă, iar dacă nu se bate pe viaţă şi pe moarte cu aceeaşi dîr- zenie, cu acelaşi eroism şi şpirit de sacrificiu, n-are s-o aibă. Nu uita că trădătorul poartă totdeauna pe frunte un stigmat care nu se spală niciodată.

— Dragă Harold, eu mai spun şi altfel, interveni iar Hanna. Dacă toţi germanii ar părăsi acum Germania, ce s-ar alege de ea ? ! Dacă însă fiii ei, cu mic-cu mare, vor lupta pentru ea pînă la sfîrşit, Germania viitorului se va înălţa, i se va da locul pe care şi l-a cucerit prin luptă, prin sacrificiu, prin jertfa ei de sînge. Popoarele eroice, ia şi tu istoria, au fost totdeauna stimate de învingători. Un învingător nu se poate lăuda că a doborât un laş, un fricos, im trădător...

A zăbovit cîteva zile, timp in care i-a încolţit în suflet nehotărîrea : să plece, ori să se întoarcă pe front ? Prezenţa Brigitfei i-a făcut bine în tot acest timp. Evenimentele de la 23 August l-au găsit la Sibiu. Ca un făcut, s-a întilnit în stradă cu comandantul său care era în retragere. 25 august ! L-au luat şi pe el. Dacă ar fi refuzat să meargă, l-ar fi împuşcat; în oraş erau destui germani şi n-ar fi avut nici o şansă să scape cu viaţă.

De cînd avusese discuţia cu Eric şi Hanna, frontul se deteriorase şi mai tare, sovieticii intraseră în Pomerania Orientală şi Silezia Superioară. Trupele Frontului 4 Ucrainean, cu care avusese şi el de-a face, erau acum la Bratislava, lîngă graniţa Austriei. în Vest, americanii desfăşurau **o** amplă ofensivă spre Rin ; luptele se duceau în Renania, armatele lor se apropiau de Diisseledorf. Numai o minune putea

sa^va Reich-ul. Toate armele noi pe care contase Fiihrer-ul nu aduseseră nici o schimbare. Bombele zburătoare Vj şi V_2, după surpriza la prima k>r folosire, cînd produseseră îngrijorare la Washington şl Londra, găsindu-se apoi mijloacele de a li se diminua efectul, atît în aer, cît şi la sol, se depreciaseră. Acum se urmărea cucerirea şi distrugerea rampelor de lansare a

rachetelor. Tancul Tigrul regal, noul tun de cale ferată, avionul cu reacţie Messerschmitt 111 nu mai puteau modifica situaţia de pe teatrele de război.

Teritoriile ocupate erau pierdute unul după altul. Resursele naturale şi umane ale Reich-ului se micşorau cu fiecare zi. Presiunea militară, politică şi ecunomică a aliaţilor, creşteau întruna!

„Numai o minune mai poate salva Germania", îşi spunea el, acum, cînd ruşii se apropiau de Viena, iar trupele anglo-americane înaintează în Cîmpia Padului. Deşi Reich-ul ocupa Norvegia, Danemarca, o parte din Olanda, de' unde mai lansăm rachetele V_2, Austria, o parte din Cehoslovacia, şi Iugoslavia, în cea mai mare parte ei'ortul principal al aliaţilor este ocuparea rapidă a Germaniei, a Berlinului.

•

O noapte răcoroasă agoniza nu departe de pantele înzăpezite, sechelele unei ierni, alungate treptat-treptat spre piscuri.

Unitatea lui Harold Reder se deplasa spre locul de concentrare a diviziilor blindate „SS[4]*, din apropierea oraşului Rosenheim. Au ajuns aici pe înserat. Li s-a servit hrană caldă de la bucătăriile mobile, remorcate de Oppel- Rlitz-uri.

Harold se afla în cortul lui. îşi completase jurnalul cu însemnări personale apoi îl răsfoi, uprindu-se Ia paginile care aveau pentru el o deosebită însemnătate : Capitolul Africa, unde făcuse o parte din război în Afrikakorps, sub comanda generalului Erwin Rommel.

Ora 1 noaptea, în ziua în care Rommel declanşase ofensiva împotriva Armatei 8-a Britanică, în zona El-Alamein, pentru a ajunge în Egipt; germanii intenţionau să intercepteze în Canalul de Suez un convoi de 100 000 tone de carburant. A doua zi, Divizia 15 Tancuri germană, încercase să recucerească Alam-el-Halfa, dar a fost i*espinsă de Divizia 22 Blindată engleză.

în zilele următoare, generalul Montgomery porneşte contraofensiva, germanii şi italienii sînt net depăşiţi în blindate şi motomecanizate de englezi şi obligaţi să se replieze pe linia El-Taqu-

Bab-El-Qatuara. Aceste retrageri elastice, cum le botezaseră strategii nazişti, aveau sâ con tinue pînă cînd rămăşiţele unităţilor germane vor fi în chise în spatele şîrmelor ghimpate din Tunisia ; aceea^ soartă o va avea şi generalul Jurgen von Armin, trimisa lui Hitler, ca un contracandidat al lui Rommel.

Locotenentul Reder îşi aminti şi de zilele bune petre cute în Africa, în localitatea El-Agheila. Acolo a cunos cut-o pe Hamida, o libiancă frumoasă.

Fusese rănit o dată cu Alfred Junker, servantul-încăr cător. Alfred, şi el, se cuplase cu Fatma, tot o libiancă Urmaseră convalescenţa, exerciţiile de mers, pînă s-au vindecat. O anumită zi. Ajunsese cu Hamida aproape de deşert ; abia coborîseră din maşina decapotabilă şi se pornise vîntul de seară, care nivela zbîrciturile dunelor.' S-ai întors tot cu maşina şi au virat spre ţărm. Aici briza înfiora plaja.

Nu prea departe se găsea un restaurant ţinut de un sudanez. Băuseră arak. Lichidul amestecat cu apă căpăta culoarea laptelui de cocos. îl beau în prize mici, transportaţi într-o lume imaginară, părîndu-li-se că sorb o dată cu tăria cu gust de mastică întreg Levantul şi o dată ct el tainele sale ; Hamida părea cioplită din întuneric şi în-ţelepciune.

Erau în vecinătatea unui pîlc de palmieri, care sprijinea pe coroanele lui îndrăzneţe amurgul cu secretele lui aduse din lumea colindată pe unde trecuse. Dincolo de orizont continua oraşul, hotelul rudimentar, camera lui de la etaj, împărţită cu Hamida, ce venea la el din dragoste şi devotament.

Au părăsit maşina în faţa hotelului şi s-au plimbat un timp, ca un exerciţiu pentru piciorul rănit. Felinarele cu gaz licăreau slab sub un cer jos, violet, pe care lunecau răsturnate vapoarele de pe Mediterana.

Se găsea cu Hamida, dar el, mînat de un gînd, despăturise în memorie harta cu operaţii militare. După El-Ala- mein, germanii duseseră lupte grele cu englezii. Cele cinci sute de tancuri cerute Fiihrer-ului de Rommel nu sosiseră; îi venise în

schimb bastonul de mareşal, ca şi cum bucata de lemn ar fi putut înlocui blindatele. Englezii depăşeau cu de trei ori forţele şi mijloacele de luptă germane aflate în Africa de Nord.

La Roma se analizase dezastrul din Africa : participaseră Rommel, Kesserling. Goring şi mareşalul Cavallero. S-au adus grave acuzaţii italienilor şi s-a decis părăsirea poziţiilor de la El-Agheila înaintea sosirii Armatei 8-a Britanice. Răniţii de la El-Agheila au fost evacuaţi în Italia, iar de acolo în Germania. Harold a fost trimis în România, apoi^-în Răsărit, după dezastrul de la Stalingrad.

Seara petrecută cu Hamida nu se terminase. îi ceruse s-o conducă în satul ei. N-o putuse refuza. S-au întîlnit şi a doua zi. Era o serbare, iar o fanfară, din italieni şi cîţiva libieni, einta patetic şi fals. A ascultat o arie dih „Aida“. Fusese cuprins de un sentiment de singurătate. Muezinul recita lălăit Ebetfcul, iar pe turlele minaretului înflorea o după-amîază ca oricare alta. Pină atunci. Har old parcursese un drum bunişor pe scara urcătoare a vieţii.

Intrase în armata germană dus de entuziasmul tinereţii, de frumuseţea uniformei lui „Hitlerjugend*, primită de la un văr de-al lui Eric, pe care n-o putuse îmbrăca în public din cauza sentimentelor antihitleriste ale românilor... Cînd sosise în Africa, peisajul îl vrăjise : nu se mai sătura să privească imensitatea mării calde, plajele cu palmieri. îl frapase o curiozitate locală : felinarele cu gaz îmbrăcate în verdeaţă. Apoi dunele, cămilele, bivolii, grădinile de portocali şi mandârini. bananierii, arborii de piper, arborigenele înfăşurate în burnusuri. armonia mişcării şoldurilor nubiencelor, care dansau pe jumătate goale într-o pivniţă din port tapetată cu damasc, volutele de fum ale narghilelelor. îi plăcuse dulceaţa opiului luat în doze mici.

O alesese pe Hamida ca parteneră de dragoste, plăcîn- du-i pudoarea ei amestecată cu ipocrizie. Dueea în nări mirosul de susan şi de sudoare din locuinţa ei. Se minuna de sănătatea animalică a celor cinci fraţi şi trei surori ai Hamidei. »

îl înfiora, dimineaţa, misterul deşertului, paradoxul dintre canicula de peste zi şi sfîrşitul de noapte, ce înveş- Tiîînta cu brumă casele nomazilor din deşert.

îl entuziasmaseră şi pe el visul lui Rommel, exaltarea din cuvintele lui, iminentul salt peste Suez, cucerirea Alexandriei. apoi supunerea Sinaiului, a Ţării Sfinte, inva-
darea pămînturilor dintre Tigru şi Eufrat După care, [încununare : tancurile lui Rommel urmau să pornească spre Iran, spre Caucaz. Suezul ar fi intrat în stăpînirei Reich-ului ; Canalul, această cezariană în trupul Africii prin care Orientul se avintase prematur in lume...

Deşi era de dimineaţă. Harold comandase porumbel ci orez, mîncarea sa preferată, şi un pahar de arak. în acel* ore îşi ştersese din minte orice gînd despre război. Mut zinul cînta imnul de slavă lui Allah ca în fiecare zi. (i aştepta pe Hamida.

Ecourile mării se reverberau printre frunzele penali ale palmierilor ; valurile se rostogoleau cu punctualitate p; ţărm. Hamida lipsea de două zile şi o dorea. Nefiind cu el o descompunea în imagini succesive şi chinuitoare de plăceri. In fine, apăru şi parcă tăcerea ţărmului începu si palpite. îi comandă dulceaţă din flori de portocal şi prăjituri cu susan.

— Effendi Harold. i se adresă patronul, pleeîndu-şi fesul roşu. Luaţi puţin arak şi pentru acasă. Este sîngele alt al deşertului.

Hamida filma absentă parcă de la tot ceea ce se petrecea în jurul ei. Harib, patronul localului, puse un disc: un cintec plîngăreţ arab. *

Harold împlinise 25 de ani, Hamida avea 20, dar arăta ca o femeie de 30 de ani. Se plimbau prin oraş. Pe stradi o sumedenie de uniforme de-ale Wehrmacht-ului. Pestţ tot civili germani şi italieni, care erau aici cu „treburi", într-un oraş prăfos, cu un jeg galben, omniprezent, pe strada principală, dintr-un praf fin de nisip ce se lipea de pavai, de garduri, de acoperişuri, aştemîndu-se pe tulpinile şi coroanele pomilor, acelaşi care curgea din gîtlejurile uliţelot ce coborau panta dealului.

Trecură pe lîngă o pădurice dc portocali.

în acolaşi loc, nelipsitul, omul sfînt — un hipnotizator, cînta dintr-un fluier. în jurul lui se adunaseră o sumedenie de arabi. îi aruncă un piastru într-o strachină.

Cîţiva copii albi înălţau zmeie colorate, care întruchipau păsări, zmeie aduse din Europa, făcînd cu ele tot felul de fiţe, descurajînd puii de arabi ce se canoneau să ridice de la pămînt nişte turcaleţe greoaie, din hirtie soioasă...

S-au mîu plimbat un timp, trecînd pe lingă o plantaţie din dafini ce arătau ca muiaţi în fosfor. Harold o cuprinse pe Hamida pe după umerii aurii în timp ce admirau piscina unui italian îmbogăţit de pe urma războiului. Lîngâ bazin, sute de anemone pulsau în grădină ca o pulbere astrală...

Amintirile îi evadau mai departe din substanţa memoriei. Hamida se lipise de el, făcînd parcă un corp comun cu al său. Ajunseră pe plajă, într-un loc unde nu-i vedea nimeni. în privirile ei se citea apetitul sexual.

O admira şi o respecta pentru că nu făcea nici un secret din corpul ei. Fusese partenera unui ofiţer italian, parteneră de dragoste ; un aviator doborît de un Spitfire englez. Femeia îi zîmbi cu o candoare firească. Trupul ei brun şi dur se acorda însetat cu al său, aşa cum plantele deşertului tînjesc după apă...

Şedeau mai departe pe nisip, puţin osteniţi. A condus-o apoi acasă, hotărît să înnopteze la ea. L-a dus în odaia ei. Aerisită, mirosea a pustiu şi a septembrie, luna cînd Mont- gomery pregătea ofensiva împotriva germânilor, iar Hitler înlocuise la comandă pe generalul german List, pre- luînd nemijlocit conducerea ofensivei de ocupare a Stalingradului.

„Alexandria şi Stalingrad, mormăi Harold în cort, au însemnat începutul prăbuşirii Axei Roma-Berlin. Eîe, aceste două oraşe, erau cele mai depărtate de bazele Wehr- macht-ului. Două oraşe cu nume de oameni de stat şi conducători militari".

Cînd goarna a sunat deşteptarea. Harold era odihnit. Izbutise să fure cîteva ore de şorrin. încă îi mai stăruia în gînd chipul Hamidei.

•

Coloana de blindate se urnise. Trecuse de oraşul Ros- senheim, avînd ca ţintă un trjaj apropiat, unde tancurile se jmbarcau în trenuri, ferind drumurile naţionale ce brăzdau podişul Bavariei, supravegheate de aviaţia aliată. Ocoliră lacul Chiem, pe la sud, avînd o privelişte încîntă- toare :

Alpii Bavariei cu vîrfurile încotoşniănate cu ză-fadă. După-amiaza, 1% începuturile ei, se arata caldă. Pen- _ **tru** că străbătuseră distanţa de marş jntr-un timp_scurt, li s-a acordat un supliment de odihnă activă. Era mult soare şi timpul favorabil i-a îndemnat să joace volei. Au întins plasele, au trasat hotarele citorva terenuri şi au organizat un campionat.

Fiecare galerie îşi susţinea în mod sportiv-cazon echipa.' Jucătorii, în maiouri şi chiloţi negri de sport, luptau cu ardoare, cînd alarma aeriană sună direct.

• Franz Grundstein, fiind de serviciu, captase un mesaj venit din eter şi descătuşă junghierul sirenei ; Hurricane-le trecuseră Alpii. După un „Rupeţi rîndurile !“, se îmbarcară în tancuri, pornind spre acoperămîntul verde al copacilor din apropiere. ^

N-au ajuns toate să se adăpostească. Cele rămase la loc descoperit acceptară lupta. Mitralierele antiaeriene intrară în funcţiune, trăgînd intr-un inamic dificil, iute, ce cobo- rîse mult şi bombarda blindatele. Un Hurricane fu atins şi lăsă pe cer o dîră neagră de fum. Un altul luă foc. Explodă- Trei blindate fură şi ele imobilizate. Un tanc ardea. Un alt Hurricane, revenind neaşteptat, mitralie supravieţuitorii.

în fine, apăru şi o escadrilă de Messerschmitt-uri care angajă o luptă pe viaţă şi pe moarte cu cîteva aparate inamice.

Cînd zgomotele încleştării se risipiră, blindatele porniră, părăsind cîteva autotunuri şi o grupă tehnică. Aceasta avea să înmormînteze victimele şi să repare, dacă mai era posibil, tancurile. Avea apoi să-i ajungă din urmă...

Trenul a mers toată noaptea. Spre dimineaţă au trecut fosta graniţă a Austriei, depăşind oraşul Salzburg. Podişul era semănat cu cereale/Verdele crud al cîmpului ascundea tancurile înveşmîntate cu acoperăminte mimetice.

Ziua, garniturile cu tancuri fură adăpostite într-o staţie neînsemnată de pe lîngă lacul Atter.

Făcură plajă, înotară, în afara celor de la pază şi de la apărarea antiaeriană, care supravegheau cerul, ascultînd comunicatele germane periodice despre situaţia aeriană a. Reich-ului.

Se ştia aici că diviziile lor de blindate „SS“ 25 şi 26 „Totenkopf “ urmau să-i înfrunte pe ruşii ce ţinteau *oraşul* Viena. între timp, Danzig-ul fusese cucerit de sovietici, iar în zona Fulda-Oder se dădeau lupte grele între americani şi germani. O divizie blindată atacase Kessel-ul. Francezii forţau şi ei. Rinul, la vest de Karlsruhe. Se auzea că Eisenhower ar fi adresat lui Model o propunere de capitulare.

Ştirile oricum erau defetiste, substanţa lor neavînd darul să entuziasmeze. Franz Griindstein, la aparatura sa, căreia îi mărise aria de captare, prindea felurite posturi* selectînd atît cît putea ştirile difuzate de inamic, dar mai toate contraziceau flagrant asigurările Fuhrer-ului, cum că victoria finală s-ar găsi mai aproape de Germania ca oricând, pentru că ruşii şi americanii se vor încăiera pînă ia urmă.

Sosise noaptea, trenurile cu blindatele se puseră în mişcare, înaintînd pe calea ferată vecină cu rîul Traun, spre Lintz. apoi mai departe, spre Dunăre. Aici, tancurile urmau să fie debarcate şi să treacă fluviul pe un pod de
vass...

27

Imediat ce s-a înnoptat, blindatele porniră într-un ritm iuţit. Mai aveau de parcurs, pe teren descoperit, mai bine de două sute de kilometri pînă la locul presupus pentru intervenţie. Exista pericolul de a fi atacaţi de avioanele anglo-

americane. ori de cele sovietice.

Ziua şi-au petrecut-o la sud de Linz, în podiş, folosind adăpostul natural al lizierelor de pădure din apropierea Dunării.

Timpul se menţinea frumos şi mecanicul-conductor Friederieh Schmidt îşi revizui maşinăria, gresînd piesele în mişcare. Era pasiunea lui să-şi păstreze motorul intr-o perfectă stare de funcţionare.

Schmidt avea state vechi ca tanchist. Războiul îl fă- *ţu*se, la început, în Polonia. Scăpase de atunci din trei tancuri incendiate ; o performanţă rarisimă. Căzuse prizonier, în luptele din Franţa, dar fusese recuperat după cîteva zile de germani. îşi aminti de cajnpania din Polonia, pentru că peisajul aducea întrucUva cu cel de acolo. Mai mult, două tinere întîlnite pe drum semănau pînă ia confuzie cu fetele cunoscute într-un sat polonez, cu Wattda şi Marika...

îşi reaminti de acel septembrie cald, cind trecuse frontiera şi cînd, pînă seara, ajunseseră la 20 de kilometri de Vistula. Rezistenţa polonezilor a crescut treptat, dai în ziua a patra de război blindata Ivii a atins fluviul; tieeînd peste apă, a intrat în capul de pod. A luat parte Ia luptele pentru încercuirea Varşoviei, păirunzînd in Capitala, cucerind prin luptă casă cu casă.

în acest timp. francezii şi englezii din Corpul Expe- diţionar trecuseră graniţa Reich-ului. dar zăboveau — numai ei ştiau de ce — în faţa fortificaţiilor liniei SiegfriedL Polonezii s-au îndreptat, intr-un exod care a durat cîteva săptămîni, spre România : civili, militari, tineri, bă- trini, cu armament, cu lucruri, fiecare cu ce putuse lua cu el ; apoi, majoritatea ti'ecură în Grecia, şi, mai departe, în Anglia ori în Africa.

După ce Polonia a capitulat, armata de tancuri din cure făcea parte si Friedrich Schmidt a fost trimisă în Vest, pentru a apăra, cum li s-a spus, zona industrială a Germaniei de o posibilă invazie franceză şi engleză, darii o» fi fost străpunse fortificaţiile...

•

Intr -un amurg ce creştea cu repeziciune, tancul SS-250 comandat de Harold fusese îmbarcat pe o platformă de cale ferată. Ofiţerul era în turelă şi fuma. Simţea nevoia să discute cu cineva şi-l chemă la el pe Schmidt, eărui^ Alfred Junker i-a luat locul la partida de şeh ui Fi an?.

Griindstein.

:— Cc ziceai despre vecinătăţile astea, Schmidt ?

— V-am mai zis, mie mi se pare că seamănă cu ce-am văzut prin Polonia.

— Este o idee...

— Poate unde m-am gîndit astăzi la războiul cu polonii. N-am putut dormi bine. Nu ştiu dacă v-am spus, am luptat acolo pînă la 28 septembrie, cînd au capitulat.

— In războiul cu polonezii s-a produs primul împact între războiul în mişcare şi cel de poziţie.

— Am o amintire grozavă în treaba asta. Ne-a atacat un escadron de cavalerie. A fost un masacru în toată legea, domnule locotenent. Oameni şi cai sfîrtecaţi. Unii cădeau răpuşi de mitraliere, şi alţii veneau după ei ca într-un delir. Şi tot aşa, mai departe, pînă ce cîmpul s-a umplut de cadavre. Să mă bată Dumnezeu dacă am priceput, ori dacă pricep măcar acum, pentru ce polonezii nu înţelegeau câ n-au nici o şansă. A fost ceva în genul kamikaze. După mine semăna cu o sinucidere în masă.

— Schmidt, tu ai nişte amintiri grozave, pe cinstea mea !

— Un cavalerist faţă în faţă cu o blindată ! E nebunie curată.

— Polonezii nu erau pregătiţi pentru confruntarea cu o armată ultramecanizată ca a noastră. Credeau că vor face un război de poziţii, ca în 1916. La fel s-au înşelat şi francezii. Apoi englezii, ruşii şi americanii, studiind campaniile Armatei Germane şi-au fabricat armament care să-l contracareze pe al nostru, adoptînd şi strategii şi tactici adecvate.

— Domnule locotenent, dacă am fi invadat Anglia, după cucerirea Franţei, am fi cîştigat războiul cu siguranţă. '

— Nici acum nu-i timpul pierdut, Schmidt. Ii zdrobim pe ruşi în cîteva lupte, apoi ne întoarcem în vest, la anglo-americani şi-i aruncăm în mare.

— Se zice că in politică n-o ducem prea bine, domnule locotenent.

— Dacă avem tancuri şi avioane, ne putem lipsi de politică, caporal Schmidt, se amestecă în discuţie Feldwe- bel-ul Marssel.

— Aşa e, Herr *Feldwebel.* Germanii sînt soldaţi buni: Dacă armata e formidabilă, ne putem lipsi de politică, opină Harold. *

— Dar Fuhrer-ul se pricepe ca nimeni altul în politică.

— Iertaţi-mă, *Herr Leutenant,* muie vocea Schmidt, Fuhrer-ul este mai bun politician, ori mai bun strateg, pentru război ?

— Este şi una şi alta, Schmidt. Numai că generalii nu-1 înţeleg bine, ori mulţi dintre ei, cum se aude la noi, la trupa de jos, nu aplică ce zice dînsul. El este primul strateg dintre strategi, fiind chintesenţa naţional-socialis- mului german, căută Marssel să lămurească un lucru de extremă importanţă.

— Are şcoală militară ca dumneavoastră. *Herr Leutenant* ? nu se lăsă Schmidt. care voia să-şi explice anumite lucruri.

— Cine ar avea pregătirea necesară să-l mai înveţe ceva pe *mein* Fuhrer. se amestecă iar Marssel, cînd el are sub comanda sa pc toţi feldmareşalii şi mareşalii Reich-ului ? ! T

— Dar ce grad a avut ***mein*** Fuhrer ? abia şopti Schmidt.

— Asta nu ştiu. se degajă Harold. Marssel, ştii dumneata ?

— Caporal, *Herr Leutenant !* replică în doi peri Mârssel.

— Exclus, il contrazise Harold, ştiind că Marssel era un nazist habotnic, informator la contrainformaţii.

— Este aşa cum v-am zis. Fiihrer-ul n-a fost ridicat în grad pentru că i se cunoşteau convingerile politice na- ţional-socialiste. Nici acum n-a admis să i se confere vreun grad militar. E tot caporal. AÎ)ia la sfîrşitul războiului, după victorie, îşi va alege unul...

— Ofiţerii Kaiserului s-au temut ca de foc de Fuhrer. Pentru asta l-au vîrît în închisoare. *Herr Feldwebel,* eu n-am pregătirea dumitale politică, dar cum vă explicaţi că Fiihrer-ul îi lasă acum pe duşmani să pătrundă în inima Germaniei ? De ce nu măturăm avioanele aliaţilor de pe cer ? se făcu Harold ; â nu înţelege ceva anume.

— Totul e planificat de mein Fiihrer. **li** aşteptăm să-şi concentreze forţele intr-un singur loc, apoi ii strivim pe toii cu tancurile.

— La aşa ceva nu m-aş fi gîndit, se prefăcu uimit Schmidt. Mein Fiihrer este de-a dreptul genial. Numai un geniu putea concepe o astfel de...

— Caporal. Schmidt, du-te şi schimbă-1 pe Junker, îi ordonă Harold. Curînd ajungem la Dunăre şi debarcăm. Uite, se arată fluviul. Dar nu înţeleg pentru ce ne depărtăm de Viena ?

— O fi intervenit vreo modificare, *Herr Leutenant.* Fruntaş Griindstein, ce-ai aflat despre transbordare ?

— După toate semnele, ruşii ar fi ajuns sub zidurile Vienei, scînci Franz. S-ar da lupte la periferiile oraşului.

— înseamnă că mein Fiihrer vrea să-i zdrobească acolo pe duşmani, se auzi, moale, vocea lui Schmidt. Este locul cel mai nimerit acolo...

— Aşa e, Schmidt. Diviziile noastre de blindate au să-l facă praf pe Ivan. Va fi ceva mai grozav decit ai văzut tu în Polonia.

— Iartă-mă. Marssel, simţi Harold nevoia să întrebe, nu înţeleg absolut deloc cum se va petrece tot ce profetizezi.

— Nici nu e nevoie, *Herr Leutenant.* Să-i lăsăm grija asta lui *mein* Fiihrer. care gîndeşte pentru noi toţi. Despicarea firului în zece este o meteahnă iudaică, de care noi, naţional-socialiştii, ne-am debarasat de mult. Noi trebuie să tragem bine cu tunul, atît...

•

Debarcară fără evenimente deosebite şi trecură Dunărea. tăind podişul prin dreptul oraşului Sankt

Polten, la sud-esl de oraşul Krems.

Prin noaptea hapsînă răzbăteau glasurile tunurilor sovietice care atacaseră Viena dintr-o coastă. Barajul de foc năştea flăcări pe cer care aduceau cu inflorescenţele de liliac.

Urmînd ordinele superiorilor, blindatele s-au adunat într-un ţinut împădurit pentru a înnopta, cu care ocazie

se făcu alimentarea cu carburanţi şi împrospătarea cu muniţie. Mecanicii şi depanatorii revizuiră blindatele cu migală nemţească.

Locul ales le-a adus noroc, pentru că aviaţia sovietică de asalt survolase regiunea din vecinătatea Vienei, dar camuflajul natural i-a ferit de orice surpriză neplăcută.

Harold Reder ajutat de Junker şi-a pregătit un aşternut din frunze, peste care a întins foaia de cort; ţinea sâ doarmă sub cerul liber, asemeni multor tanchişti.

Avusese program administrativ obligatoriu •. spălat, bărbierit, văcsuit cizmele, întărit nasturii. Harold s-a ras la ultimele licăriri ale'zilei şi grăbindu-se s-a tăiat cu lama ştirbită bine, atingîr.du-şi cicatricea, o amintire din Africa.

Crestătura i-o provocase un glonţ ce-1 rănise în. casa Hamidei... Şi totuşi Hamida însemna pentru el Oriental, Africa, cerul tot timpul azuriu, palmierii maiestuoşi, fructele parfumate, în sfîrşit, căldura de coastă ostoită de briza marină. De amintirea Hamidei se lega şi cicatricea care ii însemnase obrazul pentru tot restul vieţii...

îl chemase insistent in seara aceea să vină la ea. Camera ei era la fel de sărăcăcioasă ca şi cele în care locuiau fraţii, părinţii şi bunicii ei. Le cumpărase celor mici bomboane, susan şi dulceaţă din fruct de mandarin...

A aşteptat-o, întinzîndu-se pe patul scund, punîndu-şi braţele drept căpătîi. Pereţii erau văruiţi în culoarea bananei. Lampa cu petrol lumina slab încăperea. Hainida deschise fereastra şi mirosul bălegarului fermentat de cămilă pătrunse la ei.

Harold şi-a adus aminte că are arak într-o sticlă ţii, 'a insistenţele Hamidei, şi-au turnat să bea. Mai înainte se certaseră. Harold o văzuse cu un tînăr înalt, cu un obraz aspru, ars de soare, un european după toate aparenţele. Raşid, fratele fetei, li s-a alăturat şi toţi trei au început să discute cu aprindere. Hamida devenise suspectă, intrase în legătură cu cineva ostil lui. Dar cu cine ? Harold începu sâ facă pe gelosul. Voia s-o tragă de limbă.

Nu. recunoştea să se fi întîlnit cu un străin.

Ar fi putut s-o dea pe mina Gestapo-ului, dar simţul aventurii l-a îndemnat să acţioaeze singur. Hamida kia însă totul în glumă.

— Harold, iubirea s-a hrănit tot timpul din gelozie.

— Poate că da, dar nu abate discuţia. Vreau să cunosc cu cine mă traduci ? Dacă merit eu să-mi pui coarne. Ori vrei să mă părăseşti ?

— Nu m-am gîndit să te părăsesc, Harold. Sînt însă mihnită. Gelozia ta este alimentată de neîncredere. Eram cu un algerian cunoscut şi de ai mei, e prieten cu Raşid. îmi cerea nişte bani împrumut, să-şi cumpere un motoraş pentru barca de pescuit. Eşti mulţumit ? Acum ştii totuL

In ciuda protestelor Hamidei, Harold a închis fereastra dinspre curte, apoi s-au mutat într-altă odaie, de data asta la stradă, o cameră pentru oaspeţi.

A trebuit să scuture cearceaful pe care se adunase nisip fin. Prin fereastra larg deschisa pătrunse mirosul greu al florilor de migdal.

După puţin timp se făcu frig şi Harold simţi iar pe pleoapele care refuzau să se închidă, atingerea rece şi grea a vîntului deşertului ce înfiora şi pescăruşii de pe plajă...

După arak au bătut nişte spumante, să mai dilueze din tărie. Tot în seara aceea i-a dăruit o bijuterie veche de argint, cu o lucrătură fină, pentru care ea s-a bucurat ca un copil.

Ar fi voit să doarmă, dar graba Hamidei de a stinge lampa nu-i spunea ceva bun. Discutară tot felul de lucruri, el povestindu-i, să-i treacă somnul şi toropeala ce-1 strîn- gea tot mai mult cu cleştii săi narcotici.

Fereastra camerei, în care se găseau, dădea spre mare. Ajungeau la ei răsuflarea apei şi dansul valurilor ce licăreau dincolo de parapet.

Il intriga excesul de voluptate al Hamidei, nevoia ei de a fi ţinută tot timpul in braţe, în sfîrşit faptul că l-a reţinut de cîteva ori cînd a vrut să se

ridice...

Sub impulsul unui imbold nelămurit, înlătură braţele femeii, se ridică din pat şi privi afară. Intre mare şi casă zări nişte umbre ; se glndi că poate a întrecut măsura cu arakul, ori poate nopţile africane fabricau fantasme.

Povestise Hamidei despre fenicieni, greci, foşti colonişti ai locurilor, despre cartaginezi, egipteni, romani, toţi cîţi cuceriseră şi apoi cedaseră teritoriile triburilor vechi hamite. Pe aceste ţărmuri pe care ei se plimbau, îi explicase Harold, călăriseră pe cai vandalii, bizantinii, arabii, iar rriâi tîrziu turcii, care şi-au extins imperiul otoman şi pe acele locuri, părăsindu-le după luptele lor cu italienii în 1911. Pămînturile libiene au primit atunci numele de Tripolitania, şi-l păstraseră pînă cind intraseră în stâ- pînirea englezilor comandaţi de Montgomery...'

Afară se înnourase şi, spintecînd Mediterana în douăr un fulger inundă grădina cu o lumină imaterială, muind dafinii în culori spectrale. în străfulgerarea semnului cc~ resc îl zări pe Raşid.

închise fereastra, cînd un alt trăsnet, depărtat, despică marea. Grădina se albi, vegetaţia părea muiată intr-un lichid lăptos. Harold zări în această perdea apoasă umbra unui ins ce tocmai dădea colţul casei Hamidei.

Femeia îl înlănţui cu braţele, atîrnîndu-se de el şi tră- gîndu-1 să se ghemuiască sub el, acolo, pe pămînt. începu Să-i turuie, cu o voce precipitată, despre obsesiile şi fantasmele ei, atunci cînd fulgeră, pentru că în grădina sub flori şi copaci, odihnesc scheletele războinicilor nomazi
— aşa cum aflase de la el — ce au înfruntat năvălitorii veniţi dinspre Nil, şi pe alţii ce-şi ancoraseră corăbiile la ţărm.

îl stăpînea o ciudată îngrijorare. Graba şi tulburarea ei prevesteau parcă un pericol. Se degajă brutal din braţele femeii şi deschise fereastra să iasă fumul lemnului exotic şi al răşinei care îl ameţiseră.

îşi armă pistolul-mitralieră. Deci bănuielile nu-1 trădaseră. Hamida îl vînduse. Biruindu-şi

împotrivirea, se echipă cu iuţeala fulgerului.

Avea tot timpul dinaintea ochilor, chipul individului cu fizionomia europeană care stătea de vorbă cu Raşid şi Hamida.

îşi aminti apoi că individul se apropiase mult de el, în învălmăşeala de gură-cască din preajma unui povestitor libian care psalmodia o melodie, în timp ce trei fete sub sece ani dansau, aproape goale, cu mişcări ritmice, &âţ- batice, fascinante. Harold trebuise sâ plece, pentru că mulţi băştinaşi îl priveau ostil

Era gata echipat, de la cizme la tunică. Strîngea patul pistolului automat, cu piedica trasă. Aştepta.

Zgomotul unor paşi furişaţi, scrîşnetul pietricelelor sub bocancul cazon se repetă. Hamida privea cu ochi temători. Un picior izbi uşa aproape smulgînd-o din ţîţîni şi în prag apăru individul cu un Brenn gata de tras.

Harold nu mai stătea în dreptul ferestrei, ca să nu poată fi reperat. în spatele omului acela mai răsări o umbră şi înc^ una. Acolo unde o părăsise, căzută pe jos, Hamida înlemnise parcă.

— Predă-te şi-ţi lăsăm viaţa ! fu somat în limba germană.

în clipa următoare Harold se lungi la pămînt şi trase. Gloanţele lui loviră din plin. Ceilalţi n-au mai putut îi- posta. Plecase, probabil de la al treilea un singur plumb care-i crestă pometul obrazului.

Dincolo de duşmanii ce agonizau, Raşid căzuse în genunchi, implorînd mila germanului, iar în spatele lui — mama şi tatăl Hamidei...

I-a buzunărit pe atentatori, dar n-a găsit nimic. Ulterior a aflat că erau englezi dintr-o unitate de comando aduşi de un submarin poposit in larg. Debarcaseră să-l captureze pe el şi încă doi ofiţeri germani, stat-majorişti la Cartierul General al lui Rommel.

Cînd zorile irupeau. friguroase şi roşietice. Harold sub ameninţarea armei i-a dus pe Hamida şi Raşid Ia Comandament. Femeia plîngea, implorînd clemenţă, jurîndu-se că ea şi Raşid

habar n-aveau de ceea ce fusese pus la cale.

Drumul devenise trist şi anost. Lipsit de tandreţea Hamidei, nu se mai bucura de dunele şi livezile de portocali ce defilau prin faţa lui, nu-i mai trezea aceeaşi caldă şi plăcută stare de extaz revelarea treptată a deşertului ce atunci, la un capăt al său, se descoperea •violaceu, apoi pe măsură ce soarele îl lumina devenea rozaliu, galben şi la urmă în alb. străluminînd într-un alb solar, obositor.

Imaginea dulce a Hamidei o îngropase în deşert. In oaza în care trăia tribul ei nomad şi unde adesea au dormit ia cort.

I-a predat pe amîndoi Gestapo-ului. în drum spre hotel; pslpîirile irizante ale arşiţei ii pătrundeau- în creier. Şi acum îl mai încerca un amestec de milă şi dezgust, simţite ari de cîte ori îşi amintea de femeia care voise să-l predea duşmanilor Reich-ului.

A aflat după un timp, printr-un camarad de arme, că Hamida şi Raşid au fost spînzuraţi după cîteva zile, la Tripoli, în urma unei judecăţi sumare, ca duşmani ai celui de-al treilea Reich...

28

Zorea prin crîngul de stejari o dimineaţă nici mai buna şi nici mai rea decît celelalte de pînă atunci. Aviaţia română de recunoaştere adusese ştirea că. inamicul ridicase numeroase întărituri pentru a stăvili carele române de luptă.

Batalioanele de tancuri, sprijinite de infanteria şi de artileria sovietică, atacaseră pe direcţia loviturii principale şi, după cîteva asalturi prelungite, eliberaseră Bratislava. Dai- mai înainte de Bratislava, asaltaseră cu succes şi Ruzany, Viesk, Zascany, Cenitra, Tomeky...

După ce trecuse Morava pe pontoane, sub focul incisiv al artileriei germane, la 7 aprilie, unitatea sublocotenentului Vienescu avusese de furcă

pentru a învinge ra- st eni a germanilor de la Falschdorf, însoţind Divizia sovietică 40>) Infanterie.

Regimentul 2 Care de luptă, pînă să pătrundă pe tei î- tnriul Austriei pierduse un număr important de tancuri, au tot unu ri şi automobile blindate de recunoaştere. După lupte, care s-au desfăşurat între 7 şi 10 aprilie, blindatele române — în strînsă cooperare cu aliatul sovietic — participaseră şi la eliberarea unor oraşe de dincolo de Morava : Fielsdorf, Eilpisberg, Heinqndorf, MutwUleberg.

In zorii zilei de 10 aprilie vîrfurile de atac ale unit-Ş- ţilor de tancuri se găseau la periferiile orăşelului Folters- dorf...

După-amiaza zilei ce se tîra după ei păi'ea că nu se va mai sfîrşi. Soarele rămăsese spînzurat undeva pe cer în depărtările cîmpiei. In faţa Vienei, germanii se băteau cu osîrdie pentru fiecare palmâ de pămînt, pentru a întirzia cucerirea oraşului, iar zgomotele luptelor ajungeau aici schiloade.

In afara orăşelului, blindatele, ca nişte ogari la pîiuiâ, aşteptau semnalul de atac. Dar ordinul de luptă nu s—a dat, aşa că au înnoptat în cîmp deschis, pîndind localitatea ascunsă în depresiune.

O pînză de ceaţă fumega deasupra văii şi trase după ea dimineaţa, desfăcînd pleoapele grele de neodihnă ale militarilor. întreaga noapte, germanii ridicaseră întăritur'i, punînd în poziţie de apărare importante mijloace d = lupta.

•

S-a ordonat executarea unei recunoaşteri suplimentare dc cătve cercetarea autoblindatelor. Ca urmare, din aliniamentul tanehiştilor se desprinseră mijloace mobile, escamotate cu frunze de puteai jura că sînt tufe masive, propulsate.

Spre bucuria tuturor, băieţii s-au întors cu bine. Izbutiseră un lucru demn de laudă : se apropiaseră de duşman. evaluaseră forţele şi mijloacele lui de luptă, aducînd date importante pentru încleştarea ce avea să vină...

Artileria scurmă melodic poziţiile trupelor hitleriste. Fură lovite puternic amplasamentele nemţilor de avioane sovietice cu două motoare.

Cînd liniştea nu se înstăpînise" încă, pe teritoriul năprasnic bombardat pătrunseră pionierii pentru a demina coridoarele de pătrundere a tancurilor...

Dacă la început albastrul zilei colorase chipul înaltului în tente botticelliene, pe măsură ce ziua se deşira din caier. pînzole cerului se încenuşau. Armele automate vrâj- maşe, transformaseră deminatorii în ţinte vii, curmînd viaţa multora.

Chiriac capta în cască ordinul de atac. Plutonul său intra în acţiune. Abia se urniră, că germanii porniră asupra lor un tir violent. Tancurile de sub comanda lui Vienescu reduseră la tăcere numeroase guri de foc inamice.

Autotunurile făceau şi ele treabă bună ; loviturile lor erau precise. Infanteriştii eliminau, pe cît posibil, vînă- torii de tancuri inamici şi pe servanţii cuiburilor de mitralieră ; foloseau cu pricepeie pavăza de oţel a blindatelor, denivelările terenului, ca şi pîlniile exploziilor.

Spre amiază, tancurile pătrunseră în oraş. Skoda lui Vienescu se angajă pe o stradă cu copaci umbroşi şi case zugrăvite în culori reci, deprimante. Nu se zărea ţipenie de om, locuitorii păreau duşi pe o altă planetă. O tăcere rău prevestitoare ce anunţa ambuscade. Era atîta linişte, de puteai auzi scîrţîitul bătrinei Terra, învîrtindu-se pe axul ruginit al polilor...

— Caporal Augustin, muţenia asta îţi miroase a bine ?

— Dom’ sublocotenent, trebuie să se întimple ceva.

— Ce naiba face bătrîna aia în stradă ? Nu e în firea ei pesemne.

— Stop, Augustin ! Foc !

Pe străzi se dădeau lupte grele. în cîteva locuri izbucniseră incendii. Intr-un răgaz de luptă, cînd încleştarea mai scăzuse, Skoda fntîlni un tanc şi un autotun românesc scoase din luptă.

Servanţii săriseră din blindată, luptaseră ca simpli infanterişti şi acum zăceau fără viaţă, după ce culcaseră la pământ destui pedestraşi inamici…

Ajunseră într-o piaţă a Foltersdorf-ului, dominată de o biserică. Erau de fapt în centrul oraşului. Părăsite în dezordine, tot felul de materiale de luptă dovedeau graba în care se retrăseseră germanii.

Păstrînd contactul cu vrăjmaşul, plutonul sublocotenentului Vienescu ajunse la bariera dinspre vest; misiunea sa se încheia acolo. Nu aveau ordin de urmărire, orăşelul fiind eliberat, aşa că blindatele se opriră, mîrîind parcă mulţumite de retragerea Tigrilor şi a Panterelor.

Urmau să se regrupeze. Potrivit ordinului, Vienesoa îşi conducea Skoda spre piaţa orăşelului. Nu-i venea să creadă cînd întîlni un autocamion al Wehrmachî-ului înţesat cu salitari.

Un ordin scurt şi tunul şi mitraliera Skodei poziţionară autocamionul, a cărui cale de retragere fusese închisă. Nu era nici un minut de pierdut.

— Foc de avertizare, ordonă ofiţerul, şi ţesătura gloanţelor mitralierei fluieră ameninţătoare la rasul cabine şoferului.

Chiriae aştepta cu mîna pe trăgaci. Un militar inamic neinspirat expedie un mic proiectil de faust-patren, sprijinit de tabla cabinei. Spre norocul românilor, n-a nimerit ţinta. Chiriae trase şi el. Gloanţele sale răniră destui inamici, iar cel imprudent fu redus la tăcere.

— *Halt, halt. bitte schon, Herr Kumerad rumanisch, se lungi afară un braţ fluturind o batistă.*

Vienescu deschis^ chepengul turelei .şi ieşi. Ordonă nemţilor într-o germană acceptabilă, să coboare. Urmară îndemnul mai bine de jumătate dintre ei. Cealaltă parte erau răniţi, mai mult sau mai puţin grav.

Sosiră două grupe de infanterişti sovietici pe motociclete. Se iscă o discuţie ; un ofiţer german, maior, avînd gradul cel mai mare, ceru să fie consideraţi prizonierii românilor. Aşa ceva nu era posibil, dar parlamentarea continua : v

— Insistăm să fim luaţi prizonieri de români nu de ruşi.

— După asta veţi cere băutură şi dansatoare, făcu o glumă Vienescu.

— Noi v-am .adresat rugămintea la modul serios, ricana germanul.

—■ Nu la modul serios am formulat replica, se scuza femânul. Dumneata pari să uiţi că ai siatut de prizonier, tară dreptul de a mai pune condiţii.

— Eu am cerut protecţia dumitale ca ofiţer. Am acest ârept.

— Cererea dumneavoastră n-o putem îndeplini. Noi s-avem infanterişti proprii Tancul meu ar® misiune de
luptă, nu putem însoţi prizonieri, domnule maior. Deci n-aveţi alta alternativă.

Sovieticii înconjurară prizonierii. Armele germanilor erau în praf.

Intre timp, apăru şi un căpitan sovietic de infanterie. Ştia bine româneşte. Dintr-o ochire înţelese despre ce este vorba.

— Sînt ai voştri, tovarăşe ofiţer, îi dădu in primire Vienescu.

..

Skoda părăsi locul. Chiriac primi ordin să ia legătura cu comanda batalionului. Li s-a ordonat misiunea de a reduce la tăcere cîteva puncte de rezistenţă. Vienescu Îşi adună blindatele într-un loc dat, transmiţîndu-le ordinul de luptă. '

Intervenîră, bombardind o clădire solidă cu trei caturi, din care germanii nu păreau dispuşi să iasă.'Schimbul do focuri a durat mai bine de o oră, pînă. cînd construcţia a fost transformată într-un morman de moloz. ~

Lupta se încheiase : supravieţuiau trei militari inamici, scoşi dintr-un. beci de ostaşii sovietici cu grenade fumigene...

După ce orăşelul fusese curăţat de resturile trupelor hitleriste, a urmat un atac furibund al aviaţiei germane, care a durat două ore încheiate. Venind de pe un aeroport apropiat, cale de cîteva minute, avioane Stukas lansară în picaj grenade şi bombe, cu intenţia de a nimici blindatele românilor.

Mitralierele antiaeriene intrară în funcţiune, împiedi- cîndu-i pe aviatorii inamici să ţintească cu precizie; multe bombe căzură pe locuri virane, pe case, ori născură cratere uriaşe în caldarimul străzilor.

Au fost avariate, şi o serie de tancuri. Incendiile iscate luminară oraşul o mare parte de noapte.

Cîţiva rechini ai acrului fură doborîţi, iar unul

căzu chiar în oraş, distrugînd o sumedenie de case la locul impactului.,.

Bombardamentul s-a oprit, noaptea a trecut însă făr~ă ca tanchiştii să fi închis ochii.

Se apropia ora prinzului şi blindatele, odată refăcută starea de luptă, erau gata să-şi continue înaintarea. Recunoaşterea română transmisese, după zborurile făcute, că de orăşel se apropie un număr impresionant de tancuri grele, cjmn două divizii germane...

Inserarea, totuşi, părea că adusese în localitate o pace definitivă. Oamenii se mai liniştiseră.

Pe lingă plutonul lui Vienescu se adunaseră localnici, ca de altfel pe lingă toate tancurile. Un cîrciumar, cu rude prin Bucovina, unul John Skripsky, pusese la bătaie cîteva butoaie cu bere, îmbiind ostaşii să-şi potolească setea.

Care mai de care se grăbea să declare cu vehemenţă : Reich kaput, „SS'' kapul. Blitzkrieg kaput. Heil Oslrreich, Heil Rumănien

Cuvintele, dorinţele, opţiunile nu stricau nimănui. Ele erau rostite de bărbaţi şi femei din toate g'îneraţiile. Cit erau ele de sincere, asta era cu totul altceva. Poate destui dintre aceştia aplaudaseră şi anexarea Austriei la marele Reich. Cuvintele erau rostite în vecinătatea tunurilor şi mitralierelor carelor de luptă, a armelor de foc calde.

Dar bunăvoinţa oamenilor putea însemna şi o relaxai-e r)intr-o nevoie firească după încleştarea armată ; mulţi civili se apropiaseră de tancurile românilor, de ostaşii îmbrăcaţi în combinezoane ce miroseau a benzină şi praf de puşcă, cocoţaţi pe namilele de oţel cu care ii alungaseră pe nemţi.

Locuitorii se aşteptaseră ca tancurile să fie ruseşti, **dar** blindatele aparţineau altei armate ; multe tancuri semănau pînă la confuzie cu cele germane, de un tip mai vechi, iar printre ele erau multe Skoda. Toate axătau însă cîrpâ- cite, revopsite, cu răni noi peste cele vechi. Mai toate luptaseră prin văgăunile Europei, dar se ţineau

bine în puterea noilor stăpini ; nişte bărbaţi tineri, majoritatea bruneţi şi nu numai din cauza fumului şi a unsorii ; toţi erau însă bine legaţi la trup, aveau voci uşor cîntate şi calde.

Veniseră in stradă, aduse de curiozitate, fete tinere şi femei. Unele aduseseră flori albe, care, în înserarea ce cobora lent, arătau ca perlele pămîntului.

Multe dintre flori se odihneau pe trupurile tancurilor, altele se găseau în mîinile tanehiştilor. O fată nurlie se ridică pe poante şi sărută un român pe obraz : un sărut ca o adiere de primăvară.

Eliberatorii oraşului se arătau prietenoşi, veniseră d intr-o insulă a latinităţii, cea mai depărtată de fostul imperiu roman ; aceşti tineri şi bărbaţi în toată firea erau darnici, împărţeau cu localnicii tutunul copt în cîmpia Dunării, pîinea ori cutiile de conserve.

29

Dimineaţa se clătina mahmură pe umerii moi ai cerului din care burniţa, cînd diviziile de tancuri ,,SS [1] făcură un popas la vreo cincizeci de kilometri de Viena, ir.- şirîndu-se pe marginea unei şosele, sub un acoperămînt noros ca o funingine lichidă. Traversaseră şoseaua Viena-Gmiind, oraş la graniţa cu Cehoslovacia, intraseră în Cîmpia Moraviei, Markfeld, după numele ei de obîrşie, bogată în păşuni şi culturi de sub care mustea ţiţeiul ce acoperea partea de nord-est a Austriei, Intre Dunăre şi Moravi.

Timpul era frumos ; un cald îmbietor stăpinise pină în dimineaţa aceea regiunea. Colindau locurile miresmele vegetaţiei şi vagul presentiment al încleştării ce urma să aibă loc. Trebuiau să ajute trupele hitleriste din faţa Vienei, încolţite din trei părţi de sovietici, să nu cadă în încercuire. Mugetele tunurilor ce se înfruntau, bufniturile de rău- augur al exploziilor, birituiau regiunea asemeni stafiilor...

Caporalul Alfred Junker vorbea cu Friedrich Schmidt despre zilele lor frumoase de război.

— Am trecut prin francezi, Friedrich. ca prin şvaiţer. In două săptămîni am fost pe Champs-Elysees.

— Ce vremuri, Alfred ! Pe atunci eram invincibili.

Marssel trăgea cu urechea. Nu-i plăcea discuţia servanţilor, trebuia să tragă cu urechea.

— Prima oară, noi, germanii, am lansat unităţi de pa- raşutişti — de mari proporţii — în Belgia şi Olanda. Spectacolul a uluit lumea. Ziarele incendiaseră privirile cititorilor. Strategii aliaţi o băgaseră pe minecă.' Adusesem războiul dintr-un alt timp, dintr-un viilor inaccesibil celorlalţi, dintr-o istorie viitoare a planetei, Schmidt.

— *Kolosal !* In cinci zile, Olanda **a** fost la pământ» **i** se înăspriră trăsăturile obrazului lui Junker. Aliaţii erau de- busolaţL Churchill, sir John DilL Edouard Daladier, Paul Reynaud şi mareşalul Gamelin s-au hotărit să ne facă faţă. înţelegerile lor au fost de fapt, pentru armatele franceze încolţite de noi, un balon de săpun, la fel ca şi pentru Corpul expediţionar englez.

Schmidt îşi reaprinse ţigara şi scuipă un fii' de tutun lipit pe buză. Retrăia intens acele zile ale gloriei naziste.

— îţi mai aminteşti ? reluă Alfred. Roosevelt a cerat Senatului să aprobe un prim credit de 900 milioane de dolari pentru înarmare. Rizibil, nu ?! Pe atunci puteam cuceri lumea.

— Am străbătut Belgia, Olanda, Franţa, cucerindu-le într-un galop de sănătate, scutură scrumul ţigării Schmidt cu un tic împrumutat de la un ofiţer superior, un „von“ pentru că avea în el ceva seniorial. La 17 mai am intrat în Bruxelles. A urmat apoi dezastrul englezilor de la Dun- querque. Parisul s-a declarat oraş deschis, continuă Schmidt, etalîndu-şi cunoştinţele despre faptele istoriei la care luase parte.

— Englezii i-au lăsat pe francezi cînd au dat de greu. Tipic englezesc ! Reich-ul n-ar fi părăsit un aliat la aman, afirmă Alfred.

— Englezii au luptat tot timpul, pînă la ultimul francez, grec, norvegian, olandez, rînji Marssel.

— Englezii, presupune Junker, s-au speriat. Dacă nu-şi retrăgeau Corpul expediţionar pe insule, sigur l-am fi capturat ori distrus.

— Ne-a mers din plin şi în continuare. Italia a intrat şi ea în război contra Franţei. Pentru

Norvegia ne-au trebuit numai cîteva zile.

— Ce nostimă poveste a mai fost şi rechemarea generalului Weygand din Siria ca să comande armata franceză **în** curs de destrămare totală !...

r- Ştii, atunci blindatele noastre au hotărât soarta răz-* boiului, Alfred, îşi arogă un aer âe specialist Schmidt. Lup. tam pe vremea aceea sub comandă generalului Guderian, cînd am atacat înălţimile din zona Champagne.

— Eu am servit, interveni Marssel, în armata lui Kleist. Noi am depăşit Parisul pe la' est, tăind retragerea francezilor spre sud.

— Am cucerit linia Maginot, atacind-o din spatele fortificaţiilor. Am ocupat unul după altul Saint-Dizier, Lan- gres, Besangon, Belfort. Viteza noastră de înaintare a fost năprasnică.

— Aşa a fost, Alfred. La 17 iunie, continuă Marssel, francezii au cerut pace. A venit Petain. noî însă am înaintat pînă la linia strategică ce ne convenea.

— Ce timpuri, *Herr* Marssel ! oftă Friedrich.

— Englezii erau consternaţi. Se aşteptau să le vină rîndul, rînji Marssel în lumina albăstrie a tancului, dar, apogeul nostru abia acum începe. O să vedeţi...

— Zile colosale, *Herr Feldwebel,* mai ales cînd am d»> filat pe sub Brandenbiirger Thor. Fiihrer-ul a întins Franţei învinse şi Angliei, încă în picioare, cîte o mînă caldă, prietenească, se amestecă Harold.

— Păcaţ. Churchill a scuipat mîna Fiihrer-ului, se mî- nie Marssel, Halifax a crezut că ne va speria, afirmînd că doreşte să trăiască in pace cu noi dacă ne retragem de peste tot. Utopic, moşulică ăsta, rînji plutonierul.

— Complet nerealist, *Herr Feldwebel,* aprinse altă ţigară Harold.

— Blocarea Angliei de pe mare a fost un lucru perfect, la fel şi bombardarea sudului insulei engleze. N-am înţeles pentru ce n-am debarcat să cucerim Anglia miră Schmidt.

— A fost o trădare de-a generalilor, aprecie Marssel, aşa cum au fost atitea. Dacă debarcam in insulele britanice, sfîrşcam războiul.

— După bombardamentele noastre^ în semn de represalii, englezii au atacat şi ei Wilhelmstrasse,

apoi au distrus uzinele Siemens-Halske, venind noaptea ca hoţii, cu
BO de avioane Hampsden, reaminti Junker un fapt care lăsase pe atunci răni în inimile germanilor, uluiţi de cutezanţa insularilor, pe care ii cam subapreciâseră.

— îmi amintesc de vorbele Fiihrer-ului rostite a doua zi după ce englezii distruseseră atîtea obiective, îi luă vorba din gură Marssel. „...am încercat să-i menajoz pe englezi, dar ei au considerat umanismul meu drept slăbiciune. Le vom răspunde pentru asasinarea femeilor şi copiilor germani, spulberind oraşele lor de pe suprafaţa pă- mîntului...[li]

— Aşa a zis. *Herr Feldwebel.* Am făcut zob Liver- pool-ul, am bombardat Londra cu 1000 de avioane. Un adevărat recital pe cerul Angliei, se entuziasmă Schmidt.

— Numai că undeva s-a greşit probabil, opină Junker. La incursiunile noastre de noapte am pierdut cam de două ori mai multe avioane decît englezii, irosind o groază de aparate de zbor şi mulţi aviatori. Numai aşa au luat insularii în stăpînire cerul Angliei.

— Asta pentru că americanii şi-au vîrît coada în războiul nostru, suspină Schmidt, ajutîndu-i tot timpul pe englezi cu vase. în Bătălia Angliei am pierdut 2375 de avioane, iar Royal Air Force 733.

— Este sigur o calomnie la adresa Luftwaffei, sări Junker.

— Şi eu cred la fel, pară Schmidt, pentru că englezii sînt regii mincinoşilor. Mai au un defect : cobesc mereu şi Ii se izbindeşte...

— Asta cu cobitul n-am mai auzit-o, recunoscu J unker. •

— Declinul nostru tot englezii l-au prorocit. Retragere noastre pe mai toate fronturile de luptă.

— De unde ai luat cuvîntul „retras", se alarmă Marssel.

— Mi-a scăpat vorba, *Herr Feldwebel.* Am vrut să spun repliat.

— Această repliere face parte din ideea glorioasă a celui mai mare strateg militar din toate

timpurile, a lui mein Fiihrer...

Harold Reder se apropie de servanţi. Erau aprinşi la faţă. Cu siguranţă că discuţia era interesantă. Se temea **pentru Junker, cel care luptase cu el în Africa şi în Răsărit, să nu cadă in vreo capcană; auzise ultimele cuvinte ale lui Marssel,care „elucida" lucrurile.**

— Vă atrag, văd bine, zilele glorioase ale armatei germane.

— Şi acum sînt tot glorioase, apăsă pe cuvinte plutonierul.

— Nu mai aduc, totuşi, cu acelea cînd armata germană supunea o ţară in două-trei săptămîni, aşa cum pronostica *mein* Fuhrer de fiecare dată şi cum se adeverea ca o fatalitate.

— Acele timpuri bat din nou la uşă, *Herr Leutenant.*

— Pe ce te bazezi, *Herr Feldwebel ?!*

— Pe adevărurile rostite de ministrul Propagandei, Gobbels.

— Aceeaşi părere o am şi eu, domnule locotenent, săli Schmidt.

— Pentru asta ne batem acum la porţile Vienei ?!

— Aşa a prevăzut *mein* Fuhrer. Cînd va decide el, vom merge din nou la Stalingrad. ori în Creta, ori la Alexandria, vorbi cu patos Marssel.

— Ne-am retras să-i prindem în cursă, să le pricinuim pierderi catastrofale, conform strategiei Fiihrer-ului, i se asocie Schmidt.

— Schmidt a făcut cerere de primire în NSDAP.Mi înflori un zîmbet larg pe obraz lui Marssel. Este tocmai copt să fie adus in rîndurile militanţilor noştri.

— Bravo, * Schmidt ! Este o notă bună pentru tine. 'Ai toate şansele să devii un soldat disciplinat al NSDAP-ului.

— .Herr *Feldwebel* m-a convins **să-mi** dau adeziunea, redîndu-mi astfel lumina ochilor. Mergeam orb **peste** tot, dar acum lucrurile au prins adevăratele lor sensuri. Acum lumina este lumină şi întunericul este întuneric, aşa cum le

zugrăveşte *mein* Fuhrer.

— Trebuie insă neapărat să ai copii cit mai mulţi ; fiind arian curat eşti obligat să te înmulţeşti. Au murit pe front o groază de arieni şi aceştia trebuie înlocuiţi.

— Eu am luptat împotriva ruşilor, dar n-am simţit nici o clipă că le-am fi cu ceva superiori. Şi ei sint albi la faţă, blonzi...

— După clasificarea doctorului Gobbels, ei sînt o rasă inferioară pentru că s-au corcit cu asiaticii. Şi asiaticii, prin definiţie...

— Dar japonezii sînt din Asia, şi ne-am aliat cu ei!

— Japonezii sînt arienii Asiei, caporal Junker. Să nu uiţi asta ! Sînt o rasă pură asiatică, altfel nu ne-am fi aliat cu ei.

— încep să nu mai inţeleg. Criteriile astea mi se **par** confuze.

— Ce este greu de priceput ? Toţi duşmanii noştri sînt rase inferioare, subrase, corcituri ce trebuie stîrpite. Lumea viitoare trebuie populată cu arieni de seminţie germanică, cu germani curaţi. -

— Deci şi cu japonezi ? Am înţeles că şi ei sînt arieni, se exaltă şi Junker, care pentru un timp fusese captivat de discuţie şi tăcuse urmărindu-i pe cei doi.

— După mine, asta va fi numai în prima fază. Odată războiul cîştigat, împreună cu japonezii trebuie să analizăm structura genetică a locuitorilor Asiei pe care o **vor** supune şi chiar pe a lor.

Trecuse o vreme de cînd discutau vrute şi nevrute, tolăniţi in şanţul drumului.

Harold scoase dintr-o tainiţă a cufăraşului său de lemn o sticlă cu vin de Mosela ; o surpriză care încîntă echipajul.

— *Deutschland iîber alles !* toastă Marssel înfiorat.

— Şi pentru Fiihrer ! i se asocie Junker.

— Trăiască invincibila armată germană, licită Schmidt.

— Şi pentru eroii germani căzuţi peste tot in lume, picură Harold vin, fără să vrea. peste un muşuroi de furnici...

I

Comandanţii celor două divizii de tancuri trecură de la un capă* la celălalt al coloanei. Un aghiotant, se vedea
treaba, avînd în mînă o goarnă cu pilnie, le explica tan- chiştilor misiunea de luptă pe care urmau s-o îndeplinească.

— *Achtung ! Achtung !* Veţi intra în luptă în zona oraşului Foltersdorf. Aveţi de înfruntat o brigadă de tancuri româneşti şi o divizie de infanterie sovietică. Căutaţi permanent lupta cu inamicul, atrageţi-1 în ambuscade, distrugeţi-!. Apoi vom despresura Viena, zdrobindu-i pe ruşii care, o asaltează.

Glasul se auzea şi prin instalaţia de radio a tancului. Grimdstein dăduse tare sonorul. Asistase la discuţia echipajului. Dar gradul său mic îl excludea să aibă păreri. Era murdar de ulei pe obraz şi pe mîini. II prinsese soarele şi pistruii îi ieşeau în evidenţă. Oricine putea bănui că un strămoş de-al lui Franz Griindstein fusese de faţă cînd cocoşul biblic sărise din fiertură şi-l stropise pe obraz cu apă opărită. Schmidt şedea lîngă el, fumind raţional; instalaţia de ventilaţie iuncţiona defectuos şi o menaja.

— Schmidt, am nişte presimţiri afurisite, i se plinse Franz.

— Vorbeşte mai încet. Ceea ce spui e chestie de mititica.

— Aştept un copil de la Gerda. Aş vrea să-l cresc eu, Schmidt.

— Nrare cine să te oprească. In nici un caz românii, pe care îi lichidăm din primul foc. Apoi terminăm şi cu ruşii de la Viena. Avem ac şi de cojocul acestora. Beneficiem de cele mai puternice blindate din lume.

— Nu ştiu de ce, dar nu-mi plac deloc românii ăştia. Ce-or căuta aici ?

— O să-i zdrobim, îl îmbărbăta şi Junker, care auzise discuţia.

— Franz, să nu uiţi că în război -guvernează legea care pe care. N-o să-i lăsăm pe români să-şi arate talentele, promise Schmidt.

Faptul că trebuiau să se bată cu românii îl contrarie pe Harold. TaBchişti români ? ! Tancuri

româneşti în Austria?! Nu s-ar mira ca bunul său prieten Adrian Vienescu să fie şi el aici. Acest gînd îl asocie cu altul. Dom- nişoura Elpert, devenise doamna Brigitte Reder. Se căsătoriseră la Sibiu...

Tancul rula acum pe un drum neted ca în palmă. Soarele ieşise între timp dintr-un învălmăşag de nori, redînd lucrurilor culoarea fireasca.

Inspccta din turelă acel drum silenţios, chiar lin, parcurs în marş constant. La ultimul popas intrase într-un sat cu înfăţişare paşnică, neatins încă de război. Băuse acolo apă de la fintîna arteziană din faţa bisericii catolice.

In pronaos se găsea o raclă de sticlă şi în raclă o sfîntă mumificată. Mîna mucenicei rămăsese de fapt un ciot de culoarea şarpelui afumat. Şi acel ciot, numai trei falange, era sărutat de credincioşii care lăsau pfenigi lucitori ce zornăiau' într-o cutie cu lăcăţel, pentru răscumpărarea păcatelor.

Harold şi-a lipit buzele de acel ciot cu miros de criptă. S-a rugat să scape din război, să se întoarcă teafăr la Brigitte, în România, să rănynă lîngă ea...

în zarea fumurie a orizontului începură să se arate casele oraşului Foltersdorf. Harold nu auzise pînă atunci că există un asemenea orăşel, dar de vreme ce aşa mărturiseau indicatoarele de pe şosea...

Destul de îngrijorătoare erau rugurile incendiilor de la periferiile Vienei care întîrziau înserarea, păstrînd-o departe, la beteliile orizontului. Se apropiau de aliniamentul infanteriştilor germani, care de o zi şi o noapte ţineau pe loc pe yomâni şj sovietici...

Prăfuit de colbul drumului, Harold şedea în turelă simţindu-şi gura şi nasul uscate. Bîntuit de sete apelă la bidonaşul cu rom. Privi apoi prin lunetă „ţara nimănui". Se dumiri repede. între beligeranţi se instalase deocamdată o pace relativă.

Teritoriul dintre oştiri începuse să semene după

cum arăta instrumentul optic, cu peisajul unui corp ceresc, presărat de cratere.

în sfîrşit, la marginea, orăşelului, identifică tancurile românilor ; aduceau cu nişte buldogi scurţi, dormitînd pe poziţii, în aşteptarea încăierării.

Ciudat, foarte ciudat ! Aflînd că tancurile sint româneşti lui Harold i se revitaliza ideea dezertării. Avea o ocazie unică. Să treacă la români pe picioare ori cu tancul. Dar era posibil ? Dacă ar fi trecut acum, asta sr fi însemnat şi izbăvirea lui, poate chiar rămînerea sa în viaţă : războiul naziştilor nu mai avea nici un viitor ; şi el lupta de fapt pentru o cauză pierdută. Chiar dacă ar fi fost victorioşi în încleştarea cu românii, chiar dacă ar mai fi cîştigat cîteva bătălii, războiul lof^era tot iremediabil pierdut. Şi Fiihrer-ul ştia acest lucru, dar amîna, alît cît putea, ziua răfuielilor, ziua cînd urma să dea socoteală în faţa lumii de faptele sale... Nu discutase nici măcar cu Junker ideea asta. Ar fi trebuit să-i ameninţe pe toţi cu moartea, să-l oblige pe mecanic să deturneze tancul,- să treacă în liniile românilor. Greu de realizat.

Ideea evadării i-a amintit de Stoffel, un unchi de-al Brigittei stabilit la Munchen. în zilele cît şezuse în ultima permisie la el, Stoffel primise o citaţie de la Gestapo. Omul era terorizat de frică. în înscris nu se menţiona pentru ce este convocat. Prin echivocul citaţiei, asupra lui plutea o ameninţare surdă.

Harold l-a însoţit la Gestapo, unde uniforma de ofiţer „SS“ a făcut impresie. Unchiul avea de ridicat cîteva mii de mărci de la bancă, moştenire de la un nepot mort în împrejurări misterioase în Elveţia.

Rudi Stoffel era profund îndurerat, dar suferinţa i se îndulcise numai prin faptul că nu era implicat în nimic ilegal, din punctul de vedere al Gestapo-ului putîndu-se întoarce acasă...

Harold dorea mai mult ca oricînd să supravieţuiască. Stoffel trimisese Brigittei o scrisoare, cît şi părinţilor lui Reder, folosind un cunoscut din Elveţia, în care le explica la toţi că Harold lupta într-o divizie de tancuri. Răspunsul n-a intîrziat să vină în Germania. Harold avea toate motivele să fie fericit.

Brigitte aştepta un copil. Urma să fie tată. Trebuia să rămînă în viaţă. Pentru asta era obligat

să învingă în toate confruntările directe cu inamicul. Învingînd el, adversarii săi vor părăsi viaţa. Ei şi ?! Ce-i pasă de ceilalţi?
Era obligat sâ-i lichideze, altfel murea cL Era mai bun el decît ceilalţi ? Ce-i păsa lui de asta ! Nu există nici un cîntar care să diferenţieze valorile celor răposaţi. Criteriul fundamental fiind „care pe care". Destul pentru secolul acesta corupt şi zgomotos...

Frazeologia sforăitoare a corifeilor nazismului despre onoare, Fiihrer, pămîntul sfînt al Germaniei, mormintele strămoşilor, din nefericire — şi mai ales la început — atinsese sufletele multor milioane de germani ; mulţi creduli ţi sentimentali; poluase chiar minţile unor oameni importanţi. Harold era încercat de un amestec de îndoială ţi hotărîre de a lupta.

Pendula mai ales între ideea de a trece la români ori de a lupta împotriva lor, pentru a nu trăda armata germană, a nu se trăda pe el...

Hamida?! Ce căuta acum în gindurile sale? Ea nu mai exista, dar o purta în subconştientul lui. Ii fusese supusă, ca femeie, dar îl trădase, poate unde era german. Ajutase un englez, un duşman al ţării sale. A o fi iertat, ar fi însemnat să nu fi pedepsit dubla ei trădare : a lui şi cca a Germaniei. Două trădări fuseseră prea mult...

Ochii ei enigmatici, atunci, îl imploraseră s-o ierte, &ă-i salveze viaţa, acolo, în faţa biroului Poliţiei Secrete de Stat, să-l salveze şi pe Raşid. Fiica, umilinţa, ura neputincioasă i se întipăriseră pe obraz...

— De ce ţii atît de mult să mor. *efendi* Harold ? I-a întrebat, privindu-1 în ochi, în timp ce mergeau la poliţie, cu o uitătură de -cîine bătut. Am fost sclava ta, ţi-am dat totul. Lasă-mi viaţa, *efendi* Harold I I-a căzut chiar la picioare, prinzîndu-i genunchii cu braţele.

Aproape că îl înduplecase cînd apăruse poliţistul german. Acesta a ridicat-o de la pămînt lovind-o cu bastonul de cauciuc.

îşi propusese să nu se mai gîndească la ea ; fusese de mult aruncată la luci-uri trecute. Şi totuşi

amintirile despre ea lunecau avind **î»** ele acel narcotic pe care îl simţea de fiecare data în sîngele său, atunci cînd corpul ei dur, cioplit îhtr-un lemn exotic, îl îndestula cu dragoste...

Se dădu alarma. Nişte avioane sovietice de asalt apucaseră în direcţia lor. Pentru că le lipsea aitileria £nti- aeriană, şi cura inamicul se îndrepta* spre ei. se răspîn- diră şi se pregătiră de o luptă acerbă.

Avioanele aveau însă zvastici pe aripi şi alarma se revocă. în schimb, românii şi ruşii aveau de furcă cu aviaţia lor, care aruncă o ploaie dc bombe peste poziţiile din apropierea oraşului ce se pregătea de innoptare...

Se fixă ca moment al declanşării atacului orele cinci dimineaţa. Semnalul începerii: apariţia pe cer a unei frunze de palmier în culoarea ei naturală.

Accastă frunză apăru la momentul stabilit şi fără o pregătire de artilerie, atacară pe trei direcţii: una viza axul orăşelului, celelalte două ocoleau localitatea, pentru a sfărîma divizia sovietică de infanterie.

Socoteau ca, pe la orele prînzului, blindatele românilor să fie distruse pînă la una, iar orăşelul Foltersdorf să fie din nou al Reich-ului nazist. Mai departe, aşa cura ştiau cu toţii, continua bătălia pentru Viena...

30

Primele batalioane de tancuri trecură prin intervalele lăsate de infanteriştii germani; soarele abia aprindea cuta orizontului. Blindatele se înşiruiseră pe trei coloane de marş, conform planurilor dinainte stabilite. O parte dintre infanterişti se transformară în însoţitori de tancuri.

Cînd germanii se apropiară la distanţă potrivită de aliniamentul român, gurile de foc din cele două

tabere îşi descătuşară glasurile.

In tancul SS-250, comandat de Harold, domnea un optimism nefiresc, răspîndit de romul băut înaintea atacului. începuse vînarea tunurilor sovietice anticar. La plecarea din orăşelul austriac în care poposiseră la lumina zilei, Tigrul-regal se împodobise cu un crocodil care ţinea între fălci o Skodă românească, pictate de Griindstein.

Tigrul fu zguduit de o lovitură năprasnică, recepţio- îată în turelă. Ii nimerise un proiectil anticar.

— Nu trag deloc rău, mirii Marssel. A fost un semn dc la Ivan.

— E o Skodă. Am localizat-o. In stingă, la zece grade, lîngă şopron. E aproape de ea şi un tun anticar.

Tunul greu al Tigrului bubui de două ori. Un colţ al construcţiei lîngă care se afla Skoda căzu. Praful de moloz tulbură vizibilitatea. Tancul inamic intrase într-un unghi mort.

O nouă lovitură, venită de data asta de la Skoda care ieşise din norul opac de praf aproape, zgîlţîi Tigrul regal, roşindu-i tola frontală de oţel. Griindstein şi Friedrich petrecură clipe de tensiune.

— Fir[1] ar să fie, Marssel! Skoda asta se întrece cu gluma. Este de o impertinenţă specific balcanică, se-n- furie Harold. Fă-i de petrecanie, altfel cine ştie de ce boroboaţă e capabilă.

— Asta şi încerc, domnule locotenent, dar n-am de unde s-o apuc. îmi lunecă în palme ca un ţipar.

— Parcă a fost proiectil de 88 mm ! Nu ţi s-a părut?

— Românii sînt echipaţi cu tunuri cu performanţe sporite.

Un nou ubuz fluieră pe Ungă turela Tigrului, izbind o Panteră şi umplînd-o de scîntei. In jurul lor, tancurile se angajaseră în luptă, unele din marş, cu scurte opriri pe loc, altele din poziţii statice. Aerul se limpezi în jurul Skodei ; văzură că blindata românilor din nou îşi schimbase locul.

'— Skoda asta mă calcă pe nervi. Hai s-o terminăm.

Friedrich manevră în zigzag. Se mai trăgea

asupra lor şi dintr-un tanc românesc îngropat pe jumătate în pămînt. Gluma se îngroşa bine...

— Fir-ar să fie ! strigă Harold, intrigat. Unde este aviaţia noastră, să coopereze cu noi ? Tocmai acum lipseşte la apel.

— Sînt alte locuri unde situaţia alor noştri este mai grea. Pînă la sfîrşit ne descurcăm noi şi fără Stukas-un.

Rafala unei mitraliere grele punctă marginile ambra- zurii. Griindstein simţi că-1 trec fiori reci de-a lungul spinării. Un obuz de 110 mm le-ar fi semnat sfîrşitul dacă i-ar fi lovit frontal. Harold văzuse tunurile sovietice anticar cu tragere rapidă, tractate de Studebak-uri. Comanda celor două divizii nu era informată cum trebuie asupra dotării de luptă a sovieticilor şi românilor. Lupta nu era atît de uşoară şi trebuiau să se întrebuinţeze serios ca să-i poată înfrînge.

Skoda care îi atacase atît de curajos manevra Intr-un unghi dificil de reperat.

— Românul fuge de luptă ! hohoti Marssel.

— S-au întrecut pe ei şi acum s-au speriat de curajul avut, concluziona Harold, încălzindu-se treptat în acel început de luptă, uitînd complet de ideea de a trece să se predea cu tancul.

Al doilea proiectil al lui SS-250 trecu razant pe lîngă Skodă.

— Marssel, trei grade la stînga !

Lovitura Tigrului izbi oblic turela Skodei, pulverizîn- du-se într-un gheizer de scîntei. Un al doilea proiectil îi rupse şenila.

Blindata avariată, în mişcarea de rotire pe loc, le arătă dinapoiul grăsuliu. Românii se pregăteau de o luptă poziţională. Dar obuzul expediat de Marssel le distrusese rezervorul. Şerpii lacomi ai flăcărilor lingeau carcasa.

Nemţii văzură ridicîndu-se turela şi tanchiştii ieşiră cu hainele arzînd pe ei. încercară mai întîi să se stingă, dar rafalele trase de Harold îi culcă la pămînt.

Totul durase cîteva fecunde...

•

Tigrul regal lupta alături de ceilalţi monştri de oţel, apropiindu-se metru cu metru de centrul orăşelului. Fiecare intersecţie, alee, autocamion, blindată răpusă erau folosite cu iscusinţă de apărători, escamotîndu-se, mane- vrînd rapid, spre a întîrzia inamicul. Românii foloseau cu pricepere configuraţia terenului, a străzilor, a caselor, a grădinilor, contraatatind, fixîndu-i pe germani,

învăluia- du-i, atrăgîndu-i în ambuscade...

După lupte înverşunate care durară toată după-amiaza, germanii intrară in. stăpînirea unul sector din Foltersdorf.

Tigrul lui Harold luptase în cele mai dificile situaţii, dar de fiecare dată biruise.

Veni înserarea. Intr-o pauză a lupteiy Harold se uitase prin vizor la morţii înşiraţi pe trotuar, morţi care, mai mult ca sigur rămăseseră acolo după luptele din zilele precedente...

Pe o stradă înfundată, intrară din nou în luptă, deşi noaptea se lăsa iute. Pe strada mare se întîlni cu un auto- tun românesc. Lupta a fost scurtă. Românul expedie fulgerător două proiectile, care lunecară pe platoşa lor, să- pînd un şanţ, ca într-o aşehiere cu o freză uriaşă.

— Asta nu-şi cunoaşte lungul nasului, Marssel. Amu- ţeşte-1 ! ~

— Fac tunel prin el. *Herr Leutenant*, tnîrîi plutonierul.

Obuzul de 110 mm expediat de Marssel străbătu blindajul autotunului, subţirel pentru puterea proiectilului. Explozia muniţiei din interior îl clătină îngrijorător, apoi prin spărtura largă ieşi un fum gros cu miros de carne pusă pe jăratic. Harold se scutură de oroare cînd inhala mirosul...

Pătrunseră pe o alta stradă, mai largă. Tigrul comandat de Harold, la fel ca incă altele din cele două divizii, aveau blindajul supradimensionat, nişte tancuri experimentale. considerate invulnerabile pentru orice calibru de tun anticar, ori tun montat pe altă blindată...

Lupta continuă şi o paute din noapte. Tancul lui Ha- pold intră într-o intersecţie. Păcăniturile şi bubuitul tunurilor formau un concert asurzitor şi opresant. Nici echipajul locotenentului nu era*scutit de emoţii, cu toată securitatea dată de blindajul Tigrului regal. Ori de cîte ori era lovită cuirasa, obrazul lui Junker se albea, întreeîndu-i în paloare pe ceilalţi, în afara lui Marssel, al cărui obraz devqnea violet în lumina albăstrie din interior.

Altă stradă. Parcă pe aici nu trecuse războiul ;

dar nu se vedea ţipenie de om ; cetăţenii şedeau probabil ascunşi prin locuri tainice. Luna urcase pe cer, o lună schiloadă, atinsă parcă de ftizie.

Se ghiceau trotuarele curate, florile de prin grădini, trandafirii îmbobociţi în roşu şi alb, agăţaţi de garduri metalice ; totul era specific oraşelor germane şi austriece „ordine, curăţenie, disciplină de fier". Numai că la capătul străzii, în faţa unui magazin de coloniale, o grămadă de cadavre aştepta camionul mortuar. Văzură mai multe pisici trecînd strada, cu irişii verticali aprinşi...

Tigrul, ca un animal setos de sînge, se furişă, parcă ferindu-şi zgomotul paşilor, doritor să-şi surprindă victima şi s-o sfîşie. Intră într-o altă intersecţie, luminată ca prin miuune de cîteva lămpi, unde lupta era indecisă.

Trei blindate germane erau încleştate cu alte trei româneşti

Harold se hotărî să intre şi el. In momentul acela era scoasă din luptă o blindată românească. Reder îşi alese adversarul. Era tot o Skoda. Dar şi ea îl zărise şi acceptă înfruntarea directă, deşi era curată sinucidere ceea ce făcea.

Tigrul deşi recepţionă o lovitură piezişă în turelă, nici nu se sinchisi. Blindajul se înroşi totuşi în locul respectiv, înăuntru mirosi a fier încins. Fusese un proiectil de 75 mm ori chiar 8& mm. Un alt tanc, făcînd o manevră rapidă de întoarcere, le expedie două proiectile de 75 mm.

Marssel ripostă fără să lovească de moarte Skoda. Asupra lor se trăgea din două tancuri Abia atunci observară că în piaţetă mai apăruse un autotun blindat, iar Harold rămăsese ca şi singur. Nu puteau da îndărăt şi primiră lupta. Reculul tunului, fumul de la gazele arse, mirosul pulberii, al eşapamentului erau tot atîţia factori stânjenitori.

înlăturară din zonă un alt tanc românesc. Angajă bătaia cu următorul, căruia îi perloră turela, lichidînd servanţii care ieşiseră prin chepengul de evacuare.

Apăru un nou adversar, tot o Skodă. Harold, într-o ful- guială de lumină prielnică, citi iniţialele

de pe turela acesteia Tx-31. Era învăluită de o ceaţă fumigenă alimentată continuu, şi din această tulbureală tunul Skodei trosni

două ori, atît de fepede, incit lui Harold i se năzări că «românul avea proiectilele puse pe bandă, ca la mitralieră. 'Loviturile fuseseră servite însă unei Pantere din vecinătatea lui Harold, pe care au incendiat-o. Pînă cînd se dezmetici Marssel, tunul Skodei bubui din nou. Tigrul incasă o lovitură puternică în blindajul lateral, greu totuşi de •străpuns, umplînd intersecţia de scîntei...

In blindata comandată de sublocotenentul Vienescu domnea o atmosferă optimistă. Pînă în momentul cînd se petrec faptele, scăpaseră nestrăpunşi de vreun obuz şi nici nu călcaseră peste vreo mină ascunsă în câldarîm ; lupta devenea însă cu fiecare moment tot mai fierbinte.

Teofil Chiriae era puternic marcat de încleştare. De fiecare dată cînd blindajul Skodei era izbit de un proiectil, cît de mic ar fi fost, ori nuînai la auzul exploziilor apropiate, sufletul i se închircea, socotind că i-a sosit ceasul de pe urmă. Prin ambrazură văzuse izbucnind o jerbă’ uriaşă de foc dintr-un tanc lovit, apoi trîmba de fum unsuros se lăţi, acoperind o parte din stradă, ajungînd la ei...

Un tanc inamic tot creştea, adunîndu-se parcă bucăţică cu bucăţică din topitoriile iadului. Tunul celuilalt scuipă foc înainte de-a apuca ei să tragă. Skoda, lovită în plin, -parcă primise un pumn zdravăn în plină figură.

Mocanu expedie un proiectil inspirat şi Pantera luă foc. Se deschise chepengul, apăru o mînă, un cap acoperit de şlemafon, apoi căzură amîndouă înăuntru. învăluite de flăcări.

Lui Chiriae i se păru însă că tanchiştii incendiaţi se ridicară din blindată, ca nişte siluete străvezii, cu salopetele pe ei, avînd aripi scurte, negre, şi acele siluete se uitau la trupurile lor pămînteşli cu milă şi bunătate •eternă...

Urcară o rampă cu unghiul destul de aspru,

spre un dincolo, unde urma să fie o piaţetă, cum sunau informaţiile primite prin radio de către Chiriae? Ca punct de reper aveau biserica din Foltersdorf. Infanteriştii germani scoseseră piatra din pavaj.

Cînd Skoda urca, din rampa străzii cobora un autotun german. Rapid, Vienescu se încredinţă că nu picaseră în- tr-o ambuscadă. Un prim proiectil tras la o oprire scurtă, le fluieră pe deasupra turelei. Un al doilea se înfipse în pămînt la o mică distanţă, făcînd, spre norocul lor, să explodeze o mină.

Tx-31 se ridică şi coborî pe unduirile străzii, mişcat de un seism modest. Augustin crezu că vede, ori chiar a văzut vîrfurile copacilor şi cerul de deasupra lui. Explozia minei le salvase viaţa.

Mocanu trase cu sete un obuz şi încă unul. De al doilea n-ar mai fi fost nevoie, pentru că primul perforă blindajul autotunului. Au aşteptat să vadă dacă mai dă vreun semn de viaţă, dar se părea că a încremenit acolo pentru vecie.

Ajunseseră aproape la marginea oraşului; aşa cum li se ordonase, urmau să ia parte la această luptă nocturnă pe un loc întins, unde aerul, pe măsură ce avansau, devenea tot mai tulbure : era sticlos asemeni unei gelatine.

Skoda Tx-31 surprinse o Panteră descoperită. O avarie fără să aibă probleme, apoi, urmărită de noroc, mai incendie un autotun care, deşi lovit, nu părăsise bătălia...

Se defectase o şenilă pentru care Mocanu coborîse din blindată. Cînd defecţiunea fusese remediată, Mocanu n-a mai apucat să urce pe tanc, pentru că o schijă l-a rănit grav la picior.

Un obuz venit din tunul unui Tigru fluieră pe deasupra turelei Skodei. Poziţia ocupată de Tx-31 nu-i oferea condiţii optime pentru o confruntare cu germanul, aşa că Vienescu preferă să părăsească cîmpul de bătaie.

Trecu printr-un loc viran, dărîmă un gard de lemn, apoi un zid de cărămidă, de fapt tot o împrejmuire, pu- drîndu-se cu praf de tencuială, cu

moloz şi ieşi într-o stradă laterală. Skoda se opri şi, rotindu-şi turela, ţinti ieşirea prin care ajunsese acolo...

•

Mocanu fusese rănit destul de grav. Văzuse cu ochii lui lupta dintre tanc şi autotun, apoi retragerea propriului tanc, el rămînînd pe locul unde căzuse.

Se rostogoli cum putu spre trotuar, se înălţă- pe el, apoi se tîrî la planul înclinat care ducea la gura unui beci. La capătul pantei, unde ajunse curînd, se mai găsea cineva.

Se însera şi distingea tot mai greu cealaltă fiinţă omenească, trîntită ca şi el şi fără îndoială rănită.

Două brichete scăpărară în acelaşi moment, de parcă ar fi fost înţelese. La lumina celei aprinse de Mocanu căpătă forme un infanterist german. Sigur că şi celălalt l-a identificat pe el. Nici unul nu avea asupra lui vreo armă. Mocanu izbuti primul să-şi tragă afară briceagul din buzunarul salopetei. Germanul se scotoci cu mîna liberă şi-l scoase pe al său. Românul îi desfăcu limba mare. Celălalt avea necazuri : prinse lama între dinţi, dar oţelul îi scăpă la loc.

— Lasă-1 dracu, acolo ! auzi germanul îndemnul românului, într-o nemţească stricată. Ruginitura ta nu face cît o ceapă degerată.

— Tu ai vrut prima dată să mă spinteci, mîrîi neamţul într-o română acceptabilă.

Fitilul germanului pîlpîi de cîteva ori, apoi se stinse, îşi scutură nervos bricheta după care o reînsufleţi.

— N-am zis că te tai, se disculpă in română Mocanu. noi doi am încheiat războiul.

— N-ai spus, dar vrei s-o faci. Ţii cuţitul ăla des-făcut !

— Uite, mă lipsesc de el. Dar ce curge atîta sînge din

tine ?!

— Tu nu eşti doctor. îmi dreg genunchiul şi reintru în luptă.

— Spune-mi mai bine dacă ai vreo sfoară prin buzunare.

— Bănuiam că ajungi aici. Ai chip de sugrumător, se trase înapoi neamţul.

— Baţi cîmpii, omule, se scotoci Mocanu prin salopetă.

Nu găsi ce căuta. Germanul era rănit grav la genunchi. Sub el creştea o pată sleită de sînge.

— N-am ce-mi trebuie. Rupe-ţi mîneca de la cămaşă, să te leg.

— Vrei să-mi furi uniforma, apoi să te strecori Ln rîndurile noastre...

— Omule, oraşul e ocupat de români. Vreau să te ajut, să te bandajez, altfel nici sfîrşitul acestei nopţi n-ai să-l apuci.

— N-ai trusă medicală. Ai să mă infectezi şi o să fie şi mai rău.

Dar pînă la urmă îşi sfîşie mîneca de la cămaşă.

Se lîrîră amîndoi, pătrunzînd printr-o uşă scundă în adîncul beciului. Era răcoare şi ii trăsnea damful băuturilor de aici. Mocanu descoperi nişte tescovină cu care spălă rana deschisă a neamţului.

— Cum te cheamă, domnule camarad ? îi oferi Mocanu sticla de tărie.

— Kurtz Giinderlicht, dar lasă-mi rana în pace. Ai o mînă de măcelar, se schimonosi de durere, cînd Mocanu i-o ştergea cu grijă.

— Eşti însurat, Kurtz ?

— Herr Kurtz ! Nu vreau să mă tutuiesc aşa iute cu tine.

— Bine, *Herr* Kurtz. Răspunde-mi, eşti însurat ?

— Am şi doi copii, pe Uweşi Johann. TJff!

— De unde vorbeşti aşa de bine româna ?

— Sînt din Sighişoara. Adică am fost. Acum stau în Dresda.

^— Eşti un german bogat, cu doi băieţi, Herr Kurtz. Ce-i faci cînd se vor face mari ?

— Sînt de pe acum ai lui *mein* Fuhrer.

— *Herr* Kurtz, iartă-mâ, dar eşti într-o ureche.

— Ce e cu rana mea ?

— Ţi-am oprit hemoragia. Dacă nu faci infecţie, eşti un german norocos. Dar genunchiul tău nu arată deloc bine din cîte îmi dau seama.

— Sînt bun de carne. Apoi râchia asta ce fumegă pe gît mă lecuieşte. Nu-mi fac probleme. Pe tine

cum te cheamă ?

— Sînt sergentul Mocanu Teodor, tanchist.

— Te-a aruncat explozia din tanc, schiţă o strîmbă- tură Kurtz.

— Remediam o pană şi am fost rănit. Am rămas pe afară pentru că tancul meu a intrat imediat în luptă; Am să te bandajez acum. Dacă ţii la Uwe şi Johann, să nu faci infecţie.

— Ce căutaţi voi aici, în Austria ?

— Pentru că n-aţi plecat din ţara noastră cu binele, ne-am luat după voi, să schimbăm cîteva vorbe cu armai

Caporalul Gunderlicht era alb ca varul. O durere sfî- şietoarc îi schimonosise obrazul. Ţinea maxilarele încleştate. Mocanu îl văzuse ta lumina palidă a unui bec ce ardea ca printr-o minune şi se scotoci prin buzunare, în căutarea a ceva anume.

-----Ai găsit acolo morfină, *Herr* Mocanu ? Ori cauţi otravă ?!

— Dacă era să te omor, nu te mai bandajam ! Ia, gîn- deşte-te !

— Spune drept, ştii unde să înfigi acul seringii ?

— Nu-ţi face griji. Ia fiola asta şi bea-o.

— Ai haz, Herr Mocanu.

— Rana ta este foarte serioasă. Lucrul acesta îl înţelegi şi tu. Afară de asta, repet, pentru noi s-a sfîrşit războiul. Intre noi este acum pace, nu mai sîntem duşmani, vreau să te-ajut. Aşa sîntetfn noi, românii, omenoşL înţelegi ce spun, Kurtz ? •

— *Herr* Mocanu, dacă dau ruşii peste noi, pe mine mă vor împuşca ?

— N-am să las pe nimeni să te atingă. Te socot prizonierul meu.

Băură toată sticla şi mai destupară o alta. Se simţeau amîndoi bine, se încălziseră, şi durerile membrelor rănite se mai ostoiseră. .

— *Herr* Mocanu, pentru ce bem răchia asta ?

— Aş zice că, mai presus de orice, să bem pentru viaţă, pentru dragoste, pentru oamenii de treabă de pe pămînt, pentru toţi copiii lumii.

— îmi place ce-ai zis. Şi eu vreau să triumfe în lume viaţa, speranţa, înţelegerea, credinţa în bine. Să se ducă la dracu războiul, moartea ! Am ameţeli, Herr Mocanu. Fierbinţeala asta mă dă gata. Dacă mor, însemni locul unde am să fiu îngropat. Iţi dau adresa mea din Dresda, să le scrii lui Uwe şi Johann unde sînt, să mă caute. Faci tu fapta asta ?

Se auzi tropăit de bocanci. Prin apropiere se dădea o luptă. Răpăiră arme. Se auziră voci, o dată germane, altă dată ruseşti. în beci, cei doi se vedeau cind prizonierii unei tabere, cînd ai celeilalte. Un bocanc trînti uşa de perele. Urmă o linişte stelară, timp de una-două secunde. Două pistoale-mitralieră îşi lungiră giturile spre cei doi răniţi...

Brancardierii îi ridicară pe tărgi. Mocanu şi Kurtz fură transportaţi la un spital de campanie...

•

Tancurile germane s-au retras din orăşelul austriac, în locul lor, cîteva escadrile de avioane declanşară un bombardament ce crescu treptat în intensitate. O puzderte de bombe căzură peste casele, străzile, aşezămintele locului, fără alegere.

Cetăţenii din Foltersdorf trăiră o noapte grea. Jun- kers-uri 88, zburînd la joasă înălţime, îşi descărcară pe rînd bagajele de bombe. Străfulgerările exploziilor împăr- ţeau cerul in felii. Cîteva case ardeau fără ca nimeni să poată interveni.

■ Tancurile românilor, adăpostite pe sub coroanele bogate ale copacilor, încercau să nu fie recunoscute, ceea ce în mare parte le-a reuşit.

Sublocotenentul Vienescu şedea în tanc, locul cel mai sigur. Numai că atacul unui Junkers viza exact acel loc.

Pesemne că vreun observator german de prin apropiere transmitea avionului amplasamentul

său. Fură nevoiţi să-şi schimbe poziţia în plin bombardament. Manevra le-a izbutit. Cei din echipaj erau însă trişti pentru că Mocanu fusese rănit şi evacuat.

Spre dimineaţă bombardamentul a încetat. Orăşelul arăta rănit mai peste tot. într-o pauză, cînd tanchiştii. aşteptau întărituri pentru a continua atacul spre vest, unde aveau de înfruntat unităţi puternice de tancuri, Vienescu, însoţit de Teofil Chiriae, făcu o scurtă vizită lui Mocanu.

Au găsit curînd spitalul. Sergentul avea patul lîngă al lui Kurtz, un neamţ, şi al unui sergent-major sovietic. Toţi trei aşteptau să fie operaţi. între timp li se făcuse ser anti- tetanos. Pierduseră mult sînge, dai- din păcate lipseau cele necesare pentru transfuzii. Sublocotenentul înţelese că cei trei se împrieteniseră. îşi goliră, fără nici o remuşcare, buzunarele de ţigări, atît el, cît şi Chiriae.

Mîncară frugal din ce mai avea în raniţă. în locul sergentului Teodor Mocanu, echipajul a fost completat cu sergentul-major Afrusinei, un ochitor-trăgător scund de stat, de prin părţile Bucovinei. Şi în lumina sfîrşitului de noapte, Afrusinei era tot blond. Avea nasul cîrn, ochii albaştri. Era îndemînatic, vorbea repede, întretăiat uneori, cu un accent de prin părţile Solcăi. Adusese ca zestre, în lada sa de cătană, două sticle cu o tărie ce întrecea pă- linca ardelenească. Echipajul Skodei l-a primit ca atare.

Diviziile germane contraatacară din nou : încleştarea începu cu şi mai mare violenţă. Blindatele inamicului pătrunseră şi înaintară în oraş, cîştigînd teren. După lupte aprige, românii fură nevoiţi să se retragă spre inima oraşului.

Skoda învinsese în luptă directă un tanc Pantera care-i dăduse de furcă ; ocoli apoi craterul unei bombe, trecînd printr-o grădină care dădea dintr-o stradă într-alta... A ajuns într-o nouă poziţie, la ordin, angajîndu-se în cîteva alte lupte din care servanţii au scăpat teferi.

Se apropia noaptea şi luptele continuau cu aceeaşi virulenţă. Cerul spre Viena era sîngeriu, la ora înserării pă

rea incendiat ; sovieticii pătrunseseră în periferia capitalei Austriei.

în Foltersdorf şuierul proiectilelor de toate neamurile devenise un fel de respiraţie agonică a locului. Liniile întrerupte ale trasoarelor, jerbele scurte de foc ale brandurilor, păcănitul ca de ciocan pneumatic al tunurilor, răpăitul mitralierelor şi al pistoalelor-mitralieră se repetau ca secvenţele sonore ale unui film luat mereu de la capăt.

Bătălia devenise tot mai crâncenă. Se înregistrau pierderi grele de ambele părţi ; blindatele românilor aveau de luptat cu un inamic numeros, bine dotat, cu experienţă îndelungată în încleştări armate, care nu cunoştea teama, decis să iasă victorios cu orice preţ.

Skoda comandată de Vienescu se confruntase cu Tigrul lui Harold în întîlniri mai mult ori mai puţin directe, fără să fie lovită decisiv ; de fiecare dată, ca printr-un făcut, terminase cu bine încleştarea.

Tancurile germane se retraseră din nou înapoia aliniamentului infanteriştilor. Lupta se arăta indecisă, încleştarea cu blindatele românilor era peste aşteptări de grea.

Românii dovedeau o manevrabilitate şi o forţă neaşteptată de atac, dovedeau dirzenie, curaj, eroism. Tan- chiştii români erau iscusiţi, aveau un dezvoltat sentiment al datoriei ostăşeşti, posedau spirit înnăscut de sacrificiu Tenacitatea făcuse din ei un adversar redutabil.

Harold *se* gîndea şi el la Skoda, acel Tx-31 cu care se confruntase de cîteva ori ; blindata românilor le dădea tot mai multă bătaie de cap. Skoda avusese noroc: de fiecare dată, scăpase de lovitura fatală...

în toiul nopţii se găseau pe malul concav al unui pîrîu pierdut în cîmpie, un pîrîu cu şopotul plăcut în auz, ce se vărsa într-o apă mai importantă care

îşi cîştigase o identitate.

De unde se afla, Harold vedea cerul de deasupra Vie- nei. Diviziile lor de tancuri nu puteau sări deocamdată în apărarea oraşului — aşa cum primiseră ordinul la început — din cauza românilor care îi înţepeniseră aici, în acest orăşel neînsemnat.

Mîncase ce-i pusese popotarul în gamelă şi acum şedea pe marginea apei de unde îi venea o duhoare de neînţeles. Intrigat, îl chemă la el pe Junker şi pe Schmidt.

Folosind lanternele, mascîndu-le pe cît posibil, tan- chiştii descoperiră la mal, adus de apă, un cadavru. Era un infanterist de-al lor. I-au golit buzunarele de acte şi l-au îngropat. Infanteristul fusese un rezervist dintre cei veniţi sub arme la recenta mobilizare generală hotărîtă de Hitler...

Noaptea era cu lună,,. o lună cu un chip prelung şi scofîlcit. Echipajul Tigrului şedea întins pe foile de cort. Urma o nouă zi grea de luptă cu românii.

Harold îi cunoştea din răsărit. Aici însă, împotriva lor, luptau cu înverşunare, parcă aveau o răfuială din timpuri imemorabile. Gîndul de a trece în rîndurile românilor îl părăsise aproape definitiv pe Harold.

Marssel nu dormea nici el; i se diluase mult entuziasmul dinaintea luptei. Românii îi spărseseră în cioburi încrederea într-o victorie lesnicioasă.

Cînd iar se retrăseseră din oraş, pentru a nu se expune atacurilor vînătorilor de tancuri români şi ruşi, ardea un Tieger german. Pe chepeng îi ieşea un fum vîscos ca de pe hornul unui crematoriu ; funinginea aderase durabil la piatră. După ce totul se va linişti în acest oraş încercat, dîra aceea neagră, unsuroasă, lipită pe calcanul casei, va fi o mărturie a pierderilor mari suferite pentru a birui pe români într-un oraş austriac. Marssel era catolic şi, ca atare, nu accepta incineraţia. Se gîndea adesea, că şi el putea muri carbonizat în

tanc, o consecinţă fââască a incendierii, ori a exploziei muniţiei. Se cutremură Imagi- nîndu-şi trupul scrumit şi pus într-un sac mortuar, cU o etichetă de metal la gură, cu datele lui matricole.

Lâ plecarea lor de la Miinchen, Marssel intrase în confesionalul unui pastor, un om al lui Dumnezeu. L-a rugat să-l dezlege de păcate ; pleca la o luptă grea cu ruşii. De români n-a zis nimic.

Se spovedise, enumerind în minte pe cei nimiciţi de el cu tunul şi mitraliera. Erau destui. Omorîse o sumedenie de infanterişti, numai aşa, să se distreze, deşi mulţi n-aveau arme şi ridicaseră braţele. Da, nu era bine să-i lase în viaţă in spatele frontului, asta se petrecuse în Răsărit unde armatele partizanilor erau mai eficiente uneori decît cele de pe front.

Rămăsese singur în sacristie. Sfintul AnJton ţinea in braţe un copil Iisus. Era un sfint Anton redus ca înălţime, iar el sculîndu-se în picioare, ii văzu tonsura prăfuită, încercase să-şi limpezească conştiinţa. Nu mai făcuse acest lucru de mult, poate de cind intrase in NSDAP. Acum ajunsese în această unitate de tancuri. I s-a cerut o adeziune ? Părea o simplă formalitate. A fost botezat şi i s-a dat pumnalul cînd a jurat, la miezul nopţii, în catedrala unde stafia lui Erik Păsărarul plutea în naos ca un abur jilav şi stăveziu.

A luptat un timp scurt şi pe ..Zidul Atlanticului". Aliaţii au pulverizat pur şi simplu faimoasele fortificaţii. Dezastrul din Vest a început imediat după debarcarea aliaţilor.

A fost rănit în luptă pe şoseaua Periere-Saint-Lo. Făcuse parte din Corpul 84 german, comandat de von Chol- titz. Tot atunci, mareşalul Erwin Rommel, comandantul lui Harold Reder în Africa, fusese rănit într-un bombardament şi internat în spitalul dc la Bernay. El, Marssel, spre şansa lui, a scăpai agăţîndu-se do un camion în retragere...

31

Cind Harold s-a trezit, foaia de cort era acoperită de o rouă ce puţea a sulf. Şi-a băut ceaiul de dimineaţă, apoi ofiţerii au fost convocaţi de comandant.

Li s-a invocat din nou nevoia de a învinge, pentru Fuhrer, pentru patrie, pentru poporul german. Trebuiau să ocupe rapid Foltersdorf-ul, orăşelul obscur din depresiune, să distrugă pînă la ultima blindatele românilor, apoi, spre Viena...

Patosul patriotard era folosit tot timpul : glia străbună, pămîntul sfînt al Reich-ului, liniştea poporului paşnic german ce trudea zi şi noapte pentru război, construind tancuri, avioane, muniţie.

Li s-a amintit că spiritul Fiihrer-ului este lîngă ei, îi călăuzeşte în luptă, voinţa, măreţia „Lui[1!] erau chezăşii ale victoriei. Staţia de amplificare transmitea imnul na- ţional-socialist al lui Horst Wessel...

Srigătele de salut ale unei biruinţe mult-aşteptate de tanchişti plutiră prin aer îndelungă vreme :

„Heil Hitler Sieg, heil, Sieg !...“

• •

începură contraatacul cu o violenţă greu de imaginat. Două coloane învăluiseră mai întîi orăşelul pe Ia nord şi pe la sud, împingînd îndărăt unităţile sovietice de infanterie. >

în felul acesta, tancurile românilor erau prinse într-un cleşte de oţel în Foltersdorf. Spre prînz, situaţia de front era tot mai defavorabilă românilor.

Se angajaseră lupte tanc contra tanc. Uşor de anticipat — din punct de vedere german — cine să învingă şi cine să fie nimicit. Blindatele germane pătrunseseră pînă **în** centrul orăşelului. Un număr important de care de luptă româneşti erau prinse

în pungi unde luptau pe viaţă şi pe moarte...

încleştarea sporea tot mai mult în intensitate; un iad **din** foc şi pucioasă luase în stăpînire localitatea şi vecinătăţile. Şi unii şi alţii foloseau cele mai diferite scheme tactice, şiretlicuri de manevră, atacuri din mers, lupte **de** poziţie, ambuscade, învăluiri, toate se succedau fără cs **cineva** să **le** mai conceapă. Inventivitatea lucra pur şi sim-

piu ca urmare a necesităţilor de moment, reflexele dobîn- dile in confruntări anterioare acţionau în largul lor.
Mai repede decît ar fi crezut, Skoda apăru în faţa Tigrului regal. Parcă ieşise din pămint ; era prezentă iar blindata-care îi produsese destule coşmare lui Harold Reder.
Parcă destinul i-a scos-o în bătaia tunului. Pentru a treia, ori a patra oară, ofiţerul ii ordonă lui Marssel distrugerea Skodei. Şi Vienescu, în tancul său, dăduse ordin sergentului-major Afrusinei să distrugă Tigrul regal.
Schimbul rapid de focuri dintre cele două blindate n-a rănit de moarte nici una din ele. Ultimul proiectil expediat de Marssel roşi placa frontală din oţel a Skodei; pentru servanţii români căldura spori insuportabil. O ursitoare nevăzută începuse să socotească clipele grele prin care tre- ceau acum cei din bătrina Skoda...

.32

Pocnetele aproape suprapuse a două tunuri abătură atenţia lui Harold. Mitraliera unui autotun îi încolţise dintr-o coastă şi le căuta rezervorul. Tigrul era în primejdie. Pericolul apăruse din senin şi fireşte, atunci cînd avea mai puţină nevoie de el.
Se roti scurt şi trase fulgerător. Perfora autotunul românesc ; în acelaşi timp, lansă o ceaţă fumigenă consistentă, care să tulbure ţinta mişcătoare pc care o reprezenta blindata lor. Ieşi apoi dintre cele două focuri...
Mai mult de două treimi din oi"aş căzuse în mîini'e germanilor. Pocnete de tunuri se auzeau

prin toate cartierele.

Compania din care făcea parte şi Tigrul comandat *de* Harold continua lupta, dar ea ae desfăşura pe alte modele decît şi le dorise. In orăşel apăruseră un număr de tunuri anticar româneşti care le dădeau mult de furcă blindatelor „SS“ germane.

Ceva mai tîrziu, urmînd parcă un destin, Skoda lui Vienescu se întllni iar eu blindata cu iniţialele SS-250. Moraru manevră rapid, atît cît îi permiteau mecanismele atinse de bătrîneţe, oferind o ţintă precară inamicului. Şi, în clipa aceea, Afrusinei expedie adversarului un prim p'roiectil.

Al doilea nu l-a mai trimis pentru că i s-a blocat tunul. Pentru echipaj clipele se dilataseră, deveniseră minute, ore. Lansară ceaţă fumigenă şi manevrară sub acoperirea ei... Augustin stăpînea fiecare tresărire a blindatei. Trebuia să dipară din raza de reperaj a ,.SS"-iştilor...

In tancul său, Harold era încredinţat că de data asta Skoda n-are să-i mai scape, O urmă fără grabă, dorind să guste pe îndelete agonia romanilor. Era un soldat experimentat, iar narcoticul victoriei îl simţea acum în sînge şi în creier, îl îmbăta, uitînd că numai cu cîteva ore mai înainte avusese credinţa că n-are să mai scape cu viaţă din lupta ce se va da.

Feldwebel-ul Konrad Marssel trăia o altă stare ; amestecul de teamă, laşitate, curiozitate, invidie şi ură, se reînsufleţi în el la vederea Skodei grele româneşti, un model depăşit ca performanţe de luptă, dar desigur modernizat de români. Era momentul să tragă în ea, dar Haroid i-a ordonat să mai aştepte, deşi fiecare clipă conţinea încă doze inegale de imprevizibil...

— *Herr Leutenant,* Baba-Skoda trebuie făcută pulbere.

— Ai răbdare. E în agonie. Intrăm după ea în ceaţă. E a noastră oricum.

în sufletul lui Harold încolţise nesiguranţa, dar nevoia egoistă de a învinge cu orice preţ, hrănită de vanitatea sa de războinic, era mai tare decît prudenţa ori poate tracul ce i-1 hrănea acest tanc învechit.

Tigrul regal intră prudent în ceaţă ; Skoda era însă departe. Un autotun românesc venit de niciunde îi lovi dintr-o coastă. Proiectilul le izbi placa laterală înroşind-o. Marssel fixă inamicul prin grila de ochire şi percuta.

Numai că, proiectilul lor n-a explodat. Marssel înjură porcos. La mijloc era sigur un act de sabotaj al vreunui prizonier rus care lucra'înt r-o pirotehnie.

Expedie un al doilea. De data asta autolunul virase brusc, aşa că nu-1 atinse. Un al treilea proieclil — în fine—. le-a străpuns blindajul, explodind înăuntru...

Skoda lui Vienescu îşi pierdu urma intrînd pe o stradă înfundată, unde avea de înlăturat hiba care blocase închizătorul. .

Pleşoi rămăsese ascuns la capătul drumului. înarmat cu o legătură de grenade, două sticle cu benzină şi cîteva calupuri do trotil. Din tot ce avea îşi confecţionase două cocteiluri ucigătoare chiar pentru Tigrul regal, dacă acesta ar fi urmărit Skoda, şi pentru oricare alt tanc.

La adăpostul acestui paravan, servanţii Skodei se apucară să remedieze defecţiunea. Cu acest prilej inspectară şi rănile tancului, **care** nu erau puţine. **Era** lovit **în** mai multe locuri ; blindajul se decălise, **în** metal apăruseră **cîteva** fisuri...

Sfirşiseră ce avuseseră de făcut şi se pregăteau să-l îmbarce pe Pleşoi. O clipă de tensiune. O explozie puternică venind de la capătul străzii ajunse la Skodă. Dc acolo sc

răspîndea un nor de fum care vicia vizibilitatea.

Auziră rafalele pistoalelor-mitralieră, printre care îl recunoscură pe al lui Pleşoi... Apoi o linişte relativă luă în stăpînire capătul străzii...

Cînd ajunseră acolo, constatară că Pleşoi căzuse la datorie. Servanţii unui autotun avariat, zăceau şi ei pe câl- darîm. Autoblindata ardea cu un fum înecăcios. Totul era consumat. îl traseră pe Pleşoi pe trotuar, să nu-1 strivească vreun tanc...

La cîţiva paşi de locul luptei descoperiră un aruncător de flăcări al cărui servant, un ostaş sovietic, murise. Rezervorul era plin pe jumătate şi le putea folosi.

L-au luat cu ei, iar Chiriac se oferi să-l deservească el, avînd instrucţia necesară. Pentru asta rămase afară, pe cuirasa tancului, singura lui protecţie devenise masca, turciei...

Ajunse la ei huruitul crescînd al şenilelor unei blindate. Skoda lor se opri. Stopă şi celălalt. Se lăsă o linişte de s-ar fi auzit zgomotul firului de iarbă străpungînd crusta pămîntului cînd iese la lumină. Şi această, linişte urla în sufletul fiecărui tanchist. O cămaşă de proiec til se-rostogoli şi sparse tăcerea.

Zgomotul se amplifică în imaginaţia fiecăruia, **piuă** Ia echivalenţa exploziei unui proiectil. Se relaxară treplat şi se înstăpîni cu totul o altă stare. Urmă un regres al tensiunii nervoase şi se simţiră mai bine ; un bine la marginea răului...

Erau gata să relnceapă lupta şi se urniră apucind pe o stradă largă pe care nu mai fuseseră, trecură prin strîm- toarea dintre un autotun românesc şi un Tigru german, un răposat gigant pe şenile. Amîndouă piesele de luptă erau inerte una lîngă cealaltă, probabil din prima zi de luptă...

Pe turela tancului atîrna moale unul dintre servanţi. O pisică pe jumătate sălbăticită se

căţărase pe tanc. atrasă de mirosul cadavrului. Chiriac o sudui şi felina îl privi cu ură.

Afrusinei îi expedie cîteva gloanţe, insă animalul scăpă nevătămat ; traiectoria gloanţelor îl ocoli. Jerba de flăcări trimisă de Chiriac însă n-a iertat-o şi pentru asta imaginea pe care o oferea animalul nu era deloc agreabilă.

— Pisicile astea au şi îndeletniciri necurate, o înjură Afrusinei.

■— Sînt pe jumate sălbatice, le apără sublocotenentul

— Fiara n>-alege soiul cărnii, dom* sublocotenent, interveni Chiriac.

— înainte, Augustin ! Pisica asta are darul să mă indispună.

Erau însă aşteptaţi cu răbdarea leului de munte care îşi aşteaptă victima să ajungă în locul unde nu mai are nici o şansă...

Tigrul regal ieşi dintr-un loc viran şi ie aţinu calea. Vinatul se preschimbă în vlnător. Nici unul dintre ei nu se mai grăbea, nici unuia nu-i trecea prin gind să ocolească lupta. Tunurile blindatelor se îndreptară unul asupra celuilalt. Al Skodei bubui primul. Afrusinei nu ezitase, proiectilul său se pierdu însă printre două case, lovind o faţadă. Cel al Tigrului preschimbă in seîntei blindajul frontal al Skodei ; un mănunchi de schije trecu la servanţi...

Blindata românilor, deşi avariată, continua să înainteze, Harold nu mai ştia ce să creadă. Bătrîna Skoda, deşi rănită mortal, venea spre ei. Marssel mai trase un proiectil. Trupul Skodei fu zguduit din rărunchi, dar nu se opri. De necrezut. Continua să avanseze.

Junker şi Schmidt, privind prin vizor, s-ar fi jurat că aveau de-a face cu o stafie. Nimeni din echipajul românilor nu mai putea fi In viaţă, pentru că in pintecul Skodei apăruse a doua rană urîtă cu marginile zdrenţuite.

— Să fiu al naibii, Marssel, Skoda asta e un sarcofag pe şenile. Numai motorul trăieşte in măruntaiele ei, se miră Harold.

Tigrul-regal stopă. Grundstein auzea in staţia sa bîzîi- tul de fond -al staţiei Skodei, a cărei lungime de undă fusese decodată. Şi în clipa aceea Harold îl văzu pe Teoti] Chiriae, înarmat cu aruncătorul dc flăcări, apărind din spatele turelei.

Mai important era ca Tigrul să pornească fulgerător în marşarier, pentru evitarea coliziunii. Comandă manevră, dar jerba de flacără se lungi afumîndu-i periscopul.

Apoi flacăra se mută pe blindajul frontal, unde mai fuseseră loviţi. Tigrul pornise în marşarier, vizibilitatea pentru echipaj era aproape zero.

Şi vizorul ambrazurii fusese atins de foc. Vedeau vag Skoda înaintînd spre ei, parcă împinsă de duhurile răului. Harold încercă să deschidă chepengul.

Metalul frigea înfiorător. In acel moment, tunul Skodei, aplecat mult, expedie un proiectil, lovindu-le blindajul frontal care deveni purpuriu...

Harold înţelese primejdia : tancul se transforma treptat în topitorie. Un proiectil trecu prin metalul adus aproape la limita de topire şi explodă...

Harold auzise explozia şi urletele servanţilor loviţi de moarte. Şi el avea cu siguranţă mai multe găuri în abdomen. Atinse cu mîna locurile calde de sînge. Era grav rănit, dar trăia încă...

îşi aminti de moartea lui Leonescu. El, Harold. era mai grav rănit decît fusese acesta. Se apropie de tun, aşa co- cîrjat cum putu înccrcind să vîre un proiectil pe ţeavă.

îl încercară, pe rînd, îndoiala că va apuca ziua următoare, apoi furia de a nu mai putea schimba nimic ; sfîrşitul era de neocolit ; şi deprimarea îi tăie respiraţia. Se consolă apoi, în gînd, aşteplîndu-şi sfîrşitul, un sfîrşit ca al atîtor militari morţi in război.

— *Herr Lentpnnnt,* lăsaţi-mă să expediez proiectilul în Skodă.

Crezuse că Schmidt murise, dar nu, era în viaţă. îl văzu sculîndu-se, desprinzîndu-se din Schmidt cel căzut, dîndu-1 pe el la o parte, vîrînd un proiectil în chiulasă. Schmidt era şi cl rănit-mortal...

— E o prostie ce faci, Schmidt. Nici cei din Skodă n-o duc mai bine ca noi. Lasă-le o şansa măcar. Nu vezi, nici ei nu mai trag...

Schmidt părea că nu-1 aude. Percută. Proiectilul pomi şi străpunse carapacea blindatei românilor. Ce rost mai avusese ? !...

Cînd locotenentul Reder avea aceste halucinaţii, un alt obuz de 75 mm plecat din Skodă pătrunse prin ruptura blindajului şi explodă. Harold se simţi rupt în bucăţi, în părţi mici, gelatinoase şi risipite peste tot.

O negură cleioasă învălui locul, mormîntul din metal. Negura creştea. înstăpînindu-se definitiv pentru toţi cei din tanc...

Skoda se izbi de Tigrul regal care înţepenise. Motoarele au mai funcţionau şi trupurile rănite ale blindatelor se opriră...

Orăşelul era mîngîiat de un crepuscul sîngeriu, ce-şi prelungea razele peste cîmpul vecin, străbătut de blindatele germane, care scăpate cu viaţă din bătălia cu românii se retrăgeau, urmărite îndeaproape. Infanteriştii sovietici reintraseră în orăşel, curăţind locurile de rămăşiţele trupelor hitleriste...

Era noapte tîrziu cînd localnicii ieşiră pe la porţi, oferind din nou, ca în prima zi, flori învingătorilor şi zim- bete calde ori mai puţin calde. Poate, unii dintre ei, dăduseră flori şi germanilor, atunci cînd victoria părea că nu le va scăpa...

Sublocotenentul Vienescu avea să mai rămînă cîtva timp pe meleagurile unde era să-şi piardă viaţa. După victoria tanchiştilor români din oraşul Foltersdorf, in jurnalul de operaţii al Regimentului 2 Care de luptă se puteau citi următoarele note lapidare :

în interiorul localităţii Foltersdorf, ..ostaşii noştri au angajat lupte tanc contra tanc. Prin felul in care s-a desfăşurat această luptă, s-au evidenţiat marile virtuţi şi însuşirile personalului regimentului. Lupta de aici rămine memorabilă. Ea a fost cea mai grea din toate luptele duse'*.

într-un ordin de zi al generalului sovietic Brijinev, comandantul Brigăzii 27 Tancuri, în cadrul căreia a acţionat temporar regimentul român, se menţionează :

„în toate operaţiile purtate, ofiţerii, subofiţerii şi trupa Regimentului 2 Care de luptă, comandat de domnul colonel Zătreanu Stan, au dovedit o disciplină de fier, spirit de organizare, vitejie în lupte şi conştiinciozitate în îndeplinirea datoi'iei...“

Sublocotenentul Vienescu fusese grav rănit la un picior. Numeroase schije îi pătrunseseră în piept, braţe, picioare, dar nici una nu-i atinsese vreun organ vital.

Teofil Chiriac, imediat după sfirşitul luptei, l^a scos **afară din** tanc, dîndu-i primul ajutor. Rana de la picior era **serioasă.** Avea o gaură urîtă sub genunchi şi o a doua la **articulaţia** gleznei. Scăpase printr-un miracol, pentru că o **bucală de metal** ii **străbătuse** tunica, **trecuse** prin scoar-1 **ţele** groase de carton ale carnetului în care îşi nota intîm-j plările petrecute, şi se oprise în muşchiul pectoral, în drep-i tul inimii. Cînd l-a tras din tanc Chiriae, ajutat de un infanterist sovietic, Adrian Vienescu era leşinat şi sîngeral abundent. I s-a făcut de urgenţă o morfină. Şi-a revenit] şi a cerut militarilor din jur să scoată echipajul din tancul[1] german.

Deşi luptele nu încetaseră şi se puteau trezi cu vreun] atac german, i-au făcut hatîrul. Au avut noroc, pentru că la faţa locului au venit un car de luptă românesc şi un autotun.

N-a fost deloc surprins cînd Harold, ori ce mai rămăsese din el, a fost aşezat pe o foaie de cort. L-a recunoscut imediat. Tot timpul bănuise că în Tigrul regal se afla acesta.

Întreaga confruntare dintre cele două blindate aducea pînă la confuzie cu jocurile copilăriei, cînd Adrian şi Harold, aleşi căpetenii, după căderea amurgului, îşi tatonau aptitudinile războinice în lupte simulate, multe dintre ele încheiate cu păruieli...

•

Sub supravegherea lui Chiriae, Adrian a fost spitalizat de urgenţă în baraca unde se găseau Mocanu şi Kurtz. Ofiţerul Vienescu a fost operat la piept, scoţindu-i-se schija ce ajunsese foarte aproape de inimă. Din alte părţi, i-au extras de asemenea fragmente de fier.

Intervenţia chirurgicală a fost făcută pe viu, pentru că se isprăvise morfina. Chiriae a zăbovit destule ore lîngă el, pînă cînd comandantul companiei l-a repartizat la il tanc, care a pornit a

doua zi în urmărirea germanilor...

Noaptea de după operaţie parcă nu mai avusese capăt. Avea ca vecin un artilerist de la anticar, un caporal cu ambele picioare zdrobite de o şenilă. N-a fost chip să aţipească.

Tunarul, un tînăr de douăzeci şi eeva de ani, asediat de dureri atroce, nu-şi găsea locul perpelindu-se şi răsturnind

odată cu el, la fiecare pendulare, picioarele zobite, pe care le ura. Gemea, şi se ruga întruna repetînd aceeaşi frază, obsedant : „Tăiaţi-mi-lc, scăpaţi-mă de dureri !“ Dimineaţa a încetat să se mai roage, a încetat să se mai vaite, a încetat să mai fie...

I-a venit rîndul a operaţie şi lui Kurtz Giinderlicht. Făcuse cangrenă, aşa că a fost nevoie să i şe chiureteze rana de la picior pînă la os. Genunchiul deocamdată îl avea compromis.

Nici sergentul .Mocanu nu părea să scape prea uşor. I se scoseseră schijele, dar glezna şi genunchiul erjiu >le-aci înainte surse de suferinţă continuă. Articulaţia fusese înţesată de bucăţcle mici de fontă.

Doctorul, un tînăr de trcizeci şi ceva de ani, fără o prac- 'tică îndelungată în chirurgie şi ortopedie, abia s-a încumetat să opereze piciorul lui Vienescu. Ar fi vrut să-l transfere la un alt spital, dar pacientul era în pericol să facă o cangrenă. L-a curăţat pînă la os, fără să ia prea in serios nervul sciatic. Doctorul l-a asigurat că, o dată cu vindecarea, ţesutul nervos se sudează de la sine. Oricum, Adrian nu-şi simţea piciorul sting.

— Doctore, se petrece ceva ciudat cu piciorul meu.

— Se va rezolva, după ce veţi relua progresiv mişca-
{f rea. Nervul sciatic a fost secţiona' de schijă ; fiţi pe pace, J se va vindeca.

Grozave garanţii îi dăduse doctorul ! Nervul sciatic se va reînsufleţi. Dar putea el crede, oricîte eforturi ar fi făcut, că lucrurile vor sta aşa ? Merita să trăiască însâ şi să se încredinţeze că doctorul spunea adevărul.

în noaptea respectivă i-a fost rău. Avea febră mare. Se trezisr la un noment dat şi la masa de operaţii activitatea era mai însufleţită decît în

timpul zilei. Bolnavii dormeau, în afara celor care-şi aşteptau rîndul la cuţit.

Doctorul şi sora Luereţia lucrau la lumina a două lămpi cu reverber ce luminau cît de cît masa chirurgicală. La lumina aceea, figurile cadrelor medicale păreau enorme, mîinile aduceau cu tentacule ca de caracatiţă, bisturiul lumina rece, metalic. Sora Lucreţia ştergea cînd şi cînd fruntea doctorului de sudoare şi muşamaua de sînge, arun- cînd în coşul de răchită părţile amputate.

în delirul lui, se văzu pe sine răstignit pe masă : urma amputarea piciorului. Durerea îl copleşise. îşi vedea chipul pe tavanul din lemn al barăcii,, care qăpătasc sticliri de oglindă. îşi zărea ochii dilataţi, buzele palide, arse de febră.

Masa pe care st' afla semăna cu o cuvă pentru disecţie. Imaginea se voală. Medicul ii unse piciorul cu tmetură de iod. O bandă de piele de lăţimea unei palme, i se coloră în maroniu, înconjurîndu-i perfect subgenunchiul.

Sora se găsea lingă Adrian. Pentru ce nu era lîngă doctor ?! Doar nu era operat la piept ori la cap...

Avea vreo patruzeci şi ceva de ani, era voinică. Masca bunătăţii o avea şi acum agăţată pe figură ; putea fi socotită o desăvîrşită samariteancă. Privirea ei însă avea aceleaşi luciri ca oţelul bisturiului. Lucreţia îi vorbea blînd, rostea cuvinte menite să topească orice inimă chiar de piatră să fi fost, făcîndu-1 pe om blînd, ascultător, cuvios, smerit...

în lumina lămpilor, bisturiul luci în mîna doctorului ca un ochi de n^pîrcă în clipa cind se fixă pe banda vopsită cu iod. Cuţitul se roti fulgerător secţionînd profunzimile cărnii, crestînd osul de jur împrejur, cal’nea, tendoanele, ligamentele, vasele de sînge, tot.

Durerea ascuţită, care urmă in rotire oţelul

ascuţit ca briciul, îi smulse un răcnet. Neaşteptata, şi violenta suferinţă i-a ridicat trupul de pe masă într-o zvîcnire care putea compromite totul.

O lovitură năprasnică în plină figură îl readuse la orizontal. Rămase inert, ca intr-o anestezie totală, făcută cu un narcotic paralizant. Ferăstrăul înainta ca într-un lemn de esenţă moale, străbătîndu-i osul sub genunchi. Nici* o durere. în schimb o gîdilătură plăcută care încetă, cînd piciorul tăiat fu aruncat la coş...

Sublocotenentul Vienescu s-a trezit năpădit de o transpiraţie rece. Era dimineaţă şi sora Lucriîţia se aplecase deasupra lui. Vecinului său — un infanterist — i se amputase piciorul, şi in noaptea delirului privise ţintă la operaţia acestuia.

33

în apartamentul Fuhrer-ului, de sub Cancelaria Reich- ului, din Wilhelmstrasse. abia se auzea foşnetul climati- zării. Precisă, cu exactitate de metronom, venea şi aici litania tunurilor grele sovietice.

Luptele ajunseseră la ceva mai mult de o sulă de metri de Cartierul General al Fuhrer-ului. Orice şansă de a-i respinge pe ruşi se pierduse. Totul era sfirşit : cele mai bune arhiate germane fuseseră nimicite. Luftwaffe fusesa măturată de pe cer. Berlinul era bombardat din aer şi de pe uscat, iar ocuparea Capitalei Germaniei hitleriste. urmare a efortului uriaş al Armatei Roşii, revenise sovieticilor...

Fuhrer-ului i se făcuse injecţia, după baia caldă, odihnitoare. Rămăsese in fotoliu, cu privirea

aţintită in gol. îşi amintea că îi convocase pe apropiaţii săi; voia să le aducă la cunoştinţă nişte hotăriri socotite de el foarte importante. Urma să se vadă cu von Ribbentrop, W. Keitel, E. Kalterbrunner, Doenitz. Jodl, Gobbels, Himmler...

Sosise momentul decisiv, nu mai putea amîna ; utopica speranţă că americanii cu sovieticii se vor încăiera pe Elba, eşuase. Americanii ajunseseră primii la fluviu şi-i aştepta pe aliaţii din răsărit.

Hitler era încredinţat că regretele erau la fel de-inutile . ca şi portretul său într-o casă devastată de incendiu.

Pleoapele grele, ca la reptile, îi acopereau ochii. Era conştient că parcurgea ultimul segment de viaţă. El iubise Germania fanatic, îi voise binele în concepţia sa. Pentru **el era limpede că Germania îl trădase pe el şi nu el Germania ; moartea fanatismului său. se apropia cu paşi repezi. Iar acum, la urmă, va pedepsi Germania, lipsind-o definitiv de el, pentru că nu-1 merita. Torentul nesfîrşit al popularităţii sale, a lui Hitler, germanii i-1 îngropaseră, in troienele de zăpadă din faţa Moscovei,'sub zidurile Sta-Singradului, la El-Alamein, la Mortain-Falaise, unde se lăsaseră bătuţi. Forţele obstrucţioniste, care îi contestaseră dreptul său divin de-ai duce pe germani în paradisul meritat, îl trădaseră şi pe plajele „Utah“, „Omaha", ,.Gold ‘, „Juno“ şi „Sword", din faţa „Zidului Atlanticului". Încercaseră să-l şi asasineze, prin colonelul von Staufenberg, la Rastenburg. Gindurile îi zburară apoi la aliaţii săi. „Ducele Mussolini, nu mai era întreg la minte ; măreţia trăită de el alături de mine i-a distrus viaţa obişnuită, într-un secol, la jumătatea lui, un secol ce rai s-a opus, şi care n-a înţeles ee forţă nemaipomenită ar fi fost o singură rasă pe planetă, o rasă superioară, singura stăpînă a Terrei, o rasă albă, din oameni viguroşi, semănînd**

între ei ca multiplicaţi de o maşină genetică, posedînd cultura naţional-socia- listă. Niei ducele nu provenea dinu-o rasă pură, avea în el- eeva oriental, poate maur. Ciano în schimb, avea un aer şocant european... Rommel m-a trădat şi el, asemeni altora; el, unul dintre cei mâi iscusiţi generali, a fost un maestru al prefăcătoriei. El, care comanda grupurile de armate «B» de pe «Zidul Atlanticului», a intîrziat înadins riposta împotriva englezilor şi americanilor, lăsîndu-i pe aliaţi să acumuleze tot mai multe forţe. Bine că s-a sinucis, scăpînd de ruşinea ghilotinei ox'i a ştreangului..."

Hitler se îmbrăcase, îşi pieptănase cărarea într-o parte, intinzindu-şi părul albit bruse, mai ales după invadarea Germaniei de către aliaţi. S-a lăsat iar să cadă în fotoliu. Pe tapetul peretelui se afla un portret în mărime naturală. Nici lui nu-i plăceau portretele mari, uriaşe, dai' era o chestiune de gust a celor care-1 făcuseră atît. Cei care îl zugrăviseră, deşi el era potrivit de stat, il văzuseră uriaş. Nu-i oprise, pentru că poporului german îi era necesar un idol,

acest idol era gigantic în sufletul militarilor şi al tineretului german.

La 22 aprilie ţinuse la Cancelarie ultima întrunire operaţională. Luaseră parte Keitel, Jodl, Borman şi Krebs, cînd ruşii pătrunseseră spre Alexandre-Platz. S-a holărit aducerea din vest, în zona Potsdamului, a Armatei 12-a a generalului Wenck, pentru Întărirea Armatei 9-a. La rîndu-i; gruparea de armate a generalului „SS[a] Steincr trebuia să execute o contralovitură împotriva forţelor sovietice ajunsa în nordul Berlinului. Numai că şi aceste ultime speranţe

i s-au năimit. Himmler luase legătura cu contele Berna- dotte, preşedintele Crucii Roşii suedeze. în vederea medierii unei păci separate cu aliaţii occidentali. Dar răspunsul era acelaşi, ca de

fiecare dată : capitularea fără condiţii.

Unde mai greşise ? Poate n-ar fi trebuit să trimită armata în Africa ; nenorocita sa obsesie de a cuceri colonii, de-a stăpîni ţări calde, cu ţărmuri exotice. Cu diviziile pierdute acolo ar fi ocupat Stalingradul încă din toamnă şi ar fi trecut Volga înspre Siberia. A mai fost atras în Africa şi de italieni, care visaseră să stăpînească pămînturile vechii Cartagine. Era' incocrent, trecea de la una la alta. Considerase Rusia sovietică un colos cu picioarele de lut; s-a aşteptat ca poporul rus să facă o contrarevoluţie. Nu s-a petrecut aşa ceva. Mai mult, poporul rus a luptat cu un eroism greu de imaginat. Apoi au mai fost şi japonezii, care n-au vrut să intre în război contra ruşilor. El, Hitler, a avut de înfruntat gerul, partizanii, noroaiele, întinderea uriaşă a stepei...

îi trecu un fior prin corp ; iar Mussolini. Ce destin ? ! Prins lîngă satul de munte, Dongo, cînd încerca s-o şteargă in străinătate cii Clara Petacci. Au fost executaţi prin împuşcare de către partizani ; a doua zi au fost spinzu- raţi cu capul în jos în „Piazzale Loreto", alături dc colaboratorii săi apropiaţi.

„Poate ca Berlinul să mai reziste. Are să fie de bun- augur numirea feldmareşalului R. Student comandant al Berlinului. Wenck şi Steiner n-au putut despresura ora-

şui. Am să scot tot tineretul hitlerist să apere oraşul, dacă fcătrînii s-au săturat de război. Copiii aceştia îmi aparţin, sînt ai mei, sufletele lor bat în pieptul meu. Dacă fiecare copil din Berlin ar ucide un singur duşman, aş cîştiga războiul cu ruşii..."

— Nu te simţi bine. Dolfy ? il trezi din acel somn-ne- somn Eva Braun. Iar mormăi în vis. Ai luat prafurile ?

Hitler tresări. Se visase, acum la urmă, într-o sală uriaşă, plină cu oamenii săi cu care pornise de pe stradă. Cind sfirşise discursul, izbucniseră acordurilc imnului ria- ţional-socialist compus de Horst Wcssel. Mormăise şi el alături de ei :

..Sus steagurile ! Stringeţi raidurile !
S.A. defilează tăcut, în pas decis
Camarazi..."

Comuniştii! ! ! Cît ii mai ura, cît i-a mai vînat, cîţi dintre cei pe care i-a dovedit nu i-a ucis ! Şi aceşti comunişti au împresurat Berlinul ca într-un cleşte, aceşti comunişti i-au terfelit măreţia, grandoarea, aceşti comunişti au dovedit superioritatea sistemului lor social, aceşti comunişti ii vor dicta condiţiile capitulării, vor lua loc la masa tratatelor de pace, alături de americani şi englezi, pe locurile rezervate învingătorilor...

îndărătnica Eva era tot lîngă el, il suspecta, ii ţinea mîna într-a ei. Şi ea avea ochii obosiţi de neodihnă. Vorbise în somn, probabil, ea ascultase tot ce spusese, dar nici o clipire in ochii ei nu trăda că ar şti ceva. Şi cîtă măreţie trăise in ultimul lui vis ! Ocupase Europa, Africa îi aparţinea, Asia la fel, America era şi ea o colonie. Africa, dar ce-i trebuiau lui atîţia negri ? Cu japonezii făcuse joncţiune în Birmania. S-ar fi putut întilni cu ei în India, ori dincoace de ea, dar India o voise, strălucirea trecutului acestei ţări îl atrăgea. Mesopotamia şi Asiria deveniseră protectorate germane, dărîmase din nou Ierusalimul şi arase locurile vechii cetăţi sfinte.

Iar pe acest loc viran i se ridicase lui o statuie uriaşă din bronz, alături de bustul modest al împăratului Titus, cel care dărîmase înaintea sa acelaşi oraş. Australia revenise japonezilor, arianii Asiei, dar o să mai vadă el...

Ţinea mult la Eva, ca îl răsplătise, deşi nu cucerise plajele Mediteranei unde ar fi interpretat pe Cleopatra într-un film german, nici junglele nepătrunse ale izvoarelor Nilului, unde s-ar fi turnat o nouă versiune germană a lui „Tarzan“. Pe Johnny Weissmiiler. acest „lord[11] al junglei, l-ar fi adus cu siguranţă să-i fie partener. Ştia că ea îl idolatriza. îşi legase viata ei de a lui şi nu-i ceruse nimic din tot ceea ce ar fi putut el să-i ofere. O mulţumea faptul că era amanta stăpînului Europei. Idealul vieţii sale fusese să ajungă o stea celebră de cinema, dar îl abandonase în vecinătatea acestui om în jurul căruia se învîrtise ca un fluture atras de lumina unei sticle de lampă. Ea îl urmase, îi mai îndulcise viaţa, pentru că el o dorea, i-a fost imposibil să mai fugă de el. înţelesese tîrziu, cînd ii căzuse în mînă o carte despre bolile psihice, că avea de-a face cu un megaloman, atins de paranoia puterii şi, în ultimul timp de frica de trădare, de înşelăciune, legate de persoana sa...

— Am aţipit după ce mi-am luat prafurile, Eva.

— înseamnă că n-ai făcut baia.

— Cred că nu. Nu ştiu. Nu mai sînt sigur.

Se aşeză alături de el şi-l mingîie pe păr cu o afecţiune maternă, încercînd să-i alunge de pe obraz toată jalea înfrîngerilor pe care le simţea pe propria lui piele şi care nu se mai sfîrşeau.

—*■ îţi este atît de greu să uiţi că ruşii sînt la cîteva sute de metri de Cancelarie ?

— Vor să mă prindă viu, să mă răstignească ca pe Iisus.

— Jodl susţine că pînă mîine seară Berlinul va fi despresurat.

Eva ştia că lui Adolf i se strecurase ca un şarpe în creier ideea sinuciderii. Privindu-1 bine, observă

acel zîmbet spectral, care îl însoţea şi în somn, zimbetul dinaintea morţii. II iubea aşa cum era, nu cum îşi închipuia el că este, pentru că, în definitiv, nu era nici ideolog, filozof, pictor, strateg, economist, general. Primul război mondial îl surprinsese în armată, ajunsese caporal. Apoi intrase în mişcarea naţional-socialistă, partidul său pornise de pe stradă, propovăduind revanşa. Urmase perioada de după luarea puterii : asasinate, şantaje, marşuri, reînarmarea, boicotarea tratatelor ce încorsetau Germania, internarea în lagăre a comuniştilor, a evreilor, a intelectualilor inde2irabili. Războiul al doilea mondial, un război declanşat de Hitler, ascensiunea, ocuparea mir litară a Europei, apoi regresul...

li plăcuse la Dolfy colacul saturnian al grandorii din jurul capului, pentru aceasta ea trăise într-o lume abstractizată, în care asemeni unei umbre îl însoţise pe Adolf prin bunchere, cancelarii, castele, urmărind himera stă- pînirii lumii'— de fapt un munte uriaş- din nisip ce lunecase tot timpul pe taluzul său...

împărţise cu el, aşa credea ea, victoriile şi amărăciunile, dospind în ea sentimentul toleranţei şi al nevoii de-al îmbărbăta. Vibrase spre el cu o dragoste nevăzută, plină de resemnări, lăsîndu-se cînd părăsită, cînd redescoperită de el, în colţul ei unde totdeauna o găsea...

O privea, atît. o privea. Dintr-o femeie, Eva devenise o stare sufletească ; ea îl odihnea, din ea îşi trăgea energiile folositoare pentru a suporta, în ultimul timp, în- frîngerile de peste tot.

— Astăzi vom duce la capăt ce ţi-am promis.

— Fiind dorinţa ta, mă supun, Dolfy.

Eva avea obrazul liniştit ; rămăsese la fel de atrăgătoare şi misterioasă cum o cunoscuse cu mulţi ani în urmă. Il mîngîie pe păr.

— Te urmez oriunde vrei tu, numai să nu împărtăşesc soarta Clarei Petacci. Sărmana de ea !

Mi s-a părut o femeie la locul ei.

El îmbătrînise mult în ultimul timp. Obrajii îi căzuseră. în mustaţă şi sprîncene îi apăruseră nenumărate fire albe. Hitler, fără ca ea să ştie, şi le cănea. Nu mai semăna nici pe departe cu fotografia oficială atirnati peste tot, in brutării, lăptării, gogoşării. Umerii ii căzuseră, il durea destul de tare cotul rănit. Se văita de cap, iar izvorul durerilor nu era cunoscut: sigur, medicul său personal, Morell, îl minţea...

Eva reflecta : aura din jurul lui Dolfy se veştejise.' Aflase de lagărele de concentrare, de crematorii, de gropile comune.

— **Nu pot îndura ruşinea unei capturări, Eva. Poţi să înţelegi ?**

— Cînd iubeşti pe cineva, îl urmezi pînă în pînzele albe.

— Vorbim că într-o scenă de film.

— Ideea ta cum s-o sf îrşim este curată melodramă, Dolfy.

— Eram sigur că mă pot bizui pe tine. Vom rămîne în Istorie.

— Sînt un om simplu, şi măreţia nu mi se potriveşte. Am fost fericită că am trăit în umbra ta, strălucind din lumina ta, eu n-am avut lumină proprie. Şi pe scenă aveam nevoie de lumină multă...

Brusc, Hitler fu cuprins de o stare de veneraţie pasională.

— Stăpîna sufletului meu. regina mea, am aici testamentul, scoase o hirtie bătută la maşină din buzunarul de la piept al halatului de casă. Să ţi-1 citesc. L-am numit pe Donitz succesor, Cancelar pe Goebbels, pe Seyess-In- quart.ministru al Afacerilor Externe ; Bormann va fi şef al Partidului Naţional-Socialist, iar F. Schorner, comandant al armatei. Dau Reich-ul pe mîna acestor oameni credincioşi...

Se opri din citit, nevoit să-şi tragă respiraţia.

Părul îi căzuse pe frunte, ud de transpiraţie, mîna ii tremura, era palid, durerea din ceafă îl obliga să închidă des ochii. Ea îl privea cu ochii rotunzi, albaştri-căprui, cu obrazul alb, puţin oval, trecîndu-şi degetele subţiri prin părul blond, tăiat scurt. EH continua să citească :

— ...soţia mea şi cu mine am decis să murim pentru a evita ruşinea unei capturări, îi tremură glasul, tuşi să şi-l dreagă, evitindu-i în acest timp privirile. Noi dorim ca trupurile noastre să fie arse imediat pe locul unde timp de 12 ani mi-am desfăşurat cea mai mare parte din nmnca mea.

li citi apoi cum înţelegea el să-şi împartă averea, dar Eva nu mai asculta nimic... Va sfîrşi lîngă el, aşa' cum şi-o dorise dintotdeauna, incineraţi. Dolfy rămînea şi după moartea sa — cu încăpăţînare — un învederat nesocotitor de legi...

— M-ai numit soţia ta, nu cumva s-a strecurat o eroare ?

Adolf făcea şi acum actorie. In uşă apăru discret un secretar de-al său care, folosind un glas dres, limpede, îl anunţă :

— A sosit *Herr* Walter Wagner, ofiţerul stării civile.

— *Fra*u Junge este ?

— Da, domnule Cancelar. Sînteţi aşteptat de toată lumea.

Adolf Hitler şi Eva Braun se găseau în faţa lui Walter Wagner. Salonul era luminat feeric, ca pe timpurile bune ; de fapt. nu-1 mai interesa că deasupra, Cancelaria era tot mai strînsă in cleştele ruşilor. Momentul cuceririi Cancelariei era de domeniul viitorului, cînd el nu va mai fi. Aveau ca martori pe Goebbels şi Borman. La întrebarea dacă consimt să se unească, să fie soţ şi soţie, răspund, pe rînd, da ! Li se arată care sînt obligaţiile şi îndatoririle unuia faţă de celălalt. Sînt puşi să semneze în registrul stării civile. Hitler o sărută pe tîmplă pe Eva, Iscălesc şi martorii.

Se umplu paharele cu şampanie. Cineva se

plimbă cu tava cu fursecuri:. Figurile celor de faţă sînt grave. Goebbels îşi tîrăşte palid şi emoţionat piciorul beteag, sînt de faţă şi Frau Goebbels şi copiii lor.

O bombă căzută pe aproape, de calibru greu, o detunătură năucitoare, semnifică acordul ori dezacordul cerului ori al iadului la această unire. In paharul lui Adolf curge puţin moloz din tavan.

Hitler dictă apoi testamentul, pe care il ştia pe dinafară :

— *Frau* Junge, sfîrşi el, te rog să trimiţi cite o copie după testament lui Donitz şi testamentarului legal...

Era ziua de 29 aprilie 1945, ziua cînd Adolf Hitler
— caporalul zugrav — cum îl numiseră aliaţii — bîntuit de o paranoia evoluată agravant, făeîndu-şi un ţel în viaţă din supunerea omenirii, pentru a-i da chipul nazist, pentru care muriseră turca 40—50 de milioane de oameni, iar alte milioane de locuitori ai planetei fuseseră mutilaţi, acest Hitler care decisese exterminarea în lagărele germane — adevărate abatoare umane — a peste 12 milioane de oameni, hotărîse să se otrăvească, apoi să i se dea foc trupului cu benzină.

Momentul se dorea solemn ; ciinii cărora li se dăduse cianura zăceau neînsufleţiţi. Hitler înghiţise şi el, după Eva, fiola cu otravă.

34

Din imensa hală de producţie fusese adunat şpanul de metal provenit de la aşchiere şi stivuit peste cel din curte, in locul anume hărăzit. Soneriile uzinei anunţară în toate’ secţiile încetarea lucrului, cu aproape o ora înainte. Viorela îşi închise şi ea lucrările în sertare, apoi coborî trep-

tele ce duceau de la birouri la locul indicat pentru adunare.

Oamenii'Ujpepură să se strîngă. mulţi îşi căutau locurile unde se obişnuiseră să stea în asemenea împrejurări. Lozincile fuseseră înnoite. Pe cablurile ce traversau hala de lucru apăruseră acum altele, cu un conţinut adecvat manifestării ce se pregătea. In mijlocul sălii, se montase o mică estradă de unde atelierul imens se vedea în toate direcţiile. Multe priviri parcurgeau literele mari, roşii, ale înscrisurilor, ce atingeau o jumătate de metru înălţime.

„Trăiască 9 Mai, ziua victoriei împotriva fascismului în Europa !“

Pe alte benzi, alte înscrisuri, cu litere tot de culoarea flăcărilor, ţineau mereu treze conştiinţele celor de faţă.

„Trăiască România liberă şi independentă ! Trăiască Partidul Comunist Român ! Trăiască Armata Română !“

Posturile de radio de pe toate meridianele transmiteau că se semnase capitularea necondiţionată a Germaniei hitleriste. Politica de tergiversare a germanilor de amî- nare a capitulării luase sfirşit. Pe 8 mai, la Comandamentul general sovietic din cartierul berlinez Karlshorst, situat în localul unei şcoli militare, s-a semnat actul de capitulare necondiţionată a forţelor armate germane!

Salariaţii uzinei în care lucra Viorela umpluseră sala şi înconjuraseră estrada ocupată de reprezentanţii muncitorilor de aici. Se auziră lozinci rostite cu o spontană sinceritate :

„Moarte fascismului !“ „Trăiască frăţia între popoare !“...

Câlda euforie ce-şi avea izvoarele în dorinţa de a trăi, de a exista. în pacea în care urma să se instaureze în lume se împlinea...

— Stimate tovarăşe, stimaţi tovarăşi, îşi potrivi glasul secretarul de partid. Astăzi a luat sfirşit cel de-al doilea război mondial în Europa şi cu el o mare parte din suferinţa popoarelor implicate în conflict.

Şi armata ţării noastre şi-a adus aportul substanţial la înfrîngerea Germaniei hitleriste şi a Ungariei horthyste, dînd un tribut generos.de sînge, luptînd cot la cot cu glorioasa Armată Roşie pentru eliberarea teritoriului ţării noastre, a teritoriilor Ungariei, Cehoslovaciei şi a unei părţi din teritoriul Austriei, ajungînd pînă aproape de porţile Vienei. Ziua de 9 Mai 1945 este o mare sărbătoare a omenirii contemporane...

Scurta alocuţiune s-a încheiat, urmată de puternice aplauze. Au vorbit şi cîţiva muncitori şi funcţionari, aplaudaţi şi aceştia. Pe chipurile celor de faţă radiau fericirea, speranţa într-o pace trainică în lume. Dintr-un colţ al sălii, unde se afla corul uzinei, se auziră primele versuri ale „Internaţionalei". Cîntul cuprinsese toată sala. Viorela, lîngă care venise Vlad Cristea, şeful ei de birou, cînta şi ea.

Era pretutindeni caldă încredere în viaţă, în lumea ce se năştea atunci în Europa şi în toate-colţurile planetei unde se credea sincer în dreptul fiecărui individ de a se simţi liber, de a se bucura de fericirea terestră, fericirea de a trăi...

„Hai la lupta cea mare, rob cu rob sâ ne unim '
Internaţionala, prin noi s-o făurim !...“

Mitingul s-â încheiat, s-a redactat o'telegramă pentru a fi trimisă guvernului instaurat la 6 martie 1945. Muncitorii şi funcţionarii uzinei erau emoţionaţi. Multe femei aveau lacrimi pe obraz.

•

Viorela o pornise spre casă şi, ca de fiecare dată, nu putuse scăpa de compania lui Vlad

Cristea. Pomii erau în floare, alţii se scuturaseră, florile ornamentale, albe şi movulii, care apăreau una pe zi, colorau locurile în alb şi lila. Cireşele de mai se pîrguiau sărutate de soare. Ajunseseră pe aleea pietruită cu dale. Din loc în loc, în stingă şi în dreapta lor, bănci care te invitau să te odihneşti la răcoare. Mergeau unul lîngă celălalt, conversînd, fără să le pese că erau văzuţi.

— Cînd soseşte Adrian Vienescu al tău ?

Nu ştiu ce s-o fi întîmplat cu el. Ar fi trebuit să apară.

— Va trebui să-i explici că totul s-a încheiat întrcrvoi.

— Ştiu mai bine ce am de explicat şi ce nu.

Viorela aflase că Adrian era internat într-un spital.
Pusese operat şi a doua oară, urma să fie trimis într-un spital din ţară. Katarina ştia precis ce se petrece cu Adrian, dar nu i-a relatat nimic atunci cînd s-a interesat despre el.

— Spuneai că nu poţi stabili nici o punte de discuţie cu ea.

— Este o chestiune care mă priveşte numai pe mine.

— Poate că Adrian a sosit de pe front. Scrisoarea primită de mama lui era parcă de prin hxna aprilie, dar, în sfirşit...

— Dacă Adrian s-ar găsi în Bucureşti, m-ar căuta la uzină.

— Poate că şi-a schimbat gindurile. Nu-1 mai interesezi.

— Nu cred. Nu este el omul să se lase purtat de vînt..I

Viorela căzu pe gînduri. înţelesese că Adrian încă nu
se restabilise, ţi scrisese că are probleme cu însănătoşirea unui picior, dar că totul merge spre bine. Dar dacă venise şi maică-sa o încondeiase atît de tare, încit nu mai dorea să dea ochii cu ea ?

— Vreau să ne căsătorim, chiar dacă acum nu mă iubeşti îndeajuns. Cu timpul ai să ţii la mine şi

dragostea noastră se va consolida.

— Vlad, lucrurile sînt mult mai complicate decît le vezi tu. Ţin la Adrian ; cînd vine acasă, totul între mine şi tine ia sfirşit...

In drumul pe aleea principală, felinarele aprinse timpuriu, violară amurgul sidefiu ce se statornicea treptat în parc, odată cu o răcoare neobişnuită, ca pentru o toamnă la sfîrşitul ei.

—. Avem atitea de realizat împreună şi irosim zi după zi, fără să ne gîndim la noi. Ţrebu'ie să treacă un secol s& te conving că te iubesc ?

— Vlad, eu nu mă pot aventura într-un mariaj cu tine. Nici o aventură, mai ales, nu-mi surîde. Tu eşti un bărbat uşuratic, din cite se aud.

— Te-am cerut mai întîi în căsătorie. Asta nu reprezintă o garanţie a intenţiilor mele oneste ?

— Striveşti nobleţea şi gingăşia unei iubiri sub banalul unirii cu acte ; văzînd că nu-ţi merge altfel, eşti capabil să le însori cu mine. Am răbdare să apară Adrian. Dacă el şi-a schimbat gindurile, ori şi-a găsit pe altcineva, deoarece Katarina l-a aţiţat împotriva mea, numai atunci voi renunţa la el. Asta nu înseamnă că te voi prefera...

Părăsiseră de mult parcul, luaseră un tramvai 12 din care coborîră la Palatul C.F.R. Erau în staţie. Vlad Cristea devenise insistent.

— Te rog să nu mă mai conduci. Ştii că stau într-o zonă deocheată a Griviţei. Te văd vecinii şi-mi ies vorbe fără să am vreo vină.

— Şi dacă lui Adrian n-are să-i surîdă că l-ai aşteptat 7

Vlad rostise vorbele cu o voce pierită. O condusese pe

Viorela pînă la Piaţa Mare unde se urcaseră în tramvai, fără să dea prea mare atenţie la ceea ce se petrecea într-o curte unde se găseau militari convalescenţi ce mişunau care încotro ; un spital zonal pentru recuperarea capacităţilor fizice...

• '

Tramvaiul în care s-au urcat Vlad şi Viorela plecase din staţie. Printre convalescenţii îmbrăcaţi în halate de molton cărămiziu, sprijinit într-o cîrjă, Adrian Vienescu parcurgea distanţele prescrise de medicul ortoped. Se ajută de cîrjă pentru a nu obosi piciorul atins de anchiloza urmată de secţionarea nervului sciatic. Putea merge şi nesprijinit, dar nu pe distanţe mari, întreaga greutate a corpului lăsată pe piciorul bolnav nu-i pria. Il vizitase cu o zi înainte Katarina, care îi adusese cîte ceva de acasă. Pe Viorela n-a vrut s-o anunţe, Adrian dorea s-o întilnească doar atunci cînd el se va găsi din nou în plenitudinea forţelor sale fizice. Vienescu ieşise la gardul metalic cu puţin înainte ca cei doi să treacă prin faţa lui. Asta era ora cînd Vlad o conducea pe Viorela în staţie, după ce se plimbau de fiecare dată prin parc. Şi acest lucru se petrecea cam de două ori pe săptămînă, iar în ultima, cam la două zile...

•

Ajunsă acasă, se gîndise la ultimele cuvinte ale lui Vlad. Cînd l-a respins din nou, trăsăturile acestuia deveniseră aspre ; şeful său de birou exteriorizase ce simţise în acel moment, farmecul volubilităţii sale pierise, lăsînd loc expresiei categorice a şefului care vrea să aibă totdeauna dreptate, iar cînd nu are, să i se dea. Oricum, Vlad era imprevizibil...

Se dezbrăcase şi de data asta stînd în faţa oglinzii. Recunoştea că nu este o frumuseţe de să-ţi taie respiraţia ; locuia într-o mansardă sordidă pe Calea Griviţei, şi într-o asemenea cameră sărăcăcioasă nici o femeie nu putea arăta prea bine. Aici o aruncase roata vieţii.

Adrian urma să vină acasă. Imaginea lui îi stăruia mai departe în suflet, aşa cum arăta la despărţire în faţa regimentului, unde a coborit, rugînd-o să rămînă în maşină, să se întoarcă înoraş. Existenţa lui Vlad nu izbutise să-l clintească

definitiv de acolo, dar oricum .o deruta, pentru că insul o preocupa mai mult cu fiecare zi...

Afară începuse să plouă. în faţa ferestrei, de fapt geamul unei lucarne, se înălţau cîţiva mesteceni ; acum păreau bătuţi în diamante şi safire albăstrii. Admira aceste pietre preţioase închipuite de ploaia piezişă, care încetini treptat, pînă se opri de tot. Cît de iute alerga timpul !...

Vedea, de unde se afla, grădina restaurantului „Marna" ; sub pălărioarele multicolore ale umbrelelor se aşezau clienţii obişnuiţi ai localului. în faţa hotelului „Marna" nu sc stropise pentru seară. Aversa rezolvase şi şcest lucru.

Rămase la fereastră. Nu-i plăcea, dar ce altceva să facă ? Pe la cinema „Model" părăsea'sala un rînd de spec- < tatori. La cinema „Marconi" juca un film cu Harry Piei.

Cu o zi înainte îi permisese lui Vlad s-o conducă pînă în apropierea locuinţei. Mai precis, au intrat în plăcintăria grecului Bedros, din apropierea cinematografului „Volta-Buzeşti"...

Plăcintarul, ca de fiecare dată, nu avea nici un fel de plăcintă, dar. pentru că se aşezaseră la o masă, fură obligaţi să mănînce pricomigdalele de pe o farfurie, pentru **că** oricum li se puneau la socoteală. Cînd să termine, **le** mai aşeză în faţă tot pe atîtea. Le-a explicat, rugîndu-i să-şi păstreze firea, că a te adăposti în plăcintăria lui costă. Le-au părăsit în mare parte acolo, 'deşi **Viorelei** nu i-ar fi **prins rău** dacă **le-ar fi** luat la pachet, numai că **ar** fi făcut impresie proastă.

Reveni cu gîndurile în mansardă. Privind atentă prin fereastră, urmări o frunză parcă suspendată intre cer şi pămînt, legănîndu-se în cădere. îşi scoase cerceii, ascul- tîndu-le clinchetul cînd îi rîndui pe noptieră. Luă două tablete de somnifer. îşi îmbrăcă alene cămaşa **de** noapte. Mai înainte trase perdelele. Cămaşa mirosea a colonie de violete. Ca de fiecare dată, se pieptănă. Firele **de**

păi* alb se înmulţiseră în părul său lung. Cîtă nevoie avea de dragoste ? ! Nu putea să ia nici o hotărîre pînă nu revenea Adrian. Vlad nu era o frumuseţe, cu obrazul său palid şi ochii albaştri-albicioşi. Avea însă mari perspective **de** avansare... Fusese primit de curînd în partid, vorbea frumos în şedmţe. exercita asupra ei o reală fascinaţie atunci cînd lua apărarea celor obidiţi, celor umili şi exploataţi, citind din ..împărat şi proletar"...

Se găsea în pat şi lumina portocolie a veiozei o obosea la lectură. Era pe la jumătatea cărţii lui Choderlos de Laclos : *Leu liaisons dangereuses* ; de citva timp, textul începuse să se tulbure în lumina veiozei.

închise cartea, pentru că literele şi cuvintele îi jucau prin faţa ochilor. Stinse veioza şi în obscuritatea mansardei apăru Adrian militar. Tresări violent şi se trezi, cînd imaginea lui se curbă, contorsionîndu-i-se,. risipindu-se apoi printre mestecenii ale căroţ umbre pătau un perete. Şi printre acele contururi imprecise zări în dosul lor hanul în care copilărise bunica ei, Sulfina. O văzu pe aceasta +înăi ă, neverosimil de tînără şi speriată ; intrase în odaia bat; inului care o culesese de sub troiţă, crescind-o, avînd Rrijă de ea ca de propriul său copil şi iubind-o ca pe ochii lui din cap.'

— Dormi, neică Vasile ? repetă întrebarea a treia oară.

— Nu-mi arde de somn, Sulfinică. tu alunecaşi prea de tinără în păcat. Acu’_nu ştiu pe ce căi să apuc. Are să te' ia Linu*?

— Ce să zic, nene ? ! zău nu ştiu. Cînd e făcut îmi promite că mâ ia. Câ ar fi vorbit cu jupîn Maftei de lucru’ ăsta. Alteori, câ nu.

Vasile credea în bunătatea jupînului. Spera ca Maftei să nu-i arunce în drum. Chiar dacă Linu, care o necinstise, n-o va lua, are să-i găsească el

un băiat.

— De ce nu te arătaşi din vreme la o moaşă ?

— Vorbii deunăzi cu coana Floarea. Mamâ-sa susţine că n-am rămas grea cu Linu, că m-ar fi ghemuit sub el vreunul din muşterii, şi acu arunc vina pe fii-su...

— Cînd se va naşte copilul, au să aibă grijă de el. Nu ţii să-l iei de bărbat. Unde prînzesc două guri, mai încape şi a treia. .N-o minca ăla mic cît un bou ! !...

Planul vedeniilor Ruxandrei se răsturnă şi se înfiripă Un altul. Apăru jupîn Maftei răcnind. Floarea încerca să

■ stingă furia soţului. Prăvălia era închisă, aşa câ-şi puteau da drumul.

— Ziceam câ minţi că eşti borţoasă ?•! Dar ţi se mări pîn tecu'. Vrei să intri cu fundu' gol în averea mea ? ! Nurţiai şontorogu' ăsta de Vasile-te-a pus la cale să faci asta.

— Neică Vasile n-a ştiut nimic, jupîne. seinei fata, şezînd pe marginea treptei de lemn ce ducea la pod. Nu-i spusei că Linu îl pindea, să nu ştie că se urca în pod peste mine.

— Taci, 'mnezeii mă-tii de căţea ! Că şi muşterii te adulmecă.

— De-unde ai născocit vorba asta, jupîne ? ! Nu ştiu în viaţă alt bărbat în afara lui Linu. Că de eram umblată, n-ajungeam aici. Linu poate zice sub jurămînt că prima oară am fost a lui.

— Linu face patru ani la marină, apoi se reangajează vaporean. Pleacă zilele astea. Ia-ţi gîndu' de la el.

— Să-l ţină Dumnezeu pe unde o fi, muie glasul înecat Sulfina. M-oi descurca eu. Nu-i bag nici o vină, dar nu mă mai murdări atît.

— Să-ţi faci calabalîcu' şi să ştergi putina d-aci.

Ia-1 şi pe şontorogu’ de Vasile cu tine. El mi te aduse să-mi faci nelinişte în han, să-mi ici somnul.

— Nu-ţi mai urca răul la creier, Maftei, încercă să-l domolească Floarea. Dă-i cit ne-a fost vorba şi urcă-i într-un faeton. Şi unde a dus mutu iapa, să se piardă şi ei. Ţara asta e mare, că ne acoperi hanu de ocară...

— ’Mnezeii mă-tii, se înfurie iar Maftei, lovind-o peste obraz. O să-şi rîdă muşterii de Linu, că n-am ştiut să-i deschid ochii la timp şi l-am lăsat să alunece în no-, roiu vostru.

Fata îşi acoperi obrajii *cu palmele ; pămîntul se în- vîrtea cu ea. Gura îi crăpase şi îi sîngera. Nu plîngea, rămăsese prăbuşită acolo, pe treaptă, cu gîndurile tulburi.

— Mîine vă luaţi catrafusele. Să dispăreţi şi să nu mai aud de voi. Floareo, cînd pleacă, dă-i simbria pe şase luni, şi gata cu ei L ^

In noaptea aceea jupînul rămase în circiumă. Deschisese şi veniseră muşterii. Se simţea bine şi bău cu doi dintre ei, făcîndu-le cinste, aşa cum obişnuia foarte rar.

Apăru în circiumă şi Linu. Vasile coborîse, se aşezase la o masă, comandase băutură în văzul şi auzul celor de faţă, plăti înainte şi-şi răsuci o ţigară într-o foiţă cu filigran^ Hotărîse să plece a doua zi cu Sulfina, cu sau fără faeton. O vor lua amîndoi pe şosea, vor opri o căruţă şi se vor tocmi să-i ducă o parte din drum, dacă nu tot. In Bucureşti, că acolo se vor duce, vor > găsi ei patru pereţi unde să pună capu’ jos pînă cînd Sulfina va aduce pe lume copilul. După aia o va mărita el cu un băiat care să n-aibă pretenţii la avere. Iar copilul îl va creşte el, atît cît va trăi...

Linu zăbovi un timp la tejghea, apoi se furişă în pod. Sulfina nu se culcase, pentru că Vasile îi auzise ceva mai înainte călcătura sfioasă pe podină. Clienţii plecară pe rînd. Privirile jupînului se împiedicau mereu de Vasile, In timp ce clătea

ţoiurile şi cinzecile...

Nu-şi dădea bine seama cît a trecut, cînd ^Vasile auzi ' un strigăt slab venit din odaia Sulfinei ; parcă pe el il chema în ajutor; îşi înălţă capul de pe tăblia mesei : Maftei nu mai era, se dusese să se culce. Iar se repetă acea chemare intr-ajutor. Parcă era glasul Sulfinei.

— Ticălosul de Linu o răstoarnă cu forţa pe laviţă...

Se ridică, urcă greu treptele scării. Era în faţa uşii Sulfinei. Vocea ei se stinsese, parcă gîtuită. Se înfipse cu umărul în tăblia uşii, o răzbi, mai-mai să se prăvălească dincolo. în odaie. Nu-i veni a crede ochilor. Sulfina atîrna într-o frînghie, cu vîrfurile picioarelor abia atingînd podeaua. Odaia se cufundă brusc într-o negură.

Orbecăi pină la frînghia pe care o reteză în fala lui Linu. incapabil să zică ceva. Fata căzu neînsufleţită. Cuţitul fulgeră pentru a doua oară, înfigindu-se în pieptul odraslei hangiului. Totul se petrecu atît de repede, incit Vasile n-avusese timp să judece! Linu sc prăvăli înlr-un genunchi, gemînd şi scotîndu-şi cuţitul din rană. Obrazul i se albea treptat, sîngele venit din belşug îi păta cămaşa.

— Mă tăiaşi de moarte, şontorogule, n-ai să scapi tu tfe mînia tatii. Ocna dre să te mănînce pînă la sfîrşitul zilelor.

— Moarte pentru moarte, Linulc. Ţi-o făcuşi cu mîna ta.

— Strigă după tata. să-mi aducă un lecuitor !

— îţi trebuie popă, Linule ! Fii blestemat, ticălcsule I

Sulfina zăcea fără suflare. Vasile o ridică aşa cum era, neştiind nici el de unde găsise atîta putere, şi o aşeză pe laviţă. Linu horcăia, trăindu-şi ultimele clipe.

Coborî în circiumă şi trase o sticlă cu tărie dintr-un raft, punind pe tejghea preţul ei. îşi alese o masă şi bău- bău, să-şi limpezească minţile. Şi, în

timp ce bea, i se părea că soarbe livezile cu pruni de pe dealurile pe care copilărise.

Somnul aproape îl fură şi'n-ar fi putut spune cit timp să fi trecut ; coşul sticlei de lampă se afumase. îl trezise ceva cleios care îi udase părul. îşi trecu mîna prin el şi în lumina tulbure a lămpii înţelese că era sînge. Privirile îi alergară la tavan. De acolo, dintr-un loc, picura sînge pe un ciot de stalagtită moale, nesigură, ce se. alungea, rupîndu-se în sloiuri ce cădeau pe masă.

— E sîngele lui Linu, nenorocitul de el ! îl afurisi iar Vasile.

Urcă treptele, cît putu de repede, şi intră la Sulfina. O găsi stînd în genunchi, cu privirile aţintite la Maica Domnului dintr-o icoană. O linişte pe care n-o ştiuse niciodată i se revărsă în suflet : era minune dumnezeiască ce avea înaintea ochilor.

— Mă rugam Fecioarei pentru sufletu’ lui Linu. Tu 1-1 luaşi ?

— Erai fără viaţă cînd îl lovii, Sulfino. Crăpă un ticălos.

— A plătit scump, dar este tatăl copilului de-mi mişcă în burtă.

— Atîrnai în funie cînd am intrat aici. Şi omora două suflete.

— La beţie Linu îşi pierdu minţile, nene, satana îl mînă.

— Fă-ţi bagajele. Mîine, pe lumină, să fii departe, să nu te mai ajungă jandarmii.

— Unde să mă duc, nene ? ! Fără dumneata sînt ca fără lumina ochilor.

— Pleacă iute d-aci cu copilul pe Gare-1 aduci pe lume. Cine ştie ce-i dă prin cap jupînului. Eu mă predau la post...

Sulf ir a părăsi hanul, ducînd într-o legăturică agoniseala de o viaţă a lui Vasile. Bătrînul se despărţi de Sulfina la răscrucea de drumuri, de dincolo de sat, de unde panglica şoselei mari cotea, ţinînd drumul spre Capitală. O sfătuise să nu se urce în vreo căruţă, să ajungă încă pe întuneric, la oraş, că avea picioare bune, să umble pe străzi şi acolo unde

găsea bilet de închiriat cu pat în cameră să se oprească. Orice femeie trecută prin viaţă o va înţelege şi o va ajuta să aducă copilul, suflet nevinovat, pe lume. Apoi Vasile luase, aşa cum îi spusese la despărţire, drumul postului de jandarmi... .

35

Trecuseră două ore după prînz, lumina aurie îi făcea bine, în ziua caldă, pe care o întîlnea de data asta, era lumina străzii sale, cunoscută de cînd era mic, avînd în ea culorile zidurilor, ale gardurilor, pomilor, trandafiri- - lor încă în floare, era lumina lui de acasă, şi în acea lumină un zmeu din hîrtie şifonată, gălbuie, desena pe cer volute sofisticate, mînuit de un prichindel ieşit din casa lui Harold, din acel imobil cu- multe familii. Adrian avu o strîngere de inimă. Nu ştia dacă vreodată va putea privi în ochii părinţilor lui, ori chiar şi Brigittei. Taina morţii lui Harold o va duce cu el în mormînt.

Se apropie de poarta metalică. Spera să fie deschisă. Abia ieşise din spitalul de pe strada 11 Iunie, amenajat în localul unde funcţionase cîndva un seminar de popi; fusese internat cîteva săptămîni bune, unde fusese transferat de la Spitalul de Zonă Interioară 303. îl vizitaiseră acolo de. mai multe ori Katarina/şi tatăl său de-al doilea. La Arad, într-un alt spital de tranzit i se mai făcuse o operaţie, fără *ca nervul sciatic să-i poată fi cusut, aşa cum fusese asigurat. Abia dacă mai simţea piciorul : i se recomandaseră nenumărate exerciţii, pentru a-1 reînsufleţi. Iar el, încrezător, făcea tot ce-i spunea medicul.

Poarta era neîncuiată- Karl şi Erika îl întâmpinară cu o exagerată efuziune.

Katarina nu era acasă şi zăpuşeala zilei rămăsese afară. Deschise larg ferestrele să aerisească. Intră in odaia în cai*e locuise Viorela. Nu mai era acolo nimic din ceea ce-i aparţinuse. în bucătărie, cuibul rindunelelor fusese stricat. Nici urmă de păsările de altădată.

Ieşi în curte ; grădina era neîngrijită. Mina mamei nu mai era prezentă ca înainte, cind trăia Tudor. De cind cu noul ei soţ, şedea mai mult la ţară, ori la Cimpina, unde-şi avea el rosturile.

tn fine, era acasă, viu, întreg, e drept cu un picior pe care nu se mai putea bizui ca înainte, dar pe care putea călca, uimind, dacă s-o putea, să-fc tămâduiască. Fusese totuşi un norocos. Zeci de mii de ostaşi români căzuseră în - luptele pentru eliberarea Transilvaniei strămoşeşti ori pe pâminturile Ungariei, Cehoslovaciei. Austriei de nord-est, eliberate de sub hitlerişti. Cumpărase de la chioşc un ziar, o *Românie liberă.* Guvernul democrat de la conducerea ţării se gindise la cei care luptaseră departe de- ţară şi care acum se întorceau. Textul l-a emoţionat sincer. îl ţinea minte aproape pe dinafară :

„Dragi ostaşi ! în numele guvernului şi în numele poporului român, salut cu,dragoste şi cu bucurie reîntoarcerea voastră pe pămîntul patriei. Faptele voastre de arme vor rămine neşterse în istoria neamului. Întorşi în' ţară, fiţi mai departe ostaşi ai idealului de construcţie a unei Românii liber e, democrate şi independente. “

Ieşi în curte şi o parcurse de la un capăt la celălalt. Fiecare loc îi amintea de Viorela. Peste drum, un loc viran în locul imobilului distrus de bombă, ascuns de panouri. Pe seînduri, tot felul de afişe.

Aprinse cazanul boilerului. Iar îşi aminti de

Viorela. Toate gesturile lui erau din repertoriul celor făcute in prezenţa ei. O aştepta să apară din clipă în clipă. Se îmbrăcă cu un halat pe care îl purtase^ şi ea. Viorela era mai de- pârte peste tot. Cotrobăi prin cămară şi găsi ceva de mîn-care, să-şi astimpere foamea. Urma ca a doua zi să se prezinte la o unitate militară şi să predea tot ce mai avea pe fişa de inventar. Apoi, comisia medicală...

Cind afară începuse să se însereze, ieşi să facă o plimbare în oraş ; curtea şi grădina, în amurg, arătau ca o junglă liliachie. Soarele vopsea cerul spre apus în roşu-vio- let ; lumina era îmbietoare, romantică, o lumină indecisă ce amesteca ziua cu noaptea. Erika ronţăia un şoarece ; cu siguranţă un strănepot de-al inepuizabilei Ruth.

Karl l-a părăsit la graniţa curţii, rămînînd în spatele gardului. Ca ieşită din .pămînt, îi apăru în faţă, nici mai mult, nici mai puţin, Andreea. Nu ştia ce să creadă, dar era Andreea. A ezitat între a se face că nu o cunoaşte sau de a o lua în braţe ş-o sărute. A optat penttu o formulă protocolară, rece, d<* circumstanţă.

Purta o rochie deschisă la culoare, o rochie ce-i acoperea genunchii rotunzi şi bronzaţi. Mijlocul îl avea tot de' viespe ; sinii rotunzi, egal depărtaţi de stern, se balansau discret sub materialul insuficient de opac al rochiei. Părul, de data asta, îl avea tăiat scurt, decolorat de soare, şi-i dădea un aer distins, care i se potrivea.

— Trec în fiecare seară pe strada ta de cînd s-a terminat războiul. Ştiam că te voi întîlni intr-o, bună zi.

— Unde este Mircea ?

— Am terminat cu el îndată după despărţirea noastră.

— Crezi că ai făcut bine ?

— I-am mărturisit cele ce s-au petrecut între noi doi. Nu ştiu încă să mint un bărbat. Aşa cum nu m-am aşteptat, n-a spus nimic alor mei.

— Nu trebuia, Andreea.

— Era băiat bun şi n-am vrut să-mi bat joc de el.

— Şi acum te-ai căsătorit, văzu el o verighetă pe inelarul Andreei.

— Nu, este un inel întors. Îl port aşa, să descurajez pe unii amatori de aventuri. Cum a fost în război, Adrian ?

— Cum vezi ! M-am ales cu o infirmitate pentru întreaga viaţă.

— Arăţi minunat, Adrian ! Eu nu-ţi observ defectul de la picior, pentru că eşti tu, acelaşi dinainte, dintotdeauna.

— Andreea, cred că ai totuşi un prieten. N-ai stat singură tot acest an. O fată frumoasă ca tine nu putea fi lăsată în pace.

— Ai să rîzi de mine, dar nu m-a mai interesat nici un bărbat. Te-am urmărit peste tot cu gîndul, pe unde luptau tancurile voastre.

— Nu trebuia să faci acest lucru.

— Ştiu că ai' pe cineva, Adrian. Am văzut-o şi eu pe tipa care a stat la tine. De la un timp n-o mai zăresc. Te-ai căsătorit ?

— Sînt hotărît să mă însor cu ea. Uite, ţi-am mărturisit
tot.

— Este o tipă bine, dar copilul acela e al tău ?

:— Intri în prea multe amănunte. Să ne oprim. Tu cu ce tramvai mergi acasă ? Tot cu cinci ?

— Tot. Locuiesc acolo unde ştii şi tu. îşi-consultă ceasul. M-am înscris să dau la fără frecvenţă, la Academia Comercială. Am un curs şi nu vreau să pierd începutul orei.

— îmi place că ai asemenea preocupări. Foarte frumos, Andreea !

— Mai ştii ce ţi-am spus atunci seara cind am mai venit la tine ? Sînt curioasă dacă îţi mai aduci aminte. Ţi-am spus un lucru foarte important în ceea ce privea viitorul prieteniei noastre.

— S-au petrecut atîtea de atunci... Recunosc, uite. ara uitat...

— Să-ţi reîmprospătez eu memoria. ,.N-ai să te

superi pr^a tare dacă n-am să mai vin un timp pe la line. în acest fel o să ne dăm seama dacă simţim lipsa unul altuia[1]. Ei, ţi-ai reamintit. Adrian ?

— Vag, foarte vag. Poale că ai zis si aşa ceva. Ştii, atunci...

— Mi -ai simţit lij^sa în acest răstimp, Adrian ?

— Nu ştiu ce să zic, să nu fac vreo gafă. Nu vreau să te jignesc.

— Am înţeles. încerci să J-ii diplomat. Tu mie mi-ai lipsit, Adrian. M-am gîndit tot timpul la tine. Nu m-ai su

nat nici o dată înainte de a pleca pe front. Mai ai numărul meu de telefon ?

— Cred că da. Mai lucrezi tot acolo ?.

— Deocamdată, da. Dar sînt sigură că l-ai uitat chiar de atunci.

Andreea s-a urcat într-un tramvai. El s-a îndreptat spre centru. Oamenii întîlniţi uitaseră de război, pe un ■* bulevard luminat *a giomo;* domni, doamne, tineri, tinere, într-un du-te-vino tihnit, pe noile timpuri de pace.

In drum spre Universitate, poposi în faţa cinematografelor întîlnite. La „Aro“ rula „Balada Siberiei", la. „Scala" rulau cele două serii cu „Ivan cel Groaznic";

Parcurse bulevardul. Se aprindeau una după alta luminile de noapte. Pe uluca ce astupa locul viran unde fusese altădată blocul „Carlton[11], o sumedenie de afişe cu reclame de magazine, teatre, cinematografe. Se înnourase între timp şi un fulger incendie bulevardul. Un altul crăpă bolta cerului de deasupra Cişmigiului, aprinzînd totul în jur. Intră într-o cofetărie' de lîngă „Trianon“. înăuntru, o lume amestecată... ^

Ploaia încetase şi pietonii umplură iar trotuarele. Părăsind cofetăria văzu într-o femeie tînără pe Viorela. Ii trecu pe chip o umbră de bucurie •„ căută s-o ajungă. Nu era deloc simplu. Mergea cu greutate ; umărul drept i se ridica şi cobora cînd sprijinea piciorul în pămînt. în fine, c acostă şi... Nu era ea. Indignarea de pe chipul acesteia

iiprovocă o revoltă spontană. Femeia îl dispreţuia, îl considera neserios...

Luă tramvaiul 15 şi cobori la „Şcoala Politehnică'*. O apucă pe strada Pîrcălab, trecu printre .tarabele zarzavagiilor din „Matache Măcelaru“. Fabrica „Cehoslovaca" era neclintită. Apoi spre „Coşna-Cireşoaia". Pe Fundătura Buzeşti. La cîteva case, locuinţa fraţilor Rădulescu.

Intră şi poposi cîtva timp la ei. Fusese coleg de liceu cu Aurel Rădulescul* Se cunoşteau şi cu Harold. Amîndoi scăpaseră teferi din război. S-au dus toţi trei la grădina restaurantului „Marna", unde au zăbovit o vreme reamin- tindu-şi o sumedenie de lucruri. Chiar de Harold. Adrian le povesti acestora episodul luptei care l-a adus faţă în faţă cu prietenul din copilărie. Sfătuit de aceştia, s-â ho- tărît să înmîneze părinţilor actele şi conţinutul din lădiţa lui Harold găsită în tanc. Ştia şi locul exact unde fusese înmormîntat. Despre Viorela n-a scos un cuvint. Cît despre Athena, deşi l-au întrebat, a trecut repede peste acest subiect, cu totul şi cu totul perimat...

S-au despărţit şi s-a întors pe jos acasă. La Şcoala de maici era încă lumină. Două, mergînd una în spatele celeilalte, se întorceau din oraş, cu un mers lin, eteric, cu obrazuri neprihănite, avînd sufletele eliberate de tarele lumeşti...

Grădina îl primi parcă întinzînd braţele ei verzi, călduţe, spălate de ploaie. Regina nopţii pulsa — alături de petuniile albe — veritabile astraluri simetrice ale celor de pe firmament, înmiresmînd aerul cu mirozna lor tîrzie...'

îşi propunea ca a doua zi s-o caute pe Viorela. Atît de tare dorea s-o vadă, îneît n-a închis toată noaptea ochii ; gîndurile lui o compuneau şi-o risipeau, dar mai înainte o treceau prin ipostazele în care o cunoscuse...

•

Se apropia ora cînd ar fi trebuit să plece de acasă, cînd pe neaşteptate, sosi Katarina. Mamă şi fiu se bucurară sincer de revedere.

A trebuit să renunţe să se mai ducă. Katarina venise cu o groază de merinde-de la ţară. Nici ea nu prea ştiuse bine ziua cînd Adrian părăsea spitalul. Adevărul este că el a forţat externarea, din-cauza Viorelei care trecea acum zilnic, însoţită de Vlad Cristea, prin faţa grilajului metalic...

Evitară subiectul dificil pentru amîndoi : Viorela. După prînz, pierdură mult timp cu tot felul de amănunte privitoare la gospodăria de la Cîmpina, unde Katarina intenţiona sâ se stabilească definitiv. La un moment dat,

Adrian n-a mai avut răbdare să aştepte explicaţiile Ka- tarinei, aşa că atacă direct :

— De ce nu mai stă la noi Viorela, mamă ?

Katarina trase adine în piept un fum de ţigară, scutură scrumul. Cînd vorbi, glasul îi tremura uşor. O apăsa o mare greutate.

— Mamă, hai s-o spunem p-aia dreaptă. Mie . nu mi-au plăcut ^numite lucruri la fata asta. Am ^vrut să-i intru puţin în suflet, am mai schimbat cîteva vorbe nelalocul lor. Ea s-a închis în ea, aşa cum se închid plantele de cresc pe locuri secetoase...

O altă pauză. Fiecare dorea să ştie ce se petrece cu adevărat in conştiinţa celuilalt, în ce măsură _spunea ce gîndeşte.

— Adrian, mamă, cît ai fost tu în spital, n-am îndrăznit să te necăjesc. Ţi-am zis abia la urmă că se petrece ceva cu Viorela. Mamă, nu trebuia să-ţi ascundă că are un copil din flori.

— Ştiam asta.

— Dar tu nici însurat n-ai fost !

— Convenisem să ne căsătorim. Nu copilul mă împiedica s-o fac. •

— Voi, bărbaţii din ziua de azi, v-aţi prostit, mamă ! Cum să creşti plodul altuia ?! Ce, tu nu eşti capabil să faci un copil cu o femeie ? Trebuie să iei unul gata făcut ?

— îmi făcea şi mie unul, dar uite că ai stricat ceva pe care cu atîta greutate îl construisem. De ce n-ai avut răbdare să vin acasă ?

— N-avea nici gîndul la un cămin al ei. Toată ziua sta . cu 6chii în oglindă. Da banii pe cremuri, pe odicolon, pe

roşu d-ăla de buze, pudre. Şi n-avea farfurii,

linguri, un cuţit. Să-i fi făcut tU toate astea ? Nici de gătit nu-j. ardea. Dragostea bărbatului trece prin burtă, mamă. Dacă nu-1 hrăneşti, cum trebuie, n-ai bărbat de-adevăratelei...

— Astea-s copilării, zău aşa !

— Dar, mai mult decît toate astea, o aducea acasă un hăndrălău. Chiar dimineaţa, in văzul străzii, o lua de la colţ, unul spelb, cu părul în culoarea asinului. Eram de rîsul maicilor de peste drum. Şi-ai lui Harold s-au luat de gînduri. E lucru drăcu, mamă. Omu’ să se respecte. I-am spus, mamă, dacă ăsta e aşa de mort după tine, du-te de stai cu el şi nu mă face de ocara străzii...

— Dacă nu se ferea de nimeni, înseamnă că avea conştiinţa curată. Mamă, hai să încheiem. Mie imi place aşa cum este. E limpede ?

— Înseamnă că nu eşti în toate minţile, băiatu’ ma- mii. Nu era Viorela pentru tine. Tu n-ai fost însurat, ai dreptul să iei o fată liberă, fără coadă, fără hangarale. Cine ştie cine o mai fi tatăl copilului ?! Deşi copilul e suflet nevinovat. De ce să poarte păcatele părinţilor ?

— Mamă, eu o vreau pe Viorela. Cu copil, fără copil, mă-nsor cu ea. Dumneata de ce n-ai stat nemăritată şi l-ai luat pe nenea ăsta ?

Obrazul Katarinei păli. Era punctul ei slab. Fusese pe- ţită de nişte rude, aşa îşi legase viaţa de noul Său bărbat de la Cîmpina.

— Nu-mi mai purta atîta de grijă. Mă descurc singur.

— Eşti nevinovat la femei, mamă. Ai cunoscut cîteva pînă- acum şi-ţi pică mucu’ după asta. Nici frumoasă din cale-afară nu e.

— Poate că semăn cu tata.

— Tudor a fost un bărbat adevărat. Pe mine rn-a luat fată cuminte. Şi n-am ieşit din vorba lui. Mergeam un pas în urma lui, pentru că el era crucea întreagă, iar eu. ca femeie, eram jumătate de cruce...

— Dar cu nenea ăsta te-ai schimbat ! La dumneata cam cîntă găina.

— Nu se arată el în faţa la. că eşti ofiţer, iar el în armată a fost doar căprar. Cînd sintem numai noi, atunci în ocolul nostru cîntă tot cocoşul...

Adrian n-a mai răspuns. In sinea lui considera că maică-sa era vinovată dg neînţelegerile dintre cele două femei. Gîndi că trebuie să facă imposibilul s-o convingă pe Katarina să o aducă îndărăt pe Viorela. Asta era prima şi ultima sa hotărîre privitoare la cazul de faţă.

A doua zi, imediat după ora prînzului, s-a dus la uzina unde lucra Viorela. A chcmat-o la poartă. Văzîndu-1 emoţionat, s-au strîns in braţe şi s-au sărutat în faţa portarului. Era în civil.

Fusese reformat. I se făcuseră formele de trecere în civilie. Urma să i se fixeze o pensie pentru invaliditate, dar cu dreptul să lucreze ca inginer. Era o perspectivă...

Viorela l-a.rugat s-o aştepte. Adrian s-a plimbat prin- parcul vecin, ducînd cu el ultimele -cuvinte ale unui portar limbut, căruia Adrian îi dăruise un pachet de ţigări. Acesta ii turuise despre Vlad Cristea, care o aştepta zilnic, ori aproape zilnic, pe Viorela, conducind-o acasă...

La sfîrşitul programului, Viorela a venit însoţită. Individul se arăta nemulţumit, mormăia numai el ştia ce, făcînd o scenă pe care o suporta greu, ori aşa lăsa să se înţeleagă. Adrian s-a ridicat de pe bancă', venindu-le în intîmpinafe. Ii amorţise piciorul rănit de atîta şedere şi la primii paşi a şchiopătat destul de rău. Faptul n-a scăpat neobservat. Pe obrazul lui Vlad apăru un zîmbet ambiguu, fără o semnificaţie anumită. Totuşi nu voia să plece.

— Vlad, te rog să fii rezonabil ! Vreau să rămîn singură cu Adrian. Te-am prevenit din capul locului !

Urmă o pauză stînjenitoare. Vlad nu se aşteptase poate ca Viorela să fie atît de categorică. îşi reveni, chipul
i se îmbujoră nefiresc.

— Atunci am să trec deseară pe la tine să ne explicăm.

— N-ai pentru ce să te deranjezi.'

— Nu pot suporta gîndul că te găseşti singură cu el in casă.

— Te priveşte dacă poţi suporta ori nu ! Cu asta am încheiat ce aveam de zis. Acum, du-te !

—. Viorela, mă pot explica cu insul ăsta ca între bărbaţi, se pregăti Adrian să-i trîntească un pumn în falcă individului pisălog.

— Vă rog ! Purtaţi-vă civilizat. Vlad, lămurim lucrurile miine, în pauza de prînz. Acum te rog frumos să ne laşi singuri.

Vocea, ei încerca să se impună, dar nu prea reuşea.

— Bine, este ultima oară cînd accept să mai discuţi cu cetăţeanul ăsta. Spune-i să-şi vadă de treabă. Altfel îi spun...

— Nu este absolut nimic serios între mine şi tine. Vorbeşti fără noimă...

Viorela şi Adrian trecură pe lîngă „Fîntîna cu Zodiacuri", continuară drumul pe Şerban Vodă şi ajunseră în Splai. Se deciseră repede şi luară un 15 care îi lăsă la intersecţiei dintre strada Polizu şi Griviţa. Urcară scările imobilului în care locuia Viorela ; lemnul scîrţîia iar ae- rul era îmbîcsit de miros de conopidă fiartă şi de urină de pisică. Ajunseră la mansardă, pe culoarul din care porneau cîteva uşi.

încăperea locuită de Viorela era o cameră de circa 14 metri pătraţi. într-un colţ, despărţit cu o draperie, se găsea un duş, numai cu apă rece, într-alt spaţiu, un fel de firidă, sub o lucarnă înaltă, instalase bucătăria, adică o masă, un dulap, două scaune, un primus, o lampă cu gaz. Pe tavanul înclinat din scîndură, lipise afişele unui film sovietic. Prinsese acolo în cuie vase de bucătărie : cra- tiţe, lingura de supă, strecurătoarea, tocătorul, tigaia.

Adrian cercetă mai departe cu privirile. Ce căuta Viorela aici ?! Patul cu o cuvertura sigur de la Leoneşti, cele două fotolii, măsuţa dreptunghiulară, acoperită cu cristalul sub care se afla şi aici cartea poştală cu acele ro- tunduri, toate la fel.

Pe ziduri, tapetul era pătat în multe locuri, o imagine nelipsită în mai toate casele asediate de stelniţe, un lighean, pe jumătate plin, ieşise de sub dantela cearşafului. Pe masa cu trei picioare, ovală, zăceau amestecate : carafa cu apă, un coltuc de pîine uscată, o bucată de brînză...

Adrian era impresionat. Cît de mult trebuie că se supărase pe Katarina, ca să renunţe la locuinţa din

Pitar Moş şi să se mute în mansarda asta ?!

— N-am ştiut că insişti să vii cu mine, că făceam puţină ordine. Am aici o poziţie centrală, Dinicu Golescu este la doi paşi, de unde 0 iau pe 12 care mă duce^pînă sus, pe Dealul Filaretului.

— Intr-adevăr, nu este Aţhcnee Palace, dar se poate trăi.

— Este atîta mizerie aici, că nu-mi vine să mă apuc să deretic.

— Pentru ce atîtea explicaţii ? Te întorci în Pitar Moş şi scapi de toate astea. Mama este aproape hotărîtă să locuiască la Perşoiu.

— Adrian, tu eşti un bărbat raţional, n-ai nevoie de multe explicaţii ca Vlad. Nu plec de aici nicăieri.

— Spune-mi, să ştii că nu mă supăr, este ceva între tine şi Vlad ?

— Pînă în prezent, absolut nimic. Doar că m-a cerut în căsătorie.

— Atunci totul este in ordine. Uite, te cer şi eu de soţie.

— Ai obţinut consimţămîntul Katarinei ?

— Nu fi caustică. Sînt destul de mare să mă însor după capul meu.

— Se pare că mama ta n-are aceeaşi părere despre tine.

— Zilele acestea am să te împac cu mama. Sînt sigur că vă veţi înţelege bine amîndouă.

— înseamnă că habar n-ai despre nişte divergenţe apărute între noi.

— Te vei muta îndărăt la noi şi totul va intra pe făgaşul cel bun.

— Crezi că poţi decide singur toate astea ?!

— îmi lipseşte numai asentimentul tău. dacă bineînţeles, infirmitatea cu care am venit din război nu este o piedică pentru tine.

— Nu vorbi copilării. Estetica mersului tău ar fi Ultimul lucru care m-ar preocupa acasă ori în lume. Mă aflu. într-o dilemă fără ieşire. Pînă acum Vlad n-a însemnat 'mai nimic pentru mine. Abia aşteptam să vii tu, să te văd, să te primesc aici la mine, să mă

scapi de el, să mă iei şi să mă duci oriunde, numai la Katarina nu. Acum, cînd eşti din nou acasă, eu mă gîndesc la el, îl aştept să bată din clipă în clipă în uşă, să strige să-i deschid că-mi face o scenă.

— Spui numai prostioare. Trăieşti sub influenţa discuţiei de pe stradă. Hai să părăsim acest subiect. Spune-mi, ce face copilul ?

— Bunicii îl revendică, vor să-mi deschidă proces. Vor să mi-1 ia. Au pus mîna pe o copie a scrisorii lui Pompei, notificată, de la notar. Nu ştiu ce să fac. îmi promit o sumă mare de bani dacă li-1 dau. Mama nici nu se gîndeşte să-l dea de lîngă ea ; a investit atîta afecţiune în copilul ăsta, cred că ar muri.

— N-o lua aşa în tragic. Lasă-le Leoneştilor copilul. Vom avea copiii noştri, iar mama ta v^a avea la bătrîneţe destulă mmgiiere.

— Te-au trimis părinţii lui Pompei la mine, de pledezi cu atîta patos cauza lor ? Adrian să ştii că-ţi răceşti gura de pomană. Ori prezinţi varianta unui posibil mariaj între noi propus de Katarina ? ! !

— Vorbeşti copilării. Eu te iau de nevastă chiar dacă ai avea trei copii. Nimeni nu ne poate împiedica să îm- bătrînim ca soţ şi soţie.

Viorela îi puse degetul pe buze într-un gest conciliant, oprindu-1 să mai spună ceva. Adrian se aprinsese, i se făcuse cald' şi-şi ştergea cînd şi cînd fruntea cu batista.

— Viorela, te iubesc cu trecutul, cu prezentul, şi viitorul tău, în care sper să ocup un loc important. Nici nu ştii cît te doresc.

— Cum de poţi-iubi o femeie pătată ca un... leopard, glumi ea.

— Fetiţa mea, te iubesc pentru toate virtuţile şi viciile pe care le-ai avut, le ai şi le vei dobîndi, pentru binele şi răul din tine. .

Viorela desfăcu dopul unei sticle de coniac şi turnă în două pahare. Băură avînd între ei o atmosferă neprielnică. Adrian se ridică brusc de la măsuţă apropiindu-se de peretele pe care era o fotografie de grup. Vlad, într-un plan apropiat, se

aplecase mult peste Viorela, aducea în acest fel cu o umbrelă deschisă.

— Viorela, răspunde-mi sincer, ai ceva pentru acest Vlad Cristea ?

— Vreau sâ fiu loială cu tine. Ţin puţin la el, cum ţin şi la tine, dar nu-1 iau ca model de bărbat ideal care mi-ar trebui.

— Asta să n-o faci niciodată şi pentru nici un bărbat. Nu ştiu atunci, raportîndu-te la mine, ce atitudine ai putea adopta.

— Aceeaşi, Adrian. Femeia trebuie să fie ea însăşi totdeauna, să nu devină un apendice al bărbatului, să stea pe picioarele ei.

Adrian se întoarse de la fotografie ; umărul drept îi coborî şi i se ridică la cei cîţiva paşi făcuţi, mai rău decît pe stradă.

— Vlad al tău pare un trofeu prost împăiat.

— Nu fi caustic. Acelaşi lucru l-ar putea, spune şi el despre tine.

—'Are ceva de ins care dă din coate ca să se ridice oriciim.

— E cu capul pe umeri, Adrian. Băiatul ăsta va ajunge- departe.

— Cu el ai.fi dispusă să te căsătoreşti ?

— Nu i-am dat un răspuns precis. Era foarte important să discut mai întîi cu tine, să-mi clarific mie însămi anumite sentimente.

— Şi ţi-ai cristalizat opţiunea : ai ajuns la concluzia să ne căsătorim, să facem drumul in doi pînă la sfîrşitul vieţii ?

— N-am vrut să te pun în faţa unui fapt împlinit.

— Viorela, spune-mi sincer, ce urmăreşti tu de fapt ?

— Am fost la părinţii lui Vlad, aceştia mă acceptă cu copil, ne-au dat binecuvîntarea, dar i-am spus lui Vlad că încă nu sînt decisă.

— Frumos ! Poate unde mai existam şi eu. Mi-ai promis că mă aştepţi, aşa că n-ar fi fost loial din pat-tea ta să te găsesc căsătorită ! Parcă nu mai eşti femeia de care m-am despărţit cînd am plecat pe front.

— Viaţa e intr-o continuă prefacere ; noi, oamenii, trebuie să luăm de la ea tot ceea ce ne poate da... în jurul nostru se petrec âciim lucruri noi. chipul acestei ţări, al societăţii noastre se va schimba. Totul curge. Adrian. Eu nu mai sînt Viorela de acum un an de zile, cînd ţi-am spus că te aştept oricît. Te-am aşteptat, vezi bine, dar numai ca să-ţi spun că nu-mi mai pot imagina o căsătorie cu tine. Acest lucrau l-am înţeles abia acum, după venirea ta

— Pentru că am această infirmitate ?

— Nu fi caraghios. Nu pentru asta, ci pentru că pur şi simplu nu mai sînt în stare să continui cu tine. Este peste puterile mele. Eu am un trecut, am o fanfiilie, mama mea a fost slujnică, mama ei, tot slujnică, a fost culeasă de sub o troiţă, ţi-am povestit viaţa ei. Eu sînt singura care am evadat din categoria socială a alor mei. Katarina ştie toate astea, s-a interesat peste tot. Este mamă şi o înţeleg. Apoi copilul, Adrian, copilul lui Pompei, nu este al tău. Oricît am vrea, nu merge. Căsătoria noastră s-ar funda pe nisip. Nu merge, şi gata Adrian...

— Pur şi simplu, ridici obstacole imaginare. Toate astea n-au nici o valoare, nu sînt argumente sâ reziste unei logici sănătoase. Ce e cu tine, de fapt ? Eşti persecutată de ideea că între noi ar fi piedici de netrecut. în raţionamentul tău e ceva defectuos, nu eşti sinceră cu mine.

Viorela plîngea, ducea batista la ochi cu gesturi repezi, *furioase. Ochii ei căprui-deschis, catifelaţi, se uscară însă repede, retrăgîndu-şi lacrimile in izvoarele de unde scă- ' paseră pentru puţină vreme...

Era definitiv respins şi gîndul acesta îl strivea. Un surîs lipsit de maliţiozitate îi cută un timp obrazul. Viorela începuse să-l îndrăgească sigur pe Vlad. Era o noutate supărătoare pentru el. Katarina îi speriase dragostea ei pentru el. Nu ştia cum mai putea repara acum ceva. Lipsa ei de logică, de înţelegere, de încredere în posibilitatea de îndreptare a lucrurilor, ori poate reaua-credinţă, toate îl blocau.

— Argumentele tale sînt şubrede, n-au consistenţă.

— Eşti un superficial ! Povestea noastră, a mea şi a ta, e o poveste de viaţă. Nu mai face te rog, matematică din sufletul meu.

In multe privinţe, Viorela era schimbată în bine. Gîn- dea mult mai matur, iar el trebuia să recunoască, rămăsese un incurabil sentimental. Simţise acest lucru de cum văzuse strada, casele, curţile, grădina, pe Karl şi Erika. In război îşi făcuse datoria cu prisosinţă, trăise intens, nu o dată viaţa îl atîrnase de un fir de păr. Izbutise să supravieţuiască şi revenise acasă. Defectul său de acum, de la picior-se va rezolva poate, în timp. Important era că trăia, că va munci, era sigur că va avea multe de făcut,

ştia că ţara se avînta treptat pe drumul vindecării rănilor războiului, ti rămînea însă de rezolvat problema aceasta afectivă spinoasă : căsătoria cu Viorela. Spiritul ei, din cîte se putea observa, se ascuţise şi mai mult decît îl ştia. Se făcuseră mutaţii în concepţia sa despre viaţă, despre existenţă. Incertul, provizoratul îi repugnau. Totul trebuia să fie solid, stabil. Gîndirea ei sănătoasă transpărea şi nu încerca deloc să şi-o ascundă.

— Adrian, ţi-am spus tot ce-am avut pe suflet. Eşti un bărbat deştept, spuneai că ai fost tare la matematică, înţelege că n-am nimic de revocat, de amînat, ori de infirmat în ecuaţia asta simplă, cu o singură soluţie.

— Aceeaşi spaimă te domină, frica de a nu fi minţită. Te înşeli, dar din păcate n-am cum să te vindec...

— Deocamdată sînt complet inaptă să iubesc pe cineva, după ce am înţeles că nici cu tine nu pot înfiripa un cămin. N-am să mă hotăresc curînd pentru alt bărbat. Trebuie să mai treacă un timp, cine ştie cît...

— înseamnă că nici lui Vlad nu i-ai promis ceva precis. Asta mă face să consider că nu sînt irevocabil respins.

— Nici lui Vlad şi nici unui alt bărbat nu am dat cecuri în alb. în primul rînd, trebuie să mă regăsesc pe mine, cea dinaintea aceleia care a început să ţină la tine, pînă cînd Katarina a risipit încrederea într-un viitor al nostru, al meu şi al tău, viitor pe care-1 voiam cimentat prin acte, parafe, numere de înregistrare, pe formulare tip cu filigran ; adică certificatul de căsătorie...

— Din cele ce spui acum, înseamnă că mai pot nădăjdui...

— Adrian, hai, fii om de înţeles. Povestea noastră este definitiv încheiată. Ce tot vorbesc cu tine de cîteva
ore ? !

— Trebuia să aştepţi să vin de pe front ca să-mi spui toate astea ? ! Cu o scrisoare expediată

Regimentului 2 Care de luptă rezolvai mai simplu.
— Să fiu sinceră, Adrian, în timpul cît tu ai lipsit, Vlad nu m-a slăbit nici o clipă. De fapt, îl cunoşteam înainte de a tc fi întîlnit pe tine ; eram însâ numai colegi. In acest an, Vlad nu m-a lăsat nici să respir. Nu ştiu ce n-am făcut să-l îndepărtez. Perseverenţa lui m-a înfrînt; mai rău, m-a Tăcut să simt nevoia să fie lîngă mine. Poate unde mă omora şi singurătatea, pentru că plecarea ta pe front a creat un gol imens, pe care scrisorile tale nu l-au putut umple. După ce am părăsit casa ta, gîndurile tale, ' chipul tău, au pierit treptat din inima şi din gîndurile mele. Acum însă, cînd tu ai apărut, cînd eşti lîngă mine, Vlad îşi păstrează locul neschimbat în sufletul meu. Simt nevoia să fie el lîngă mine, nu tu. Vai, cît de aspră pot să fiu ! Nu mă condamna, te rog ! Nu te mint.
— Dacă spui adevărul, înseamnă cl lucrurile stau foarte rău.
■— Adrian, te-am aşteptat, ne-am văzut, şi m-am convins că nu pe tine te vreau. Adrian, îl iubesc pe Vlad. Sînt foarte caraghioasă, nu ?
Se auziră bătăi în uşă, care crescură treptat în intensitate.
— Du-te, te rog ! Pe Vlad, gelozia îl poate scoate din fire.
— Ai să-l păstrezi la tine pînă mîine dimineaţă ?
— Nu ştiu, nu cred că am să o fac. O să te conducem pentru început la tramvai. Oricum, noaptea asta h-am să-l opresc. Fii rezonabil, nu-mi face o scenă. Te implor, în numele a ce^a ce a fost între noi.
Plecară împreună. Coborîrea pe scară era dificilă pentru Adrian. Vlad îl susţinu, apucîndu-1 de braţ. Mirosul urinei de pisică părea şi mai agresiv. Viorela aprindea des chibrituri, luminînd slab treptele şubrede din lemn, ce păreau gata să se prăbuşească.
Adrian porni acasă pe jos. Intenţiona să intre într-o cîrciumă să se îmbete. Renunţă. Nu rezolva nimic. Era limpede. Legătura de dragoste cu Viorela luase sfîrşit. Simţea o apăsare în coşul

pieptului, care îl făcea să respire greu.

Viorela nu mai era Viorela de care se despărţise la plecarea lui a doua oară pe front. Se înstrăinase de el în mare măsură. Cu siguranţă că între ea şi Vlad se statornicise ceva. Nu-1 privea ce anume, şi nici de cînd. Era absolut lipsit de importanţă...

La despărţire, pe stradă, Viorela s-a xîdicat pe vîrfuri şi l-a sărutat pe obraz ca pe un frate ori ca pe un străin. Mai repede ca pe un străin. Iar gestul l-a dus la capăt ca pe o corvoadă.

Şi dacă povestea asta era doar o înscenare ? ca ripostă Ia faptul că mama lui n-a vrut-o în ruptul capului de noră, făeîndu-i traiul de acasă imposibil ? Dacă atitudinea Katarinei o determinase să-şi caute o altă soluţie de viaţâ, în afara lui ?...

Ajunse în Piaţa Amzei. Dincolo, la cîteva zeci de paşi, bulevardul luminat ca înainte de război, populat cu oameni de treabă, cu femei frumoase, multe dintre ele tinere, libere... *y*

Adrian îşi bombă involuntar pieptul, ca pentru o ţinută cazonă, corectîndu-şi pe cît putu'şi mersul. Nu era ceea ce se cheamă un bărbat frumos. Era însă tînăr, scăpase cu viaţa, aşadar un privilegiaţi Cântărind trădarea Viorelei şi comparînd-o cu faptul că supravieţuise, părăsirea lui pentru acel Vlad i se păru mai uşor de suportat.

Trecu pe lîngă o fată tînără, care aducea uimitor cu Andreea. Andreea ! O văzuse cîteva ore mai înainte prin faţa casei lui, evitînd să mai privească fereastra deschisă în cadrul căreia se găsea el.

Sigur ! Andreea ! Ce orb fusese ! îl aşteptase să se întoarcă de pe front. Aşa se înţelegea din conversaţia lor. îşi aminti de cuvintele rostite de ea pe vremea dragostei lor. •

• „Nu săr în sus de bucurie că pleci pe front, Adrian Poate sînt egoistă, ori m-am îndrăgostit foarte tare de tine.* Adrian, nu trebuie să mori, vreau să fii al meu, numai al meu, pentru tot restul vieţii..."

Bucureşti 1986—1988